

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

B

856,500

CHRESTOMATHIE ROUMAINE.

TEXTES IMPRIMÉS ET MANUSCRITS DU XVI^m AU XIX^m SIÈCLE;
SPÉCIMENS DIALECTALES ET DE LITTÉRATURE POPULAIRE

ACCOMPAGNÉS

D'UNE INTRODUCTION, D'UNE GRAMMAIRE

ET

D'UN GLOSSAIRE ROUMAIN-FRANÇAIS

DE

M. GASTER.

TOME PREMIER.

INTRODUCTION, GRAMMAIRE, TEXTES (1550—1710).

LEIPZIG:

F. A. BROCKHAUS.

BUCAREST:

SOCECŪ & Co.

1891.

CHRESTOMATIE ROMÂNĂ.

88909

TEXTE TIPĂRITE ȘI MANUSCRISE [SEC. XVI—XIX],
DIALECTALE ȘI POPULARE

CU O

INTRODUCERE, GRAMATICĂ

ȘI UN

GLOSAR ROMÂNNO-FRANCEZ

DE

M. GASTER.

Τόρνα, τόρνα φράτρε.

Theophanes.

VOL. I.

INTRODUCERE, GRAMATICĂ, TEXTE [1550—1710].

LEIPZIG:

F. A. BROCKHAUS.

BUCURESCÎ:

SOCECŪ & Co.

—
1891.

PC
830
.G26
v.1

Toute drepturile rezervate.

Tous droits réservés.

Druckerei von F. A. Brockhaus & Leipzig.

MAJESTĂȚII SALE

CAROL I

REGELE ROMÂNIEI

PROTECTORUL

A TOT CE ESTE BUN ȘI NOBIL

LA A 25^a ANIVERSARE A SUIREI SALE PE TRON

ÎNCHIN

ACEASTĂ CARTE.

PRECUVÂNTARE.

AVANT-PROPOS.

Cuvintele „*топва топва опатре*“ pe care le am ales ca motto la cartea de față, reprezintă nu numai cel mai vechi monument al limbii române cu care o Chrestomatic Română ar trebui să înceapă în mod firesc, dar tot deodată exprimă scopul și tendința acestei cărți: „de a ne înturna către trecut“.

Când am întreprins această lucrare, acum zece ani, intențiunea mea a fost de a culege și de a întruni la un loc, pe cât se poate mai multe texte și fragmente de texte din vechea literatură română, și de a urmări astfel pas cu pas atât mersul gradat al dezvoltării limbii românești, cât și nașterea și propășirea literaturii românești în decursul veacurilor.

Scopul meu era deci îndoit: atât filologic cât și istorico-literar. De aceste două puncte de vedere am fost călăuzit atât în alegerea materiei, cât și în modul de a reproduce textele și de a le orândui. Pentru a completa lucrarea, am mai crezut de cuviință a o precede cu o Introducere, care formează un fel de comentariu filologic și istorico-literar, după care urmează o Schiță gramaticală; iar Chrestomatia se încheie cu un Glosar, conținând toate cuvintele și formele ce se află în cartea de față.

eria. In cea dintâia Chrestomatic română ce s'a publicat, adică aceea a maestrului Cipariu intitulată „Analectele literare“, autorul s'a mărginit, pe de o parte, a ne da numai extracte din cărți tipărite, eliminând cu desăvârșire manuscrisele, și pe de alta s'a oprit la anul 1700 cu extractele publicate. Monumentele cele mai vechi și cele mai de căpetenie ale limbii și literaturii române s'au dovedit însă a fi acele, ce s'au păstrat în manuscris; și o Chrestomatic care ar trece cu vedere această parte importantă a literaturii n'ar fi la înălțimea științei moderne.

Les mots „τορνα, τορνα φρατρε“, que j'ai choisis comme épigraphe de mon livre constituent non-seulement le plus ancien monument de la langue roumaine par lequel une Chrestomathie roumaine devrait forcément commencer, mais expriment en même temps le but que je me suis imposé dans cet ouvrage : „jeter un regard sur le passé“.

Lorsque, il y a dix ans, j'entrepris de faire ce travail, j'avais pour but de recueillir et de collectionner le plus grand nombre possible de textes et de fragments de textes appartenant à l'ancienne littérature roumaine; je me proposai aussi d'étudier la marche progressive du développement de la langue roumaine, ainsi que la naissance de sa littérature et le progrès de celle-ci dans le cours des siècles.

Mon but touchait donc à la philologie et à l'histoire littéraire; c'est cette double considération que me servit de guide pour le choix des matières, la reproduction des textes et leur arrangement méthodique. Afin de compléter ce travail, j'ai cru nécessaire de le faire précéder d'une Introduction qui formerait comme une sorte de commentaire philologique et d'histoire littéraire, accompagné d'une Esquisse grammaticale. Le tout est suivi d'un Glossaire contenant tous les mots et toutes les formes renfermés dans la Chrestomathie avec la traduction française.

Dans la première Chrestomathie roumaine portant comme titre : „Les Analectes littéraires“, qui fut éditée par Cipariu, le maître s'était borné d'une part à nous offrir quelques extraits de textes imprimés, en éliminant tous les manuscrits, et d'autre part il s'était arrêté à l'année 1700 dans la reproduction des extraits de textes imprimés. On a constaté pourtant que les monuments les plus anciens et les plus importants de la langue et de la littérature roumaines sont ceux que les manuscrits nous ont conservés; or une Chrestomathie qui négligerait cette partie importante de la littérature ne peut pas être à la hauteur de la science moderne.

Matière.

Alți autori cari au urmat, precum A. Pumnul cu „Leptura-riul“ și Lambrior cu „Cartea de cetire“ sânt mai departe încă decât Cipariu de a satisface o atare cerere. Cel dintăiu urmărea mai mult un scop literar, iar cel din urmă n'avea la dispozițiune bogăția literară de care dispunea venerabilul și învățatul canonic din Blaj.

Eu de aceea am căutat să împlinesc acest gol, pe cât îmi era cu putință, mai întâiu prin extracte făcute din numeroase manuscrise, fără de a trece însă peste marginile prescrise unei Chrestomatii. Intre aceste „texte de limbă“ manuscrise am strecurat și un număr însemnat de documente și zapise, importante pentru istoria culturii și a limbei românești.

Pentru a putea însă urmări cu oare care desăvârșire mișcarea literară și din sec. XVII^{-lea} și al XVIII^{-lea}, am trebuit să lărgesc cadrul Chrestomaticii. În loc de a mă opri și cu la anul 1700 am dat extracte și texte tot atât de numeroase din sec. XVIII^{-lea} și al XIX^{-lea} precum au fost cele din sec. XVI^{-lea} și XVII^{-lea}; m'am oprit însă la anul 1830. Precum se va vedea în Introducere, o mișcare profundă se manifestă pe atunci în mijlocul poporului Român, care a înrăurit în mod nefavorabil asupra creșterii firești a limbei și a literaturii, curmând dezvoltarea seculară.

Această schimbare nu a atins însă limba poporului. În loc deci de extracte din așa numita literatură scrisă a epocii ce urmează după 1830, am dat extracte din literatura populară, oglinda neștirbită a graiului viu, neinfluențată și neșchimbată, care singură ne permite a urmări dezvoltarea adevărată a limbei românești. La aceste texte am mai adăugat și alte texte curat dialectale, adică scrise în graiul Românilor din Macedonia și din Istria, îmbrățișând astfel întregul câmp al Românismului.

Toate textele, afară de acele curat dialectale, sânt așezate într'un șir cronologic. Cu toate că oferă și ea greutatea îndestule, am preferit această orânduire, celorlalte urmate de Cipariu, care a grupat la un loc toate cele tipărite într'o țară, fără a ține seamă de ceea ce s'a făcut în celelalte țări pe aceeași vreme. Așa a pus la un loc extractele din toate cărțile tipărite în Transilvania,

D'autres, comme A. Pumnul et Lambrior, ses successeurs celui-ci dans sa „Carte de cetire“, celui-là dans son „Lepturariu“, ont encore été moins aptes à remplir cette tâche; le premier poursuivait plutôt un but littéraire, le dernier n'avait pas à sa disposition les riches matériaux que possédait le vénérable et savant chanoine de Blaj.

C'est pourquoi j'ai tâché, autant qu'il était en mon pouvoir, de remplir cette lacune par des extraits empruntés à de nombreux manuscrits, sans pourtant dépasser les limites d'un ouvrage de ce genre. Parmi ces extraits de textes manuscrits j'ai introduit aussi des documents inédits et des „Zapise“ précieux et de grande importance pour l'histoire de la civilisation et de la langue roumaines.

Je me suis vu forcé d'élargir le cadre de la Chrestomathie afin de compléter encore davantage l'histoire du mouvement littéraire du XVIIe et du XVIIIe siècle. Loin de songer à m'arrêter au commencement du XVIIIe, je me suis engagé plus avant, en donnant des extraits de textes du XVIIIe et du XIXe tout aussi nombreux que ceux des siècles précédents; je n'ai pas cru cependant devoir dépasser l'année 1830. Comme l'on verra plus loin, dans l'Introduction, un mouvement littéraire considérable, né au sein du peuple roumain, prit naissance à cette époque-là, mouvement qui eut une influence défavorable sur le progrès de la langue et de la littérature, en en arrêtant à tout jamais le développement séculaire.

Ce changement ne modifia en rien cependant la langue populaire. Pour continuer le mouvement littéraire de la langue roumaine au delà de l'année 1830, j'ai remplacé les morceaux de littérature moderne par des textes de littérature populaire, ce miroir indestructible de la langue vivante, toujours brillant et jamais obscurci par une influence étrangère, qui seul nous met à même de suivre le développement naturel de la langue roumaine. Ayant ajouté à ces textes, des extraits appartenant aux dialectes roumains de l'Istrie et de la Macédoine, j'ai, ainsi, embrassé le champ entier du domaine roumain.

Dans la disposition des textes, à l'exception de ceux appartenant aux dialectes, j'ai suivi l'ordre chronologique, bien qu'il offre certaines difficultés; mais je l'ai préféré à celui de Cipariu qui avait réuni tout ce qu'il avait trouvé d'imprimé dans une province, sans tenir compte des textes de la même époque appartenant à une autre province. Ainsi, par exemple, il avait

Ordre.

apoi cele din România și mai apoi cele din Moldova și a adăugat la sfârșit extracte din două cărți tipărite în țări străine (Uniev și Roma).

Scopul meu din potrivă era de a nu despărți ci de a lega textele între ele, a arăta legătura în care stă mișcarea literară dintr'o parte cu aceea din cea-l-altă parte a țării, cea de dincolo cu cea de din coace de munți Transilvaniei; apoi de a pune față în față diferitele forme ale graiului de pe aceeași vreme și a arăta schimbările ce a suferit același text în cursul veacurilor. Am căutat a stabili un fel de legătură internă între diferitele texte, și a ușura astfel cercetările filologice; se înțelege numai într'atâta, pe cât era cu putință a se face într'un spațiu atât de restrâns.

Un exemplu va lămuri modul meu de procedare. Între cărțile românești, Psaltirea, în întregul ei, sau numai în parte, este fără îndoială acea carte care s'a copiat și tipărit de mai multe ori de cât ori ce altă carte românească. Afară de numeroasele edițiuni și manuscrise din cari am dat extracte în Chrestomatic, psalmi răslățiți se mai află și în mai toate cele-l-alte cărți întrebuințate în slujba bisericească. O comparațiune minuțioasă a tuturor versiunilor ale Psaltirei în morfologia, fonetica și vocabularul lor ar da o istorie complectă a dezvoltării treptate a limbei române în cele din urmă patru secole.

În mic am făcut această urmărire și comparațiune, pornind de la Psaltirea lui Coresi. Din această Psaltire, care, precum se va vedea, este cea mai veche ce există în limba română, am publicat zece psalmi. Aceeași psalmi am reprodus apoi în decursul cărții din mai multe Psaltiri și din alte cărți bisericești, indicând paralela tot deauna la piciorul fie căruia psalm; n'are cineva decât să urmărească acele indicațiuni și va urmări în același timp mersul gradat al limbei și al literaturii. Tot așa am procedat la cele-l-alte texte biblice mai ales la cele din Evanghelie; tot așa și la letopisețele, când doi cronicari pomeneau același fapt, tot așa la hronografii, din care unul este o copie cu vr'o 150 de ani mai nouă de cât cel-alt și tot așa la alte texte din literatura populară scrisă și nescrisă.

réuni des extraits de livres imprimés en Transylvanie, puis, de ceux publiés en Moldavie et en Valachie, et à la fin il avait ajouté deux ouvrages édités en d'autres endroits (Uniev et Rome).

Mon intention, par contre, était de rapprocher les textes et non pas de les séparer, afin de mettre en évidence l'analogie et la connexion du mouvement littéraire dans les contrées d'en ~~deça~~ et d'au delà des Carpathes; de comparer ensuite les textes de différents dialectes de la même époque, et de montrer en même temps les changements subis par le même texte dans le cours des siècles. J'ai tâché d'établir une sorte de liaison entre les différents textes, afin de faciliter de cette manière les recherches philologiques pour celui qui voudra les entreprendre. Il va sans dire que je n'ai fait que ce qui m'était possible de faire dans le cadre restreint de ce livre.

Un seul exemple suffira pour faire comprendre ma méthode. Parmi les nombreux livres roumains, le Psautier, en tout ou en partie, est assurément, de tous les livres, celui qui a eu le plus grand nombre d'éditions. Outre ces nombreuses éditions, tant manuscrites qu'imprimées, auxquelles j'ai emprunté des extraits pour ma Chrestomathie, on trouve encore des Psaumes épars dans tous les livres affectés au service liturgique. Par suite, une comparaison minutieuse, quant à la morphologie, à la phonétique et au vocabulaire, de toutes les variantes des Psautiers, offrirait sans doute une histoire détaillée du développement progressif de la langue roumaine durant les quatre derniers siècles.

J'ai essayé, dans une certaine mesure, d'appliquer cette comparaison au Psautier de Coresi, qui est, comme l'on verra plus tard, ce qu'il y a de plus ancien dans la langue roumaine: je lui ai emprunté dix psaumes que j'ai mis en parallèle avec ceux d'autres Psautiers ou livres liturgiques en ayant soin d'indiquer toujours les parallèles au bas de chaque psaume, pour faire ressortir par leur comparaison la marche progressive de la langue et de la littérature. Le lecteur attentif s'en convaincra facilement. J'ai suivi la même méthode pour les autres textes bibliques, surtout pour ceux de l'Evangile, et ainsi de même pour les letopiseti, quand deux chroniques mentionnent le même fait, et pour les hronografi, dont l'un est une copie de 150 ans plus récente que l'autre, et enfin pour d'autres textes de la littérature populaire.

atele. Fixarea datei a fie-cărui text oferă greutate când avem a face cu manuscrise nedatate sau cu publicațiuni a căror dată de tipar lipsește. Afară de considerațiuni filologice, considerațiuni paleografice și literare m'au călăuzit la hotărârea datelor, cărora le am dat totuși latitudinea necesară.

Operile autorilor cunoscuți am pus supt data vieții autorilor, cu toate că textul a fost uneori reprodus dupe câte o copie mai modernă, ceea ce am însemnat însă tot deauna la locul lui.

Modul publicării. Toate textele — afară de puținele excepțiuni indicate în carte — au fost copiate de a dreptul din izvoadele originale. Chiar și atunci când au fost deja publicate de alți, eu totuși am recurs la originalul. În modul acesta am fost în stare a reproduce accentuarea textelor și toate acele mici semne diacritice ce au fost omise de toți predecesorii mei. Importanța acelor semne și accente este învedereată, cu toate că acele din urmă nu sânt tot deauna accente tonice, ci mai mult puse după regulile prosodiei slovenești și grecești.

Din cărțile de care s'a servit Cipariu am reprodus — afară de vr'o cinci cari nu 'mă erau accesibile — alte bucăți de cât acele conținute în Analecte. Afară de cauze interne, ce se vor lămuri mai la vale, am voit prin mijlocul acesta să pun un material mai bogat la dispozițiunea acelor ce se ocupă de vechea literatură română.

Numărul manuscritelor. Numărul manuscritelor de cari m'am folosit și din cari am dat extracte se urcă la mai bine de o sută, sau mai exact la 98 de manuscrise și 3—4 comunicări de texte dialectale ce mi s'a făcut în scris; iar acel al tiparelor se urcă și el la mai bine de o sută, adică 95 de cărți tiparite până la 1830 și texte mai mici ce au fost deja publicate; mai bine de 15 după acel an, și un număr de cărți din literatura populară.

Cu o singură excepțiune, extractele din această sută de manuscrise apare acum pentru întâia oară; iar din cărțile tiparnice, din cel puțin 50 de cărți nu s'a mai publicat nimica ațurea înaintea cărții de față. În reproducerea textelor am avut grijă de a însemna tot deauna cu esactitate izvodul direct până și fila și pagina origi-

Fixer la date de chaque texte est une tâche difficile d'accomplir surtout quand il s'agit de manuscrits ou de publications dont la date d'impression nous manque. A côté des considérations d'ordre philologique, des considérations paléographiques et littéraires m'ont permis d'en fixer la date, tout en leur donnant une certaine latitude.

Dates.

Les œuvres des écrivains connus ont été rangées d'après l'époque où ils ont vécu, bien que souvent les extraits aient été empruntés à une copie plus récente, circonstance qui sera toujours mentionnée à sa place.

Tous les extraits, sauf les quelques exceptions indiquées dans le livre, ont été directement reproduits d'après les textes originaux; j'ai constamment suivi cette règle que je me suis imposée, quand même les textes eussent été déjà édités par d'autres avant moi. Grâce à cette méthode, j'ai pu conserver avec exactitude l'accentuation et tout ces petits points diacritiques, omis entièrement par mes prédécesseurs. L'importance de ces points et de l'accentuation est très réelle, bien que les premiers ne soient pas toujours des accents toniques, mais le plus souvent de simples signes mis à tort et à travers conformément à la prosodie slave et grecque.

Système de publication

De tous les matériaux dont a disposé Cipariu, sauf cinq qui m'ont été inaccessibles, j'ai tiré des extraits tout différents de ceux qui se trouvent dans les *Analectes*, mon intention étant de mettre par ce moyen un plus riche matériel à la disposition de ceux qui s'intéressent à l'ancienne littérature roumaine et qui s'en occupent.

Le nombre des manuscrits, dont je me suis servi pour en tirer des extraits, dépasse une centaine, ainsi répartie : 98 manuscrits anciens et 3—4 copies des textes appartenant aux dialectes. Celui des imprimés dépasse aussi une centaine, dont 95 qui vont jusqu'à l'année 1830, et quelques textes déjà édités avant moi et enfin une quinzaine publiés après cette date, ainsi qu'un nombre considérable de livres appartenant à la littérature populaire.

Nombre des textes.

Tous les extraits empruntés à ces cent manuscrits se trouvent, à l'exception d'un seul, publiés pour la première fois dans mon *Recueil*. Quant aux livres imprimés, pour une cinquantaine au moins, il n'a été encore rien reproduit ailleurs avant ce travail. J'ai eu soin, en les reproduisant, d'indiquer avec précision la source exacte où je les ai puisés et de rappeler jus-

nalului; iar unde izvodul era un manuscris, cel dintău pomenit e acela care a slujit de bază pentru textul reprodus, iar din celelalte sânt luate variantele. Indreptările făcute de mine sânt adăugate în parantez lângă cuvântul corupt, sau îndoelnic. Textele dialectale au fost copiate întocmai după originalele din cari le am luat, cu ortografia lor proprie; iar cele transcrise din texte cu slove cirilice au fost copiate în tocmăi cu transcripțiunea întrebuintată în Glosar.

icerea. Pentru a nu încărea prea mult Introducerea m'am mărginit numai la lămurirea textelor conținute în aceste două volume, mai ales în ceea ce privește legătura lor internă. Altfel ar fi fost nu o introducere la Chrestomatie, ci o istorie a literaturii române, a izvoarelor ei și a legăturii în care stă cu literatura universală, ceea ce nu era scopul meu a face aci.

atica. Gramatica se mărginește la formele flexionare, declinarea și conjugarea. Am dat paradigme complete ale flexiunii, a substantivelor, pronumelor și a verbelor auxiliare, regulate și neregulate dacoromâne, macedoromâne și istriane, cu un număr destul de însemnat de forme vechi și noi. La formele arhaice, dialectele sau escepționale am însemnat toate locurile unde se află în carte, urmând același sistem ca la glosar.

arul. Ceea ce lipsește în gramatică se împlinește prin Glosarul adăugat la sfârșitul acestei cărți. Toate cuvintele din textele publicate se află în glosar cu accentul și cu traducerea lor franceză; și când un cuvânt avea mai multe înțelesuri, de obicei le am însemnat deosebit, indicând și locul lor în carte. Uneori am pus în locul traducerei franceze, cuvântul grecesc din cartea grecească după care s'a tradus cartea românească, înlesnind astfel ajungerea la adevăratul înțeles al cuvântului românesc. Am dat și fraseologie, mai ales când prin combinarea cu un alt cuvânt, cuvântul principal își schimba înțelesul. Toate formele importante sau numai interesante sânt reproduse în Glosar, adesea grupate la un loc, alături cu forma aceea care este, sau cea mai comună în graul modern, sau care se află de mai multe ori în carte. Așa se vor găsi toate formele dialectale și arhaice împre-

qu'à la page et à la cote du texte original; si la source est un manuscrit, le premier mentionné est la base du texte reproduit, tandis que les variantes sont prises des autres qui suivent. Les corrections que j'ai cru devoir faire, je les ai ajoutées entre des parenthèses à côté du mot corrompu ou douteux. La copie des textes dialectaux a été exactement faite d'après l'original : je leur ai conservé leur orthographe propre. Quant aux extraits provenant de textes imprimés en caractères cyrilliques, ils ont été reproduits avec la transcription employée dans le glossaire.

Afin de ne pas surcharger l'Introduction, je me suis borné à l'explication des textes que renferment ces deux volumes seulement, surtout en ce qui concerne leur rapport intime; car autrement, au lieu d'une Introduction, nous serions arrivés à faire une histoire de la littérature roumaine, de ses sources et de ses rapports avec la littérature universelle, ce qui n'est point notre but. Introduction

La Grammaire se borne à une esquisse de la flexion de l'article, des substantifs, des pronoms et des verbes auxiliaires, réguliers et irréguliers et des paradigmes de la flexion dialectale — surtout du Dacoroumain, du Macédooroumain et du dialecte Istrien — suivie d'un nombre suffisant d'exemples de formes anciennes et récentes; les formes dialectales archaïques et exceptionnelles portent l'indication de l'endroit où elles se trouvent dans la Obrestomathie. Enfin, tout ce qui n'est pas expliqué dans la Grammaire, se trouvera dans le Glossaire. Grammaire

Ce Glossaire renferme tous les mots contenus dans les extraits, portant des accents et suivis de la traduction française; dès qu'un mot m'a offert deux ou plusieurs significations, je l'ai marqué séparément avec l'indication de sa place respective dans le livre. Parfois j'ai substitué au français le mot de l'original grec, d'après lequel la traduction roumaine avait été faite, afin de faciliter la recherche de la vraie signification du mot roumain. J'ai ajouté la phraséologie, surtout quand par la combinaison avec un autre mot, le mot principal changeait sa signification primitive. Toutes les formes importantes ou à peu près se trouvent dans le Glossaire, le plus souvent à côté de la forme soit la plus commune dans la langue moderne, soit la plus fréquente dans les extraits des textes. Ainsi l'on verra réunies toutes les formes dialectales et archaïques, ce qui offrira un résumé de l'histoire de chaque mot à part dans la suite des temps, son passage d'une forme à l'autre, ainsi qu'il se présente dans les différents textes. Glossaire.

unate la un loc, resumând întreaga istorie a fie-cărui cuvânt din trecerile de la o formă la cealaltă după cum sânt reprezentate prin diferitele texte cursul veacurilor.

Flexiunea fie-cărui cuvânt se poate urmări apoi cu ajutorul cifrelor ce indică pagina și partea paginei unde se află acel cuvânt în cartea de față. Am avut grijă a însemna toate acele locuri unde sânt forme interesante flexionare; nu crez că mî-a scăpat un singur exemplu de flexiune arhaică sau dialectală sau chiar curioasă numai.

Se înțelege că din forme flexionare moderne, n'am însemnat decât vro 2—3 exemple adică de același caz și număr când era vorba de un substantiv, sau de aceeași persoană, timp și mod la verb. Terminațiunile *ă*, *orî*, *orîu* n'am mai însemnat în special în Glosar, căci o urmărire a cuvântului în carte prin toate textele indicate, va dovedi dacă, când și unde s'a întrebuințat *ă* și terminațiunea *-orîu* în loc de *or* sau *orî*. Unde un cuvânt s'a scris când cu *ă* și când cu *â*, am însemnat această diferență de scriere sau prin *ă*, sau am înșirat anume cazurile când se întrebuințează o formă și când cea-l-altă. Refer de pildă la cuvintele: *biserică*, *cine*, *cuvânt*, *dimineată*, *drept*, *pun*, *tot*, *un*, *văd*, *veac*, *vin*, *zi*, *zic* etc.

Fie-care paragraf deci din glosar conține supt o formă condensată istoria vieții a fie-cărui cuvânt românesc de pe la mijlocul secolului al XVI-lea până în zilele noastre.

pilog. Numai acei ce s'au îndeletnicit cu o lucrare ca cea de față vor știe să prețuiască munca întrupată într' această carte; și bătut cum am fost de valurile acestei lumi, n'ași fi dus-o la capăt de n'ar fi fost o muncă de dragoste. Puțin m'au ajutat, mulți m'au prigonit și cu drept cuvânt pot încheea această predoslovie cu vorba scriitorului vechiu ce spunea: „că precum doresc să sosească la liman neviforât, cei ce sânt bătuți de furtună întru luciul marii, așa am dorit și eu să ajung la sfârșitul cărții aceștia.“

Slava lui Dumnezeu celui ce ne-au ajutat după început de am ajuns și sfârșitul!

Londra, în Martie 1891.

On pourra facilement suivre la flexion de chaque mot à l'aide des chiffres qui ont pour but d'indiquer la page et la portion de la page où il se trouve. J'ai eu soin de marquer ainsi tous les endroits renfermant d'intéressantes formes flexionnelles. Je ne crois pas qu'un seul exemple de flexion dialectale, archaïque ou purement curieuse, m'ait échappé.

On concevra facilement pourquoi je n'ai indiqué que deux ou trois exemples seulement de formes flexionnelles modernes, au même cas et au même nombre s'il s'agissait d'un substantif, ou à la même personne, au même temps et au même mode s'il était question d'un verbe. Je n'ai pas marqué dans le Glossaire d'une manière spéciale les finales *ũ* et *orũ*, car un examen attentif du mot, poursuivi dans tous les textes se trouvant dans ma Chrestomathie, prouvera si, quant et où on s'est servi de *ũ* et de la terminaison *-orũ*, au lieu de *or* ou *orĩ*; j'ai tenu compte de circonstances où l'on écrivait un mot avec *ã* ou avec *â*, en marquant la différence d'écriture par *â*, ou bien en indiquant exprès le cas où l'on emploie l'une des formes et celui où l'on se sert de l'autre. Je renvoie par exemple aux mots : *beserică, cine, cuvânt, dimineață, pun, tot, un, vād, veac, vin, zi* et *zic*.

Chaque paragraphe du glossaire renfermera ainsi, sous une forme condensée, l'histoire de la vie de chaque mot roumain, autant que nous avons pu le suivre à l'aide de la littérature à partir de la seconde moitié du XVIe siècle jusqu'à nos jours.

Maintenant, un mot pour finir. Ceux qui ont tenté d'exécuter un travail comme celui que je présente aujourd'hui au public sauront seuls apprécier le labeur ardu que la composition m'en a coûté. Battu comme je l'étais par les flots de ce monde, je n'aurais certainement pu terminer ce pénible travail sans l'amour du travail lui-même. Peu de gens m'ont encouragé, beaucoup m'ont persécuté; aussi pourrais-je à juste titre terminer cet avant-propos par ces mots d'un ancien auteur roumain : „De même que ceux qui sur l'immensité de l'Océan étant le jeu de la tempête furieuse désirent arriver au port, de même je désirais ardemment arriver à la fin de mon livre.“

Épilogue.

Gloire à Dieu, qui nous a soutenu du commencement à la fin de cette œuvre!

Londres, Mars 1891.

Introducere.

Datoria mea este acum a da seamă de importanța și valoarea ce au textele pentru istoria literaturii și a culturii românești, de modul cum am procedat la alegerea lor, de vederile ce m'au călăuzit de a da anume cutare extract dintr'o carte veche sau manuscris vechi, de planul ce am urmărit la orânduirea textelor din literatura dialectică și acelor din literatura populară.

Pentru a împlini această sarcină, ce mi-am impus-o eu singur, voi începe prin schițarea istoriei literaturii române întru cât se oglindește în Chrestomatia de față.

Literatura română se poate împărți în trei mari epoci bine distincte una de alta, după limba din care s'au tradus cele mai multe cărți tipărite și manuscrise, și după influența covârșitoare ce a avut când o literatură când alta asupra scriitorilor români.

Vom avea deci I^a epoca slavonă de la începutul literaturii române, până la stabilirea Fanarioșilor pe tronul Moldovei și al Munteniei, adică de pe la mijlocul secolului al XVI-lea până la începutul sec. al XVIII-lea (c. 1550—1710.) După epoca slavonă urmează a II-a, epoca grecească, de pe la începutul secol. al XVIII-lea până pe la 1830, când începe a III-a, epoca modernă, romanică, când literatură română se dezvoltă și se transformă supt influența adâncă a literaturii occidentale, mai cu seama supt influența celei franceze și italiene.

Trecerea de la o epocă la cealaltă nu se face de odată într'un mod abrupt, ci o literatură ia cu încetul locul celei-l-alte, mai ales prin cauze politico. Cu cât stăm mai aproape de începutul unei epoci, cu atât mai mult se poate observa atărnarea literaturii române de acea literatură după care se formează; traduceriile sânt absolut litorale, din cuvânt în cuvânt: un cuvânt românesc stă în locul celui slovenesc, sau grecesc fără considerațiune dacă se potrivește cu spiritul limbii românești sau ba. N'avem de cât să comparăm Psaltirea lui Coresi, sau Evanghelia sau Apocalipsul Ap. Pavel cu originalele slovenesti, sau Divanul lumii al lui Cantemir sau Ilidor sau Omir cu cele grecesti pentru a ne convinge de acel fapt al dependenței absolute. Din acele traduceri putem chiar reconstrui originalele. Este vrednic de observat însă că operele cele mai vechi din epoca

Introduction.

Il est de mon devoir maintenant de rendre compte de l'importance et de la valeur qu'offrent pour l'histoire de la littérature et de la civilisation roumaines les textes que j'ai reproduits, de la manière dont j'ai procédé à leur choix, des considérations qui m'ont amené à reproduire tel ou tel extrait d'un livre ou d'un manuscrit ancien, enfin du plan que j'ai suivi dans le groupement des textes appartenant à la littérature des dialectes et à la littérature populaire.

Afin de remplir la tâche que je me suis volontairement imposée, je commencerai par tracer une esquisse de l'histoire de la littérature roumaine, telle qu'elle nous apparaît dans la *Chrestomathie*.

On peut diviser la littérature roumaine en trois grandes époques bien distinctes, selon la nature de la langue qui a servi de base à la traduction des livres imprimés ou manuscrits, ou selon l'influence dominante qu'a exercée sur les écrivains roumains tantôt l'une tantôt l'autre de ces littératures.

La Ire époque sera naturellement l'époque slave, qui partant du commencement de la littérature roumaine, va jusqu'à l'avènement des Fanariotes sur le trône de la Moldavie et de la Valachie, en d'autres termes depuis la seconde moitié du XVIe siècle jusqu'au commencement du XVIIIe (1550—1710). Vient ensuite la IIe époque, l'époque grecque qui va jusqu'à l'année 1830, où commence la IIIe époque, l'époque moderne, dite romanisante, durant laquelle la littérature se développe et se transforme sous l'influence profonde des littératures de l'Occident, surtout française et italienne.

Le passage d'une époque à l'autre ne se fait pas d'un seul coup : une littérature prend la place de l'autre peu à peu, principalement par suite de causes politiques. Plus nous sommes proches du commencement d'une époque, plus on s'aperçoit de la dépendance de la littérature roumaine par rapport à celle qu'elle imite; les traductions sont absolument littérales; un mot roumain se trouvant à la place d'un mot slave ou grec, sans qu'on s'inquiétât s'il était conforme ou non au génie de la langue. On n'a qu'à comparer aux originaux slaves, le *Psautier* de Coresi, l'*Évangile*, l'*Apocalypse* de l'apôtre St-Paul; et aux originaux grecs le *Divan* du monde de Cantemir Héliodor ou Homère, pour se faire une idée de cette dépendance absolue. Nous pouvons presque rétablir l'original d'après ces traductions. Il est digne de remarque pourtant, que les œuvres les plus anciennes, datant de la Ire époque, n'ap-

I-a nu ne apare nouă ca siluite; frazele fiind scurte, limba mai mlădicioasă, nici sintactica încheată, traducerea se ține foarte ușor de originalul slovenesc. Apoi nu se poate tăgădui, că însăși sintactica românească se influențează foarte mult și foarte adânc de sintactica slovenescă, și de aceea adesea traducerea nu ni se pare nici așa de greoaie nici așa de stranie. Cu toate acestea traducătorul slav ic după tipicul slovenesc adesea nu ține seamă de înțelesul textului, ci se ține de cuvintele pe cari le traduce; de altă parte cuvintele slovenesti cu două înțelesuri sânt adesea tălmăcite într'un mod nedibace și contribuiesc a încurca înțelesul. Textele vechi trebuie deci studiate numai alături cu originalele după cari s'a alcătuit traducerea, dacă voim să capătăm un înțeles lămurit.

Predominațiunea influenței slovenesti dispare însă cu încetul și face loc celei grecești, care se manifestează mai întâi în Muntenia, unde deja pe la sfârșitul secolului al XVII-lea multe cărți se traduc din originale grecești. Deosebirea între spiritul limbei grecești și acel al limbei românești se resimte mai mult în aceste traduceri decât în acele făcute din sloveneste: Limba începuse a se întări, nu se mai mlădia așa de ușor după formole limbei originalului, și în textele citate mai sus, se poate vedea cât de puțin se potrivește una cu alta; mai ales la texte poetice nu biblice, acolo limba traducerei nu mai reprezintă nici limba românească și nici spiritul românesc. În Divanul lumii al lui Cantemir de pildă, originalul este grecesc, iar traducerea urmează originalul din cuvânt în cuvânt, nu are orî schimosind înțelesul.

În cursul veacurilor limba însă începe a se emancipa, traducătorii devin mai dibaci, și cu cât un text se copiază mai des, cu atât mai mult se depărtează limba copiei de aceea a izvodului, stilul devine din ce în ce mai românesc iar expresiunea mai firească; aceasta se întâmplă atât cu textele aparținând epocii slavone cât și cu acele din epoca grecească; așa de pildă textele biblice, Hronograful, cărțile din literatura populară.

Esemples de traduceri din limba latină sânt foarte rare. Cronicarii Moldovei au o cunoștință profundă a acelei limbi, ei se folosesc de cronicile leșesti scrise în limba latină, dar limba cronicelor lor arată urme foarte slabe de o atare înrăurire. Mai vădită este aceea înrăurire în Hronicul Moldo-Vlahilor al lui Cantemir, scris nu în spiritul limbei românești, ci cu desăvârșire în acel al limbei latinești, ceea ce face a crede cum că nu este de cât o traducere făcută de însuși Cantemir după un original latinesc alcătuit mai întâi de dânsul. Necula Costin, cel alt faimos cronicar al Moldovei, traduce din latinește Ceasornicul Domnilor.

În Transilvania cu prilejul mișcării naționale despre care vom vorbi mai la vale, influența literaturii grecești dispare mult mai iute de cât în Muntenia sau în Moldova. Acolo epoca modernă, adică influența literaturii occidentului începe a se manifesta încă pe la mijlocul secolului al XVIII-lea, și traduceri în limba română se fac de obște după originale germane, precum sânt operele lui Barac, Molnar, etc.; unii autori, precum Maior și Șincai stau și supt influența stilului latinesc. Oglinda cea mai vie a lim-

paraissent pas toujours comme des traductions serviles : la cause en est que les phrases étant courtes, la langue est plus malléable et la syntaxe non encore fixée et rigide. On ne peut pas nier non plus que la syntaxe roumaine elle-même ne subisse fortement l'influence de la syntaxe slavone : c'est pourquoi la traduction paraît parfois moins lourde et moins étrange. Néanmoins le traducteur, esclave de l'original slavon, ne tient point compte la plupart du temps du sens du texte : il ne fait que traduire les mots ; d'autre part, les mots slavons à double signification sont parfois interprétés d'une façon inhabile, ce qui contribue à rendre encore plus embrouillé le sens général de la phrase. Il est toujours nécessaire de se reporter à l'original, toutes les fois que l'on veut avoir la signification réelle.

La prédominance de l'influence slavone disparaît peu à peu pour faire place à l'influence grecque ; celle-ci se manifeste d'abord en Valachie, où, à partir de la fin du XVIIe siècle, on traduisait déjà un grand nombre de livres d'après les originaux grecs. La différence entre le génie de la langue grecque et celui de la langue roumaine devient ici encore plus sensible que dans les traductions faites d'après le slavon. La langue s'étant un peu fixée, elle ne pouvait plus se prêter facilement aux exigences de la tournure grecque : on peut voir dans les textes cités ci-dessus, combien peu ces tournures se ressemblent entre elles ; surtout dans les textes poétiques non bibliques, où le style de la traduction n'est plus ni roumain ni conforme au génie de la langue. Pour le „Divan du Monde“, par exemple, l'original est en grec et la traduction qui le suit est si littérale qu'elle dénature complètement le sens des phrases.

Peu à peu, néanmoins, la langue commence à s'émanciper, les traducteurs acquièrent plus d'habileté, et plus un texte est copié plus sa traduction s'éloigne de l'original : le style devient de plus en plus roumain, l'expression de plus en plus naturelle. Ce changement s'opère également dans les textes appartenant à l'époque slavone ainsi que dans ceux de l'époque grecque, comme par exemple, dans les textes bibliques, dans le „Hronograf“ et dans les livres populaires.

Les exemples de traductions latines sont fort rares. Les chroniqueurs de la Moldavie connaissent à fond cette langue, car ils font usage de chroniques polonaises écrites en latin ; mais le style de leurs chroniques a conservé peu de traces d'une semblable influence. Elle est plus apparente dans la Chronique des Moldo-Valaques par Cantemir, écrite non pas dans le génie de la langue roumaine, mais entièrement dans celui de la langue latine, ce qui me fait supposer que cette Chronique n'est qu'une simple traduction littérale faite par Cantemir d'après l'original latin composé par lui-même. Un autre chroniqueur illustre, N. Costin, traduisit du latin l'Horloge des Princes.

En Transylvanie, à cause du mouvement national, dont je m'occuperai plus tard, l'influence de la littérature grecque disparaît de meilleure heure, bien plus tôt qu'en Roumanie. Là, l'époque moderne, c'est-à-dire l'influence des littératures de l'Occident, commence à se manifester déjà à partir de la seconde moitié du XVIIIe siècle ; les traductions se font d'ordinaire d'après des originaux allemands : ainsi les œuvres de Barac, de Molnar, etc. Certains, comme Maior et Șincai subissent encore l'influence latine. Mais le reflet le plus pur de la langue roumaine, dans

bei române în structura ei sintactică și gramaticală este literatura populară, mai ales cea nescrisă, precum sânt basmele, snoavele și proverbele.

Fie-care carte însă, chear când este o traducere, conține totuși câte o parte originală, și adică „Precuvântarea” și „Epilogul”, unde traducătorul vorbește el însuși de cauzele ce l’au îndemnat la acea lucrare, pomenind câte o dată izvodul după care a tradus cartea, cine l’a ajutat și în cinstea cărui Arhiepiscop sau Domn închină cartea. Aceste părți originale fiind importante atât din punctul de vedere al limbei cât și din acel al istoriei literare le am reprodus mai tot deauna sau în întregul lor sau numai în partea lor esențială.

În modul acesta ușor se explică acuma împărțirea materiei în trei mari grupe, în Chrestomatie. Vol. I reprezintă epoca I^a slavonă; textele cu slove din Vol. II^a reprezintă a doua epocă, cea grecească; iar textele cu litere latine, literatura populară, curat românească, ce nu stă de a dreptul supt nici o înrăurire străină, și reprezintă geniul și spiritul adevărat al limbei moderne.

* * *

Trec de la această schițare generală la caracterizarea specială a fie-cărui buciți din Chrestomatie și la indicarea cauzelor ce m’au condus la alegerea anume a părților reproduse. Materia întreagă o vom împărți: 1) după coprinsul, 2) după limba adică după importanța ce au textele pentru istoria literaturii române sau pentru filologia română.

I.

După coprinsul avem următoarele cinci grupe:

I. Teologia, II. Dreptul, III. Istoria, IV. Poezia sau literatura estetică și V. Literatura populară scrisă și nescrisă.

I. Teologia.

După natura lucrului textele teologice sânt cele mai numeroase și cele mai vechi. Ca pretutindenea în Europa, așa începe și literatura română cu Biblia, Psaltirea, Evanghelia, Praxiul, și cu cele-lalte cărți bisericești, precum sânt Cazaniile, Liturghiile, de cari se leagă o literatură bogată dogmatică, didactică, apoi hagiologia și apocriefele propriu zise.

1. Vechiul Testament. a) Psaltirea. Începând cu vechiul Testament ne vom ocupa mai întâiu cu Psaltirea, care stă în fruntea tuturor cărților ale Legii vechi atât prin vechimea ei cât și prin numărul tiparelor și al manuscriselor din cari am dat extracte. E destul de bine cunoscut, cum că psalmii formează și o parte integrantă atât a Molitvelnicului (Evhoghiului) cât și a Ceasoslovului. Avem deci un număr destul de conside-

son mécanisme syntactique et grammatical, se trouve dans la littérature populaire, surtout non écrite : les contes, les anecdotes, les proverbes.

Chaque traduction néanmoins renferme une partie originale : l'avant-propos et l'épilogue. C'est dans ces passages que le traducteur rappelle au lecteur les considérations qui l'ont amené à entreprendre le travail, renvoie parfois à la source originale, cite le nom de celui qui l'a aidé dans cette sainte besogne, et dit à la gloire de quel grand personnage, archevêque ou prince, il a dédié son livre. Ces côtés originaux sont très importants, aussi bien au point de vue de la langue qu'à celui de l'histoire littéraire : c'est pourquoi je les ai toujours reproduits dans leur tout ou dans leur partie essentielle.

On conçoit facilement maintenant pourquoi j'ai divisé la matière dans la Chrestomathie en trois groupes. Le premier volume de ma Chrestomathie représente l'époque slavone; l'époque grecque est représentée par les textes en lettres cyrilliques se trouvant au IIe volume; quant aux textes en caractères latins, c'est la littérature populaire, purement roumaine, qui n'a subi aucune influence étrangère et qui incarne le génie et le véritable esprit de la langue roumaine moderne.

* * *

Si nous passons de cette esquisse générale à la description détaillée des textes de la Chrestomathie et à l'indication des considérations qui m'ont amené à choisir tel ou tel des textes que j'ai reproduits, nous les répartirons 1° d'après les sujets dont ils traitent, et 2° d'après les dialectes dans lesquels ils sont écrits; en d'autres termes, selon l'importance qu'ont les textes pour l'histoire littéraire, ou pour la philologie roumaine.

I.

D'après les sujets nous avons les cinq grands groupes suivants :

I^o Théologie, II° Droit, III° Histoire, IV° Poésie ou Littérature esthétique, et V^o Littérature populaire écrite et orale.

I. Théologie.

Il est tout naturel que les textes concernant la Théologie soient les plus anciens et les plus nombreux. Comme partout ailleurs en Europe, la littérature roumaine fait aussi son apparition avec des traductions de la Bible, des Psaumes, de l'Evangile, du Praxion (Actes) et d'autres livres ecclésiastiques, comme les „Cazanie“ (Sermons), les Liturgies, ainsi qu'une riche littérature dogmatique et didactique, l'hagiologie et les apocryphes proprement dits.

1. **L'Ancien Testament** fera l'objet de notre première étude et c'est par a) le Psautier que nous commencerons, car il demeure, par son ancienneté comme par ses nombreuses éditions, imprimées ou manuscrites, à la tête de tous les autres livres. Les Psaumes constituent encore, en outre, une partie intégrante aussi bien du „Molitvelnic“ (Evhologhion) ou „Livre de prières“ que du Ceasoslov (Heures). Voilà donc à notre disposition un nombre considérable de Psaumes, tant dans différentes éditions

rubil de psalmi la dispoziția noastră, atât în diferitele edițiuni tiparnice cât și în versiunile manuscrise pentru a îi putea compara între dășii și a determina izvoarele psalmilor din cărțile bisericești pomenite mai sus.

Psaltirea cea mai importantă este fără îndoială cea a lui Coresi. Din această Psaltire am tipărit (p. 10) nouă psalmi și adică Psalmii 3. 5. 8. 16. 18. 31. 97. 98. și 150., și cântarea lui Moisi. Spre a arăta legătură între această Psaltire și celelalte am reprodus paralele la acești 9 Psalmi ai lui Coresi din Psaltirele ulterioare, apoi dintre psalmii cari se află intrupați în Biblie; și cinci paralele din Ceasoslov; iar pentru „a doua cântare a lui Moisi“ o paralelă din Biblia de București. Am ales anume aceste părți din Psaltire fiind foarte bogate în forme și în cuvinte arhaice; iar în construcțiunea lor sintactică și în limba traducerei se poate recunoaște la dășii mult mai ușor originalul slavon de cât la alți Psalmi. Dacă luăm de pildă numai titlurile psalmilor cinci și opt avem o dovadă pipăită de traducere slavică și adesea fără înțeles. Cuvintele slovenesti **У НАСЛѢДСТВІЮ ИМЯ** și **О ТОВАРЪХЪ**, ce stau pentru cuvintele grecești: *ὑπὲρ τῆς κληρονομουσης* și *ὑπὲρ τῶν ληγῶν* au fost traduse în mod stângaci cu un înțeles nepotrivit. Psalmul 16 este de asemenea un exemplu cât se poate de perfect de modul slavice de a traduce fără a ține seamă de înțelesul. În psaltirele următoare, pe lângă libertatea de stil se mai adaugă și o îngrijire mai mare a da textului un înțeles clar, cu toate că acele cari sânt copii după edițiuni mai vechi se țin de acel original; dar totuși îl modifică și îl modernizează.

Există apoi o altă Psaltire vechie manuscrisă dar cu data nesigură, care se deosebete de cea a lui Coresi prin anumite forme fonetice, iar ca text o aproape identică; m'am mulțumit deci cu reproducerea (p. 1*) acelor doi psalmi dela început cari lipsesc în edițiunea lui Coresi, completând astfel Psaltirea care ni s'a păstrat numai într'un singur exemplar, și acela defect. Psaltirea lui Coresi cum o avem noi astăzi, începe cu versul al 5-lea din Psalm 1.

Tratând mai la vale despre legătura ce există între cărțile tipărite ale lui Coresi, și între Tetra Evanghelul și Praxiul manuscris voiu atingo și aceea dintre aceste două Psaltire, dovedind precum sper, cum că toate acele din urmă nu sânt de cât copii făcute după tiparele lui Coresi și nu vice versa. În cursul acestei Introduceri vom mai da foarte des peste manuscrise ce s'au copiat după cărți tiparnice, mai ales în timpurile mai vechi; chiar și din însăși Psaltirea lui Coresi avem, cum se va vedea mai încolo, cel puțin două copii manuscrise, una: Psaltirea de mai sus, și alta din 1710.

Că Psaltire completă din care am reprodus psalmi, urmează acum imediat cea de Belgrad din 1651 (p. 152) lucrată după izvodul grecesc și evreesc, cu o metodă mult mai științifică și într'o limbă care este clasică. Avem chiar variante de traduceri în glose marginale.

imprimées que dans des versions manuscrites, que nous pourrions comparer et grâce auxquelles il nous sera facile de fixer les sources des Psaumes se trouvant dans les livres religieux mentionnés ci-dessous.

Le Psautier de Coresi est sans contredit le plus important. C'est précisément à ce recueil que j'ai emprunté les 9 psaumes qui suivent : 3, 5, 8, 16, 18, 31, 97, 98 et 150 et le cantique de Moïse. Afin de montrer le rapport de ce Psautier avec les autres recueils du même genre, j'ai mis en parallèle avec les neuf psaumes tirés de Coresi, ceux des Psautiers postérieurs, et des Psaumes qui se trouvent dans la Bible, puis 5 parallèles empruntés au Ceasoslov, et enfin un parallèle tiré de la Bible de Bucarest pour „le second cantique de Moïse“. Ces parties du Psautier ont été choisies surtout parce qu'elles étaient très riches en formes et en mots archaïques; d'autre part, leur construction syntactique et le mode de traduction nous mettent à même de reconnaître l'original slavon plus facilement que dans d'autres psaumes. Il suffit de jeter les yeux sur les titres des psaumes 5 et 8 pour nous convaincre de la servilité de la traduction, presque dépourvue de sens. Les mots slovènes *В НАСАТКАДЪСТЕЮЩЕМЪ* et *О ТОЧНАТЪХЪ*, qui correspondent aux mots grecs *ὑπὲρ τῆς κληρονομουσης* et *ὑπὲρ τῶν ληγῶν* ont été traduits maladroitement et dans un sens impropre. De même pour le psaume 16 qui pourrait servir comme un exemple non moins puissant à l'appui de notre thèse. Dans les Psautiers postérieurs, à côté d'une liberté de style très nette, on rencontre de plus un soin minutieux tendant à donner au texte un sens précis, bien que ces Psautiers qui ne sont que des copies de traductions antérieures, se rapprochent de cet ancien original, tout en le modifiant et en le modernisant.

Il existe encore un autre Psautier manuscrit, d'une date incertaine et qui ne diffère de celui de Coresi que par certaines formes phonétiques, le texte en étant absolument identique : je ne lui ai emprunté que les deux premiers psaumes seulement, ceux précisément qui manquent dans l'édition de Coresi, afin de compléter ainsi le Psautier dans le seul exemplaire qui nous ait été conservé et encore incomplet. Le seul Psautier de Coresi, tel que nous le possédons aujourd'hui, commence à partir du verset 5 du premier psaume.

En étudiant, plus loin, le rapport qui existe entre les livres imprimés de Coresi, le „Tetra evangel“ et le „Praxion“ manuscrit, nous nous occuperons aussi du rapport entre les deux Psautiers en prouvant que les derniers ne sont que des copies faites sur les impressions de Coresi, et non l'inverse. Dans le courant de cette Introduction on rencontrera plus d'une fois des manuscrits qui ne sont souvent que les copies de textes publiés bien antérieurement. Bien plus, du Psautier de Coresi il nous reste au moins deux copies manuscrites : l'une est le Psautier d'une date incertaine qu'on peut voir à la page 1*, l'autre est celui de 1710, que l'on verra plus loin.

Parmi ces Psautiers complets, auxquels j'ai emprunté des extraits, après celui de Coresi, vient en premier rang le Psautier de Belgrade de 1561 (p. 152) — fait d'après les originaux grec et hébreu et avec une méthode scientifique plus rigoureuse. Le style en est presque classique, on y trouve même en gloses marginales des variantes de traduction.

Tot din slovenește ca și Coresi a mai tradus Psaltirea Dosofteiu, vestitul metropolit al Moldovei. De la dănsul avem două traduceri, una în proză, la 1650 (p. 246) și alta în versuri, la 1673 (p. 208). Cea dintâi s'a tipărit în două coloane, una conținând originalul slavon iar cea-l-altă traducerea românească; pe când Coresi a tipărit Psaltirea slovenește și românește într'un șir, după fie care vers slovenesc urmând unu românesc. Dosofteiu fiind mai mult stăpân pe limbă, traducerea lui este cu mult mai superioară celei lui Coresi în ceea ce privește mănuierea limbii, construcțiunea ei sintactică și chiar bogăția ei lexicală. De altă parte nu se poate tăgădui cum că cea de Belgrad este cea mai științifică, iar ca limbă și ca traducere mult mai perfectă. Psaltirea în versuri își are însemnătatea prin faptul că este cea dintâia încercare de versificare a Psalmilor. Nefiind introdusă în biserică, căci nu se întrebuințează în cultul ortodox, influența acestei Psaltire nu a fost atât de mare precum s'ar putea aștepta cine-va judecând după răspândirea Psaltirei versificate prin restul Europei. Totuși au pătruns câte-va în literatura populară, precum în cântările stelei și colindele, chiar și unele bocete s'au format după analogia acestor Psalmi. Din „cântările stelei“ pomenesc N. II (II p. 142) care nu este alt-ceva de cât Psalmul 46 din Psaltirea lui Dosofteiu; N. III (II p. 140) nu este iarăși de cât Psalmul 48, modificat așa ca să devie și cântec de stea, și prototip al bocetelor cu care se aseamănă foarte mult atât ca fond cât și ca formă. Originalul în proză l'am reprodus din Psaltirea lui Dosofteiu așa ca să se poată compara ușor unu cu altu. Inceputul acestui psalm a devenit un fel de introducere stereotipă la acest soi de cântece religioase precum se poate vedea la N. XIII (II p. 143).

Intorcându-ne la Psaltire avem apoi aceea copiată de unu Ioan din Vasluu (p. 363) care cu toate că a fost copiată abia la 1710, este foarte importantă, căci originalul ei, cum am pomenit deja, este cu mult mai vechiu, ne fiind altul de cât însăși Psaltirea lui Coresi. Din punctul de vedere literar acest manuscris merită deci o cercetare mai adâncită. Dacă îmi aduc bine minte, manuscrisul de față se mai aseamănă și în forma sa extrioră foarte mult cu cel-l-alt manuscris din sec. al XVI-lea de care am vorbit mai sus, având același format mic. Dar nu numai în exterior se aseamănă ei și în lăuntru; textul din 1710 nu este de cât o reproducere puțin modernizată a celui-l-alt manuscris. După părerea mea avem aici două copii ale textului românesc din Psaltirea lui Coresi, amândouă făcute în Nordul Transilvaniei, sau poate în Bucovina, una din sec. XVI-lea alta din sec. al XVII-lea, una mai profund modificată în partea fonetică (rotacism) alta mai mult în cea lexicală: cuvinte și forme mai moderne fiind locul celor vechi. Și în partea lexicală manuscrisul din sec. XVI-lea ține cum-păna între edițiunea tipărită și copia lui Ioan din Vasluu. Unele forme și cuvinte cari nu se află la Coresi se găsesc în ambele manuscrise, de pildă psalm 31 v, 4 (p. 365) sună aici: **АТОРШ-МЪ СПРЕ КИНСРН**. Coresi are: **ТЪРНАН-МЪ СПРЕ СТРАСТЕ**, iar manuscrisul din sec. XVI-lea: **АТОРШ-МЪ СПРЕ СТРАСТЕ** potrivit-se în partea întâia cu Ms. lui Ioan, iar în cea din urmă cu textul lui Coresi. Spațiul nu 'mă permite a mă întinde mai pe larg aici asupra acestei chestiuni atât de importante. Mă mulțumesc

Un autre traducteur du Psautier slovène est Dosithée, le célèbre métropolite de la Moldavie. Il nous reste de lui deux traductions dont l'une en vers, celle de 1673 (p. 208) et l'autre en prose, de 1650 (p. 246), imprimée sur deux colonnes, la traduction roumaine faisant face à l'original slavon, tandis que dans le Psautier de Coresi, les vers slaves et roumains se succèdent les uns aux autres. Dosithée étant plus maître de la langue, sa traduction est bien supérieure à celle de Coresi, tant par la noblesse de l'expression et par la richesse du lexique que par le manque de complication syntactique et grammaticale. D'un autre côté, il n'est pas à douter que le Psautier de Belgrade ne soit le plus scientifique et le plus parfait comme traduction. L'édition en vers offre une certaine importance par la seule raison qu'elle est le premier essai de Psautier en vers. Il faut avouer pourtant que, l'Eglise orthodoxe n'admettant pas les psaumes dans sa liturgie, l'influence du Psautier versifié n'a pas été aussi grande que l'on devrait s'y attendre, vu sa diffusion dans le reste de l'Europe. Certains psaumes néanmoins ont pénétré dans la littérature populaire : dans les noëls „cântece de stea“, et dans les „colinde“; certaines lamentations funèbres même sont imitées des Psaumes. Pour les noëls voir le N° II (II, p. 142) qui n'est autre chose que le psaume 46 du Psautier de Dosithée, de même le N° III (II, p. 140) n'est que le psaume 48 modifié et approprié à servir à la fois et de „chant de Noël“ et de prototype des lamentations, auxquelles il ressemble beaucoup aussi bien dans la forme que dans le fond. L'original en prose du Psautier de Dosithée a été reproduit ici afin de faciliter leur comparaison. Le commencement de ce psaume est devenu une espèce d'introduction stéréotypée pour ces sortes de chants religieux, comme l'est le N° XIII (II, p. 143).

Si nous revenons maintenant aux Psautiers, nous trouverons celui d'un certain Joan de Vaslui (p. 363) qui, quoique copié en l'année 1710, laisse facilement reconnaître le texte même de Coresi. Ce manuscrit mériterait, au point de vue littéraire, une étude plus approfondie. Extérieurement, si je m'en souviens bien, il offre une ressemblance frappante avec l'autre copie manuscrite du XVIe siècle, mentionnée plus haut, du même petit format. Le texte de 1710 n'était qu'une reproduction légèrement modernisée. De même pour le contenu, la ressemblance n'est pas moins visible. On aurait affaire, à mon avis, à deux copies du texte roumain du Psautier de Coresi, faites toutes les deux au Nord de la Transylvanie ou bien en Bucovine, dont l'une du XVIe siècle modifiée plutôt dans sa phonétique (rotacisme), et l'autre du XVIIe plutôt dans son lexique; l'on y rencontre des mots plus récents à la place des termes anciens. Enfin, quant au lexique, le texte du XVIe siècle tient encore le milieu entre l'édition imprimée et la copie de Joan de Vaslui. Certains mots et certaines formes qui manquent dans le texte de Coresi, se retrouvent dans les deux autres manuscrits : ainsi le psaume 31, 4 (p. 365) où il est dit : **АТОРИШ-МЪ СПРЕ КИИШРИ**. Coresi porte : **ТЪР-НАН-МЪ СПРЕ СТРАСТЕ**, et le manuscrit du XVIe siècle : **АТОРИШ-МЪ СПРЕ СТРАСТЕ**. Dans le dernier, comme l'on voit, le premier élément de la phrase est semblable au manuscrit de Joan de Vaslui et le second élément semblable au texte de Coresi. Je regrette ne pouvoir m'étendre

cu atâta de a atrage atențiunea asupra acestui fapt. Cine știe dacă 'mi va fi dat a mai urmări altă dată această chestiune mai cu de amărunt.

Psaltirea se mai află încorporată și în Bibliele complete precum este cea din București din 1688 și aceea a lui Clain din 1795 (II, p. 155). Din cea dintâia am reprodus Psalm No. 2, ca o paralelă la Psaltirea manuscrisă (p. 1*), iar din a lui Clain n'am scos de cât alte texte biblice de cari voi vorbi mai la vale. Psalmi reslășiți am mai reprodus din diferite cărți bisericești, Molitvelnice, Ceasoslove etc. unde psalmii sânt părțile cele de căpetenie.

Imi mai rămâne a pomeni Psaltirea cu tâlc (p. 314) a lui Alexandru Dascal. În Psaltirea în versuri a lui Dosofteiu se strecuraseră deja câte-va tâlmăcirii ale unor Psalmi. Alexandru Dascalul, care a fost un contemporan al Metropolitului Dosofteiu și, fără îndoială de origină moldovean, se poate să fie fost influențat de acele puține exemple, pentru a întreprinde de isnoavă traducerea de pe slovenește a Psaltirei întregi împreună cu tâlcul ei. Limba arată deja o propășire vădită asupra tâlmăcirilor mai vechi.

Iată acum și lista tuturor Psalmilor din ambele volume în ordine cronologică.

Ps. 1, p. 1*. 2, p. 1*. 282. 3, p. 10. 5, p. 10. 209.

6, vol. II, p. 185. 8, p. 11. 10, p. 364.

16, p. 11. 246. 18, p. 12. 154. 26, p. 247.

31, p. 13. 365. 38, p. 211. 40, p. 248.

48, p. 155. 54, p. 366. 69, vol. II, p. 17.

71, p. 367. 75, 212. 90, p. 286.

97, p. 13. 249. 98, p. 14. 101, p. 185.

111, p. 368. 123, p. 213. 125, p. 249.

137, p. 314. 150, p. 14.

b) Biblia. Trecând apoi la Biblia propriu zisă, pomenim întâiu Bibliele complete și adică cea de București din 1688 (p. 279) și cea de Blaj din 1795 (II. p.155). În alegerea textelor reproduse aci am urmărit același sistem de paralelism pe care l'am descris cu ocaziunea Psaltirei. Textele reproduse aci le am mai reprodus și din alte cărți când mai vechi când mai moderne, arătând, sau legătura ce există între ele sau independența unei versiuni de cea-l-altă.

Din Genesis, cap. 1. am tipărit patru versiuni, una din sec. al XVI-lea, două din sec. XVII-lea și una din sec. al XVIII-lea; acele din Biblii se aseamănă foarte mult între dănsle. Traducerile ale unor cărți din Biblie sânt mult mai vechi de cât traducerea Bibliei complete. Grație acelorăși influențe cărora se datorește traducerea Psaltirii, avem și o traducere a celor dintâi două cărți ale lui Moisi, tipărite la Orăștiea în 1582 (p. 33). Numele dat acestor cărți de Bitio și de Ishodul (p. 37) dovedește că această traducere s'a făcut din slovenește, ceea ce se intrevede și din construcțiunea sintactică a limbei. Din cele două texte reproduse, cel dintâi este cap. I din Genesis, care precum am văzut se mai află de trei ori în cartea de față; iar blagoslovenia lui Iacov (Genes. c. 49; p. 35) se află în vol. II într-o formă mai amplificată scoasă dintr'o copie a Hronografului din sec. XVIII-lea.

plus longuement sur cette question importante, faute d'espace; je me borne seulement à attirer sur elle l'attention du chercheur, car qui sait si, dans l'avenir, j'aurai encore l'occasion de revenir sur ce sujet.

On trouve aussi toute la collection de Psaumes dans les différentes éditions de la Bible, entre autre dans celle imprimée à Bucarest en 1688 (p. 279) et dans la Bible de Claiın publiée en 1795 (II, p. 155). J'ai emprunté à la première le psaume 2 pour servir de parallèle au Psautier manuscrit (p. 1*) et à la seconde quelques fragments bibliques sur lesquels on reviendra plus tard. Certains autres livres liturgiques, comme le Molitvelnic et le Ceasoslov, etc., où les psaumes forment l'élément constitutif, nous ont aussi fourni un certain nombre d'extraits.

Il ne reste qu'à citer le Psautier avec commentaire (p. 314) de A. Dascalul. Déjà dans l'édition en vers de Dosithée on trouve quelques essais en ce genre. A. Dascalul, d'origine moldave, sans doute contemporain du métropolite Dosithée, se serait, sous l'influence de ces essais, décidé à entreprendre la traduction, accompagnée d'un commentaire, du Psautier slavon tout entier. Le style prouve déjà à lui seul un sensible progrès et un certain degré de supériorité sur les précédents traducteurs.

Voici maintenant, dans l'ordre chronologique, la liste des psaumes reproduits dans les deux volumes de la Chrestomathie :

Ps. 1, p. 1*. 2, p. 1*. 282. 3, p. 10. 5, p. 10. 209.

6, vol. II, p. 185. 8, p. 11. 10, p. 364.

16, p. 11. 246. 18, p. 12. 154. 26, p. 247.

31, p. 13. 365. 38, p. 211. 40, p. 248.

48, p. 155. 54, p. 366. 69, vol. II, p. 17.

71, p. 367. 75, 212. 90, p. 286.

97, p. 13. 249. 98, p. 14. 101, p. 185.

111, p. 368. 123, p. 213. 125, p. 249.

137, p. 314. 150, p. 14.

b) Si nous passons maintenant à la Bible proprement dite, il nous faut citer en première ligne les Bibles complètes : la Bible de Bucarest de 1688 (p. 279) et celle de Blaj de 1795 (II, p. 155). J'ai suivi, cette fois encore, dans le choix des textes reproduits, le même système de parallélisme que pour les Psaumes. J'ai emprunté des extraits à d'autres livres, tantôt plus anciens, tantôt plus modernes, pour faire ressortir encore davantage l'analogie ou la dissemblance entre les versions.

Nous possédons quatre versions du premier chapitre de la Genèse : l'une du XVIe siècle, deux du XVIIe et une enfin du XVIIIe; celles tirées de la Bible offrent une grande ressemblance. Les traductions partielles de la Bible sont plus anciennes que les traductions complètes. Ainsi, on a une traduction des deux premiers livres de Moïse, imprimée à Orestie en 1582 (p. 33), due aux mêmes influences que la traduction du Psautier. Les noms de Bitie et d'Ishodul, donnés à ces livres, prouvent aisément que leur traduction a été faite du slovène, bien que la syntaxe de la langue nous le montre suffisamment. Le premier des deux fragments reproduits est „le premier chapitre“ de la Genèse qui, comme l'on a déjà vu, se trouve encore trois fois dans la Chrestomathie; „la bénédiction de Jacob“ (Genèse p. 49; p. 35) se trouve, sous une forme plus amplifiée, dans le IIe volume tiré d'une copie du Hronograf du XVIIIe siècle.

Din cele-lalte cărți ale Vechiului Testament nu mai avem în literatura română de cât capitole reslătite și împrăstiate printre cărțile bisericesti. O singură excepțiune pare a face fragmentul din Leviticus, cap. 26, 3—41, (p. 3—5); și acesta nu e nici de cum scos de drept din Biblie, ci este un fragment de la un Parimiar, și ast fel se explică cum de s'a păstrat tocmăi ca un fragment care începe cu vers 3 și merge numai până la v. 41, pe când capitolul din Biblie are 46 de versuri. Alte texte din Vechiul Testament se mai află prin Psaltire, Ceasoslov, Parimiar și în unele Cazani cărora le slujește ca text pentru Omili. Parimiarul constă exclusiv din texte biblice scoase din Vechiul Testament; singurul care s'a tipărit este acela al mitropolitului Dosofteiu; din el am reprodus (p. 263) mai ales acele specimene, cari erau importante atât pentru fonetica și lexicografia cât și pentru stilistica. La Psaltire se află adause apoi unele părți poetice ale Bibliei, și cântări care fac parte și din Ceasoslov. Așa este Cântarea a două a lui Moise adică Deuteron. c. 32, pe care am reprodus aoi din Psaltirea lui Coresi, și pentru a doua oară din Biblia de București (p. 281). Apoi Cântarea lui Iona prorocul cap. 2, v. 3—10, din Psaltirea de Belgrad (p. 156); Cântarea Annei 1 Reg. c. 2, v. 1—10, din Psaltirea lui Dosofteiu (p. 249).

Cele zece cuvinte apoi din Cazania lui Coresi (p. 33) și din Catchismul lui Popa Grigorie din Măhaciș (p. 40). Din cele-lalte cărți biblice, afară de extractele date din Parimiar și din ambele Biblii, mai avem Ezechiel c. 37, v. 1—14 din Acathistul Mitropolitului Dosofteiu (p. 215) și Pilde c. 31 v. 8—31 din Penticostariul lui Alexandru Dascal (p. 312), toate tălmăcite din slovenește în românește.

2. Noul Testament. Mult mai numeroase și tot de o dată de cea mai mare importanță sânt textele Noului Testament, cari sânt poate chiar și cele mai vechi monumente ale literaturii române. E de prisos a mai spune, cum că literatura română se naște de abia cu traducerea Evangheliei în limba română. Tocmăi limba această a Evangheliei a devenit limba literară a poporului român; Psaltirea influențează până la un punct lirica, literatura avântului poetic-religios; dar proza, literatura generală care reprezintă manifestațiunile intelectuale ale neamului stau supt influența directă a limbei Evangheliei și a literaturii bisericesti, care și dânsa iarăși izvorește din Evanghelie.

Merită deci un studiu cu totul special cercetarea asupra originalelor după cari s'a tradus Evanghelia și cele-lalte cărți ale Noului Testament. Eu nu pot atinge această chestiune aci dor numai în treacăt; ocupându-mă mai la vale cu a textelor limb voi reveni și asupra limbei originalelor.

Precum am observat la Psaltire, literatura veche română (cel puțin cea bisericească) atâră cu desăvârșire de cea slovenescă. Prima traducere a Evangheliei s'a făcut și dânsa după slovenie; mai mult încă, după chiar edițiunile slovenesti tipărite de însuși Coresi. Singurul exemplar al Evangheliei române ce s'a păstrat este din nefericire necomplet, și Cipariu îi dă data: înainte de 1580. Văzând că Psaltirea slavonă și cea slavono-

Quant aux autres livres de l'Ancien Testament, on n'a dans la littérature roumaine que des fragments détachés et disséminés sans ordre dans presque tous les livres liturgiques : la seule exception est offerte par le fragment du Lévitique, chap. 26, 3—41 (p. 3—5); ce fragment ne vient pas directement de la Bible, mais d'un Parimiar, ce qui nous explique l'état fragmentaire de ce chapitre, qui commence au verset 3 et va jusqu'au 41e, le chapitre ayant en réalité 46 versets. Les autres extraits de l'Ancien Testament sont ceux qui se trouvent dans le Psautier, le Ceasoslov, le Parimiar et dans certaines Cazanie, auxquels ils servent de textes pour les homélies. Le Parimiar en est exclusivement formé : le Parimiar de Dosithée (p. 263) est le seul qui ait été imprimé; c'est lui qui nous a fourni des spécimens importants tant pour la phonétique que pour la lexicographie et la stylistique. Comme additions au Psautier il y a les fragments poétiques de la Bible qui font en même temps partie du Ceasoslov. Ainsi le second cantique de Moïse, qui est au ch. 32 du Deutéronome, que j'ai tiré une fois du Psautier de Coresi et une seconde fois de la Bible de Bucarest (p. 281); le cantique du prophète Jonas (chap. 2, V, 3—10) tiré du Psautier de Belgrade (p. 156); le cantique d'Anne extrait du Psautier de Dosithée (p. 249. 1 Reg. ch. 2, v. 1—10). Les dix commandements se retrouvent dans la Cazanie de Coresi (p. 33) et dans le catéchisme de l'abbé Grégoire de Mahăciu (p. 40). Parmi les autres livres bibliques, sauf les spécimens tirés du Parimiar et des deux Bibles, on a encore ch. 37, v. 1—14 du livre d'Ezéchiel, dans l'Acathiste du métropolite Dosithée (p. 215) et le ch. 31, v. 8—31 du livre des Proverbes, dans le Penticostar d'Alexandru Dascălul (p. 312), tous ces textes étant traduits du slovène en roumain.

2. Le Nouveau Testament. Beaucoup plus nombreux et de plus grande importance sont les textes du Nouveau Testament, qui sont peut-être aussi les plus anciens monuments de la littérature roumaine. Il est inutile de dire qu'elle commence avec la première traduction de l'Evangile. C'est précisément la langue de cette traduction qui est devenue ensuite la langue littéraire du peuple roumain. Le Psautier exerce son influence jusqu'à un certain point sur le côté lyrique, sur le développement de la littérature poético-religieuse; la prose, au contraire, cette littérature générale qui représente les manifestations intellectuelles du peuple roumain, a subi l'influence directe de la langue de l'Evangile et de la littérature ecclésiastique, qui prend aussi sa source dans l'Evangile.

Une étude consacrée tout particulièrement à la recherche des textes originaux, ayant servi de base à la traduction de l'Evangile et à d'autres livres du Nouveau Testament, aurait sans doute son importance. Il m'est presque impossible de l'aborder à cette place; quand je serai arrivé à l'étude de la langue des textes, j'en parlerai plus longuement.

L'ancienne littérature roumaine (du moins la littérature ecclésiastique), ainsi qu'il a été dit à l'occasion du Psautier, découle entièrement de la langue slavone. On sait que la première traduction de l'Evangile a été faite d'après le slovène; bien plus, d'après les éditions slovènes données par Coresi lui-même.

Le seul exemplaire de l'Evangile qui se soit conservé, est malheureusement loin d'être complet. Cipariu le place avant l'année 1580.

română se tipărise în același an 1577, la Saz-Sebeș, am conchis că traducerea și tipărirea Evangheliei românești a trebuit să se facă tot pe acolo și tot în același an ca și cea slovenească; de aceea în carte i-am pus data 1579, și ca loc de tipar am însemnat Saz-Sebeș. Se cunosc însă două edițiuni ale Evangheliei slovenești, una, frumos tipărită, cu forme slavone serbești și alta cu forme bulgare, mai puțin frumos tipărită, dar altfel textul este aidoma. Data și autorul acestor tipărituri nu era sigură și s'a crezut până acuma, cum că edițiunea cu formele bulgărești (din 1579) era singura făcută de Coresi. După o notiță care s'a păstrat într'un exemplar complet al Evangheliei cu forme serbești descoperită de mine se dovedește, mai întâi, cum că această edițiune este de pe la 1562 tot din Brașov și al doilea că și dânsa se datorește asemenea iscusinței tipografice a lui Coresi. Acest fapt odată stabilit, ne ajută de a preciza mai bine data tipăririi Evangheliei române.

Mai este de observat cum că cu aceleași slove cu care s'a tipărit Evanghelia slavonă s'a mai tipărit și un Praxiu slovenesc. În literatura română avem de asemenea un Praxiu identic cu Evanghelia în ceca ce privește tiparul și limba. Cazul este deci absolut identic cu acel din literatura slavonă.

Pe lângă aceasta se mai adaugă faptul cum-că Evangheliarul din British Museum a fost scris la 1574; ceea ce ar fi cu patru ani înaintea datei ce s'a atribuit până acuma Evangheliei lui Coresi. O comparațiune a limbei din manuscris cu cea din tipar dovedește însă până la evidență cum că manuscrisul a fost copiat după tipar, și nu vice-versa, în tocmai precum era cazul și cu Psaltirea.

Toate aceste m'au convins cum că data tiparului trebuie să fie anterioară anului 1579, căci trebuie să fie anterioară manuscrisului, adică înainte de 1574, apoi trebuie să fie anterioară și Praxiului, de oare ce în epilogul la Cazania I^a (Cipariu, Anal p. 29) Coresi pomeneste întâi de „Trete evanghelul” apoi de „Pra(xiu)”, și este lucru natural ca mai întâi să se tipărească Evanghelia și apoi Praxiul. Tiparul acestuia se aseamănă apoi cu ael al Evangheliei slovenești din 1562, prin urmare și Evanghelia română trebuie să fie de pe la 1562; și trebuie să fie tipărită în Brașov împreună cu Praxiul și cu Cazania I^a.

Cele două edițiuni ale cărților slovenești se pot explica într'un mod firesc. Cea cu formele serbești s'a făcut pentru biserica serbească din Transilvania și Serbia, pe când cea-l-altă cu formele bulgărești s'a făcut, precum se și spune anume în dedicațiune, din porunca și cu cheltuiala Domnilor Munteni pentru trebuința bisericii lor; totuși urme serbești, datorite originalului mai vechiu s'au păstrat și în aceste tipărituri mai nouă. Se știe în destul de bine, cum că dialectul bulgăresc era acela ce predomină în biserica română, până pe la sfârșitul sec. XVII-lea când se introduseră formele dialectale rusești.

Am intrat mai cu deamănuntul într'această chestiune, fiind-că de ea se leagă începutul literaturii române, și mai ales fiind că în urma desco-

Comme le Psautier slovène et le Psautier slavo-roumain ont été, tous les deux, publiés en 1577 à Saz-Sebeș, j'en ai conclu que la traduction et la publication de l'Evangile roumain ont été faites au même endroit et en la même année que l'Evangile slovène : c'est pourquoi je leur ai donné comme date l'année 1579 et fixé Saz-Sebeș pour lieu de publication. Mais on connaît deux éditions de l'Evangile slovène, dont l'une d'une belle exécution typographique et aux formes serbes et l'autre aux formes bulgares et un peu moins bien exécutée. A part ces différences, le texte est absolument identique. La date d'un de ces imprimés n'est pas certaine et l'on a cru jusqu'à présent que l'édition aux formes bulgares (de 1579) est la seule donnée par Coresi; mais d'après une note conservée dans un exemplaire complet de l'Evangile aux formes serbes et que j'ai découvert, il résulte que cette édition serbe a été faite à Brașov en 1562, bien antérieurement à l'autre; et son exécution est due aussi au talent typographique de Coresi. Ce fait, une fois établi, nous aide à préciser la date de la publication de l'Evangile roumain. Ajoutons encore que les mêmes caractères, qui servirent à l'impression de l'Evangile slavons, ont été utilisés pour la publication d'un Praxion slavons; or, un fait semblable se passe dans la littérature roumaine où nous trouvons l'Evangile absolument identique à un Praxion, quant aux caractères et à la langue.

Un autre fait qui confirmera notre conclusion est que l'Evangélaire manuscrit du British Museum date de l'an 1574; par conséquent il serait de quatre ans antérieur à la date attribuée à l'Evangile de Coresi; mais une étude comparée de la langue du manuscrit et de celle de l'édition imprimée, prouve jusqu'à l'évidence que c'est cette dernière qui a servi de modèle, et non le contraire, le manuscrit n'étant donc qu'une copie faite d'après le texte imprimé, ainsi que cela avait eu lieu pour le Psautier.

Tout cela m'a convaincu que la date de l'Evangile imprimé doit être antérieure à celle du manuscrit pour lequel elle a servi de modèle c'est-à-dire avant l'an 1574; elle doit être antérieure aussi au Praxion, puisque dans l'épilogue de la première „Cazanie“ (Cipariu, Anal. p. 29). Coresi mentionne d'abord les „Quatre Evangiles“ et ensuite le „Pra(xion)“; et il est tout naturel que l'on doive d'abord publier l'Evangile et ensuite le Praxion. L'impression de ce Praxion ressemble à celle de l'Evangile slovène de l'an 1562; en conséquence, l'Evangile roumain doit aussi appartenir à l'an 1562 et avoir été imprimé à Brașov en même temps que le Praxion et la première Cazanie.

Les deux éditions de l'Evangile slovène pourraient aussi s'expliquer facilement: l'édition aux formes serbes a été faite pour les besoins de l'église serbe de la Transylvanie et de la Serbie; quant à celle avec les formes bulgares, elle a été imprimée, comme il est dit dans la dédicace, par l'ordre et aux frais des princes de Valachie, pour les besoins de l'église roumaine. Cependant, des traces serbes, dues à l'original plus ancien, se sont conservées aussi dans ces impressions. C'était le bulgare, on le sait qui, dans l'église roumaine, avait prédominé jusqu'à la fin du XVIIe siècle, quand s'introduisirent les formes dialectales russes.

Nous sommes entré dans plus de détails sur cette question, puisque c'est à elle que se rattache l'origine de la littérature roumaine et surtout,

Noul Testament tipărit de Anthim Ivireanu la 1703 (p. 347) care Testament nu este de cât o reproducere puțin modificată a Noului Testament de Belgrad; ceea ce se poate ușor constata dacă comparăm textul din Mateiu p. 348 cu cel din pag. 127. Acest Testament nu este împărțit nici el în citanii sau zaccale ci în capitole și verseturi, urmând în toate izvodului din 1648. Intocmai așa este cazul și cu Biblia de Blaj (II. p. 155). O cercetare în bisericile românești va dovedi asemenea faptul cum că numai Evanghelia lui Șerban Greceanu sau una tot astfel împărțită este aceea ce se întrebuințase și se mai întrebuințează, iar nici decum una împărțită în capitole și versuri și cu textul în ordinea originalului grecesc. Din poruncă domnească a fost trimisă acea Evanghelică a lui Greceanu la toate bisericile ce stau supt oblăduirea Mitropolitului Ungro-Vlahiei, și s'a păstrat în acele biserici mai mult decât ori ce altă carte veche românească.

Cu timpul, sau că se stricase din prea multă întrebuințare sau că numărul nu mai ajungea, s'a simțit necesitatea pentru o altă edițiune, și la 1746 se retipărește acea Evanghelică la Râmnic (II p. 35), întocmai în aceeași ordine, dar de astă dată fără grecește, numai textul român singur.

La aceste se mărginește numărul Evangheliilor din literatura română din care am dat extracte.

b) Praxiul. Afară de Evanghelia propriu zisă s'au mai tipărit în mod independent și Faptele Apostolilor; și aceștia ca și Evanghelia în două feluri: sau într'o ordine liturgică, adică după cum cere slujba bisericească, sau în ordinea literară după șirul și orânduirea originalului.

În forma liturgică și în ordine cronologică avem mai întâi Praxiul din 156? (p. 9*) pe care îl atribuie lui Coresi. Avem apoi copia modificată manuscrisă, cunoscută și supt numele de Codicele Voronețean (2*). Asupra legăturii ce există între acesta din urmă și cel tipărit am vorbit deja mai sus pe larg.

Singurul Apostol ce'l mai cunoaștem din vechea literatură română este apoi acel din 1683 (p. 260) care s'a tipărit prin porunca lui Cantacuzino, domnul țării românești, și care ca și Evanghelia de mai sus s'a trimis bisericilor pentru trebuința slujbei. Intocmai după original se află Praxiul tot deauna tipărit la un loc cu Evanghelia, formând: Noul Testament; așa în Noul Testament de Belgrad, în Biblia de București, în Noul Testament al lui Anthim Ivireanu și în Biblia de Blaj.

Noul Testament mai intră în mare parte și în compozițiunea cărților bisericești; el este baza cazaniilor, de cari vom vorbi mai la vale; a Molitvelnicelor și a Diaconarelor. La ori ce slujbă bisericească textele din Noul Testament sânt centrul în jurul cărui se grupează celelalte elemente. Am reproduș de aceea părți ale Noului Testament din mai multe alte cărți bisericești. Aceste extracte ne vor călăuzi în cercetările — dacă se vor face — asupra originalelor de cari s'au slujit autorii cărților liturgice, dacă s'au slujit de vre-una din cărțile tiparnice sau manuscrise, ce am pomenit, sau dacă au întreprins ei singuri traducerea de iznoavă a textelor ce se afla în acele cărți liturgice pe cari le tălmăceau. Pentru a înlesni atare cercetări

offert par le Nouveau Testament d'Anthime d'Ibérie en l'an 1703 (p. 347), qui n'est qu'une reproduction peu modifiée du Nouveau Testament de Belgrade; c'est ce qui est très facile à constater si l'on compare le texte de St-Mathieu p. 348 avec le même de la pag. 127. Ce Testament n'est pas non plus divisé en leçons ou „zaceale“, mais en chapitres et en versets imitant en tout le texte de 1648. Un cas identique se rencontre dans la Bible de Blaj (II, p. 155). De minutieuses recherches dans les églises roumaines nous conduiraient à établir que c'est l'Evangile de Greceanu ou bien un autre divisé de la même manière que l'on emploie encore et non un Evangile divisé en chapitres et en versets, d'après l'ordre de l'original grec.

Par l'ordre du Prince régnant, cet Evangile de Greceanu fut envoyé à toutes les églises dépendant du métropolite de la Hongro-Valachie; il s'y conserva plus longtemps que tout autre ancien livre roumain. Après un long intervalle cependant, soit que le nombre de ses exemplaires eût diminué, soit qu'un trop fréquent usage les eût rendus difficiles à lire, on sentit le besoin d'une nouvelle édition; on la fit à Râmnic en l'an 1746 (II, p. 35), exactement semblable à la première, mais en roumain seulement cette fois, le texte grec ayant été exclu.

Voilà où s'arrête, dans la littérature roumaine, le nombre d'Evangiles auxquels j'ai emprunté des extraits pour la Chrestomathie.

b) En dehors de l'Evangile proprement dit, ce sont les „Actes des Apôtres“ (le „Praxion“) qui ont été aussi publiés séparément, de deux manières également comme l'Evangile: d'abord dans un ordre liturgique ainsi que l'office divin l'exige, ensuite dans un ordre littéraire selon la disposition naturelle de l'original. Sous la forme liturgique, il y a d'abord, d'après l'ordre chronologique, le Praxiu (p. 9*) que j'attribue à Coresi; puis une copie manuscrite modifiée du même livre, connue encore sous le nom de „Codex Voronețean“ (ou Crețu p. 2*). J'ai déjà parlé plus haut du rapport qui existe entre ce dernier et l'original de Coresi.

Le seul Praxion que l'on connaisse encore dans l'ancienne littérature roumaine est celui de l'année 1683 (p. 260), qui fut imprimé par l'ordre de Cantacuzène, Prince de Valachie, et envoyé également à toutes les églises pour les besoins de l'office liturgique. De même que dans le texte original, les Actes des Apôtres se trouvent réunis à l'Evangile et constituent le Nouveau Testament; il en est ainsi dans le Nouveau Testament de Belgrade, la Bible de Bucarest, le Nouveau Testament d'Anthime d'Ibérie et dans la Bible de Blaj.

Le Nouveau Testament fait aussi partie intégrante de tous les livres destinés à l'office liturgique: il sert de base aux „Cazanii“, dont je parlerai plus tard, aux „Molitvelnice“ et aux „Diaconare“, et forme le centre autour duquel, dans le service divin, se groupe le reste des textes religieux. C'est pourquoi j'ai reproduit également des fragments du Nouveau Testament tirés d'un grand nombre des livres liturgiques. Ces fragments pourraient nous guider dans la recherche — au cas où l'on voudrait la faire — des textes dont les traducteurs se sont servis, et nous dire si les traductions qu'ils ont utilisées sont parmi celles mentionnées par moi, ou encore s'ils ont exécuté eux-mêmes la traduction des textes bibliques dans ces ouvrages liturgiques. Pour faciliter une semblable recherche, j'énumérerai

înşir aci toate textele din Noul Testament ce se află răslăţite prin ambele volume ale Chrestomatiei:

Mateiu, cap. 6, v. 14—30 p. 7*. 22. 28. şi 111—112. — **cap. 10, v. 1—15** p. 194. **10 v. 16—22** II. p. 38. — **cap. 13, v. 31—55** p. 17. — **cap. 18, v. 1—17**, p. 127. 348. — **18, v. 10—20** p. 309. — **cap. 21, v. 1—7**, p. 232. **21, v. 23—27**, p. 310. — **cap. 22, v. 34—40**. II. p. 21. — **cap. 25 v. 31—46**. p. 18. 103. — **cap. 28, v. 16—20** p. 229.

Marcu, cap. 2, 1—12, II. p. 37. — **cap. 4 v. 24—41**, p. 128. — **cap. 11, v. 1—11**, p. 310. — **cap. 15 v. 43—47**, p. 100. **cap. 16, v. 1—20**, p. 229.

Luca, cap. 6, v. 20—32, p. 8*. 19. — **cap. 11, v. 1—10**, II p. 36. (— **cap. 13, v. 10—17**, p. 23). — **cap. 16, v. 1—13**, p. 195. — **cap. 16 v. 19—31**, p. 30. (— **cap. 17, v. 12—19**, p. 26). — **cap. 21, v. 20—27**, II p. 22. — **cap. 24, v. 1—35**, p. 231.

Ioan, Viaţa p. 307. — **cap. 1, v. 1—17**, p. 20. 308. II. p. 35. — **cap. 2 v. 1—11**, p. 317. — **cap. 4, v. 5—42**, p. 107. — **cap. 5, v. 25—30**, p. 316. — **cap. 11, v. 1—45**, p. 186. — **cap. 14, v. 38—45**, p. 195. — **cap. 19, v. 6—24**, p. 20.

Faptele, cap. 1 v. 1—8, p. 251. — **cap. 6**, p. 283. — **cap. 22, p. 2***. — **cap. 23, p. 4***. — **cap. 24, p. 6***. — **cap. 28, v. 1—14**, p. 349.

Iacov, (Epistolia) cap. 3, p. 9*.

Iuda, Ep. p. 10*. (p. 49).

Pavel, Ep. către Romani cap. 1, v. 28—2, v. 5, p. 12*.

Pavel, Ep. I către Corint cap. 8, v. 28—39, p. 318.

— **cap. 10, v. 12—22**, p. 262. — **cap. 15, v. 29—58**.

— **cap. 15 v. 39—45**, p. 316. **cap. 15, v. 47—57**, p. 233.

zaceala 127, p. 51. 134, p. 45. 136, p. 51—52. 138, p. 51—52. 151, p. 51. 192 p. 45. urm.

Pavel, Ep. către Galat. Introd. cap. 2, p. 15.

Pavel, I. Ep. I. către Tesalon. cap. 1, v. 6—10, p. 262.

— **cap. 4, 13—17**, 315.

Pavel, Ep. către Evreii, cap. 1, v. 10—2, v. 3, p. 263.

— **cap. 2, v. 11—18**, p. 317.

Ioan, Apocalipsul cap. 2, v. 1—10.

— **cap. 22, v. 10—21**, II. p. 159.

c) **Tatal nostru** în următoarele variante: 1) din *Evangelhilarul* Ms. din 1574 (p. 9); — 2) din *Cazania* a doua a lui Coresi din 1581 (p. 32); — 3) din *Catechismul* lui Grigorie din Mahaciu 1607 (p. 41) o copie exactă a textului lui Coresi; — 4) **Tatal nostru** scris cu litere latine de *Luca Stroieci* 1593 (p. 39); — şi 5) **Tatal nostru**, ca text al unei omilii (p. 53) din 1619 tot a lui Grigorie din Mahaciu.

3. Cazaniile. După *Biblia propriu zisă Omiliile asupra Bibliei, sau cum se numesc în literatura română: Cazaniile*, ocupă rangul cel dintâiu

ci-dessous tous les fragments du Nouveau Testament qui se trouvent reproduits dans les deux volumes de la Chrestomathie:

Matthieu, chap. 6, v. 14—30 p. 7*. 22. 28. et 111—112. — chap. 10, v. 1—15 p. 194. 10 v. 16—22 II. p. 38. — chap. 13, v. 31—55 p. 17. — chap. 18, v. 1—17, p. 127. 348. — 18, v. 10—20 p. 309. — chap. 21, v. 1—7, p. 232. 21, v. 23—27, p. 310. — chap. 22, v. 34—40. II. p. 21. — chap. 25 v. 31—46. p. 18. 103. — chap. 28, v. 16—20 p. 229.

Marc, chap. 2, 1—12, II. p. 37. — chap. 4 v. 24—41, p. 128. — chap. 11, v. 1—11, p. 310. — chap. 15 v. 43—47, p. 100. chap. 16, v. 1—20, p. 229.

Lucas, chap. 6, v. 20—32, p. 8*. 19. — chap. 11, v. 1—10, II p. 36. (— chap. 13, v. 10—17, p. 23). — chap. 16, v. 1—13, p. 195. — chap. 16 v. 19—31, p. 30. (— chap. 17, v. 12—19, p. 26). — chap. 21, v. 20—27, II p. 22. — chap. 24, v. 1—35, p. 231.

Jean, Vie p. 307. — chap. 1, v. 1—17, p. 20. 308. II. p. 35. — chap. 2 v. 1—11, p. 317. — chap. 4, v. 5—42, p. 107. — chap. 5, v. 25—30, p. 316. — chap. 11, v. 1—45, p. 186. — chap. 14, v. 38—45, p. 195. — chap. 19, v. 6—24, p. 20.

Actes, chap. 1 v. 1—8, p. 251. — chap. 6, p. 283. — chap. 22, p. 2*. — chap. 23, p. 4*. — chap. 24, p. 6*. — chap. 28, v. 1—14, p. 349.

Jacques, (Epître) chap. 3, p. 9*.

Judas, Ep. p. 10*. (p. 49).

Paul, Epître aux Romains chap. 1, v. 28—2, v. 5, p. 12*.

Paul, Epître Ière aux Corinthiens chap. 8, v. 28—39, p. 318.

— chap. 10, v. 12—22, p. 262. — chap. 15, v. 29—58.

— chap. 15, v. 39—45, p. 316. chap. 15, v. 47—57, p. 233. leçon 127, p. 51. 134, p. 45. 136, p. 51—52. 138, p. 51—52. 151, p. 51. 192 p. 45 et suiv.

Paul, Epître aux Galatiens Introd. chap. 2, p. 15.

Paul, Epître Ière aux Thessaloniens chap. 1, v. 6—10, p. 262. — chap. 4, 13—17, 315.

Paul, Epître aux Hébreux chap. 1, v. 10—2, v. 3, p. 263.

— chap. 2, v. 11—18, p. 317.

Jean, Apocalypse chap. 2, v. 1—10.

— chap. 22, v. 10—21, II. p. 159.

c) Ajoutons-y le Pater dans les variantes qui suivent : 1) dans l'Evangélaire Ms. de 1574 (p. 9); — 2) dans la seconde „Cazanio“ de Coresi de l'an 1581 (p. 32); — 3) dans le Catéchisme de Gregorie de Mahaciu de l'an 1607 (p. 41), copie fidèle du texte de Coresi; — 4) dans le Pater écrit en caractères latins par Luca Stroici en 1593 (p. 39); — et 5) dans le Pater qui a servi de texte à une homélie de Gregorie de Mahaciu (p. 53) de l'an 1619.

3. Homélies. Après la Bible proprement dite, les Homélies sur la Bible ou les „Cazanii“, comme on les appelle dans la littérature roumaine, occupent le premier rang dans la littérature ecclésiastique. Il paraît que le

în literatura bisericească. Se vede că predica constituită odinioară o parte esențială a slujbei în biserica română, ceea ce astăzi nu mai este așa.

Numărul Cazaniilor propriu zise, atât ca colecțiuni voluminoase, cât și ca predică unice pentru zile sau ocazii anume, este foarte mare. Coresi singur a tipărit două colecțiuni de atari Cazani; una (p. 22) care se pare că a fost tradusă după un original slavon (sârbesc) ca limbă, tipar și text românesc identic cu Tetraevanghelul; iar a doua, la care au conlucrat și alți doi popi din Șcheit Brașovului, tipărită la Brașov în 1581 (p. 28). Limba care nu mai este nici atât de curgătoare, nici atât de limpede, ca aceea din Cazania I dovedește cum că traducătorii s'au ținut prea sclavie de originalul după care au tălmăcit Cazaniile. Cercetări ulterioare poate ne vor ajuta de a descoperi originalul acestei Cazani; a doua, care în ori ce chip nu poate să fie decât un Omiliar slovenesc.

Intr'un manuscris, a cărui dată ad quem este 1618, dar care poate să fie de pe la sfârșitul secolului XVI-lea se află un „Cuvânt pentru curăție” (p. 45) adică o Cazanie, dar care nu constă din alt-ceva decât din părți culese din Faptele Apostolilor. Comparând Epistolia lui Iuda (p. 49) cu textul din Praxiul (p. 10*) vedem că avem a face cu două traduceri cu totul independente una de alta; limba și proveniența moldovenească întărește concluziunea unei origini independente. În codicele copiat de popa Grigorie din Măhaclu avem o altă Omilie din 1619 (p. 53) al cărei text este Tatăl nostru; se poate că este copiată din una din Cazaniile lui Coresi. Ne fiindu-mă acuma accesibile, trebuie să las altora să urmărească această opinie și să o verifice sau să o modifice. Nu se va putea tăgădui cum că există o legătură intimă între unele din textele lui Grigorie și operele lui Coresi. Așa se poate recunoaște ușor identitatea absolută între părțile constitutive ale Catehismului și Tatăl nostru, crezul, poruncile publicate de Coresi la sfârșitul Cazaniei a II-a. Nu ne vom mira apoi a' l vedea copiind o predică întreagă. Cum că texte tipărite au fost copiate, în parte sau în întregul lor, este un fapt bine constatat mai ales când cărțile de tipar erau de o raritate și de o scumpete enormă, pe când timpul, munca și hărția mai de nici o valoare. Am avut destule exemple până aci cu Psaltirea, Evanghelia și Praxiul și vom mai da, ceva mai la vale, de un alt exemplu curios.

În dată ce s'a dat exemplul în Transilvania, se vede că predicile au fost imitate, la au devenit chiar foarte populare atât în Muntenia cât și în Moldova. Deja la 1642 se tipărește în Câmpulung (p. 94) o atare colecțiune alcătuită de ieromonahul Melhisedec; aceasta este aproape cea din dintăia carte românească ce s'a tipărit în Muntenia, iară cazania reprodușă aci, mai are și un interes arheologic din cauza banilor și a măsurilor pomenite într'ânsa. În același an apără în Govora o altă colecțiune într'un folio mare, conținând mai bine de 600 pagini (p. 97) alcătuită de Silvestru, același căruia datorim și Noul Testament de Belgrad, ajutat fiind de Uriil, adică Udriște Năsturel, de care vom mai pomeni. Aceste cazanii s'au tradus fără îndoială după un original slavon.

sermon a été une partie essentielle de l'office liturgique roumain, ce qui n'est plus d'usage aujourd'hui.

Le nombre des Cazanii proprement dites, tant en collections qu'en parties, est fort grand. Coresi en a publié, à lui seul, deux collections; l'une (p. 32), qui paraît être traduite du slovène (serbe), est absolument identique aux „Quatre Evangiles“ quant au style, à l'impression et aux textes de l'Evangile; et la seconde, dans la composition de laquelle il fut aidé par deux prêtres de Scheii de Braşov, a été imprimée dans cette dernière ville en 1581 (p. 28). Le style de cette dernière qui n'est plus ni si coulant ni si précis que celui de la première collection, prouve que les collaborateurs ont suivi d'une manière trop servile l'original qu'ils avaient traduit. Des recherches ultérieures nous aideront peut-être à découvrir le texte original de cette seconde collection qui, elle aussi, en tout cas, ne peut être que slavone.

Dans un manuscrit dont la date ad quem est 1618, mais qui pourrait bien être de la fin du XVIe siècle, on trouve un „Discours sur la chasteté“, c'est-à-dire un sermon, qui n'est en réalité qu'une compilation de fragments choisis des Actes des Apôtres. Si l'on compare l'Epître de S. Judas dans cette homélie (p. 49) au texte du „Praxion“ (p. 10*), on s'aperçoit que l'on a affaire à deux traductions absolument indépendantes : la langue et l'origine moldave confirment d'ailleurs cette assertion. Une homélie, de 1619 (p. 53) dont le texte est un Pater et calquée sans doute sur une des „Cazanii“ de Coresi, se retrouve dans le codex, copié par l'abbé Gregoire de Mahaciu. Ne pouvant vérifier moi-même cette assertion, je laisse à d'autres le soin de l'examiner. On ne peut pas nier qu'il y ait un rapport intime entre les œuvres de cet abbé et celles de Coresi. Ainsi, on reconnaît facilement l'identité absolue qu'il y a entre les parties constitutives du Catéchisme, tels que le Pater, le Credo, les 10 commandements, et ces mêmes parties qui se trouvent à la fin de la seconde collection des Cazanii de Coresi. Il ne faut donc pas nous étonner de le voir copier des sermons entiers; car c'est un fait bien constaté que l'on copiait des textes en tout ou en partie à une époque où les livres étaient rares et hors de prix, et par contre, le temps, le labeur et le papier de nulle valeur. On a vu que des cas semblables se sont produits pour le „Psautier“, „l'Evangile“ et le „Praxion“. On verra plus loin un exemple non moins curieux.

Une fois que l'on eût donné l'exemple en Transylvanie, les sermons obtinrent tant en Valachie qu'en Moldavie une grande vogue et devinrent bientôt populaires. Déjà en 1642, une semblable collection de sermons traduits par le hiéromonach Melchissédech fut imprimée à Câmpulung (p. 94) : c'est presque le premier livre sorti des presses de la Valachie; la „Cazanie“ que j'en ai reproduite présente un certain intérêt archéologique quant aux anciennes monnaies et mesures qu'elle mentionne. En la même année parut à Govora une autre collection in-folio ayant plus de 600 pages (p. 97), composée par Sylvestre, le même à qui l'on doit aussi le Nouveau Testament de Belgrade, fait en collaboration avec Uriel ou Udrişte Nasturel, sur lequel je reviendrai plus tard. Cette collection de „Cazanii“ n'est qu'une traduction, sans doute, d'un original slavons.

Numai cu un an mai târziu, adică la 1643, apărui în Iași *Cazania* talmăcită de Mitropolitul Varlaam (p. 103), întâia carte românească ce s'a tipărit în Moldova. Aceeași carte s'a reprodus apoi în anul următor (1644) în Muntenia la Deal (p. 109), schimbându-se numai ortografia, așa ca limba să se potrivească întocmai cu graiul muntenesc.

Avem deci nu mai puțin decât patru colecțiuni de *Cazanii* voluminoase, talmăcite și tipărite în abia doi ani, în Muntenia și Moldova. Unele *cazanii* sânt mai mult comentarii omiletice asupra textului *Evangeliei*, dar când într-o zi mare se prăznuiește vre-un Sfânt, atunci viața și minunile acestuia formează textul *cazaniei*. Aceste *Cazanii* sânt de o importanță specială pentru istoria literaturii, căci nu puține din aceste vieți și minuni sânt de origină apocrifă și într'un fel sau altul au avut o înrăurire foarte mare asupra genului popular. Din toate *Cazaniile* vechi numai la două colecțiuni mari am găsit acest adaos de omilii biografice, dacă le pot numi așa, și adică la: *Cazania* lui Varlaam și la aceea din Deal, care nu este altceva decât o copie exactă a celei dintâi, cu schimbări fonetice necesare pentru a face o carte moldovenească să devie muntenească. La hagiologie voiu reveni asupra acestor părți a *Cazaniilor*.

Cu ocaziunea *Cazaniei* lui Varlaam trebuie să ating pentru un moment relațiunile literare ce existau între Moldova și Transilvania. Faptul cum că acel Mitropolit a convocat un sinod la Iași pentru combaterea Luteranismului și a Calvinismului ce atunci se întinsese prin Transilvania, și polemica literară cu care se îndeletnicea, ne dovedesc cum că mișcarea eretică din Transilvania trebuie să fie pătrunsă și în Moldova, într-o formă destul de pronunțată, pentru a face pe demnitarii bisericii ortodoxe să convoace un sinod și să formuleze dogmatica pravoslavnică. Chestiunea religioasă nu ne interesează pe noi aci; eu am relevat acest fapt pentru a deduce de aci concluziunea cum că literatura română din Transilvania trebuie să fie circulat de timpuriu în Moldova și vice-versa. Chiar până în zilele noastre colportorii aduc cărțile populare tipărite în Brașov și Blaj, și găsesc mulți cumpărători prin locuitorii districtelor megieșe din Moldova. Psaltirea și Praxiul lui Coresi trebuie să fi ajuns și să fi fost copiate tot *pre* acolo; pe când cărți aleături și tipărite în Moldova se găsesc încă astăzi prin biserici și biblioteci private din Transilvania, precum este cazul cu Psaltirea lui Alexandru Dascal etc.

Un caz însă și mai curios ni-l prezintă *Cazania* lui Varlaam. Dintr'un codice miscellaneu ce se află la biserica română din Brașov am reprodus între altele și o *Cazanie* (p. 136). Limba, ortografia și notele marginale nu lasă nici o îndoială cum că acel codice s'a scris în Transilvania și în graiul local. Cu toate acestea *cazania* aceea nu este decât o copie literală din *Cazania* lui Varlaam, se înțelege cu limba modificată. Copistul a început cu primul cuvânt de pe fol. 78 și a continuat până la fol. 85 a tiparului, copiind din cuvânt în cuvânt.

Une année plus tard, en 1643, le métropolite Varlaam publia à Jassy la „Cazania“ traduite par lui : c'est le premier livre imprimé en Moldavie. Une nouvelle édition avec une orthographe modifiée et avec certaines différences de langage propres aux Valaques, parut en 1644 à Deal en Valachie (p. 109).

Voilà donc ni plus ni moins que quatre collections volumineuses de „Cazanii“ traduites et imprimées dans l'espace de deux ans seulement, tant en Valachie qu'en Moldavie. Certaines „Cazanii“ sont plutôt des commentaires homilétiques sur le texte de l'Evangile; mais lorsqu'il s'agit de la fête d'un saint, c'est sur la vie et les miracles de ce saint que roule le sujet de la „Cazania“. Pour l'histoire de la littérature, ces „Cazanii“ sont d'une importance réelle, car pour la plupart elles sont d'origine apocryphe, et ont eu, d'une manière ou d'une autre, une grande influence sur le génie populaire. De toutes les collections de „Cazanii“, c'est dans deux grandes collections seulement que j'ai trouvé cette addition d'homélies biographiques, s'il m'est permis de les nommer ainsi : dans celle de Varlaam publiée à Jassy et dans celle publiée à Deal en Valachie, cette dernière n'étant qu'une copie fidèle de la première, modifiée seulement dans quelques particularités dialectales. Plus tard, quand je m'occuperai de l'hagiologie, je reviendrai sur ces „Cazanii“.

Il est nécessaire, à propos de la collection de „Cazanii“ de Varlaam, d'insister un peu sur les relations littéraires qui existaient entre la Transylvanie et la Moldavie. Le fait d'avoir convoqué un Synode à Jassy pour combattre le luthéranisme et le calvinisme qui s'étaient, à cette époque, étendus en Transylvanie, ainsi que les polémiques littéraires soutenues par ce métropolite Varlaam, prouvent que le mouvement réformateur avait pénétré aussi en Moldavie d'une manière assez sérieuse pour déterminer les dignitaires de l'église orthodoxe à prendre part à ce Synode, afin de formuler et de fortifier leur dogme. — Ce n'est pas la question religieuse qui me préoccupe dans ce fait : je l'ai uniquement mentionné pour en pouvoir tirer la conclusion que la littérature roumaine de la Transylvanie se répandait de bonne heure en Moldavie et vice-versa. En effet, les colporteurs qui venaient avec des livres populaires imprimés à Braşov et à Blaj, trouvaient une nombreuse clientèle parmi les habitants des districts situés à la frontière de la Moldavie. Ce fait persiste encore de nos jours. Il est probable que le Praxion et le Psautier de Coresi avaient été aussi copiés là bas. D'autre part, des livres imprimés en Moldavie se retrouvent aujourd'hui dans des églises et des bibliothèques privées de la Transylvanie; comme c'est le cas pour les œuvres de A. Dascalul.

La collection de „Cazanii“ de Varlaam nous offre un exemple encore plus singulier. Dans un codex miscellané qui se trouve dans une église de Braşov, j'ai pu découvrir, entre autres, une collection de „Cazanii“ (p. 136). Que ce codex ait été écrit en Transylvanie et dans le dialecte local, il n'y a aucun doute : la langue, l'orthographe et les notes en marge nous le confirment assez. Cette „homélie“ n'est pourtant, à part certaines différences de langage, qu'une copie fidèle de l'ouvrage de Varlaam. Ayant commencé au premier mot du folio 78, le copiste est allé jusqu'au folio 85 de l'imprimé, en copiant mot à mot!

Învierea lui Lazăr era o tomă de predilecțiune pentru cazanii, poate că se întrebuița la slujba pogrebaniei, căci povestea din Evanghelie (Ioan cap. 11 v. 1—45) face într' adevăr parte dintr' aceea slujbă. Alături cu moartea se vestea nemurierea!

Tot în Moldova copiază la 1661 Ieromonahul Rafail (din Dragomirna) o Cazanie de Paști (p. 178), care este o predică a lui Chrysostom, tradusă mai întâiu din grecește în slovenește, și apoi precum dovedește limba din slovenește în românește.

Cu prilejul Sinodului din Iași slovele rusești fură introduse în tipografia pe care o fundă Mitropolitul Varlaam; aceștia iau locul slovelor vechi slovenești, și în urma lor vin și cărțile rusești, așa, că multe cărți românești de atunci încoace sânt scoase de pe originale rusești și nu numai de pe originale slovenești, adică sorbești și bulgărești ca mai înainte. Nu știu dacă însăși Cazania lui Varlaam nu este o traducere după un izvod rusec. Mai presus de îndoială însă este un atare izvod pentru „Cheea înțelesului”, o Cazanie tipărită în București la 1678 (p. 236) care s'a tălmăcit de pe opera lui Ioanichie Galetovski, arhimandritul Cernigovului.

Tradițiunea și influența slovenească scade din ce în ce în mai mult, și pe vremea aceea începe perioada grecească când cărțile românești, se traduc din grecește, și nu din slovenește. Așa avem Mărgăritare ale lui Zlatoust, adică o culegere din predicele lui Chrysostom traduse de Ș. Grecianu din grecește și tipărite la București 1691 (p. 290). Ca în toate operele Grecenilor limba este foarte frumoasă, bogată în expresiuni alese, și turnată într'un stil elegant și plăcut. Abia se simte că este o traducere.

Limba care începuse să se emancipeze în Cazania lui Varlaam, — și aceea un monument în ceea ce privește tăria și bogăția limbii — ajunge pe la sfârșitul secolului la o perfecțiune pe care n'a mai atins-o de atunci încoace.

Mai bine de 50 de ani trec de la tipărirea Mărgăritarelor până la aparițiunea Cazaniilor de prăznuire ale lui Ilie Miniati, tipărite la București 1742 (II, p. 30), dar limba și stilul arată semne de decădere, ambele stau supt influența mai directă grecească și sânt departe de tăria și limpezimea operilor din secolul al XVII-lea. Tot din grecește a fost tradusă Comoara lui Damaschin, ce ni s'a păstrat într'un manuscris din 1747 scris de Mihail Logofătul. Coprinsul Comoarei constă în Cazanii și orațiuni întocmai ca toate Cazaniile cari sânt menite pentru zilele mari, ocupându-se mai mult de importanța zilei decât de textul Evangheliei. Precum am observat, tema cazaniilor de pe aceste zile de prăznuire, este Viața și minunile sfântului, a cărui zi este. Am reprodus din Comoara (II, p. 38) o atare Minune, care aparține unui cerc întins de legende analoge.

Omiliile părintelui Macarie traduse tot din grecește și tipărite la București 1775 (II p. 106) sânt singurul exemplu de tălmăcire omiletică a Vechiului Testament. Influența stilului grecesc se întrevește în traducerea.

Tăleul Evangheliei de Teofilact, tradus sau copiat pe la începutul sec. XVIII-lea (II p. 20) este un comentariu asupra Evangheliilor.

„La résurrection de Lazare“ était le thème le plus favori aux auteurs des „Cazanii“; on s'en servait peut-être pour le service funèbre, car le récit de l'Evangile (Jean, chap. II, v. 1—45) fait justement partie de cet office. A côté de la mort on faisait entrevoir l'immortalité!

En l'an 1661, le hiéromonaque Raphaël (de Dragomirna), copiait en Moldavie une „Cazania“ pour Pâques (p. 178) qui n'est qu'un sermon de S. Jean Chrysostôme, traduit d'abord du grec en slovène et ensuite du slovène en roumain, comme on peut s'en convaincre par le style.

A l'occasion du Synode de Jassy, on fit introduire dans l'imprimerie établie par le métropolite Varlaam les caractères russes qui remplacèrent désormais les anciens caractères slaves. Ce sont ces nouveaux caractères qui commencent à servir à l'impression des textes roumains, et beaucoup de livres roumains sont aussi, dès lors, traduits du russe et non plus du slovène (bulgare et serbe) comme jadis. En effet, je ne crois pas que la collection de „Cazanii“ de Varlaam soit autre chose qu'une traduction du russe. Cela ne fait aucun doute pour „La clef de la sagesse“ imprimée en 1678 à Bucarest (p. 236) et traduite de l'ouvrage de Joanichie Galetovski, archimandrite de Tchernigov.

L'influence slovène diminue de plus en plus: c'est alors que commence l'époque, durant laquelle on ne traduit que du grec. Il y a, par exemple, „les Perles“ de Zlatoust, collection des sermons de St Jean Chrysostôme, traduite du grec par Greceanu et imprimée en 1691 à Bucarest (p. 290); la langue en est très belle, souple, riche en expressions choisies, et le style en est élégant et agréable. A peine s'aperçoit-on que l'on a affaire à une traduction.

La langue roumaine qui avait déjà commencé à se dégager de ses liens dans la collection de „Cazanii“ du métropolite Varlaam — monument de la force et de la richesse de la langue — arrive, à la fin du siècle, à un degré de perfection qu'elle n'a pas dépassé depuis.

Plus de 50 ans s'écoulaient depuis l'impression des „Perles“ jusqu'à l'apparition des „Cazanii de prâznuire“ (homélies pour les jours de fêtes) d'Ilie Miniati, imprimées en 1742 à Bucarest (II, p. 30), et déjà la langue et le style, subissant l'influence grecque, offrent des signes visibles de décadence, et manquent de la force et de la clarté des écrits du XVIIe siècle. Une autre traduction du grec est „Le Trésor“ de Damascene, dans un manuscrit de Mihalcea Logofetul de l'an 1747 (II, p. 38). Il contient des „Cazanii“ et des oraisons à la façon des „Cazanii“ qui sont destinées aux jours de fête, se rapportant plutôt à l'importance du jour qu'au texte des Evangiles. Le thème des „Cazanii“ pour les jours de fête, comme je l'ai déjà remarqué, roule sur la vie et les miracles du Saint du jour. J'en ai extrait un miracle appartenant à un vaste cycle de légendes analogues.

Les Homélies de l'abbé Macariu, traduites également du grec et imprimées en 1755 à Bucarest (II, p. 106), fournissent le seul exemple de commentaire homilétique de l'Ancien Testament; l'influence du style grec perçoit à travers la traduction.

Le „Tâlcu“ de l'Evangile de Théophylacte, traduction ou copie datant du commencement du XVIIIe siècle, est un commentaire sur les Evangiles.

Aşa numitele Propovedanii la morţi constituie o clasă specială de Cazanii. Astfel de Cazanii sânt acele din Siciul de aur, al lui Ioan din Vinţi, tipărit Sas-Şebs 1683 (p. 268). Precum arată „predoslovie“ (p. 269—270) autorul avea cunoştinţe sănătoase filologice, şi el observă deosebirea ce există între graful unei localităţi şi celei-l-alte. Citatul latin (p. 272) este scris cu litere cirilice şi după pronunţare ungurească. Dacă această colecţiune este o traducere, e greu a crede că originalul după care s'a tradus să fie slavon. În cărţi slavoneşti nu se cam găsesc citate latineşti.

De această grupă ţine şi Propovedania lui Lazăr pomonită mai sus, şi Didahiile lui P. Maior din 1809 (II p. 201) a căror importanţă constă mai mult într'aceea că sânt opera lui Petru Maior, autorul mişcării moderne filologice române. Valoarea lor limbistică şi stilistică este din potrivă foarte mică.

4. Molitvelnice şi Liturghii. Dintre cărţile bisericeşti, toate ce ţin de slujba directă, adică Molitvelnicele, Liturgiile şi Diaconarele, sânt cele din urmă cari se leapadă de limba slavonă şi primesc cea română. Tipicul, adică formularul rămâne sloveneşte până la sfârşitul secol. XVII-lea ba chiar şi până mai târziu. Rugăciunile propriu zise şi citaniile din Evanghelie ce se află printr'ânsele sânt însă cele dintâi părţi de a fi traduse. Aceştia rămân româneşti şi mai târziu, în epoca grecească, când limba formularului este cea grecească, şi formularul se tipăreşte nu arare ori chiar cu slove cirilice, de oare ce preotul ce slujea nu cunoştea nici limba nici slova grecească.

a) Molitvelnicul. Molitvelnicele cele mai vechi cu părţi româneşti printr'ânsele, apar de abia pe la a doua jumătate a sec. al XVII-lea. Molitvelnicul ante 1633 (p. 80) nu seamănă a fi de felul acelor ce sânt întrebuinţate în biserică, căci conţine şi cazanii din cari am reprodus una aci (p. 83).

Ce-l-alt Molitvelnic, de la 1669 (p. 183) este cu desăvârşire sloveneşte, cu excepţiune de 13 foi scrise româneşte, cari conţin „Rânduiala pogrebaniei“. Precum am observat mai sus, această parte din slujbă era cea mai populară. Chestiunile despre viaţa după moarte, cerere a de ertăciune etc. sânt menite de a atinge mai de aproape pe ori ce om, şi de aceea ne putem uşor explica cum s'a făcut, că tocmai această parte să fie cea dintâia care a fost tradusă în limba poporului. O parte din această slujbă, adică stihurile ce le zice popa la îngropare (p. 184) sânt prototipul după care s'a luat poporul în alcătuirea „bocetelor“ la înmormântări (II p. 344). Dintr'un alt Molitvelnic de pe la 1650—1675 (p. 228) am reprodus „Molitva în potriua farmecilor“, care de asemenea a avut o înrăurire puternică asupra literaturii populare. Molitva canonică a dat naştere la Descânteecele necanonice (II p. 137. 338). Despre citaniile din Evanghelie ce conţine molitvelnicul am vorbit mai sus. Toate aceste bucăţi sânt scrise într'o limbă din ce în ce mai românească şi mai populară. Trebuia să fie înţelese de popor şi răspund întocmai la această cerinţă.

Une catégorie à part de „Cazanii“ sont les Cazanii appelées „Propovedanii la morți“ (Oraisons funèbres), telles que „Le coffret d'or“ par Jean de Vinți, imprimé en 1683 à Saz-Sebeș (p. 268). L'auteur, comme on le voit dans la préface, possédait une somme de connaissances précises sur la philologie, car il fait remarquer la différence qui existe entre les différents dialectes du pays. Les citations latines (p. 272), qu'il y sème, sont écrites en caractères cyrilliques et selon la prononciation hongroise. Dans le cas où cette collection serait une traduction, il est difficile de croire que le texte original puisse être slavon : dans les livres slavons il est fort rare qu'on trouve une citation latine.

C'est à cette catégorie qu'appartient également „La Propovedanie de Lazare“, mentionnée déjà plus haut, et „Les Didahii“ de P. Maior de l'an 1809 (II, p. 201), dont le seul mérite est d'être l'ouvrage de Maior, ce promoteur du mouvement philologique moderne dans les pays de langue roumaine. La valeur linguistique et littéraire de ce livre est, par contre, très faible.

4. Livres de prières et Liturgie. Parmi les livres ecclésiastiques, les Liturgies, les „Molitvelnice“ et les „Diaconare“, c'est-à-dire tout ce qui touche l'office proprement dit, sont les derniers à se débarrasser du slavon et à adopter le roumain. L'office reste slavon jusqu'à la fin du XVIIe siècle et même plus tard encore. Les prières proprement dites et les leçons des Evangiles, qui s'y rencontrent, sont les premières traduites; elles demeurent roumaines plus avant dans l'époque grecque, alors que le style du formulaire est grec et est imprimé souvent en lettres cyrilliques, vu que le prêtre qui officiait ne connaissait ni la langue ni l'écriture grecque.

a) Les premiers „Molitvelnice“, renfermant la partie roumaine seulement, apparaissent à peine dans la seconde moitié du XVIIe siècle. Il est impossible que le Molitvelnic antérieur à 1633 (p. 80) puisse être absolument identique à ceux employés dans l'Eglise, vu qu'il renferme en même temps des „Cazanii“, telles que celle que j'ai reproduite (p. 83) et qui ne se trouvent jamais dans les autres „Livres de prières“.

Le Molitvelnic de l'année 1669 (p. 183) est entièrement en slavon, à l'exception des 13 feuilles écrites en roumain, contenant le „Rituel funéraire“. Comme je l'ai fait remarquer ci-dessus, cette partie de l'office était la plus populaire. Les questions touchant la vie future, l'appel de la miséricorde sont toujours capables d'émouvoir le cœur de l'homme; ce qui explique naturellement pourquoi l'on a traduit cette partie de meilleure heure dans la langue du peuple. Une certaine partie de cet office, telle que les versets dits à l'enterrement par le prêtre (p. 184), a servi de prototype aux lamentations funèbres (II, p. 344). J'ai encore reproduit d'un molitvelnic de 1650-1675 (p. 228) une „Molitva“ (prière) contre les sortilèges qui a, également, exercé une profonde influence sur la littérature populaire. La „molitva“ canonique donna naissance aux „Incantations“ non canoniques (II, p. 137. 338). A propos des leçons des Evangiles qu'elle contient, j'en ai déjà parlé plus haut. Tous ces fragments sont écrits dans une langue de plus en plus roumaine et populaire. Il fallait que ces „molitvo“ fussent comprises par le peuple, et elles répondaient précisément à ce besoin.

Cel dintău Molitvelnic tipărit, dar precum se pare puțin întrebuințat, este acel al Mitropolitului Dosofteiu tipărit Iași 1679—80 (p. 241). Cipariu de la care am reprodus molitva rimată a lui Simeon Metafrast, numește cartea această: Trebnic. Această molitvă se mai află și în Ceașoslovul lui Anthim Ivireanu (II p. 16).

Adevărat Molitvelnic complet român este abia cel de Belgrad 1689 (p. 284) tălmăcit din slovenește și tipărit de popa Ioan din Vinți. Acest Molitvelnic a devenit baza tuturor tipăriturilor ulterioare. Limba este mult mai curgătoare, mai îngrijită și mai românească decât cea din Siciul, pe care îl tipărise același autor cu șase ani mai înainte.

Din 1698 mai avem încă o copie scrisă a unui Molitvelnic slavono-român (p. 315) din țara românească. Acel din Transilvania nu ajunsese încă să fie cunoscut sau recunoscut în țara. Biserica încă nu primise să se introducă limba română. Chiar la 1702 se mai tipărea la Buzău Molitvelnicul numai slovenește.

b) Liturghii. Tot așa este cazul și cu Liturghia propriu zisă, adică „missa” ce se slujește numai de preot și nu poate nici o dată să devie populară. Cea dintău este a lui Dosofteiu tipărită în Iași la 1679 (p. 239) și apoi Liturghia care s'a tipărit în Buzău la 1680, (a doua oară 1702) (p. 343), și introdusă în bisericile din Muntenia prin porunca domnească, întocmai precum se introducea Evanghelia și Apostolul. Însăși cartea pare-mi-se a fi (ca toate acele tipărituri domnești ale Cantacuzineștilor, etc.) o simplă reproducere puțin modificată a Molitvelnicului lui popa Ioan din Vinți.

c) Acathist. Mai pomenesc apoi Acathistul Maicii Domnului tot de neobositul Dosofteiu, tipărit la Unieș în Podolia la 1678 (p. 214) împreună cu Psaltirea în versuri. Hymnele adresate Fecioarei sânt traduse într'o proză foarte greacă, căci traducerea se ține prea aproape de original. Abia la 1801 apare un alt „Acathist” vrednic de pomenire (II p. 183), adică acel al lui S. Kláin. Acest Acathist este cea dintăia carte bisericească ce s'a tipărit cu litere latine; în cazul de față cu ortografia proprie lui Kláin. Am reprodus din Acathist și o „Cântare jalnică” rimată, având mai același metru ca Patima a lui Vasile Aaron (II p. 109) și mai ales ca acel al cântecilor de stea (II p. 139 și p. 321).

d) Ceașoslovul lui Anthim Ivireanu, Târgoviște 1715 (II p. 15) este cel dintău în felul său care s'a tipărit în Muntenia dar pare a fi retipărit din cel din Belgrad. A fost apoi retipărit la 1747. Originalele rimate sânt traduse printr'o proză greacă.

5. Literatura dogmatică și didactică. Supt acest titlu am adunat toate acele cărți, ce se ocupă cu lămurirea dogmelor și a principiilor fundamentale ale bisericești; apoi cele de literatura morală, când religioasă, când meditativă, sau filosofică; în sfârșit și literatura polemică.

a) Catechisme. Ca cea mai veche carte românească se povestește de un Catechism anterior chiar operilor lui Coresi. Acel Catechism însă care nu putea să fie decât luteran sau calvin, a dispărut; unii au voit să-l identifice cu acel al popei Grigorie (p. 39) din 1607. Dependența acestuia însă de Cazania a doua a lui Coresi și caracterul pravoslavnic

Le premier Molitvelnic roumain complet imprimé, mais peu usité paraît-il, est celui du métropolite Dosithée publié en 1679-80 à Jassy (p. 241). Cipariu, à qui j'ai emprunté la „molitva“ de Siméon Metaphraste, appelle ce livre „Trebnic“. Cette „molitva“ se trouve encore dans le „Ceasoslov“ d'Anthime d'Ibérie (II, p. 16).

Le Molitvelnic roumain véritablement complet est à peine celui de Belgrade (p. 284), traduit du slovène et imprimé en 1689 par l'abbé Jean de Vinți; c'est celui-ci qui a servi de base à toutes les impressions ultérieures. La langue y est plus coulante, plus soignée et plus roumaine que dans „le Coffret“ publié six ans auparavant.

En 1698 on fit en Roumanie une nouvelle copie du „Molitvelnic“ slave-roumain (p. 315); ou le „Molitvelnic“ roumain publié en Transylvanie n'était pas encore arrivé à y être connu, ou l'Eglise valaque n'ayant pas encore permis l'introduction du roumain comme langue officielle; et en 1702 on imprimait encore à Buzeu un „Molitvelnic“ en slavyon seulement.

b) Un cas analogue se présente pour la Liturgie proprement dite ou „missa“ qui est célébrée seulement par le prêtre et ne peut jamais par conséquent devenir populaire. La première Liturgie est celle de Dosithée imprimée en 1679 à Jassy (p. 239), puis celle de Buzeu imprimée en 1680, et une seconde fois en 1702 (p. 343); elle fut introduite par ordre du Prince dans les églises de la Valachie, ainsi que l'avaient été l'Evangile et les Actes des Apôtres. La seconde me semble être (comme tous les ouvrages publiés sous les princes Cantacuzène) une simple copie légèrement modifiée du livre de l'abbé de Vinți.

c) Mentionnons encore l'Acathiste de la Vierge, dû toujours à l'infatigable prélat Dosithée, et imprimé en 1673 à Uniey en Podolie (p. 214) en même temps que le Psautier en vers. Les Hymnes à la Sainte-Vierge y sont traduites en une prose pénible, étant donné qu'elle suit l'original de trop près. En l'an 1801 à peine, parut un autre Acathiste, digne de mémoire (II, p. 183): celui de Clăin; c'est le premier livre liturgique imprimé en caractères latins, avec une orthographe propre à Clăin. J'en ai reproduit un „Chant de deuil“ en vers rimés, ayant presque le même mètre que le poème sur „la Passion“ de Vasile Aaron (II, p. 190), et les Noël (II, p. 139 et p. 321). Le „Ceasoslov“ d'Anthime d'Ibérie publié à Târgoviște en l'an 1715 (II, p. 15) qui semble être une réimpression modifiée du Ceasoslov de Belgrade, est le premier en son genre qui ait été imprimé en Valachie; il fut réimprimé en 1747; la prose de la traduction y est pénible, bien qu'elle traduise un texte en vers.

5. Littérature dogmatique et didactique. Je classe, sous ce titre, les livres qui servent à l'explication des dogmes et des principes fondamentaux de l'Eglise, la littérature morale soit religieuse soit philosophique et aussi la polémique.

a) Catéchismes. On considère comme le plus ancien livre roumain, un catéchisme antérieur même à Coresi. Ce livre, qui ne pouvait être qu'un catéchisme luthérien ou calviniste, s'est perdu. Certains ont voulu l'identifier avec celui de 1607 de l'abbé Grégoire de Mahaciu (p. 39). L'analogie, pourtant, qui existe entre ce dernier catéchisme et la deuxième Cazanie de Coresi, et de plus son caractère orthodoxe, rend cette identité

ce-l are, face această identificare dacă nu cu dasăvârşire imposibilă, cel puţin foarte îndoielnică. Mai mult ar putea să se potrivească cu dânsul Catechismul din 1648, tipărit cu litere latine (p. 124) din care am reprodus „Crezu”. Un alt Catechism, iarăşi cu litere latine a fost compus de către P. Pilutio în interesul bisericii catolice, tipărit în Roma la 1677 (p. 266). Dialectul se apropie de cel moldovenesc; se vede că P. Pilutio a trăit o vreme oare care în Moldova. Un alpatrulea Catechism care şi acela numai în interesul bisericii ortodoxe nu este, s'a tipărit în Vienna la 1774 (II p. 99) în trei limbi. Această carte slujea asemenea tendinţelor de propagandă catolică ce se urmăreau necurmat de către curtea din Vionna. Limba este pe cât se poate de nedibace, greoaie, o traducere slavică după originalul german. Toate aceste cărţi de origină sau cu tendinţă propagandistă neortodoxă poartă titlul de Catechisme, pe când toate cele de origină pravoslavnică se cheamă Învăţături. Aşa este titlul cărţii copiate de popa Grigorie (aşa fără îndoială trebuie să fie fost şi titlul cărţuiei pierdute ce se atribuie lui Varlaam). Aşa apoi Învăţătura bisericească a lui Anthim (1710) 1741 (II p. 27).

Alte cărţi mult mai dezvoltate de felul acestora, tot cu cuprins dogmatico-didactic sânt: Învăţăturile creştineşti, traduse din greceşte de Filoteiu şi tipărite în Sneagov 1700. Descrierea veciniei muncilor iadului fiind de o plasticitate poetică am reprodus-o (p. 336) dintr' această carte. De un caracter dogmatic mai pronunţat este Pravoslavnică învăţătură a lui Falcoianu, tipărită în Bucureşti 1794 (II p. 153). Instrucţiune specială asupra dogmelor fundamentale se dă în cele Şapte taine tipărite în Iaşi 1645 (p. 114). Cartea a fost tălmăcită din sloveneşte de către Eustratie Logofătul, şi conţine şi elemente din legătura canonică, hotărâri de concilii şi de la Sfinţi Părinţi. Am reprodus între altele şi două capitole interesante pentru ilustrarea credinţelor populare, şi adică unu „pentru vrăji” şi altu „pentru vâreolaci”.

Diaconariul (p. 243) se aseamănă cu „Şapte taine”, dar se desosebesc de dânsul printr'un cuprins mult mai variat. Nu numai că se cuplică dogmele, dar şi oedjdiile bisericeşti, ierarhia cerească după Dionisie Arcopagitul şi altele sânt comentate pe larg. Singurul exemplar ce cunosc din această carte, este din nefericire defect, aşa că am fost nevoit să-i dau un titlu după cuprinsu, şi să-i fixez data aproximativă după indicii filologice şi arheologice. Poate să fie identic cu: „Rânduiala Diaconstvelor”, Belgrad 1657. Aceleaşi chestiuni dogmatice sânt tratate pe o scară întinsă în opera lui Simeon Thesalonieul, tradusă din greceşte şi tipărită în Bucureşti la 1765 (II p. 78). Din cauza importanţei ce are Bogomilismul pentru literatura populară română am reprodus capitolul care tratează despre cressul lui Bogomil.

Tot aci pomenesc şi o altă carte, care ni s'a păstrat numai în manuscris, şi care a devenit o carte curat populară, adică: Intrebări şi răspunsuri c. 1750 (II p. 60). În literatura universală îi corespunde faimosul Lucidarius, cu care se şi aseamănă în mai multe puncte.

si non impossible, du moins très problématique. On pourrait plutôt l'identifier avec un catéchisme de 1648, imprimé en caractères latins duquel j'ai reproduit „le Credo“ (p. 124). Un autre catéchisme en caractères latins et pour l'usage de l'Eglise catholique est celui de Pilutio, imprimé en 1677 à Rome (p. 266) : la langue dont il se sert se rapproche du dialecte parlé en Moldavie. Il semble que Pilutio ait vécu un certain temps dans ce pays. Un catéchisme, celui aussi non pour les besoins de l'Eglise orthodoxe et en trois langues, fut imprimé en 1774 à Vienne (II, p. 99). Ce livre favorisait la propagande catholique qui avait son siège à la Cour de Vienne. La langue y est difficile, le style lourd, en un mot une vraie traduction littérale de l'allemand. Je suis porté à croire que tous les catéchismes de provenance étrangère et ayant pour but la propagande non orthodoxe s'appelaient simplement „catechism“; tandis que tous les autres, de tendance orthodoxe se nommaient „Învățătură“ (Instructions). A ce dernier groupe se rattache le livre copié par Gr. de Mahaciu (et peut-être de même le livre perdu qu'on attribue au métropolite Varlaam) ainsi que l'Învățătura bisericească d'Anthime d'Ibérie de l'année (1710) 1741 (II, p. 27).

En fait d'autres livres, du même genre, avec un fond dogmatico-didactique plus étendu, il y a les Instructions chrétiennes traduites du grec par Filotei et imprimées en 1700 à Sneagov (p. 336). On y trouve la description des tourments éternels de l'Enfer, qui est d'une saisissante réalité : c'est pourquoi je l'ai entièrement reproduite. Vient ensuite l'Instruction orthodoxe de Falcoianu, imprimée en 1794 à Bucarest (II, p. 153), œuvre de caractère dogmatique encore plus prononcé. Des instructions spéciales sur les dogmes fondamentaux se trouvent dans „Les Sept Mystères“, livre imprimé à Jassy en 1645 (p. 114) et traduit du slovène. Eustratie Logofetul en est le traducteur. „Les Sept Mystères“ renferment de plus un Code ecclésiastique, contenant des décisions des conciles et des Saints-Pères. J'en ai emprunté, entre autres, deux chapitres intéressants pour le tableau des croyances populaires, dont l'un traite des incantations, et l'autre roule sur les „vârcolaci“ (vampires).

Le Diaconaire (p. 243) offre une certaine ressemblance avec les „Sept Mystères“, mais en diffère par un fond beaucoup plus varié. On y trouve décrits non seulement les dogmes, mais aussi les ornements sacerdotaux, la hiérarchie céleste selon S. Denys l'Aréopagite, etc. Le seul exemplaire que j'en connaisse est malheureusement incomplet, de sorte que j'ai dû lui attribuer un titre d'après son contenu, et en fixer approximativement la date à l'aide d'indications philologiques et archéologiques. Il se peut bien qu'il soit identique à la „Rânduială Diaconstvelor“ publiée à Belgrade en 1657 mais que je n'ai pas pu consulter. Les mêmes questions sont traitées, d'une manière encore plus détaillée, dans l'ouvrage de Siméon de Thessalonique, traduit du grec et imprimé en 1765 à Bucarest (II, p. 78). J'ai reproduit le chapitre qui traite de l'hérésie des Bogomiles, à cause de l'influence qu'a exercée cette hérésie sur la littérature populaire roumaine.

Il me reste encore à mentionner un livre, conservé en manuscrit et devenu purement populaire : Demandes et réponses c. 1750,

b) **Morală.** Purtarea omului față cu D-zeirea este obiectul unui alt grup de producțiuni literare, care intră și ele supt denominațiunea de literatură didactică.

Popa Ioan din Vinți publică la Belgrad 1685 (p. 274) o **Cărare** pre scurt, un fel de îndrumare către fapte bune, tot supt forma de întrebări și de răspunsuri. Alfavita sufletească Iași 1785 (II p. 146) cuprinde asemenea învățături moralicești. Atât cea dintâia cât și cea din urmă nu pot sluji ca modele de limba română.

Cu totul altfel este stilul și limba din **Floarea Darurilor** tradusă din grecește și tipărită de Filoteiu la Sneagov 1700 (p. 340); niște învățături moralicești contra diferitelor patimi, scoase atât din vorbele înțelepților cât și din acele ale sfinților și ale altor oameni vestiți, pe lângă care se mai adaugă câte o poveste sau o snoavă care ilustrează răutatea patimei de care se tratează. Povestea reprodusă (p. 341) este destul de bine cunoscută în literatura universală.

De un caracter religios mai pronunțat dar tot cu o tendință morală didactică este apoi: **Amartolon Sotirie**, sau „Mântuirea păcătoșilor”, carte tradusă din grecește în românește de către unu Cozma pe la 1692 (p. 295). Învățăturile aci se fac prin mijlocul unor povești despre minuni. Una dintr' acestea „pentru slava raiului” aparține cereului legendelor medievale, despre eroi cari trăiesc o viață foarte îndelungată, ba chiar vecinică.

Pline de putere și de frumuseță poetică sânt apoi **Învățăturile** lui Neagoe Vodă (p. 164). Aceste învățături ale lui Neagoe către fiul său Teodosio, sânt espresiunea unui spirit profund de moralitate și religioasă, și un manual admirabil pentru un domn bun și blagocestiv. Ele se aseamănă oare și cum cu învățăturile împăratului Vasilie Machedon, ce se află de obicei adăugate pe la sfârșitul **Hronografului**. Cu toate că limba este cât se poate de perfectă și frumoasă, totuși nu începe nici o îndocală cum că acele învățături au fost scrise mai întâiu în slovenește de către autorul lor și că au fost traduse în românește pe la 1650, în ori ce chip, de un meșter în condeiu.

Cu totul deosebit este **Ceasornicul Domnilor** al lui Neculac Costin scris la 1710 (II p. 8) care urmărește un scop analog, care are o limba foarte încăleită și ciudată. Originalul acestei cărți este latin și stilul român al operei lui N. Costin este copiat întocmai după dânsul, de aceea este adesea foarte greu de înțeles.

c) **Filosofie.** Chestiuni morale se mai tratează și supt formă filosofică. Așa în **Divanul lumii** al lui (Cacavela) Cantemir, unde sufletul se judecă cu trupul asupra meritelor acestei lumii și asupra superiorității vieții spirituale asupra celei materiale. **Divanul** a fost compus mai întâiu în grecește, apoi tradus în românește și tipărit împreună cu originalul în Iași 1698 (p. 322). Și aci limba este meșteșugită și sucită, grea de înțeles urmând slavice după originalul grecesc. În limba română nexistând încă cuvinte potrivite pentru espriarea de idei abstracte, traducătorul a recurs la mijlocul de a pune un cuvânt românesc mai concret în locul celui grecesc abstract; și ast-fel a scos o limbă aproape imposibilă.

(II, p. 60) ou Dialogues. Dans la littérature universelle ce livre correspond au fameux „Lucidaire“, auquel il ressemble en beaucoup de points.

b) Morale. La conduite de l'homme envers la Divinité forme l'objet d'un autre groupe de productions littéraires, ci-incluses sous le nom de littérature didactique.

L'abbé Jean de Vinți publia en 1685 à Belgrade une *Cârare pe scurt* (Conduite abrégée, p. 274), une sorte de marche à suivre pour les bonnes œuvres, également sous forme de demandes et de réponses. De même l'Abécédaire de l'âme imprimé en 1785 à Jassy (II, p. 146) n'est qu'un recueil d'instructions morales. Ni l'un ni l'autre de ces deux livres ne peut servir comme modèle de langue roumaine.

Tout différent est le style et la langue de la *Fleur des Grâces*, traduite aussi du grec et imprimée en 1700 à Sncagov par Filotei (p. 340), recueil d'instructions morales contre l'entraînement des passions, tirées à la fois des maximes des sages et de celles des saints et d'autres hommes célèbres, et suivies d'un conte ou d'une anecdote qui rend plus sensible la malignité de la passion dont il a été question. Le conte que j'ai reproduit est assez connu dans la littérature comparée.

L'Amartolon Sotirie ou le „Sauvetage des Pêcheurs“, traduit du grec en roumain en 1692 par un certain Cozma (p. 295), présente un caractère religieux plus prononcé, mais toujours empreint d'une nuance morale didactique. Les Instructions y sont données sous forme d'„exemples“ et d'apologues merveilleux, dont l'un intitulé „La gloire du Paradis“, roulant sur des héros qui vivent fort longtemps ou bien éternellement, se rattache au cycle de légendes du moyen-âge.

Les Instructions de Neagoe-Voda à son fils Théodosie (p. 164) sont pleines de force et de charme poétiques. Ce livre est l'œuvre d'un esprit profondément versé dans la morale et la religion et offre, par cela même, un manuel d'éducation admirable pour rendre un prince bon et libéral. Elles présentent beaucoup d'analogie avec les „Instructions de Basile le Macédonien“, qu'on trouve d'ordinaire à la fin des „Hronografi“. Bien que la langue en soit correcte et élégante, néanmoins on peut affirmer que ces Instructions ont été écrites en slovène par l'auteur et traduites ensuite en roumain vers 1650, en tout cas par un maître écrivain.

Bien différente, quant à la langue et à la force du style, est la traduction de l'Horloge des Princes de N. Costin, faite en 1710 (II, p. 8), laquelle se propose un but identique. L'original est en latin et la traduction tellement servile, qu'elle en devient presque incompréhensible.

c) Philosophie. Le Divan du Monde de (Cacavela) Cantemir traite de questions morales sous une forme philosophique; l'âme et le corps s'y entretiennent des mérites de ce monde et de la supériorité de la vie spirituelle sur la vie matérielle. Ce Divan fut d'abord composé en grec, traduit ensuite en roumain et imprimé ainsi que l'original en 1698 à Jassy (p. 322). Le roumain y est rendu en une phraséologie travaillée, enchevêtrée, difficile à comprendre, absolument imitée sur celle de l'original. Comme il ne trouvait pas des termes capables d'exprimer les abstractions, le traducteur a eu recours à la substitution, aux termes grecs abstraits, de mots concrets roumains, de sorte que son style est presque inintelligible.

Aceeași temă, adică judecata între suflet și trup, sau între înțeleptul și lumea se repetă încă de două ori în literatura română; eu le am reprodus pe amândouă, căci nu se aseamănă de loc între dânscele în modul de a trata această temă. Una se află în Ocsisteri, adică traducerea operei lui Oxenstierna (*Pensées*), după un manuscris de pe la 1750 (II, p. 46). Această bucată mai este importantă din cauza că a fost tipărită de Anton Pann sub titlul de „Divanul lumii” ca o lucrare proprie a sa. Întrebarea înțeleptului cu lumea, adică disputațiunea din care filosoful ese învingător, nefiind biruit de ispita lumii, se află într'un manuscris din 1773 (II, p. 93). Aceste două din urmă sânt scrise într'un stil mai popular, limba este mai corectă, curge mai limpede; urmele originalelor s'au șters cu desăvârșire. Nu tot așa este cazul cu Zăbava Fandasierii tradusă de I. D. K. din grecește în românește la 1802 (II, p. 195). Prin cuprins se aseamănă oare-și-cum cu *Pensées* ale lui Oxenstierna, dar este mai abstract, traducerea este esactă, decît neîndemănatecă, siluind atât stilul cît și geniul limbii.

d) Polemica propriu zisă se mărginește în literatura română la Lumina, a lui Maxim Peloponesianu, tradusă din grecește și tipărită la Sneagov 1699. Eu am reprodus un capitol despre diferențele de căpățenie ce există între Papistașii și Pravoslavnicii. Un caracter polemic au și „Întrebările” pomenite mai sus, și unele capitole din Simeon Thesalonicheanul.

6. Hagiologia. Viața și petrecerile sfinților s'au bucurat pretutindenea de o popularitate foarte mare. Nici că e mirare. Fie-care sfânt era un model de virtute, de răvnă religioasă, un martir pentru credință și adevinit un obiect de venerațiune adâncă. Partea miraculoasă din Viața atrăgea tot deauna simțul poetic al poporului, și când un sfânt, când altul deveneau eroii speciali ai devoțiunei, mai ales când se localizau sau erau legați într'un fel sau altul de localitate. Tot așa s'a întâmplat și în literatura română, care este foarte bogată în atări Vieți. Avem mai întăiu colecțiuni complete, orânduite după lunile și zilele anului, și întrebuințate în biserică; avem apoi colecțiuni numai pentru zile mari, și avem în sfârșit vieți separate.

a) Prolog. Cea mai veche colecțiunea completă de atări vieți este Prologul manuscris din 1675 (p. 221), care începe cu luna lui Septemvrie, și adică cu Indictionul cronologiei vechi bisericești. Originalul după care s'a făcut această traducere a fost fără îndoială slayon, cu toate că limba este foarte frumoasă. Minunea sfântului Neculae (p. 223) este oare-și-cum analoagă cu aceea a sfinților Arhangheli din Comoara (II, p. 40).

Opera monumentală a neobositului mitropolit Dosofteiu este colecțiunea cea mare a Vieților, tipărită în Iași la 1682 (p. 250). Pentru această lucrare uriașă Dosofteiu s'a folosit și de originale grecești, pe lângă cele slovencești, și „cu lexicoane”. Această carte este de cea mai mare importanță pentru filologia română; un izvor nesecat atât pentru gramatica

Le même thème de Dialogue entre le corps et l'âme, ou bien „entre le sage et le monde“, se trouve encore deux fois dans la littérature roumaine. Comme les deux morceaux envisagent le sujet différemment, j'ai en soin de les reproduire. On trouve l'un dans l'„Ocsisteri“, c'est-à-dire dans la traduction des „Pensées d'Oxenstiern“, d'après un manuscrit de l'an 1750 (II, p. 46). Ce fragment est encore important parce qu'il a été copié par Anton Pann, qui le donna comme sien, sous le titre de „le Divan du Monde“. „Le dialogue entre le sage et le monde“, c'est-à-dire la dispute d'où le sage sort vainqueur, sans avoir failli devant les tentations du monde, se retrouve dans un manuscrit de l'an 1773 (II, p. 93). Ces deux fragments sont écrits dans un style plus populaire, la langue en est correcte et coulante, de sorte que la trace des originaux s'est complètement effacée. On ne peut pas en dire autant de la Zăbava fandasioi, traduction du grec par J. D.-K. en l'an 1802 (II, p. 195). L'original offre, au fond, quelque analogie avec les Pensées d'Oxenstiern, mais comme il plane trop dans l'abstraction, la traduction étant littérale, le style en devient pénible, la langue difficile et inintelligible.

d) La littérature polémique proprement dite est limitée à la Lumière, ouvrage de Maxime le Péloponnésien, traduit du grec et imprimé en 1699 à Sneagov. J'en ai reproduit des passages traitant de quelques-unes des principales différences qui existent entre le catholicisme et l'orthodoxie. De même les „Demandes et Réponses“, dont il a été question plus haut, présentent également un caractère de polémique, ainsi que certains chapitres de l'ouvrage de Siméon de Thessalonique.

6. **Hagiologie.** La Vie et les Actes des Saints ont partout acquis une grande popularité. Il n'y a pas à s'en étonner. Comme les Saints étaient des modèles de vertu et d'abnégation religieuse, de vrais martyrs de la foi, il est naturel qu'ils soient encore entourés d'une profonde vénération. Principalement, le côté merveilleux de leur vie a toujours eu un grand attrait pour le sentiment poétique du peuple. Et il arrivait que tantôt l'un tantôt l'autre de ces saints devenait l'objet d'une dévotion toute spéciale, surtout s'il avait appartenu d'une manière quelconque à la localité. Des cas semblables se sont également produits dans la littérature roumaine qui est très riche en Vies de Saints. On y trouve des collections complètes d'après les mois et les jours de l'année, dont on se sert dans les églises, ainsi que des collections spéciales pour les jours de fête, et enfin des Vies séparées.

a) La plus ancienne collection de ces Vies est le „Prologue“, manuscrit de l'an 1675 (p. 221) qui commence au mois de Septembre, par conséquent selon l'indiction de l'ancienne chronologie ecclésiastique. L'original ayant servi à la traduction roumaine est sans doute slavon, bien que le style en soit très élégant. Le Miracle de St Nicolas (p. 223) y est, en certains points, semblable à celui des Sts Archanges dans le „Trésor“ (II, p. 40).

L'œuvre monumentale de l'infatigable métropolite Dosithée est assurément le grand recueil de Vies, imprimé en 1682 à Jassy (p. 250). Il s'était, dans la rédaction de ce travail gigantesque, servi de textes grecs et slavons, et a fait usage „de lexiques“. Ce recueil est d'une haute importance pour la philologie roumaine, par ce fait qu'il est une source inta-

cât și pentru lexicografia. Nu mai puțin importantă mai este această colecțiune și pentru istoria literaturii. Multe din acele vieți au fost copiate din cartea această și răspândite separat. Afară de aceasta, multe așa numite vieți sânt de origine apocrifă, precum sânt mai toate viețile Apostolilor. Tot așa este și textul ce l'am reprodus, care nu este alt ceva decât „plângerea (apocrifă) a lui Ieremia”. Predoslovie ne lămurește în deajuns asupra vremii ce-i a luat această lucrare și munca ce l'a costat a o săvârși. Comparațiunea cu Prologul din 1675 arată că Dosofteiu este absolut independent de predecesorul său, pe care poate chiar nici nu l'cunoștea. Cartea fiind foarte voluminoasă, n'a fost atât de mult întrebuințată în biserică. Acolo îi ține locul Mineiul, care pe lângă viața sfântului ce se prăznuiește pe fie-care zi mai coprinde și cântările și troparele etc. Cel mai vechiu Minei, este acela tipărit la Buzău 1698 (p. 319). Numai Viețile sânt românești, iară tipicul și tot restul slovenești. Părțile românești sânt traduse din slovenește. Afară de Mineiul propriu zis în 12 volume pe cele 12 luni, mai există apoi și un Anthologhion adică o culegere de atari vieți numai pentru zilele de sărbătoare de peste an. Acesta s'a tipărit la Râmnic abia la 1705 (p. 357) și aceste două cărți au rămas singurele edițiuni întrebuințate în biserică, până pe la începutul secolului nostru.

La 1809 (II, p. 203) se întreprinse pentru a doua oară tipărirea a Vieților Sfinților în Neamț în 12 volume mari. Această edițiune s'a făcut însă după originale rusești. Limba acestor vieți se aseamănă în frumusețea, tăria și eleganța stilului cu operele cele mai bune ale secolului al XVII-lea. Limba este cea bisericească, iar dialectul este cel din Muntenia, cu mici excepțiuni pe ici colea din dialectul moldovenesc ce s'au strecurat în text.

Despre viețile la zilele mari am vorbit cu ocaziunea Cazaniilor.

b) Paterice. Pe lângă acele colecțiuni de vieți ale Sfinților canonizați, mai avem și viețile pustnicilor și săhastrilor cuvioși, cari formează lectura de predilecțiune a călugărilor și a oamenilor cuvioși. Cel mai vechiu Pateric, căci așa se numesc acele colecțiuni după grecescul *πατέριον*, sau Otecînic, după slovenește, aparține secolului al XVII-lea. Manuscrisul are data 1692. Am reprodus (p. 304) câte-va povestiri scurte dintr'acel manuscris, care a fost tradus, precum se pare din grecește, de către același Cozma ce a tălmăcit și Amartolon Sotirie. Extracte dintr'un alt manuscris din 1808 (II, p. 198) ne dovedesc existența în literatura română a unei alte colecțiuni de atari povestiri cuvioase, care și ea poartă numele de Pateric; înțocmai precum există diferite *πατερικά* grecești și Otecînice slovenești. „Vedenia părintelui Antonie” reprodusă de aci se atinge de numeroasele vedenii analoage, de cari voiu pomeni mai la vale.

c) Vieți individuale și minuni. Cu Minunile Maicii Domnului coprinzând și descrierea morții și a înălțării, trecem de la colecțiunile la vieți separate. Și această carte se datorește activității lui Cozma. Am dat extracte dintr'același manuscris din 1692 (p. 299).

α) Dintre Sfinții propriu zis, avem mai întâiu de toate: viața faimosilor Varlaam și Ioasaf, cea plină de povești și parabole minunate; Udriște Năsturel, cel de la Cazania de Deal a tălmăcit această viață din slovenește.

rissable tant pour la grammaire que pour la lexicographie. Il est non moins important pour l'histoire de la littérature. Plusieurs de ces Vies empruntées à ce recueil ont été publiées séparément; certaines autres sont apocryphes comme le sont généralement presque toutes les Vies des Apôtres. De même pour l'extrait que j'ai reproduit et qui n'est autre chose que le **texte apocryphe** de „la plainte de Jérémie“. Dans la préface, l'auteur du recueil nous précise le temps que ce travail lui a pris et le labeur qu'il lui en a coûté. Si on compare ce livre avec le „Prologue“ de l'an 1675, on voit qu'il en diffère absolument et que Dosithée ne connaissait peut-être même pas l'ouvrage de son prédécesseur. Comme le recueil est trop volumineux, l'Eglise ne s'en est pas souvent servi; elle employait, à la place, le „Mineu“ (Ménologe) qui, outre la Vie du saint de chaque jour, contient encore les cantiques, les antiennes, etc. Le plus ancien, est le Mineu de Buzeu, imprimé en 1698 (p. 319), dont les Vies seulement sont en roumain, mais le formulaire et tout le reste encore en slavon. La partie en roumain a été traduite du slavon. Sauf le „Mineu“ proprement dit, et en 12 volumes pour les 12 mois, il existe également un Anthologion ou recueil de Vies, seulement pour les jours de fête, imprimé vers 1705 à Râmnic (p. 357). Ces deux recueils seuls ont servi à la lecture dans les Eglises jusqu'au commencement de notre siècle.

En l'an 1809 (II, p. 203) on entreprit à Neamtu pour la seconde fois la publication des Vies des Saints en 12 gros volumes. Ce recueil, bien qu'il fût traduit du russe, se rapproche pour la beauté de la langue et pour la force et l'élégance du style, des plus beaux ouvrages du XVIIe siècle. Le dialecte est celui de la Valachie, avec certaines particularités exceptionnelles disséminées çà et là dans le texte traduit.

Quant aux Vies séparées pour les jours de fêtes, il en a été déjà parlé à propos des „Cazanii“.

b) En dehors des recueils de Vies des Saints canonisés, il y a aussi les Vies des ermites et des anachorètes fameux, qui constituent la lecture favorite des moines et des dévots. Le plus ancien „Patericon“, ainsi que l'on appelle ces recueils, nom qui vient du grec πατερικον (otecinie en slavon) appartient également au XVIIe siècle, le manuscrit portant la date de 1692. J'ai reproduit (p. 304) quelques courts récits de ce manuscrit qui, paraît-il, a été traduit du grec par le même Cozma qui avait fait la traduction de l'„Amartolon Sotirie“. Certains autres extraits d'un Pateric manuscrit de 1808 (II, p. 198) prouvent l'existence, dans la littérature roumaine, d'un autre recueil de semblables récits pieux, qui porte aussi le nom de „Pateric“, de même que l'on trouve plusieurs espèces de πατερικα grecs ou „otecinice“ slavons. „La vision de S. Antoine“ se rattache à ces nombreuses visions analogues, dont nous parlerons plus loin.

c) Vies séparées. Avec les Miracles de la Ste Vierge, qui renferme de plus le récit de la mort et de l'assomption, on passe des recueils complets de Vies aux Vies séparées. On doit encore ce livre à l'activité féconde de Cozma. J'ai reproduit certains extraits du même manuscrit de l'an 1692 (p. 299).

α) Parmi les Saints proprement dits, on compte avant tout la Vie des fameux Varlaam et Josaphat. Vie pleine de légendes et de paraboles merveilleuses. C'est Udriste Nasturel, dont il a été question à propos des

Dependența de limba originalului se resimte ușor în limba cam meșteșugită a traducerei românești. El a tradus această carte la 1648 (p. 129). M'am mulțumit cu câte-va extracte de la început. „Nașterea” și una din „parabole” am reprodus apoi din traducerea lui Boțulescu din 1764 (II, p. 76), care pe când se afla în temniță a tălmăcit din italianește viața sfântului Iosafat. Altă parabolă am mai reprodus din învățăturile lui Neagoe Vodă (p. 165).

β) Sf. Nifon, a cărui viață s'a scris de Gavriil Protul de la muntele Athos, joacă un rol important în istoria țării. Capitolul ce l'am reprodus (p. 170) conține o notiță de mare valoare asupra originii Basarabeștilor, de unde au venit și de unde li se trage numele. Tot de acolo am reprodus cea mai veche „descriere a faimoasei mănăstiri de Argoș”, care se vede că a fost făcută de un martor ocular. De aci această descriere a intrat în cronicele țării Muntenești. Traducătorul anonim al acestei vieți trebuie să fie identic cu acel al învățăturilor lui Neagoe Vodă, cu care se află de obicei la un loc. Limba se aseamănă foarte mult cu aceea din opera din urmă.

γ) Viața unui alt sfânt Nifon s'a tradus din slovenește de către unu Anania ieromonach la 1691. „Vedenia judecății cei de pe urmă” fiind bucata cea mai poetică, am reprodus-o aci (p. 287) pe lângă „începutul vieții” a acestui sfânt.

δ) Acela însă care a văzut toate peripețiile și păteniile prin care trece sufletul după moarte, care a urmărit viața în rai și în iad și a descris cu tot de amănuntul desfășurarea ultimei drame, adică „Judecata cea de pre urmă”, a fost sf. Vasilie, a cărui viață s'a scris de către ucenicul său Grigorie. Cozma a tradus și această viață, și din manuscrisul din 1692 am reprodus (p. 301) atât descrierea „Vănilor văzduhului” cât și „a doua venire a lui Christos”. Aceasta este o temă pe care o întâlnim foarte des în literatura română și mai toate aceste descrieri au devenit cu timpul sau cârți sau credințe populare.

ε) Viața sf. Sava, s'a tradus tot cam pe la sfârșitul secolului XVII-lea și am reprodus (p. 354) dintr'un manuscris de pe la 1705 o mică parte. Limba arată o atârnare desăvârșită de originalul slavon.

ζ) Un alt sfânt popular este sf. Alexie, a cărui viață e plină de duioșie și resignațiune religioasă. Textul cel mai vechiu cunoscut până acuma este acela reprodus (II, p. 67) din 1760, care însă este fără îndoială o copie după o traducere mai veche, făcută din slovenește. „Pilda turturelii” ce se află în bucata reprodusă (p. 69) a slujit de temă la un șir întreg de cântece populare. Tot de acest cerc de literatură ține η) revelațiunea misterioasă asupra Liturghiei, ce am reprodus (II, p. 55) după manuscrise de pe la mijlocul secolului al XVIII-lea (ca 1750), supt titlul de Descoperirea sf. Liturghiei.

η) Judecata. „Judecata cea de pre urmă” de care am dat până aci de mai multe ori, mai ales în viețile sfinților Antonie, Vasilie etc. există și ea ca o carte deosebită. Partea reprodusă după un manuscris din 1815 (II, p. 216) conține o descriere foarte poetică și puternică a semnelor

„Cazanii“ de Deal qui l'a traduite du slovène en 1648 (p. 129). On reconnaît facilement l'original à travers le style travaillé et compliqué de la traduction roumaine; je me suis arrêté à quelques extraits du début. Le „Récit de la naissance“ et l'une des „Paraboles“ ont été reproduits d'après la traduction de Boțulescu de l'an 1764 (II, p. 76), qui a traduit de l'italien la Vie de Saint Josaphat, pendant son séjour en prison. Une autre parabole a été reproduite des „Instructions de Neagoe-Voda“ (p. 165).

β) St Niphon, dont la Vie a été écrite par un certain Gavriil, prieur du mont Athos, joue un grand rôle dans l'histoire roumaine. Le chapitre que j'ai emprunté au manuscrit (p. 170) contient une notice très importante sur l'origine des Bassaraba et l'étymologie de leur nom. Du même ouvrage a été encore reproduit une description du fameux „monastère d'Argis“, faite, paraît-il, par un témoin oculaire; elle a passé également dans les chroniques de la Valachie. Le traducteur anonyme de cette Vie doit être le même que celui qui a traduit les Instructions de Neagoe-Voda, car les deux ouvrages se trouvent d'ordinaire réunis; de plus, la langue en est presque identique.

γ) La Vie d'un autre St Niphon a été traduite du slovène par un certain Ananie hiéromonaque, en l'an 1691 (p. 287). „La vision du Jugement dernier“ en étant le morceau le plus poétique, je l'ai reproduite après le début de la Vie de ce Saint.

δ) Mais celui qui a vu toutes les péripéties et toutes les tortures par lesquelles l'âme passe après la mort, qui a suivi l'âme dans le Paradis et l'Enfer, et décrit en détail le déroulement du dernier drame, c'est-à-dire le jugement dernier, c'est St Basile, dont la vie a été écrite par son disciple S. Grégoire. Cozma a traduit aussi cette Vie qui se trouve dans le même manuscrit de 1692 (p. 301); c'est de cette traduction que j'ai tiré la description des „Étapes aériennes“ ainsi que „la seconde venue du Christ“, qui offre un thème très souvent traité dans la littérature roumaine. Presque toutes ces descriptions ou récits devinrent avec le temps populaires, et laissèrent une trace profonde dans l'esprit et dans les croyances du peuple.

ε) La Vie de St Sava fut également traduite du slavon vers la fin du XVIIe siècle, la traduction en est fort servile; j'ai extrait d'un manuscrit de 1705 un court fragment (p. 354).

ζ) Un autre saint populaire est St Alexis, dont la Vie est un long poème de mélancolie et de résignation religieuse. Le plus ancien texte connu jusqu'aujourd'hui est celui de 1760 qui, sans doute, n'est qu'une copie d'une traduction plus ancienne faite du slavon; j'en ai reproduit un passage (II, p. 67). La parabole de „la tourterelle“, qui se trouve dans le fragment (p. 69), a servi comme thème à une longue suite de chants populaires. Au même cycle littéraire se rattache η) „La révélation mystérieuse sur la Liturgie“, que j'ai reproduite sous le titre de la Découverte de la St^e Liturgie d'après des manuscrits datant du milieu du XVIIIe siècle (1750).

δ) Le „Jugement dernier“, dont il a déjà été plusieurs fois question dans les Vies de St Antoine, de St Basile, etc. existe aussi comme livre à part. Le fragment tiré d'un manuscrit de 1815 (II, p. 216) contient une description très poétique et très puissante des prodiges qui précèdent la

ce preced a doua venire a lui Christos. Anul 1816 nu este decât data când s'a făcut copia; traducerea trebuie să fie cu mult mai veche, frumusețea limbii și stilul îngrijit, ne dovedesc că a trecut deja prin mai multe mâini ce-i au dat poloitura necesară.

e) Apocrife. Pe lângă aceste vieți canonice s'au mai strecurat în literatura română nu puține vieți și alte scrieri apocrife. În decursul veacurilor cunoștința originii lor eretice se perduse, iar coprișul lor poetic le recomanda. Mai toate aceste scrieri au devenit în curând populare și au influențat pe de o parte poezia populară, iar pe de alta parte au devenit ele însăși cărți populare.

Din apocrifele Vechiului Testament avem în literatura română Povestea lui Adam care nu este alta decât Apocalipsul lui Adam; originalul din care s'a tradus este slavon, dar limba traducerei, care este de pe la începutul sec. al XVII-lea (p. 63) este foarte bună. Tot așa este și acea a Paleei, cu care se află la un loc. Din Paleea, adică Biblia împodobită cu legende, am reprodus o parte din viața apocrifă a lui Melhisedec. Și această carte este tradusă din slovenește.

Trecând la apocrifele Noului Testament, posedăm în Apocalipsul Ap. Pavel (p. 1) unu din monumentele cele mai vechi ale limbii române. Antichitatea se recunoaște în limba nedibace care se ține din cuvânt în cuvânt de originalul slavon, și devine din pricina aceea adesea obscură. Legenda Duminicii sau Epistolia din Cer (p. 8) este mai de aceeași dată, și de aceeași origină slavonă. A trecut însă în copiere prin mâna unui scriitor care a schimbat limba așa ca să se potrivească cu dialectul său propriu. Copistul pare a fi popa Grigorie din Măhaciu. Despre particularitatea grafului voiu vorbi mai la vale.

De aceeași categorie ține Viața sf. Sisoe (p. 6) tradusă de asemenea din slovenește. Toate aceste cărți apocrife pomenite până aci au devenit cărți populare. Sf. Sisoe mai mult încă decât celelalte, a avut o înrăurire directă asupra descântecelor (II, p. 339. 341). Până însă să devie descântec, a devenit mai întâi un fel de amulet, supt forma Avestiței — reprodusă (II, p. 171) după un manuscris din 1799 — numită așa după numele dracului femeesc ce fură copii, și care joacă aci rolul principal.

Încheiū acest capitol al literaturii teologice prin opera lui V. Aaron (II, p. 190) o poemă asupra Patimei, care cu toate că e carte cam voluminoasă s'a retipărit foarte des.

Mai pomenesc aci un glosar slavono-român din 1705 (p. 355) și „Tăleul buchilor“ (II, p. 57) care așa cum stă n'are nici un înțeles, dar capătă înțeles dacă se traduce numele slovenesc al literelor la cari se referă tăleul și de care se leagă. Este o piesă de traducere slavonică mai fără seamăn.

Aruncând o privire scurtă asupra drumului ce l'am parcurs vedem că mai toate ramurile teologiei sânt reprezentate în literatura română. Nu putem zice că avem multe versiuni sau traduceri independente din literatura slavonă și grecească, cele mai multe cărți de un fel fiind mai mult

seconde venue du Christ. L'an 1815 n'est que la date où la copie en a été faite, la traduction devant être plus ancienne; la beauté de la langue et le style très soigné nous prouvent qu'elle a passé par beaucoup de mains, qui lui ont donné le poli nécessaire.

e) Outre ces Vies canoniques, ont pénétré également dans la littérature roumaine, d'autres Vies et d'autres écrits d'origine apocryphe; la marque de leur origine hérétique s'étant effacée, elles se conservèrent grâce à leur contenu poétique. Presque toutes ces productions sont devenues de bonne heure très communes et ont exercé une grande influence sur la poésie populaire.

En fait d'Apocryphes de l'Ancien Testament, il y a dans la littérature roumaine la Légende d'Adam qui n'est que l'Apocalypse d'Adam; l'original ayant servi pour la traduction est slavon; néanmoins la langue, bien que du commencement du XVIIe siècle, est très correcte. De même, les apocryphes de la „Paléa“ avec laquelle elle se trouve réunie. De cette Paléa ou Bible enrichie de légendes a été reproduit un fragment de la „vie apocryphe de Melchissédéch“. Ce livre est également traduit du slavon.

Si nous passons aux apocryphes du Nouveau Testament, nous trouvons l'Apocalypse de l'Apôtre Paul (p. 1), un des monuments des plus anciens de la langue roumaine. On reconnaît l'antiquité de ce texte par la traduction littérale, qui rend le style obscur et très souvent difficile à comprendre. La légende du Dimanche ou l'„Épître du Ciel“ (p. 8) est presque de la même date et également d'origine slavonne, mais elle fut transcrit par un copiste qui en modifia la langue, en l'identifiant à son dialecte. Ce copiste semble être Gregorie de Mahaciu. Je parlerai plus loin des particularités de ce dialecte.

Au même groupe se rattache encore la Vie de St Sisoé (p. 6) traduite aussi du slavon. Cet ouvrage ainsi que le précédent devinrent, bien qu'apocryphes, des livres populaires. La Vie de St Sisoé principalement eut une influence directe sur les incantations (II, p. 339, 341). Avant de se transformer en incantation, elle devint d'abord une espèce d'amulette sous la forme d'Avestița (II, p. 171), nommé ainsi d'après le nom du Diable-femelle, la voleuse d'enfants, qui y joue le rôle important. Le texte publié ici est une reproduction d'un manuscrit de l'an 1799.

Je terminerai ce chapitre de la littérature théologique par l'ouvrage de V. Aaron (II, p. 190), un poème sur la Passion, qui eut un grand nombre d'éditions, bien qu'il soit très volumineux.

Mentionnons encore le glossaire slavo-roumain de 1705 (p. 355) et „le Commentaire des lettres (de l'alphabet)“ (II, p. 57) qui ne présente aucun sens, si l'on ne traduit pas le nom slavon des lettres auxquelles il se rapporte. C'est une traduction d'une servilité sans pareille.

Si on jette maintenant un coup d'œil rapide sur la route parcourue jusqu'ici, on s'aperçoit que toutes les branches de la théologie se trouvent représentées dans la littérature roumaine. Ce n'est pas à dire par cela que nous ayons beaucoup de versions et de traductions indépendantes des littératures slavonne et grecque, la plupart n'étant que des reproductions modi-

reproduceri modificate a două sau cel mult a trei traduceri originale; nici numărul cărților ce constituie literatura teologică română nu este covârșitor, dar totuși a eșit mai mult la lumină decât s'a crezut până acum și dacă toate manuscrisele ce am indicat și altele ce se mai vor descoperi se vor publica, se va constata o bogăție relativ de mare, și de o valoare neîndoită.

* * *

II. Drept.

Pe lângă literatura teologică, pravilele, adică condicele legilor și ale regulamentelor sânt cele mai necesare într'un stat consolidat. Numărul acelor condice de legi trebuie de altă parte să fie foarte restrâns, căci legi nu se schimbă așa ușor, nici nu există diferențe fundamentale între o legislațiune și alta. Totuși avem și aci două clase mari, după cum crima aparține sau domeniului bisericesc sau celui mirean, avem deci dreptul canonic și dreptul civil.

1. Pravile. a) Cea dintâia carte românească tipărită în Muntenia este o atare Pravilă canonică tipărită la Govora 1640 (p. 87). Interesant este că această Pravilă bisericească pare că a fost tipărită de către mitropolitul Ardealului pentru eparhia lui, și nu pentru țara românească. Se poate ca pe atunci să se fie răsipit tipografiile române din Transilvania din sec. al XVII-lea, căci Rakoți II înființă acea din Belgrad abia la 1648. Așa reiese din Predoslovie la Noul Testament tipărit acolo (p. 125). Din aceea pricină am reprodus Predoslovie Pravilei, iarăși din text, unele capitole relative la „spitele de rudenii” și la „animalele necurate”, căci conține o listă de ntari animale. O Pravilă asemenea cu cea de Govora s'a tălmăcit la 1632 de către Eustratie Logofătul din grecește în românește. A rămas însă în manuscris și dintr'acela am reprodus Predoslovie și Epilogul, cari ne lămuresc cu desăvârșire asupra izvoarelor de cari s'a slujit, și asupra motivelor ce l'au îndemnat la alcătuirea acestei alegeri din Pravilă, din care pricină se cheamă Pravilă aleasă (p. 76).

b) Același Eustratie a mai tălmăcit și Pravila civilă, care s'a tipărit în Iași 1646 (p. 118) se vede fiind că era cea dintâia în felul ei. Se înțelege că originalul după care a tradus-o a fost grecesc.

O Pravilă completă, coprinzând atât legiuirea canonică cât și cea mireană apare cu puțin în urmă în Târgoviște la 1652 (p. 156) supt auspiciile Domnului Mateiu Basarab. Cu toate că Daniil Panoneanu se dă în predoslovie ca acela care a tradus-o din elinește, totuși o comparațiune între capitolele din această Pravilă cu acele corespunzătoare din a lui Eustratie, dovedește cum-că toată Pravila tipărită în Iași la 1646 a fost încorporată în Pravila de Târgoviște, schimbându-se însă rândul capitolelor, și modificându-se limba din graul moldovenesc în cel muntenesc. Pe când acele capitole ce se găsesc și în Pravila de Govora, se deosebesc de aceste din urmă. Se vede că au fost traduse din nou din izvodul grecesc poate fiindcă Pravila de Govora era bine cunoscută și se putea ușor recunoaște izvorul, pe când cea a lui Eustratie era din Iași și de sigur nu tot așa de bine

fiées de deux ou trois traductions principales, ni que le nombre de livres traitant de théologie soit considérable, mais il en a paru pourtant beaucoup plus qu'on ne l'avait cru jusqu'aujourd'hui. Si l'on procédait à la publication de tous ces manuscrits et d'autres recouverts plus récemment, on constaterait une richesse relativement importante et d'une réelle valeur.

* * *

II. Droit.

Après la littérature théologique, les „Pravila“, c'est-à-dire les recueils des lois et des règlements, sont les plus utiles dans un état constitué. Le nombre de ces recueils de lois doit naturellement être restreint, car les lois ne changent pas si vite, et entre une législation et l'autre il n'y a pas de différences fondamentales. Nous avons néanmoins dans ce domaine également deux grandes classes, selon que le crime commis appartient au domaine ecclésiastique ou au domaine laïque : le droit canonique et le droit civil.

1. **Pravila.** a) Le premier livre de droit imprimé en Valachie et en langue roumaine est une „Pravila“ ou „code de loi“ canonique, publiée à Govora en 1640 (p. 87). Il est intéressant d'observer que ce code paraît avoir été fait par le métropolite de la Transylvanie pour les besoins de son éparchie, et non pour la Valachie. Il se peut bien que les imprimeries roumaines de la Transylvanie se fussent dispersées jusqu'à ce que Rakoczy II eût rétabli celle de Belgrade en 1648, ce que d'ailleurs la préface du Nouveau Testament imprimé au même endroit se charge de nous dire. J'ai reproduit la préface de la Pravila aussi et on entier, du texte de la „Pravila“ j'ai tiré quelques chapitres relatifs aux „Spițe de rudenii“ „degrés de parentage“ et aux „animaux impurs“, chapitre contenant une liste de semblables animaux. Une „Pravila“ identique à celle de Govora fut traduite du grec en 1632 par Eustratie Logofătul et s'est conservée en manuscrit : je lui ai emprunté la préface et l'épilogue qui nous mettent à même de connaître les sources dont le traducteur s'est servi et les considérations qui l'ont amené à rédiger en roumain le recueil des lois ou „Pravila choisie“ (p. 76).

b) Le même Eustratie traduisit également „la Pravila (loi) civile“, qui étant le premier livre en ce genre, fut imprimée en 1646 à Jassy (p. 118). Il est clair que la traduction a été faite du grec.

Une Pravila complète, renfermant les jurisprudences canonique et civile, paraît un peu plus tard, en 1652 (p. 156) à Târgoviște, sous les auspices du Prince Matei-Bassaraba. Bien que Daniel le Pannonien se donne dans la préface comme traducteur, il suffit d'établir une comparaison entre les chapitres de cette „Pravila“ et les correspondants de celle d'Eustratie, pour prouver que la „Pravila civile“ toute entière, imprimée en 1646 à Jassy, a été incorporée dans celle de Târgoviște, seulement avec l'ordre des chapitres changé et le dialecte moldave rapproché du dialecte valaque. Les chapitres, qui se rapprochent de ceux de la Pravila de Govora, s'en éloignent par la langue, car ils ont été traduits de nouveau; peut-être parce que la Pravila de Govora était très connue et que l'on pouvait facilement reconnaître le plagiat, tandis que la Pravila d'Eustratie était de Jassy et

cunoscută în Muntenia. Pentru a arăta varietatea de coprins dintr'acea Pravilă de Târgoviște am reprodus capitole relative și la legea criminală, și la cea civilă, și la cea canonică, ba chiar și actele conciliului al cincelea; și un capitol „pentru vrăji” asemenea, dar nu identic cu acel din Pravila de Govora.

Mai bine de 150 de ani au rămas aceste legi în vigoare, așa cum au fost fixate prin Pravila cea mare. Pe vremea ocupațiunei rusești apărură la 1773 în Iași *Invățătură de Condiță*, tălmăcită din rusește în românește de unu Thoma (II, p. 86). Această carte conține mai mult teorii generale asupra principiilor de legislațiune, decât legi propriu zise. Limba este pe cât se poate de încălăcită.

Starea lucrurilor se schimbase însă în țară. Pentru a corespunde acestor schimbări se alcătuește la 1780 (II, p. 124) o altă condiță a legii civile și criminale, mai mică, mai practică, cunoscută supt munele de Pravila lui Ipsilante, adică a Domnului supt a căruil oblăduire s'a făcut. S'a tipărit grecește și românește, dar totuși limba este corectă și severă. Interesul acestei condițe constă în încercarea — și de sigur cea dintâia în felul ei — de a stabili „Obiceil pământului” și de a'l armoniza cu pravilele împărătești, adică Basilicalele bizantine, conținute în Pravila cea mare. Predoslovia reprodusă dă lămuriri satisfăcătoare asupra acestui punct, și capitolul asupra „Divanului” ne arată modul organizațiunei judecătorești de pe acea vreme.

Noua lege civilă introdusă de Rusia în Basarabia îndată după ce Turcia îi cedase acea provincie, se află în „Așezământul” tipărit rusește și românește în Kișineu la 1818 (II, p. 219). „Privilegiile locuitorilor” reproduse dintr'acea carte reprezintă gradele sociale ce existau în Moldova, cum erau fixate și aprobate prin legi, și au fost recunoscute anume și înțarite din nou.

2. Așezăminte. De legislațiunea canonică mai țin și „Așezămintele” mitropolitului Sava din Transilvania (p. 217); de aceea le pomenesc aci, cu toate că coprinsul lor este mai mult de un interes cultural. Acele așezăminte făcute la 1675 sânt îndreptate în potriua unei sume de obiceiri superstițioase, și popa este instruit a se feri de ele supt pedepse bine hotărâte. Multe dintr' aceste superstițiuni indicate numai aci, se esplică printr'un text publicat (II, p. 51—53), care acuma s'a dovedit că este opera lui Miron Costin de pe la 1670 (Neculao 1710?). Măsurile luate de mitropolitul Sava dovedesc cum că acele credințe și obiceiri existau și în poporul din Transilvania.

Actele Soborului (p. 219) ce s'a ținut în același an 1675 sub Vlădica Sava sânt asemenea de un mare interes cultural, căci articolul întâiu poruncește introducerea limbii românești în biserică; și articolul opt ordonă ca popii „carî nu sâ nevoese cu rumânie ce tot cu sârbie” să fie opriți din popie.

3. Zăpise. În Chrestomatic am mai publicat și o sumă însemnată de Zăpise și Hrisoave, 20 la număr; nu numai pentru interesul filologic

assurément moins bien connue en Valachie. Afin de donner une idée de la variété de ce code de Târgoviște j'en ai reproduit des chapitres concernant les législations criminelle, canonique et ecclésiastique; de plus „les Actes du cinquième concile“; et enfin un „chapitre sur la sorcellerie“, mais différent de celui de la Pravila de Govora.

Durant plus de 150 ans ces lois furent en vigueur, telles qu'elles avaient été fixées par la grande Pravila. A l'époque de l'occupation russe en 1773 parurent à Jassy les Instructions juridiques, traduites du russe par un certain Thomas (II, p. 86). Ce livre renferme plus de théories générales sur les principes de la législation que des lois proprement dites. Le style en est fort enchevêtré.

Pour répondre aux changements qui avaient eu lieu dans le pays, on rédigea en 1780 (II, p. 124) un autre code de lois civiles et criminelles, moins étendu mais d'un but plus pratique, connu sous le nom de la Pravila d'Ipsilanti, prince sous les auspices duquel ce code fut publié. Il fut imprimé en grec et en roumain; cette dernière langue en est correcte et sévère. L'intérêt de ce code consiste dans la tentative — et sans doute la première en son genre — de fixation de la „coutume du pays“ et de sa mise en harmonie avec les „Pravila“ impériales, telles que les basilicales byzantines qu'on trouve dans la grande Pravila. La préface reproduite par moi donne une explication satisfaisante, et le chapitre sur le „Divan“ nous offre un aperçu de l'organisation judiciaire de cette époque-là.

La nouvelle loi civile introduite par la Russie en Bessarabie, après que la Turquie lui eût cédé ce territoire, se retrouve dans l'Institution publiée en russe et en roumain en 1818 à Kischeneff (II, p. 219). Le chapitre des „Privilèges des habitants“ tiré de ce livre expose les classes sociales qui existaient en Moldavie, fixées et approuvées par les lois, actuellement reconnues et confirmées de nouveau.

2. Institutions. A la législation canonique se rattachent encore „les Institutions“ du métropolitite Sava de la Transylvanie. Je les mentionne ici, bien qu'elles n'offrent qu'un intérêt moral. Ces Institutions données en 1675 sont dirigées contre un certain nombre de superstitions que le prêtre doit éviter sous des peines définies. Plusieurs de ces superstitions à peine indiquées dans ce document se trouvent expliquées plus tard dans un texte reproduit (II, p. 51-53), qu'on a reconnu avoir été composé par Miron Costin en 1670 (Nicolas 1710?). Les mesures prises par le métropolitite Sava, prouvent que ces croyances superstitieuses existaient réellement au sein du peuple en Roumanie aussi bien qu'en Transylvanie.

Les Actes du Synode qui eut lieu dans la même année 1675 sous le métropolitite Sava sont également d'un haut intérêt moral, vu que (II, p. 219) l'article premier ordonne l'introduction de la langue roumaine dans l'Eglise, et l'article huit qui prescrit que tout prêtre, qui persiste à officier en slovène et non en roumain, soit interdit.

3. Documents. En dehors de cela, j'ai encore reproduit dans la Chrestomathie une vingtaine de „Zapise“ et de „Hrisoave“, non seulement pour leur intérêt philologique mais aussi parce qu'ils représentent „la coutume du pays“ qui nous fait connaître la forme de l'ancienne législation,

ce prezintă, ci și pentru aceea că ne reprezintă „obiceiul pământului“, formele legislațiunii primitive, după care se călauzea statul român înainte de epoca Pravilelor autorizate. Este încă epoca Șoltuzului și a Părgarilor în fața cărora și cu mărturia cărora se fac toate transacțiunile vieții sociale, precum cumpărare și vânzare de moșii; delimitarea hotarului al unei proprietăți; chemarea în judecată; aservirea proprio, sau actul de vânzare, prin care un om liber devine a rumân adică legat de pământ, cu un grad numai superior țiganului care era rob vecinic și nelegat de pământ, dar transferabil din loc în loc și de la stăpân la stăpân.

Astfel de zapise despre vânzări de moșii sânt p. 38, 43, 44, 53, 74, 75, 87, 91, 92, 93, 102, și 135. Hrisoave de judecată p. 62 și p. 73; de rumânic p. 134, 135, de răscumpărare p. 150, de schimbare de moșii p. 151, de întăritură în posesiune p. 173, de împărțire p. 207 și de țigancă p. 207.

Cu acestea se încheie literatura juridică română pe cât a intrat în cadrul Chrestomatiei.

* * *

III. Istoria.

E firesc lucru să nu ne așteptăm în celelalte ramuri ale literaturii la o activitate tot așa de mare ca la cea teologică. Cu excepțiunea legislațiunii, celelalte producțiuni literare nu corespund unei necesități atât de imediate precum este teologia, slujba bisericească. Ori ce altă ocupațiune literară presupune o stare de cultură înaintată, și un interes mai universal, nerespunzând unei necesități practice. Scrierea istoriei, cultivarea artelor frumoase și a poeziei, se datorește unor individualități pronunțate, cari au încredere în puterea lor de a fixa prin scris evenimentele cari se potrec supt ochii lor, sau de a reproduce simțirile de cari sânt mișcați. Individualitatea este caracterul principal al acestor producțiuni literare. Se cere o creștere superioară, o educațiune mai profundă pentru ca cineva să dobândească o atare individualitate, și să fie în stare să mănuească limba, nu pentru a urma slovă cu slovă lucrarea altuia, puind un cuvânt din limba lui proprie în locul celui din izvod cum se face la traduceri, ci pentru a o întrebuința ca un argil moale pe care îl frământă autorul și îl plăzmuiește până când devine icoana ideilor și gândurilor sale proprii. Importanța literaturii istorice este vădită atât pentru originalitatea limbii cât și pentru copriusul care oglindește dezvoltarea politică și socială a țării.

Literatura română nu este săracă nici în acest fel de lucrări, unele originale: cronici naționale, sau letopisețe scrise într-o limbă pe atât de frumoasă pe cât de firească uneori puternică, chiar poetică, și altele traduceri de istorii universale sau cronici ale lumii cu o limbă mai greoaie uneori nedibace.

a) Hronografe. Precum am observat posodâm istorii sau cronici (letopisețe) naționale și cronici universale. Cea mai veche din

qui servait de règle à l'État roumain bien avant que les „Pravili“ autorisées parussent. C'est encore l'époque du Șoltuz, des Pargari devant qui et moyennant le témoignage desquels se faisaient toutes les transactions de la vie sociale, telles que achat et vente de domaines, délimitation de propriétés, appel en jugement, asservissement propre ou acte de vente par lequel un homme libre devenait „rumân“ c'est-à-dire attaché à la terre, d'un seul degré supérieur au tzigane, esclave à perpétuité et non attaché à la terre, mais transportable d'un endroit à l'autre, d'un maître à l'autre.

Telles sont les „Zapise“ de vente des propriétés p. 38, 43, 44, 53, 74, 75, 87, 91, 92, 93, 102 et 135, les „hrisoave“ de jugement p. 62 et 63, de servage p. 134, 135, de rachat p. 150, d'échange de domaines p. 151, de confirmation de propriété p. 173, de partage p. 207, et d'esclavage p. 207.

A cela se borne la littérature juridique pour la part que je lui ai faite dans la Chrestomathie.

* * *

III. Histoire.

Naturellement, il ne faut pas nous attendre dans les autres branches de la littérature à une activité aussi grande que dans le domaine de la théologie. A l'exception des législations, les autres productions littéraires ne répondent que très peu à un besoin aussi immédiat que la théologie, le service divin. Toute autre occupation littéraire suppose un état de civilisation supérieure et un intérêt plus général, sans pourtant répondre à un besoin pratique. La culture de l'histoire, des beaux arts, de la poésie est le partage exclusif des hautes individualités, ayant la foi dans leur talent, qui leur permet de reproduire comme dans un miroir, soit les événements qui se passent sous leurs yeux, soit les sentiments dont ils sont animés. L'originalité est le caractère principal de ces productions littéraires. On exige un développement supérieur, une éducation plus parfaite de quiconque veut obtenir une semblable originalité, qui le rende capable de manier à son gré la langue, non pour suivre mot à mot le travail d'autrui, remplaçant chaque mot de l'original par un mot de sa propre langue, comme les anciens traducteurs, mais pour la rendre malléable comme une argile molle qu'il pétrit de manière à ce qu'elle réponde à ses propres idées et à ses propres pensées. L'importance de la littérature historique est visible tant pour l'originalité de la langue que pour le fond qui reflète directement le développement politique et social du pays.

La littérature roumaine ne manque pas non plus d'ouvrages originaux en ce genre, certains même puissants, mûs par un souffle poétique, écrits dans une langue aussi correcte qu'élégante. Néanmoins, on trouve encore des traductions d'histoires et de chroniques universelles, „Chronographes“ dont le style est quelquefois pénible, hésitant ou même incompréhensible.

a) Chronographes. Ainsi que nous l'avons déjà remarqué, il y a aussi bien des histoires ou des chroniques (letopiseți) nationales que des

această clasă din urmă, cu care încep înșirarea, este cea a lui Moxa de la 1620 (p. 56) tradusă din slovenește. Am urmărit și aci același plan de a da preferință acelor părți cari conțin povești sau descrieri, stilul fiind mai viu și mai slobod, decât atunci când se înșiră evenimente politice supt o formă analitică. Din cronica lui Moxa am reprodus descrierea „zidirii lumei“, ca o paralelă la cea din Palica (1582, p. 33); apoi legenda privitoare la „originea Romanilor“ precum și istoria venirii lui „Leu Iconoclast“ și a lui „Vasilio Machedon“ la împărăție, toate aceste având caracterul de povești populare. Vasilio Machedon este același de care am vorbit cu prilejul „Învățăturilor lui Neagoe Vodă“.

A doua cronică a lumei, foarte voluminoasă și foarte importantă este Hronograful (Strângere nouă) tradus sau alcătuit de al doilea logofăt Danovici pe la 1640—50 (p. 145). Până a nu da de adevăratul autor am luat pe Pavel Gramatic ca atare, căci el a iscalit Predoslovnia, nu ca un copist, ci ca parcă ar fi el însuși autorul. Cercetări ulterioare m'au convins însă cu desăvârșire că Hronograful este opera lui Danovici. Predoslovnia reprodusă (p. 145—147) conține o descriere exactă a coprinsului, precum și indicațiunile asupra izvoarelor de cari s'a slujit autorul la compilarca cărții de față. „Legenda proorocului Ieremia“ ca cuprins este identică cu aceea din Viețile Sfinților ale lui Dosofteiu la care este o paralelă foarte instructivă, dar se deosebesc prin limba. Manuscrisul după care am făcut extracțele a conservat foarte bine caracterul original al limbii, care s'a șters mai tot în copia cea de la 1760 din care am dat extracțe anume din această pricină, în vol. II, p. 70. „Blagoslovenia lui Iacob“ din acest manuscris se poate compara asemenea cu textul din Paleca (I, p. 35—36). „Intrebările Saveli cu Solomon“ și „Istoria Eudochiei cu mărul“ fac astăzi parte din literatura populară română. Această carte atât de voluminoasă, — la unele copii s'au mai adăugat învățăturile lui Vasilio Machedon —, nu reprezintă singura istorie universală română; mai avem și o altă cronică românească, cu care se confundă adesea de copisti. Această din urmă este o traducere a cronicei neogrecești a lui Dorotheus din Monembasia. Această traducere s'a făcut pe semne în Muntenia pe la sfârșitul sec. XVII^{-lea} (p. 311). Neavând manuscrisul mult la dispozițiune m'am mulțumit a reproduce numai începutul.

Trecând la istoria specială străină avem apoi „Istoria Rușilor“ a lui Costin, din care am reprodus părțile importante pentru istoria credințelor populare române. Manuscrisul de care m'am slujit este de pe la 1750 și eu am reprodus (II, p. 49) acele părți ce aparținând unei opere din acea vreme. Numele adevărat al autorului s'a descoperit abea cu mult în urma tiparului acestor volume. Capitolul despre „idoli slovenești“ explică într'un mod pe cât se poate de satisfăcător atât circulara mitropolitului Sava (p. 217) cât și numele curioase ca lăo din cânticele de nuntă (II, p. 820) sau „Ler-umî doamne“ din colinde (II, p. 331 etc.) sau Pailie din descântece (II, p. 343) cari nu sânt decât chiar numele acelor idoli slovenești: Lada, Leliu și Poleliu, „ce se cântă și se zic și la Român“ așa după mărturia lui Costin (II, p. 51).

chroniques universelles. Parmi ces dernières la plus ancienne est la chronique de Moxa de l'an 1620 (p. 58) traduite du slavon. Ici comme partout j'ai suivi le même plan, en reproduisant de préférence des extraits, principalement des contes ou des descriptions, où le style est plus coulant et plus libre que dans les récits des événements politiques présentés d'ordinaire plutôt sous une forme d'annales. J'ai tiré de la Chronique de Moxa le récit de „la Création“ pour le comparer à celui de la Palica (1582, p. 33); puis la „légende des origines des Romains“, ainsi que le récit de „l'avènement au trône de Léon l'Iconoclaste et de Basile le Macédonien“, ayant l'apparence de contes populaires. C'est le même Basile, dont nous avons parlé à propos des „Instructions de Neagoe Voda“.

Une deuxième chronique universelle, très volumineuse et de haute importance, est „le Chronographe“ (nouveau recueil) traduit ou composé par le second logofet Danovici en 1640—50 (p. 145). Avant de fixer le véritable auteur de ce livre, j'avais cru comme tel un certain Paul Grămătic qui a signé la préface, non comme copiste, mais comme auteur. Des recherches ultérieures m'ont cependant convaincu que c'est Danovici qui en est l'auteur. La préface reproduite (p. 145—147) contient le détail exact du contenu, ainsi que des remarques sur les sources, auxquelles l'auteur a puisé la confection du livre en question. „La légende du prophète Jérémie“ y est identique à celle de Dosithée dans les Vies des Saints, à laquelle elle pourrait servir de parallèle intéressant. Le manuscrit qui m'a fourni les extraits, a conservé exactement le caractère original de l'ouvrage qui a disparu complètement dans la copie de 1760, à laquelle j'ai emprunté pour ce motif des extraits dans le IIe vol., p. 70. „La bénédiction de Jacob“ de ce manuscrit peut être aussi comparée à celle de la Palica (I, p. 35—36). „Los Dialogues entre Sibylle (reine de Saba) et Solomon“ et le récit d'„Evdochie et de la pomme“ font aujourd'hui partie de la littérature roumaine populaire. Ce livre si volumineux qui dans certaines copies a été complété par les „Instructions“ de Basile n'est pas le seul à représenter l'histoire universelle en langue roumaine; il y a encore une autre chronique en roumain, souvent confondue avec la première par les copistes, qui est une traduction de la chronique néo-grecque de Dorothéus de Monembasie. Il est probable que la traduction a été exécutée en Valachie vers la fin du XVIIe siècle (p. 311). N'ayant pu avoir le manuscrit longtemps à ma disposition, je me suis borné à la reproduction du début seulement.

Si nous passons à l'histoire spéciale, nous trouvons „l'histoire des Russes“ de Costin, à laquelle j'ai emprunté certaines parties importantes pour l'histoire des croyances populaires roumaines. Le manuscrit, dont je me suis servi, date de 1750, et les parties que j'ai reproduites (II, p. 49), je les ai attribuées à cette époque-là, vu que le nom de l'auteur réel n'a été découvert qu'après l'impression de la Chrestomathie. Le chapitre sur les divinités slovènes explique d'une manière aussi satisfaisante que possible l'encyclique du métropolitain Sava (p. 217) en même temps que les mots singuliers tels que Lado dans les chants des noces (II, p. 820). Lerumî doamne dans les „Colinde“ (II, p. 331, etc.) et Pailie dans les Incantations (II, p. 343) qui ne sont en réalité que les noms de ces divinités slovènes : Lada, Leliu et Poleliu, qui „se disent et se chantent chez les Roumains“, selon le témoignage de Costin (II, p. 51).

Ultimele momente ale lui Petru cel mare le-am reprodus (II, p. 53) după un alt manuscris din 1757, care se află legat la un loc cu cel de mai sus.

Cu aceasta se încheie tot ce avem din istoria universală și străină în Chrestomatie.

b) Istoria română. Cel mai vechiu monument de istorie națională îmbrățișând atât Muntenia cât și Moldova pare a fi Letopisețul anonim din care am reprodus extracte (p. 189). Autorul necunoscut al acestui Letopiseț a lăsat în urma lui compilațiunea cea mai importantă de istoria sincronistă a Munteniei și a Moldovei; este o operă de o însemnată capitală, care ar merita să fie publicată în întregul ei, înaintea orî cărui alt letopiseț. Sistemul urmat într'această cronică se poate recunoaște ușor din părțile reproduse aci. „Descălicarea lui Negru Vodă” este descrisă aci supt o formă mult mai corectă decât alturea; și singur autorul nostru nu dă titlul complet al Domnilor români împreună cu formula începătoare **HHWHH** scrisă pe deplin. „Izbânda lui Ștefan cel mare la Vaslui” asupra Turcilor este fapta cea mai vestită a acestui Domn. Aceeași bătălie am mai reprodus-o și după cronicarul Ureche (p. 71) și din comparațiunea acestor două texte se poate constata cum că autorul Letopisețului a avut o altă sorgintă. În sfârșit am mai reprodus și „venirea sf-lui Nifon în țară”, întemeierea eparhiilor locale și a slujbei bisericesti; e același Nifon de a cărui „viață” am pomenit mai sus.

O cronică științifică, în care autorul cercetează originea Românilor este Hronicul Moldo-Vlahilor al principelui Cantemir. Seris mai întâiu latinește, autorul a tradus Hronicul apoi în românește (1710), dar într'o limbă mai de neînțeles, căci a conservat sintactica latină, și unde îi lipsiau cuvinte românești se ajuta cu formațiuni noi, proprie lui. Dintr'această carte cam voluminoasă și mai mult apologetică și polemică decât curat istorică am reprodus (p. 359) acea parte, în care Cantemir caută să dovedească izvorul legendei rușinoase despre originea criminală a Românilor. Într'această parte de un caracter legendar autorul s'a ferit mai mult de latinisme și se apropie oare-și cum de graful adevărat al poporului. Toată cartea nu este decât o polemică în potrivea acelor cronicări moldoveni cari susțineau acea legendă, de pildă Evstratie, de care vom mai pomeni.

Singurul care a mai întreprins apoi o istorie generală a Românilor este Șineai, care a dedicat toată viața sa acestei lucrări. Am reprodus din opera lui (II, p. 205), numai două texte: unu interesant pentru viața lui și pentru arheologie, cel-l-alt care ne arată izvoarele de cari s'a slujit. Am reprodus acest pasagiu cu atât mai mult, cu cât „cronica bălăcnească” nu se mai cunoaște alturea cu atare, și citatul de acolo poate sluji la identificarea ei.

Am trecut deci de la o compilațiune curat națională, făcută pe baza documentelor și letopisețelor române, la un „Hronic” latino-român, și de la dânsul la o adunare vastă și neîntrecută de materiale importante pentru scrierea istoriei României.

Les derniers moments de Pierre-le-Grand ont été reproduits (II, p. 53) d'après un manuscrit de 1757, relié en un seul volume avec le précédent.

Voilà tout ce que l'on trouvera sur l'histoire universelle dans notre Chrestomathie.

b) Histoire roumaine. Quant à l'histoire nationale, la plus ancienne qui embrasse à la fois la Valachie et la Moldavie me paraît être la „Chronique“ (p. 189). L'auteur inconnu de ce „Letopisetz“ nous a laissé la plus importante compilation d'histoire synchronique de deux provinces roumaines, ouvrage remarquable qui mériterait bien d'être imprimé in extenso, avant toute autre chronique. On pourrait se faire une idée du plan que l'auteur a suivi par les morceaux que j'ai reproduits. „L'avènement de Negru-Vodă“ y est raconté sous une forme plus exacte que partout ailleurs. C'est le seul qui nous donne le titre complet des princes roumains, avec la formule **НУНУН** écrite en entier. „La victoire remportée par Etienne-le-Grand sur les Turcs à Vaslui“ étant le fait le plus éclatant du règne de ce prince, j'en ai reproduit la description de cette bataille; j'ai reproduit la même description tirée de la chronique d'Urechi (p. 71), afin de prouver par leur comparaison que l'auteur de la chronique anonyme a puisé dans une autre source. Enfin, je lui ai encore emprunté le récit de „la venue de St Niphon en Valachie“ et de l'établissement des éparchies locales et de l'office divin. C'est le même Niphon, dont nous avons mentionné la Vie plus haut.

Le „Hronie“ du prince Cantemir est une chronique scientifique, dans laquelle l'auteur étudie l'origine des Roumains. Écrite d'abord en latin, elle fut traduite ensuite en roumain en 1710 par l'auteur lui-même, mais dans un style obscur, imitant le mécanisme de la syntaxe latine, et abondant en nouveaux termes composés d'après sa fantaisie qui remplacent ceux qui manquent en roumain. J'ai reproduit (p. 359) de ce vaste ouvrage de nature plutôt apologétique et polémique que purement historique, le fragment dans lequel Cantemir cherche à réfuter l'immorale légende de l'origine criminelle des Roumains. Dans ce fragment plus qu'ailleurs l'auteur évite les latinismes, c'est pourquoi la langue y est plus conforme au génie de la langue populaire. L'ouvrage tout entier n'est qu'une polémique dirigée contre les chroniqueurs moldaves qui soutenaient cette légende, tels que Eustratie Logofetul dont nous reparlerons.

Le seul qui ait entrepris encore une histoire générale des Roumains est Șincaiu qui a consacré toute sa vie à la confection de cet ouvrage; j'en ai reproduit deux fragments seulement (II, p. 205), dont l'un de certain intérêt pour l'archéologie et important pour la biographie de l'auteur, et l'autre qui nous montre une des sources auxquelles il a puisé. Ce dernier fragment a été reproduit d'autant plus que „la chronique de Balaceanu“ n'est plus connue nulle part comme telle, et la citation du fragment peut servir à l'identification de cette chronique.

Je suis donc passé d'une compilation purement nationale, basée sur des documents et des letopisetz roumains à une autre chronique latine-roumaine, et de celle-ci à un recueil étendu et hors ligne de matériaux importants pour l'histoire de la Roumanie.

Pe lângă aceste letopisește generale avem și alte cronici speciale muntenești și moldovenești; fie care autor descriind numai ceea ce se petrecea în, sau ocea ce atingea mai mult de, țărișoara lui. Dintr' aceste cronici speciale cel mai vechiu ce ni s'a păstrat este acela al lui Ureche de pe la începutul sec. XVII-lea (ca. 1625). „Predoslovie“ tipărită aci (p. 68) cunoaște numai pe Grigorie Ureche ca autor. Să fie însă oare opera lui Nestor, ce și-a însușit fiul său, Grigorie? Nu este aci locul de a ne pronunța asupra acestei chestiuni. Ori cum autorul dă istoricul lucrării în această predoslovie și ne spune și de alte letopisește vechi, cărî mi se par mie că au fost utilizate și poate chiar păstrate în compilațiunea cea vastă despre care am vorbit mai sus. „Proclamarea lui Ștefan ca Domn“ ne arată procedul unei atări numiri de pe vremurile de atunci. „Bătălia și izbânda“ au fost pomenite deja, și ultimul capitol ne povestește și ceva din „viața lui Ureche“ proprie.

Puțin după cronica lui Ureche apărură cronica lui Șimion Dascalu pe la 1650 (p. 142). Dintr' aceasta am reprodus o parte din „viața romantică a aventurierului Despota“ care a ajuns să fie Domn în Moldova. Atât Șimion Dascalu cât și mai toți cronicarii moldoveni urmașii lui, se folosesc foarte mult de istoriile latine ale autorilor Poloni și Unguri, din cari fac chiar extracte destul de considerabile. Pentru o vreme oare care Polonia era țara aceea unde boerii moldoveni își trimiteau copii pentru a le da o creștere mai înaltă. Așa era cazul cu cronicarul cel mai interesant al Moldovei: Miron Costin (ca. 1670) continuatorul imediat al cronicii lui Ureche; precum o spune el însuși în cap. I reprodus aci (p. 196). În „descrierea domniei lui Radu vodă cel mare“ Costin ne desfășură un tablou viu de viață și purtarea aceluia domn. Pasagiul acesta mai este important prin aluziunea directă ce face la „Alexandria“, adică viața fabuloasă a lui Alexandru, care precum se vede, era deja cunoscută în Moldova pe vremea aceea. Plină de reflexiuni profunde și de pilde frumoase este apoi descrierea „căderii lui Vasile Lupu“, iar aceea a „semnelor cerului și a lăcustelor cum se pogoară“, este recunoscută ca o descriere clasică. Pe ambele aceste le am reprodus aci.

Lui Evstratie (ca. 1650—1670) se atribuie o cronică, care prin cuprinsul ei a dat naștere la protestări energice și patriotice din partea urmașilor lui. Partea aceea care mai ales a stârnit viforul literar, este despre originea Moldovenilor din temnițele Romei; fiind cea mai interesantă am reprodus-o aci (p. 234). Tot de acolo apoi „descălcarea Maramureșului“, de un caracter analog. Să fie oare autorul acestei cronice, același Evstratie cărui se datorește Pravila aleasă (p. 76) și cea de Jași (p. 118)?

Nicolae Costin, fiul lui Miron, scrisese și el (la 1713) o cronică a Moldovei începându-o de acolo de unde o părăsise tatăl său. Din cauză că poartă același nume opera unuia a fost amestecată cu aceea a altuia, ba chiar una și aceeași cronică se atribuie de diferiți copisti în diferite manuscrise, când unuia când altuia. De aceea am reprodus „Predoslovie“

Il y a encore, outre ces l topisets générales des chroniques sp cielles valaques et moldaves, dans lesquelles chaque historien décrit seulement ce qui s'est passé dans son propre pays, et ce qui le touche plus particulièrement. Parmi ces chroniques locales, la plus ancienne qui s'est conservée est celle d'Ureche vers le début du XVIIe siècle (  peu près 1625, p. 68). La préface reproduite par moi reconnaît comme auteur Gr. Ureche seul. Serait-ce le travail de Nestor, cette œuvre que son fils Grégoire s'est appropriée? Ce n'est pas ici le lieu de nous prononcer sur cette question. Dans la préface, l'auteur fait l'historique de l'ouvrage et nous parle aussi d'autres létopisetz anciens qui me paraissent avoir été utilisés et peut-être même reproduits dans la vaste compilation dont j'ai parlé ci-dessus. La „Proclamation d'Etienne comme prince“ nous donne un exemple d'une semblable dénomination à cette époque. La „Bataille“ et la „Victoire“ ont été déjà mentionnées. Enfin le dernier chapitre nous rappelle aussi quelques traits de la propre vie d'Urechi.

Peu de temps après la publication de cette chronique parut la chronique de Siméon Dascalul en 1650 (p. 142), à laquelle j'ai emprunté un fragment traitant de la vie romanesque de l'aventurier Despota qui était parvenu au trône de Moldavie. Siméon Dascalul, de même que tous les chroniqueurs moldaves de cette époque qui lui ont succédé, s'est beaucoup servi des chroniques latines écrites par des historiens polonais et hongrois, et en a tiré même des extraits considérables. La Pologne fut pendant un certain temps le pays où les boiars moldaves envoyaient leurs enfants pour leur faire donner une éducation supérieure. Tel est le cas du chroniqueur le plus fameux de la Moldavie : Miron Costin (  peu près 1670) (p. 196), le continuateur immédiat du chroniqueur Urechi, comme il nous le dit lui-même dans le chapitre premier reproduit par moi. Dans le chapitre traitant du règne de Radu-le-Grand, Costin nous trace un tableau vivant de la vie et de la conduite de ce prince. Un passage surtout, où il est question de l'Alexandrie, c'est-à-dire la vie fabuleuse d'Alexandre le Grand, est particulièrement intéressant, car il prouve que ce livre était déjà connu à cette époque-là en Moldavie. Plein de réflexions profondes et de belles maximes est „le récit de la chute du prince Vasile Lupu“, et tout-à-fait classique est „la description des signes du ciel et de l'invasion des saute-relles“. Je les ai tous deux reproduits.

Une autre chronique qui, par son fond, a provoqué des protestations sérieuses et patriotiques de la part des chroniqueurs postérieurs, est la chronique qu'on attribue à Eustratie (entre 1650 et 1670). Je lui ai emprunté précisément le chapitre le plus intéressant (p. 234) concernant l'origine des Roumains des prisons de Rome, celui qui a surtout soulevé la tempête littéraire; de même que le chapitre traitant de „la colonisation du Marmoros“, d'un caractère analogue. L'auteur de cette chronique serait-il le même Eustratie auquel nous devons la Pravila choisie (v. p. 76) et celle de Jasi (v. p. 118)?

Nicolai Costin, fils de Miron, écrivit lui aussi (en 1713) une chronique de la Moldavie, à partir du point où s'était arrêté son père. Comme ils portent le même nom, ils furent souvent confondus, et leurs  uvres ont été attribuées faussement par les copistes tant t   l'un, tant t   l'autre de ces deux écrivains. La préface que j'ai tir e d'un certain manuscrit (II, p. 1)

(II, p. 1) dintr'un manuscris, care poate să fie chiar autograful autorului sau o copie directă după acest autograf. Se va vedea din coprintul ei că limba este mai greoaie, mai pedantică, nu atât de limpede, curgătoare și grațioasă ca aceea a tatălui său. Din aceeași pricină am mai reprodus și un capitol care mai este interesant și pentru „arheologie“ și adică asupra „portului locuitorilor“; aceeași temă a tratat o Șineai în pasajul reprodus (II, p. 205).

Din cronică lui Acsinti Uricariul 1716 am reprodus (II, p. 18) prinderea lui Carol XII^{lea}, descrisă aci de un contimpuran într'un mod imparțial și viu. Se pare că a fost martor ocular, căci descrie acel eveniment tragic cu toate amănuntele. Iar din aceea a lui Muste din 1729 am reprodus (II, p. 24) o descriere a „calamităților“ ce se întâmplase în țara Moldovei, pe vremea scriitorului. Acești cronicari nu sânt decât analiști; ei ne dau istorie contimporană, și nu se apropie de Costinești sau de Ureche nici în spirit și nici în dicțiune. Mai mult se aseamănă cu aceștia Neculcea 1742—1743 (II, p. 32), atât prin vioiciunea și puterea stilului cât și prin interesul ce manifestează chiar și pentru acele lucruri ce nu stau în legătură directă cu evenimentele ce le descrie. Lui îi datorim cea mai veche colecțiune de legende istorice, pe care le a cules el din om în om. Aceștia sânt baza baladelor populare române (II, p. 287) și de aceea am reprodus acele legende care mai trăiesc și astăzi în gura poporului sub forma de cântece (balade) populare. „Tractatul între Cantemir și Petru cel mare“, reprodus tot din Neculcea, este de cea mai mare importanță pentru istoria țării.

De la Neculcea trecem iarăși la un analist mai sârbăd, Canta 1769 (II, p. 81) din care m'am mulțumit a da numai un mic extract, ca specimen de scriere. Cu acesta se încheie istoriografia propriu zisă moldo-venească. Epoca Fanarioșilor nu era tocmai favorabilă acestui soi de literatură plină cu amintirile din trecut și având ca urmare comparațiunea necesară cu prezentul.

Obiceiurile domnilor fanarioși au fost registrate de Gheorgachi în condica sa din 1762. Eu am reprodus (II, p. 75) „orânduiala divanului“, descriind cum se făcea judecată.

Muntenia este reprezentată numai prin vr'o doi scriitori, dintre care cel mai de frunte este R. Greceanu 1700 (p. 332) din cronică cărui am reprodus „rădicarea la domnie a lui Constantin Basarab“ ca o paralelă la proclamarea lui Ștefan (p. 70) și apoi „încoronarea lui Tukeli“ conținând tot ceremonialul ce se observa la atare ocazii. Cel-alt cronicar este unu anume Dumitrache de la 1782 (II, p. 126), care ne a lăsat o cronică cu părți scrise în proză rimată. Bucata reprodusă de mine ajunge pentru caracterizarea stilului vieții al acestui scriitor. Ca izvor pentru istoria Muntenescă mai poate sluji și viața sf. Nifon, pomenită deja în mai multe rânduri. Tot aci mai adaug și opitaful lui R. Buzescu, faimosul general al lui Mihail viteazu, din 1610 (p. 44).

c) Cronici rimate. Pe lângă aceste scrieri în proză mai există și unele cronici în versuri. Așa „Satira slugilor domnești“ în letopisețul

et qui pourrait être celui même de Costin, ou encore une copie directe du manuscrit autographe; on s'en convaincra que l'on a affaire à un style lourd et pédantesque, par conséquent à l'œuvre du fils et non pas à celle du père, dont le style est plus simple et plus coulant. J'ai encore reproduit un chapitre très intéressant pour l'archéologie, qui roule sur un sujet analogue à celui traité par Șineai, également extrait (II, p. 205) : „Les costumes des habitants.“

La chronique d'Acsinti Uricariul en 1716 m'a fourni (II, p. 18) le récit de la prise du héros suédois Charles XII, racontée par un contemporain avec impartialité et dans un style animé. Il paraît que ce fut lui-même le témoin oculaire, car il décrit cet événement tragique dans tous ses détails. — A la chronique de Muste (en 1729) j'ai emprunté (II, p. 24) le récit des calamités qui étaient arrivées en Moldavie, à l'époque de l'historien. Mais tous ces chroniqueurs ne sont que de simples analystes, ils ne font que nous raconter les événements contemporains à eux, et sont loin d'égaliser les deux Costin et Urechi, ni par l'esprit, ni par le style. C'est Neculce plutôt 1742—1743 (II, p. 32), qui se rapproche de ces derniers, autant par la souplesse et la force du style que par l'intérêt qu'il accorde même aux choses qui n'offrent pas un rapport étroit avec les événements qu'il raconte. C'est à lui que nous devons également la plus ancienne collection de légendes historiques qu'il avait recueillies de bouche en bouche. Elle forme, pour ainsi dire, la base des ballades roumaines (II, p. 287) et c'est pourquoi j'en ai extrait celles de ces légendes qui subsistent encore dans la bouche du peuple, sous forme de ballades populaires. Un autre fragment, emprunté au même historien, et de la plus haute importance pour l'histoire du pays, est le Traité entre Cantemir et Pierre-le-Grand.

De Neculce nous passons à un chroniqueur, plutôt analyste, de peu de valeur : Canta (en 1769), de la chronique duquel je me suis borné à reproduire (II, p. 81) un petit fragment seulement, comme spécimen de son style. — Avec ce dernier finit l'historiographie moldave proprement dite. L'époque des Fanariotes n'était pas aussi favorable à ce genre de littérature, à raison de ne pas réveiller les souvenirs du passé et d'éviter ainsi les conséquences que la comparaison de ce passé avec le présent aurait pu provoquer dans l'imagination du peuple opprimé.

Les mœurs des princes du Fanar ont été décrites par Theorgachi dans sa „condica“ de 1762. J'en ai reproduit (II, p. 75) la manière dont le Divan jugeait en ce temps-là.

En Valachie il est à mentionner deux historiens seulement, dont le plus remarquable est R. Greceanu en 1700 (p. 332). J'ai emprunté à sa chronique le chapitre traitant de l'avènement de Constantin Bassarab au trône de Valachie, pour servir de parallèle à la „Proclamation d'Etienne“ (p. 70), et ensuite le „couronnement de Tekeli“, chapitre qui renferme tout le cérémoniel en usage dans de pareilles occasions. L'autre chroniqueur est un certain Doumitrache de 1782 (II, p. 126) qui nous a laissé une chronique en prose mêlée de vers. Le fragment que j'en ai tiré peut donner une idée suffisante du style vif et coulant de cet écrivain. Comme source secondaire pour l'histoire de la Valachie, pourrait encore servir la Vie de St Nyphon, ainsi que l'Épithaphe de R. Buzescu de 1610 (p. 44), fameux général de Michel le Brave.

c) Chroniques rimées. A côté de ces descriptions en prose, il

lui Enachi Cogălniceanu 1774 (II, p. 102) de un interes special cultural. Apoi de același autor 1777 (II, p. 111) „Stihurile“ asupra morții sau mai bine asasinării lui Ghica Vodă o tragedie, care prin cuprinsul ei, și prin caracterul eroului principal a devenit cântec popular. Un fapt important în istoria română se leagă de acest eveniment tragic, și adică deslășirea Bucovinei de Moldova, și punerea ei sub stăpânirea Austriei.

Revoluțiunea Grecilor la 1821 cunoscută sub numele de Eterie s'a resimțit și în România, care pe atunci era plină de Greci. Fazele prin care a trecut această mișcare a Grecilor în Moldova, ciocnirile cu Turcii precum și toate celelalte întâmplări ale Grecilor răsvrâțiți sânt descrise de către Beldiman în Eteria 1822 (II, p. 242). Această cronică rimată o plină de observațiuni fine și de o ironie foarte delicată. Am reprodus începutul, care caracterizează atât mișcarea cât și suferințele ce a adus țării, și apoi întâia „ciocnire între Greci și Turci“, caracteristică pentru vitejia fie cărei părți.

Cu aceasta se încheie șirul cronicelor și al letopisețelor din care am crezut de cuviință a da extracte în cartea de față.

Mai pomenesc și singurul fragment vechiu de Geografie, adică aceea a Ardealului de pe la 1660—1680 (p. 175).

* * *

IV. Literatura estetică.

Înainte de a trece la literatura populară propriu zisă, ne vom opri puțin pentru caracterizarea literaturii poetice și romantice. Aceasta se leagă în mod firesc de literatura istorică și de literatura populară; căci nu puține din operele pomenite până aci au ajuns să devie populare, sau în parte când erau prea voluminoase, sau în întregul lor, când erau mai mici; iar subiectul, mai ales al romanțurilor, se leagă de evenimente istorice adevărate sau inventate. Operele aceste au de obicei un caracter mai pronunțat de originalitate în ceea ce privește mănuierea limbii, și pregătesc astfel tărâmul pentru literatura beletristică și poetică, propriu zisă, care începe a se desvolta abea în secolul al XIX-lea. Literatura estetică se împarte în:

1. Romanțuri. Romanțul cel mai vechiu din literatura universală, Aethiopica ale lui Heliodor, se află și în literatură română, de pe la 1750 unde poartă numele autorului „Iliodor“ (II, p. 88) în loc de Aethiopica cum sună alurea. Această traducere română se ține atât de sclavie de originalul grecesc, în cât este foarte grea de înțeles, fără ajutorul acelu original. În glosar am dat adesea cuvântul grecesc, așa ca să se poată lămurii mai bine înțelesul ce-l are cuvântul român în acel text. Eu am re-

y a aussi quelques-unes de rimées. Ainsi la „Satire des domestiques du prince“, dans le létopisetz d'Enachi Cogălniceanu de 1774 (II, p. 102), présente un intérêt tout spécial de culture. Puis les Vers sur la mort ou mieux sur l'assassinat du prince Ghica (en 1777) toujours du même auteur (II, p. 111) forment un véritable drame, qui, par suite du caractère vaillant du héros principal, et de la tristesse du contenu, est devenu chant populaire. Ce qui contribue davantage à la popularité de ce chant, c'est le souvenir du tragique événement : la séparation de la Bucovine de la Moldavie et sa soumission à l'Autriche.

La Révolution grecque en 1821, connue sous le nom d'Hétérie, a eu aussi son contre-coup en Roumanie, envahie alors par les Grecs. Les phases par lesquelles a passé cette révolte dans le pays, les choes entre les Grecs et les Turcs de même que tous les autres événements qui eurent lieu sont admirablement décrits par Beldiman dans son poème : l'„Hétérie“ en 1822 (II, p. 242). Cette espèce de chronique en vers débordé on observations fines et en jets d'une ironie fort délicate. J'ai reproduit le début du poème, où l'auteur dépeint les souffrances et les calamités que cette hétérie a attirées sur le pays, ensuite la première collision entre les Turcs et les Grecs, où il raconte la bravoure relative dans les deux champs combattants.

Avec celui-là se termine la série des chroniques et des létopisetz dont nous avons cru bon de donner des extraits dans le présent ouvrage.

Je citerai encore pour mémoire le seul ancien fragment de la Géographie de Transylvanie faite entre 1660—1680 (p. 175).

* * *

IV. Littérature esthétique.

Avant de passer à la littérature populaire proprement dite, nous arrêterons ici un instant pour caractériser les littératures poétique et romantique, qui se rattachent d'une manière étroite à la littérature historique et à la littérature populaire; car beaucoup des œuvres rappelées ici sont arrivées à devenir populaires, soit en partie quand elles étaient volumineuses, soit dans leur entier, quand elles étaient plus restreintes. De même, le sujet le plus fréquent des romans se rattache à des événements historiques vrais ou inventés. Ces romans présentent en général un caractère plus prononcé d'originalité, en ce qui concerne le maniement de la langue et préparent de cette manière le terrain pour la culture littéraire et poétique, ou littérature esthétique proprement dite, qui commence à se développer à peine au XIXe siècle. Elle se divise ainsi :

1. Romans. — Le roman le plus ancien de la littérature universelle, les Ethiopiques d'Héliodor, se retrouve aussi dans la littérature roumaine vers 1750, où il porte le nom de l'auteur : „Héliodor“ (II, p. 88) au lieu d'„Ethiopiques“ comme ailleurs. Cette traduction roumaine suit si servilement l'original grec qu'elle est fort difficile à comprendre sans le secours du texte même. J'ai eu soin dans le Glossaire de mettre à côté du mot roumain inintelligible le terme correspondant du texte grec, afin que l'on puisse plus facilement saisir le sens du terme roumain. J'ai em-

produs o bucată foarte grafică, care conține și o traducere în proză a unui imn grecesc.

Al doilea romanț unde proza alternează cu poezie, aceasta din urmă în rime este Ierotoerit (II, p. 178) sau „istoria lui Ierotoerit și a Aretusi“ de pe la mijlocul secolului trecut. Manuscrisul cel mai vechiu însă de care am dat este de pe la 1800. Stilul este cu mult superior celui din Iliodor și versurile aparțin liriceii grecești, ce a influențat poeziile români pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea, cărora le slujeau de modele; și în cânteccele populare lirice din secolul nostru se mai resimte acea influență. Așa în cânteccele lui Văcărescu (II, p. 160) și în unele „doine populare (II, p. 304), Anton Pann a tipărit acest romanț ca o producțiune a sa proprie și l'a făcut popular.

Un alt romanț și acela grecesc, dar de astă dată nu de amor ci mai mult cu o tendință didactică este: Critil și Andronius, Iași 1794 (II, p. 150), despre care ne lămurește foarte bine „predoslovnia“ reprodușă.

Tot aci mai pomenesc și traducerea în proză a Odisiei lui Homer (II, p. 82) cu totul în forma unui romanț făcută tot pe acea vreme. „Discursul lui Nestor“ și „Descrierea palatului Sirsiu“ caracterizează în destul această lucrare.

În această din urmă bucată se află singurul exemplu din secolul trecut de o formă intermediară lupchi: între lupi (pluralul regulat de la lup) și luchi forma dialectală modernă moldovenească. Forma lupchi se mai aude și prin munții Maramureșului.

2. Poezii și versuri. De la aceste romane în proză simplă sau în proză rimată, trecem acum la literatura estetică curat rimată. Cea mai veche versificațiune este Oda lui Haliciu din 1674 (p. 216) un hexamtru, curios printr' aceea că toate cuvintele din Oda sunt de origine latină și corespund întoemai cu traducerea latină, pe care am reproduș-o de aceea alături cu textul românesc.

a) Elegia. Contimpuran cu Haliciu, dacă nu chiar și ceva mai vechiu, este Miron Costin, a cărui „Viața lumii“ (p. 202), este un fel de elegie severă, tristă, o reflecșiune poetică asupra versetului din Eclesiastes: „Deșărtarea deșărtărilor și toate sunt deșarte.“ Acest cântec sună ca o jale puternică asupra nimieniciei vieții, o temă ce se cultivă adesea de scriitorii acelei epoci turburate. Tot lui îi atribuiesc și „Epigrama“ (p. 205) cu toate că s'a tipărit în Psaltirea lui Dosofteiu ca parc'ar fi opera acestuia din urmă. Costin însă a fost inspirat la alcătuirea celui „Epigram“ prin citirea Psaltirei în Versuri a lui Dosofteiu. Poate chiar că Dosofteiu să'l fi inspirat și la celelalte poeme, sau influența a fost vice-versa. Versurile și metrul se potrivesc cu acele ale Psaltirii, care nu sunt decât imitate după versificațiunea polonă.

În Chiemarea a lui Loga din 1821 (II, p. 234) avem niște încercări de versificare în forma epigramelor latine.

b) Lirica. Mai bine de un secol ne desparte de la Haliciu la Poeziile lirice ale lui Văcărescu din 1796 (II, p. 160) cari sunt imitațiuni după poeziile anacreontice grecești moderne.

prunté à ce roman un fragment très graphique, qui renferme encore une traduction en prose d'un hymne grec.

Le deuxième roman, dans lequel la prose alterne avec la poésie, est „Hiérotoceryte“ (II, p. 178) ou l'histoire d'Hiérotoceryte et d'Arétuse de vers le milieu du siècle dernier. Le manuscrit le plus ancien que j'ai eu entre les mains est de 1800. Le style en est de beaucoup supérieur à celui d'Héliodor, et les vers en sont imités d'après la lyrique grecque qui a servi de modèle aux poètes roumains vers la fin du XVIIIe siècle. On ressent encore cette influence jusque dans les poésies lyriques de notre siècle. Ainsi dans les chants de Vacarescu (II, p. 160) et dans quelques „canti-lènes populaires“ (II, p. 304). Anton Pann a publié aussi ce roman comme étant son propre ouvrage et l'a rendu populaire.

Un autre roman, également grec, cette fois ne parlant pas d'amour, mais ayant un but didactique, c'est : „Crytil et Andronios“. Jassy 1794 (II, p. 150) sur lequel nous renseigne suffisamment la préface que j'ai reproduite.

Je mentionnerai encore la traduction en prose de l'Odyssée d'Homère (II, p. 82) exécutée à la même époque, et qui présente tout-à-fait la forme d'un roman. „Le discours de Nestor“ et „la description du palais de Cyréc“ suffisent à donner une idée de cet ouvrage.

C'est dans ce dernier fragment qu'on rencontre l'unique exemple au siècle passé de la forme intermédiaire : lupchi entre lupi (pluriel régulier du mot lup) et luchi (forme dialectale moldave). Néanmoins, cette forme lupchi est encore en usage dans les contrées montagneuses du Marmoros.

2. Poésie. — Passons maintenant de romans en prose, ou en prose mêlée de vers, à la littérature esthétique entièrement en vers. L'exemple le plus ancien de versification est l'Ode de Halicz de 1674 (p. 216) en hexamètres curieux, en ce que tous les mots y sont d'origine latine, de manière que la traduction latine est entièrement semblable à l'ode en roumain. Afin de faire ressortir mieux l'analogie, je l'ai reproduite en roumain et en latin.

a) *Élégies.* Un contemporain de Halicz, et peut-être même un peu plus ancien est Miron Costin. Sa „Vie du Monde“ (p. 202) est une espèce d'élégie sévère, triste, ou de méditation poétique sur ce verset de l'Écclésiaste : „Vanité des vanités, tout n'est que vanité.“ Ce chant retentit comme une lamentation sur le néant de la vie qui a servi souvent de sujet aux écrivains de cette époque troublée. J'attribue au même Costin aussi l'Épigramme (p. 205) bien que, dans le Psautier de Dosithée, on l'ait inséré sous le nom de ce dernier. Il se serait, à la confection de cet Épigramme, inspiré à la lecture du Psautier. Peut-être même que Dosithée lui a suggéré aussi les autres poèmes qu'il a composés, ou bien encore que l'influence a été réciproque. Les vers et les mètres de Costin se rapprochent de ceux du Psautier, qui ne sont eux-mêmes qu'une imitation de la versification polonaise.

Dans l'„Invocation“ de Loga de l'an 1821 (II, p. 234) nous avons un essai de versification des épigrammes dans le genre de ces mêmes productions latines.

b) *Lyrique.* Plus d'un siècle sépare Haliczu de l'époque des Poésies lyriques de Vacarescu (en 1796 II, p. 160) imitées des poésies anaécron-tiques de la littérature grecque moderne.

c) Epica. Un alt stil de poezie se dezvoltă în Transilvania, stilul cântecelor populare rapsodice, așa în Arghir și Elena a lui Barac din 1800 (II, p. 172) care este un basm versificat, și a ajuns carte populară. Dând de două redacțiuni ale acestei poeme, am reprodus atât textul comun cât și variantele. Clain a versificat un imn în Acathist (II, p. 186).

Răsipirea Ierusalimului, a fost povestită în versuri, poporul român de către același Barac la 1821; care a însoțit poema cu note explicatoare și cu o introducere, pe care am reprodus aici (p. 235). Iară Patima lui Christos s'a cântat de Vasile Aaron la 1802 (II, p. 190) în același metru ca acela al lui Barac din Arghir. Partea reprodusă ne dă impresiunea justă a acestei poeme religioase.

De povești și evenimente istorice puse în versuri, precum sânt versurile lui E. Cogălniceanu, sau Eteria lui Beldiman, am pomenit deja în cursul acestei introduceri când cu literatura istorică.

d) Satira este reprezentată prin Caracterele lui P. Mumuleanu din 1825 (II, p. 246). Limba nu este cea mai aleasă, se vede deja începutul mișcării literare moderne; iar versurile sânt departe de a fi tot atât de netede și curgătoare cum sânt de pildă acele ale lui Barac.

Un fol de cântec lumesce reprezintă Verșul Cotronței al lui Petre Furdui din 1818 (II, p. 223), o odă în onoarea băii din Cotronța și a belșugului ce a adus tuturor ce lucra acolo. Textul acesta mai este important și din punctul de vedere filologic, fiind un text dialectal.

La aceasta se rezumă mai tot ce am reprodus din vechea literatură estetică românească, sau mai bine din cea romantică și lirică, care nu s'a prea bucurat de mare popularitate în veacurile trecute. Versificațiunea artificială era o floare exotică și modele de poezie și versificațiune, precum le prezintă literatura clasică nu pătrundeau în țară, înconjurată cum era de un val slavon și de altu grecesc. Numai câte puțin se strecura prin mijlocirea literaturii grecești, și ce venea nu era nici clasice nici perfect.

* * *

V. Literatura populară.

Nescriind aici istoria literaturii române, ci făcând numai o daro de seamă critică asupra coprinsului acestei cărți, reunesc supt acest titlu mai tot ce a rămas neatinș până aici, și adică atât literatura populară scrisă cât și cea nescrisă, literatura fabulei, a satirei, a poveștii, a calendarului și a tot ce depinde de dânsul în materie astrologică, și superstițioasă. Toate aceste sânt mai mult sau mai puțin rezultatul ficțiunii poetice și nu intră nici în categoria teologiei, nici în cea a legislațiunii și nici în cea a istoriei propriu zise. Se leagă însă de literatură romantică care îi precedă aici. Singura diviziune mare ce voi face va fi între literatura populară scrisă și cea nescrisă.

c) Épique. Un autre genre de poésie se développe en Transylvanie ayant le caractère des chants populaires rhapsodiques : Ainsi „Arghir et Hélène“ de Barac publié en 1800 (II, p. 172) qui n'est qu'un conte versifié, devenu populaire. Ayant entre les mains deux rédactions de ce poème, j'ai reproduit le même fragment de toutes les deux. Clain a versifié un hymne dans l'Acatliste (II, p. 186).

La „Dispersion de Jérusalem“, sorte de tragédie élégiaque, fut mise en vers par ce même Barac en 1821 (p. 235), et accompagnée de notes explicatives et d'une Introduction, reproduite par moi. La „Passion“ de Christ fut chantée en 1802 par Vasile Aaron (II, p. 190) dans le même mètre que celui de Barac dans son „Arghir“. Le fragment emprunté nous donne une idée exacte de la nature de ce poème religieux.

Quant aux événements historiques et aux contes, racontés en vers, il a été déjà question dans le cours de cette Introduction, comme par exemple les vers de Cogalniceanu ou l'Etérie de Beldiman.

d) Satire. La Satire est représentée par „les Caractères“ de Muleanu de 1825 (II, p. 246). La langue n'y est pas très choisie, on y trouve déjà l'influence du mouvement littéraire moderne qui commençait à germer. Les vers également sont loin d'être aussi clairs, aussi coulants que ceux de Barac par exemple.

C'est une espèce de chant profane que nous trouvons dans le „Versul Cotronței“ par Petre Furdui en 1818 (II, p. 223), ode en l'honneur de la mine de Cotronța et de la richesse qu'elle a procurée à tous ceux qui y ont travaillé. Ce texte est, de plus, important au point de vue philologique, comme texte dialectal.

Voilà à quoi se résume tout ce que j'ai emprunté à l'ancienne littérature poétique roumaine, ou plutôt à la littérature des romans et des productions lyriques, qui, paraît-il, n'a pas joui d'une trop grande popularité dans les siècles antérieurs. La versification artificielle était une fleur exotique. La poésie classique ne pénétrait pas dans le pays, entouré comme il était d'un mur slave ou grec. La versification grecque a eu plus d'influence que l'autre, mais tout ce qui s'importait n'était ni classique, ni parfait.

* * *

V. Littérature populaire.

Comme je n'ai pas la prétention d'écrire dans l'Introduction une histoire de la littérature roumaine, mais simplement de donner un aperçu critique du contenu de ce livre, — je réunirai sous le titre ci-dessus tout ce qui n'a pas été traité jusqu'ici, à savoir la littérature populaire écrite ou orale, les fables, les satires, les contes, les calendriers, et ce qui dépend de ce dernier en matière astrologique ou superstitieuse. Toutes ces productions différentes sont le résultat plus ou moins de la fiction poétique et ne rentrent en aucune façon ni dans le domaine de la théologie, ni dans celui de la législation et de l'histoire, mais se rattachent cependant à la littérature romantique, que nous avons vue précédemment. La seule grande division que j'établirai sera entre la littérature populaire écrite et orale.

Literaturii populare atât celei scrise și celei nescrise am dat un loc însemnat în Chrestomatic, căci este cea mai interesantă și cea mai importantă atât prin cuprinsul cât și prin forma ei. La formarea ei au contribuit de o potrivă atât literatura slavonă cât și cea grecească. De altă parte s'a identificat într' atâta cu poporul în cât a priimit cu desăvârșire un colorit național, atât ca limbă cât și ca formă și tendință. Literatura populară, cea nescrisă, culcasă din gura poporului, este cu totul expresiunea firească a acestui din urmă, chiar atunci când fondul se datorește literaturii scrise. Atât în literatura populară scrisă cât și în cea nescrisă avem atât opere în proză cât și alte în versuri.

Multe din textele pomenite și descrise până aci aparțin cu drept cuvânt acestui solu de literatură; așa o parte însemnată din teologie precum erau poveștile apocrife, viețile de ale sfinților, descrierile de minuni și de vedenii; apoi poveștile din domeniul istoriei: legendele din Hronograf, poveștile din Neculeca, descrierea idolilor slovenești și alte de felul acestora. Cartile de legi de asemenea conțin o materie destul de bogată, care aparține credințelor și obiceiurilor populare, precum sânt legile canonice privitoare la vrăji și vârcolaci, dar toate acestea sânt mai mult ilustrațiuni sau elemente din literatura populară scrisă, nu însă cărți populare de sine stătătoare, dor numai câte-va din cele teologice cari au reușit a fi tipărite ca atare alături cu alte producțiuni populare.

I. LITERATURA POPULARĂ SCRISĂ. Adevărata literatură populară scrisă este reprezentată în cartea de față prin următoarele texte.

A) Proza. *a) Alexandria sau povestea lui Alexandru Machedon,* cunoscută deja de Costin (v. mai sus). Am reprodus mai întâiu dintr'o Alexandrie copiată la 1784 (II, p. 132) două epizode interesante din faimoasa epistola, unu „întâlnirea cu pitiei” și cel-l-alt „călătoria la raiu”, care se mai află în literatura română și în povestea sf-lui Macarie. Iar dintr'un alt manuscris din 1799, care reprezintă o verziune cam deosebită de cea dintâi am reprodus (II, p. 166) „începutul” și bucata analogă despre „călătoria la raiu,” care arată deosebirea între aceste două verziuni. Originalul primitiv pentru amândouă este verziunea slavonă.

b) Halimaua din potrivă sau „Aravicon Mythologicon” precum arată și numele este o traducere ce s'a făcut din grecește, pe la mijlocul secolului trecut. M'am slujit de manuscrise din 1783 (II, p. 128) și am reprodus un fragment din „călătoria lui Sevah”, adică Sindbad și „descrierea tronului lui Solomon” care aparține la „1001 de zile”. Din această carte și din 1001 de nopți s'a alcătuit originalul grecesc.

c) De la aceștia trecem la istoria lui Sindipa tradusă din grecește și tipărită la Brașov 1802 (II, p. 188), din care am reprodus „începutul” și „o pildă a filosofului al cincilea”.

d) Nu din grecește ci din slovenește a fost tradusă istoria lui Archir și a nepotului său Anadam. Manuscrisul cel mai vechiu

La littérature populaire, tant orale qu'écrite, tient une place importante dans la Chrestomathie, par la raison qu'elle est du plus haut intérêt, autant pour le fond que pour la forme. La littérature slavone et la littérature grecque ont également contribué à sa formation. D'autre part, elle s'est identifiée complètement avec la nature du peuple au milieu duquel elle a acquis, en se développant, un coloris national. Quant à la littérature populaire orale, recueillie de la bouche du peuple, elle est tout-à-fait l'expression naturelle de ce dernier, alors même que le fond est emprunté à la littérature écrite. Dans la littérature orale comme dans celle écrite, on trouve des productions en prose et en vers.

Un grand nombre de textes mentionnés et décrits jusqu'ici appartiennent à proprement parler à ce genre de littérature. Ainsi une partie considérable du domaine théologique telle que : des contes apocryphes, des vies des Saints, des récits de miracles et de visions; de même des contes appartenant au domaine historique, comme les légendes du „Hronograf“, les récits du Neculeea, la description des divinités slavones et ainsi de suite. Les livres de lois contiennent également un fond assez riche traitant des croyances et des mœurs populaires; ainsi certaines lois canoniques concernant les sorcelleries et les vampires. Tout ceci cependant ne forme que des éléments de la littérature écrite et non pas des livres populaires stables, sauf quelques parties du domaine théologique qui ont eu la chance de se voir imprimées en livres séparés et de passer dans la littérature populaire.

I. LITTÉRATURE POPULAIRE ÉCRITE. La véritable littérature populaire est représentée dans la Chrestomathie par les textes suivants :

a) **Prose.** a) L'„Alexandria“ ou le récit d'Alexandre de Macédoine, connue déjà à Costin (voir plus haut). J'ai tiré tout d'abord d'une copie manuscrite de 1784 (II, p. 132) deux épisodes importants de la fameuse „lettre“, l'un roulant sur „la rencontre avec les nains“ et l'autre décrivant „le voyage au Paradis“, qu'on trouve également dans la Vie du St Macaire. Un autre manuscrit, datant de l'an 1799, dont la version offre quelques variantes, m'a fourni (II, p. 166) „le chapitre premier“, ainsi que le même „voyage au Paradis“, qui servira de parallèle au précédent. L'original ayant servi aux deux manuscrits, est en slavon.

b) La „Halima“ ou l'„Aravicon Mythologicon“, ainsi que le prouve son nom, est, par contre, une traduction faite sur le grec moderne vers le milieu du siècle dernier. Je me suis servi d'un manuscrit de 1783 (II, p. 128) duquel j'ai tiré un fragment du „voyage de Sevah“ (Sindbad) et un autre „la description du trône de Salomon“, qui appartient aux „Mille et un jours“. L'original grec n'est en réalité qu'une compilation de ce livre avec les „Mille et une nuits“.

c) En troisième lieu, nous avons l'histoire de Syndipa, traduite du grec et imprimée à Braşov en 1802 (II, p. 188), dont j'ai tiré le chapitre du commencement ainsi qu'un apologue du cinquième philosophe.

d) L'„Histoire d'Arghir et de son neveu Anadam“ est tirée, non du grec, mais du slavon. Le manuscrit le plus ancien date de 1784 (II,

este de la 1784 (II, p. 134) ceea ce nu însemnează însă data traducerei, ci numai data copiei. Această istorie este interesantă pe de o parte prin „pildele și învățăturile” ce conține (II, p. 134) și de alta prin „isprăvile lui Archir”, cari se aseamănă foarte mult cu acele atribuite lui Isop.

e) Viața lui Esop se află în literatură română tot deauna unită cu fabulile lui Esop. Această viață este tradusă din grecește. Textul cel mai vechiu se pare a fi acela din manuscrisul de pe la 1705 din care am reprodus (p. 350) atât părți din „viață” cât și unele „fabule”. O altă traducere, sau modificare anonimă apară la 1812 (II, p. 207). Dintr’aceasta am reprodus o altă parte din „Viață”, care este importantă fiind mai identică cu viața lui Archir de mai sus. Legătura între Archir și Esop este o chestiune de literatură universală, și cu nu o pot discuta aici. Mă mulțumesc a pune textele față în față. Amândouă cărți au devenit cărți populare, și istoria lui Archir a fost publicată de Anton Pann, fără a se pomeni de dânsul că este tiparul unui manuscris și că nu este lucrarea lui proprie.

f) Pe lângă aceste fabule simple, mai avem și Fabulele moralecești ale lui Tichindeal 1814 (II, p. 212) traduse fără îndoială de dânsul dupe vre-o carte străină, de care n’am dat încă. Stilul pedantic și o limba care e departe de a fi clară denotă îndestul lipsa de originalitate. Nici nu sânt toate fabulile dintr’aceea carte fabule în adevăratul înțeles al cuvântului, unele fiind anecdote și snoave precum e No. 126 (p. 214) o snoavă bine cunoscută în literatura universală. „Povestea pitpălăci” (No. 150) mai are o paralelă în carte, și adică din colecțiunea populară a lui Ispirescu (II, p. 367) care se mai află aici și în dialectul din Hațeg (II, p. 262).

g) Viața lui Bertoldo tradusă din grecește o avem în două versiuni, una mai dezvoltată într’un manuscris din 1779 (II, 118) și alta mai scurtă tipărită la 1799 (II, 168). Această ultimă dezvoltare a poveștii lui Solomon și Mareolf e caracteristică prin mulțimea pildelor și zicătoarelor populare ce conține. Dintr’această viață am reprodus anume acele părți ce stă în legătură cu literatura populară nescrisă. „Vicleșugul lui Bertold” (p. 118) se regăsește într’o snoavă populară a lui Anton Pann, iar „Învățăturile” sânt proverbe și zicătoare populare române. Tot așa se regăsește paralele la bucățile reproduse din edițiunea din 1799 în „dialogul lui Cavarella” (II, p. 366).

h) Pe lângă aceste pilde din viața lui Bertoldo, mai avem și culegeri speciale de pilde, precum sânt: Pildele filosoficești, tipărite la Târgoviște 1713 (II, p. 4) al căror original e grecesc. Aceste sânt zicătoarele antichității clasice și ale părinților bisericești culese la un loc. O colecțiune foarte bogată se datorește lui Goleseu 1830. Din autograful acestuia am reprodus (II, p. 255) câte-va pilde și istorioare.

i) Istoria legendară a animalelor o avem în *Physiologus*, din 1774 (II, p. 109) din care am reprodus unele dintr’acele ce sânt, sau mai vestite, sau au devenit populare; iar istorie poamelor (II, p. 97) este „condemnatio uvae” care se află puțin modificată și în Povestea vorbiilor a lui Anton Pann.

k) De la această clasă trecem la **Calendarul** și la literatura **astromo-astrologică**. Cel mai vechiu Calendar tipărit este acela

p. 134), qui n'est point du tout l'année de la traduction, mais celle où la copie a été faite. Cette histoire est importante d'un côté par les maximes et les conseils qu'elle renferme (II, p. 134) et d'autre par les exploits d'Arghir qui ressemblent en quelque sorte à ceux attribués à Esope.

e) La Vie d'Esope, traduite du grec, se trouve toujours, dans la littérature roumaine, réunie aux fables du même sage. Le texte le plus ancien paraît être le manuscrit de 1705, auquel j'ai emprunté (p. 350) des passages de la Vie et un très petit nombre de fables. Une autre traduction, ou copie modifiée anonyme, parut en 1818 (II, p. 207) : j'en ai tiré une autre partie de la Vie, importante en ce qu'elle ressemble à la vie d'Arghir. Comme la ressemblance entre les Vies de ces deux personnages présente un problème de littérature générale, je ne puis le discuter ici. Je me contente de placer les textes l'un en face de l'autre. Les deux livres devinrent également populaires, et l'histoire d'Arghir a encore été éditée par A. Pann, qui, loin de mentionner le manuscrit ancien, donna l'ouvrage comme sien.

f) Outre les fables simples d'Esope, nous avons encore les „Fables morales“ de Tichindéal, publiées en 1814 (II, p. 212) et qu'il traduisit sans doute d'un ouvrage étranger, dans un style pédantesque et dans une langue obscure qui dénote l'insuffisance et le manque d'originalité. A part cela, ces fables ne sont pas toutes des fables dans le sens véritable du mot, mais plutôt des anecdotes, telles que le N° 126 (p. 214) qui est une anecdote très répandue dans la littérature générale. Le conte de la caille au N° 150 se retrouve dans la collection d'Ispirescu (II, p. 367) et encore une fois dans le dialecte du Hatzeg (II, p. 262).

g) De la Vie de Bertoldo, également traduite du grec, il y a deux versions, une plus longue dans un manuscrit de 1779 (II, p. 118) et une autre plus brève imprimée en 1799 (II, p. 168). Ce livre, qui n'est que le développement du récit de Salomon et de Marcolf, offre un certain intérêt par les maximes et les dictons populaires qu'il renferme. J'en ai extrait principalement les éléments qui se retrouvent dans la littérature populaire orale. „La fourberie de Bertold“ (p. 118) se retrouve également dans une anecdote populaire d'Anton Pann; enfin les „Instructions“ sont des proverbes et des dictons populaires. De même, j'ai trouvé des parallèles dans les dialogues de Cacavela (II, p. 366) pour les parties reproduites de l'édition de 1799.

h) Outre les proverbes, renfermés dans la Vie de Bertoldo, nous avons encore des collections spéciales de maximes, telles que les „Maximes philosophiques“ imprimées à Tergoviște en 1713 (II, p. 4) dont l'original est grec. Ce sont les maximes de l'antiquité classique à côté de celles des Pères de l'église. On doit à Goleseu une très riche collection faite en 1830 (II, p. 255). J'ai tiré du manuscrit autographe un certain nombre de maximes et d'historiettes.

i) L'histoire fabuleuse des animaux se trouve dans le Physiologus de 1774 (II, p. 109) dont j'ai reproduit les parties les plus connues, qui sont devenues populaires. Quant à l'histoire de la vigne (II, p. 97), qui n'est que la „condemnatio uvae“, elle se retrouve légèrement modifiée dans la „Provestea vorbii“ d'Anton Pann.

k) Passons maintenant au **Calendrier** et à la littérature astro-nomo-astrologique. Le plus ancien calendrier imprimé est celui de

c) Colindele din 1820 (II, p. 228), abea se distinge de aceştia în ceea ce priveşte forma, fondul însă este mult mai variat, consistând din: subiecte biblice, canonice şi apocrife, precum este „versul lui Iosif”, „al lui Adam”, şi chiar „viaţa lui Ioasaf” care se cântă supt formă de Colindă. Această din urmă devine cu încetul „versul streinătăţii”.

d) Descântecurile sau conjuraţiuni în potrive dracului şi a spiritelor căsunătoare de boale (II, p. 137) sânt toate într'o proză rimată, şi într'o limbă adesea obscură. Ca incantaţiuni au fost adesea corupte de către babele şi vrăjitorii. Mult mai uşoare de înţeles sânt acele din literatura populară nescrisă, culese din viul graiu al poporului. Din cauza importanţei lor am reprodus (II, p. 338) un număr destul de însemnat.

La mai toate textele pomenite până aci, uşor se pot găsi paralele, pentru unele chiar şi izvoarele directe slovenosti, dar nici decum greceşti. Literatura grecească n'a avut nici o înrăurire asupra clasei de jos a poporului.

II. LITERATURA POPULARĂ NESCRISĂ. Planul ce l'am urmat în şirul textelor din literatura populară nescrisă era de a urmări viaţa omului de la naştere pân la moarte, întru cât a găsit expresiune în cântecurile populare. Apoi la fie care clasă am cules variante sau specimene deosebite de prin toate acele ţări unde se află românii; culegând de protutindenea ceea ce mi se părea mai interesant sau din punctul de vedere al limbii, sau dintr'acel al poeziei.

A. Versuri. Indată după a) cântecul de leagăn (p. 287) urmează b) baladele: cea faimoasă despre „zidirea mănăstirii de Argeş”. Descrierea istorică se află I, p. 172, iar aci avem cea legendară. O paralelă la această din peninsula Balcanică am tipărit în dialectul românilor din Macedonia (II, p. 276). Luptele cu Turcii se oglindesc în „Marcu şi Turcu” (p. 292) şi „Ioviţă” (p. 293) din Basarabia şi Bucovina. Balada din Dobrogea (p. 298) este o paralelă la „Mioriţa” destul de bine cunoscută; pe când a doua baladă „Mihnea Vodă” tot de acolo tratează un epizod din luptele cu Tătarii Nogaî. „Gruea, fiul lui Novac” (p. 302) pare a fi o baladă serbească sau bulgărească, care s'a romanizat cu desăvârşire.

După Balade urmează c) Doine şi d) Hore, poezia lirică a tinerilor, uneori duioasă, alte ori amoroasă, una mai jalnică alta mai veselă. e) Oraţiunile la nuntele ţărăneşti (p. 310) constituie un fel de epopee mică, o naraţiune poetică în versuri a peşitului, foarte ceremonioasă, plină de expresiuni plastice şi de glume nemerite. Urmarea naturală este f) Cântecul de nuntă (p. 320) cu refrenul Lado, pe care l'am explicat mai sus.

g) Cântecul Paparudelor în vreme de secetă (p. 320) precede cu drept cuvânt h) Cântecului de secerat din Transilvania (p. 320). După tinerete urmează bătrâneţe, după vara urmează iarna, i) Cântecurile de stea (p. 321) es la iveală. Avem ca specimene „Cana Galilei” şi „Moisi şi Aaron”, după cari urmează „Cântarea despre călătoria şi vedeniile sufletului după moarte” (p. 322) care nu este decât Apocalipsul sf. Pavel (I, p. 1) versificat. De aceste se leagă k) Colindele (p. 324), de un ca-

c) Les Colinde de 1820 (II, p. 228) se distinguent à peine de ces derniers par la forme, mais en s'éloignent par le fond, qui est beaucoup plus varié; des sujets bibliques, canoniques et apocryphes, tels que le „Chant de Joseph“, le „Chant de Adam“ et même la „Vie de Josaphat“ se chantent sous forme de „Colinde“. La dernière de ces „Colinde“ devint la „Chanson de l'Étranger“.

d) Les Incantations (II, p. 137), généralement en prose rimée et dans une langue souvent obscure, sont des conjurations contre le diable et les esprits malfaisants. Les vieilles femmes et les sorcières ont beaucoup contribué à les corrompre et à les rendre inintelligibles. Plus intelligibles sont les incantations puisées dans la littérature populaire orale. J'en ai reproduit un grand nombre à cause de leur importance réelle (II, p. 338).

Pour presque tous les textes reproduits, l'on peut facilement trouver des variantes, et pour certaines même les sources directes slovènes d'où ils proviennent. Des sources grecques il ne faut pas en chercher par ce fait que la littérature grecque n'a exercé la moindre influence sur la classe inférieure du peuple roumain.

II. LITTÉRATURE POPULAIRE ORALE. Le plan que je me suis proposé dans le choix des extraits tirés de ce genre de littérature était de suivre la vie chez le paysan roumain, depuis sa naissance jusqu'à sa mort, en tant qu'elle se manifeste dans les chants populaires, d'y joindre les variantes qui se trouvent dans les autres pays habités par des Roumains, et de reproduire partout tout ce qui me semblerait d'être d'une haute importance pour la langue et la poésie roumaines.

A. Poésie. Après a) le Chant du berceau (p. 287) viennent b) les ballades, dont la plus fameuse est celle du monastère d'Argis. Le récit historique de la construction de ce monastère se trouve I, p. 172, ici il s'agit du récit légendaire. Une variante à ce dernier se rencontre dans le dialecte roumain de la Macédonie (II, p. 276). Les guerres entre les Roumains et les Turcs se reflètent dans „Marcu et le Turc“ (p. 292). Puis „Jovița“ de la Bessarabie et de la Bucovine (p. 293); la ballade de la Dobrogea (p. 298) pouvant servir comme parallèle à „Miorița“ très connue, et la seconde „Mihnea-Voda“ aussi de la Dobrogea contient un épisode traitant des luttes avec les Tatars Nogai. „Gruia, fils de Novac“ (p. 302) paraît être une ballade serbe ou bulgare, qui s'est entièrement roumainisée.

Après les ballades c'est c) le tour des (cantilènes) Doine et d) de Hore (espèce de danse), qui sont les épanchements des âmes jeunes, tristes ou joyeux, amoureux ou douloureux. Puis e) les Oraisons aux noces des paysans (p. 310), petite épopée ou narration poétique en vers sur (la demande en mariage) le „petit“, très solennelle, abondant en expressions saillantes et en plaisanteries piquantes. Ensuite f) le chant de noce (p. 320) où le refrain Lado, au sujet duquel j'ai déjà parlé plus haut, se rencontre très souvent.

g) Le chant des Paparude, en temps de sécheresse, précède non sans raison au h) chant des semailles de la Transylvanie (p. 320). La vieillesse succède à la jeunesse, l'hiver à l'été, les i) chants à l'étoile viennent à leur tour (p. 321). Citons en fait de spécimens : „Cana Galilei“, „Moisi et Aaron“, puis „le chant sur le voyage et les visions de l'âme après

racter mai mult legendar, apropiindu-se oare-și-cum de balade, având însă un caracter mai religios, subiectele fiind adesea luate din apocrife. Refrenul *Ler-oi-leo* sau „*lerom*” nu este decât divinitatea păgână *Lelo* de care am vorbit deja (p. LXIV). De acolo vine și *Pailie* schimbat din *Polelo* în urma unei etimologii populare.

Tot de sărbătorile Crăciunului (în și *l*) *Irozii* (p. 332) care reprezintă o urmă a „*Misterelor*” din Occident. *m*) *Plugul* (p. 333) cântecul simbolic inaugurează cu drept cuvânt Anul nou. Noaptea de sf. Vasile, ajunul anului nou, este aceea în care se fac cele mai multe vrăjitorii. De aceea am aninat de plugul *n*) *Descântecce* (p. 339) de tot felul de boale. Bogăția acestora în termeni tehnici este surprinzătoare, fondul de asemenea interesant, nu tot-deauna foarte clar. Am dat de aceea un număr mai însemnat de descântece. Nu departe de boala e și moartea, de aceea *o*) *bocetele* (p. 345) încheie șirul cântecelor populare, sau mai bine a literaturii populare în versuri.

p) O curiozică mică cârtică este apoi *A norocului și a nenorocului* oglindă (p. 346) pentru oraculul cu acul, fie care rînd al unei pagini începînd cu aceeași literă a alfabetului ce stă în capul paginii, rîndurile de sineși stătătoare avînd un înțeles, și apoi în legătură cu toate celelalte.

B. Proză. Literatura populară nescrisă în proză se rezumă la basme, snoave, ghicitori și proverbe. Dintre aceste cele două din urmă au adesea forme rimate, sau aliterative. *a*) Din Basme am reprodus două caracteristice, una din Moldova (p. 348) și cea-l-altă din Muntenia (p. 353). *b*) Mult mai mare e numărul Snoavelor reproduse, sînt și jocoseria, „poveștea din Calendar” (p. 357), și glumețe ca „*Cacavela*” (p. 365) paralela la „*Perette*” (p. 360). Nădrăvăniile turcești ale lui „*Nastratin Hogea*” (p. 364) devenite snoave populare române; alte caracteristice despre „*Sărbii*” (p. 365) și „*Țigani*” (p. 366). Iar „*Vulpea froscoasă*” (p. 367) o mai cunoaștem și supt forma pedantică a lui *Țichindeal*, și în graiul *Hațegului* (p. 262).

c) Ghicitoarele (p. 368) fac parte din petrecerile populare pe cînd proverbele și zicătoarele (p. 372) reflectă spiritul de observațiune și mlădierca limbei poporului român. Multe paralele la aceste proverbe se găsesc între acele ale românilor din Istria, din suma cărora am cules numai pe acele ce se află și la românii din România.

C. Texte dialectale. Treceam acum la Dialectica adică la textele scrise în dialect curat, și nu în limba literară.

1) *Muntenia.* Din *Opinearu lui Jipescu*, am reprodus mai întăiu (p. 258) o bucată bogată în numiri tehnice și mai ales în numirile de drăgulean ce le dau țărani animalelor. Apoi alta (p. 260) cu „numirile diavolului” și o legendă ce o mai întălnim ațurea în literatura română. A

la mort“ (p. 322) qui n'est que l'Apocalypse de St Paul (I, p. 1) versifiée. Viennent ensuite *k*) les Colinde (p. 324), de nature plutôt légendaire, se rapprochant en quelque sorte des ballades, mais en s'éloignant par leur caractère religieux, bien qu'on trouve parfois des colindes ayant des sujets apocryphes. Le refrain, *Ler-oi-leo* ou *ler-om*, qu'on y rencontre après chaque vers, n'est que le nom de la divinité payenne Lelo (dont j'ai déjà parlé p. LXV). De même Pailie qui n'est qu'une corruption populaire de Polelo.

Aux fêtes de Noël se rattachent encore *l*) les „Irozii“ (p. 332), le Mystère d'Hérode, dont l'origine se rattache aux „Mystères“ de l'Occident; *m*) la Charrue (p. 333), chant symbolique qui inaugure à raison le Nouvel an; la Nuit de St Basile est la veille du jour du nouvel an, durant laquelle s'accomplissent nombreuses sorcelleries. C'est pourquoi j'ai rattaché à la „Charrue“ les *n*) Incantations (p. 339) se rapportant à la guérison de toutes sortes de maladies. Elles présentent une richesse de termes techniques surprenante, un fond également intéressant, bien que parfois non pas assez clair. J'en ai extrait un nombre considérable. A côté des maladies se tient la mort, c'est pourquoi les *o*) lamentations bocete (p. 345) finissent l'ensemble des chants populaires, ou mieux de la littérature populaire en vers.

p) Un tout petit livre très curieux est „le miroir de la bonne et de la mauvaise chance“ (p. 346) pour l'oracle à l'aiguille, où chaque ligne des pages commence par la même lettre que celle qui se trouve en tête de la page et où chaque ligne séparément a une signification et est en liaison avec toutes les autres.

B. Prose. La littérature populaire non écrite et en prose se borne à des contes, des anecdotes, des devinettes et des proverbes. Les deux derniers groupes offrent également des exemples en vers rimés ou à allitérations. *a*) En fait de contes, j'en ai reproduit deux très caractéristiques, l'un de la Moldavie (p. 348) et l'autre de la Valachie (p. 353). *b*) Le nombre des anecdotes extraites est plus grand; on trouvera parmi elles des joco-seria, le conte du Calendrier (p. 357), ainsi que les plaisanteries de Cacavela (p. 365), un parallèle à „la Perette“ (p. 360), les „Facéties de Nasr-eddin Hodgè“ (p. 364), devenues des anecdotes populaires roumaines, et d'autres facéties sur le compte des Serbes (p. 365) et des Tsiganes (p. 366). „Le Renard philosophe“ (p. 367) se retrouve encore dans le langage du Hatzeg et aussi sous la forme pédantesque que lui a donnée Tsikindéal (p. 262).

c) Les Devinettes (p. 368) se rattachent aux jeux de la jeunesse, tandis que les Proverbes et les Maximes (p. 372) reflètent l'esprit d'observation et la souplesse de la langue du peuple roumain. Des variantes de ces proverbes se retrouvent chez les Roumains de l'Istrie. En fait de ces derniers, je n'ai reproduit que les proverbes qui existent aussi en Roumanie.

C. Textes dialectales. De là nous sommes passé à l'étude des dialectes, c'est-à-dire aux textes écrits dans un dialecte et non dans la langue littéraire.

1) Valachie. L'Opincaru de Jipescu, rédigé en dialecte valaque, m'a fourni d'abord un chapitre très riche en termes techniques et en noms de caresse que les paysans donnent à leurs animaux (p. 258); puis un

trece bucată conține apoi niște „credințe populare despre ursu, ariciu și pălajonu“.

2) Hațeg. Dialectul din țara Hațegului ni se înfățișează în snoava muntenească de mai sus, schimbată în graiul locului. Intocmai precum am văzut același fenomen petrecându-se în secolul XVII^{-lea} între literatura moldovenească și cea muntenească.

3) Macedonia. Din dialectul Macedo-român având mai multe publicațiuni la îndemână, am putut alege și din proză și din versuri. Avem și snoave (p. 263) și basme (p. 268), și cântice populare ce se asemănă cu doinele (p. 273) și o baladă despre „podul de Narta“ (p. 277) o paralelă la „Mănăstirea de Argeș“, și în sfârșit o altă baladă tradusă din franțuzește din dialectul provençal.

4) Istria. Mai restrâns era materialul Istrian. Pe lângă Tatăl nostru în două variante (p. 283 și 285), Crezu (p. 283) și cele zece porunci (p. 285) am mai reprodus și două snoave (p. 282 și p. 286) o fabulă (p. 282), o poveste (p. 283) o mică descriere a obiectelor din casă (p. 285) și câteva proverbe (p. 285). Basmele și snoavele ne arată și mai bine construcțiunea sintactică a acestui dialect, care de altminterlea ca fonetică se aseamănă, precum vom vedea, foarte mult în unele particularități cu câte-va din textele cele mai vechi daco-romane. La „Tatăl nostru“, „Crezu“ și cele „zece porunci“ avem paralele în Catechismul popei Grigorie, iar cât privește proverbele mai toate se regăsesc, în gura românilor din Dacia Traiană.

Aceste multiple considerațiuni istorico-literare înșirate până aci m'au călăuzit la alcătuirea acestui mozaic din fragmente culese din vechea literatură română. Fie care părțică își are înțelesul și importanța ei deosebită, toate împreună formează tabloul viu al vieții intelectuale și literare a poporului Român din cele din urmă trei secole.

* * *

II. Impărțirea dialectală.

Materia întreagă se mai poate împărți și după limba în care sunt scrise acele texte. Un fenomen de importanță capitală trebuc pomenit și lămurit înainte de toate, de oare ce a înrăurit într'un mod fundamental asupra alegerei textelor ce am publica în Chrestomatie.

Dacă urmărește cineva textele reproduse din cărțile tiparnice bisericești, ușor va putea constata aci în literatura română același mers al dezvoltării limbistice ce ni'l prezintă celelalte limbi literare, și adică: după fluctuațiuni și nehotărări naturale la început, limba literară se fixează cu încetul și capătă o formă hotărâtă. Cu cât dezvoltarea literară este mai mare cu atât mai mult devine limba literară o limbă artificială, deosebindu-se din ce în ce mai mult de limba propriu zisă a poporului.

autre (p. 260) contenant les noms du diable et une légende qu'on retrouve encore dans la littérature roumaine; et enfin un troisième chapitre traitant des croyances populaires relatives à l'ours, au hérisson et à l'araignée.

2) Le dialecte du Hatzog est représenté par l'anecdote valaque mentionnée plus haut, modifiée d'après le langage de la localité. On a vu d'ailleurs le même phénomène se produisant au XVIIIe siècle dans les littératures valaque et moldave.

3) Quant au dialecte macédo-roumain, ayant eu à ma disposition beaucoup plus de publications, tant en vers qu'en prose, j'en ai fait un choix plus varié. On y trouvera donc des anecdotes (p. 263), des contes (p. 268), des chansons populaires se rapprochant des cantilènes (p. 273), une ballade „le Pont de Narta“ (p. 277) pouvant servir de parallèle à la légende du „Couvent d'Argis“, et enfin une ballade traduite du provençal.

4) Le dialecte de l'Istrie, par contre, nous a offert un domaine moins étendu. Outre le Pater en deux variantes (p. 283 et 285), le Credo (p. 283) et les dix commandements (p. 285), j'ai encore reproduit deux anecdotes (p. 282 et 286), une fable (p. 282), un conte (p. 283), une courte description des objets d'une chambre (p. 285) et un petit nombre de proverbes (p. 285). Les contes et les anecdotes nous mettent à même de connaître la construction syntactique de ce dialecte, qui, quant à la phonétique, ressemble beaucoup, par certaines particularités, comme l'on verra à quelques-uns des textes daco-roumains les plus anciens. Le „catéchisme“ de l'abbé Grégoire de Mahaciu offre des parallèles au Pater, au Credo et aux Dix commandements. Quant aux proverbes, on les retrouve presque tous dans la bouche des Roumains de la Dacie Trajane.

Ce sont ces multiples considérations historico-littéraires, énumérées jusqu'ici, qui m'ont amené à élever cette mosaïque de fragments tirés de l'ancienne littérature roumaine. Tous ces fragments, dont chacun a son sens et son importance propres, constituent, en leur ensemble, le tableau le plus animé de la vie intellectuelle et littéraire du peuple roumain, durant les trois derniers siècles.

* * *

II. Division dialectale.

La matière toute entière pourrait encore être divisée selon les idiomes dans lesquels les textes ont été écrits. Il est le moment maintenant de mentionner et d'expliquer ici un phénomène d'importance capitale, qui a exercé une profonde influence sur le choix des textes insérés dans la *Chrestomathie*.

Si l'on passe en revue les extraits tirés des livres ecclésiastiques imprimés, l'on peut facilement constater dans la littérature roumaine, le même développement linguistique suivi par toute autre langue pour devenir littéraire; une langue, après de longs tâtonnements et des fluctuations naturelles, commence à se fixer peu à peu et à revêtir une forme précise, à mesure qu'elle avance; et plus le développement est grand, plus la langue littéraire devient une langue artificielle, en s'éloignant de plus en plus de la langue populaire.

Intocmai așa s'a întâmplat și cu limba literară română. Cărțile tipărite în secolul întâiu al literaturii, adică de prin secolul al XVII^{-lea}, la început reprezintă nuanțe dialectale mai pronunțate. Limba unei cărți nu se potrivește întocmai cu limba unei alte cărți, altfel identice în cuprins. Pe la începutul secolului XVIII^{-lea} însă limba bisericască, adică a cărților întrebuințate în slujba bisericii devine aproape uniformă munteană, formele dialectale dispară din ce în ce în mai mult și cu greu se poate preciza originea adevărată a unei atare cărți bisericești tipărite. Cărturarii încep a scrie totuși într'un fel, întrebuințând aceeași limbă literară. Devine deci din ce în ce mai greu a fixa dialectul anume de care ține o carte în chestiune. Numai în manuscrisele se păstrează mai bine caracterul dialectal. De aceea am preferit texte manuscrise și populare.

Dacă vorbesc aici de dialecte, înțeleg acele mici diferențe ce se pot observa între textele tipărite sau scrise din Transilvania, și cele din Muntenia și Moldova. Sânt într'adevăr mai mult nuanțe de dialect, decât dialecte propriu zise; toate deosebiriile între dânselo mărginindu-se mai numai la schimbări de vocale, la pierderea sau reținerea unor sunete speciale, precum e **S** cirilic care corespunde cu **ѣ** = **dz** (mai ales la cuvintele de origină latină unde **d** latin s'a sibilat în **dz**) care de pildă în dialectul din Muntenia s'a pierdut cu desăvârșire și a fost înlocuit prin **з** (**z**) simplu. (Toate cuvintele unde **S** s'a păstrat sânt însemnate în glosar alături cu cele cu **z**), apoi **ѣ** = **ж**, **г** = **г**, d. e. ajutor = ajutor, judec = judec. Alte mici deosebiri se pot observa la formarea pluralului fem. în **а** unde singul. este în **я**, pe când în alte locuri pluralul se formează în **e**, d. e. casă, masă etc. (v. glosar); mai este terminațiunea **-riu**, de la participiile adiectivale, care alocura nu este de cât **-r**, d. e. luătoriu, **-or**; lucrătoriu, **-or** etc. (v. glos.). Ca formă dialectală se mai poate pomeni **ѣ** în loc de **ea** la terminațiunea Infinitivului apocopat la verbele de conjugarea a doua, tot așa la a treia pers. sing. Imperfect, d. e. vedѣ sau vidѣ în loc de vedea etc. sau **ѣ** în loc de **e**. Toate aceste sânt deosebiri așa de mici încât adesea devine foarte greu de a se pronunța asupra provenienței locale a unor texte cu atare forme.

Un fenomen important, care leagă dialectul român vorbit în creerii munților Transilvaniei cu acel din Istria mai este înlocuirea lui **н** între vocale în **н**, un fenomen care și a căpătat de aci numele de Rotacism, care cu mici excepțiuni nu s'a generalizat în limba română.

Pe lângă cele pomenite până aci mai este și un alt fapt de considerat în ceea ce privește grontatoa de a fixa caracterul dialectal al unei opere române; și adică că locul unde s'a tipărit sau s'a copiat o carte nu este totdeauna și locul unde s'a alcătuit acea carte. Nu arare ori o carte scrisă într'o parte a țării a fost sau tipărită alurea, sau, ceea ce se întâmplă foarte des, sau a fost copiată retipărită alurea, precum s'a întâmplat cu Cazania lui Varlaam, care a devenit Cazania de la Deal. Un manuscris de origine moldovenească de pildă a fost copiat pentru a doua oară sau a fost prelucrat într'un alt dialect (Hronografele, Alexandria etc.). Locul unde s'a tipărit o carte nu poate deci din capul locului să dovedească într'un mod absolut proveniența ei. Așa avem d. e. Psaltirea lui Dosofthei, Mitropolitul Moldovei, scrisă într'un dialect pe cât se poate de pronunțat moldovenesc, a fost tipărită

Un fait analogue s'est passé dans la littérature roumaine. Les livres imprimés durant le XVIIe siècle, c'est-à-dire le siècle du début de la littérature, présentent des nuances dialectales très visibles, de façon que la langue d'un ouvrage ressemble fort peu à celle d'un autre ouvrage, bien qu'identiques quant au fond. C'est à peine vers la fin du XVIIIe siècle que l'idiome (valaque) usité par les églises acquiert une certaine uniformité, les formes dialectales disparaissent de plus en plus, et il est très difficile désormais de préciser l'origine locale d'un livre ecclésiastique imprimé. Tous les écrivains presque commencent à écrire de la même façon, en se servant de cet idiome littéraire. En un mot, il est presque impossible de reconnaître le dialecte dans lequel ces livres ont été écrits. C'est dans les manuscrits seulement que les traces dialectales sont très visibles, et c'est pourquoi j'ai donné la préférence aux textes populaires et à ceux tirés des manuscrits.

Je comprends par dialecte les petites différences que présentent entre eux les livres imprimés ou écrits en Transylvanie, en Valachie et en Moldavie. En effet, il s'agit plutôt de nuances dialectales que de dialectes proprement dits, vu que les différences se bornent à de simples changements de voyelles, à la perte ou à la conservation des certains sons spéciaux, tels que *S* cyrillique qui correspond à *dz* (principalement dans les mots d'origine latine où *d* latin s'est adouci en *dz*) disparu complètement du dialecte valaque, où il a été remplacé par un simple *z* (*z*). (Tous les mots dans lesquels *S* s'est conservé ont été, dans le glossaire, mis à côté de ceux avec *z*), puis *u* = *ж*, *g* = *j*, comme par exemple *agiutor* = *ajutor*, *giudec* = *judéc*. Il y a encore à remarquer certaines autres petites différences dans la formation des pluriels féminins en *ă*, dont le singulier est en *ă*, tandis qu'ailleurs le pluriel se forme en *e* : *casă*, *masă*, etc. (voir le glossaire); et enfin, aux participes adjectivaux, les terminaisons en *riu*, qui parfois n'est que *-r* : *luătoriu*, *-or*; *lucrătoriu*, *-or*, etc. (v. le glos.). On pourrait encore signaler, comme nuances dialectales, è au lieu de *ea* comme terminaison de l'Infinitif apocopé dans les verbes de la seconde conjugaison, ainsi qu'à la troisième personne du singulier de l'Imparfait : *vedè* ou *vidè*, etc., et *i* au lieu de *e*. Toutes ces différences, comme l'on voit, sont en réalité si insignifiantes qu'on est fort embarrassé de se prononcer sur la provenance locale des textes.

Il reste pourtant à ajouter un phénomène très important, particulier au dialecte de la Transylvanie carpathine, et qui n'est pas étranger non plus à celui de l'Istrie; c'est le phénomène qui consiste dans le remplacement de *n* par *r* entre deux voyelles, et auquel on a donné le nom de Rotacisme. Sauf quelques exceptions, on ne les rencontre pas dans la langue roumaine de la Valachie et de la Moldavie.

Il y a, en outre, un autre fait digne de remarque : c'est la difficulté de préciser le caractère dialectal d'un livre par ce fait que l'endroit où il a été imprimé n'est pas toujours le lieu de sa composition. Fréquemment un livre écrit dans une ville a été imprimé dans une autre ville, ou encore le même livre se trouvait, ce qui arrivait parfois, réimprimé ailleurs, comme par exemple le cas se présente avec la „Cazania“ de Varlaam et la „Cazania“ de Déal. Des manuscrits d'origine moldave sont copiés ou refaits dans un autre dialecte, comme les „Hronograf“, l'„Alexandrie“, etc. Par

în Uniev (Russia) sau Dottrina Christiana a lui Vitt. Pilutio scrisă de asemenea în dialectul moldovenesc a fost tipărită la Roma; tot așa cărți tipărite în Brașov nu sînt în tot-deauna de proveniență transilvăneană.

Călăuzit dar de acele forme caracteristice ce am însemnat mai sus, — totuși ținându-se seamă de greutățile ce am înșirat până aci — și de indicațiunile literare interne, am putea subdivide textele în trei mari grupe, corespunzând cu cele trei țări unde înfloria literatura română. Dintre aceste 1) dialectul de Nord sau din Moldova se deosebește într'un mod mult mai precis de 2) cel de Sud sau din Muntenia decât 3) cel din Transilvania, care pe lângă particularitățile proprii lui, mai are alte prin care se aseamănă când cu cele din Muntenia când cu cele din Moldova, ținând astfel cumpăna între cele două din urmă, și conducând de la un dialect la cel-l-alt.

Muntenia. Incep cu gruparea operilor ce reprezintă graiul muntenesc. Aci ne întîmpină îndată o greutate foarte mare, în ceea ce privește acele texte ce poartă numele lui Coresi, adică Psaltirea, Tetraevanghelul Praxiul și cele două Cazani. Este oare Coresi acela care le a tradus din slovenește în românește, sau este el numai tipograful? Această chestiune devine și mai încrecată, prin faptul ce l'am discutat mai sus, că trei din aceste cărți fiind ne complete ne lipsesc datele pozitive asupra anului și locului de tipar și mai ales asupra părții ce a avut Coresi la alcătuirea sau tipărirea lor. Manuscrisele al căror text este aproape identic cu acel al cărților Coresiane complică și mai mult chestiunea. Așa se potrivește Psaltirea (I, p. 1*) întocmai cu cea a lui Coresi (No. 6) și Tetraevanghelul de la British-Museum (p. 7*) cu extractele din Tetraevanghelul (No. 7) și cu cele din Cazania I (No. 8), pe când se deosebesc de cele din a doua Evanghelie învățătoare (No. 9) adică Cazania a doua.

O comparațiune minuțioasă însă ne dovedește că atât tiparele lui Coresi cât și manuscrisele pomenite nu reprezintă decât unul și același text ca traducere și ca limbă se deosebesc, numai prin forme fonetice, și unele schimbări lexicale. Între textele tiparnice și manuscrisele nu sînt decât deosebiri de dialect iar nu de versiune. Pe când Psaltirea lui Coresi are forme pronunțate muntenesti, manuscrisul Psaltirei din potrivă are forme transilvane, poate chiar și moldovenești d. e.: *S* în loc de *Ț* în cuvinte ca *SŬWA*, *ȚŬHSA*, *SHce*; mai are și fenomenul rotacismului, d. e.: *ȚPAHNTe*, *ȚȚȚȚȚȚce*, (Psalmul 2 v. 2) în loc de *ȚPAHNTe*, *ȚȚȚȚȚȚce* etc. Tot așa este cazul și cu Praxapostol manuscris, care este gcamânul Praxiului; deosebirile între Praxiul tipărit și cel manuscris sînt aceleași, ca și cele observate între Psaltirea tipărită și cea manuscrisă; Praxiul tipărit ca și Psaltirea tipărită au forme muntenesti, pecund manuscrisele aparțin unui alt dialect. Cât privește caracterul dialectului cărților tipărite, faptul următor ne lămual roște cu desăvârșire.

Între Tetraevanghelul manuscris (I 7*—9*) și textele corespunzătoare din Tetraevanghelul lui Coresi (I No. 7, p. 17 urm.) și textul Evan-

conséquent le lieu de publication ne détermine guère le lieu de provenance. Ainsi le Psautier du métropolite Dosithée, bien qu'imprimé à Uniey (Russie), est écrit dans le dialecte moldave; de même la „Dottrina christiana“ par Vitto Piluzzio, écrite également en ce dialecte, mais imprimée à Rome; et enfin des livres imprimés à Braşov ne sont pas toujours d'origine transylvaine.

Cependant guidé par les différences caractéristiques, ainsi que par les autres considérations énumérées jusqu'ici, tout en tenant compte des difficultés mentionnées, je divise les textes en trois grands groupes, par rapport aux trois provinces où fleurissait la littérature roumaine. De tous ces groupes, celui du Nord ou de la Moldavie se différencie beaucoup plus du groupe du Sud ou de la Valachie que celui de la Transylvanie. Ce dernier, sauf quelques particularités propres, en possède certaines autres qui le rapproche tantôt du groupe valaque et tantôt du groupe moldave, de façon qu'il tient le milieu entre eux deux et forme la transition de l'un à l'autre.

Valachie. Je commence par classer les ouvrages appartenant au groupe valaque. Tout d'abord l'on se heurte à une très grande difficulté en ce qui concerne les ouvrages de Coresi, tels que le Psautier, les quatre Evangiles, les Actes et les deux „Cazanii“. Serait-ce Coresi qui les a traduits du slovène ou en serait-il seulement l'imprimeur? voilà qui n'est pas facile à préciser. La question se complique davantage par ce fait déjà discuté que trois de ces livres se trouvant incomplets, nous n'avons pas des données précises sur la date et le lieu d'impression, et surtout sur la part qu'a prise Coresi à la traduction ou à l'impression de ces ouvrages. La découverte des textes manuscrits, ayant un fond presque identique avec les imprimés de Coresi, contribue à rendre encore plus difficile la solution. Ainsi le Psautier manuscrit (I, p. 1*) ressemble au Psautier de Coresi (I, p. 6) et les Quatre Evangiles du British Museum (I, p. 7*) aux extraits des Quatre Evangiles (I, p. 7) et à ceux de l'Evangile commenté ou I° Cazanania I (I, p. 8), mais elles diffèrent de ceux du second Evangile commenté II Cazanania.

Néanmoins, une comparaison minutieuse entre les imprimés et les manuscrits nous prouve que les premiers aussi bien que les derniers nous présentent le seul et même texte quant à la traduction, et diffèrent entre eux seulement par quelques formes phonétiques et certains changements lexicaux quant à la langue. On a donc affaire à de simples différences dialectales et aucunement à des variantes de versions. Tandis que le Psautier de Coresi offre des formes appartenant au dialecte valaque, le Psautier en manuscrit, par contre, possède des formes dialectales en usage en Transylvanie et jusqu'à un certain point aussi en Moldavie, telles que *s* au lieu de *z* : *sswa*, *şpşsa*, *şncş* et présente surtout le phénomène connu sous le nom de rotacisme : *şpanhntş*, *adşnarş-ş* (Psaume 2, v. 2) au lieu de *phanhntş*, *adşnarş-ş*, etc. On pourrait dire de même du Praxion manuscrit et du Praxion imprimé; l'on y observe les mêmes différences que pour les Psautiers. Le Praxion imprimé nous offrira donc des formes propres au dialecte valaque, tandis que le manuscrit appartient à un autre dialecte. Le fait ci-dessous nous éclairera définitivement sur le caractère du dialecte des livres imprimés.

Entre les Quatres Evangiles en manuscrit (I, 7*—9*), et le même

ghelielor din Cazania I (No. 8, p. 22 urm.) nu există mai nici o deosebire. Locul unde s'a copiat acest manuscris precum și numele scriitorului sânt însemnate în Epilogul manuscrisului, din care reese că a fost scris, adică copiat în Muntenia de către un Muntean și totuși este absolut identic cu tiparul. Operile ce poartă numele lui Coresi se vor clasa deci cu drept cuvânt între acele ce reprezintă dialectul Muntenesc, cu toate că au fost tipărite în Transilvania. Același caracter fonetic muntenesc îl are și Cazania a doua, pccând morfologia și sintactica textelor Evangheliei sânt puțin modificate d. o.: forma viitorului conditional în manuscris din 1574: **Ѣ АМОУ ЛѢКАРЕ ТОУ** e schimbată în: **Ѣ АМОУ КРИЦИ ЛѢКА**, fonetica însă este precum am observat, pretutindenea aceeași, și de origine Coresiană. Coresi este pomenit anume ca traducător atât aci, cât și la Psaltire.

Cestiunea priorității între tiparele și manuscrisele fiind de importanță capitală pentru istoria literaturii române o am discutat-o pe larg. După cele ce precedă, pentru mine cel puțin, nu mai începe nici o îndoială cum că manuscrisele, cu toate formele lor dialectale, neposedând nici o formă mai arhaică și nici un vocabular mai arhaic de cât acel al lui Coresi, nu sânt anterioare ci sânt posterioare lui Coresi, sânt variante dialectale; simple copii făcute după tipar și schimbate de către copietor. Acest procedeu l'am întâlnit foarte des în descrierea literaturii, unde am dat adesea ori de texte moldovenești copiate și schimbate de către un muntean și vice-versa.

Avem dar ca rezultat al cercetărilor și al comparațiunei între diferitele texte faptul că întregul grup de opere Coresiane reprezintă dialectul muntenesc din a doua jumătate a secolului al XVI-lea. Un rezultat pe care fără Chrestomatia de față nici n'am fi putut obține.

De același grup ține apoi Catechismul de la 1607 (No. 13) care conține părți întregi copiate din cuvânt în cuvânt din Cazania lui Coresi (No. 8). Apoi Epitaful lui Radu Buzescu (No. 15), Cronica lui Moxa (No. 20) Călătoria lui Sith (No. 22^a) și Paleca (No. 22^b) cu care se află într'același manuscris. Molitvelnicul (No. 28), Melhisedoc, Invățături (No. 33), Silvestru, Cazania de Govora (No. 35), Melotie, Cazania de Deal (No. 38) textul Evangheliei la toate aceste din urmă este foarte interesant, mai ales cu privire la Tetravanghelul lui Coresi. Tot între cărțile scrise în dialectul muntenesc socotese și Noul Testament de Belgrad (No. 42) al cărui adevărat traducător era Silvestru, fără îndoială același Silvestru care alcătuiase sau tălmăcise Cazania de Govora, și care astfel își arătase destoinicia pentru un așa fel de lucru literar. El lăsă însă lucrarea neisprăvită, căci moartea îi curmă activitatea; alți după aceea „l'au posleduit și unde n'au fost bine l'au isprăvit și l'au implut“ (p. 125). Aceștia se vede că au simțit deosebirea între dialectul lor și acel al autorului principal, și de aceea în „a doua predoslovie“ au un paragraf întreg, despre această deosebire de limbă (p. 126 No. A) din care

ouvrage imprimé par Coresi (I, N° 7, p. 17 suiv.) et aussi l'Evangile de la première „Cazania“ (N° 8, p. 22 suiv.) il n'y a aucune différence. L'endroit où la copie manuscrite a été exécutée, ainsi que le nom du copiste nous sont signalés par l'Epilogue; il en ressort que ce manuscrit, bien qu'il paraisse absolument identique au texte imprimé, a été écrit, c'est-à-dire copié par un Valaque en Valachie. Les ouvrages qui portent le nom de Coresi peuvent donc à juste titre être classés parmi ceux qui représentent le dialecte valaque, quoiqu'ils aient été imprimés en Transylvanie. Le même caractère phonétique valaque est à remarquer dans la seconde „Cazania“, tandis que la morphologie et la structure syntactique des textes de l'Evangile se trouvent un peu modifiées, comme par exemple la forme du futur conditionnel dans le manuscrit de 1574 : **СЪ АМОУ ЛЪСАРЕ ТОУ** changée en **СЪ АМОУ ВРЕЦН ЛЪСА**. Coresi y est mentionné comme traducteur, ainsi que dans le Psautier et le caractère phonétique est le même partout dans les livres de cet écrivain.

La question de la priorité des imprimés sur les manuscrits étant d'un haut intérêt pour l'histoire de la littérature roumaine, je l'ai suffisamment discutée. D'après ce qui précède, il ne reste plus aucun doute, à mon avis du moins, que les manuscrits, malgré toute leur apparence dialectale, n'offrant pas des formes ni un vocabulaire plus archaïques que les textes de Coresi, doivent être non antérieurs mais postérieurs aux textes imprimés; ce sont de simples variantes dialectales, des copies faites d'après les imprimés et modifiées par les copistes. On a déjà vu très souvent ce procédé dans l'aperçu de la littérature, où l'on trouvait des textes en moldave copiés et transformés par un valaque et vice-versa.

Comme résultat de nos recherches et de la comparaison entre les différents textes, nous arrivons à ce fait que le groupe intégral des œuvres de Coresi représente le dialecte valaque de la seconde moitié du XVIe siècle. Voilà une conclusion à laquelle nous ne serions pas sans doute arrivé sans le secours de la Chrestomathie.

Au même groupe se rattache encore le Catéchisme de 1607 (N° 13) qui renferme certaines parties entièrement copiées d'après la Cazania de Coresi (N° 8). Viennent ensuite l'épithaphe de Radu Buzeseu (N° 15), la chronique de Moxa (N° 20), le voyage de Sith (N° 22^a) la Palée (N° 22^b) se trouvant réunie dans un seul manuscrit avec le précédent. Le Molitvolnic (N° 28), Melchissédéch, Instructions (N° 33), Sylvestre, Cazania de Govora (N° 35), Meletie, Cazania de Déal (N° 38) — le texte de l'Evangile dans ces derniers livres est très intéressant, surtout en ce qui concerne leur rapport avec les Quatre Evangiles de Coresi. Enfin, parmi les livres appartenant au groupe valaque, je compte encore le Nouveau Testament de Belgrade (N° 42) dont le véritable traducteur fut Sylvestre, le même sans doute qui avait composé ou traduit le recueil de Cazanii publié à Govora, et prouvé de cette façon sa compétence dans un travail littéraire de ce genre. Il laissa l'ouvrage incomplet, la mort l'ayant ravi à son travail avant qu'il en vît la fin; d'autres après lui continuèrent l'œuvre en l'augmentant en même temps de corrections et d'additions (p. 125). Ils sentirent, paraît-il, la différence entre leur dialecte et celui de l'auteur principal; c'est pourquoi ils ont, dans la seconde préface, ajouté un chapitre, dans lequel ils font remarquer les différences des idiomes (p. 126, N° A),

reese că s'au încercat să alcătuiască un fel de limbă eclectică română lipsită de dialectisme pronunțate. În ori ce chip Noul Testament de Belgrad reflectă mai mult graiul muntenesc decât cel din Transilvania, și ne arată cum un original dintr'un dialect cam strein a fost schimbat așa ca să se potrivească mai mult cu dialectul local. Această transcriere și adaptare a unui text dintr'un dialect într' altul fiind de atâta importanță pentru cercetările filologice, am pomenit-o tot deauna anume ori de câte ori am avut prilejul. Nimic nu ne poate lămuri mai bine asupra acestor nuanțe dialectale decât schimbările făcute în opere vechi de către copişti sau tipografi când se încercau să dea lucrului străin sau arhaic o colorare locală sau mai modernă.

De un caracter neîdoelnic muntenesc este apoi Viața lui Varlaam și Iosafat (No. 43), Pravila de Târgoviște (No. 53), Invățăturile lui Neagoe Vodă și Viața sf. Nifon (No. 54—55), Molitvelnicul No. 60 pare a fi de origină moldovenească, dar a fost schimbat în dialectul muntenesc, altfel forme ca *svinți* pe lângă Dumnezeu nu se pot ușor explica, cea dintâia fiind o formă curat moldovenească, pecând *D-zeu* (și nu *D-zeu*) e curat muntenesc. De origine îndoelnică este Tetraevangelul (No. 62) care se pare a fi o prelucrare sau o copie puțin schimbată a Testamentului de Belgrad (No. 42). Prologul sau viețile Sfinților (No. 72) aparține grupului muntenesc, tot așa și Checa înțeleșului (No. 76), Apostolul (No. 82) și părți din Biblia (No. 186). Această lucrare uriașă și monumentală, care alătura cu viețile Sfinților ale Mitropolitului Dosoftheiu este cel mai important monument al literaturii române din secolul XVII^{-lea} nu pare a fi lucrarea Grecenilor, ci a spătarului Nicolae Miclescu; și nici a lui nu este în întregul ei, căci părți din Biblie nu sânt decât modernisări, schimbări și adaptări din traduceri mai vechi. Urmărirea izvoarelor a fiecărei părți, — ceea ce nu intră de loc în cadrul acestei Introduceri, — ar cere o cercetare amănunțită și adâncită. Nouă ne ajunge a constata cum că caracterul predominant al Bibliei este cel muntenesc.

Viața sf. Nifon scrisă de Anania Ieromonah (No. 88) precum și Mărgăritare ale lui Zlatoust tălmăcite de Greceanu (No. 89) sânt curat muntenesti. Tot așa e cazul cu Evanghelia Eleno-română a lui Șerban Greceanu (No. 94) cu toate că nu se poate tăgădui că Noul Testament de Belgrad a avut o înruire oare care asupra textului. Această înrăurire este și mai vădită la Molitvelnicul lui Opera din 1698 (No. 98) unde schimbările, deși foarte minuțioase, totuși sânt foarte instructive. Mineiul (No. 99) aparține de asemenea grupului nostru, tot așa și Lumina (No. 101), Cronica lui Radu Greceanu (No. 102), Invățăturile Creștinești (No. 103), Floarea Darurilor (No. 104) și Liturghia (No. 105). Evanghelia lui Anthim Ivireanu (No. 106) iarăși nu este alt-ceva decât o adaptare a celei de Belgrad din 1648 cu schimbări și mai mici fonetice și dialectale decât în adaptările pomenite până aci. Textul și ortografia sânt aproape absolut identice cu cele de Belgrad, deosebirea constă numai în schimbări lexicale,

duquel il ressort qu'ils avaient essayé de faire une sorte de langue littéraire roumaine, dépourvue de dialectismes prononcés. En tout cas, le Nouveau Testament reflète plutôt le dialecte valaque que celui de la Transylvanie, et nous montre comment un texte original écrit dans un dialecte étranger a été modifié de façon à ce qu'il se rapproche du dialecte local. Cette transcription d'un texte d'un dialecte dans l'autre, étant d'un si haut intérêt pour la recherche philologique, a été mentionnée toutes les fois que l'occasion s'en est présentée, et j'en ai fait mention cette fois-ci encore. Rien ne pourrait mieux nous aider à reconnaître ces nuances dialectales si ce n'est l'étude des modifications faites dans des ouvrages anciens par des copistes ou des imprimeurs, alors qu'ils s'efforçaient à donner à l'œuvre étrangère ou archaïque une apparence locale ou plus moderne.

Nous retrouvons le caractère purement valaque aussi dans la Vie de Varlaam et Josaphat (N° 43), dans la Pravila de Tergoviște (N° 53), dans les Instructions de Néagoe Voda et dans la Vie de St Niphon (N° 54—55). Le Molitvelnic semble être d'origine moldave, mais modifié selon le dialecte valaque, car on ne pourrait pas autrement s'expliquer des formes telles que *svinți* et *Dumnezeu*, le premier étant une forme purement moldave, le second D-zeu (et non D-*dău*), au contraire, une forme purement valaque. Le doute subsiste quant à l'origine des Quatre Evangiles du N° 62, qui paraissent être une refaite ou une copie peu modifiée du Testament de Belgrade (N° 42). Le Prologue ou „les Vies des Saints“ (N° 72) appartient au groupe valaque, de même que la Clef de la sagesse (N° 76), l'Apôtre (N° 82) et certains fragments de la Bible (N° 1688). Ce dernier livre, œuvre colossale qui, avec la Vie des Saints du métropolite Dosithée, forme les plus importants monuments de la littérature roumaine du XVIIe siècle, ne paraît pas être le travail des frères Greceanu, mais celui du spatar Nicolae Miclescu et encore il n'appartient pas intégralement à ce dernier, vu que certaines parties sont plus modernes, modifiées et adaptées d'après des traductions antérieures. Il faudrait une recherche minutieuse et détaillée pour rétablir les sources desquelles proviennent les divers livres de la Bible, ce qui n'entre pas dans le cadre de notre Introduction. Il nous suffit de constater que le caractère prédominant de la Bible est d'être en dialecte valaque.

La Vie du St Niphon écrite par Anania le hiéromonaque (N° 88) ainsi que les Perles de Zlatoust, traduites par les frères Greceanu (N° 89) dépendent également de ce dialecte. De même, l'Evangile gréco-roumain de Șerban Greceanu (N° 94), bien qu'on ne puisse nier une certaine influence de la part du Testament de Belgrade (1648 N° 42). L'influence de ce dernier sur le Molitvelnic d'Opréa de l'an 1698 (N° 98), est encore plus sensible; les changements, bien que très légers, sont fort instructifs. Appartiennent encore au même groupe, la Minée (N° 49), la Lumière (N° 101), la chronique de Radu Greceanu (N° 102), les Instructions chrétiennes (N° 103), la Fleur des grâces (N° 104), la Liturgie (N° 105), l'Evangile d'Anthime d'Ibérie (N° 106). Ce dernier n'est également qu'une adaptation d'après celui de Belgrade de 1648 avec des changements phonétiques et dialectaux encore plus légers que dans les autres adaptations, mentionnées jusqu'ici. L'orthographe et le texte de la traduction sont presque absolument identiques à l'Evangile de Belgrade, mais s'en

substituindu-se de către Anthim câte un cuvânt muntenesc în locul celui transilvănean.

De origine curat munteană pare a fi codicele mixt din care am reprodus părți din Isopie (No. 107), viața sf. Sava (No. 108) și glosariul slavono-român (No. 109). Tot de aceeași origină este și Anthologhion (No. 110) a cărui legătură cu Mineiul (No. 99) merită asemenea o cercetare specială.

Cu acest text se isprăvește numărul textelor munteștii din vol. I. Caracterul dialectic al textelor din vol. al II-lea mai ales când nu aparțin literaturii bisericești propriu zise, devine în ce în ce mai precis, cu cât ne apropiăm de vremurile noastre. Diferențele dialectale se accentuează din ce în ce mai mult, și greutatea ce am simțit-o la clasificarea textelor din vol. I. dispare cu încetul. Îndoeala ce am avut câte o dată dacă un text era transilvănean sau muntean, se limpezește la textele din vol. II-lea. Avem a face numai cu foarte puține cărți bisericești; cu atât mai mult însă cu texte mirene și cu manuscrise. Gruparea este deci mai ușoară, și vom considera ca munteștii cele următoare: Ceasoslovul lui Anthim (No. 116). După cele ce am constatat la Noul Testament tipărit de același Anthim, mă îndoiesc de originalitatea cărții; se poate ca acest Ceasoslov să fie de asemenea numai o reproducere puțin modificată după Ceasoslovul mai vechiu transilvănean. De origine muntească este tâlcul lui Theofilact (No. 118); Calendarul (No. 120) care cu toate că a fost tipărit în Brașov, pare însă a fi scos după un original alcătuit în Muntenia; Învățătura lui Anthim (No. 121), Cazaniile lui Ilie Minieat (No. 122) precum și Evanghelia (No. 124). Pe când Evanghelia lui Greceanu din 1693 (Vol. I, p. 308) era o copie după Noul Testament de Belgrad, îndreptată după originalul grecesc ce s'a tipărit alături, textul de față nu este decât o retipărire puțin modificată a Evangheliei lui Greceanu, schimbările fiind mai mult de un caracter gramatical, de pildă substituindu-se perfectul compus în locul Aoristului: au venit în loc de veni, fost au, în loc de fu etc.

Însir apoi ca aparținând acestui grup, Comoarea lui Damaschin (No. 125), și Cartea de bucate (No. 126). Oxisteri (No. 127), Istoria Rosească (No. 128) și Moartea lui Petru cel mare (No. 129) sânt niște romanieri munteștii ale unor originale moldovenești. Pentru No. 128 nu încapă nici o îndocală, de oare ce se pare a fi opera lui Miron (sau Neculae) Costin, cronicarul Moldovei. Povestea lui Alexi omul lui Dumnezeu (No. 136) este curat muntească, tot așa și Varlaam de Boțulescu (No. 139) și Simeon Thesalonic (No. 140); Iliodor (No. 144) numai până la un punct, căci pare a fi o schimbare munteană de la un original moldovenesc. Urmează apoi Omiliile lui Macarie (No. 149), Physiologus (?) (No. 150), Pravila lui Ipsilante (No. 154), Cronica lui Dumitrache (No. 155), Aravicon Mythologicon sau Halimaau (No. 156), Pravoslavnică Învățătură (No. 164), Poeziile lui Văcărescu (No. 166). Ierotocrit și Aretusa (No. 173) aparține iarăși clasei indoeclnice, de oare ce pe lângă forme pronunțate munteștii se strecoară prin text și

éloigne, comme je l'ai déjà dit, par des changements lexicaux, tels que des mots d'origine transylvaine remplacés par des correspondants en valaque.

Enfin, au groupe valaque se rattache encore le codex mixte, dont nous avons tiré des fragments d'Isopie (N° 107), la Vie du St Sava (N° 108), le glossaire slavo-roumain (N° 109); de même que l'Anthologion (N° 110), dont le rapport avec le Mineiu ci-dessus (N° 99) mériterait aussi une étude spéciale.

Avec ce dernier texte se complète le nombre des textes valaques renfermés dans le premier volume. Le caractère dialectal des textes du IIème volume, de ceux surtout qui n'appartiennent pas à la littérature ecclésiastique proprement dite, devient de plus en plus précis, à mesure qu'on approche de notre siècle. Les différences dialectales s'accroissent de plus en plus et la difficulté que nous avons éprouvée dans la classification des textes du Ier volume disparaît peu à peu. Les doutes qui nous ont envahis parfois dans ce volume pour savoir si un texte était d'origine transylvaine ou valaque, s'évanouissent dès qu'il s'agit du deuxième volume. Nous avons affaire dorénavant à fort peu de livres ecclésiastiques, et, par contre, à un grand nombre de manuscrits et de livres profanes. Le groupement devient par conséquent moins difficile. Nous allons énumérer maintenant les ouvrages appartenant au dialecte valaque : Le Ceasoslov d'Anthime d'Ibérie (N° 116), bien que, d'après tout ce que nous avons constaté au Nouveau Testament imprimé par le même écrivain, nous doutions de l'originalité du livre; il se peut bien que ce Ceasoslov soit aussi une reproduction légèrement modifiée du Ceasoslov plus ancien transylvain. Le Commentaire de Théophylacte (N° 118); le Calendrier (N° 120) bien qu'imprimé à Braşov, semble être la copie d'un original composé en Valachie; Les instructions d'Anthime (N° 121); le recueil de Cazanii d'Ilie Minéat (N° 122) ainsi que l'Evangile (N° 124). Ce dernier n'est qu'une édition peu modifiée de l'Evangile de Greceanu, les changements y étant plutôt grammaticaux, comme par exemple l'usage du passé indéfini pour l'Aoriste : am venit au lieu de venii, fost-au pour fu etc.; tandis que l'Evangile de Greceanu datant de 1693 (vol. I, p. 308) était une copie du Nouveau Testament de Belgrade, corrigée d'après l'original grec avec lequel il fut imprimé ensemble.

Viennent ensuite le Trésor de Damascène (N° 125), le Livre de Cuisine (N° 126), Oxisteri (N° 124), l'Histoire russe (N° 128) et la Mort de Pierre-le-Grand (N° 129) qui ne sont que des adaptations valaques d'originaux moldaves. Il n'y a pas de doute pour le N° 128 qui semble être l'œuvre de Miron (ou Nicolai) Costin, le chroniqueur de la Moldavie. Le récit d'Alexis, l'homme de Dieu (N° 136) est d'origine purement valaque, ainsi que Varlaam de Boţulescu (N° 139), Siméon le Thessalonien (N° 140) et jusqu'à un certain point Héliodor (N° 144), qui paraît aussi n'être qu'une copie valaque d'un texte en moldave. Appartiennent encore au groupe valaque les Homélies de Macarie (N° 149), Physiologus (?) (N° 150), la Pravila d'Ipsilanti (N° 154), la Chronique de Dumitrache (N° 155), Aravieon Mythologicon ou Halima (N° 156) l'Instruction orthodoxe (N° 164) et les Poésies de Vacarescu (N° 166). Pour Hiérotocrite et Arétuse l'origine est douteuse, car on y trouve des formes valaques à côté d'autres absolument moldaves.

unelo moldovenești. Viețile sfinților (No. 180) din potrivă, cu toate că au fost tipărite la Neamț se vede că au fost scoase de pe un izvod muntenească curat. Cauza acestor forme muntenești mai poate să fie că aceste vieți au fost alcătuite în limba bisericească, care precum am pomenit mai sus, a devenit graul literar bisericesc, deosebit de cel popular și mirean care ora și mai dialectic.

Caractorele lui Paris Mumulean (No. 191) sânt scrise în dialectul (limba) lui Văcărescu; de același dialect ține Loghica lui Chir Grigorie (No. 192) și Pildele lui Gulescu (No. 193) cu care se încheie literatura literară propriu zisă. Zapisese de prin carte și textele muntenești ce urmează aci sânt însemnate ca atari, așa extractul din Opincar (II, p. 258) și așa toate acele ce aparțin literaturii populare. Influenței limbii literare se datorește fonetica cam uniformă ce se poate observa mai în toate aceste texte din urmă. Pe ici pe colea se strecoare însă forme populare mai ales la vocale și la unele consonante ca j și g și alte mici schimbări. Deosebiroa cea mare între diferitele texte constă mai ales în dicționarul lor. Vorbe cu un înțeles local denotă originea imediată a cântecului, sau basmului sau ori ce alt text ar fi. Ca texte muntenești avem deci p. 1*, 7*, 9*. No. 6, 7, 8, 9, 13, 15, 20, 22*, 22^b, 28, 33, 35, 38, (42), 43, 53, 54, 55, (62), 72, 76, 82, 86, 88, 89, 94, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 116, 118, 120, 122, 124, 125, 126 (127, 128, 129), 136, 139, 140, (144), 149, (150), 154, 155, 164, 166 (173), 180, 191, 192, 193.

Transilvania. Intorcându-ne acuma la dialectul Transilvănean vom nota întâiu acele texte, cari prezintă fenomenul Rotacismului, adică schimbarea lui n în r între vocale.

În Chrestomatie se află peste tot patru texte cu acest fenomen caracteristic și adevărat Psaltirea (p. 1*), Praxapostol (p. 2*), Legenda Dumnicei (No. 4), și un tâlc al Evangheliei (No. 19) din 1619. Din aceste patru, cele două din urmă sânt scrise, adică copiate de către popa Mihail din Măhaciu, care în Epilogul la catechismul din 1607 (p. 43) scrie cîrî în loc de cine, adică înlocuiește pe n între vocale cu r. Datele și localitatea unde s'au copiat și de cine s'au copiat aceste două texte cu formele dialectale pronunțate fiind cunoscute ne constrâng a considera și cele-lalte două texte în cari se găsesc aceste forme sau datorite unui singur individ, sau ceea ce este mai probabil de o proveniență localnică de tot, de unde-va din Transilvania de Nord, poate chiar de la Măhaciu. Mai la vale vom reveni asupra acestui fenomen. De observat mai este forma păr, în loc de pân, până de origine bucovineană (v. glosarul s. v. pân).

Nu mai puțin greu este apoi a hotărî caracterul dialectic al celor alte părți din codicele copiat de popa Grigorie. Dintr'aceste Apocalipsul Apostolului Pavel (No. 1) și St. Sisinie (No. 3) au un caracter moldovenesc, oare-și-cum modificat de către copietorul, dar totuși nu într-atîta ca să se șteargă cu desăvîrșire caracterul original. Catechismul (No. 13) stă într'o legătură strînsă cu Cazania lui Coresi; dar are forme ulterioare transilvăne, atât lexicale cât și fonetice. Ceea ce ni-l arată a fi o lucrare posterioară, localnică, dependentă într'un mod fundamental de cartea lui Coresi. Același caracter transilvănean îl au, precum am observat, și cele alte texte pe cari eu le consider a fi prelucrări ulterioare ale operilor

Les Vies des Saints (N° 180), par contre, bien qu'elles fussent imprimées à Néamțz (en Moldavie), paraissent être une copie d'un original valaque. Les formes valaques proviennent peut-être de ce que ces Vies sont écrites dans la langue de l'église, qui, comme je l'ai dit plus haut, était devenue un idiome littéraire différent du dialecte populaire et profane.

Les Caractères de P. Mumuleanu (N° 191) se rattachent également au groupe valaque; de même la Logique de Chir Grigorie (N° 192) et les Maximes de Golescu; c'est avec ce dernier livre que finit la littérature proprement dite. Les extraits des textes valaques qui suivent sont signalés comme tels, aussi bien celui de l'Opincar (II, p. 258) que tous les autres appartenant à la littérature populaire. C'est à l'influence de la langue littéraire qu'on doit la phonétique presque uniforme que l'on observe dans les textes de la littérature populaire. Ça et là ont pénétré pourtant des formes populaires dans certaines voyelles et consonnes surtout, comme *j* et *g*, ainsi que d'autres petits changements. La grande différence entre les divers textes consiste principalement dans le vocabulaire; de mots ayant un sens local, dénotent avec exactitude l'origine immédiate de la chanson, du conte ou d'un texte quelconque. Nous avons donné des textes valaques à la page 1*, 7*, 9*, N° 6, 7, 8, 9, 13, 15, 20, 22*, 22^b, 28, 33, 35, 38 (42) 43, 53, 54, 55, 62, 72, 76, 82, 86, 88, 89, 94, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 116, 118, 120, 122, 124, 125, 126, (127, 128, 129), 136, 139, 140, 144, 149, (150), 154, 155, 164, 166, (173), 180, 191, 192, 193.

Transylvanie. En passant au groupe transylvain, nous mentionnerons de prime abord les textes qui présentent le phénomène connu sous le nom de rotacisme, à savoir le passage de *n* en *r* entre deux voyelles.

Dans la Chrestomathie l'on trouvera en tout quatre textes en ce genre : le Psautier (p. 1*), le Praxion (p. 2*), la Légende du Dimanche (N° 4) et l'Evangile avec commentaire (N° 19) de l'an 1619. Parmi ces quatre textes, les deux derniers ont été écrits ou copiés par l'abbé Mihaïu de Măhăciu, qui, dans l'Epilogue du catéchisme de 1607 (p. 43) écrit *ciri* au lieu de *cine*, par conséquence usa du rotacisme. La date et le lieu où ces deux derniers furent copiés, ainsi que le nom du copiste étant hors de doute; nous fait croire que les autres deux textes dans lesquels ces formes se trouvent sont l'œuvre d'un seul individu ou, ce qui est plus probable encore, qu'ils proviennent de la même localité, probablement quelque endroit du Nord de la Transylvanie, peut-être bien de Măhăciu. Il faut encore remarquer la forme *păr* au lieu de *păn* pour *pănă* originaire de la Bucovine (v. le glossaire s. v. *păn*).

Il n'est pas moins difficile encore de préciser le caractère dialectal de certaines parties du codex copié par l'abbé Grégoire, telles que l'Apocalypse de St Paul (N° 1) et St Sisinie (N° 3), qui se rattachent au groupe moldave, bien qu'elles fussent légèrement retouchées par le copiste, mais pas assez pour rendre méconnaissable leur nature primitive. Le catéchisme (N° 13) se trouve dans un rapport étroit avec la IIe Cazania de Coresi, mais il est profondément imprégné de formes transylvaines lexicales et phonétiques, qui sont justement la preuve d'un travail postérieur, local, qui dépend entièrement du livre analogue de Coresi. Les autres textes, que je considère comme des refontes ultérieures des œuvres de Co-

lui Coresi și adică Psaltirea (p. 1*) și Praxapostolul (p. 2*) cari au pe lângă aceasta și rotacismul. Dacă am divide dialectul transilvănean într'unu de Nord-ost și altul de Sud-vest, așa zice că cel dintâiu se apropie mai mult de graiul popular din Moldova și Bucovina, pe când cel din urmă se apropie mai mult de cel din Muntenia. Textele pomenite până aci aparține toate clasei de Nord-ost, sau pentru a preciza-o încă și mai mult geograficește așa spunu că toate aceste sânt din Maramureș sau din Bucovina, pe când graiul din Ardeal propriu zis și din Hațeg este acela de Sud-vest. Tipăriturile ce voiu pomeni de aci înainte aparțin, în cea mai mare parte, acestor provincie din urmă, pe când manuscrisele, în mare parte, constitue monumentele literare ce posedăm din Nord-ostul Transilvaniei. Acolo nefiind nici odată tipografi, ușor putem înțelege că s'au făcut copii în scris, după cărțile tiparnice de prin sudul Transilvaniei, cari erau rare și scumpe și că s'a modificat limba caei nu se potrivea întocmai cu graiul de acolo; cu atât mai mult când acele au fost de origină muntenească.

Un text adevărat Transilvănean este acel al Paliei (No. 10) care și el nu prezintă absolută unitate în fonetica sa. Nu se aseamănă apoi de loc cu textele Coresiano, dovedind iarăși cum-că acele texte nu 'și au originea lor în Transilvania și nu reprezintă acel dialect decât în rarele excepțiuni cari sânt datorite lucrătorilor și ajutătorilor lui Coresi, când la traducere, când la tipar.

Mai mult se aseamănă însă cu această limbă a lui Coresi, cele-l-alte cărți tipărite în Transilvania în secolul XVIII-lea, căci ele stau deja supt influența Evangheliei, a Psaltirii și a Cazanielor lui Coresi. Limba literară începe a se fixa. Nu puțin contribuie Noul Testament de Belgrad (No. 42) la această fixare și închiegare. Precum am văzut deja mai sus, cartea se datorește muncii și științei unui Muntean. Izvodul alcătuit de dânsul se continuă de către alți și se adaptă cerințelor locale de către învățații din Belgrad, dar ei deja au conștiința diferențelor dialectale, și ei sânt cei dintâi cari se încearcă să creeze o limbă literară română, care neștiind seamă de formele dialectale, tinde a fi o limbă înțeleasă și prin urmare adoptată și imitată de toți; ceea ce s'a și întâmplat până la un punct.

Limba Psaltirei de Belgrad (No. 52) se aseamănă cu aceea a Noului Testament dar se apropie și mai mult de cea a Paliei.

În Geografia Ardealului (No. 58) dăm iarăși de forme cari se apropie de graiul muntenească, deosebindu-se de Psaltirea (No. 52) și de Palia, d. e. neavând *S* ci numai *3*, tot așa *Ж* ține locul lui *у* etc. cu toate că cele-l-alte forme sânt curat transilvănene. Mai pronunțat dialectal este caracterul Așezămintelor (No. 70) și acel al textului ce urmează (No. 71) cari se pot număra la clasa Nord-Ost.

Același caracter îl are apoi un Diaconariu (No. 79) care din nefericire ni s'a păstrat numai într'un exemplar defect. Nu poate să fie opera lui Ioan din Vinți, căci se deosebete în fonetica sa de Sieriuț (No. 84) și de Cărarea pre scurt ale acelui autor (No. 85) care urmează în limba

resi, tels que le Psautier (p. 1*) et le Praxapostol (p. 2*) présentent également un caractère transylvain, et de plus suivent le rotacisme. Si l'on pouvait diviser le groupe transylvain en deux sousdialectes : de Nord-Est et de Sud-Ouest, on verrait que le premier se rapproche du langage populaire de la Moldavie et de la Bucovine, et que le dernier ressemble davantage à celui de la Valachie; tous les textes d'origine transylvaine mentionnés jusqu'ici appartiennent à la classe Nord-Est, ou bien pour préciser d'une manière plus exacte, proviennent du Marmoros ou de la Bucovine; tandis que le langage du S.-O. est celui de la Transylvanie et du Hatzeg. Les textes imprimés que je mentionnerai plus loin appartiennent, pour la plus grande partie, à ces dernières provinces, alors que les manuscrits forment généralement les monuments littéraires du groupe N.-E. Comme il n'y avait pas d'imprimerie dans cette région, on comprendra facilement que l'on n'y pouvait faire que des copies manuscrites d'après les originaux imprimés au Sud de la Transylvanie, qui étaient fort rares et hors de prix et modifiées dans un dialecte différent de celui de ce pays-là; à plus forte raison, si les livres provenaient de la Valachie, comme je l'ai expliqué plus haut.

Un texte d'origine purement transylvaine est celui de la Paliea (N° 10) bien qu'il n'offre pas une unité absolue dans sa phonétique. Il ne ressemble point aux textes de Coresi, ce qui prouve une fois de plus l'origine non transylvaine de ces derniers, dont les seules et rares exceptions qu'on trouve dans la traduction et dans l'impression sont dues aux collaborateurs et aux imprimeurs de Coresi.

Ce sont plutôt les textes imprimés au XVIIIe siècle en Transylvanie qui subissent fortement l'influence des œuvres de Coresi, telles que l'Evangile, le Psautier et la Cazania. C'est vers cette époque que la langue commence à se fixer et à se préciser, grâce principalement aux influences du Nouveau Testament de Belgrade (N° 42), œuvre de mérite due au labour et au talent d'un écrivain valaque. Ce livre servit à beaucoup d'imitations, et les savants de Belgrade, qui possédaient déjà la connaissance des variétés dialectales, l'adaptèrent conforme aux exigences du dialecte local et s'efforcèrent, les premiers, de créer une langue littéraire roumaine, qui, sans tenir compte de formes dialectales, tendit à devenir une langue intelligible et correcte, ce qui, jusqu'à un certain point, s'est précisément réalisé et réussit à être adoptée par un grand nombre d'écrivains postérieurs.

Dans le Psautier de Belgrade (N° 52) la langue ressemble en quelque sorte à celle du Nouveau Testament, mais se rapproche encore davantage de celle de la Palie.

La Géographie de la Transylvanie (N° 58) présente également des formes semblables à l'idiome valaque, tout en s'éloignant de la langue du Psautier (N° 52) et de celle de la Palie, comme par exemple pour ce qui touche à l'usage du *z* à la place de *s* qu'elle ne possède pas et l'emploi de *ж* pour *u*, etc., bien que les autres formes appartiennent au dialecte purement transylvain. Les *Așezăminte* (N° 70), ainsi que le texte qui les suit (N° 71), offrent un caractère très sensible du groupe N.-O.

De même un *Diaconariu* (N° 79), qui, malheureusement, s'est conservé dans un texte incomplet. Je ne le crois pas être l'œuvre de l'abbé Jean de Vinți, car il s'éloigne par la phonétique du *Sicriul* (N° 84) et de

și grafia fonetică pe aceea a Noului Testament de Belgrad și aparține clasei Sud-Vest.

Molităvnicu (No. 87) se aseamănă cu „Diaconaru” de mai sus. Acela fiind tipărit în Belgrad și mai având și alte forme dialectale sigure, ne întărește în judecata cum să și „Diaconaru” este de aceeași origină. În *Chronica* lui Dorotheus (No. 95, p. 311) avem un text de origine moldovenească care a trecut prin mâna unui copist din Transilvania; amestecul ambelor dialecte o dovedește. Mai greu este de precizat caracterul operilor lui Alexandru Dascal. *Penticostariul* (No. 96) se aseamănă cu graful de Nord-Ost adică cu al Moldovei, iar textul ce urmează: *Psaltirea* cu tâle (No. 97) dacă n'a fost prelucrată de un scriitor din Muntenia, ne arată același autor scriind în două dialecte bine deosebite, ceea ce este cu neputință. Mai mult așa înclina a crede cum că Alexandru Dascal a fost Moldovean și că *Psaltirea* este o copie muntenească.

În vol. al II-lea al *Crestomatiei* avem întâiu *Calindariul* (No. 120) care are deja caracterul limbei literare muntenești; tot așa este cazul cu *Catechismul* (No. 147, p. 97) care s'a tipărit în Viena și anume pentru folosul Românilor de sub stăpânirea Austriei. Nică *Biblia* lui Clain (No. 165) cartea cea mai voluminoasă ce a apărut în Transilvania în tot cursul secolului al XVIII-lea nu se depărtează de această limbă literară, din care au dispărut mai toate urmele dialectale. Nu într-o chestiune de originalitate a acestei producțiuni, cu toate că e lesne de presupus că s'a folosit Clain de *Biblia* de București.

Caracterul dialectal este mai vădit la iveală în producțiunile beletristice și literare ce se datoresc scriitorilor transilvăneni de pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea. De atunci începe abea adevărată literatură originală, când autorul nu se mai mulțumește a fi un traducător slavice, urmărind originalul strein din cuvânt în cuvânt, ci autorul, sau este cu totul original în concepțiunea sa, sau prelucrează în mod liber subiectul împrumutat de aiurea.

Precum am văzut, când am tratat despre istoria literaturii românești, literatura din Transilvania este supusă unei înrăuriri cu totul deosebită de aceea sub care s'a născut, a crescut și s'a dezvoltat vechea literatură română.

Acestei influențe deosebite se și datorește schimosirea stilului în acele opere care sânt traduse dintr-o limbă cu desăvârșire opusă spiritului limbei românești.

O altă cauză puternică care a înrăurit în Transilvania asupra limbei române de pe acea vreme este tendința latinisării, care începe a se manifesta pe atunci, și a cărei urme se pot observa în scrierile lui Maior, Clain, Tichindeal și alții. Tendința era îndoită, adică de a scrie limba română cu litere latine și de a elimina din dicționarul limbei, ori ce cuvânt ce se părea a fi de origine nelatinească. Tendința întâia a produs aceea încurcătură grafică din care n'a eșit nici chiar cea din urmă ortografie autorizată; căci unii scriau etimologicește, alții transcriau sunetele române

la Cărare pre scurt (N° 85), dont la langue et l'orthographe sont celles du Nouveau Testament de Belgrade, et par conséquent se rattachent au groupe S.-V.

Le Molitâvnic (N° 87) ressemble au „Diaconariu“ précédent. Celui-là, imprimé à Belgrade et présentant de plus des formes dialectales évidentes, nous confirme l'opinion que le „Diaconariu“ doit être de la même origine. La Chronique de Dorotheus (N° 95, p. 311) est un texte d'origine moldave, ayant passé par les mains d'un copiste transylvain; le mélange de ces deux dialectes nous le prouve suffisamment. Il est plus difficile à préciser le caractère dialectal dans les œuvres d'Alexandre Dascalul. Son Penticostariu (N° 96, p. 312) se rapproche du dialecte (N.-E.), de la Moldavie, et le texte qui suit: le Psautier avec commentaire (N° 97), au cas où il n'aurait pas été refait par un écrivain valaque, nous présenterait le même écrivain s'exprimant dans deux dialectes différents, ce qui réellement est impossible. Je serais plutôt porté à croire que Dascal était Moldave et que le Psautier ne serait qu'une adaptation valaque.

Dans le second volume de la Chrestomathie, nous avons d'abord le Calendrier (N° 120) qui porte déjà la marque de la langue littéraire, valaque; de même le Catéchisme (N° 147), imprimé à Vienne et publié pour les besoins des Roumains habitant l'Autriche. La Bible de Clain (N° 165), l'œuvre la plus volumineuse qui ait paru au XVIIIe siècle en Transylvanie, ne s'éloigne pas non plus de cette langue littéraire, dont toutes les traces dialectales se sont complètement effacées. Il est inutile de me prononcer sur l'originalité de cette traduction, car il est facile à supposer que Clain s'y est servi de la Bible de Bucarest.

Dans les productions littéraires, en prose ou en vers, des écrivains de la Transylvanie vers la fin du XVIIIe siècle, ce caractère dialectal est encore plus sensible. C'est à peine à partir de cette époque-ci que commence la littérature véritablement originale, où l'on n'a plus affaire à des traductions serviles, qui suivaient mot-à-mot le texte original, mais à des écrivains, ayant une puissante faculté de conception ou à des traducteurs habiles, qui refont, conforme au génie de la langue roumaine, les travaux des autres.

La littérature de cette province, ainsi qu'on l'a vu lorsque j'ai parlé de l'histoire de la littérature roumaine, est soumise à une influence bien différente de celle qu'a subie l'ancienne littérature roumaine dans son développement.

C'est à cette influence qu'on doit la bizarrerie du style dans les livres traduits d'une langue absolument opposée au génie de la langue roumaine.

Une autre influence non moins puissante fut la tendance à latiniser, qui commence à se manifester à cette époque-là, comme l'on en peut se convaincre par les traces qu'elle a laissées dans les ouvrages de Maïor, de Clain, de Tichindeal et d'autres. La tendance était plutôt double: car il s'agissait d'écrire le roumain avec les caractères latins, et aussi d'éliminer du dictionnaire chaque mot qui ne semblait pas être d'origine latine. Le premier essai donna naissance à une confusion orthographique d'où n'est pas encore sortie même la dernière orthographe officielle: quelques-uns écrivaient selon l'étymologie, d'autres rendaient les sons propres au roumain par des signes arbitraires, et c'est à peine de nos jours qu'est

cu semne arbitrare și abea acum începe să răzbată o ortografie curat fonetică, întocmai precum era cea veche chirilică, care a reprodus cu o esactitate perfectă toate sunetele propriie grafului românesc. Tendința latinisării a contribuit la decăderea literară și la sărăcirea limbei, ce se poate observa în cursul secolului al XIX-lea, mai ales acolo, unde această tendință predomina.

Ca exemplu de ortografie cu litere latine am tipărit textul No. 174 adică Acathistul lui Clain, după cum se pare, cea mai veche carte bisericească română tipărită cu litere latinești; din care cauză reprezintă deja acele dificultăți și nedumeriri ortografice ce se perpetuă sub forme variate la toți urmașii, ce întrebuințează literile latine. Valoarea esactă a vocalelor și a sunetelor curat românești nefiind decât abea indicată, toate acele texte cu ortografii meșteșugite și sucite nu sânt decât de o valoare îndoielnică pentru cercetările filologice. Din această cauză n'am reprodus alte texte decât acel Acathist și câte-va cântece populare din Sas-Rogen (Transilvania), cari au fost scrise de culegătorul cu o astfel de ortografie.

În cărțile însă cari au păstrat slova chirilică caracterul dialectic reese din ce în ce mai mult, și această cu cât ne apropiăm de epoca modernă. Așa avem Retorica (No. 167, p. 162) și toate operile lui Barac, și Aaron de cari voiu vorbi mai la vale.

Gromovnicul (No. 168) este o copie făcută de către un Muntean după un izvod transilvănean. Contrariul, adică copierea și tipărirea în Transilvania de texte muntenești, se înțelege cu modificări mai mult sau mai puțin pronunțate dialectale, a avut loc la Bertoldo (No. 170), Sindipa (No. 175) și Esop (No. 182, p. 207). Așa că în toate aceste avem un amestec de dialecte.

Forme dialectale pronunțate s'au strecurat apoi în Arghir și Elena a lui I. Barac (No. 172) precum și în Patima (No. 176) a lui V. Aaron. Tot așa este cazul cu Didahiile (No. 179), ale lui P. Maior și cu Hronica (No. 181) a lui Șincai. Tichindeal în Fabule (No. 183) începe a schimba limba introducând câte-va neologisme, dar totu-și mai păstrează ortografia chirilică și astfel ne arată caracterul dialectic al limbei scrise de dânsul. Verșul Cotronței (No. 186) ca o producțiune populară oglindește într'un mod corect dialectul local; păcat numai că P. Furdul a întrebuințat literile latine și ortografia ungurească, care întunecă puțin caracterul adevărat al sunetelor românești nereproduse cu esactitatea alfabetului chirilic. Colindele ce urmează (No. 187) sânt de asemenea de origine transilvăne, limba fiind mai mult populară. Mai literară este limba în Chiemarea la typărire (No. 188) a lui Loga și în Răsipirea Ierusalimului (No. 189) de I. Barac, dar are forme dialectale amestecate cu formele literare.

La suma textelor de origine transilvăneană mai este de adăugat textul dialectal din Hațeg și cântecele populare din secțiunea literaturii populare, a căror ortografie nu este în tot deauna fonetică ci, când mai mult, când mai puțin etimologică, iar graful este acel al culegătorului, influențat de acel a poporului, fără a'l reproduce cu aceea esactitate care e necesară pentru cercetări filologice. Avem deci următoarele texte ca reprezentând graful din Transilvania: p. 1*, 2*. No. (1, 3), 4,

apparue une orthographe purement phonétique, ainsi que l'était l'orthographe cyrillique, qui reproduisait avec une parfaite précision les sons particuliers au langage roumain. La seconde tendance contribua aussi, de son côté, à la décadence littéraire et à l'appauvrissement de la langue durant tout le XIXe siècle.

Comme exemple d'orthographe en caractères latins, j'ai donné le texte N° 174, un fragment de l'Acathiste de Clăin, le plus ancien livre ecclésiastique imprimé en semblables caractères, et qui présente, le premier, déjà toutes les difficultés orthographiques que l'on verra, sous des formes plus ou moins différentes, se perpétuer dans tous les livres des écrivains postérieurs, se servant de l'alphabet latin. La valeur exacte de certaines voyelles ou consonnes propres au roumain étant insuffisamment indiquée, le mérite des textes imprimés avec une orthographe pareille, compliquée et travaillée, ne peut être que fort douteux pour les recherches philologiques. C'est pourquoi je me suis borné à l'unique reproduction de l'Acathiste et de quelques chants populaires de Sas-Regen (en Transylvanie) écrits également en caractères latins par celui qui les a recueillis.

Par contre, le caractère dialectal s'est mieux conservé dans les textes imprimés en caractères cyrilliques, et il se fait sentir plus on avance vers l'époque moderne, comme dans la Rhétorique (N° 167) et dans toutes les œuvres de Barac et d'Aaron, dont je parlerai plus tard.

Le Gromovnic (N° 168) n'est qu'une copie faite par un Valaque d'après un original imprimé en Transylvanie. Le contraire s'est produit, avec certaines modifications plus ou moins sérieuses, pour Bertholdo (N° 170), Sindipa (N° 175) et pour Aesope (N° 182), de sorte que dans tous ces livres on trouve un mélange de dialectes.

Des formes dialectales prononcées ont pénétré dans Arghir et Hélène de Barac (N° 172) ainsi que dans la „Passion“ de V. Aaron, dans les Didahii (N° 179) de Pierre Maïor et dans la Chronique de Șincai. Tichindeal, dans ses fables (N° 183), commence à se servir de néologismes, mais conserve encore l'orthographe cyrillique, à l'aide de laquelle il est facile de reconnaître les nuances dialectales. Le Verșul Cotronței (N° 186) comme production populaire reflète d'une manière exacte la nature du dialecte local; il est à regretter seulement que Furdui se soit servi de caractères latins et de l'orthographe hongroise, qui altère en quelque sorte la valeur réelle de chaque son roumain, non plus rendu avec la même exactitude que par l'orthographe cyrillique. Les Colinde qui suivent (N° 187) appartiennent également au groupe transylvain, la langue en étant plus populaire. Elle est purement littéraire dans la Chiemarea la typarire (N° 188) de Loga et dans la Dispersion de Jérusalem (N° 189) de J. Barac, bien que dans ces œuvres on trouve parfois encore des formes dialectales.

Voilà où je me suis arrêté pour ce qui concerne les textes d'origine transylvaine. Il me reste pourtant encore à ajouter un texte dans le dialecte du Hatzeg, et aussi quelques chants populaires, dont l'orthographe n'est pas toujours phonétique, mais plus ou moins étymologique, et dont le dialecte est celui de l'éditeur influencé par celui du peuple, sans le rendre avec l'exactitude nécessaire dans une semblable recherche. Les textes représentant le dialecte de la Transylvanie sont : p. 1*, 2*. N° (1,

nică o urmă nu se găsește la vre-unu din numeroșii scriitori Moldoveni din a căror opere atât publicate cât și manuscrise am dat extracte aci.

După cum însă se poate dovedi atât prin ajutorul monumentelor literare cât și prin viul graiu al locuitorilor, se pare că în secolii din urmă un dialect, care are multe afinități cu dialectul Istrien și întru cât-va cu cel din Macedonia s'a răspândit cu încetul de-alungul șirului munților Carpați. Niște Mocani sau mai bine păcurari originari de dincolo de Dunăre, cari vorbeau acel dialect trebuia să se fi întins de la Sud-Vest la Nord-Ost tot de-alungul munților și la un moment dat să se fi așezat în unele locuri, mai ales în acele puțin populate, precum era Moldova de Nord. Aceștia s'ar datori formele cu rotacismul. O altă imigrațiune a unui element român în număr considerabil, venind din Macedonia s'a efectuat în sec. XVI și XVII care urmând drumul bătut de mocani s'a întins din Transilvania prin Maramureș până în Bucovina. În cursul a doi secoli s'a contopit cu elementul mai vechiu indigen, modificând într'un mod esențial graiul acestuia. Contopirea și schimbarea graiului a avut loc însă abea în cei din urmă doi secolii, după ce se încheiase deja limba literară română în forma ei de față. Căci schimbări precum le prezintă dialectul moldovenesc de pildă, bi=ghi, pi=chi etc. precum am observat nu se găsesc nici măcar în acele texte cari sânt de origină cu totul populară. Urme numai se pot găsi pe ici pe colea, câte un cuvânt, câte o formă se strecoară într'un text, care de altfel n'are nimica în comun cu acea excepțiune. Se pot astfel urmări numai tendințele latente ale unei schimbări ulterioare, produse însă nu în modul organic al dezvoltării ei în modul violent al amestecării și contopirii cu un dialect introdus de aiurea.

Altfel o schimbare precum este aceea de care ne ocupăm ar fi fără seamăn în istoria limbilor. Localizarea acestui dialect, reprezentat în Chrestomatia numai prin texte macedonene și istriene (și numai câte un exemplu din țara Hațegului și din Valeni de munte) dovedește că stă în legătura intimă cu acel element care locuiește azi în creștii munților Carpați, care pribegind din loc în loc ca păstori cu turmele lor, varând aci și ernând aiurea, în Istria și Macedonia, s'a hotărât a se așeza și a stăpâni ținuturile atât de des bătute de dânsul, dar că a venit de s'a sălășluit aci abea în timpuri relativ moderne. Astfel s'ar explica ușor acea schimbare surprinzătoare a graiului moldovenesc și acel al locuitorilor megieși de prin munții Transilvaniei.

Nuanța dialectală din Basarabia este reprezentată prin textul No. 185 iar cântecurile populare și textele de literatură populară fiind scrise în limba literară nu au decât puține forme dialectale pronunțate. Pe cât am putut am păstrat ortografia culegătorilor neschimbată, căci nu voiam să iau asupra mi răspunderea de a transcrie poate necesar texte dialectale schimbându-le ast-fel fără voia mea caracterul lor distinctiv.

la population actuelle de la Moldavie, tandis que dans les ouvrages des chroniqueurs moldaves on ne trouve aucune trace de pareils changements.

Ainsi que l'on peut s'en assurer à l'aide des monuments littéraires et par le langage vivant des habitants, il semble que dans les derniers siècles, un dialecte ayant beaucoup d'affinités avec le dialecte istrien, s'est répandu peu à peu le long des Carpathes. Quelques „mocani“ ou bien bergers, originaire d'au-delà du Danube, se seraient répandus du Sud-Ouest au Nord-Est tout le long des montagnes, et à un moment donné se seraient établis dans certains endroits, principalement les moins peuplés, comme l'étaient les parties du Nord de la Moldavie. C'est à cette colonie que l'on doit l'introduction du rotacisme. Une autre immigration d'un élément roumain en nombre considérable, venant de Macédoine eut lieu entre le XVIe et le XVIIe siècle. Ils suivirent la route frayée par les bergers ou mocani, et s'étendirent en Marmoros et en Bucovine en passant par la Transylvanie. Ils fusionnèrent avec l'élément indigène ancien durant deux siècles, modifiant ce dernier d'une manière absolue. La fusion et la transformation de ces deux dialectes se sont effectuées à peine durant les deux derniers siècles, après que la langue littéraire roumaine se fût désormais arrêtée à la forme actuelle. Des changements dans le dialecte moldave, tels que bi = ghi, comme nous l'avons déjà vu, ne se retrouvent même pas dans les textes avec un fond populaire. C'est à peine si l'on y rencontre une trace, çà et là un mot ou une forme qui d'ailleurs n'ont rien de commun avec le reste. L'on ne peut donc suivre que les tendances insensibles d'un changement ultérieur, produit non à la façon naturelle du développement, mais d'une manière abrupte dans la fusion violente d'un dialecte indigène avec le dialecte étranger.

D'ailleurs un changement, comme celui dont nous nous occupons ici, serait sans exemple dans l'histoire des langues. La localisation de ce dialecte, représenté dans la *Chrestomathie* par des textes macédoniens et istriens (avec un seul exemple du Hatzeg et de Văleni de munte) prouve qu'il est dans un rapport étroit avec le dialecte de la population qui se rencontre dans le creux des Carpathes, errant de place en place comme les bergers avec leurs troupeaux, passant l'été dans un endroit et l'hiver ailleurs, dans l'Istrie ou la Macédoine, jusqu'à ce qu'elle se décide à s'y établir et à se rendre maître des régions qu'elle avait tant de fois parcourues, mais qu'elle s'y fixa à une époque relativement moderne. Ainsi s'expliquerait facilement et cette transformation surprenante du langage moderne moldave, et parmi des habitants des montagnes aux confins de la Transylvanie.

La nuance dialectale de la Bessarabie n'est représentée que par le texte N° 185, et les chants populaires et les textes appartenant à la littérature du peuple n'offrent que fort peu de différences dialectales sensibles. Autant que j'ai pu, j'ai gardé intacte l'orthographe des éditeurs, ne voulant pas prendre sur moi la responsabilité d'une transcription peut-être inexacte, en altérant le caractère dialectal des textes.

Cu aceasta se încheie darea mea de seamă asupra textelor publicate de mine: Ce valoare au pentru cercetările filologice și istorico-literare îndreptate în spre deslușirea creșterii limbii românești și a resfirării ei în dialecte și nuanțe de dialecte; cum cu ajutorul acestor texte se poate urmări dezvoltarea limbii de la monumentele cele mai vechi până la cele mai moderne. Ele ne arată ce forțe au contribuit la formarea și ce elemente s'au întrebuințat la alcătuirea literaturii românești și ele constituie monumentele neprețioase ale neamului român.

Grâce à ces textes, l'on peut suivre le développement de la langue, des monuments les plus anciens aux monuments les plus modernes. C'est ici que s'arrête mon aperçu sur la valeur intrinsèque qu'offrent pour les recherches philologiques et d'histoire littéraire les textes, que j'ai reproduits en vue de mettre en lumière le début et le développement de la langue roumaine, et de suivre sa séparation en dialectes; ils nous font voir les forces qui ont contribué à la formation de la langue ainsi que les éléments constitutifs de la littérature roumaine. Nous pouvons dire qu'ils renferment les monuments impérissables de la nationalité roumaine.

cel și cea sânt și pronume demonstrative v. §. 6, No. III.

III. Pronominal:

Masc. Sing. al.		Fem. Sing. a.
Plur. al.		Plur. ale.

IV. Nehotărât:

Masc. Sing. Nom. Ac. un; G. D. unul.
 Plur. Nom. unii; niște; G. D. unor; niștor.
 Fem. Sing. o,ună; G. unei.
 Plur. Nom. unele; G. D. unor.
 Macedor. un, unul; ună, unei. niște.
 un și o v. numerale §. 7.

§. 5. Substantivul.

I. Declinarea nearticulată:

Masc. Sing. și Plur. bărbat(-ți); G. de-, a bărbat(ți); D. bărbat(ți); Ac. pe bărbat(ți); V. bărbat(ți); Abl. de la bărbat(ți).
 Fem. Sing. și Plur. fată (fete); G. de-, a fată; D. fată; Ac. pe fată; V. fată;
 Abl. de la fată (fete).

II. Declinarea articulată:

1. Cu terminațiune consonantică:

Masc. Sing. Nom. Ac. banul; G. D. banului; V. bane, banule.
 Plur. Nom. Ac. banii; G. D. banilor; V. bani, banilor.

Macedor. luplu, a luplui, lupu; luplii, luplior.

Exemple arhaice și excepțiuni: Plur. Nom. apostoly 77, 3; G. D. -lylor 116, 3. brazilor b. 234, 2. copii 200, 2. dăruitorilor 240, 3. domnieilor 53, 3. feciorii 315, 2. grumazilor 258. înțelepților b. 181, 2. directorilor 256, 2. b. 232, 3. fraților b. 230. fraților 259, 1. 2. b. 234. morților 215, 2. meșterilor b. 136.

Sing. V. învățătoru 108, 3; -țătoard 187.

Domn, doamne etc.

2. Cu terminațiune vocalică:

a) -u. Nom. Ac. bou; G. D. boului; V. boule.
 Plur. Nom. boii; G. D. boilor; V. boi, boilor.

Macedor. favrulu, favrului, favrili, favrilor.

b) 1. -e. Nom. Ac. cărbune-le; G. D. -lui; V. -le.
 Plur. cărbuni-i; G. D. -lor; V. -ni, -lor.

nume, V. nume.

Macedor. jone-le, jone-lui, jone; jon-lii, jon-lor, joni.

b) 2. -ea. Nom. nenea; G. D. nenii; V. nene.

Plur. Nom. nenii; G. D. nenilor; V. neni, -ilor.

b) 3. -e. Nom. pârșlea; G. D. pârșlii; V. pârșle-o.

Plur. Nom. pârșlii; G. D. -ilor; V. pârșli, -ilor.
 gădea.

c) -a. Sing. Nom. popa; G. D. popii; V. popo.

Plur. Nom. popii; G. D. popilor; V. popi, -ilor.

vlădică, iuzbașa, G. D. -și 92, 2; -șie 92, 2.

Macedor. Dumnezeu, V. -zeale b. 272, 3; giione, V. giioneale b. 275.

Fem. 1. a) terminațiunea -a. Nom. Ac. *casa*; G. D. *casei*; V. *casă*.

Plur. Nom. Ac. *case*; G. D. *caselor*; V. *case*, -lor.

b) Sing. Nom. Ac. *scara*; G. D. *scării*; V. *scară*.

Plur. Nom. Ac. *scările*; G. D. *scărilor*; V. *scări*, -ilor.

c) -că. Nom. Ac. *turturică*; G. D. *turturicei*; V. *turturico*.

Plur. Nom. Ac. *turturicele* (-relele); G. D. *turturicelor*; V. *turturicelor*.

Macedor. *luna*, *lunili*, *lună*. *lunile*, *lunilor*, *lune*.

2. terminațiunea -e.

a) Sing. Nom. Ac. V. *cartea*; G. D. *cărții*.

Plur. Nom. Ac. *cărțile*; G. D. *cărților*; V. *cărți*, -ilor.

b) Nom. *zestrea*; G. D. *zestrei*; V. *zestre*.

Plur. Nom. *zestrele*; G. D. *zestrelor*; V. *zestrelor*.

Macedor. *adunarea*, *adunarili*, *adunare*; *adunările*, *adunărilor*, *adunări*.

3. terminațiunea -ie.

Sing. Nom. *datoria*; G. D. *datorii*, -ii; V. *datorie*.

Plur. Nom. *datoriile*; G. D. *datoriilor*, -iilor; V. *datoriilor*, -iilor.

Macedor. *istoria*, *istoriili*, *istorie*; *istoriile*, *istoriilor*, *istorii*.

4. terminațiunea -eaud.

Sing. Nom. *steaua*; G. D. *stelei*; V. *steauo*.

Plur. Nom. *stele*; G. D. *stelelor*; V. *stele*, *stelelor*.

1. Fem. termin. în -a: Macedor. *steaoa*, *steaoili*, *steao*; *steale*, *steallor*.

Exemple arhaice și excepțiuni:

G. D. -*cei*. *asineci* 36,2; *aspideci* 16,2. 60; *apeci* 1,2; *caseci* 13,2; *credințeci* 10*,3. 11*; *fetecei* 12,2; *învățătureci* 138,3; *năpărceci* 60.

G. D. -*iei*. *dulceției* 13*,3; *Gheeniei* 113,2; *gropiei* 230; *inimiei* 13,2. 97,3. 137. 141. 164,2; *învățăturiei* 25,3; *limbiei* 6*,2. 125,3; *luminiei* 85,3; *lumiiei* 3*; *Asiei* 36.

G. D. -*ii*. *besereci* 114. 129. 148,2; *besericii* 77,3. 317,2. 193; *besea-ricii* 257,3. *b. 9*; *besericii* 363,3; *bisericii* 297; *maicii* 249,3; *casii* 291,2. 296. *b. 7,2*; *căsi* *b. 169,2*; *bahii* *b. 362,2,3*; *coronii* *b. 219,2*; *carății* *b. 73*; *cătii* 329,3. 330; *cinii* 332; *doamni* *b. 68,3*; *lunii* *b. 9,2*; *apii* 69. 265. *b. 111,2*; *dumnezăoai* *b. 83,3*.

G. D. -*i*. *besereci* 98. 87,3; *gropi* 138,3; *fabuli* *b. 213*; *fapturi* *b. 100*; *dumnezăoai* *b. 84,3*.

G. D. -*ăi*. *maicăi* 64. 340,2; *comoarăi* 23; *casăi* *b. 117,2*; *cunostințăi* *b. 156,2*.

G. D. -*e*. *basne* 359,3; *drăpte* 345,2; *biruințe* 192,2.

G. D. -*ei*. *asinei* 232,3; *babei* *b. 348*; *beserecei* 107,2. 220; *cetei* 130,3; *crătasiei* *b. 77*; *gupănăsiei* 45; *maicei*.

Plur. -*ă*. *biruințele* *b. 198*; *blândețele* *b. 65*; *buzăle* 350,3; *cădelniță* *b. 74,2*; *casăle* 333,2. *b. 56,3*. 113,2. 171,3. 218,2; *cosiță* *b. 89,2*; *cucoarăle* *b. 132,3*; *fetăle* 301,3; *fețele* *b. 218*; *fiarăle* *b. 150,2*. 164,3. 217; *-rălor* *b. 59,1*; *ghiarăle* *b. 129,2*. 130,3; *grăunță* *b. 66,3*. 221,3; *limbă* 8. etc.

Adjective femin.: *alăsă* *b. 10*; *amară* 363,3. *b. 48*. 179,3; *aprinsă* 147,3; *frumoasă* *b. 85*. 141. 172,3; *groasă* *b. 141*. 145. etc.

-*ê*. *megilașê* 197; *fapteale* 99,3; — -*i*. *fapțile* *b. 49*; *biruinților* *b. 197,2*; *barbile* *b. 98,3*; *căsi* *b. 223*. 225.

2. Fem. term. în -e:

G. D. -eei. afunzimeei 86,3; legeei 5*,3.

-iei. bunătației 112,2; cărtiei 97,3; chemariet 10*,3; creștinătăției 39,3. 98; cetăției 176,2.3; dereptăției 10*. 13*,3; legiei 16*,3; lumiei 1. 12,2. 17,2. 18,2. 29,2. 41. 46,2. 54. 56,3. 84,3. 104. 109,2. 154,2. 186; măincăriei 30; măriei 11,2. 34,3. 35; mariei 36; — (grand) 11*,2; meserătăției 25; mieriei 98; morției 13*. 14*,3. 23. 99,2. 102,2. 138,1.2. 141; nopției 34,2. 154.

-ei. cetăței 66. 67,3; dreptăței 48; mărei 49,3; nopței 286,2.

-ii. arderii 281,3; călii 285,2; cărtii 125,2.3; cetății 147,2. b. 197,3; cinstii b. 5,2; creștinătății 76,2; dreptății 79,2; dragostii b. 23; lămii 96,2. 118,3; mării 110,3. 127,2; mănăstirii 78; morții 166,2.

-di. cetățdi 254; morțdi 257,2. 267,3.

-i. cruci 106. 226,2; lumi 36,3. 42,2; mănăstiri 94,2; nopți 245.

3. Fem. term. în -ie:

G. D. -ii. bătaii b. 159; bogății b. 95 (-ției b. 128,3); curății 79.

-di. avuții b. 359,2.

Plur. în -ă. bătrâneță b. 63,2; cărțile 251,2.3; Neutre: brață b. 190,2.3. 230,3; cardle b. 293; gerură 8; giudăță 150,2 (-te 46. 119. b. 9).

-i. hrisoavile b. 219,3. 222,2. 220,2.

Macedor. Sing. G. D. a ingturareliet b. 267,2.3; lumi-lliet b. 280,2.

Plur. ingturările b. 267,2.3.

III. Numele proprii:

Masc. 1. Consonantă: Mușat; G. D. lui M.; V. Mușate.

V. Isóape 351,2; Anadami b. 135,2.

2. -e. Sing. Nom. Ac. V. Gheorghe; G. D. lui Gheorghe.

Plur. Gheorghil; G. D. Gheorghilor.

G. Mihniei 172; -nei b. 206,2; Mambre-ei 37.

3. -ie. Zaharie; G. D. lui Zaharia; V. Zahario.

G. Antonii b. 199; Ghenarii 44.

4. -u. Radu; G. D. lui R.; V. Radule!

Sandule; Vladule. Alexandre!

5. -a. Luca; G. Lucăi 307,3. G. Cogolet 53,2; Agripet 148,2; -piț 149,2; Nekitei 53,2.

Fem. Martha; Martei; Martho!

Ana; Anel; Anno!

Nume proprii.

G. D. -iei. Xenedoriei 37,2; (-ei, Araviei b. 55,3).

G. D. -ii. Annii 249,3. b. 171,2; Aretusii b. 178; Aravii 367,2.3; Artemii b. 91; Elisafii b. 61,2; —, -i, Evi b. 232,2.

G. D. -di. Dâmbovițdi 189,2.

V. Evvo 64,2.

Substantivele comune, adică de două genuri, se declină la singular ca masculine, iar la plural ca feminine.

Aceeși regulă urmează și adiectivele, cari se declină ca substantive. Formele lor feminine și plurale sânt însemnate în glosar.

§. 6. Pronumele.

I. Pronume personal.

Pers. 1.

A) absolut.: Sing. Nom. eu; G. meu; D. mie; Ac. mine.
Plur. Nom. noi; G. nostru; D. nouă; Ac. noi.

B) conjunct.: Sing. D. îmi, mi, -'mi, mi-; Ac. mă.
Plur. D. ne, ni; Ac. ne.

Macedor. eu; nîui; nîia; mine. noi; a nostror; nao; noi. nîi; me; nă
Istr. ió; mire; (a) mile; nôi; a nó(i); Conj. mê; (ă)m(i); n(ă); n(ă).

Exemple arhaice și excepțiuni: eu 3. 4. 8. 16, 2. 40. 51, 3. etc.
meu 8; mîcu 5. 18, 2. 3. 31. 42, 3; mie 4. 5. 12. 18, 3. 52, 2; mîi 207. 2. ă. 199;
mine 1. 4. 10, 2. 16, 2. 16*, 3. 18, 3; mine 1*, 6. 6. 40. 46. 47, 3. 104. 108. 184, 2.
366, 2. 3; mîinre 2*, 1. 4*, 3. 6*, 3. 7*; mîinre 2*. 6*, 3; ăm 215, 2; mî 9; mî 6.
2*, 3; em b. 47; mî 18, 2; mî 3, 2. 3; mî 16, 3. 18, 2. 364, 3; me 2*, 3. 4*. 5*.

Macedor. Nom. mine b. 270, 2. 272, 2. 274, 3; îeu b. 281, 3; mî b. 270, 3;
nîi b. 263, 2. 265, 2.

Istr. ăo b. 284; mire b. 285.

Plur. Nom. noi 1. 3; Ac. D. nui 55. 36, 3. 2; noao 10. 25, 3. 27. 40, 3.
77, 2. 167, 3. b. 101, 3; noaoi b. 252, 3; noad 48, 2. 108. 137. 196, 3.
230. 322, 3. b. 11. 199, 2; noai 179; noa 207, 2; noo 35. 77, 2. 119, 2;
nuoi b. 56, 3.

nostru, v. pron. posesiv.

D. ne 26, 2. 27, 2; ni 285; nă b. 277.

Macedor. nă b. 279. 282.

Istr. na b. 283.

mineș 94, 2. 183.

Pers. 2.

A) absolut.: Sing. Nom. tu; G. tău; D. ție; Ac. tine.
Plur. Nom. voi; G. vostru; D. voao; Ac. voi.

B) conjunct.: Sing. D. îți; ți; -'ți; ți-; Ac. te.
Plur. D. vă; vi; Ac. vă.

-ț 3; ăt 254, 2.

Macedor. tu; tui; țea; tine. voi; vostror; vao; voi. țe; te. vâ.

Istr. tu; tire; (a) ție. vói; a vó(i). té; (ă)t(i); v(ă); vè.

1. el.

Pers. 3.

A) absolut.: Masc. Nom. Ac. el; G. D. lui; lu; Plur. Nom. Ac. ei; G. D. lor.
Fem. Nom. Ac. ea; G. D. ei; Plur. Nom. Ac. ele; G. D. lor.

Reflexiv Sing. Plur. G. său; D. șie; Ac. sine.

Ac. cu pron. conjunct.: sine-mî; sine-ți; sine-și.

B) conjunct.: Masc. D. ăi, i, -i, i-; Ac. ăi, -i, i-; Plur. D. le, li; Ac. ăi, -i, i-.
Fem. D. ăi, i, -i, i-; Ac. o: Plur. D. le, li; Ac. le.

Reflexiv: D. ăși, și, -'și, și-; Ac. se.

Macedor. Abs. el, lui; elîi, lor. Ia, lîei, ia; ele, lor. şâ, se; Conj. lîi, lu. lîa, lîi; Fem. lîi, u. lîa, le.

Istr. Abs. masc. îê, îê, aîê. îeli, îel, aîel; Conj. (â)l, lî(ô)l. lî, l(e); Fem. ia, ia, aîa. îale, îale, aîale; Conj. vo, o, la. lî(ot), le, l(e). sîre, sê.

Exemple arhaice şi excepţiuni: *elî* 141; *eal* 301. *b.* 360, 2; *elu* 2. 5. 6. 14. 14*, 2. 27, 1. 3. 54, 2; *îel* *b.* 68, 2. *lu* 25. 35; *lu* v. Articol. *el* 1. 2. 5. 18. 26, 2. 192; *eai* 1. 300, 3. 307; *lor* 1. 9. 19, 2. 28. 34, 3; *eah* 142; *eeah* 136, 2; *è* 307. *b.* 85. 171, 2. 3; *el* 29, 2; *eai* 306, 3. *b.* 83. 85; *eale* 8*, 2. 24, 2. 34, 2. 40, 3. 42, 2. 231; *elê* *b.* 73; *îale* 57. 94, 2. 167, 3. 349; *i* 2. 17, 3. 19, 3. 26, 2. 30, 3. 33. 39, 3. 51, 2; *î* *b.* 212, 2; *el* 216, 2; *c* *b.* 360; *-l* 7. 18; *le* 8. 23; *l* 7; *lâ* 13; *âi* 213; *i* 2*, 2. 7. 8. 13. 15, 2. 18. 27, 2. 46, 2. 50, 2. 213; *le* 46; *lâ* 5*, 2. 7*; *sine* 46, 3. 50, 2; *sînre* 4*, 3; *sîne* 364; *sîni* *b.* 360; *pie* 285. *b.* 14; *piea* 313, 2; *-î* 2. 235, 2; *îî* 167; *-î* 362, 2. *b.* 51, 3. 120, 2. 122; *elu-î* 7. 21. 128, 2; *lui-î* 328, 2. *b.* 62, 3. 107. 203, 3; *ei-î* 21, 3. *b.* 79, 3. 107, 2; *loru-î* 21, 3. *b.* 57, 3. 83, 2; *sine-mî* 316, 2; *sine-î* *b.* 5.

Macedor. Plur. Nom. *elî* *b.* 263, 3; *elî* *b.* 276, 3; *a lîei* *b.* 267, 2; D. *lîi* *b.* 263, 3. 264, 3. 265, 3. 266; *îlî* *b.* 270. 272; *îlî* *b.* 281; *lî* *b.* 272, 3; Ac. *-lî* *b.* 272, 2; *lu* *b.* 272; *lâ* *b.* 265, 3. 266, 2; *lî* *b.* 276, 2. 279, 3; *le* *b.* 273, 3; *lî* *b.* 266.

Istr. Sing. Nom. *egl* *b.* 283; G. *îeîlî* *b.* 282, 3; D. *lu* *b.* 283, 3. 284, 2. 3. 285; Plur. Nom. *îelî* *b.* 282, 2. 286, 3; D. *lu* *b.* 283; *îa* *b.* 284, 2; *lîet* *b.* 283, 3; *lî* *b.* 284, 2; *î* *b.* 283, 3.

2. *nus*. Simplu.

A) *nus*, *nusă*. *nuşi*, *nuse*.

Artic. *nusul*, *nusa*. *nuşul*, *nusele*.

Macedor. *năsu*, *năsă*, *năşi*, *năse*.

B) Sing. masc. *îns*; fem. *însă*; Plur. masc. *înşi*; Fem. *îns*.

Compus cu pron. conjunctive.

1. Sing. masc. *însu-mî*; Fem. *însa-mî*; Plur. masc. *înşi-ne*; Fem. *îns*-ne.

2. Sing. masc. *însu-î*; Fem. *însa-î*; Plur. masc. *înşi-vă*; Fem. *îns*-vă.

3. Sing. masc. *însu-şi*; Fem. *însa-şi*; G. D. *îns*-şi; Plur. masc. *înşi-şi*; Fem. *îns*-şi.

Masc. Nom. *dănsul*; G. D. *-lui*; Plur. Nom. Ac. *dănsul*; G. D. *dănsilor*.

Fem. Nom. *dănsa*; G. D. *dăns*; Plur. Nom. Ac. *dăns*; G. D. *dănselor*.

Macedor. *însul*, *însuşi*, *însuşi*, *însuşi*. *însină*, *însivă*, *însuşi*, *însuşi*.

Exemple arhaice şi excepţiuni:

nus 100, 2. 102, 2. 103, 3. 187, 2.

nusul 18, 2. 21, 2. 58, 2. 85, 3; *nuşi* 15, 2. 85, 3; *nusa* 108, 3. 188, 1. 2; *nusele* 81.

îns 15. 231, 2. 232, 1. 2; Plur. *înşi* 306, 3.

Masc. Conj. *însul* 99. 137, 3. 139, 3. 186; Plur. masc. *însu-mî* 92, 3. 98, 2. 138, 3. *b.* 363, 2.

însu-î 113, 2. 192, 3. 186. 345, 3. *b.* 48. 119. 149, 2. *b.* 208, 2.

însu-şi 15, 2. 41, 3. 44, 2. 47, 3. 56. 62. 69, 2. 88, 2. 97, 3. 100, 2. 182. 231, 2. 309, 3. 316. 317, 2. 342, 2. 367, 3. *b.* 21. 73. 80, 3. 120. 127. 163.

înşi-ne 44, 3. 109, 2. *b.* 124, 3. 154, 2.

înşi-vă 46, 2. 50. 140, 2.

înşi-şi 46, 3. 60, 2. 111. 130, 3. 278, 2.

Fem. *însă* 110. 188; Plur. *înce* 229, 2. 3; Comp. s. *însă-mi* 53; *înce-ți* b. 194; *însă-ți* 141. b. 163, 2; *înce-ș* b. 179, 2. 363, 2; Plur. *însă-și* b. 87, 3; *înce-ș* 32. *adins-voi-și* 12*, 2; *adins-ci-și* 12*, 2; *adins-și* (semet ipsos) 12*. *cătr'âns* 108, 3; *-însu* 31. 365, 3; *di însul* 48, 2. 84, 3; *di însu* 366, 2; *d'ins* 367, 3; *d'însii* 15, 3. 59, 3; *dănsăle* Fem. plur. b. 182, 3. *într'ânsul* b. 157; Fem. *într'ânsă* 8; Plur. masc. *-ânsii* 11. 15, 3. Fem. *într'ânsile* b. 91, 2; *dentr'ânse* 57. *pre îns* 67. 230. 286, 2; *pre însul* 185, 1. 2. 187, 2. 3. 267, 3; *prînsul* 82; *-însu* 51, 2; *prînsu* 365; *prînsii* 50, 2. 183, 3; *prînsii* 367; Fem. *pri însă* 366, 2; *pre-însăle* 187, 3; Plur. *pre însine* 241; *sprensă* 14; *sprînsii* 15, 3; *spreînsul* 247, 3.

II. Pronume posesiv.

A) Nearticulat.

a) cu subiectul în singular:

1. Sing. masc. *mîeu*; Fem. *mea*; G.D. *mele*; Plur. masc. *mîei*; Fem. *mele*.
2. Sing. masc. *tău*; Fem. *ta*; G.D. *tale*; Plur. masc. *tăi*; Fem. *tale*.
3. Sing. masc. *lui*; Fem. *ei*; Sing. masc. *său*; Fem. *sa*; G.D. *săi*, *sale*; Plur. masc. *săi*; Fem. *sale*.

b) cu subiectul în plural:

1. Sing. masc. *nostru*; Fem. *noastră*; Plur. masc. *noștrii*; Fem. *noastre*.
2. Sing. masc. *vostru*; Fem. *voastră*; Plur. masc. *voștrii*; Fem. *voastre*.
3. Sing. Plur. masc. fem. *lor*, *său*.

B) Articulat.

al mîeu, a mea; al mîei, ale mele, etc.

Macedor. ameu, niu; a mei, a mea. amele. ateu, tu; atei. ata, ta; atale. su, sa; (săi). a nostru, a noștri; a nostra, a noastre. a vostru, a voștri; a voastră, a voastre.

Istr. Masc. *méu*, *téu*; *noștru*, *voștru*; (*luțela?*) (*a*)lor. Fem. *mê*, *tê*; *noștrê*, *voștrê*; (*luțêla?*) (*a*)lor. Plur. masc. *meli*, *teli*; *noștrii*, *voștri*; *luțeli*, (*a*)lor. Fem. *meli*, *teli*; *noștre*, *voștre*; (*luțeli?*) (*a*)lor.

Exemple arhaice și excepțiuni:

Masc. *meu* 6; *mîeu* 1*, 3. 4. 14, 3. 47, 2. 100; *mîeau* 366, 3; *mîu* 87. 102, 3. Fem. *mê* 4. 5. 11, 3; *me* 1. 135, 2. 208. 299, 3. 302. 365, 3. b. 57, 3. 84, 2. 95, 3. 138, 2. 179, 3. 183; *meah* 141, 3; G. *me* 7. Plur. *mêle* 3. 4. 8. 12. 13; *meli* 365, 3. b. 57, 3; *mele* 9; *tei* b. 69, 2.

Macedor.: *a meu* b. 269, 2.

Istr. Plur. *meli* b. 284.

Plur. *nostru* 1. 3. *noștri* 32. 66, 2; *-try* 76, 3; *noștri* 69, 2. *noastră* 9. 38, 2; *noastră* 45. 141, 2. b. 84, 2. 233; *noștre* 37, 3. 45, 2. 48, 3. 363, 3.

Istr. *noștra* b. 284, 3; Plur. *noștre* b. 283. 284, 3.

Sing. Plur. *său* 5. 11*; *seu* 2; *săi* 5. 12, 2. 16, 2; *sei* 71, 3. b. 12; *sîi* b. 371, 3; *sa* 1. 2; *sale* 2. 3. 9. 34, 2; *săli* b. 82, 3. 119, 2.

Macedor. *su* b. 279, 2. 280, 2.

Istr. Masc. *seu* b. 286, 2; Fem. *sae* b. 284, 2.

III. Pronume demonstrativ.

1. *acest, cest.*

A) Nearticulat.

Masc. *acest, acestui; acești, acestor.* Fem. *această, acestei; aceste, acestor.*

B) Articulat.

Masc. *acesta, acestuia; aceștia, acestora.* Fem. *aceasta, acestela; acestea, acestora.*

a) *cest, cestui; cești, cestor. ceastă, cestei; ceste, cestor.*

b) *cesta, cestuia; ceștia, cestora. ceasta, cestela; ceste, cestora.*

a) *ăst, ăstui; ăști, ăstor. ăstă, ăstei; ăste, ăstor.*

b) *ăsta, ăstua; ăștia, ăstora. ăsta, ăstela; ăste, ăstora.*

Exemple arhaice și excepțiuni: Masc. *acesta* 5. 21. 30,3. 66; *-lo* 43,3; *-ti* 88; *acista* b. 56. 132,3. 359,2; *acistu* 87. b. 172; *acestuea* 17,2. 77; *-ue* b. 196,2; *acestē* 15. 31,3. 34,2. 49,3. b. 247; *acestē* b. 213,3; *acepte* 2,2. 184; *aceptē* 15. 18,3. 77. 100,2. 165,2; *-lea* 49,3. 116,3. 184,2; *-ești* b. 197,2. 198. 222,2; *acestor, -ra; cest* 31. 36,2. 44,3. 74,3. 93. 102,3; *cesta* 162,2. 170,3; *cestui* 28; *-uea* 32; Plur. Nom. Ac. *cești* 26,2. 3. b. 107; *cești* 216,2; *ceapți* b. 11,3; *ceptē* 85; G. D. *cestor; cestora* 128; *ăst* b. 260. 362,2; *ăsta; ăstua* b. 355,2; *acestaș* 1*. 11,3. b. 8. 39,2. 53,2. 55,2. 163,3. 195,3; Plur. *aiești* 226,3.

Macedor. *aistu* b. 265,2. 271; *aistui* b. 271,3; Plur. *aiești* b. 266.

Fem. *ăcasta* 2. 4. 13,2. 30,2. 36,3. b. 61,3; G. D. *aceptiș* 23. 46. b. 82,3. 251,3; *-tie* 306,3; *-tiea* 331,2. b. 21,2. 215; *acestiea* 159,2. 160; *aceapșiea* b. 10,2; *aceaste* 77,3; *-lea* 123; *ăstă* 23,2. 24,3. 26. 27,2. 38,2. 91,3. 96,3. 118,3. 131,2. 151,2. 196,3. 348,2; *căstă* 62,2; *cești* 32. 36,3. 79,3. 80,2. 125,2. 131,3; *cēte* 25,2. 28,2. 38. 131; *ceste* b. 103,2. 313; *ăcastaș* 319. 320—322; *acepșieapși* 331,2; *ăstă* b. 360,3; *ăste* b. 105. 323,3; *ăstea* 259,2. b. 261; *ăstor* b. 315,3.

Macedor. *aista* b. 263,3. 264,2. 278,2; *acstă* b. 273,2; *aistei* b. 267,2. 3; *aiste* b. 264,3.

Istr. *ăasta* b. 284,2.

2. *acel.*

A) Nearticulat.

Masc. *acel, acelu; acel, acelor.* Fem. *acea; acelei. acele; acelor.*

B) Articulat.

acela, aceluia; acei, acelora. Fem. *aceea, aceleia. acelea, acelora.*

a) *cel, celui; cei, celor. cea, celei; cele, celor. cela, celuia; cei, celora. ceea, celea; celea, celora.*

b) *ăl, ălui; ăi, ălor. ă, ălei; ale, ălor. ăla, ălăia; ăla, ălora. a, alei; alea, alora.*

Macedor. *ațelu, ațelui; ațeli, ațelor. ațea, ațelei; ațele, ațelor.*

Exemple arhaice și excepțiuni: Masc. *cel* 27,2. 31. 79,2. 80,2. 157,2; *ceal* b. 9; *čal* b. 56; *cela* 4*. 3. 4. 9. 26,3. 29,2. Nearticulat: *cei* 26; *cie* 365,3; *cii* b. 83. 143,3; *cē* 363,3. Articulat: *ceea* 2*,3. 9*. 10*. 1. 2. 9. 19,2. 3. 28,2. 52,2. 155. 247,3. 349,3; *ceka* 106; *čad* 8; *ceā* 50,3. 83,3; *cee* 16,3. 54,2; *cica* 266,2. 366; *cita* b. 57,3. (*ăl* Plur. *-i* b. 326,3.) *celora* 3*,2. 1. 18. 19. 47,3. 84,3.

Macedor. *ațel* b. 267,3; Plur. *ațeli* b. 265.

Banat. Plur. *peț* b. 262,2.

Fem. *cea* b. 11. 299; *că* 17, 2. 29, 2. 340, 2; *ce* 34. 198. *că* 363, 3. b. 56. 57. 64, 2. 83, 2. 114, 2. 142, 2. 181, 3. 197, 3. 292, 2; *cei* 141, 2. 142, 2; *cei* 12*, 2. *ceia* 3*, 2. 29, 2. 31, 2. 128, 2. 137, 3; *ceia* 29, 3; *cei* 9. 95, 3. 107. b. 5, 2. 106, 2. 164, 2; *cei* 306, 3; *cei* 15*, 2; *cele* 2; *cele* b. 24, 2. 25, 3. 42, 3. b. 22, 3; *ceale* b. 357; *celi* b. 65. 120, 3; Art. *cel* 4. 24, 3. 29, 2. 31, 2; *celoa* 34. 50. b. 13, 2; *cealea* 8; *cale* 6*, 3; *cel* 8.

Istr. Plur. *celi* b. 288, 2.

cel-alt G. D. *celut-alt* b. 355, 2; Plur. *celalți* b. 126, 3; *celanți* b. 97, 3; G. *celoralți* b. 84, 2; *ceca-lalți* 66, 2; Fem. *cealaltă* b. 84, 2; *cealaltă* b. 325, 2.

Plur. Fem. G. D. *celoralalte* b. 357, 2.

IV. Pronume relativ și interogativ.

A) Nearticulat.

1. Masc. *care*; G. D. *cărui*; Fem. *care*; G. D. *cărui*; Plur. *car*; G. D. *cărui*.

B) Articulat.

Masc. Nom. Ac. *carele*; G. D. *cărui*; Plur. Nom. Ac. *car*; G. D. *cărui*.

Fem. Nom. Ac. *care*; G. D. *cărui*; Plur. Nom. Ac. *car*; G. D. *cărui*.

1* *niscare*, se declină *ca* și *care*; Plur. *niscari* 177, 3; *-că* b. 312, 2. 315, 3.

2. *cine*; G. D. *cui*; *cui* 13*, 3.

3. *ce* nedeclinabil.

Macedor. *care*, a cui. și.

Istr. *cărle*; Fem. *car*; Plur. Masc. Fem. *cărli*.

4. Masc. *că*; Fem. *că*; Plur. Masc. *că*; Fem. *că*; G. D. *că*; Plur. Masc. Fem. *că* 1*, 2.

5. Masc. *at*; Fem. *at*; Plur. *at*; Fem. *at*; G. D. *at*; Plur. Masc. *at* 199, 3; *-ă* b. 46, 3. 255, 2; *-a* b. 70, 2; Fem. *at* b. 47, 2; *at* 104, 3.

Macedor. Plur. Masc. *ahă* b. 280.

V. Pronume nedefinit.

A) Nearticulat.

1. Sing. Masc. *un*; G. D. *unui*; Plur. Nom. Ac. *un*; G. D. *unor*. Fem. o; G. D. *unei*; Plur. Nom. Ac. *une*; G. D. *unor*.

B) Articulat.

Masc. *unul*, *unui*; *un*, *unor*. Fem. *una*, *unei*, *unele*, *unor*.

2. *nime*: G. D. *nimeni*, *nimeri*.

nimănu 171, 3. 204, 2; *nemănu* 159, 2; *nimănu* 174. 177, 3. b. 178, 3. 350; *nemănu* 230, 2. 245, 3. b. 218; *nimănu* 198, 2; *ne* b. 11, 2.

3. Masc. *alt*; *altui*; *alt*, *altor*. Fem. *altă*, *altei*; *alte*, *altor*. Art. Masc. *altul*, *altuia*; *altii*, *altora*. Fem. *alta*, *alteia*; *alte*, *altora*.

Sing. G. D. *altuia* 119, 3. 197. 327, 2; *-u* b. 189; *-u* 51, 2; Plur. Nom. *altie* 87, 2; *altii* 258, 3; G. D. *altor* 88, 2; Fem. G. *altie* b. 208; Plur. Nom. *altile* b. 61.

Istr. Masc. Sing. Nom. *ato* b. 282, 2. 284, 2; Fem. *ata* b. 283, 3. 285.

4. Sing. Masc. Nom. Ac. *tot*; Fem. *toată*; Plur. Masc. *toți*; Fem. *toate*; G. D. *tuturor*; Art. *tuturora*.

§. 7. Numerales.

I. Ordinale.

1 un, unu,ună, o (a); 2 doi, două (x); 3 trei (r); 4 patru (a); 5 cinci (s); 6 șase (5); 7 șapte (z); 8 opt (n); 9 nouă (e); 10 zece (f); 11 un-spre-zece (af); 12 doi-spre-zece (af); 13 trei-spre-zece (rf); 20 două-zeci (x); 30 trei-zeci (a); 40 patru-zeci (m); 50 cinci-zeci (n); 60 șai-zeci (ă); 70 șapte-zeci (e); 80 opt-zeci (n); 90 nouă-zeci (u); 100 o sută (ș); 200 două sute (c); 300 trei sute (r); 400 patru sute (ș); 500 cinci sute (e); 600 șase sute (x); 700 șapte sute (y); 800 opt sute (w); 900 nouă sute (u); 1000 o mie (ș); 2000 două mil (ș); 1891 o mie opt sute nouă-zeci și una (awua).

un: G. D. unul; Plur. unit; G. D. unor. Art. unul, unuia, unit, unora.

Fem. ună, o; G. D. uniet; Plur. une; G. D. unor. Art. una, uneia, unele, unora.

un și o mai slujesc ca articol nehotărât.

doi: G. D. donor; Fem. donă; G. D. donor; amândoi, -două, -douor.

zece, sută și mie: G. D. zeci; Nom. Plur. Masc. zeci; Fem. zecile; G. D. zecilor. G. D. sutei; Plur. sute, sutele; G. D. sutelor. miei; mil, miile, miilor.

Macedor. unu, ună; doi, dan; trei; patru; ținti; șase; șapte; optu; nau; zațe; unsprezațe; daosprezațe; treisprezațe; liniți; treizăți; patru-zăți; ținzăți; șaizăți; șaptezați; optuzăți; nauzăți; ună sută; dao sute; trei sute; ună nilie; dao nilii. Masc. doili, doilor; Fem. daole, daolor, treilii, treile, zațelii, zațele. (Bojadshi p. 40.)

Istr. ur, urû; doi, do; trei; patru; ținti; șase; șapte; osân; devet; zêți; urprezêți; dolprezêți; do-vote-zêți; 21. ur-pre-do-vote-zêți; 30. trei-vote-zêți; 40. patru-vote-zêți; ținți-vote-zêți; devet-vote-zêți; 100. șto; 200. do-vote-șto; milar; doi milar; 1879 milar asen-vote-șto devet-pre-sapte-vote-zăți. (Miklosich, Rum. Unters., I, p. 74.)

II. Cardinale.

Masc. întâiu, al doilea, al treilea, al zecelea, al o sutea, al o miea. Al dintăiu, cel dintăiu, al, cel deal doilea etc.

Fem. întâia, a doua, a treia, a patra, a zecea, a o sută, a o miea. cea-, a dintăiu, cea-, a deadona etc.

Macedor. Masc. a intenea, primlu; a doilea, a treilea, a patrulea, a țințilea, a șaselea, a șaptelea, a optulea, a naulea, a zațelea, a unsprezațlea, a linițlea; Fem. a intenea, prima; a daoa, a treia, a patrua, a ținția, a șasea, a șeptea, a optua, a nana, a zațea, a unsprezațea, a liniția.

Istr. Masc. prvi; Fem. prvê; doile, treile, patrule, osnile, devetile; deseti, desetê; do-vote-zêțile.

întăiu masc. și fem. 89,3. 180. b. 31. 63,2. 65,2; întâe masc. 8,3; întâi 56. b. 50,3; ai doii 6; al doilea 110,2; al treile, al șasele, al noile, al unsprădecele 180,2. 3; al șeseale b. 11; Fem. întâea 29,2. 115. 309,2. b. 26; întâe 249,3; a doa 25. 26,2. 180; a treia, a patra, a cincă, a șesea, a șeptea 115. 180; a tric, a cince, a șiaa, a șapte b. 63,2. 65,2; a doao, a șasăle, a șapte b. 65,2.

Macedor. de întâiu b. 267.

§. 8. Verbul.

I. Verbul auxiliar am.

Infinitiv. a avea, avere:

Indic. Pres.: am, ai, a (au, are); am (avém), ați (avéti), a (au).

- Imperfect:** *aveam, aveau, avea; aveam, aveau, avea (aveau).*
- Aor.:** *avui, avui, avu; avui (avuram), avut (avureti), avu (avura).*
- Perfect:** *am avut, ai-, a- (au-); am-, ați-, a (au) avut.*
- Plusqpf. I:** *avusem, avuseți, avuse; avusem (-seram), avuseți (-sereți), avuse (-seră).*
- II:** *avusesem, avuseseti, avuses; avusesem (-seseram), avuseseti (-sesereți), avusesese (-seseră).*
- IIIa:** *am fost având, ai-, a (au-); am-, ați-, (a) au fost având.*
- IIIb:** *am fost avut, ai-, a (au-); am-, ați-, (a) au fost avut.*
- Futur. I:** *voi avea, vei-, va-; vom-, veți-, vor avea.*
- IIa:** *voi fi avut, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi avut.*
- IIb:** *voi fi având, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi având.*
- IIIa:** *voi fi fost având, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi fost având.*
- IIIb:** *voi fi fost avut, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi fost avut.*
- Conj. Pres.:** *să am, să ai, să ară; să avem, să aveți, să ară; sau: să aib, să aiți, să aibă; să avem, să aveți, să aibă.*
- Perfect I:** *să fiu având, să fi-, să fie-; să fim-, să fiți-, să fie având. sau: să fi având eu, tu.*
- II:** *să fiu avut.*
- Plusqpf. I:** *să fiu fost având.*
- II:** *să fiu fost avut, să fi-, să fie-; să fim-, să fiți-, să fie fost avut. sau: să fi fost eu avut. sau: să fi fost avut eu.*
- Futur.:** *voi să am, vei să ai, va să aibă; vom să avem, veți să aveți, vor să aibă. sau: o să am, o să ai etc., sau: am să am, ai să ai, are să aibă; avem să avem, aveți să aveți, are să aibă. sau: am a avea, ai-, are-; avem-, aveți-, au a avea, sau: am a avea.*
- Optat. l'pres.:** *ași avea, ai-, ar-; am-, ați-, ar avea.*
- Imperfect:** *vream avea, vream-, vrea-; vream-, vreamți-, vrea avea. sau: vream- ași, -ai, -a (ar); -am, -ați, -ar (a).*
- Perfect I:** *ași fi având, ai-, ar-; am-, ați-, ar fi având. sau: fire-ași având, fire-ai-, fire-a-, fire-am-, fire-ați-, fire-ar-având. sau: de ași fi având, sau: să ași fi având.*
- II:** *ași fi avut, de ași fi avut sau: să ași fi avut.*
- Plusqpf. I:** *ași fi fost având, ai-, ar-; am-, ați-, ar fi fost având.*
- II:** *ași fi fost avut, ai-, ar-; am-, ați-, ar fi fost avut.*
- Cond. Pr. I:** *de ași avea, de ai-, de ar-; de am-, de ați-, de ar avea. sau: să ași avea.*
- Imperfect:** *de vream avea; sau: să vream avea.*
- Perfect I:** *de ași fi având; sau: să ași fi având.*
- II:** *de ași fi avut; sau: să ași fi avut.*
- Plusqpf. I:** *de ași fi fost având; sau: să ași fi fost având.*
- II:** *de ași fi fost avut; sau: să ași fi fost avut.*
- Futur.:** *de voi avea, de vei-, de va-; de vom-, de veți-, de vor avea.*
- Imperativ:** *aib, aibă; aveți, aibă.*
- Infinitiv:** *a avea, avere.*
- Perfect:** *a fi avut.*
- Plusqpf.:** *a fi fost avut.*
- Part. Pres.:** *având.*
- Perfect:** *avut.*
- Futur.:** *albător (avutor?).*
- Supinu:** *de a avea, de a avere.*

Macedor.

Indic. Pres.: amu, ai, are; avemu, aveți, au.

Imperfect: aveamu, aveai, avea; aveamu, aveai, avea.

Aor.: avui, avuși, avu; avumu, avutu, avură.

Perfect: am avută, ai-, are-; avemu-, aveți-, au avută.

Plusqpf.: aveamu avută.

Futur. I: voiu avere, vrei-, va-; vremu-, vreți-, voru avere.

II: va si amu, va si ai, va si aibă; va si avemu, va si aveți, va si aibă.

Conj. Pres.: si furi că eu amu, -că tu ai, -că elu are; -că noi avemu, -că voi aveți, -că elti au.

Imperfect: si furi că eu aveamu.

Aor.: si furi că eu avui.

Perfect: si furi că eu am avută.

Plusqpf.: si furi că eu aveamu avută.

Futur. I: cando eu voiu avere, cando tu vrei avere.

II: cando va si amu, -si ai, -si aibă.

Cond. Fut.: si avurim, si avuri, si avuri; si avurimu, si avuritu, si avuri.

Imperativ: ai, aibă; aveți, aibă.

Infinitiv: avere.

Partic.: avundu, avundalui.

Istrian. vè.

Indic. Pres.: (a)m, (á)ri, i, (á)re, a; (á)ren, an, (á)reț, aț, (á)ru, a.

Imperfect: vé(v)n, vévi, vèvè; veván, vevát, vé(v)n.

Perfect: am vut.

Plusqpf.: ve(v)u vut.

Futur.: voi vè.

Conj. Pres.: (á)vu, (á)ti, (á)te; (a)tén, (a)tét, (á)vu.

Cond. (Opt.): rêz vè, rêl vè, rêi vè; rên vè, rêt vè, rê vè.

Imperativ: á(ii) (1. Plur.) arétme; 2. arét.

Infinitiv: vè.

Partic.: vut.

Exemple arhaice și excepțiuni: am 3. 9. 31. 108,2; amu 4. 5. 139,3; -mu 92,2. 217,2. 220; ai 2,2. 108,2; -i 2. 3. 306. 6.47; au, -u 2,2. 3. 5. 25,2. 35. 41,2; am (avem) 19. 34*. 346,2; avam 21,2. 23. 26,2. 30,2. 31,2; avemu 55,3; ați 5. 8. 109; au 31. 37; avem 298; aveti 298,2; aveá 18. 132. 310,2; avè 6. 110. 198,3. 6. 62,3. 64,2. 119,2. 134,3. 139,3; avú 15. 17,3. 296,2; avusése 351,2; vii avè 6. 123; va avè 142. 6. 66,3. 67,2; iți avè 6. 225,2; vor avè 6. 220,2; or avea 6. 103,2; voiu fi având 6. 221; am fost având 6. 34; am fost avut 354; ași avea 6. 47; ar avea 339,2. 6. 241; are avea 52,2. 3. 76,3. 121,3; ará avea 21; ari avea 6. 14; ași avea fi având 6. 148,2; de va avea 291; de om avea 197; să aib 207,3. 6. 78. 95. 98; aibu 207,2; să aibi 33. 40,2. 108. 291,3. 6. 49. 77,2. 78. 295,3; să aibă 5. 16. 20,2. 32. 35. 45,3. 47. 50; va să aibă 338,3; să fiu avut 360. 361,2; avè 6. 181,2. 243; a fi avut 6. 173; avându 110,3. 187,2. 296,2. 349. 6. 17,2.

Macedor. am 6. 265; ai 6. 264,2; are 6. 270,2. 274,3; era aveam (Perf.) 6. 264,3.

Istr. am 6. 284,2; io'm 6. 286,3; io'n 6. 282,3; ai 6. 284,2; av, a 6. 284; o 6. 292,2; ara 6. 284,2; amo 6. 282,3; arem o 6. 282,2. 3; aren

6. 286, 3; Impf. avea 6. 283, 3; vut-a 6. 286, 3; Fut. ver avea 6. 286; va avea 6. 284, 2; Opt. raş 6. 285, 2.

II. Verbul auxiliar *sînt*.

Infinitiv. *a fi, a fire (a hi, a hire)*:

- Indic. Pres.:** sînt (is), eşti, este (e); sîntem, sîneţi, sînt (is).
Imperfect: erăm, erai, era (erau); eram, eraţi, era (-au).
Aor.: fui, fuşi, fu; furăm (fu), fureţi (fut), fură (fu).
Perfect: am fost, ai- a- (au); am-, aţi-, au (a) fost. *sau:* fost-am, -ai.
Plusqpf. I: fuseti, fusesei, fusesi; fussem (-serăm), fusesei (-sereţi), fusesi (-seră).
II: fuseseam, fuseseai, fusese; fuseseam (-seserăm); fuseseai (-sesereţi); fusese (-seseră).
Futur. I: voi fi, vei-, va-; vom-, veţi-, vor fi. *sau:* oi fi, ei fi, a (o) fi; am (om) fi, eţi fi, or (o) fi.
II: voi fi fost, vei-, va-; vom-, veţi-, vor fi fost.
Optat. Pres.: aş fi, ai-, ar-; am-, aţi-, ar fi. *sau:* fire-aş, fire-ai, fire-ar; fire-am, -aţi, -ar.
Imperfect: vream fi, vreal-, vrea-; vream-, vreaţi-, vrea fi.
Perfect I: aş fi fost, ai-, ar-; am-, aţi-, ar fi fost. *sau:* fost-aş fi, fost-ai fi, fost-ar fi; fost-am fi, fost-aţi fi, fost-ar fi.
II: fire-aş fi fost, fire-ai fi fost, fire-ar fi fost; fire-am fi fost, fire-aţi fi fost, fire-ar fi fost.
Futur.: fire-aş să fiu, fire-ai să fi, fire-ar să fie; fire-am să fim, fire-aţi să fiţi, fire-ar să fie.
Cond. Pres.: de aş fi, de ai fi, de ar fi; de am fi, de aţi fi, de ar fi. *sau:* să aş fi.
Imperfect: de vream fi, de vreal-, de vrea-. *sau:* să vream fi. *sau:* de eram să fiu, de erai să fi, de era să fie. *sau:* să eram să fiu.
Perfect: de aş fi fost, de ai fi fost, de ar fi fost; de am fi fost, de aţi fi fost, de ar fi fost.
Futur.: de voi fi, de vei-, de va-; de vom, de veţi-, de vor fi. *sau:* să voi fi.
Conj. Pres.: să fim, să fi, să fie; să fim, să fiţi, să fie.
Imperfect: eram să fiu, erai să fi, era să fie.
Perfect: să fiu fost, să fi fost, să fie fost; să fim fost, să fiţi fost, să fie fost. *sau:* să fi fost eu, tu- (*sau:* a fost să fie).
Futur.: voi să fim, vei să fi, va să fie; vom să fim, veţi să fiţi, vor să fie. *sau:* o să fiu, o să fi, o să fie; o să fim, o să fiţi, o să fie. *sau:* am să fiu, ai să fi, are să fie; am să fim, aţi să fiţi, are să fie. *sau:* am a fi, ai a fi, are a fi. *sau:* are a fire.

Imperativ: fi, fie; fiţi, fie.

Inf. Pres.: a fi, fire.

Perfect: a fi fost.

Part. Pres.: fiind.

Perfect: fost.

Futur.: fiitor.

Gerundiu: fiind.

Supinu: de a fi, de a fire.

Macedor.

Indic. Pres.: escu, ești, este (ê); himu, hiți, suntu.**Imperfect:** eramu, erai, era; eramu, erați, era.**Aor.:** fui, fuși, fu; fumu, futu, furâ.**Perfect:** am futâ, ai-, are-; avemu-, aveți-, au futâ.**Plusqpf.:** aveamu futâ, aveal-, avea-; aveamu-, aveaiți-, avea futâ.**Futur. I:** voi hire, vrei-, va-; vremu-, vreți-, va hire.**II:** va si hiu, va si hil, va si hibâ; va si himu, va si hiți, va si hibâ.**Conj. Pres.:** si furi că escu, si furi că ești, si furi că este.**Imperfect:** si furi că eu eram, si furi că tu erai.**Aor.:** si furi că eu fui.**Perfect:** si furi că ea am futâ.**Plusqpf.:** si furi că ea aveam futâ.**Futur. I:** cando voi hire, cando vrei hire.**II:** cando va si hiu.**Cond. (Opt.) Futur.:** si furimu, si furi, si furi; si furimu, si furitu, si furi.**Imperativ:** hi, hibâ; himu, hiți, hibâ.**Infinitiv:** hire.**Part. Pres.:** fundu, fundalui (hiindu).**Perfect:** futâ.

Istriian. fi.

Indic. Pres.: (â)som, (â)ști, (â)I; (â)smo, (â)ște, (â)s.**Imperfect:** iêru, ieri, iêrê; ierân, ierât, iêru.**Perfect:** am fost, (ari)i fost, (are)a fost. *au:* fost-am.**Plusqpf.:** vevu fost, vevi fost, vevê fost.**Futur.:** voi fi, ver fi, va fi; ren fi, veț fi, vor fi.**Conj. Pres.:** fi(v)u, filii, file; fiên, filét, fi(v)u.**Cond. (Opt.):** rês fi, rêi fi, rê fi; rên fi, rêț fi, rê fi.**Imperativ:** fi, (1. Plur.) fiétme, 2. fileț.**Infinitiv:** fi.**Part. Perf.:** fost.

Exemple arhaice și excepțiuni:

Indic. Pres.: *sânt* 21,3. 33. 40. 44,2. 293. *b.* 17; *sântu* 4. 16,2. *b.* 57,2,3; *sânt* 108,3; *sintă* 138,2; *sintu* 139,2. 324; *sintu* 6; -s 46; *ești* 2. 9. 10,2. 21. 32. 39,3. 65. 82,2. 86,2. 96,2. 108. 129,2. 136,3. 153,3. 323,3. *b.* 17,2,3. 94; *epți* 35,3; *epi* 303. *b.* 5,2,3; *eaști* 1; *test* 226; *este* 44,2. 70,3. 165. *b.* 55,3. 65. 109,3. 210; *taste* 25,2. 35,3. 38,2. 45,2. 47,3. 51. 57,1,3. 62,2. 65. 76,2. 84,2,3. 86,3. 99. 102. 143. 166. 314,3. 340,3. *b.* 4. 26. 31. 37,2,3. 69,3. 189. 200. 357; *este* 1. 2. 6. 10. 11,2. 15,3. 16. 19,2. 29. 30. 32. 33. 35. 41. 55. 126. 146,2. 183,2. *b.* 9,2. 10; *eastă* 2; *estă* 197; *este* 198,3; *estă* 141,3; *esti* *b.* 120. 142. 359; *tanti* *b.* 113; *test* 226,2,3; *e* 2. 3. 6. 11,2. 12,3. 14. 16,2. 18,2. 19,2. 30. 31,2. 34,2. 61,2. 83,2. 111. 262. 316,3. *b.* 158,3. 250,2; *te* *b.* 250,3; -i 13. 29,3. 30. 36,3. 48,3. 51. 55,2. 108,3. 114,3. 144. 154. 155,2. 201. 254,3. 364. *b.* 14. 95. 113,3; *i* 136,2. 139; *ŭ* 56. *b.* 105,3. 138; *ăi* *b.* 300,3. 351,3; *sântem* 27,2. 85,3. 96,3. 124,3. 126,3. 165. 179,3. 262,2. 318,2. *b.* 16,2. 101; *sântemă* 137,2; *sintem* 48,3; *sintem* 101. 112. *b.* 183,3; *semu* 55,3; *sântefi* 86. 88. 96,3. *b.* 28,2. 210,2; *sântefi* 128,3. 366; *sintefi* 46,3. 51,2; *sefi* 54,2; *sânt* 16.

25, 2. 29, 3. 32, 2. 42, 2. 82, 2. 87. 95. 99. 112, 3. 129. 148, 2. 157. 313, 2. 331. 338, 2. *h.* 27. 246, 3; *adntu* 1. 126. 172. *b.* 48, 2; *sint* 215, 2; *adnt* 35, 2. 59, 2. 77, 3. 78, 2, 3. 109. 115. 117, 2. 118. 121. 122, 2. 123; *adntu* 180, 3. 182, 2. 217, 2. 219, 3; *sint(u)* 45, 3. 47, 3. 48. 49. 50. 51, 3. 52, 2. 76, 3. 116, 2. 137, 2. 140, 2. 141, 3; *simpl* 226. 227; *sintu* 2, 2. 145, 2. 149, 2. 152. 193, 2. 197. 199, 3. 201. 323, 2. *b.* 9, 2. 12, 2. 82, 3. 197, 2; *-să, -s* 2. 12, 2. 36, 3. 40. 42. 49, 3. 83, 3. 85, 2. 93, 2. 99. 112, 2. 114, 2. 153, 2. 154, 2. 179, 2. 184. 203, 3. 363, 2, 3. *b.* 95; *le* *b.* 103; *de* *b.* 300, 2. 320, 3. 351; *-se* 28; *ir* 36, 3.

eram 268; *era* (1. sgl.) 18, 2, 3. 19; *era* 267, 2; *eră* 2. 8. 15, 2. 20. 27. 30, 3. 33, 2; *erați* 47, 3; *era* 21, 2. 35, 2; *fu* 2. 6. 7. 15. 18, 2. 20. 26, 3. 30, 3. 32, 2. 34. 38. 57. 82. 101. 164, 3. 215. 254, 3. 265, 2. 308, 3; *fum* 302. 318, 3; *fură* 67, 2, 3. 84, 2. 184, 3. 215, 3. 232. 306, 2. 308, 3. *b.* 167, 3; *fusei* *b.* 293, 2; *fueși* 182, 2, 3; *fusă* *b.* 191, 2; *fuset* 195, 2; *fuseră* *b.* 168, 2; *am fostu* 3. 104; *au fostu* *b.* 60. 61; *ați fost* 262, 3; *au fostu* 5. 24. 48. *b.* 13. 25, 2. 353; *fost-au* *b.* 36, 3. 134, 3. 188, 2; *fusese* *b.* 352; *fusesea* 6; *fusese* 163, 3. 232, 2; *voiu fi* 81, 3; *vei fi* 35, 2; *vii fi* *b.* 135, 2; *va fi* 4. 15, 3. 17, 1, 2. 28, 2. 99; *o fi* *b.* 224; *veți fi* 3. 77, 2. 96, 3; *vor fi* 9. 10, 3. 36. 54. 78, 3; *fi-voiu* 3; *fi-va* 25. 368. *b.* 218, 2; *fi-veți* 19, 2. 20; *fi-vor* 112, 3. 310; *voiu hi* 4; *oi hi* 266; *va hi* 47, 2. 48. 69, 2. 105, 3. 108. 161. 175, 2; *o hi* *b.* 260; *voiu hi* 48, 3; *vor hi* 52, 2. 104, 2; *hi-va* 188, 2; *va fi* *b.* 122.

Optativ: *ași fi*, *ai fi* 113, 2; *ar fi* *b.* 8. 52, 3. 95, 3. 114, 3. 160, 2. 170, 3; *ară fi* 34. 36. 127, 2; *are fi* 76, 3. 79, 2. 119. 120; *ai hi* 256; *ar hi* 148, 2. 256, 2. *b.* 260, 2; *are hi* 52, 2. 138; *ai fi fost* *b.* 132; *ar fi fost* 244, 2. 292, 3. 297, 2. 339, 2. *b.* 150, 3; *ară fi fost* 274; *vră fi fost* *b.* 213, 2; *ar hi fost* 319, 2. 324, 3; *are hi fost* 138, 2. 287, 3; *vră hi fost* 138; *de are hi* 48; *de ai hi fost* 139, 2. 188; *de are hi fost* 48.

Conjunctiv: *să fiu*, *să fi* 6. 33. 285, 3; *să fie* 5. 16, 2. 20. 35. 38, 3. 70, 3. *b.* 7. 77, 3; *să fi* *b.* 144. 359; *să fi* 135; *să fim* 55; *să fimu* 55, 2; *să fiți* 3. 4. 96, 3. 348, 3. *b.* 38; *să hie* 43, 3. 46, 3. 47, 2. 68, 2. 74, 3. 105. 139; *să hi* 93; *să hie* *b.* 258, 2; *să him* 48, 2; *să hiți* 52, 3. 63; *caște să hie* 200, 2; *iera să hie* *b.* 261, 2; *să fie fost* 280. 358, 2. 361, 2. *b.* 191, 2; *să fi* *b.* 33; *au fost să fie* *b.* 358, 2; *va să fie* 31, 3. 32, 3. 38, 2. 99, 3. 166, 2; *vră să fie* 132, 2; *o să fie* *b.* 192, 3. 315; *vreți să fiți* *b.* 23; *vor să fie* 76, 3. 133, 3; *vor a fi* *b.* 248; *ai să fi* *b.* 320.

Imperativ: *fi* 129, 2. 266. 365. *b.* 182; *fy* 36, 2; *fie* 1. 32. 34. 35, 2. 128; *hie* *b.* 260, 2; *fiți* 20. 28, 3. 111, 2. 166, 3. 240. 365, 3. *b.* 79; *nu fireți* 13, 2. 112.

Infinitiv: *a fi* 129, 2. 324, 3. *b.* 120. 124, 2; *a firea* *b.* 187, 2; *a hi* 3. 199.

Particip.: *fiindu* 46, 3. 52. 70. 108. 137, 2. *b.* 13; *find* 47, 2. *b.* 233, 3; *fost*.

Supinu: *de a hirea* 211, 3. 212.

Macedor.

Indic.: *escu* *b.* 266, 2. 269, 2; *să* *b.* 272, 3; *ești* *b.* 264, 3. 266; *hi* *b.* 281, 3; *este* *b.* 264, 2. 3. 255; *caște* *b.* 268, 2. 271; *e* *b.* 264, 2. 271; *himu* *b.* 268. 276, 2; *hi-țu* *b.* 276, 2; *sunu* *b.* 273, 2; *fu* *b.* 268; *fură* *b.* 281, 3.

Conjunctiv: *să escu* *b.* 272, 3; *si* *hi* *b.* 264, 3; *să hibă* *b.* 276, 3; *va si* *hibă* *b.* 264. 267, 2.

Istrian.

Indic.: *saem* b. 285; *iesam* b. 282, 3; *iești* b. 286, 2; *ști* b. 283; *i* b. 283. 284, 2. 285, 3. 286; *smo* b. 282, 3. 286, 3; *esmo* b. 282, 3; *sen* b. 286, 2; *fia* b. 284, 3; *foșt-a* b. 286, 3; *fi* b. 285.

III. Verbul auxiliar *voiu*.

Infinitivul: *a vrea, vrere*.

Indic. Pres.: *voiu* (oi), *vei* (ei), *va* (a), *vom* (om), *veți* (eți), *vor* (or).

Imperfect: *vreám, vreái, vreá; vreám, vreați, vrea* (-au).

Aor.: *vrúi, vruși, vru; vrum* (vrurám), *vruți* (vrureți), *vru* (vrurá).

Perfect: *am vrut*.

Plusqpf.: *am fost vrut*.

Futur.: *voiu vrea*.

Conj. Pres.: *să vreau, să vrei, să vrea; să vrem, să vreți, să vrea*.

Perfect: *să fi vrut. sau: să fi vrut*.

Plusqpf.: *să fiu fost vrut. sau: să fi fost vrut*.

Futur.: *va să vreau, -să vrei. sau: o să vreau*.

Optat. Pres.: *ași vrea. sau: vrere-ași*.

Perfect: *ași fi vrut*.

Plusqpf.: *ași fi fost vrut*.

Imperativ: *vrea, vreți*.

Infinitiv: *a vrea, vrere*.

Perfect: *a fi vrut*.

Plusqpf.: *a fi fost vrut*.

Part. Pres.: *vrând*.

Perfect: *vrut*.

Supinu: *de a vrere*.

Alte forme mai vezi în Glosar, s. v. *voesc*.

Macedor.

Indic. Pres.: *voi, vrei, va; vremu, vreți, va*.

Imperfect: *vreamu, vrei, vrea; vreamu, vreați, vrea*.

Aor.: *vrui, vruși, vru; vrumu, vrutu, vrurá*.

Perfect: *amu vrută*.

Plusqpf.: *aveamu vrută*.

Futur. I: *voi vrere, vrei-, va-; vremu-, vreți-, va vrere*.

II: *va si voi, -si vrei, -si va; -si vremu, -si vreți, -si va*.

Conj. Pres.: *si furi că eu voi, -că tu vrei, -că el va*.

Imperfect: *si furi că eu vreamu, -că tu vrei, -că el vrea*.

Aor.: *si furi că eu vrui*.

Perfect: *si furi că eu am vrută*.

Plusqpf.: *si furi că eu aveamu vrută*.

Futur. I: *cando eu voi vrere, -tu vrei vrere*.

II: *cando va si voi, -va si vrei*.

Cond. Fut.: *si vrurimu, si vruri, si vruri; si vrurimu, si vruritu, si vruri*.

Imperativ: *vrea, va; vremu, vreți, va*.

Infinitiv: *vrere*.

Part. Pres.: vrundu, vrunda lui.

Perfect: vrută.

Istriian.

Indic. Pres.: voi, ver, va; ven, vet, vor.

Imperfect: vré(v)u, vrévi, vré'vê; vreván, vrevát, vré(v)u.

Perfect: am vrut.

Plusqpf.: vévu vrut.

Futur.: voi vrê.

Conj. Pres.: va, va, va; ran, vaț (raț), va.

Condit.: rêz vrê.

Infinitiv: vrê.

Part. Perf.: vrut.

Exemple arhaice și excepțiuni:

Pres.: *veri* 3*, 3. 13*, 3. 2. 3. 7. 23, 3. 27, 2; *vere* 54; *veî* 66, 3; *viî* b. 122, 3. 123; *va* 13*, 3. 12, 3. b. 219; *vdm(u)* 14*, 3. 3. 23. 24, 2. 26, 2. 27. 30, 2. 40, 3; *vem* 56, 2; *vremu* 4*, 3; *vom* 121, 2. 126; *veî* 3; *vor(u)* 3*, 2. 78, 3; *vuru* 1*, 2; *oîu* b. 33, 2. 288. 297. 318; *oî* b. 309, 2. 340, 2; *eî* b. 33, 2; *îî* b. 141, 3; *ăî* b. 349, 3; *-i* b. 294. 306, 3. 307, 2; *o*, b. 260, 3. 318. 362, 3; *a* b. 269, 2. 3. 307. 308, 3; *om* b. 365, 3; *-î* b. 303. 319, 3; *or* 174, 2. 253, 3. 254. b. 19. 133, 2. 225.

Imperfect: 1. pl. vrê 3*, 3. 5*, 3; 1. pl. vrêmu 6*, 2; *veî* 9*, 2; 3. pl. vrê 5*, 2.

Perfect: *vrû* 3*; *vrurâ* 5*, 3.

Optat.: *vrêrêpî* 11*, 2; *arâ* vrê 5*.

§. 9. Conjugarea verbelor regulate.

I. Conjugarea Ia.

Verbele care au terminațiunea -a, -are la Infinitiv.

A) a adun-ă, adun-ăre.

Indic. Pres.: adún, adunî, adună; adunám, adunăți, adună.

Imperfect: adunám, adunai, adună; adunám, adunăți, adună (-au).

Aor.: adunái, adunași, adună; adunám (-nărăm), adunăți (-nareți), adună (-nără).

Perfect: am adunát.

Plusqpf. I: adunásem, adunáseși, adunáse; adunásem (-serăm), adunáseți (-sereți), adunase (-seră).

II: am fost (*sau*: fost-am) adunând.

III: am fost (*sau*: fost-am) adunat.

Futur. I: voi adună, vei-, va-; vom-, veți-, vor aduna.

IIa: voi fi adunând.

IIb: voi fi adunat.

IIIa: voi fi fost adunând.

IIIb: voi fi fost adunat.

Conj. Pres.: să adún, să adunî, să adúne; să adunám, să adunăți, să adúne.

Imperfect: eram să adún, erai să adunî, era să adune.

Perfect: să fiu adunat, să fi-, să fie; să fim-, să fiți-, să fie adunat. *sau*: să fi adunat eu, tu.

Plusqpf.: să fiu fost adunat. *sau*: să fi fost adunat eu.

- Futur:** voiu să adún, vei să aduni, va să adune; vom să adunăm, veți să adunați, vor să adune. *sau:* o să adun, o să aduni etc. *sau:* am să adun, ai să aduni, are să adune, avem să adunăm, aveți să adunați, au să adune. *sau:* am a aduna (adunare).
- Optat. Pres.:** ași aduna, ai-, ar-; am-, ați-, ar aduna. *sau:* adunare-ași, -ai, a.
- Perfect:** ași fi adunat, ai fi-, ar fi-; am fi-, ați fi-, ar fi adunat. *sau:* fire-ași adunat.
- Plusqpf.:** ași fi fost adunat.
- Cond. Pres.:** de ași aduna. *sau:* să ași aduna.
- Imperfect:** de vream aduna. *sau:* să vream aduna. *sau:* de eram să adun. *sau:* de adunam.
- Perfect I:** de ași fi adunând.
- II:** de ași fi adunat.
- Plusqpf. I:** de ași fi fost adunând.
- II:** de ași fi fost adunat.
- Futur.:** de voiu aduna.
- Imperativ:** adună, adúne; adunăți, adúne.
- Inf. Pres.:** a aduna, a adunare.
- Perfect:** a fi adunat.
- Plusqpf.:** a fi fost adunat.
- Part. Pres.:** adunând.
- Perfect:** adunat.
- Futur.:** adunător.
- Supinu:** de a aduna, de a adunare.

B) Inchoative cu -ez la Indic. Pres. a lucra, lucrare.

- Indic. Pres.:** lucréz, -ézi, -eáză, lucrâm, lucráți, lucreáză.
- Imperfect:** lucrám.
- Aor.:** lucrai.
- Plusqpf.:** lucrasem.
- Conj. Pres.:** să lucrez, -ezi, -éze; să lucrâm, să lucráți, să lucreze.
- Imperativ:** lucrează, lucreze; lucrați, lucreze.
- Infinitiv:** a lucra, lucrare.
- Part. Pres.:** lucrând.
- Perfect:** lucrat.
- Futur:** lucrător.
- Supinu:** de a lucra.

Timpurile compuse se formează întocmai ca la A.

C) Cu terminațiunea -ăre la Infinit.: a doborâ, doborâre.

- Indic. Pres.:** dobor, dobori, doboára; doborâm, doborâți, doboára.
- Imperfect:** doborám.
- Aor.:** doborâi, doborâși, doborâ, doborârâm, doborârâți, doborârá.
- Perfect:** am doborât.
- Plusqpf. I:** doborâsem.
- II:** am fost doborât.
- Futur. I:** voiu doborâ.
- II:** voiu fi doborât.
- III:** voiu fi fost doborât.

Conj. Pres.: să dobór, să dobóri, să doboáre (ră); să doborâm, să doborâți, să doboare (ră).
Imperfect: de vream doborâ.
Perfect: să fiu doborât.
Plusqpf.: să fiu fost doborât.
Futur: voi să dobor. *sau:* o să dobor.
Optat. Pres.: ași doborâ.
Perfect: ași fi doborât.
Plusqpf.: ași fi fost doborât.
Imperativ: doboára, doboare; doborâți, doboare.
Inf. Pres.: a doborâ, doborâre.
Aor.: a fi doborât.
Plusqpf.: a fi fost doborât.
Part. Pres.: doborând.
Perfect: doborât.
Futur: doborător.

II. Conjugarea II.

Verbele care au terminațiunea *-ere* la Infinitiv.

A) Verbele cu *-ere* accentuat: *a tăcea, tăcere.*

Indic. Pres.: tac, taci, tace; tăcém, tăcéți, tac.
Imperfect: tăceám, tăceai, tăceá; tăceám, tăceați, tăcea (tăceau).
Aor.: tăcúi, tăcúși, tăcú; tăcúm (tăcúrám), tăcúți (tăcureți), tăcu (tăcurá).
Perfect: am tăcut. *sau:* tăcut-am.
Plusqpf. I: tăcusem, tăcuseși, tăcuse; tăcusem. (tăcúserám), tăcuseți (-sereți), tăcuse (-será).
II: tăcúsesem, tăcúseși, tăcúse; tăcúsesem (-seserám), tăcúseși (-sereți), tăcúse (-sereá).
IIIa: am fost tăcând.
IIIb: am fost tăcut.
Futur. I: voi tăcea, vei tăcea. *sau:* tăcea -voi, -vei.
II: voi fi tacând. —tăcut.
III: voi fi fost tăcând. —tăcut.

Conj. Pres.: să tac, să taci, să tăc; să tăcém, să tăcéți, să tacă.
Imperfect: eram să tac, erai să taci, era să tacă.
Perfect: să fiu-, să fi tăcut. *sau:* să fi tăcut eu, tu.
Plusqpf.: să fiu fost tăcut, să fi fost tăcut. *sau:* să fi fost tăcut eu, -tu.
Futur: voi să tac, vei să taci, va să tacă; vom să tăcem, veți să tăceți, vor să tacă. *sau:* o să tac, o să taci. *sau:* am să tac.
Optat. Pres.: ași-, ai-, ar- (a-); am-, ați-, ar tăcea. *sau:* tăceáre-ăși-, -ai.
Perfect: ași-, ai-, -ar fi tăcut. *sau:* fi re-ași tăcut.
Plusqpf.: ași fi fost tăcut. *sau:* fi re-ași fost tăcut. *sau:* fost-ași tăcut.
Cond. Pres.: de ași tăcea.
Imperfect: de vream tăcea. *sau:* de tăceam. *sau:* de eram să tac.
Perfect: de ași fi tăcut.
Plusqpf.: de ași fi fost tăcut.
Futur.: de voi tăcea.

Imperativ: taci, tacă; tăceți, tacă.
Infin. Pres.: a tăcea, a tăcere.
Perfect: a fi tăcut.
Plusqpf.: a fi fost tăcut.
Part. Pres.: tăcând.
Perfect: tăcut.
Futur.: tăcător.
Supinu: de a tăcea, de a tăcere, de tăcut.

B) Verbele cu -e, -ere neaccentuat: a rupe, rupe.

Indic. Pres.: rup, rupi, rupe; rupem, rupeți, rupe.
Imperfect: rupeam, rupeai, rupea; rupeam, rupeați, rupea.
Aor.: rupsei, rupseși, rupse; rupsem (rupserăm), rupseți (rupsereti), rupse (rupseră).
Perfect: am-, ai-, a- (au-); am-, ați-, au- (a-) rupt. *sau:* rupt am, -ai etc.
Plusqpf. I: rupsesem, rupseseși, rupsese; rupsesem (-seserăm), rupseseți (sesereți (-sesereți)), rupsese (-seseră).
II: am-, ai-, a- (au-); am-, ați-, au (a) fost rupând, — rupt. *sau:* fost-am rupând. *sau:* rupând am fost.
Futur. I: voiu-, vei-, va-; vom-, veți-, vor rupe. *sau:* rupe-voiu.
II: voiu-, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi rupt. *sau:* fi-voiu rupt. — rupând.
III: voiu fi fost rupt. *sau:* fi voiu fost rupt. — rupând.
Conj. Pres.: să rup, să rupi, să rupă; să rupem, să rupeți, să rupă.
Imperfect: eram să rup, erai să rupi, era să rupă.
Perfect: să fiu-, să fi-, să fie rupt. — rupând. *sau:* să fi rupt eu, -tu.
Plusqpf.: să fiu-, să fi-, să fie fost rupt. — rupând. *sau:* să fi fost rupt eu, -tu.
Futur.: voiu să rup, vei să rupi, va să rupă; vom să rupem, veți să rupeți, vor (va) să rupă. *sau:* o să rup, -rupi, *sau:* am să rup, *sau:* am a rupe. *sau:* am a rupere.
Optat. Pres.: aș-, ai-, ar- (a-); am-, ați-, ar rupe. *sau:* rupere-ași.
Perfect: ași fi rupt. *sau:* fire-ași rupt.
Plusqpf.: ași fi fost rupt. *sau:* fost-ași-fi rupt. *sau:* fire-ași fost rupt.
Cond. Pres.: de ași rupe.
Imperfect: de vream rupe. *sau:* de rupeam. *sau:* de eram să rup.
Perfect: de ași fi rupt.
Plusqpf.: de ași fi fost rupt.
Futur.: de voiu rupe.
Imperativ: rupe, rupă. rupeți, rupă.
Infinitiv: a rupe, a rupere.
Perfect: a fi rupt.
Plusqpf.: a fi fost rupt.
Part. Pres.: rupând.
Perfect: rupt.
Futur.: rupător.
Supinu: de a rupe, de a rupere, de rupt.

III. Conjugarea III.

Verbele cu terminațiune -i, -ire la Infinitiv.

A) a dormi, dormire.

Indic. Pres.: dorm, dormi, doarme; dormim, dormiți, doarme (dorm).**Imperfect:** dormeam, dormeai, dormea; dormeam, dormeați, dormea (-au).**Aor.:** dormi, dormiși, dormi; dormim (dormirăm), dormiți (dormireți), dormi (dormiră).**Perfect:** am dormi, ai-, a- (au)-; am-, ați-, au (a) dormit.**Plusqpf. I:** dormisem (-sesem), dormiseși (-seseși), dormise (-sese); dormisem (-sesem, -seserăm) dormiseși (-seseși, -sesereși); dormise (-sese, -seseră).**II:** am fost dormind. *sau:* fost-am dormind. *sau:* dormind am fost.**IIa:** am fost dormit. *sau:* fost-am dormit. *sau:* dormit am fost.**Futur. I:** voi dormi, vei-, va-; vom-, veți-, vor (va) dormi. *sau:* dormi-volu, -vei etc.**II:** voi fi-, vei fi-, va fi dormit. *sau:* fi-volu, -vei dormit.**III:** voi fi fost dormit. *sau:* fi- volu fost dormit.**Conj. Pres.:** să dorm, să dormi, să doarmă; să dormim, să dormiți, să doarmă.**Imperfect:** eram să dorm, erai să dormi, era să doarmă.**Perfect:** să fiu-, să fi-, să fie dormit. *sau:* să fi dormit eu, -tu.**Plusqpf.:** să fiu-, să fi-, să fie fost dormit. *sau:* să fi fost dormit eu.**Futur.:** voi să dorm, voi să dormi, va să doarmă; vom să dormim, veți să dormiți, vor să doarmă. *sau:* o să dorm, o să dormi. *sau:* am să dorm.**Optat. Pres.:** ași dormi, ai-, ar-; am-, ați-, ar dormi. *sau:* dormire-ași, -ai.**Perf.:** ași fi-, ai fi-, ar fi dormit. *sau:* fire-ași fi dormit.**Plusqpf.:** ași fi fost dormit, ai-, ar-. *sau:* fire-ași fi fost dormit.**Cond. Pres.:** de ași dormi.**Imperfect:** de dormeam. *sau:* de vream dormi. *sau:* de eram să dorm.**Perfect:** de ași fi dormit.**Plusqpf.:** de ași fi fost dormit.**Futur.:** de voi dormi.**Imperativ:** dormi, doarmă; dormiți, doarmă.**Inf. Pres.:** a dormi, dormire.**Perfect:** a fi dormit.**Plusqpf.:** a fi fost dormit.**Part. Pres.:** dormind.**Perfect:** dormit.**Futur.:** dormitor.**Supin.:** de a dormi, de a dormire, de dormit.

B) a mări, mărire. Verbe inchoative cu terminațiunea -esc la Indic. Pres.

Indic. Pres.: măresc, mărești, mărește; mărim, măriți, măresc (-ește).**Imperfect:** măream.**Aor.:** mări.

Plusqpf.: măriseam.

Conjunctiv: să măresc, să mărești, să mărească; să mărim, să măriți, să mărească.

Imperativ: mărește, mărească; măriți, mărească.

Inf. Pres.: a mări, mărire.

Perfect: a fi mărit.

Plusqpf.: a fi fost mărit.

Part. Pres.: mărind.

Perfect: mărit.

Futur.: măriitor.

IV. Conjugarea reflexivă.

Verbele se conjugă ca la activ, adăugându-se pronumele personale conjunctive sau enclitice, cari în timpurile compuse stau în totdeauna înaintea verbului auxiliar.

A) Verbele cu pronumele în Dativ *îmi zic*.

Indic. Pres.: îmi zic, îți zici, își zice; ne zicem, vă ziceți, își zic (zice).

Imperfect: îmi ziceam.

Aor.: îmi ziseși, îți ziseși.

Perfect: mi-am zis, ți-ai zis, 'și-a zis. *sau:* zisu-mi-am, zisu-ți-ai.

Plusqpf. I: îmi zisesem, îți zisesesi.

II: mi-am fost zicând. *sau:* fostu-mi-am zicând.

III: mi-am fost zis. *sau:* fostu-mi-am zis. *sau:* zisu-mi-am fost.

Futur. I: îmi voi zice. *sau:* zice-mi-voiu.

II: îmi voi fi zis. *sau:* zisu-mi-voiu fi.

III: îmi voi fi fost zis. *sau:* zisu-mi-voiu fi fost.

Conjunctiv: să 'mi zic, să 'ți zici, să 'și zică; să ne zicem, să vă ziceți, să 'și zică.

Imperfect: de eram să 'mi zic.

Perfect: să 'mi fiu zis, să 'ți fi zis. *sau:* să 'mi fi zis, să 'ți fi zis.

Plusqpf.: să 'mi fiu fost zis. *sau:* să 'mi fi fost zis.

Futur.: voiu să 'mi zic, vei să 'ți zici, va să 'și zică. *sau:* o să 'mi zic, o să 'ți zici, o să 'și zică.

Optativ: mi-ași zice, ți-ai zice, 'și-ar zice. *sau:* zicere-mi-ași, zicere-ți-ai.

Aor.: mi-ași fi zis, ți-ai fi zis. *sau:* zisu-mi-ași fi.

Plusqpf.: mi-ași fi fost zis. *sau:* zisu-mi-ași fi fost.

Cond. Pres.: de mi-ași zice.

Imperfect: de 'mi ziceam. *sau:* de 'mi vream zice.

Perfect: de mi-ași fi zis.

Plusqpf.: de mi-ași fi fost zis.

Futur.: de 'mi voi zice.

Imperativ: zice-'ți, zică-'și. ziceți-vă, zică-'și.

Infinitiv: a 'și zice.

Perfect: a 'și fi zis.

Plusqpf.: a 'și fi fost zis.

Part. Pres.: zicându 'mi, -'ți, -'și; -ne, -vă, -și.

B) Cu pronumele în Acusativ: *mă închin.*

- Indic. Pres.:** *mă închin, te închini, se închină; ne închinăm, vă închinați, se închină.*
- Imperfect:** *mă închinam, te închiniai.*
- Aor.:** *mă închinătu, te închinași.*
- Perfect:** *m'am închinat, te-ai închinat, s'a închinat, ne-am închinat, v'ați închinat, s'au (s'a) închinat.*
- Plusqpf.:** I: *mă închinaseam, te închinaseși.*
 II: *m'am fost închinând. sau: fostu-m'am închinând. sau: închinându-m'am fost.*
 III: *m'am fost închinat. sau: fostu-m'am închiniat. sau: închinatu-m'am fost.*
- Futur.** I: *mă votu închina, te vei închina. sau: închina-mă-votu, închina-te-vei.*
 II: *mă votu fi închinat. sau: închinatu-mă votu fi.*
 III: *mă votu fi fost închinat. sau: închinatu-mă votu fi fost.*
- Conj. Pres.:** *să mă închin, să te închini, să se închine. să ne închinăm, să vă închinați, să se închine.*
- Imperfect:** *de eram să mă închin.*
- Aor.:** *să mă fiu închinat, să te fi închinat. sau: să mă fi închinat eu, să te fi închinat tu.*
- Plusqpf.:** *să mă fiu fost închinat. sau: să mă fi fost închinat.*
- Futur.:** *votu să mă închini, vei să te închini, va să se închine. vom să ne închinăm, veți să vă închinați, vor să se închine. sau: o să mă închini, o să te închini.*
- Optat. Pres.:** *m'ași închina, te-ai închina. sau: închina-m'ași, închina-te-ai.*
- Aor.:** *m'ași fi închinat. sau: închinatu-m'ași fi.*
- Plusqpf.:** *m'ași fi fost închinat. sau: închinatu-m'ași fi fost.*
- Cond. Pres.:** *de m'ași închina,*
- Imperfect:** *de mă închinam. sau: de mă vream închina.*
- Perfect:** *de m'ași fi închinat.*
- Plusqpf.:** *de m'ași fi fost închinat.*
- Futur.:** *de mă votu închina.*
- Imperativ:** *închină-te, închine-se; închinați-vă, închine-se.*
- Infinitiv:** *a se închina.*
- Perfect:** *a se fi închinat.*
- Plusqpf.:** *a se fi fost închinat.*
- Partic.:** *închinându-mă, -te, -se; -ne, va, -se.*
- Supinu:** *de a se închina, -are.*

V. Conjugarea pasivă

se face prin ajutorul verbului auxiliar *a fi*, cu perfectul participiului.

- Indic. Pres.:** *sânt bătut.*
- Imperfect:** *eram bătut.*
- Aor.:** *ful bătut.*
- Perfect:** *am fost bătut.*
- Futur.:** *votu fi bătut.*
- Conj. Pres.:** *să fiu bătut.*
- Imperativ:** *fi bătut.*

§. 10. Conjugarea verbelor neregulate.

A) *dau.***Indic. Pres.:** dau, dai, dă; dăm, dați, dă (dau).**Imperfect:** dăm, dăi, dă; dăm, dați, da (dau). *sau:* dedeam, dedeai, dedea; dedeam, dedeați, dedea (-au).**Aor.:** dedei, dedeși, dode; dedem (dederăm), dodeți (dedereți), dode (dederă).**Plusqpf.:** dedesem, dedeseși, dedese; dedesem (-seserăm), dedeseți (-sesereți), dedese (-seră).**Futur. I:** voi da.**Conjunctiv:** să dau, dă dai, să dea (dee); să dăm, să dați, să dea (dee).**Imperativ:** dă, dea; dați, dea.**Infinitiv:** a da, dare.**Perfect:** a fi dat.**Plusqpf.:** a fi fost dat.**Part. Pres.:** dând.**Perfect:** dat.**Futur.:** dător.B) *iau.***Indic. Pres.:** iau,iei, ia; luăm, luați, ia (iau).**Imperfect:** luăm, luați, luă; luăm, luați, lua (-au).**Aor.:** luai, luați, luă; luăm (luarăm), luați (luareți), luă (luară).**Plusqpf.:** luasem, luaseși, luase; luasem (-serăm), luaseți (-sereți), luase (-seră).**Conj. Pres.:** să iau, săiei, să ia (iee); să luăm, să luați, să ia (iee).**Futur.:** o să iau.**Opt. Pres.:** ași lua.**Imperativ:** pers. 2. ia. 3. ia; luați, ia.**Part. Pres.:** luând.**Perfect:** luat.**Futur.:** luător.**Infinitiv:** a lua, lua.

§. 11. Conjugarea dialectală regulată.

I. Conjugarea I.

a) Macedor.

*calcare.***Indic. Pres.:** calcu, calți, calcă; calcămu, călcați, calcă.**Imperfect:** calcam, calcai, calcă; calcămu, călcați, calcă.**Aor.:** călcăi, calcași, călcă; calcămu, calcatu, calcară.**Perfect:** amu calcată.**Plusqpf.:** aveamu calcată.**Futur.:** voi calcare, vrei-, va-; vremu-, vreți-, va calcare.**Cond. Pres.:** si furi că eu calcu.**Imperfect:** si furi ca eu calcamu.**Aor.:** si furi ca eu calcai.**Perfect:** si furi ca eu amu calcată.**Plusqpf.:** si furi ca eu aveamu calcată.

Futur.: si calcarimu, si calcari, si calcari; si calcarimu, si calcaritu, si calcari. *sau:* cando voi calcare. *sau:* cando va si calcu.

Conjunctiv: si calcu, si calți, si calcă; si calcămu, si calcați, si calcă..

Futur.: va si calcu.

Imperativ: pers. 2. 3. calcă; 1. pl. calcămu, 2. calcați, 3. calcă.

Infinitiv: calcare.

Part. Pres.: calcândn, calcândului.

Perfect: calcată.

b) Istriian. portă, portare.

Indic. Pres.: pór(u), pórți, pórta; portán, portaț, portu.

Imperfect: portá(v)u, 3. portávê, 1. pl. portaván.

Conj. Pres.: portá, portá, pórți(?); portén, porteț, portá.

Imperativ: portá; 1. pl. portațme, portaț.

Part. Perf.: portat. (Celelalte forme v. vé = am, pag. CXXV.)

II. Conjugarea II.

a) Macedor.

A) tașere.

Indic. Pres.: tacu, tași, tașe; tașemu, tașeți, tacu.

Imperfect: tașeamu, tașeai, tașea; tașeamu, tașeați, tașea.

Aor.: tacui, tacuși, tacu; tacumu, tacutu, tacură.

Perfect: amu tacută.

Plusqpf.: aveamu tacută.

Futur.: voļu tașere, vre-, va-, vremu-, vreți-, voru tașere.

Cond. Pres.: si furi că eu tacu.

Imperfect: si furi că eu tașeamu.

Aor.: si furi că eu tacui.

Perfect: si furi că eu amu tacută.

Plusqpf.: si furi că eu aveamu tacută.

Futur.: si tacurimu, si tacuri, si tacuri; si tacurimu, si tacuritu, si tacuri.

sau: cando voi tașere. *sau:* cando va si tacu.

Conj. Pres.: si tacu, si tași, si tacă; si tașemu, si tașeți, si tacă.

Futur.: va si tacu.

Imperativ: tași, tacă; tașemu, tașeți, tacă.

Infinitiv: tașere.

Part. Pres.: tacundu, tacundului.

Perfect: tacută.

b) Istriian.

Indic. Pres.: tac, táti, táte; taťán, taťáři, tacu.

Imperfect: taťá(v)u, taťávi, taťávê; taťaván, taťavát, taťávu.

Conj. Pres.: táte, táte, táti; taťén, taťét, táte.

Imperativ: táte.

Part. Perf.: taťat(?) (tacut?).

a) Macedor.

B) arúpere.

Indic. Pres.: arupu, aruchi, arupe; arupemu, arupeți, arupu.

Imperfect: arupeamu.

Aor.: arupșu, arupseși, arupse; arupsemu, arupsetu, arupseră.

Perfect: am aruptă.

Plusqpf.: aveamu aruptă.

Futur.: voi arupere.

Cond. Pres.: si furi ca eu arupu.
Imperfect: si furi ca eu arupeamu.
Futur.: si arupserimu, si arupseri, si arupseri; si arupserimu, si arupseritu, si arupseri.
Conj. Pres.: si arupu, si aruchi, si arupă; si arupem, si arupeți, si arupă.
Futur.: va si arupu, -aruchi, -arupă.
Imperativ: arupe, arupă; arupemu, arupeți, arupă.
Infinitiv: arupere.
Part. Pres.: arupsendu, arupsendalui.
Perfect: aruptă.

b) Istrian. *crêdere.*

Indic. Pres.: cred(u), crêzi, crêde; credén, credét, crêdu.
Imperfect: credé(v)u, 3. credêvê; 1. pl. credeván.
Conj. Pres.: crêde, crêde, crêde (cred); credán, credát, crêde.
Imperativ: 2. crêde, 1. pl. credétme, 2. credét.
Part. Perf.: creșut.

III. Conjugarea III.

a) Macedor.

A) *avzire.*

Indic. Pres.: avdu, avzi, avde; avzimu, avziți, avdu.
Imperfect; avdeamu.
Aor.: avzil, avziși, avzi; avzimu, avzitu, avziră.
Perfect: am avzită.
Plusqpf.: aveamu avzită.
Futur.: voi avzire.
Cond. Pres.: si furi că eu avdu.
Futur.: si avzirimu, si avziri, si avziri; si avzirimu, si avziritu, si avziri.
Conj. Pres.: si avdu, si avzi, si avdă; si avzimu, si avziti, si avdă.
Futur.: va si avdu.
Imperativ: auzi, avdă; avzimu, avziți, avdă.
Infinitiv: avzire.
Part. Pres.: avzindu, avzindalui.
Perfect: avzită.

b) Istrian. *minșire.*

Indic. Pres.: mînt(u), mînși, mînte; mîntîn, mîntîț, mîntu.
Imperativ: mîntî(v)u, 3. mîntivê; 1. pl. mîntivan.
Conj. Pres.: mînte, mînte, mînti; mîntán, mîntát, mînte.
Imperativ: 2. mînte; 1. pl. mîntîțme, 2. mîntîț.
Part. Perf.: mîntîț.

B) *Inchoative.*a) Macedor. *florescu.*

Indic. Pres.: florescu, floreaști, floreaște; florimu, floriți, florescu.
Imperfect: floreamu.
Aor.: floril, floriși, flori; florimu, florit, floriră.
Perfect: amu florită.
Plusqpf.: aveamu florită.
Futur.: voi flori.

Conj. Pres.: si florescu, si floresti, si florească; si florimu, si floriți, si florească.
Futur.: va si florescu.
Cond. Fut.: si floririmu, si floriri, si floriri; si floririmu, si floriritu, si floriri.
Imperativ: 2. florea, 3. florească; 1. pl. florimu, 2. floriți, 3. florească.
Infinitiv: florire.
Part. Pres.: florindu, florindalui.
Perfect: florită.

b) Istrian.

A) *provesc (probare).*

Indic. Pres.: provesc, provest(i), provê; provêin, provêit, provescu.
Imperfect: provêi(v)u, 3. provêivê; 1. pl. provêivan.
Conj. Pres.: provê, provê, provi; provân, provât, provê.
Imperativ: 2. provê; 1. pl. provêitme, provêit.
Infinitiv: provêi.
Part. Perf.: provêit.

B) *ramaresc (remânere).*

Indic. Pres.: ramarêsc, ramarêst(i), ramarê; ramarên, ramarét, ramarescu.
Imperfect: ramarê(v)u, 3. ramarêvê; ramarêvân.
Conjunctiv: ramarê, ramarê, ramarê; ramarân, ramarât, ramarê.
Imperativ: 2. ramarê; 1. pl. ramarêtme, 2. ramarét.
Infinitiv: ramarê.
Part. Perf.: ramaș.

C) *finesc.*

Indic. Pres.: finesc, fineșt(i), finê; finîn, finîți, finescu.
Imperfect: finî(v)u, 3. finivê; 1. pl. finivân.
Conj. Pres.: finê, finê, fini; finân, finât, finê.
Imperativ: 2. finê; 1. pl. finitme, 2. finit.
Infinitiv: finî.
Part. Perf.: finit.

§. 12: Conjugarea dialectală neregulată.

a) Macedor.

A) *dare.*

Indic. Pres.: dau, dai, da; dâmu, dați, da.
Imperfect: dedeamu, dedeai, dedea; dedeamu, dedeați, dedea.
Aor.: dedu, dedeși, dede; dedemu, dedetu, dederă.
Perfect: amu dată.
Plusqpf.: aveamu dată.
Futur.: voi dare.
Conjunctiv: si dau, si dai, si da; si dâmu, si dați, si da.
Futur.: va si dau.
Cond. Fut.: si darimu, si dari, si dari; si darimu, si daritu, si dari.
Imperat. 2, 3: da. 1. pl. dâmu, 2. dați, 3. da.
Part. Pres.: dendu, dendalui.
Perfect: dată.
Infinitiv: dare.

B) *loare.*

Ind. Pres.: ltau, llei, lla; lomu, loți, lla.
Imperfect: loamu, loai, loa; loamu, loaiți, loa.
Aor.: loai, loași, lo; lomu, loatu, loară.

Perfect: amu loată.
Plusqpf.: aveamu loată.
Futur.: voi loare.
Conj. Pres.: si liau, si liei, si lia; si lomu, si loți, si lia.
Futur.: va si liau.
Cond. Fut.: si loarimu, si loari, si loari; si loarimu, si loaritu, si loari.
Imperat. 2, 3: lia; 1. lomu, 2. loți, 3. lia.
Part. Pres.: londa, londalui.
Perfect: luată.
Infinitiv: loare.

C) bére.

Ind. Pres.: beau, bei, bea; bemu, beți, bea.
Imperfect: beamu, beai, bea; beamu, beați, bea.
Aor.: biui, biuși, biu; biumu, biutu, biură.
Plusqpf.: aveamu biută.
Futur.: voi bere.
Conjunctiv: si beau, si bei, si bea; si bemu, si beți, si bea
Futur.: va si beau.
Imperat. 2, 3: bea; 1. bemu, 2. beți, 3. bea.
Infinitiv: bere.
Part. Pres.: biundu, biundalui.
Perfect: biută.

*b) Istrien.**A) fațe.*

Ind. Pres.: fac, făți, fâte; fațén, fațéte, facu.
Imperfect: fațe(v)n.
Conj. Pres.: fâte, fâte, fâte; fațán, fațát, fațe.
Imperat. 2: fațe.
Part. Perf.: facút. (Tot așa: zițe. dar. Part. Perf. zie).

B) prède (= perde).

Ind. Pres.: predu, prezi, prède; predén, predét, predu.
Part. Perf.: predút.

C) conoște.

Ind. Pres.: conósc, conoști, conoște; conoștén, conoștét, conoșcu.
Conj. Pres.: conoște, conoște, conoște; conoștán, conoștát, conoște.
Part. Perf.: conoșcút (Tot așa: naște, paște, crêște).

D) ști.

Ind. Pres.: ști(v)n, știti, știte; știtén, știteț, ștí(v)n.
Conj. Pres.: 1, 2, 3: știte; știtán, știtát, știte.
Imperat. 2: știte.
Part. Perf.: știvút.

E) puté.

Ind. Pres.: poc, poț(i), póte; putén, putét, potu.
Imperfect: puté(v)n.
Conj. Pres.: pótă, pótă, póți; pután, putát, pótă.
Part. Perf.: putút.

F) *munca.*

Ind. Pres.: mărânc, mărânți, mărânke; muncân, muncât, mărâncu.

Imperfect: muncá(v)u.

Conj. Pres.: mărânkê, mărânkê, mărânți; munkén, munkét, mărânkê.

Imperativ: mărânkê.

Part. Perf.: muncát.

G) *bê.*

Ind. Pres.: béu, béi, bêie; beten, beleț, ben.

Conj. Pres.: bêie, bêie, béi; betán, beiát, bêie.

Imperativ: bê.

Part. Perf.: beiút.

H) *la (= lua).*

Ind. Pres.: la(v)u, láti, láie; laién, laiét, la(v)u.

Conj. Pres. 1, 2, 3: láie; laián, laiát, láie.

Imperativ: lé.

Part. Perf.: lat. (Tot: așa: *da, sta*).

I) *mêre (= merge).*

Ind. Pres.: meg, méri, mêre; merjén (?), merjét, mergu.

Conj. Pres. 1, 2, 3: mêre; merzan, merzaț, mêre.

Imperativ: mêre.

Part. Perf.: mes.

K) *verí (= veni).*

Ind. Pres.: víru, víri, víre; verín, verít, víru.

Imperfect: verívu.

Conj. Pres. 1, 2, 3: vire; verán, verát, vire.

Imperativ: vire, *sau:* vi-ro.

Part. Perf.: verít.

Exemple arhaice și excepțiuni:

Conjugarea I.

adunără 67,2; adonără-să 8; să adunase (pl.) 139; ajutasă b. 239; ajută 27; așntă 363,2; alêrgă 12,3; alîargă b. 48; să alergi (3. pers.) b. 196,2; alerg (pl.) b. 249; se apropie (pl.) 13,2, 139; apropie-se 29, 316,3, 352; să ne apropiem 86; s'au apropietu b. 62; 'lû-aplică 184,3; arata 226; să arăt b. 112; să arate 79,2; să să arate 48, 112; să se arête 137,3, b. 213; are să se arûte b. 84,2; simtû arătați 49; mă 'aruncasdră 254,2; vor arunca 18; arunca-i-va 17,3*; mă asêmeni, te volu asêmăna b. 209,2; 'l ase-mănă b. 70,3; să asêmene 341; vrê asêmăna b. 93; să aseămănă 162,2; s'asêmân (3 pl.) b. 250,3; vâ asâmărareți 54; s'ari asâmăna 323,2; să va asemăna b. 71,2; să să asemine 68,3; asemănându-se b. 150,2; ascoltați 53,3; ascultă (pl.) 283,3, 297,2; ascultat (Aor.) 8; veți asculte 4; așteptă (pl.) b. 239,3; așteptă (pl.) b. 245,3; să-l aștepte 73; să aștepte 95,3, 96; așteptă (Imperf.) b. 96; aștaptă 304,3, 306; mă așteptă 96; să se aștepte 14,3; băgă 131,3; băgă 300,2; băgări 209,2; băgără b. 134; m'au fost băgat 148,2; voi băgă-vă 215,3; băgă 352,2; blastemi 113,3; -mă (pl.) 19,3; nu blastămareți 79,3; nu te-or blăstemare b. 321; să te blăstemem 7; să nu te blastămi (3 sgl.), să nu blăstemați 98,3; boteșind 229,3; s'are bucura 52,2; volu căuta 141,3; veri căuta 138,3; vrêi căuta 61,3; să câștigă b. 5,2; să le câștige b. 252,3; chemându-mi 13; nu te-or chemare b. 321; să cumpiri b. 185; cumpărasă (pl.) 229,3; vrem cumpărat

134,2; *v'or* cumpărat (= *vă au-*) *ă*. 225,2; cutezarăi 293,3; derepteză 31,2; de a se depărtare 73,2; să 'l *dăștepte* *ă*. 70,3; ertase, i ertă, să-i iarte 96; te ertă, să fiți ertați 183; *gudecă* (pl.) 105; să-i *gudec*, *gudecați*, *va gudeca* 46,2; nu *gudecareți* 105. 193,2; *că să gudece* 213; are *gudeca*, vor hi *gudecați* 105; a să *guca* 295,3; să *gunghe* (1. sgl.) 67; să *gunghiem* 66,3; să 'ș *gunghe* (pl.) 67; *izvordea* 360,2; nu *imbrăcat* (2. pl. Aor.) 19; *lăi* înbrăca *ă*. 171; o să mă *imbrac* *ă*. 360,3; te *înbarbătezi* *ă*. 181,3; au *incălecat*, *incălecă* *ă*. 33; să fie *incălecat* 361,3; m'oi *închîna* 210,2; te-a *îndrepta* *ă*. 349,2; a se *îndereptare* 71,2; *înnălțîndu-să* *ă* 209,2; *împrumutază* 20; —, (Imperf.) 96,2; *să ați împrumuta* 20; l'are *înpuțina* 79,2; *înrădăcinăză* 111,3; a *înserat*, *omî însera* *ă*. 316. 334; *însemnăză* 143; nu *vă înșelareți* 46,3; *va să 'l înșale* *ă*. 215; să vor fi *înșălat* *ă*. 218,3; *se-u* *întâmplat* 134,3; de se vră *întâmpla* 134,2; de s'ar — 328,2; de s'a — *ă*. 139,3; *va* fi *întrebat* 120; *dă-i voru întreba* 140; *învățînd* 229,3; ne-*învățîndu-să* *ă*. 203,3; *învis* 32,2. 41,2. 137,2. 138. 182; *învisă* 140,3. 182. *ă*. 143; *învisăra* 182. 215; *amu învisu* 140,2; au *înviatu* (v. activ. trans.) *ă*. 66; *va învie*, vor — 139,2. 3; *ca să învie* 215; *învie* (Imperf.) 12,2; să are *învie* 31; are hi *înviat* 138; 'mî *lasă* 81; n'am a te *lăsa* 7; *vei să lași* *ă*. 148,3; *vom să lăsăm* 97; de nu vor fi *lăsând* 338; *las* să *grăiască* *ă*. 104; *lăsați-mă* 296; să *lăsare* tu 7*,3; *lăsînd* 296,2. 327,2; s'or *lăuda* 254; nu *vă lăudareți* 250,2; nu *vă mirareți* 316,2; a să *mirare* 69,2; s'ard *fi mănieat* 273; a *mână*; *me* *ă*. 293,2.

Macedor. *banăți* *ă*. 266,2; ași 'mî *bănezî* *ă*. 279,2. 281,3; *adărat* (pl.) Aor. *ă*. 278,3; *se aspare* *ă*. 267; să nu te *asparii* *ă*. 269,2; 'lî *avina*, nă *avina* *ă*. 282; de 'mî *avinași* *ă*. 270,2; *căftat* (2. pl. Aor.) *ă*. 277; *însurat* *ă*. 276,2; *invită* *ă*. 263,3. 281; *me învețai*, *se me înveți*, *învețîndalui* *ă*. 267,3; *va să te înveță* *ă*. 269,2; *lucrat* (2 pl. Aor.) *ă*. 278,3.

Istriian. *afia* *ă*. 286; *las* (Imperf.) *ă*. 284; *lasam* (1. pl.) *ă*. 284,3.

dau, *da* *ă*. 356,2; *ded* (Aor.) 33,2; *dedeșu* 315,2; *dedu* 9. 228,3. 266,3; *dăde* 59,2; *dăte* *ă*. 211,2; *dete* *ă*. 255,2. 256,3. 355; *dăde* 313; *dăderemu* 55,3; *dădet* 18,2. 3; *dăderă* 5*,3. 16*. 59,2; *dideră* *ă*. 132,3; *dadea* *ă*. 296. 301,2; *dădu* *ă*. 357,3; *dase* *ă*. 356,3; *didesă* *ă*. 84; *veru* *da* (2. p.) 88,2; 't'-are 108; nu *dea* 117,2; nu *dareți* 285; *dăîndu* 38; *date* *ă*. 81; *dată-i* 229,2; să *albu* a-i *dare* 207,3; a *dare* 235; să nu o *dăe* *ă*. 100,3; să-'l *dăte* *ă*. 33,3. 306,3; să nu *dee* *ă*. 34,2; să-'l *dăte* *ă*. 262,2; să *dă* *ă*. 132,3; să *dă* (pl.) *ă*. 248; să-'l *dea* 123,2; o să 'mî *dea* *ă*. 360,3; să nu mă *dare* *ă*. 321; fiți *va dare* *ă*. 320,3.

Macedor. *dădeși* *ă*. 273,3; *deade* *ă*. 273; *dede* *ă*. 266,2; *va* si te *dan* *ă*. 264,2; *dă-le* *ă*. 273,3.

Istriian. n'a *daveit* (Perf.) *ă*. 283,3; de *ă*. 283; *dae* *ă*. 284,3; *du* *ă*. 283.

iau, *iai* 364,3. *ă*. 6; *iă* *ă*. 851,2; *luom* 20,3. 96,3; *luați* 181,3; *luați* 8; *ea* (3. pl.) 324,3; *iau* 106,2. 181,3; *luă* (3. pl.) 131. 317,3. 331; *luaîu* *ă*. 167,2; *luași* 182,2. 267,3; *luă* 130,2. *ă*. 166,2; *luo* 6. 8. 15,2. 17. 26,2. 43. 59. 65. 67,2. 101. 102,2. 223. 273,3; *luî* 182,3; *loo* 42,3; *luoă* *ă*. 166,2; *luoară* 172,2; *am luat* 86; -*luoat* 217,2; *au luoat* 134,2. 220. 224,2. *ă*. 200. 208,3; *luasă* *ă*. 358; -*se* *ă*. 168; *am fost luat* 74. 362; *voîu lua* *ă*. 166,3. 183,3; *lua-se-va* 128; *ași* fi *luat* 341,2; să *eu* 304,3; *să ea* 40. 148. *ă*. 42,3; să *iai* 182,2. 291. 348,2. *ă*. 45; să *iei* 200,2; *să ia* 160,2. 3. 367.

ă. 364,3; să ea 120,3. 291. ă. 7,3. 168; să ee ă. 34,3; să lee ă. 351,2. 352,3; leie ă. 306,3; să ei ă. 43,2. 3. 55,2. 116,2. 181,2; iae ă. 357,2; să luom 25,2. 28. 86; să fu luat ă. 33; (Imperat. 2) ea 10,3. 21,2. 36,3. 195,2; ia 315,2. ă. 58. 179; iă ă. 308,3; ă 304,3. ă. 199,2. 3; eae ă. 159,3; luați 21; luați 53,2; luând 148,3; luind 79. 342,2. ă. 55,2. 200,2; luoând ă. 199; luundu 144,3. 333.

bea, bē, beu ă. 141,2. ă. 292; beú 61,3; bēți 16,2. 43; berea (Imperf.) ă. 292; au băut 108; o va bea ă. 34; ea cându ai bē ă. 185,3; dēre ăi bē 230,3; ară fi bând 271,3; să bau 107,3; să bēi 108,2; se bē 363,2; se bee 218,3; bēți (Imperat.) 244,4; bē ă. 293; a bē ă. 226,2; ee beut să să bē ă. 45,3; vremu cădē 55,3; au fost căzut ă. 33; să-i fi căzut ă. 32,3; a să le cade ă. 103,2; cădind 306,2; i s'au căzut ă. 50; să va închiē ă. 221,3; mă înculē 156.

Istrian. beletsme (Imperat.) ă. 286,3; za bae (Infinit.) ă. 285,2.

Conjugarea II.

aduc (pl.) 95,2. 116,2; -cu ă. 114,2; aducē (agl.) 132,3; —, (pl.) 305,2; adusă (pl.) ă. 132,3; —, (agl.) 286,3. ă. 62; adusăse (pl.) ă. 19; -sese ă. 71,3; au adus ă. 19; adă ă. 229; ado 254,3. ă. 224,2; adu 66,2; aduce-ți-vă 231; își adusă 231,3; îmi adă ă. 300; îmi adu 352; așunsă (pl.) ă. 132,2; au așuns ă. 220; așunsem (pl.) 29,2. 360,2; -săm 302,2; ară agiunge 155,3; s'au agiuns 190,2; aleageți 264; aprinsă 289,3; să aprindă ă. 180,2; să aprinză ă. 41; aprinându-să 304,2; să să aprindă 46; -nză 141,2; arde 142; ară 296,2; să-i arță 117,3; să'l arță 120,3. 121. 218,2. 331,3. 352,3. ă. 180,2; să nu arză 141,2; să ardă ă. 19,3; să le arzi 352,3; arțind 303,3; de a ardere 142; ascund (pl.) 95; ascunde ă. 5,158; să ascunză ă. 158; vrutu-m'am ascunde 366,2; vă ascundeți 112; nu ascundereți 112; să ascunđ (agl.); să ascunđă (3. sgl.) 79,2; -nză 134. 351; să se ascunză 154,2. 166,3; s'ascund 241,3; să'ș ascunză 279,3; să nu să atingă ă. 130,3; au fost bătut ă. 204,2; să baată 352,2; a-i batere 234,3; până s'a bate ă. 35,2; n'am să mă bat ă. 115; s'oru bate ă. 133; cer (pl.) ă. 108; cere (pl.) ă. 224,2; cerú 272; veri cēre 187,3; ai cēre 108. 139,2; ară cēre 272; vor să cēră ă. 149; nu credea (pl.) ă. 18,2; nu o crezut (2. pl. Aor.) 8. 15*,2; n'o să creadă ă. 105,2; să se creză 208; va crēște 36,2; l'are crēște 79,2; creșteți-vă 266,3; crescând 36,2; cunosc (pl.) 12,3; cunoscum (Aor.) 254,2; a să cunoaște (pl.) ă. 13,3; i-au fost cunoscând 117,2; n'a curge ă. 318,3; deschisă 252,2; să n'o deschidă ă. 351,2; să fie deșchis 361,3; li să deșchisă 276,2; deșchis-ți-s'au ă. 158,3; de s'ar hi deșchis 256; derēge (Imperat.) 11; ați derese 27; mă duș 15*; tēm dus 18,3; mă duset (2. pl. Aor.) 18,2. 19; ne dusăm 306,2; duce-te-veri 54,3; te veri duci 365,3; vei să te duci ă. 148,3; du 5*; te du 67,2; dus 104,2; de dus ă. 328,3; faci (pl.) 19,3; faceți 19; feč 266,3; feceși 60,3; făce 13,3. 14. 15,1.2. 34. 57. 58. 59,2. 61,3. 102; feace 249. 258. 264,3. 268. 311; fece 7; fēceră 57,3. 58,2; feacără 258,2. 259,3; fēpse 6; făcu 57. 58; făcut (2. pl.) 18,3; făcuse (pl.) ă. 170,2; au faptu 9. 54,2. 57,2; fapt-am ă. 325; era făcută 147,3; au fost făcut ă. 32,3; va fi făcut 120,3; s'au făcut 311,3; nu s'ară face 56; face-te-ar ă. 317,3; să ați face 19,3; vrea face 235; cēș vrē face 241; să fie făcut 331,3; vre să facă ă. 117; vom să facem 121,2; fă 81. 96,2; facă ă. 19; faceți 19,3; nu face 341,3. ă. 296; nu 'mi face ă. 37; dē facerē 51,2. 249,2. 264,2,3; fapt 203; fucut 2; să fac

(Pl.); se face (Aor.) 21. 215,2; se fêce 60,2; să feace 215,2. 255; ne feacem 249,2; să feaceră 267,2; faptu-nēm 249,2; faptu-mi-s'a b. 324,3; să se fie făcut 246; este să se facă b. 75,2; or să se facă b. 103,2; s'or face 210; frâmse 42,3. 52. 64,3; am înceape (pl.) 152,3; să fie început 361; să se fie închis 360,3; vă încrezut (2. pl.) 8; ar întoarce 249,2; te veri întorce 2; întorșu-mă 365,3; să nu mă învăîncure 13; înțelegu-te 13,2; înțelegēți 15; să înțelēgem 41,3; înțelēsetu (2. pl. Aor.) 8; înțelēge (Imperat.) 10,3; merge (pl.) 182,2; mărgu (pl.) 182,2; mārām 307; mārāsāră b. 132,3. 133; mārāsă, mērāsă, era merși 182,2; dēră mērgē 31; o să mergem b. 105; vom să mērgem 97; vor să mērgă b. 39; nāscūm (Aor.) 63,3; au fost nāscut 175,3; să nu fi fost nāscut 307,3; vra să nască b. 171,2; vei să te naști 267,3; neștiund 358; nevādind 300,3; ȕișu 2*,3; ȕise 2*,3, etc.

Macedor. (aleg) 'ș-aleapsiră b. 282; agtunse b. 272,3; agtunse b. 278,3. 281; agtumsiră b. 282; s'era s'o agtungeareși (1. Sgl.) b. 282; agtungāndalui b. 267; (duc) dusiră b. 280,3; (fac) fați b. 266,3; fațe b. 265,2. 266,3; fețlu b. 273. 270,2; fețe 265,2; ili feațe b. 272,2; mi se feațe b. 267; fețeră b. 263,3; țā se feațeră b. 267,3; îți fețiră b. 280,3; fā b. 266,3; să feațe b. 269,2; va 'mi fac b. 280,3; — facă b. 269,2; să o fățeam b. 282,2; fapt b. 265,2. 3. 257,3; facāndalui b. 267.

Istriian. bate b. 285,3; facie b. 285,3; n'av facaveit b. 283,3; nu face, nu fae b. 285; facut b. 285,3.

Banat. își feceră b. 262,3.

Conjugarea III.

adurmea b. 292,3; adurmi 273,2; au adurmit 138,4; au fost adurmit 273; vom adurmi 233,3; de va hi adurmit 138,2; 'și agoniseaște 211,3; să'ș agonisască 146,3; aud (pl.) b. 72,2. 202,2; auȕăț 215; auzi-mă 10,2. 156; auzim 109; auzit 140,3; ar fi auȕit 306,2; n'au vrut fi auzit 270; auză 281,2; să auză 14,3. 17,3. 134; să'l audă b. 133,2; auȕānd 79,2; auȕind 296; să se audă b. 235; auzire 17,3; se asvārle b. 309; bajocorim b. 259,3; voi blagoslovi 65,3; te veri blagoslovi 66; veri fi blagoslovit 65,3. 66; să blagoslovescă 37,3; fusăș biruit 182,3; borește-i, borește-ț, hori 7; coaperi-mă 12; s'ari cuveni b. 9; or să vă chinuască b. 225; dārūim (Aor.) 37,2; era dārūit 33,2; nu ne-r hi dārūit 318,2; au fost dārūit b. 64,3; desparțea 34,2; despărțā 265; să desparțā 34,2; desparțānd 265; era dojenit 23; dorm (pl.) 212,3; durmiea 61,2; durmind 61,2. 136,3; ease 1; easu (pl.) 2; n'au eșitā b. 94,2; n'a eși b. 19. 35,2; o să iasā b. 373,2; ease 11,3; (Imperf. 3) ease 114; iasā 264,2; să easā b. 35,2; leșānd b. 262,3; ișindā b. 259; de a eșire 73,2. b. 19,3; i au fost fāȕāduit 273,3; fugisā (Aor. pl.) 197,2; gāndii (1. sgl.) 66,3; vrē goni 60,3; m'au gonet b. 180,3; gonindu-l, a-i gonire 234,3; grāeștea (3. sgl.) 2; grāf, grāieā 65; grāita b. 199,2; grāle (pl.) 139,2; au fost grāind 312; grāȕște 86; nice grāireț 250; a grāire 284; grāmēdescu (pl.) 2; să grijeaște 184,3; s'are griji 76,3; nu vă grijireți 8*,2; sânt hulind (pl.) b. 80,2; hulia (pl.) 163,2; huliē, a huli 295,3; tubesc (pl.), aȕi tubi 19,3; v'a împārțā 213,2; împārțāie b. 97,2; vor să împārțāiescă b. 86,3; nu lācomireți 44,2; aȕi hi lipit 201; māntuāște 86,2; să māntuāscă 82; inmicșurat-al 11,2; il (= vei-) muri b. 208,2; n'or muri, de or și muri b. 94,3; are și muri 139,2; n'are fi murit 139,2; va să moară 67. 159,3. 300,2. b. 109,2; nu mințireț

10*, 2; vine (Aor.) 16*, 2; veniea (pl.) 16*, 2; veînriu 6*, 3; veînre 3*. 5*. 6*, 2. 7*, 2; veri-va 7*; veînri-voru 6*; se veînrimu 6*, 2 etc.

Macedor. durmia *b.* 278, 2; durmi *b.* 269, 2; va să dormu *b.* 269, 2; fug (fugi) *b.* 272; fuz-i *b.* 264, 2; fugi *b.* 272; fugiam *b.* 270, 3; grescu (pl.) *b.* 264. 281, 3; ili gri *b.* 271, 3; avde, avdi, avzindu *b.* 264, 2. 3; avzi *b.* 266; avzii (1. Sgl.) *b.* 272; am avzită *b.* 276, 2; arache *b.* 263, 2; arichi *b.* 263, 2; 264, 3; 'mi arichiși *b.* 282.

Istrian. za durmi *b.* 285, 2.

Alte exemple precum și Adverbele, Prepozițiunile și Conjunctiunile vezi la Glosar.

SFÂRȘIT.

SCARA.

	pag.
Precuvântare	I
Introducere	XIV
Gramatica	CXIV
1. c. 1550. Apocalipsul apostolului Pavel	1
2. 1560. Leviticus (fragment)	3
3. 1550—1580. Minunile Sf-lui Sisoe	6
4. 1550—1600. Legenda Duminicei	8
5. 1574. Tatăl nostru	9
6. 1577. Coresi, Psaltirea	10
a. sec. XVI (1585). Psaltirea ms.	1*
b. sec. XVI (1570—1600). Praxapostol ms.	2*
c. 1574. Tetraevanghelie	7*
d. 1569—1575. Coresi, Praxiul	9*
7. 1562. Coresi, Tetraevanghelul Braşov (1579 Saz-Sebeş)	17
8. 1568—1570. Coresi, Cazania I. (Tălcul Evangheliilor) Braşov (1579 —1580 Saz-Sebeş)	21
9. 1581. Coresi, Cazania II. (Evanghelie cu învăţătură)	28
10. 1582. Paliea de Orăştie	33
11. 1591. Hrisov de vânzare	38
12. 1593. Luca Stroici, Tatăl nostru	39
13. 1607. Grigorie, Catechismul	39
14. 1609. Hrisov de vânzare	43
15. 1610. Epitaful lui Radu Buzescu	44
16. 1614. Hrisov de vânzare	44
17.c. 1618. Cuvânt pentru curăţie	45
18. 1619. Hrisov de vânzare	53
19. 1619. Grigorie, Evanghelie cu tălc	53
20. 1620. Moxa, Cronica	56
21. 1620. Hrisov de judecată	62
22 a. 1600—1650. Povestea lui Adam şi a Evei (Călătoria lui Sith la ratu)	63
22 b. 1600—1650. Paleea	65
23.c. 1625. Ureche, Letopiseţ	68
24. 1626. Hrisov de judecată	73
25. 1626. Hrisov de vânzare	74
26. 1631. Hrisov de vânzare	75
27. 1632. Evstratie, Pravila aleasă	76
28.c. 1633. Molitvelnic	80
29. 1638. Hrisov de vânzare	87
30. 1640. Pravila de Govora	87
31. 1641. Mărturie de vânzare	91
31 a. 1641. Hrisov de vânzare	92

	pag.
32. 1642. Hrisov de vânzare	92
33. 1642. Melhisedec, Invățătură	94
35. 1642. Silivestru, Cazania	97
36. 1642. Hrisov de vânzare	102
37. 1643. Varlaam, Cazania	103
38. 1644. Meletii, Cazania	109
39. 1645. Evstratie, Șapte taine	114
40. 1646. Evstratie, Pravila	118
41. 1648. Catechismus	125
42. 1648. Selivestru, Noul Testament	125
43. 1648. Năsturel, Varlaam și Jonas	129
44. 1650. Hrisov de rumânie	134
45. 1650. Hrisov de vânzare	135
46. 1650. Hrisov de rumânie	135
47. 1600—1650. Cântec de crăciun, Propovedanii	136
48.c. 1650. Simion Dascal, Letopiseț	142
49.c. 1650. P. Danoviciu (P. Gramaticu) Hronograf	145
50. 1651. Hrisov de răscumpărare	150
51. 1651. Schimbare de moșii	151
52. 1651. Psaltirea de Belgrad	152
53. 1652. Pravila de Târgoviște	156
54. 1654. Neagoe Vodă Invățăturile	164
55. 1654. Viața Sf. lui Nifon	170
56. 1657. Hrisov de întărire	173
57. c. 1660—1680. Gromovnic	175
58. c. 1660—1680. Geografia Ardealului	175
59. 1661. Rafail, Paraclis	178
60. 1669. Stoica, Molitvelnic	183
61. 1650—1675. Letopisețul Rom. și al Moldovei	189
62. c. 1650—1675. Tetraevanghel	194
63. c. 1670. Miron Costin, Letopiseț	196
64. c. 1670—1675. M. Costin, Viața lumii	202
65. 1670. Hrisov de împărțire	207
66. 1672. Hrisov de țigancă	207
67. 1673. Dosoftei, Psaltire în versuri	208
68. 1673. Dosofteiu, Acathist	214
69. 1674. Haliciu, Oda	216
70. 1675. Sava, Așezământuri	217
71. 1675. Sava, Actele Soborului	219
72. 1675. Prologul sau Viețile Sfinților	221
73. 1677. Vito Pilutio, Dottrina Christiana	226
74. c. 1650—1675. Molitvelnic	228
75. c. 1650—1670. Evstratie, Letopiseț	234
76. 1678. Cheea înțelesului	236
77. 1679. Dosofteiu, Liturgia	239
78. c. 1679—1680. Dosofteiu, Molitvelnic	241
79. c. 1680—1700. Diaconariu	243
80. 1680. Dosofteiu, Psaltire slav-română	247
81. 1682. Dosofteiu, Viețile Sfinților	250

	pag.
82. 1683. Apostolul de București	260
83. 1683. Dosofteiu, Parimiile	263
84. 1683. Joan din Vinți, Siciul de aur	268
85. 1685. Joan din Vinți, Cărare pre scurt	274
86. 1688. Biblia de București	279
87. 1689. Molitvelnic	284
88. 1691. Anania, Viața sf-lui Nifon	287
89. 1691. Greceanu, Mărgăritare	290
90. 1692. Cozma, Amartolon sotirie	295
91. 1692. Cozma, Minunile Maicii Domnului	299
92. 1692. Cozma, Viața sf-lui Vasile	301
93. 1692. Cozma, Pateric	304
94. 1693. Greceanu, Evanghelie elino-română	307
95. c. 1680—1695. Cronica lui Dorotheu	311
96. 1694. A. Dascal, Penticostariu	312
97. 1697. A. Dascal, Psaltire cu tâlc	314
98. 1698. Oprea, Molitvelnic	315
99. 1698. Mineiul	319
100. 1698. Cantemir, Divanul lumii	322
101. 1699. Maxim, Lumina	328
102. 1700. R. Greceanu, Cronica	332
103. 1700. Filotheu, Învățătură creștinească	336
104. 1700. Filotheu, Floarea darurilor	340
105. 1702. Liturghie	343
106. 1703. Anthim, Noul Testament	347
107. c. 1705. Isopie	351
108. c. 1705. Viața sf-lui Sava	354
109. c. 1705. Glosar slavono-român	355
110. 1705. Anthologhion	357
111. 1710. Cantemir, Hronicul Romano-Moldo-Vlahilor	359
112. 1710. Ioan din Vaslui, Psaltire	363

Sec. XVI.

(Ms. Acad. Rom. 8°, nepaginat.)

Psaltire.

Psalm 1. (pag. 1—3.)

Дѣдъ прѡркъ ши лпжрат . кѣнтаре . шедкре лнтѣж . кѣнте-
коул д.

1. Фериче вжреатъ че нѣ мѣрче ла сфатѣлъ некѣрацилоръ .
ши пре калѣ пжкжтѣшилоръ нѣ стж . ши ла шедѣрнле пѣрсж-
торилоръ ноу шѣде . 2. че л лѣца (л. лѣца) дмнѣлоуи лѣа-
цѣ-се сѣла ши нлптѣ . 3. ши хѣ-ва ка лемнѣл ржсѣднт лѣнгж
ешнтѣл апее(н) . че рѣдѣл сѣл дѣ л вѣкма са ши фѣнѣла
лоуи нѣ кѣде, ши тѣатж кѣтж се фѣче доспѣче . 4. нѣ дѣла,
некѣрацилоръ, нѣ дѣла; че ка поулѣра че ш мѣторж вѣнтоул
де л фѣца пжмѣнтоули . 5. дерѣптѣ ачѣ нѣ вѣрѣ лѣе некѣра-
цин ла цѣдѣ . нечѣ пжкжтѣши л сфатѣл дерѣпцилоръ . 6. кѣ цѣи
дмнѣлоул калѣ дерѣпцилоръ . ши калѣ некѣрацилоръ пѣре.

Psalm 2. (pag. 3—6.)

Л сфрѣшит . кѣнтекл лоуи давнѣ . прѡрчѣ . л хѣши кемѣ
лнмѣнле.

1. Дерѣп-че лчетѣрж-се лнмѣнле ши ѡмѣнѣ(!) лѣжцѣндоу-
се дешѣртжлоръ . 2. лрай(н)те стжтоуѣрж лпжрации пжмѣн-
тоули . ши бѣлѣи адѣрѣж-се лпреоуи спѣ дмнѣл ши лѣ
хѣсоул лѣи . 3. сѣ роупем лѣжтѣрилѣ лоръ . ши лѣпѣджм де
ла нѣи цѣкѣл лоръ . 4. вѣторѣл ла черѣре рѣде-ш де ен . ши
дмнѣл батѣ-ш цѣк де ен . 5. атѣнче грѣи-ва кѣтрж лнѣи л
мѣнѣ са . ши кѣ оуѣцѣ са сменѣтѣче ен . 6. е оуѣ поуѣсѣ сжмѣтѣ
де ла дѣнѣ . прѣ сѣлѣлоуи мжгѣрж сфѣнтж л лѣи . 7. спѣню
снѣле дмнѣлоуи . дмнѣл снѣ кѣтрж мѣне : фѣюл мѣѣ еѣи

—

Sec. XVI.

(Ms. Acad. Rom. 8°, nepaginat.)

Psaltire.

Psalm 1. (pag. 1—3.)

Дѣдѣ прѡркѣ ши лпжрат . кѣнтѣре . шедѣре лнтѣж . кѣнте-
коула д.

1. Фериче ежреѣтъ че нѣ мѣрѣ ла сфѣтълъ некѣрацилорь .
ши пре кѣлѣ пжкжтѣшнолорѣ нѣ стж . ши ла шедѣрниѣ пѣрсж-
торнолорѣ ноу шѣде. 2. че л лѣца (1. лѣца) дмнѣлоуи лѣа-
цж-се сѣша ши нилтѣ. 3. ши хѣ-ва ка лемнѣл ржсѣднт лѣнгж
ешнтѣл апее(н) . че рѡдѣл сѣс дѣ л вѣкмѣ са ши фѣнѣла
лоуи нѣ кѣде, ши тѡатж кѣтж се фѣче доспѣциѣ. 4. нѡ ѣша,
некѣрацилорь, нѡ ѣша; че ка поулеверѣ че ѡ мѣторж вѣнтѡула
де л фѣца пжмѣнтоуѣши. 5. дерѣптѣ ачѣ нѣ вѣрѣ лѣѣ некѣра-
цин ла цѣдеи . нечѣ пжкжтѡшѣи л сфѣтъл дерѣпцилорь. 6. кѣ цѣи
дмнѡула кѣлѣ дерѣпцилорь . ши кѣлѣ некѣрацилорь пѣре.

Psalm 2. (pag. 3—6.)

Л сфѣрѣшт . кѣнтекѣла лоуи давнѣ . прѡркѣѣ . л хѣши кемѣ
лименѣ.

1. Дерѣп-че лчетѣрж-се лименѣ ши ѡлименѣ(!) лѣжцѣндоу-
се дешѣртжлорѣ. 2. лрай(н)те стжтоуѣрж лпжрацин пжмѣн-
тоуѣши . ши вѡарѣи лѣвѣрж-се лпреѡуи лпреѡуи ши лѣ
хѣсоула лѣи. 3. сѣ роупем легжтѣрниѣ лорѣ . ши лѣпжджм де
ла нѡи цюгѣл лорѣ. 4. вѣторѡла ла черѡре рѣде-ш де еи . ши
дмнѣл еате-ш цюк де еи. 5. атѣнче грѣи-ва кѣтрж лншѣи л
мѣнѣ са . ши кѣ оуѣѣ са смѣнтѣциѣ еи. 6. е ѡу поуѣс сжмѣтѣ
де ла дѣнѣс . прѣ сѣѣнѣлоуи мжгѣрж сфѣнтѣ л лѣи. 7. спѣню
снѣлѣ дмнѣлоуи . дмнѣл снѣ кѣтрж мѣне : фѣѡла мѣѣс еиѣи

тѸ . ѿѹ асѸж-сѸ нѸскоѹю-те. 8. чѸре де ла мѣне ши да-ци-
вою лимене ле учѣне ле тале . ши цинѸтѸри ле тале ꙗ сѸрѸши-
тоѹла пѸмѸнтѸлѸн. 9. пѸше-н кѸ фѸше де фѸерѸ . а вас' де лоѹт
фѸрѸце-н. 10. ши акмѸ ꙗпѸраѸцѣн ꙗнѸелѸцеци . ꙗвѸцаци-вѸ
тоѸцѣн цюдекѸторѣн пѸмѸнтѸлоѹн. 11. лоѹкраѸци дмнѸлѸн коѹ
фѸнкѸ ши вѸкоѹраци-вѸ лоѹн коѹ кѸтрѸмѸрн. 12. лоѹѸаѸци
ꙗвѸцѸжѸрѸж . се нѸ кѸн-ка мѸнѣ-се дмнѸлѸн, ши веѸцѣн пѣре деи
калѸк дерѣптѸлоѹн . кѸндѸ ꙗн(чнн)де-се-ка кѸрѸндѸ оѹрѸѸла лоѹн.
фѸрѸчес' тоѸцѣн недеж'дѸн спре ꙗнс'.

Sec. XVI.

(Ms. Acad. Rom. 8°, mic, defect, 170 pagin.)

Praxapostol.

Faptele Apostolilor, cap. XXII. (pag. 36—45.)

1. БѸрѸаѸци, фѸаѸци ши пѸрѸнѸци аскоѸлатѸци акмоѹ ал
мѣѸ кѸтрѸ вон фѸелѸлатю. 2. ꙗѸснѸрѸ кѸ евреѸска лимеѸ
глѸси кѸтрѸнѸшѣн роѸтес адаѸсерѸ фѸрѸ-вороавѸ. 3. ДѸчи
снсе : ѿѹ, пре сѸѸѹ, сѸнѸѸѹ жѣдовннѸѹ . нѸскоѸтоѹ ꙗтрѸ тарѸл
кнлнкнѸскѸ, хрѸннѸтоѹ ꙗтрѸ ачаѸта четате, лѸꙗгѸ пѣчоарѸле
лоѹ гамаалѣнѸ ꙗвѸцѸтоѹ амѸе лѸѸа тѸтѸꙗрѸскѸ, рѸвннѸторю
фѣннѸдоѹ лоѹ днсеѸѹ, коѹм ши вон тоѸци сеѸци асѸтѸсн. 4. Ши
ачаѸта кале цнкѸлоѹню пѸꙗрѸ ла моарте, легѸндѸ ши при-
дѸднꙗндѸ ꙗ темннѸцѸ вѸрѸаѸци ши моѸери. 5. Коѹм ши
ꙗнтѸнн преѸѸци мѸртѸрнскѸ-мн ши тоѸци вѸтрѸрѣн . кѸм
ши де ла ѣн карте лѸѸю спре фѸаѸцѣн чѸм дѣ ꙗнтрѸ дамаскоѹ
ши мерѸцѸ (1. мерѸцѸ) коѹм чѣꙗре вою афла, ачѣе легаѸци се-н
адѸкоѹ ꙗтроѹ иерѸслимѸ, се-н моѸнчѸскѸ. 6. Ши ка ера мѸр-
гѸндѸ ши апропѣнндѸ-ме кѸтрѸ дамаскоѹ, ꙗтрѸ амѸасѸ-сн
стрѸлоѸчн лоѹмнѸрѸ моѸлатѸ де нѸпраснѸ спре меꙗре. 7. Ши
кѸсоѸю спре пѸмѸнѸтоѹ . ши доѸсѣю гласѸѹ грѸкнндѸ кѸтрѸ
меꙗре : савле ! савле ! че ме гонѸци ? 8. Ё ѿѹ рѸспоѸншоѹ ши
сншоѹ : чѣꙗре ѣшн днѣ ? снсе кѸтрѸ меꙗре : ѿѹ сѸнѸѸѹ ꙗс на-
зарѸнннѸлоѹл, чѸла че тоѹ гонѸци. 9. Ё чѸм че ера коѹ меꙗре
лоѹмнѸра вѸсѸрѸ ши ꙗфѸнкаѸци фѸѸрѸ, ꙗрѸ гласѸѸл чѸла че
грѸнѸ кѸтрѸ мѣꙗре нов доѸснѸрѸ. 10. ДѸчн сншоѹ : че се
факоѹ днѣ ? ꙗ днѸл снсе кѸтрѸ меꙗре : скоалѸ-те ши пасѸ

ꙗн дамаскѹ, ши аколо ѡиче-ѡи-се-ва де тоате; де кариле снсе
 ѡѣ се фачи. 11. Ши ка ноу вѣсѹ де слава лоуѡириѣи ачѣи,
 де мѣрѣ прѣсерѣ-ме чеѡ че ера коу меаре; дѣчи ꙗнтраю
 ꙗтрѹ дамаскоу. 12. Ши оу ꙗ вѣреатѹ че-и ера ноуѡеле ананїа,
 боуꙗрѹ говнторю дѹпѣ лѣѣе, мѣртѹрисиѡу де тоѡи оу-
 деѡи чеѡ че кїѡ ꙗтрѹ дамаскоу. 13. Беаре ла меаре, ши
 стѣтѹ де-ѡи снсе : сáвле, фрате, ѡне каоуѣтѣ. ши оу ꙗр ачѣла
 час кѡуѣѡи спрї ꙗнсѹ. 14. Дѣчи елоу-ѡи снсе : днсеоуꙗ пѣ-
 ринѡилорѹ ноѡири вѹс се ꙗнѣлѣѡи крѣкѣ лоуи, ши се кѣси де-
 рептоуꙗ, ши се лоуѡи глас дїꙗ ростоуꙗ лоуи. 15. Ши коуѡи
 се фїн марторѹ лѡи кѣтрѣ тоѡи ѡамерїи, карїи вѣсоуѡи ши
 лоуѡиши. 16. Ши акѡѹ дерѣ-че лѣнѣѡи-те? сколаѣ де те боѡ-
 тѡсѣ, ши-ѡи спалѣ пѣкатѣлѣ тале, снсе ꙗ нѡѡеле днлоуи.
 17. Ши-ѡи фоу ꙗнторкѣндѹ-ме ꙗтрѹ иерѣлїѡѹ, ши роуꙗндѹ-
 ме ꙗ вѣскѣркѣ, ши-ѡи фоу сплѣмѣ. 18. Дѣчи вѣсоуꙗ елѹ
 грѣѡиѡѹ : неѡѡѣе-те ѡї еѡи коуꙗроуѡѹ днꙗнтрѹ иерѣлїѡѹ, де-
 реѣ-че ноу-ѡи корѹ прїѣѡи мѣртоуꙗрїѡ чѣѡ че е де меаре.
 19. Ши оу сншоу : днѣ, ꙗнѡиши ирїѹ кѣ оу ера чѣла че-и вѣга
 ꙗн темниѡѹ, ши-и оуѡидѣ при ꙗ глоате чеѡ че крѣдѣ ꙗнтрѹ
 тиꙗре. 20. Ши кѣндѹ вѣрсарѣ сѣѡиѣлѣ лѹ стѣфанѹ марторѹ-
 л(ѹ)и тѣоу, ꙗнсоуѡи ера стѣндѹ ши лѣса спре оуѡидѣрѣ лѡи,
 ши стрѣжоуѡи ѡѡиѡиѣлѣ чѣлора че оуѡидѣ елѹ. 21. Дѣчи
 снсе кѣтрѣ ѡиꙗре : пасѣ, кѣ оу ꙗтрѹ ѡиѡи деꙗрте тре-
 миѡѹ-те. 22. ꙗскоуꙗтѣ-лоу елѹ пѣꙗрѣ ла ачѣста коуꙗкѣнтѹ,
 дѣчи ши рѣдїкарѣ глáсоуꙗ сѣоу грѣѡиѡѹ : ѡа дѣспре пѣѡѡи-
 тѹ чѣл ка ачѣла, кѣ ноу-и се каде а кїѣ. 23. Ши стрїгѣѡи-
 доу ѡи ши лѣпѣдѣндѹ-ѡи ѡѡиѡиѣлѣ, поуꙗѣре вѣрсѣндѹ
 спре вѣздѹхѹ. 24. Дѣчи снсе ѡиѡишоуꙗ, се-лѹ дѹкѣ елѹ ꙗ-
 трѹ пѣꙗкѹ, ши снсе, коу ꙗнѣлѣ лѹ ꙗтрѣѣ елѹ, де се ꙗнѣлѣкѣ
 дерѣптѹ карѣ кннѣ ѡѡа стрнѣꙗ спрн ꙗнсѹ. 25. Ши дека лоу
 стрннсерѣ елоу кѹ ѡаѡде, снсе кѣтрѣ чѣла че ста, соуꙗ-
 шоуꙗ(ѹ)и, павѣлѹ : де-се ѡѡоуꙗ чѣла римлѣѡуꙗ фѣрѣ ѡѣѡи-
 дѹ, вїꙗре ѡѣте коѡѡ а-л вате? 26. ꙗоуѡи соуꙗѡиѡл ши се
 апропїѣ кѣтрѣ ѡиѡиѡл де спѹсе, грѣи : кѣси че вери се фачи;
 ачѣста ѡѡоуꙗ римлѣѡиѹ ѡѣте. 27. Дѣчи се апропїѣ ѡиѡиѡл ши-
 лѹ ꙗтрѣѣѣ, снсе : споуꙗре-ѡиѡи римлѣѡиѹ ѡиѡи. 28. Елоу снсе :
 еѣ . рѣспѡиѡиѣ ѡиѡиѡл, снсе : оу коу моуꙗтоу прѣѡи агѡниѣѡи
 ачѣста чѣтате . е павѣлѹ снсе : ѡꙗрѣ оу ши нѣскоуꙗ-ме ꙗтрѹ ѡа.
 29. ꙗчїѡиши се деѡоуꙗꙗꙗꙗꙗ де елоу чеѡ че вѣк се-лѹ ꙗтрѣѣѣ;
 ши ѡиѡишоуꙗлоу се спѣѡѡиѡиѣтѣ, ꙗнѣлѣкѣ кѣ римлѣѡиѹ ѡѣте.
 ши ка ера елѹ вѣсѹѣтѹ. 30. Деѡѣꙗꙗꙗꙗꙗ крѣ се ꙗнѣлѣкѣ дѣ-

дѣвѣрь, ча че кливѣтѣше-се де юудей, ши лоу дѣзлѣгѣ елѣ ле-
гѣтоуѣрь; дѣчи снсе, се вѣ архіерени ши тотѣ зѣороуѣ лорѣ.
адѣсе павел ши-л пѣсе ꙗтроу еи.

Cap. XXIII. (pag. 46—56.)

1. Кѣоутѣ павелѣ спре зѣороу ши снсе : еѣрѣаци, фѣаци,
ѣоу коу тотѣ гѣндѣла чѣла боуѣрѣл вѣоу лоу днсеоу пѣѣрѣ
ла ачѣста си. 2. Прхіерени ананіа снсе чѣлора че ста ꙗраннѣ
лоуи, се-и батѣ лоуи ростѣл. 3. Итоуице снсе павелѣ кѣтрѣ
елѣ : батѣ-тѣ-ва днсеѣ, пѣрѣтѣ вѣроуиѣтѣ; ши тоу шѣзи де ѣю-
дѣчи дѣпѣ лѣѣе ши прѣспре лѣѣе трѣчи, кѣ ѣнчи се ме батѣ.
4. Иѣрѣ чѣм че ста ꙗраннѣ снсерѣ : дерѣп-чѣ достѣдѣщи прѣ-
оутоуѣл зѣоуѣлѣи? 5. Снсе павелѣ : фѣаци, нѣам ѣіоуѣтѣ кѣ прѣ-
оуѣтѣ шѣтѣ; скрѣе амѣ : ѣюдѣцѣл(ѣ)и шамѣꙗрнлорѣ тѣи, се нѣ
ѣнчи рѣоу. 6. Анцѣлѣсе амоу павел кѣ ш пѣртѣ шѣтѣ садѣ-
кѣи, е алѣтѣ фѣарнсеи, кѣемѣ глоѣта ши снсе : еѣрѣаци, фѣаци,
ѣоу фѣарнсею сѣнтѣ, фѣю де фѣарнсею; де оуѣповѣиннѣ ши де
ꙗвѣерѣ морѣилорѣ ѣоу шѣгѣндѣ прѣемискоу. 7. Ши ачѣстѣ снсе,
ѣоу пѣрѣ садѣкѣилорѣ ши фѣарнсеилорѣ, ши се ꙗпѣрѣци глоѣта.
8. Садѣкѣиин амоу снѣѣ, кѣ ноу ва фѣ ꙗвѣере, нечѣ ꙗнцѣерѣ,
нечѣ дѣхоу, шѣрѣ фѣарнсеини исповѣдѣскѣ амѣндѣоѣлѣ. 9. Фоу чѣѣртѣ
марѣ. скоуѣларѣ-се кѣртѣларѣи пѣртѣ фѣарнсеѣскѣ ши се пѣрнѣ
оуѣрѣл ал-алѣтѣ, грѣннѣдѣ : нечѣ оуѣрѣ рѣѣс ноу афѣѣлѣмоу ꙗтрѣ
шмоуѣл ачѣста; шѣрѣ се дѣхоуѣл грѣи лоуи саоу ꙗнцѣерѣлѣ се ноу
нѣ прѣтнѣннѣмоу лѣи днсеоу. 10. Дѣчи моуѣлѣтѣ пѣрѣ фѣоу.
спѣмѣнтѣ-се мнѣшѣл се ноу роуѣптѣ фѣе павелѣ де еи; дѣчи
снсе вонннѣилорѣ се дѣѣѣлѣгѣ ши се-лоу рапѣ елѣ дѣꙗ мнѣ-
локоуѣл лорѣ, ши се-лоу дѣкѣ ꙗ пѣѣкѣ. 11. Анѣрѣ ноѣптѣ
лч лѣстѣтѣ днѣоуѣл лѣꙗгѣ (ꙗ)соу ши снсе : коуѣтѣсѣ павѣлѣ коу-
мѣ мѣртѣѣрнсеиши чѣѣи че е де мѣꙗрѣ ꙗтрѣ иѣрѣсамѣ, аша се каде
ши ꙗ рнмѣ ꙗ мѣртѣѣрнсеи. 12. Ши дѣка фѣоу соуѣлѣ фѣѣчѣерѣ
оуѣрѣи дѣꙗ юѣден ꙗнѣоѣрчѣре, ши се ѣюрѣарѣ сѣꙗрѣ нечѣ се мѣ-
рѣꙗнчѣ, нечѣ че (!) се вѣ пѣꙗрѣ кѣнѣдѣ но корѣ оуѣнѣде павелѣ.
13. Ёра ман моуѣлѣи де пѣтрѣсѣѣчи чѣи че ачѣста ѣюрѣмѣнтѣоу
фѣѣчѣерѣ. 14. Чѣи че се ꙗпрѣпѣларѣ кѣтрѣ прѣоуѣци ши кѣтрѣ
вѣтрѣꙗри ши снсерѣ : коу ѣюрѣмѣнтѣоу вѣлѣстѣемѣмоу-нѣ
сѣꙗрѣ, немнѣкѣ се нѣ гоуѣстѣмоу пѣꙗрѣ ноу вѣремѣоу оуѣнѣде пѣ-
велѣ. 15. ꙗкмоу вон споуѣрѣци мнѣшѣл(ѣ)и коу зѣороуѣл(ѣ)и
(! ꙗ-роуѣл) коуѣм дѣмѣꙗрѣѣѣѣ се адоуѣкѣ елоу ла нѣи, ши коуѣм

ворѣ врѣ се ꙗнцелѣ(гъ) истокоула че е де елоу . ши нон аннте
 пѣ.ррѣ кѣндѣ ноу се ворѣ апропѣа де елоу, гата семоу а-лоу
 оучнде елѣ. 16. Йоуѣн фѣлоу соуеррѣен моу (! л. лоу) павелѣ фѣ-
 рекарѣ, ши верре .ртрѣ пѣккоу де спѣсе лѣ павелѣ. 17. Дѣчи
 кѣемѣ павелѣ оуѣла дѣ.р сѣташи, ши зисе : дѣ ачестѣ цюрелѣ
 ла мѣшоула, кѣ шаре-че и ка се-и спѣе лѣи. 18. Елоу-л лоуѣ
 ши-л доусе ла мѣшоула, дѣчѣ-и зисе : павелѣ фоуглоула кѣемѣ-
 ме де ме роуѣ се адоукоу ачеста цюре ла .тѣ.ре, кѣ шаре-че
 аре а-ци грѣи. 19. Лоуѣ-лѣ елѣ мѣшоу де мѣ.ррѣ; дѣчи
 мѣрсе оусеи ши лоу .ртрѣе : че ѣсте чѣѣ че ан а-ми спѣ.ре?
 20. Е лоу зисе : юуѣни се сѣетоуирѣ се те роаѣе, аша коум
 демѣ.рѣѣца се-лѣ адѣчи павелѣ .ртрѣ звороу, коумоу арѣ
 врѣ чеѣа а .рнтреѣа де елѣ. 21. Че тоу амоу се ноу аскоуаѣи
 де ен; кѣ сѣетоуирѣ-се де елоу дѣ .ртрѣнишѣи маѣ моуаѣи де
 патрѣсѣи де бѣрѣаѣи, чен че се цюрарѣ коумоу нече се мѣ-
 .ррѣнче нече се еѣ, пѣрѣ кѣндѣ нѣ-л ворѣ оучнде елѣ . ши
 акмоу гата сѣнтѣ ши аѣапѣтѣ ноуман чѣе дела тѣне цюрѣ-
 ителе. 22. Мѣшоула амоу лѣсѣ цюреле шѣ-и зисе : нимѣрѣи
 се ноу споу.ри кѣ ачѣстѣ вестит-ан мѣе. 23. Ши кѣемѣ дон
 шаре-карѣи дѣ.р сѣташи, ши лѣ зисе : готовѣи доаѣ соуѣе де
 вонничи се мѣргѣ пѣ.ррѣ ла кѣсарѣи, ши шапѣсѣи де кѣ-
 лѣраши, ши доаѣ соуѣе де сѣѣетѣтор дѣ.р аа трѣиѣе час де
 ноапѣе. 24. Ши вѣтѣ се адѣкѣ коум се .ркалече павелѣ ши
 се-лѣ петрѣкѣ пѣ.ррѣ ла филикоу гѣмонѣ. 25. Ши скрѣсе
 картѣ, анѣѣндѣ ачѣста кѣпоу. 26. Клавѣи лѣсѣа цѣторѣл(ѣ)и
 гѣмоноу филикоу, а се воуѣѣра. 27. Бѣрѣатѣл ачѣста прѣ.рсоу
 де юуѣн ши врѣ оучнсоу се фѣе де ен, апропѣѣѣ-ме ко воннѣи
 ши лѣѣю елѣ; цѣоуѣ кѣ рѣмѣлѣноу ѣсте. 28. Ши врѣ се-и
 ꙗнцелѣгоу вѣна, дерѣ-че лѣ прѣ.рѣдѣ спре елѣ, ши адѣшоу елоу
 .р глаѣта лорѣ; дѣчи лѣ аѣлаѣю прѣ.рѣсѣ елѣ дерѣпѣ .ртрѣѣа-
 тоула леѣеи лорѣ, ши нече оура грѣшалѣ де моѣрте саѣ де ле-
 гѣтѣрѣ досѣник (! л. достѣник) ноу аѣлаѣю. 30. Споуѣѣ-ми
 фоу мѣ фѣрекарѣ бѣрѣатоула(ѣ)и, чѣ че вроуѣрѣ юуѣнѣи се-лоу
 ѣчѣгѣ, ши аѣѣи лоу трѣмишѣ ла тѣ.ре ши амоу споуѣѣи
 клѣветѣничи лорѣ се грѣѣскѣ чѣе че-с де елѣ, .ррѣнтѣ та .
 сѣрѣтѣс фѣи. 31. Воннѣи портѣнѣтѣи лорѣ лѣарѣ павел
 прѣспре ноапѣе .ртрѣ антѣпатрѣдѣ. 32. Ши демѣрѣѣца лѣ-
 сарѣ кѣкарѣи (! л. кѣларѣи) а мѣрѣе коу рѣсѣлѣ, .рнтѣлѣсѣрѣ-се
 .ртрѣ пѣкѣѣ. 33. Ирѣ чѣѣ че мѣрсѣрѣ .ртрѣ кѣсарѣи, дѣдерѣ
 картѣ лѣи гѣмѣнѣ, .ррѣнтѣ лѣи пѣсѣрѣ ши павелѣ. 34. Дѣ-
 чи ноумѣрѣ гѣмонѣ картѣ; ши .рнтреѣ дѣ.рнтрѣ карѣ де-

споус ѿсте, ши цѣѣ къ дн.р кнлнкѣ ѿсте. 35. Ге доусъ,
синсе(!), кѣндѣ клевѣтинчѣн тѣн велри-ворѣ . ши порѣчн елѣ
ртрѣ тнндѣлѣ лѣ родѣ се-лѣ стрѣжоуѣскѣ.

Сар. XXIV. (pag. 57—64.)

1. Дѣпѣ а чѣрча си дѣцн.рсерѣ архѣрени ананѣа, ши коу
бѣтрѣрѣн, ши коу кнтѣзюл тертнлѣ варѣ-карелѣ; чѣа чѣ споу-
серѣ лѣ гѣмоноу дѣ пакелѣ. 2. Ши кѣматѣ фѣу елѣ, рнчѣпѣ
тертнлоу а лоуѣ, а грѣн. 3. Моулатѣ лоуѣ немерѣцѣ коу
ти.рѣ, ши нспрѣвирѣ ѿсте лнмѣнѣн ачѣщѣа коу алѣ талѣ гѣн-
дѣрѣ, прѣ ачнча ши прѣтѣтѣ.рндирѣ прѣемнмоу, цн.рнѣтоарѣ
фнлнѣѣ, коу тоатѣ дѣлчѣ дѣрѣнрѣ. 4. Чѣ се ноуѣман роуѣтѣс оу-
стенескоу-тѣ тѣ.рѣ, роуѣ-тѣ се аскоуѣцн тоу нон рнтрѣ скѣр-
тоу коу алѣ талѣ елѣ.рндѣцѣ. 5. Пфѣлѣмоу ачѣстоу бѣрѣатѣ
пѣрсѣкторю, чѣл чѣ рѣднкѣ прѣтнвирѣ тоуѣтѣрѣрѣ юуѣднлорѣ чѣ-
лора чѣ вѣоу прѣтоуѣтн.рндирѣ, шпрнтѣрѣоу назѣскоуѣл(ѣ)н (! л. на-
зарннѣск-) ересѣу. 6. Чѣл чѣ ши ескѣрѣка нспнтн се спѣрѣчѣ; чѣл чѣ-
лоу прн.рсѣмоу прѣ лѣцѣкѣ ноастрѣ, ши врѣѣмоу се цюѣѣкѣмоу
лѣн. 7. Дѣчн велрѣ лѣсѣа мнѣшоуѣл ши кѣ моулатѣ грѣцѣа скоѣ-
сѣ елѣ. 8. Синѣ нолѣу грѣнндѣ, нѣн се велрнмоу ла тѣ.рѣ; ши
дѣ елѣ поцн нолѣу рнсоуѣцн рѣзцюѣѣка; дѣ тоатѣ ачѣѣтѣкѣ се коу-
ноцн дѣ чѣклѣ чѣ нон лоуѣмѣспрѣ рнсоуѣ. 9. Ши токмнрѣ-сѣ
юуѣднн грѣнндѣ ачѣѣтѣкѣ аша а фн. 10. Рѣспѣнсе пакелѣ ши
мѣхѣн лоу гѣмоноу а грѣн: дѣ моуѣцн анѣн фѣнндѣ тоу цю-
ѣѣцѣ дѣрѣпѣтѣ лнмѣнѣн ачѣщѣа тѣ цѣѣ; коу еоу.ррѣ соуѣѣлѣтѣ чѣ
дѣ мѣрѣ фѣлѣлоуѣскѣ. 11. Кѣ поцн рнцѣлѣѣѣ, кѣ нѣ соуѣ ман
моуѣтѣ знѣлѣ дѣ дѣаспрѣѣѣчѣ (! л. доуспрѣ-) дѣ кѣндѣ мѣ соуѣню
ртрѣ ерѣѣсѣлѣмѣ а мѣ ркнра. 12. Ши нѣчѣ рѣ ескѣрѣкѣ ноу мѣкоу
афѣлатѣ коу нѣцн.рѣ грѣнндѣ саоу рнтѣркѣтоуѣрѣ фѣкѣндѣ,
нѣчѣ ртрѣ глоатѣ, нѣчѣ ртрѣ зѣорѣ нѣчѣ ртрѣ чѣтѣтѣ. 13. Нѣчѣ
а мѣ потнкнн мѣ потѣ дѣ чѣлѣкѣ чѣ акѣмоу спрѣ мѣ.рѣ прѣемѣ-
скоуѣ. 14. Нспѣвѣдѣскѣ акѣмоу цѣѣ кѣ рнтрѣ кѣлѣкѣ чѣл чѣ грѣ-
ескѣ ересѣу аша слѣжѣскоу днѣѣѣл(ѣ)н пѣрннцнлорѣ ши крѣѣѣ
тѣтѣрѣрѣ кѣтѣ соу ртрѣ лѣѣѣ ши ртрѣ скрнпѣѣрнлѣ прѣорѣчн-
лорѣ. 15. Оуѣпѣкѣннцѣ анѣѣндѣ спрѣ днѣѣѣ, чѣла чѣ ши рн-
шнш ачѣа ацѣпѣтѣ, рмѣвѣерѣкѣ чѣкѣ чѣ елѣ се фѣѣ морцнлорѣ дѣрѣп-
цнлорѣ ши пѣкѣѣтошнлорѣ. 16. Дѣ ачѣ(с)тѣа ши еоу нѣвоѣскоуѣ-
мѣ нѣвѣнѣнокѣтоу гѣндѣ анѣѣндѣ кѣтрѣ днѣѣѣ ши кѣтрѣ ѣа-
мѣрн поуѣрѣрѣкѣ. 17. Ши доуѣнѣ анн моуѣцн велрѣоу мнѣлѣстѣнѣ

се факѡу .ртрѡ анмѡ ма(ѣ) адѡчерѣ. 18. Антрѡ мѡлѡ афларѣ-ме кѣ мамѡ постнѡу .рнтрѡ бѣсѣрекѣ нече коу глоатѡ нече коу короавѣ ши оуриѡ дѣ асѣм юудѣн. 19. Че лѣ се кѣдѣ .р-раннѣмѡ та се вѣе а грѣн, (се) аоу кѣтрѣ мѡрре. 20. Гаоу .ршиш лѣщѡ се знкѣ че афларѣ .ртрѡ мѡрре недерептѡте, анде стѣ-тѣю .р глоатѣ. 21. Гаоу де оуриѡ ачѣстѡ гласѡу че стрнгаю стѣндѡ .ртрѡ еѡ : кѣ дерептѡ .рмвѣерѣ морцилорѡ еѡу цюдецѡ прѣемѣскѡ да (! 1. де) ла вон. 22. Пѡси ачѣстѡ фнлиѡу, ши рѣспѡундѡ лорѡ, нѡтовоу цѣннѡу че де чѣлѣ че зне : ши кѣндѡ ансѣ мнѡшоу л верн-ва, спѡуре-вон че е де вон. 23. Дѣчи зне соуташѡу се стрѣжѡскѡ павѡлоу, ши се анѡ слѣвнѡю.рн, ши нече оуриѡ сѣ апѣре де ан лоуѡ коум се ноу-н слоужаскѣ, саоу се ноу оурдн.рре ла дѣрсоу л. 24. Дѡпѣ знѡлѡ нѡшкнѣ вѡрре фнлиѡу кѡ дрсѣлѣмѡ моу.рѣ са, чѣк че ерѡ юудѣнскѣ ши кѣмѣ павѡлѡ, ши аоузи елоу де кредѣ.рнѡ чѣк че е .ртрѡ хс . ѿс. 25. Кѣндѡ грѣнѡ лоуѡ (де) дерептѡте, ши де цѣрѡтѡ ши де цюцѡлѡ (! 1. цюдецѡлѡ) че ва се фѣе, .рфрнкатѡ фоу фн-лиѡу, ши рѣспѡнсе : че акмоу пасѣ, вѣѣме де вою дѡвѣндѡ кѣма-те-вою. 26. Дѡпрѡурѣ ши нѣдѣнѡсе кѣ мнѣмѣ да-се-ва лѡн дѡла павѡлоу се-лоу дѡзлѣѣе елѡ; дѣчи ши адѡсоу трѡ-мнѣмѣ де бѣсѣдѡм коу рѡсѡл. 27. Дѣчи сфрѣшиндѡ-се дѡн анѡн лоуѡ ски.рварѡ фнлиѡу, е поркѣа фнста вѣѣмѡ гѡадѣ се факѣ юудѣнлорѡ; ѡрѣ фнлиѡ лѣсѣ павѡлоу чѡла лѡгѡтоу л.

1574.

(Ms. British Museum, Cod. Harl. 6311^b, folio. 276 fol pag.)

Tetraevangelie.

Mateu c. VI, v. 14—30 (зач. зѣ. нѣ. fol. 11^b—13^a).

*) 14. Зне домноу л. сѣ амоу лѣсарѡ тоу ѡмѡннѡу грѡшалѡ лѡр . лѣса-ва ши воѡмѡ тѡтѡлѣ вѡстроу де .р черн. 15. е сѣ ноу лѣсарѡ тоу ѡмѡннѡу грѡшалѡ лѡр . нѣче тѡтѡлѣ вѡстроу де .р черн лѣса-ва воѡмѡ грѡшалѡ воѡстре. 16. е кѡн-доу вѣ постнѡн ноу фѣнѡн кѡ аѡпѡрнѡн че се .ртрнстѣзѣ. стрѣмоутѣзѣ фѡца сѡ . ка сѣ се нѡвѣскѡ ѡмѡннѡу кѣ сѡ пѡ-стѣскѡ . дѣдѡвѣрѣ грѣскѡ воѡмѡ . кѣ лоуѡ-ш вѡр пѡдѡ лѡр.

*) Cf. (1581) I, p. 28.

вещи кѣндѣ вѡр оуръ вон ѡаменѣн . ши кѣндѣ кѣ вѡр де-
спѣрѣци . ши вѡр .рпоуѣта . ши вѡр порекан ноумене востроу .
кѣ ѣ рѣѡ дерѣпѣтѣ фѣюл ѡменескѣ . 23. боукѣра-вѣ-вещи .ртр'
ачѣ зи ши вещи жоудекѣ: шѣ амѡ плата воастрѣ моуѣтѣ ѣ
ла черюре . доуѣ ачѣа амоу фѣчѣ пр(о)рочнаѡр пѣринѣцѣн лѡр .
24. (зисѣ домноуѣ кѣтрѣ чѣа чѣ мѣрсѣрѣ кѣтрѣ еѣ ѡудѣни:)
ѡан де вон богацнаѡр . кѣ сѣ ѡа коурѡа мѣнѣнтѣра воастрѣ .
25. ѡан де вон сѣтоуѣнаѡр аѣмѡ . кѣ фѣлѣмѣнзи-вещи . ѡан де
вон рѣзѣторнаѡр аѣмѡ . кѣ соуспина-вещи ши пѣлѣнѣе-вещи .
26. ѡан де кѣндѣ енне зѣкѣ ѡаѡ тѡци ѡаменѣн . доуѣ ачѣа
амѡ фѣчѣ пр(о)рочѣн минѣиноши пѣринѣцѣн лѡр . 27. чѣ ѡаѡ
грѣскѣ доуѣци: юѡици драчѣн ѡѡци . енне фѣдѣци чѣа чѣѡ
оурѣтѣ вон . 28. блѣгословѣци чѣа чѣ ѡа бласѣтѣмѣ . роуѣацѣ
де чѣа чѣ фѣаѣ ѡаѡ ѡенѣ . 29. чѣнне тѣ ѡа оуѣнде .р боукѣ
дѣ ши аѣаѣтѣ . ши де-ѣѣ ѡа лоуѣ вѣшѣмѣнтѣл ши кѣмашѣ
ноу-н аѡрѣ . 30. тотѣ чѣ ѡа чѣре де ла тѣнне дѣ-н . ши чѣнне-
ци ѡа лѣа аѣ тѣѡ ноу-лѣ .ртреѡа . 31. (зисѣ домноуѣ.) коуѣ
вещи сѣ фѣаѣ ѡаѡ ѡаменѣн ши вон фѣдѣци лѡр ашѣндѣрѣ .
32. ши сѣ аѣци юѡи чѣа чѣ юѡескѣ вон, чѣ фѣѡлѡсѣ аѣтѣ ѡаѡ?
ши амоу пѣкѣтошѣн юѡескѣ ен юѡескѣ .

(Брашов) сѡ. 1569—75.

(Defect. Folio, 248 pagini nepag.)

Praxiul.

Epistolia sobornicѣ a lui Iacob. Cap. III. (pag. 4—7.)

Дѣ .р зѡѡр трѣмѣсоуѣ(ѡ)н лѡ ѡѡѡ чѣтѣнѣ . зач . нѣ .

1. Ноу моуѣци .рѡѣѣжѣѡри фѣреци, фѣаѣцѣн мѣен . шѣци
кѣ мѣн мѣре пѣкѣтѣ прѣимѣмѣ . 2. моуѣтѣ амѡ грѣшѣмѣ
тѡѣѣ . чѣ .рсѣ чѣла чѣ ноу грѣшѣѣе коу коуѡѡнтѣлѣ, ачѣла ѣ
дѣсфѣрѣшѣтѣ ѡѣрѣѣтѣ сѣлѣнкѣ а-шѣ .рфѣрѣнѣ тотѣ троуѡѣлѣ .
3. шѣтѣ кѣлѣлѣ зѣѡла .р гоуѣрѣ-н ѡѣгѣмѣ, де сѣ сѣѡѣне нѡѡѡ,
ши тотѣ троуѡѣ лѡн .рѡѡ(ѡ)чѣмѣ . 4. ѡѣекѣ корѡѣѣл кѣтѣ
фѣѣнѣдѣ, ши де юѣе вѣнтѣ ѡа ѡѣѡпѣстѣмѣ, .рѡѣрѣкѣнѣѡ-сѣ коу
мѣкѣ крѣмѣнѣѣ, коуѣмѣ ѡа ѡѣѣ сѣ ѡа ѡѣрѣѣскѣ дерѣптѣѣѡ-ѡ .
5. ашѣ шѣ лѣмѡа мѣкѣ боукѣѣѣ шѣтѣ ши фѣѡртѣ лѡѣѣ-сѣ .
шѣѣ ѡѣѣнѣлѣ фѣѡѣ, ши кѣтѣ фѣре ѡѣде . 6. шѣ лѣмѡа

гостѣ воастрѣ къ спъркъчюни оуспѣтѣндѣ-се фѣрѣ тѣмере,
 адѣншншѣ пѣскѣндѣ . нѣори фѣрѣ де апѣ де вѣнтѣ пѣр-
 тацѣ, лѣмне томиатеци фѣрѣ рѣдѣ, де дѣаѣ ѡри мѣрѣрѣ
 де рѣдѣчнѣ. 13. валѣри сѣрѣпѣ аспѣмѣндѣ а са рѣчѣлѣ,
 стѣле . рѣелѣтодѣре, чѣ лѣр . антѣнѣрѣкѣ ѣнтѣнѣкѣтъ . р . вѣчн
 вѣге-се. 14. пророчѣрѣ шн де ачѣстѣ шѣпте . шн де ла адамѣ
 енѣхѣ грѣн : адекѣ вѣне домноу . антѣрѣ сѣнни, ѣнтѣнѣрѣк де
 . рѣнѣрѣн сѣн. 15. сѣ фѣкѣ жѣдекатѣ прѣспре тѣци, сѣ обѣн-
 чѣскѣ тоате некѣрѣжѣнѣ лѣр, де тоате лѣкрѣрѣлѣ некѣрѣжѣн
 лѣр чѣ нѣ чинстѣрѣ, шн де тоате рѣлѣлѣ лѣр чѣ грѣнѣрѣ
 спрѣннѣсоу пѣкѣтѣшн некѣрѣжѣн. 16. ачѣм сѣнтѣ рѣпнѣтѣри
 вѣновѣци, дѣпѣ похѣте лѣр . рѣлѣндѣ, некѣрѣжѣнѣ шн лѣнѣ-
 кѣлѣкѣтѣри, шн гѣра лѣр грѣлѣнѣ прѣ трѣфѣ, мнѣрѣндѣ-се фѣ-
 целѣрѣ-шѣ лѣкрѣре де фѣлѣсѣ. 17. е вѣн юѣннилѣрѣ, помѣнни
 грѣнѣрѣлѣ, мѣн де . рѣнѣнѣнѣ зѣчѣрѣлѣ дѣла ап(ѣ)с(тѣ)лѣн дѣмнѣлѣн
 нѣстрѣ ис . хс . 18. коуѣмѣ грѣнѣрѣ вѣаѣ, къ . р . вѣрѣмѣ де апѣн
 вѣнн-вѣрѣ бѣтѣжѣкѣрѣнтѣрѣн, дѣпѣ алѣ лѣр похѣте . рѣлѣндѣ . р
 некѣрѣжѣнѣ лѣр. 19. ачѣм сѣнтѣ лѣкрѣндѣ адѣнѣ ен-шѣ сѣфѣ-
 тѣшѣ, соуфѣлѣтѣ неѣвѣндѣ. 20. е вѣн, юѣннилѣрѣ, кѣ сѣнѣнѣ
 а воастрѣ крѣдѣнѣжѣ зѣднѣндѣ-вѣ вѣн-шѣ, дѣхѣлѣн сѣнѣнѣ рѣ-
 гѣндѣ-вѣ. 21. . рѣнн-вѣ адѣнѣ вѣн-шѣ дрѣгѣстѣ лѣ дѣмнѣзѣв
 фѣрнѣн, ашѣнтѣндѣ мнѣ дѣмнѣлѣн нѣстрѣ лѣ ис . хс . . р . вѣаѣ
 де вѣчн. 22. шн оуѣнѣра мѣлѣннѣн жѣдекѣндѣ. 23. е алѣн кѣ
 фѣрнѣн спѣснѣннѣ де . антѣрѣ . фѣкѣ рѣпнѣндѣ, ѣлѣннѣннѣ кѣ тѣмере,
 ѣрѣндѣ чѣе де трѣпѣ спѣрѣкѣтѣ кѣмѣшѣ. 24. чѣлѣм чѣ поате
 а фѣрн ен фѣрѣ де грѣшѣлѣ шн а-н пѣне . рѣнѣнѣнѣтѣ слѣвѣн сѣлѣ
 неѣвѣновѣци . антѣрѣ боуѣкрѣе. 25. ѣнѣм прѣ . рѣелѣнтѣу . дѣм-
 нѣу . спѣснѣтѣрѣу нѣстрѣ слѣва шн мѣрѣлѣ, цннѣтѣу . шн пѣ-
 тѣрѣ, шн акмѣ шн . антѣрѣ тѣци вѣчн . амѣн.

Epistolia lui Pavel către Romani. Cap. I, v. 28 — II, v. 5.
 (pag. 69—70, fila 15, foia 3.)

¶ сѣнѣнтѣлѣн лѣ пѣвелѣ трѣмѣтѣрѣ кѣтрѣ рѣмѣлѣннѣ.

Зѣч . пѣ. 28. шн дѣкѣ нѣу нспнтѣрѣ дѣуѣмнѣзѣв сѣ-лѣ
 анѣж . антѣрѣ мѣнтѣ, дѣде прѣ ен дѣуѣмнѣзѣв . антѣрѣ нѣнспнтѣтѣжѣ
 мѣнтѣ сѣ фѣкѣ неѣстѣннѣчѣе. 29. . рѣлоуѣннѣ де тоате неѣде-
 рѣптѣнѣлѣ, де коуѣрѣе, хнклѣшѣгѣ, рѣ лѣвоуѣнѣ, зѣлѣвѣ, пѣннн
 дѣ пѣзѣмѣ, оуѣндѣрн, вѣрѣжѣе, хнклѣшѣгѣрн, рѣлѣ нѣрѣлѣвѣрн, шѣн-
 тнѣтѣри. 30. клѣветнннннѣ, лѣ дѣуѣмнѣзѣв оуѣрѣжннѣ, дѣсѣднѣтѣри,

мърици, троѹфашн, афлжторн рѣлелѡр, пѣринцилѡр неплектъ-торн. 31. не-рцелепци, нече сѣатоѹл фѣрнтори, неноентори, нече блѣстемоѹл фѣрнтори, немнлостивн. 32. ши дерептатѣ лѡ доѹмнезеѡ нѡ рцелѣсерж; къ чѣл че ашд фѣкъ дестѡнничи мѡр-цѣн сънтѣ; че нѡ ачѣл ноѹман че ачѣлѣ фѣкъ, че ши челора че факъ вѡл челора че фѣкъ мле.

сар. II, v. 1. дерептѣ ачѣл фѣрж сѣѣтъ еши, ѡ ѡме, тѡци жоѹдекѣтѡрѣн че амѡ ѡсѣндецин алтоѹл, тѣне-шь ѡсѣн-деци, ачѣл амѡ фачн (че) жоѹдечн. 2. цѣнмѣ амѡ къ жоѹдеката лѡ доѹмнезеѡ ѡсте спре дерептатѣ, спре чѣл че фѣкъ ашд. 3. коѹ-цеци ачѣстѣ, ѡ ѡме, жоѹдекѣндѣ ашд чѣлора че фѣкъ лѡр, ши фѣче ашиждерѣ, къ тоѹ фѡѹци де жѡдецѣлѣ домнѡлѡн? 4. сѡѡ де богѣтатѣ доѹлчѣцѣн лоѹн ши доѹпж-ащептѡре ши рдѣлѡ-р-гѣ-рѣбдѡре нѡ грижѣци? нѡ цѣн къ доѹлчѣца лѡ доѹмнезеѡ спре покадѣне те доѹкъ? 5. доѹпж рѣнмѡ та непо-кѣнтѣ ннмѡ, кроѹци цѣе-шь мѣнѣ р зивѡ мѣнни, ши невѣрѣ дерептоѹлѡн жѡ(децѣ) (defect.)

Epistolia I a lui Pavel către Corintienii. Cap. XV, v. 29—58.
(pag. 143—147, fila 22, foia 3—5.)

Кѣтрж коринѡѣны рѣтѣл тремѣтере а сѣѣнтоѹлоѹн лоѹ ап(ѡ)-с(то)лѣ павѣлѣ.

зач. рѣѡ. 29. чѣ фѣкъ ачѣн чѣ се лѡсѣ де вѡтѣзж дерептѣ мѡрци, прѣспрѣ тоате рѣндѡреле мѡрцин нѡ се скоалж; къче ен се вѡтѣзж прѣспрѣ мѡрци? 30. пентроѹ чѣ ши нѡн неѡе лѡѡм р тоате чѡсѡрнѣе? 31. прѣспрѣ тоате зѣлѣлѣ мѡрци, ашд нѡн а вѡастрж лѡѡдѣ, фѣрѣци, чѣ амѣ р хс. ис. дѡмнѡлѣ нѡстрѡ. 32. е сѣ доѹпж ѡмѣ коѹ гѣдннѣлѣ сѣлѡбатѣчи мѣамѣ мѡрчнтѣ, че фѡлѡсѡ мѣе ачѣл? дѣнде мѡрцин ноѹ се скѡалж, мѡрѣкъмѣ ши бѣмѣ, дѣмѡнѣца амоѹ мѡрнм. 33. ноѹ вѣ рѣшѣлѣци. стрѣ-кѣ амоѹ нѣравѣлѣ чѣла доѹлчѣлѣ, кѡвинтѣлѣ чѣлѣ рѣлѣлѣ. 34. трѣзѡнѣци-вѣ дерептѣжнѣн, ши нѡ грѣшнѣци, къ ѡѹнѣн ноѹ цѣнѣ де доѹмнезеѡ, прѣ роѹшѣнѣ вѡлѡ грѣесѣ. 35. че сѣ ва зѣче чинѣва, коѹмѡ се вѡр скѡла мѡрцин, ши р чѣ кѣпѣ троѹпѣ вѡр вѣнн? 36. неѡѡнѣ! че вѣрн тоѹ сѣмѡнѣ ноѹ ва рѣѣе; ѡпѣтѣ (1. ѡпѣ) сѣ моарж рнѣннѣтѣ. 37. ши тоѹ чѣ сѣмѣнн, елѣ нѡ ѡсте троѹпѡлѡн сѣ фѣе сѣмѡнатѣ, чѣ е р грѣѡнѣцѣ дѣ грѣѡ сѡѡ де алѣ вѣгѣ. 38. доѹмнезеѡ дѣ лоѹн троѹпѣ коѹмѣ ва, ши коѹн-шь де р сѣмѡнѣца лоѹн троѹпѣ.

*) зач. рѣк. 39. чѣ нѣ тоатѣ кáрнѣ, ачѣашъ карне. оуна кáрне лсте а шáмннлшр, алта а дбентокоулшн, алта а пѣше-лшн, алта а пáсжрилшр. 40. шн сѣнтѣ трѣпѣре дѣ нѣлциме, шн троупѣре дѣ пѣмжнтѣ; шрж áлтѣ чинсте нѣлцимѣ, áл-теле дѣ прѣ пѣмжнтѣ. 41. шрж áлтѣ фрѣмскѣце аре соáреле, алтѣ фрѣмскѣце аре лоуна, алтѣ фрѣмскѣце стѣлеле, къ ш стѣ ман лѣмннóсж декжтѣ алáлтѣ. 42. ашд е шн скѣлж-тѣра мóрцилшр. къ сѣ ва семжнд .рнтроу пѣтрэдѣре, шн се вшр скѣлд .р непѣтрэдѣре. 43. сѣ ва семжнд .р нечѣнсте шн се ва скоулд .р чинсте; шн се ва семжнд .р слжбичюне, скѣла-се-ва .р пѣтѣре. 44. шн сѣ ва семжнд .рн троупѣ шменескѣ, шн се ва скѣлд .рн троупѣ соуфлетескѣ; къ áре шмѣлѣ .рн троупѣ дѣ .р сѣмж.рцж, ашд кá шн .рн троупѣ дѣ дѣхѣ. 45. ашд коумѣ скрне, фоу .ртѣн шмѣ адáмѣ, .рнтрѣ соуфлетѣ вѣш, шн чѣла дѣ апóн адáмѣ .р вѣаца д(ѣ)хѣлшн. 46. къ .р чѣла пре .р д(ѣ)хѣ ноу е дѣ .рнтроу .ртѣн, чѣ чѣла чѣ е дѣ .р сѣмжнцж, доупж ачѣл чѣла дѣ .р д(ѣ)хѣ.

**) зач. рѣг. 47. чѣла дѣ .ртѣн шмѣ елѣ е дѣ пѣмжнтѣ; шрж алѣ дóнлѣ шмѣ, елѣ е дóмнѣ дѣ .р чѣрн. 48. коумѣ чѣла дѣ .р пѣмжнтѣ, ашд шн е дѣ пре пѣмжнтѣ; шн чѣ е дѣ .р нѣлциме, ашд шрж вѣмѣ фн .р нѣлциме. 49. шн коумѣ нѣмѣ .рбржкáтѣ .р кнпѣлѣ пѣмжнтоулшн, сѣ не .рбржкмѣ шн .р кн-пѣлѣ чѣрюлшн. 50. ачѣл грѣескѣ еѣ, фрази драцн, къ ачѣлѣ троупѣ шн сѣнѣ нѣ пóтѣ .рпѣржнѣл дóмнѣлшн сѣ ш мóще-нѣскж; шн чѣ трѣче, елѣ ноу ва мóщени чѣл чѣ е трекѣтоаре. 51. штѣ грѣескѣ вóлш .р аскоунсѣ, тоци нóн вѣмѣ адѣрмн, чѣ нóн тоци не вѣмѣ скнмѣа. 52. шн ачѣл дѣ грáбѣ .рнтроу клнпнтѣрж дѣ óки, лá врѣмѣ тржмвнтен дѣ апóн; къ тржм-внта вá дá глáсѣ, шн морцѣн се вшр скоулд .рнтр'áлтѣ фѣпѣ-тѣрж, шн нóн нѣ вѣмѣ скнмѣд .рнтр'áлтѣ фѣпѣтѣрж. [шн нóн не вѣмѣ скнмѣд .рнтр'áлтѣ фѣптоурж.] 53. кáде-се амоу поутредѣрен ачѣннл сѣ се .рбраче .рнтроу непоутредѣре; шн морцннен ачѣннл сѣ се .рбрáче (л. .рбрáче) .рнтроу фѣрж моарѣ-те. 54. е кѣндѣ пѣтрэднрѣ ачáстá, .рбржкá-се-ва .рнтроу фѣрж моарѣте, атоунче се ва .рплѣ коуѣжнтѣлѣ ачѣла чѣ стѣ скрѣсѣ, къ моарѣтѣ е внроуѣнтѣ .р поутѣрѣ дóмноулшн. 55. оунде-цн-е моарѣте, пѣтѣрѣ? оунде-цн-е áдоуле, тѣрнл тá? 56. шрж гроаза морцннен елоу-е пѣкатоулѣ; шрж поутѣрѣ пѣкатоулшн

*) Cf. I, p. 316 (1698).

**) Cf. I, p. 233 (1650—75).

а съ фїе ла вон адевъра́тж. 6. чѣ дѣ чѣа чѣв кѣѣтжтѣрж
 де оу́нде ен аѣ фѣбѣтъ некрединчоши, кѣ домнѣла нѣ гѣндѣще
 де възѣтѣра шаменнлвр; ѣрж нѣн аеѣмъ чѣа че аеѣ кѣѣтж-
 тѣра нѣ .рнтр'алѣ кнпѣ .рѣѣцатѣ. 7. ѣрж доу́пж ачѣа дѣка
 възоу́рж чѣ нѣн ерамъ крединчоши ачѣа еу(ан)г(е)лїе тѣетѣра,
 ка лѣ пѣтрѣ .рнтрѣ ѡ тѣетѣрж. 8. чѣа че кѣ пѣтрѣ аѣ
 фѣбѣтъ поу́тѣрникж ка дѣрегѣторїа оу́ноу́н .рнтрѣ апостоли
 сѣпѣ ачѣа тѣетѣрж, ачѣла .ркж аѣ фѣбѣтъ пѣтѣрникъ .рнтрѣ
 пѣгжнн. 9. ши коу́носкоу́рж мнла че-мн ерд датж, іакѡвѣ ши
 кїфа ши іѡáннѣ, чѣа чѣ ерд .рнтрѣ кѣѣтжтѣрж стлѣпннчн, дѣ-
 держ мїе шї вѣрнава мѣна дерѣптж, ши фѣу́рж кѣ нѣн оу́-
 нѣла, ка нѣн .рнтрѣ пѣгжнн, ѣрж ен соу́пѣ тѣетѣрж проро-
 чїа сїнгѣри. 10. ка съ не адѣчем амїнте дѣ сѣрачн, ѣрж еѣ
 еѣкѣрѡс амѣ фѣбѣтъ а фѣае. 11. ѣрж кѣндѣ пѣтрѣ вїне .рн-
 трѣ антїоу́хе, еѣ стѣтѣн .рнаннтѣ ѡкнлвр лоу́н, кѣ венїсе
 пѣрж прѣспре їла. 12. кѣ маннте оу́нїн веннѣа дѣ .р іакѡвѣ
 їла мѣрка кѣ пѣгжнїн; ѣрж дѣ оу́нде вїне їла се зїче (!) ши се
 десѣѣрїцн, темѣсе; фїнндѣ чѣа дѣ .р тѣетѣрж. 13. ши фѣѣцж-
 рїа-се оу́кѣ ншїн ши алѣлїцн іоу́ден, ка ши вѣр'нава стѣтѣ кѣ
 ачѣн фѣѣцарннчн. 14. ѣрж дѣ оу́нде възоу́н кѣ нѣ .рѣлж де-
 рептѣ доу́пж дерептате а еу(ан)г(е)лїен, еѣ грѣнн лѣ пѣтрѣ
 наїнтѣ тоу́тѣрора : чѣла чѣ тоу́ .ркж ецн ѡврѣн, ши вїн пѣгж-
 нѣще ши нѣ вѣрѣаще? коу́мъ пѣгжнїн съ трѣжскж вѣрѣаще?
 15. кѣ дѣ оу́нде нѣн сѣмѣрка вѣрѣаскж, нѣ лїменѣ пѣгжнн.

зач. чг. 16. чѣ дѣ оу́нде нѣн цнмъ кѣ ѡмоу́ла дѣ .рн-
 трѣ лѣще нѣн дерептѣ, че .ркрезжтѣра .р їс. хс. ши нѣн крѣ-
 демъ .р їс. хс ка съ не дерептѣмъ пре .р крединца лѣ їс. хс.
 нѣ дѣ лоу́крѣла лїценн; дерептѣ ачѣа пѣнтрѣ лоу́крѣла лїценн
 нїчн оу́р троу́пѣ дерептѣ. 17. ѣрж нѣн ачѣа съ кѣоу́тѣмъ
 пре .р хс. дерепцн съ фнмъ, шї нѣн .ршн-не афлама пѣкѣ-
 тоши, їла арж фн хс. слоу́гж пѣкателвр, ачѣа фїе депѣрте.
 18. ѣрж оу́нде еѣ ачѣа рѣснпїн, ачѣа ѣрж ѡ вон знїш ши еѣ
 мѣ фѣаъ .рсѣмн вїновѣа. 19. чѣ еѣ пѣнтрѣ лѣѣѣ амѣ мѣ-
 рїтѣ, ка еѣ съ вїѣ домнѣлашн. 20. кѣ еѣ коу́ хс. сѣнтѣ сѣнтѣ (!)
 рѣстїгннтѣ, шї еѣ нѣ вїѣ вѣаѡ, че хс. вїе .рнтрѣ мїне; чѣ еѣ
 акмѣ трѣїскъ .рн троу́пѣ, ачѣа трѣїскъ еѣ .р крединца фїю-
 лѣн домнѣлашн. чѣла чѣ мїнѣѣ .рдрѣѣнтѣ, ши сѣѣ дѣа їла
 пѣнтрѣ мїне.

зач. сд. 21. нѣ ароу́ркаъ боу́нжтѣтѣ лѣ доу́мнезеѣ; е съ
 амѣ а лїценн дерептате, амѣ хс. .р чїнсте аѣ мѣрнтѣ.

I.

Ante 1550.

(Codex Sturdzanus. Ms. Academ. Rom., p. 21—30. — Cuvente den Bătrâni II, p. 415 urm.)

Apocalipsul apostolului Paul.

КѢВЪНТѢЛ СѢТѢЛѢН ПАВЕЛ АПСѢ. ДѢ ЕШИРѢ СѢФЛЕТЕЛѢР.

ФѢРѢ ДЕ СТАРЕ . ВЪ РѢГАЦИ ФРАЦНАЛѢР КЪТРѢ ХС . ꙗ тодѢТѢ
 ЧАСѢРНАЕ . ШИ ЗѢА ШИ НѢАІІГЕ . ШИ БЛСКНИЦИ ДѢМНЕЗІС! КЪ ꙗ ТѢТѢ
 ЗІЛЕ . ДЕКА АПѢНЕ СѢДРЕЛЕ ТО (ЦИ) ꙗЦЕРІН ВАМЕННАЛѢРѢ . А БѢРѢБЕ-
 ЦНАЛѢР ШИ А МѢРНАЛѢР . МЕРГѢ ЛА ДѢМНЕЗІС СЪ СЕ ꙗКНИЕ . ШИ
 ДѢКѢ ЛѢКРѢРНАЕ ТОАТЕ ꙗНАНТѢ ЛѢ ХС . ДЕЛА ТѢЦІ ВАМЕНІН .
 Е ДХѢЛ СѢНТѢ АСЕ ДЕЛА ХС ꙗ ТѢМЪПНИАРѢ ЛѢРѢ ШИ ГРѢАЦЕ : ДЕ
 ОУНЪДЕ ВЕНИЦІ ꙗЦЕРНИ МЕН . ДЕ АДѢЧЕЦИ АЧѢЛЕ САРЧИНЕ ЮШОАРЕ ШИ
 РѢГЪАЮНИ КЪ АЛТЕ ДАРѢРЕ ДѢЛЧІ ШИ ЧІНСТНТЕ? МРЖ ЕН РѢСПѢНДѢ
 АШД : НѢН ВЕНИМ ДЕЛА ЧЕЛ ЧЕ С'АѢ ЛѢСАТѢ ДЕ ДѢЛАЦА ЛѢМІЕН .
 ДЕРѢПТѢ СѢНТѢЛ НѢМЕЛЕ ТѢѢ . ШИ СЪ РѢАГЪ АШД : ТАТѢЛ НѢСТРѢ
 ЧЕЛА ЧЕ АЦІН ꙗ ЧЕРЮ СѢНТѢ НѢМЕЛЕ ТѢѢ . КЪНДѢ ВЕРН ВЕНИ
 ДНІТРѢ ꙗПЪРѢЦНЕ ТА . ФІЕ ВОДА ТѢ КЪМ ꙗ ЧЕРЮ АША ПРѢ ПРЕ
 ПЪМЪНТѢ . ДЕ СЪ МѢНЧЕСКѢ ꙗ ПѢСТІЕ ШІ ꙗ МЪГѢРІ ШИ ꙗ ПЕЦЕРН .
 ШИ СЪ ДѢКѢ ꙗ ВРАШѢ ШИ ꙗ ЧЕТѢЦІ . ДЕ-Н ГОНЕСКѢ ШІ-Н ХѢЛЕСКѢ .
 ШИ-Н ѢЧИГѢ . ШИ СКѢПЕСКѢ СПРЕ АН . ЕН ꙗ ТОАТЕ ЧАСѢРНАЕ ПЪНГѢ .
 ШИ СЪ ФЪЛЪМЪНЗЕСКѢ . ШИ СЪ ꙗСІТОШАЗЖ . МРЖ ЕН ꙗБЛЖНДѢ ꙗ
 ЧЕТѢЦІ . ДЕРѢПТѢ СѢНТѢ КѢВЪНТѢЛ ТѢѢ . ШИ СЪНТѢ ѢЧИШІ , ШІ
 ЗѢА ШИ НѢАПТЕ . МРѢ НННМѢ ЛѢР АСТЕ МНАЛѢСЖ . НОН СЕМ ꙗЦЕРІ .
 ꙗНКЪ НЕ МИРЖМѢ ДЕ РѢБДѢРЕ ЛѢР . ШИ ГРѢН ГЛАСѢ КЪТРѢ ЕН .
 ШИ ЗИСѢ : АЧЕЛ СЪ-Н ЦИЦИ . КЪ ВОН АНЧІ СІЦИ КЪ МІНЕ . МРѢ
 ДѢЛАЦА МЕ АСТЕ АКОЛО КЪ ЕН . КЪ СЪНТѢ АЧЕЛ ФІН МЕН ЧЕЛ ПРЕ
 ЮБІЦІН . СТАЦИ ꙗ ТОАТЕ ЧАСѢРНАЕ ДЕ СЛѢЖ(Н)ЦИ ЛѢР . НЕЧ ДННИѢРѢ
 НѢ ЛѢСАРЕ ПРЕ ЕН . КЪ ЛѢК ДЕ ВЕС(Е)ЛІЕ АНЧЛ АСТЕ АЧЕЛѢРА ТѢТѢ-
 РѢРѢ . МРѢ СЕ ДѢКѢ ꙗЦЕРНИ . ШИ СЛѢЖЕСКѢ ЛѢРѢ . ШИ МРѢ ꙗЦЕРНИ
 ШМЕННАЛѢР ЧЕЛѢРА ЧЕ Н'АѢ ФАПТЕ БѢНЕ . МЕРГѢ СЪ СЪ ꙗКНИѢ ЛА
 СКАѢНѢЛ ТАТѢЛѢН . ЕН МЕРГѢ ТЪНГѢННАДѢ-СЕ КЪ ДѢКѢ НѢМАИ
 СТРѢМЕБЪТѢЦІ ДЕЛА ШМЕНІН СЪН . ДХѢЛ СѢНТѢ АСЕ ꙗ ТИМЪПНИАРЕ

лворѣ . шї грѣи глас кѣтрѣ ен . ши зисе : де знде вѣиници ꙗѣ-
рїи мен . де адѣчеци ачелѣ сарчинѣ греле . ши виници поносници ?
ен рѣспѣндѣ : нон виним дела шмени ботезаици ꙗ нѣмеле тѣѣ .
ѣртѣ ен факѣ воѣ трѣпѣлѣи сеѣ . де грѣмѣдескѣ пѣкатѣ пре
пѣкѣтѣ . де с(ѣ) спѣркѣ кѣ релѣ лѣкрѣре . прѣюбнре . ши клеветескѣ .
ши мѣнтѣ оунии кѣтрѣ алыцї . кѣ фѣртѣшагѣре . ши кѣ кѣрѣе .
ши кѣ завнстїи . ши-шы варсѣ сѣнцелѣ ши-сѣ грѣентори ꙗ фѣртѣде
леци . ши калкѣ порѣника та . ши тоѣтѣ лѣуѣкрѣрелѣ сѣ спѣркѣ .
крѣче ѡ цннѣ ꙗ мѣннлѣ салѣ ѣртѣ днн рѣстѣл лорѣ грѣцѣл
дѣволѣл . ѣртѣ свѣнтѣл ботезѣл нѣ-л пѣзескѣ . ши празничелѣ
свѣнтѣ алѣ талѣ шї а шаптѣ зї свѣнта дѣминѣкѣ ен нѣ ѡ пѣ-
зескѣ . ши — — — — — (lacună de 2 pagini).

... лѣ . хс пре ен . ши ера ꙗ тоѣтѣ фѣрѣмсеце ши мѣлоши . ши
ꙗтребаю ꙗѣрѣл : че ꙗѣрї сннтѣ ачѣце ? . ши-м рѣспѣнсѣ ꙗѣрѣл
ши зисе : ачѣце сннтѣ ꙗѣрїи ѡмѣннлѣл днрѣпци . ши знш
кѣтрѣ ꙗѣрѣл : тоцї днрѣпции ши пѣкѣтошии . цннѣ-се кѣндѣ морѣ ? .
ши-мн зисе ꙗѣрѣл : кѣѣтѣ пре пѣмѣнтѣ . шї кѣѣтаю шї вѣзѣю
тоѣтѣ лѣмѣ . ши фѣ ка ѡ ннмнѣка . ши зис(ѣ) ꙗѣрѣл . чѣла че мѣ
пѣрта : аколо естѣ мѣрїѣ (!) . ши юбнрѣ ѡмѣннлор чѣл дѣшартѣ .
ши вѣзѣю оу ꙗ нѣворѣ де фокѣ пре спрѣ тотѣ пѣмѣнтѣл . ши
зїшѣ : че мѣстѣ доамнѣ ачѣла ? . ши (! ditogr.) ши-мн зис(ѣ) ꙗѣрѣл :
ачѣла нѣвор де фокѣ мѣстѣ а ѡмѣннлѣл небѣни . чѣл че се мѣ-
стѣкѣ ꙗпрѣѣнѣ ꙗ рѣгѣчїонѣ пернцнлѣл . еѣ плѣншѣ ши зншѣ
кѣтрѣ ꙗѣроу : вою сѣ вѣзѣ сѣфлетѣлѣ ѡмѣннлѣл днрѣпци-
лорѣ . ши а пѣкѣтошинлорѣ . ꙗ че кнѣл мѣс днн ачѣста лѣмѣ . шї-
мн рѣспѣнсѣ ꙗѣрѣл ши-мн зисе : кѣѣтѣ ꙗ цѣсѣ . ши кѣѣтаю
ꙗ цѣсѣ пре пѣмѣнтѣ ши вѣзѣю ѣ ѡмѣ мѣрнндѣ . ши-мн зис(ѣ)
ꙗѣрѣл : ачѣла мѣстѣ дн днрѣптѣ . ши кѣѣтаю ши вѣзѣю фѣл-
тѣлѣ лѣи че-ѣ фѣкѣтѣ ꙗ нѣмѣлѣ лѣ дѣмнѣзѣѣ ꙗ тоѣтѣ вѣѣца са
чѣл че-ѣ внсѣ пре пѣмѣнтѣ . шї тоѣтѣ фѣптѣлѣ ста ꙗнѣнтѣ лѣи
ꙗн ачѣла чѣс . ши вѣзѣю кѣ ꙗ фѣптѣ еѣнѣ се-ѣ сѣврѣшнтѣ . ши-ш
лѣ фѣкѣтѣ одїхнѣлѣ сѣфлетѣлѣи сѣѣ . ши кѣ юбїре ши кѣ дѣл-
чѣцѣ . ꙗнѣнтѣ-н стѣ ꙗѣрѣлн (!) лѣ дѣмнѣзѣѣ . ши днрѣѣнѣ кѣ
ꙗѣрнн днрѣчѣци . ши кѣѣтарѣ тоѣтѣ фѣптѣлѣ ѡмѣлѣи . ши де
чѣлѣ рѣлѣ нѣ афларѣ нѣмнѣкѣ ла елѣ . ши вѣзѣю ѡмѣлѣ кѣ кѣ тоѣтѣ
дѣлѣца ꙗѣрїи сокѣтнѣ ши пѣзїѣ сѣфлетѣлѣ лѣи пѣнѣ кѣндѣ-л
лѣарѣ днн трѣпѣ . ши де трѣи ѡрї грѣнрѣ лѣи : сѣфлѣ(тѣ) ! кѣно-
ци-цї трѣпѣлѣ тѣѣ де ан шнт . дѣстѣннѣкѣ ецї . ши ѣрѣ тѣ вѣрн
ꙗторѣ ꙗ трѣпѣлѣ тѣѣ ла зѣа де ꙗѣїре . де сѣ прїимѣци че цн е
гѣтнтѣ кѣ тоцїи днрѣпции . ши лѣарѣ сѣфлетѣлѣ дї трѣпѣ . ши-л
сѣрѣтарѣ ши сѣ кѣносѣрѣ . ши зїсѣрѣ сѣфлетѣлѣи : рѣгатѣ-н-н .

дѣп'ачеа ан фѣкѣтѣ воа лѣ дѣмнезеѣ прѣ пѣмѣнтѣ. ши венѣна .
 ꙗѣрѣа ши пѣзна прѣ пѣмѣнтѣ ꙗ тоате знѣе . ши знс(ѣ) ꙗѣ-
 рѣа : бѣкѣрѣ-те сѣфлетѣ! кѣ еѣ мѣ бѣкѣр де тине . кѣ ан фѣкѣт
 воа лѣ дѣмнезеѣ пѣнѣ а(н) внс прѣ пѣ(мѣ)нѣтѣ . еѣ амѣ дѣче(!)
 фѣпте бѣне ꙗ тоате зѣле кѣтрѣ хс . аша ѡрѣ еѣ дѣхѣа сѣнтѣ .
 ꙗ тѣмѣпнѣаре сѣфлетѣаши ши знс(ѣ) лѣн : сѣфлетѣ! сѣ нѣ те чю-
 деѣн неч сѣ те свѣѣн . кѣ верѣ мѣрѣ ꙗ локѣа чѣла че н'ан ман
 вѣзѣтѣ неч днннѡарѣ . шѣ фн-ѣ вою еѣ ꙗтр'аѣсторю кѣ амѣ
 афлат еѣ ꙗтрѣ тине одѣхѣнѣа кѣтѣ амѣ фостѣ ꙗтрѣ тине .
 дѣхѣа сѣнтѣ мѣрѣ ꙗнанте софлетѣаши ꙗ черѣ . ѡрѣ ꙗтрѣ
 дѣхѣа сѣсѣ ен . ста драчѣн де департе ши с(ѣ) тѣнѣнѣа ши грѣнѣ :
 ѡ! кѣ кѣтѣа слѣвѣа те-н сподобѣнтѣ сѣфлетѣ кѣ алевѣрѣ кѣ фѣ-
 ѣан де нон! шѣ дека ꙗтрѣ сѣфлетѣа прѣ порта черѣаши . ꙗ
 лѣѣтрѣ кѣ тѣрѣе знс(ѣ) ши кѣ глас мѣре рѣспѣнсе лорѣ ши
 знс(ѣ) ашѣ : де ѡкѣрѣае воастрѣ фѣѣню еѣ . ши кѣ пѣтере ши
 сила лѣ хс . мѣ ꙗгрѣдню . аша мѣ пѣртѣ ꙗѣжѣа ши-мн арѣтѣ .
 де с(ѣ) ѣнѣн тоѣн кѣ нѣ лас(ѣ) дѣмнезеѣ шѣрѣнн . ши слѣѣнѣ
 сѣле ꙗ поносѣа некѣраѣнѡр . чѣла че слѣжаѣе лѣ дѣмнезеѣ
 дерѣптѣ сѣфлетѣа сѣѣ ꙗ тоате знѣле еѣѣѣн салѣ . ачѣа спѣю
 воаѣа фѣаѣнн мен прѣ юѣнѣ! аша шѣ вон сѣ арѣтаѣѣ лѣкрѣре
 бѣне , дѣстоннѣч сѣ фнѣн ꙗпѣрѣѣѣе черѣаши . пѣнѣн ꙗтр'ѣнн-
 мнѣа воастрѣ фѣнка лѣ дѣмнезеѣ . нѣ де негѣнѣдрѣ ши де лѣне
 воастрѣа сѣа перѣѣн дѣлаѣа че-ѣ гѣтѣт воаѣа домнѣа нострѣ .
 ꙗс . хс . ачѣлѣа ѣ слава ши ꙗпѣрѣѣѣе . ши ѣннѣтѣа кѣ тѣтѣа
 ши кѣ дѣхѣа сѣнтѣ де акѣа ши пѣрѣрѣ ꙗ векѣ . адеѣрѣрѣ .

II.

1560.

(Cuvente den Bătrâni I, p. 6—12.)

Leviticus c. 26, v. 3—41.

3. сѣ вѣѣн хн . ꙗбѣндоѣ ꙗ токѣмѣлеа мѣле ши вѣѣн
 фн сокотнѣдоѣ . ши ѣннѣдѣ порѣнѣѣлеа мѣле . 4. да-вою
 воаѣа плоае ꙗ вѣрѣае дѣстоннѣкѣ . шѣ пѣмѣнтѣа ва да хасна
 са . ши лѣмнѣе вор фн роднѣѡре . 5. ши маѣтнѣѡрѣа ва

ажыңце сторсѣра . шї сторсѣра сѣмьнжтоура . шї веци лѣтѣ пжнѣ
ла сациноу . шн веци лѣкоуи коу тѣрне ꙗ цара вострѣж . 6. да-вою
ѣоу паче ꙗ цара вострѣ . доуѣрми-веци шї нимѣ ноу ва спж-
мѣнта пре вон . гони-вою аѣарѣ живиниле рѣле сѣлѣатиче де
ꙗ пѣмьнтѣла востроу . ничи ште ноу ва трѣче пре ꙗ цара
вострѣ . 7. гони-веци пре врьжимашн воцри . шн ꙗнинтѣ
вострѣ ворѣ пика де армѣ . 8. шн . ѣ . де ꙗтре вон ворѣ гони
пре ш соутѣ . шї ш соутѣ пре зѣче мѣн . къ врьжимашн воцри
вор пика ꙗнинтѣ (! л . -нтѣ) вострѣ . 9. къ ѣоу вою къоутѣ пре
вон . шн вою крѣще пре вон . шн вою моулицѣ пре вон . шї легь-
тоура мѣ коу вон ш вою цинтѣ . 10. мѣ ꙗнка-веци де ꙗ векоу .
шн ачѣлѣ ꙗтроу чѣлѣ нѣш . де веци лѣса ꙗнапѣн . 11. шн
локоул мнѣоу ва фї ꙗтре вон де лѣкоуит шн сѣфлетѣла мнѣоу
нѣ ва оуѣрѣ пре вон . 12. ѣш вою ꙗбѣла ꙗтре вон . шн ѣш вою
хн доуѣминзѣоула востроу . вон ꙗкъ веци хн нѣродоула мнѣоу .
13. къ ѣоу сѣнтѣ доминоула доуѣминзѣоула востроу . чѣла кареле
пре вон амоу адоуѣс аѣарѣ де ꙗ жгнпѣтѣ . коуѣм рѣбѣн ачѣлѣ
сѣ нѣ фнѣци . шн жоутѣла а громазилѣор воцри ам фѣрнтѣ . коула
ꙗ дерѣптѣте сѣ ꙗбѣлацѣ . 14. ꙗрѣ сѣ мнѣ ноу веци хн ꙗгѣдѣндоу .
шї ноу веци ꙗчѣе тоуѣте порѣчѣлѣлѣ (!) мѣлѣ . 15. шн сѣ веци
хн оуѣрѣндоу ачѣкѣте порѣнчѣн але мѣлѣ . шн сѣфлетѣоула вострѣ
ка фн лѣпѣдѣндоу лѣуѣк мѣ . шн легьтоура мѣ ш ш (!) веци
лѣпѣда . 16. ѣш ꙗкъ ачѣста вою ꙗчѣе коу вон . вѣдѣ-вою пре
вон кѣ коутѣрѣмоури шн коу фѣоуѣнчѣн . коу фѣригоури . де кареле
ва сѣдѣтѣ ꙗца вострѣ ꙗ сѣфлетѣоула востроу . сѣ вор доспѣн
тѣте рѣлѣлѣ шн чѣ веци сѣмьна . сѣмьнѣтоура вострѣ . ш вор
мѣ ꙗнка врьжимашн воцри . 17. асоуѣрѣ де ачѣж . вою ꙗторѣ
ꙗца мѣ ꙗ лѣѣноула востроу . шї веци хн ѣжтоуци . ꙗнинтѣ
врьжимашнѣор воцри . шн каринѣ оуѣрѣскоу пре вон . ачѣж сѣ вор
доминѣ пре вон . шї веци фѣци къндоу ннѣмѣ пре вон ноу ва
гоннѣ . 18. ꙗрѣ сѣ ноу веци нїчн аша ꙗгѣдоуи мнѣ . коу . 3. шр
ман тарѣ вою батѣ пре вон . ꙗ ꙗтроу ꙗкатѣлѣ вострѣ . 19. шї
вою фѣрнѣе жѣс пре троуѣфѣж вострѣ шн пре мѣрнѣж троуѣфѣн
вострѣ . шї черѣоула вострѣ ꙗл во (!) ꙗчѣе ка шн фѣроула . шї
пѣмьнтоула . ка де арама . 20. шн моу ꙗнка вострѣ ва пернѣ . къ
пѣмьнтоула востроу ноу-шї ва да хѣсна . шн лѣмнѣлѣ пре къ ꙗ-
поула востроу нѣ вор фн рѣдѣнѣторѣ . 21. шн сѣ веци хї ꙗбѣлѣндоу
ꙗ прѣтивѣа мѣ . шн ноу веци аскоуѣлѣ (!) пре мнѣ . де . 3. шр
вою май тарѣ моулицѣ ѣжтѣнлѣ пре вон . дѣпѣ ꙗкатѣлѣ вострѣ .
22. живинилѣ сѣлѣатиче де ꙗдоуѣре . вою трѣмнѣте пре вон кареле
вор мѣ ꙗнка коконннѣ воцри . шн доѣнтокоула востроу . шї пре

вон вор .рпоуцина ши къррїле востре вор поустин . 23. съ жрь (!)
 нїчі коу ачаста . ноу въ веці .рбоуна . шї веці хї .рбелндоу .р
 алѣнѣл мнѣоу . 24. еѣ .ркь воу .рбела .р алѣноуль вострѣ . шї
 де . 3. ѡр ман тарѣ ѡ воу бате пентрѣ пькателе востре . 25. шї
 воу адоуче армь пре вон . карѣ ва ста де бжсьоу . де пре легь-
 тѣра мѣ карѣ амоу фькоуць коу вон . ши съ въ веці адѣна
 вон .ртроу врашеле востре . тримите-вою пре кон морте де
 чоумь . шї де лѣ .ргоре . шї воу да пре вон .р мѣна врьжима-
 шинлор воцри . 26. атоунче воу лоуа спорюл пьнин . коум
 зиче (!) моуерїле востре вор коче пьнне . мѣ .рка-веці шї нѣ въ веці
 сътѣра . кѣ-н воу лѣа спорюл . 27. съ жрь (!) нини кѣ ачѣстѣ
 ноу въ веци .рвѣца . че веци .рбела .р алѣноул мїѣоу . 28. еѣ .ркь
 воу .рбела .р алѣнѣл востроу . шї де . 3. ѡр ман тарѣ воу
 педѣпе пре вон . пѣ .ртрѣ пькателе востре . пѣнж .ртр'атѣта .
 29. коум веці мѣ .рка карнѣ фѣчорнлор воцри . ши а фѣтелор
 востре . 30. шї еѣ воу поустин пре вон . ши пре кнпоурнле востре
 еѣ ле воу з(д)робѣн ши пре троупоуреле востре чѣле морте .
 еѣ ле воу ароу .рка пре ндоли воцри . ши ва оурь пре вон сѣфле-
 тоуа мнѣѣ . 31. шї воу фаче съ фне пѣстин врашеле востре шї
 еѣ воу поустїн пре локоурнле востре . чѣле свнѣте . шї пре мїро-
 сенїж вострѣ чѣ еѣнѣ . нѣ мнѣ вож съ ѡ снмцѣѣ . 32. .рн ачѣста
 кнпоу воу поустин пѣмьнтоуа . пѣнѣ .ртр'атѣта коум врьжи-
 машїн воцри . карїн лѣкоуѣскоу .ртроу елоу . се ворь мира пре
 ель . 33. пре вон вор .рпѣрци .ртре пѣгѣнн . ши воу траѣ
 армь доупь вон . ши пѣмьнтѣл востроу ва пѣстин . ши вра-
 шеле востре вор поустїн . 34. атоунче ва фн пѣмьнтоуаѣн
 сѣрѣжтоуѣ . пѣнж веци хн .р пѣмьнтоуа врьжимашинлор воцри .
 атѣнче ва фн пѣмьнтоуаѣн сѣрѣжтоуѣ шї се ва .р(д)лчн .р
 сѣрѣжтоуѣ сѣ . 35. кѣ пѣнѣ лоу фостоу пре ел н'аоу авоуць
 сѣрѣжтоуѣ . кѣндѣ лоу вроут трїѣоуѣн . коум съ анѣѣ сѣрѣж-
 тоуѣ . атѣнче кѣндѣ вон ацї лѣкоунѣ .ртрѣ ель . 36. де
 .ртр'ачѣж карїн вор рѣмьнѣ де .ртре вон . да-ле воу нннмѣ
 темьтоуѣ . .р пѣмьнтоуа врьжимашїлорѣ сѣн . пѣнѣ .ртр'атѣта
 коум де фѣрѣ .рза сѣнѣтоуѣ а лѣмноуаѣн вор фѣѣн . ши аша
 ворь фѣѣн . ка шї .рнаннтѣ армен . ши вор пїка кѣндѣ ннмѣ
 пре ен ноу-н ва гони . 37. ши вор фѣѣн оуноуа де алтоу . ннмѣ
 де .ртре вон ноу ва коутѣза рѣдика арма пре врьжимашоуа
 сѣоу . кѣче лоу .рбелатѣ .р протнка мѣ . 41. дерѣптѣ ачѣе еѣ
 .ркь воу .рбела .р алѣнѣл лор

154-154

Monastère St Simeon

[illegible]

тѣхъ! чине ва трѣчѣ прѣ льнгѣ тине . тѣ съ-н ꙗпадечи ѡрь
 ей съ те бластемѣ . ши мли алергѣ ши възѣ оу ꙗ маслинѣ
 стѣндѣ льнгѣ маре . ши зис(е) стѣ сисин : лемнѣ лѣ дѣмнезеѣ .
 маслинѣ! възѣши дракѣл ꙗѣѣннѣ ши ѣ кокон дѣкѣндѣ? ши
 зис(е) маслинѣ: възѣю-л ꙗ маре аѣѣнѣдѣндѣ-се . съ фѣн блсвнтѣ
 ши ѡсвѣтит . лемнѣ лѣ дѣмнезеѣ . маслинѣ! ши съ фѣн ла
 толате бѣсѣречилѣ дѣ лѣминѣ . ши ѡаменнѣлѣ дѣ спсѣнѣ . аша
 фѣ . ши вине ла маре ши-шѣ арѣнкѣ ѣндѣца лѣн ꙗ марѣ . ши
 скос(е) дракѣл ла ѣскат . ши ꙗчѣпѣ а-л батѣ кѣ . ѡв . дѣ бѣздѣ-
 гане дѣ фѣерѣ . ши грѣн лѣн : дѣ-мѣ з . фѣчѣри ан сѣрѣри ме
 мѣлннтѣн . ши зис(е) дракѣл : н'ам че-ѣи да кѣ-л'ам мѣнкат .
 шѣ-н зис(е) лѣн сисинѣ : бѣриѣ-н проклѣте драч(е)! . драк(ѣ)лѣ
 зис(е) : бѣриѣ-ѣ ши тѣ лаптѣле мѣни-та ꙗ палмѣ . чѣла че-н
 сѣптѣ ꙗ тинѣрѣе . атѣнѣ стѣ сисин . елѣ-ши фѣч(е) рѣгѣ кѣтрѣ
 дѣмнезеѣ . ши бѣри лѣптѣле мѣни-са ꙗ палмѣ . атѣнѣ ши дра-
 кѣл бѣри . з . фѣчѣри ан мелннтѣн . шѣ-н зис(е) лѣн . сисин : вѣѣ
 дѣмнезеѣ . домнѣл нѣстрѣ ал черѣлѣн ши алѣ пѣмѣнтѣлѣн !
 н'ам а те лѣса драче . пѣнѣ нѣ те верн ѣѣра . ши ꙗчѣпѣ дракѣл
 а се ѣѣра : съ мѣ пардѣ дѣ тѣрѣа ꙗфѣрикатѣлѣн скаѣѣнѣ . юѡ рѣга
 ачѣста грѣн-сѣ-ѣа ши нѣмѣле тѣѣ помѣни-сѣ-ѣа . аколѣ дракѣл
 съ нѣ-л аколѣре . вѣѣ дѣмнезеѣ . домнѣл нѣстрѣ ал черѣл(ѣ)н
 ши ал пѣмѣнтѣлѣн ! н'ам а те лѣса драч(е) съ нѣ те верн ѣѣра .
 ши ꙗчѣпѣ дракѣл кѣ лѣкрѣмн а сѣ ѣѣрѣ : съ мѣ(ѣ) пардѣ дѣ
 тѣрѣа ꙗфѣрикатѣл(ѣ)н скаѣнѣл ши дѣ браѣел(е) ꙗналѣ . ши
 чинстнтѣл вѣшѣмѣнтѣл . че аколѣре чинстнтѣл капѣл лѣн . ши
 дѣ тѣрѣаѣ чѣлѣр м дѣ попн чѣлѣра че ѣинѣ ꙗналѣл Іерѣсан-
 мѣлѣн . ши рѣгѣ фѣак ши зѣа ши нѣлѣпѣ . юѡ рѣга ачѣста
 грѣн-сѣ-ѣа ши нѣмѣл(е) тѣѣ помѣни-сѣ-ѣа . сѣжитѣл ачѣла нѣ
 сокотн прѣ дракѣл нѣче-л амѣнѣ . нѣч кѣтрѣ касѣ лѣ дѣмне-
 зеѣ . ачѣе ши-л трѣмѣс(е) елѣ сѣптѣ ꙗнтѣнѣрѣк . ѡрь чнѣѣ слѣвнм
 нѣмѣле тѣтѣлѣн свнтѣлѣн дѣхѣ ши акмѣ ши пѣрѣрѣ ши ꙗ вѣ-
 чин вѣкѣлѣн . адѣѣѣрат амнн .

cf. 1799.

1550—1600.

Legenda Duminiceî.

а дмѣни нострѣ а лѣи исѣс хс . доу лѣсатѣ . дѣн' черю . ла їрсамѣ
кѣѣнтѣ . ши спѣнѣрѣ . кѣ фрнкѣ марѣ . ла чататѣ їрсамѣлѣи .
ла скѣнѣла сѣнтѣ .

Къзоу в пѣтръ дѣи чѣрю . мнѣ ердъ ши . а вѣдѣе . асж
ниме нѣ в пѣтѣ рѣдѣка . адонарѣ съ патрѣаршинъ . ши кѣлѣгж
рѣи ши преоуци . де стѣтрѣж . а трѣи зилѣ . ши . а трѣи но
пицѣ спре роуѣж . рѣгарѣ дѣмнѣзѣс . ши грѣи глас дѣи чѣрю
де зисѣ аша : лѣуци пѣатра ! дѣи в лѣу пѣтра патрѣархъс .
чѣл марѣ . де в десѣчѣ . а трѣансѣ афлж оу картѣ . кѣттарѣ
картѣ . картѣ зисѣ аша : вѣдѣи фѣи шаминилоръ ! . кѣ аните
трѣмеш (!) в картѣ ла вон . марѣ вон нѣ в крѣзѣтѣ . трѣмеш
ши а два картѣ . марѣ нѣ ши вѣ . а крѣзѣтѣ кѣвѣнтѣлѣи мѣс .
трѣмеш (!) ши а трѣи скрѣптѣрѣ : мѣате лѣкрѣи ши сѣмнѣ
лѣсаю спре вон . е вон но ши вѣ . а крѣзоутъ . ши но вѣ по
кѣнтъ . неч кѣвѣнтоулъ . а цѣрѣлоуи мѣс нѣацѣ аскѣлатѣс . нечѣ
ацѣлѣсетѣ . чѣрюл ши пѣмжнѣтѣлъ сѣ ва скѣмѣа . марѣ кѣвѣн
тоулъ мѣс но ва трѣчѣ . а вѣкѣс . кѣ дерѣптѣ фѣаитѣлѣ ерѣстрѣ
чѣлѣ мѣатѣлѣ . ес вою лѣса ши вою трѣметѣ . ерин грѣлѣ .
ши цѣрѣры . ши фѣамѣтѣ . ши лѣкѣстѣ . ши шмѣде ши тѣсѣ
рѣл . | т чѣ нѣ лѣвѣи мнѣлъ . мишѣи пѣанѣс . допѣ
вои . е вон но-и мнѣлѣици . пре зѣс ! сѣмѣтѣс анѣмѣс чѣлѣа чѣ нѣоу
лѣчѣ . ачѣлѣ . а кѣ даѣ мѣстѣнѣи . е вон мнѣлѣстѣнѣи нѣ лѣвѣи .
пре зѣс ! лѣмнѣлорѣ вѣ дѣдѣс плодъ де рѣдѣскѣс . дерѣптѣ фѣаи
тѣлѣ ерѣстрѣ чѣлѣс рѣлѣлѣ . марѣ лѣ вою сѣка . ши дерѣптѣ грѣ
шалѣлѣ ерѣстрѣ чѣлѣс мо[у]лѣлѣ . рѣзоуѣлѣ ши нѣзѣарѣлѣ кою
сѣка . ши при . а фѣрѣ дѣ лѣкулъ ерѣстрѣ чѣж мѣата . ацѣлѣ
цѣи . нѣмжнѣдрѣлорѣ кѣ но сѣмѣтѣцѣ ацѣлѣици ! дѣдѣ-вѣ лѣчѣ .
нечѣ в зисѣ дѣлѣ мѣлѣ но[у] фѣкѣтѣс ши нѣ лѣ цѣнѣрѣбѣтѣс . ши нѣ
лѣ аскѣлатѣ . нѣ шици нѣ ацѣлѣицилорѣ ! кѣ . а вѣерѣтѣ марѣ аните
фѣчѣс шмоу а тѣлѣ адамѣс . дѣ-а фѣчю . а кѣпоулъ мѣсѣс ? нѣ шици

не-рцелііцінлорѣ! кѣ сѣнта до[у]мерекъ мѣрсе арханглы гаврилѣ
 .р четатѣ наза(ре)тоади де спсе чини фѣте прѣ кѣрате кѣ ва
 наше хс. ? сѣнта домерекъ мѣ еотезаю ла апа нурданоади .
 кѣ сѣнтѣл Іуанъ . ши мирѣ сѣнтѣ въ дѣдо воаѣ лѣце . е
 вон скрпѣтѣра но цн.р рци. ши но[у] асколатцн. но[у] цнцн кѣ
 сѣнта домерек(ѣ). вою цюдека вѣин ши мѣрцѣн? но[у] цнцн кѣ
 вѣррерѣ мѣре. еѣ мѣ рѣстнннѣю при.ртѣ вон? кѣ со[у]лица мѣ
 .рпоунсѣрѣ .р кѣасте . кѣ трестѣ мѣ оуцндѣ пре капѣ . е .р мѣроу
 ши .р пичюаре ен-мн еѣтѣрѣ гѣвоаде . е кѣ шѣт ши кѣ фѣаре
 мѣ адѣпарѣ . дерпѣтѣ сѣ ласѣ воаѣ лѣце . ши мѣсаю .р ти-
 каль . дерпѣт че нѣ алѣцеци сѣнта домерек(ѣ) шѣ сѣ алѣ-
 цци сѣнта вѣррери . че лѣкраци сѣнта домерекъ? . прѣ зѣ! амѣ
 лѣсатѣ вѣаѣ шасѣ зѣле де лѣкрѣ . ѣрѣ сѣнта домерек(ѣ) сѣ
 но лѣкре . че сѣ сѣ чѣлѣ де пѣкате кѣте аѣ фѣптѣ .р(т)р'ачале
 шасѣ зѣле . ѣрѣ чѣлѣ че ва лѣкрѣ сѣнта домерек(ѣ) . ачѣлѣ се
 до[с]ѣце фѣкѣл де вѣкѣ . оунде ворѣ скѣрѣшка кѣ денцѣн . ши
 .р вѣрмѣн чѣлѣ неадормицѣн . е чѣла че ва цн.ррѣ . ши ва чѣстн
 ши ва постн кѣ кѣрѣцѣ . ачѣлѣ се ва да дѣлчаца рѣюади .
 ши вою шѣдѣ .р скаоуноуа славѣн мѣле . ши вою блѣстѣма
 кѣ мѣра мѣ чѣлѣ .рралтѣ шѣ кѣ скаѣноуа мѣѣ чѣла сѣнтѣл .
 че вѣн но вѣци цѣрѣ . ши но вѣци цн.рстн сѣнта домерек(ѣ) .
 ши сѣнцѣн мѣен чѣлѣ марѣн . е оуѣ вою лѣса дерпѣтѣ некре-
 днцѣл воастрѣ . фѣѣрн юцн . ши сѣрпн кѣ кѣте доаѣ капѣте .
 ши гѣрнле лѣр де фѣкѣ ворѣ фѣн . де ворѣ сѣце трѣпорѣле воа-
 стрѣ . шѣ сѣ фѣе блѣстѣматѣ шѣоуа чѣла че нѣ-шѣ ва лѣса
 лѣкрѣл сѣѣ снмѣжѣ де .рр ал ноаѣле чѣс . пѣррѣ лѣрѣ дѣме-
 рѣца . де сѣ мѣргѣ ла вѣсѣрекѣ кѣ тоатѣ фѣмѣж . сѣрѣ ши
 дѣмерѣмѣл . ши лѣ лѣтѣргѣе . де сѣ се роаѣе кѣ фѣркѣ че.р-
 рѣши коу грѣшѣлѣле салѣ.

V.

1574.

Tatăl nostru

din Evangheliarul din British Museum. Columna lui Trajan 1882, p. 80.

Татъль нострѣ чѣ ши ꙗ черюре, сѣнциѣскъ-се ноумеле
тѣоу . съ вѣ ꙗпрѣциѣмъ та . съ фѣ воѣмъ та коумъ ꙗ чери ашѣ
ши прѣ пѣмѣнтѣ . пѣннѣ нострѣ съцишасѣ дѣ-не нѣашѣ асѣъзи

ши шръть нодѡ грешѡлеле нодстре . коѹмѡ шрътьмѡ ши ной грешницѡшр нощри . ши ноѹ не доѹче ꙗ нѣпасте . чѣ не нзѡвѣще пре ной де хѣтлѣноѹл . къ а та лсте ꙗпърѣцѣ ши пѡтѣрѣ ши славѣ ꙗ вѣкъ . аминѣ .

VI.

1577.

(cf. ed. B. P. Hasdeu, Bucuresti 1881.)

Psaltirea.

Псалтирѣ Дѣаконѡвѣ Коресн.

(Газ-Шевѣшъ) . зпѣ.

Psalm 3.

Кѣнтѣкоѹлѡ лоѹ (да)вѣдѡ къндѡ фѡцнѡ де фѡца лѡ авеса(лом)ѡ фѣюлѡ сѡѡ .

1. Доамне чѣ се моѹлицнрѣ додѣнторѣн мѣен . моѹлицн се скѡларѣ спрѣ мѣне . 2. мѡлицн грѣскѡ сѡфлетѡвѣн мѣѡ . ноѹ лсте спѡсенѣл лоѹн де ꙗ доѹмнезѡѹлѡ лоѹн . 3. тоѹ доамне флоснтѡрюлѡ мѣѡ еци . слава мѣ ши ꙗнѡлицѡ капѡлѡ мѣѡ . 4. кѡ гласѡлѡ мѣѡ кѡтрѣ дѡмнѡлѡ стр(нга)ю . ши доѹзѣмѣ де ꙗ мѣгѡра сѣнтѣ ꙗ лѡн . 5. еоѹ адѡрмѣю ши аципѣю . скоѹлаю къ доѹмнезѡѹ фѡлѡшн-мн . 6. ноѹ мѣ тѣмѡ де мѣн де ѡамени . чѣ каде ꙗпрежѡрѡл мѣѡ . скѡларѣ доамне спѡсѣще-мѣ доѹмнезѡлѡ мѣѡ . 7. къ тѡ вѣтѣмѡшѡ тѡци чѣл чѣ вѡрѣжескѡ мѣ ꙗ дѡшѣрѣ . дѣнцѣн грѣшницѡлѡрѡ здѡрейт-ан . 8. ꙗ дѡмнѡвѣн лсте спсенѣл ши пре ѡ(амѣн)ѣн тѣн блѡгѡслѡвенѣл тѡ .

cf. 1688.

Psalm 5.

Ѧ сѡрѣшнтѡ де добѣндѣ кѣнтѣкѡлѡ лѡ дѡдѡ . ѣ .

1. Грѡюреле мѣле сокѡтѣще доамне . ꙗцѣлѣще кѣмарѣ мѣ . 2. ꙗ аминѣ гласѡлѡ роѹтѣчѡнѣн мѣле . ꙗпърѡтѡлѡ мѣѡ ши доѹмнезѡлѡ мѣѡ . кѡтрѣ тѣне роѹгаю-мѣ . 3. доамне . дѣмѣжѣца лѡзи гласѡлѡ мѣѡ . дѣмѣжѣца ста-ѡю ꙗнѡнтѣ тѡ ши вѣзѡ . 4. къ дѡмнезѡ чѣ ноѹ ѡа фѡрѣлѣще тоѹ еци . нѡ се апропѣ де тѣне хѣтлѣнѣн . 5. нѣче вѡрѡ фѣн кѡлкѣтѡрѣн де

лѣце .рнтрѣ окїи тѣи . оу҃ржши (1. —ши) тѣици фѣкжтѣорїи
 фѣржлѣце . 6. пїерзи тѣици грѣнторїи мїничиноши . бѣреати
 кроутиѣ ши хїтаѣнѣ нѣ агонисѣце дѣмнѣлѣи . 7. ѡрж єѣ .р
 моулацїа мєсєрїєи тѣлє .рнтра-воу .р кѣса тѣ . .ркинѣ-мж кѣтрж
 бєсѣрека сѣита а тѣ .р фїрка тѣ . 8. доамнє пѣкж-мж .р
 дерїптатѣ тѣ . дерїптѣ врѣжмашїи мїен дерѣце .ртрє тїнє
 кѣлѣ мѣ . 9. кѣ ноу мєтє .р рѣстѣлѣ лѣрѣ дѣдєвѣрѣ . ннєма
 лѣрѣ дєшѣртж . мѣрмжнѣ дєшкїѣ грѣмѣзлѣ лѣрѣ . кѣ лнм-
 бнлє .ршєлжчюнє . 10. жоу҃дєкж лѣрѣ зєлѣ . сѣ кѣзж дє коу҃-
 цєтєлє сѣлє . доу҃пж моулаѣлѣ нєкоу҃ржцїє лѣпєзн . кѣ мѣнїѣрж-
 тє доамнє . 11. ши вєсєлїрж-сє тѣици оу҃повѣннѣ .р тїнє . .р
 вѣкѣ боу҃кѣра-сє-вѣрѣ ши фї-вєрн .рнтрѣжншїи . ши сє лѣдѣж
 кѣ тїнє юєїнѣ ноу҃мєлє тѣѣ . 12. кѣ тоу҃ бєсѣцїи дерїптѣлѣ
 доамнє . кѣ кѣ армж .р бѣнж вѣє коу҃нѣнат-ан нѣи .

cf. 1673.

Psalm 8.

Ѧ сѣрѣшнѣ дє кѣрѣ . кѣнтєкѣлѣ лѣ дѣдѣ . ѥ.

1. Доамнє дѣмнѣлѣ нѣстрѣ . кѣчю датѣ нѣу҃мєлє тѣѣ прє
 тѣтѣ пѣмжнѣлѣ . кѣ сє лѣѣ мѣрє фѣрѣмѣсѣцѣ тѣ прє мѣн
 соу҃сѣ дє чєрїю . 2. дє .р рѣстѣлѣ тїнєрнлѣрѣ ши соу҃гжторн сѣрѣ-
 шнѣт-ан лѣоу҃дѣ . дерїптѣ дрѣчїи тѣи спѣрсєшн дрѣкѣлѣ ши
 врѣмѣшлѣ (!1. врѣжм-) ши вѣзѣ чєрїюлѣ лоу҃крѣлн (!) дѣцєтє-
 лѣрѣ тѣлє . лоу҃на ши стѣлєлє чѣн тоу҃ оу҃рзїтѣ . 4. чє мѣтє
 ѣмѣлѣ кѣ помєнншн єлѣ . сѣѣ фїюлѣ ѣмоу҃лѣи кѣ чѣрчєцн єлѣ?
 5. .рмїкшѣрат-лѣ єлѣ коу҃ нєшкїтѣ чєвѣ дє .рцєрн . кѣ слѣвж
 ши кѣ чїнстє кѣнѣнат-ан єлѣ . 6. поу҃с-ан єлѣ спрє лоу҃крѣлѣ
 мжнлѣрѣ тѣлє . тоатє соу҃пѣс-ан сѣпт пнчѣлрєлє лоу҃н . 7. ѣн ши
 бѣнн тѣици . .рнжж ши вїта кѣмпнлѣрѣ . 8. пѣсѣржлє чєрїюлѣ (!),
 ши пїцїи мѣрїєи . чє .рмєлж кѣржрїлє мѣрнєи . 9. доамнє
 дѣмнѣлѣ нѣстрѣ кѣ мїнѣнатѣ-є нѣмєлє тѣѣ прєспрє тѣтѣ
 пѣмѣнтѣлѣ.

cf. 1710.

Psalm 16.

Роу҃гжчюнѣ лѣ дѣдѣ . зї.

1. Поу҃зн доамнє дерїптатѣ мѣ . фѣгждѣѣцє рѣгжчюнѣ
 мѣ . сѣкотѣцє роу҃та мѣ нѣ .ртрѣ рѣстѣ .ршєлжторю . 2. дє
 фѣаца тѣ жѣдєцѣлѣ мїєѣ мє . окїи мїєи сѣ вѣзж дерїптатє .
 3. испїтнт-ан ннєма мѣ . чѣрчєцн-ѣ нѣаптѣ . .р фїєрєжнѣтѣѣ

м'ан шй ноу се афлж .ртрв мѣне недерѣптатѣ . ка съ ноу грѣаскж
рѣстѣль мѣв . 4. лоукрѣль шмѣнескѣ . дерѣптѣ коуѣнтѣле рѣстѣ
лѣн тѣв . гоу пѣзѣн кѣнѣ юцн . 5. сфрѣшаще кѣлкжтѣрнѣ мѣлѣ
.р кѣржрнѣ тѣлѣ съ нѣ се лѣгжнѣ оуѣмѣлѣ мѣлѣ . 6. гоу кѣман
кѣ лоузѣ-мж доуѣмнѣзѣль мѣв . плѣкж оуѣккѣ тѣ мѣ . шй лоузѣ
коуѣнтѣле мѣлѣ . 7. .р мѣнѣнж мѣла тѣ спѣсѣще оупѣвѣнѣнѣ
.р тѣнѣ . дѣ прѣтѣнѣтѣрѣн дерѣптѣн тѣлѣ . 8. пѣзѣще-мж доамнѣ
кѣ лоуѣмѣ окюлѣн . .р копѣрѣмжнтѣль арѣпнлѣрѣ тѣлѣ кѣпѣрнѣ
мж . 9. дѣ фѣаца нѣкѣрацнлѣрѣ чѣ м'ав стржстѣнѣтѣ . врѣжмѣ
шй мѣн сѣфлѣтѣль мѣв цннѣрж . 10. грѣсѣль сѣв .р кѣсѣрж .
рѣстѣль лѣрѣ грѣнлѣ трѣфж . 11. чѣнѣ мж гѣнѣлѣ акмѣ .р коуѣнѣ
рѣрж-мж . окѣн сѣн поуѣсѣрж плѣкацн .р пѣмжнтѣ . 12. прѣнсѣрж-
мж ка лѣоуѣлѣ гѣта спрѣ вѣнѣтѣ . шй кѣ скѣмнѣнѣ чѣ мѣстѣ дѣ
сѣлѣшѣаще .р кѣмоара са . 13. .рѣѣ доамнѣ .ртрѣчѣн .р пѣ
дѣкж лѣрѣ . нѣзѣвѣще сѣфлѣтѣль мѣв дѣ нѣкѣрацн кѣ армѣлѣ
тѣлѣ . 14. дѣ дрѣчѣн мжннлѣрѣ тѣлѣ . доамнѣ дѣ нѣшкнтѣ дѣ
пѣмжнтѣ .рпѣрцн-ш .р вѣаца лѣрѣ . шй кѣ аскѣнѣсѣлѣ тѣлѣ
.рмплѣ-сѣ згѣль лѣрѣ . сѣтѣрѣрж-сѣ фѣнн . шй лѣсѣрж рѣмж-
шнцѣлѣ тѣнѣрнлѣрѣ сѣн . 15. ѣрж гоу кѣ дѣрѣптатѣ нѣвѣсѣ-мж
фѣцѣн тѣлѣ (!. тѣлѣ) . сѣтѣрж-мж кѣнѣ нѣвѣще-мн-сѣ слѣва тѣ.

cf. 1680.

Psalm 18.

Кѣнтѣкѣль лѣ двѣ . нѣ.

1. Чѣрюл спѣше слѣва лѣ доуѣмнѣзѣ . фѣптѣра мжннлѣрѣ
лѣн спѣсѣ врѣтѣтѣ . 2. зѣ дѣ зѣ ржгжѣще коуѣжнтѣ . шн нѣаптѣ
дѣ нѣаптѣ спѣсѣ .рцѣлѣпчюнн . 3. ноу-сѣ кѣвѣнтѣ нѣчѣ зѣчѣрн чѣ
съ нѣ се лоузж глѣсѣль лѣрѣ . 4. .р тѣтѣ пѣмжнтѣль шнн спѣсѣ
лѣрѣ . шй .ртрѣ сфрѣшнтѣль лѣмнѣн грѣюрѣлѣ лѣрѣ . .р сѣарѣ
поуѣсѣ моуѣтарѣ сѣ . 5. шй елѣ кѣ оуѣ цннѣрѣ шнн дѣ .р чѣларюль
сѣв . вѣкѣрж-сѣ кѣ вѣнѣшѣль алѣргж кѣлѣ . 6. дѣ .рчѣпѣтѣль чѣрю-
лѣн шнѣрѣ лѣн . шй тнмнннѣрѣ лѣн .р сфрѣшнтѣлѣ чѣрюлѣн . шй
нѣ е чѣнѣ сѣ вѣ аскѣндѣ дѣ кѣлѣдѣра лѣн . 7. лѣцѣ дѣмнѣлѣнн
нѣвннѣватѣ .ртѣлѣрчѣ сѣфлѣ(ѣ)тѣль . мѣртѣрѣлѣ дѣмнѣлѣнн крѣднн-
чѣлѣсж .рцѣлѣпцѣжж тѣнѣрѣн . 8. дерѣптѣлѣ дѣмнѣлѣнн дерѣптѣ
вѣсѣлѣсѣкѣ ѣнѣма . зѣсѣлѣ дѣмнѣлѣнн дѣ дѣпѣртѣ лоуѣмннѣзж окѣн .
9. фѣрѣка дѣмнѣлѣнн (!) коуѣратж лѣкѣлѣще .р вѣкѣ дѣ вѣкѣ . жоуѣ-
дѣцѣлѣ дѣмнѣлѣнн дѣдѣвѣрѣ . шнн дерѣптѣ дѣпрѣоуѣнж . 10. мѣн
кѣ врѣрѣ дѣ кѣтѣ лоуѣроуѣль . шй дѣ пѣстрн кѣратѣ моуѣлѣтѣ . шй
мѣн дѣлѣнн дѣ мѣлѣрѣ шй стрѣдѣ . 11. кѣ шѣрѣсѣль тѣв хрѣнтѣ

це-ле . къндѣ хрѣнѣши пажтире мѣать . 12. къдѣрѣ пѣкате-
лор чѣне ꙗцѣлѣе? дѣ аскоуѣселе мѣле кѣржцие-мѣ . 13. ши
дѣ стрѣйни еѣге шрѣзѣлѣ тѣѣ . съ нѣ мѣ ꙗвѣрѣкѣре . атоуѣче
нѣвѣноватѣ вѣю фѣ . ши мѣ кѣржцескѣ дѣ пѣкатѣ мѣри .
14. ши вѣю фѣ ꙗ доуѣче вѣе кѣуѣвинтѣле рѣстѣлѣи мѣѣ . ши
ꙗвѣѣцѣтѣра нѣиѣмѣи мѣле ꙗтрѣ тѣне пѣрѣрѣ . доамне ꙗжѣу-
тѣрюлѣ мѣѣ ши нѣзѣвѣиторѣлѣ мѣѣу .

cf. 1651.

Psalm 31.

КЪНТЕКЪЛЪ ЛЪ ДЪДЪ ЛЪ.

[illegible]

cf. 1710.

Psalm 97.

КЪНТЕКЪЛЪ ЛЪ ДВЪДЪ . ЧЗ.

1. КѢНТАЦИ ДѢМНѢЛѢН КѢНТЕЧЕ НѢЛѢ . КЪ МННѢНЕ ФѢЧЕ
ДѢМНѢЛЪ . СПѢСИ ЕЛЪ ДЕРѢПТА ЛѢН . СВѢПЪСЪРА СѢНТА ЛѢН .
2. СПѢСЕ ДѢМНѢЛЪ СПѢНІА СѢ . ФНТРЕ ЛНМЕН ДЕСКОПЕРИ ДЕРЕП-
ТАТЪ СѢ . 3. ПОМЕНИ МІЛОСТЪ СѢ ЛѢ ІАКОВЪ . ШН ДЪДѢВЪРѢЛЪ
СЪЛЪ КДСІН ЛѢ ІНѢЛЪ . КЪЗЪРЖ ТОАТЕ КЪМПЛІТЕЛЕ ПЪМЖНТѢЛѢН
СПѢНІА ЗѢЛѢНН НѢСТѢЛЪ . 4. СТОІГАЦИ ЗѢЛѢНН ТІѢТЪ ПЪМЖНТѢЛЪ .

кѣнтаци ши еѣкѣраци-вѣ ши кѣнтаци . 5. тѣтъ кѣнтаци
 двмнѣлѣн ꙗ четѣри . ꙗ чѣтѣри ши кѣ гласѣреде кѣнтѣрилорь .
 6. ꙗ еѣчинеле фѣрекатѣ кѣ гласѣре . еѣчине дѣ корнѣ . стрѣгаѣн
 ꙗнтрѣ ꙗпѣратѣ дѣмнѣлѣ . 7. съ се рѣдѣче мѣрѣ ши пѣинѣлѣ
 ен . тоатѣ лоѣмѣ ши тоци чѣ вѣоу спрѣнѣсѣ . 9. рѣѣриле пѣса-
 ворѣ кѣ мѣиниле дѣпрѣвнѣж . кѣдрѣн боѣкѣра-се-варѣ дѣ фѣца дѣм-
 нѣлѣн . 9. кѣ вѣине . кѣ вѣине съ жоѣдече пѣмѣнтѣлѣн . съ жѣ-
 дече а тоатѣ лѣмѣ ꙗ дерѣпатѣ . ши ѡмѣнилорь ꙗ дѣрѣпѣѣ.
 cf. 1680.

Psalm 99.

Кѣнтеѣлѣ лѣ двѣ . ꙗ исповѣдирѣ . ѡѣ.

1. Стрѣгаѣн двмнѣлѣн тѣтъ пѣмѣнтѣлѣ . 2. лѣкраѣн
 двмнѣлѣн ꙗ весѣлѣ . ꙗнтраѣн ꙗнтрѣжнѣлѣ ꙗ боѣкѣрѣ . 3. съ
 цѣиѣн кѣ двмнѣлѣ елѣ ꙗ зѣлѣ нѣстрѣ . елѣ фѣче нѣн ꙗ нѣ нѣн .
 ꙗ нѣн ѡмѣнѣн лѣн ши ѡн пѣскѣнтѣ лѣн . 4. ꙗнтраѣн ꙗ оѣша
 лоѣн ꙗ исповѣдирѣ . ꙗ кѣрѣцилѣ лѣн ꙗ кѣнтѣри . исповѣдѣиѣ-вѣ
 лѣн ши лѣѣдаѣн оѣмѣле лѣн . 5. кѣ доѣлѣ ꙗ дѣмнѣлѣ ꙗ вѣкѣ
 мѣсѣрѣрѣ лѣн . ши пѣнѣ ла нѣмѣ ши нѣмѣ дѣдѣвѣрѣлѣ лоѣн .
 cf. 1710.

Psalm 150.

(рн.)

1. Лѣоѣдаѣн зѣлѣ ꙗ сѣнѣи лѣн . лѣѣдаѣн елѣ ꙗнтрѣ
 ꙗвѣртошарѣ сѣлѣн лѣн . 2. лѣѣдаѣн елѣ ꙗ сѣлѣле лоѣн . лѣоѣ-
 даѣн елѣ доѣпѣ прѣ моѣлтѣ мѣрѣрѣ сѣлѣн лѣн . 3. лѣѣдаѣн
 елѣ ꙗ глас дѣ боѣчинѣ . лѣѣдаѣн елѣ ꙗ ѡлѣтѣри ши чѣтѣри .
 4. лѣѣдаѣн елѣ ꙗ тѣмпѣне ши зѣбрѣре . лѣѣдаѣн елѣ ꙗ стрѣѣне
 ши ѡрганѣ . 5. лѣѣдаѣн елѣ ꙗ клѣпотѣ боѣне гласѣоѣре . лѣѣдаѣн
 елѣ ꙗ клѣпотѣ кѣ стрѣгарѣ . 6. тоатѣ дѣхѣнѣ съ лѣѣдѣ дѣмнѣлѣ .
 cf. 1710.

Deuteronomium c. 32.

Кѣнтарѣ лѣ мѡѡсѣ дѣдѣо лѣѣе.

1. ꙗ амѣнтѣ чѣрюлѣ ши грѣн-воу . ши съ лѣѣж пѣмѣн-
 тѣлѣ коѣвинѣтеле рѣстѣлѣн мѣеѣ . 2. съ се аѣѣпѣте кѣ плѣѣ зѣ-
 черѣ мѣѣ . ши дѣѣиѣнѣ кѣ рѣдѣ граѣѣрѣле мѣѣ . кѣ слоѣта спрѣ
 трѣскѣтѣ . кѣ ннѣл спрѣ фѣнѣ . 3. кѣ оѣмѣле дѣмнѣлѣн кѣман .

даци мѣрире дѡмнѡлѡи нѡстрѡ . 4. доумнезеѡ дѣдевѣрѣ лоу-
крѡлѣ лѡи ши тоате кѣнле лоуи жоудецѣ . доумнезеѡ крединчос
ши ноу е недерептате антр'жнсь . дерептѣ ши прѣподобеннѣ
дѡмнѡлѣ . 5. грѣшнрѣ нѡ ан лѡи фечори вѣноваци . нѣмѣ рѣѡ
ши рѣзврѣтитѣ . 6. ачѣстѣ дѡмнѡлѡи даци . ачѣшѣ ваменн
небоуни ши нѡмжндри . нѡ рнсь ачѣста ал тѣѡ татѣ лѣѡ-те
ши фѣче-те ши зѣдн-те . 7. поменѣци зѣлеле дѣ вѣкѣ . рцелѣ-
ѣци анѣи дѣ нѣмѣ ши нѣмѣ . антрѣкеж пѣринтеле тѣѡ ши
спѡне-ва цѣ . ши вѣтрѡжнѣи тѣи ши зѣче-ворѣ цѣ . 8. кѣндѣ
рпѣрциѡ дѣ соуѡлѣ лименле . кѣ семжнѣ фѣин лѡ адѡмѣ .
пѡсе рмпѣрцитѡлѣ лименлорѣ дѡпѣ мѣсѡрѣ рцерилорѣ лѡ
доумнезеѡ . 9. ши фоу пѡртѣ дѡмнѡлѡи шѡменѣи лѡ іакѡвѣ .
чѣ достонничѣи лѡи ісрѣлѣ . 10. сѣтѡрѣ елѣ р пѡстѣе , ши р
сѣтѣ зѣдѡхѡлѡи фѣрѣ апѣ рѣвнѡрѣ елѣ ши рѣѡцѣ елѣ . ши
хрѣни елѣ кѡ лоумѣ окюлоуи . 11. кѡ вѣтѡуѡрѣлѣ кшперн коуи-
боуѣ сѣѡ ши спрѣ поуни сѣи желѡнѣ . тѣнсе арѣнле сѡле ши
примн ен . ши лѡи-и р оумѣрѣлѣ сѣѡ . 12. дѡмнѡлѣ рнсѡшн-и
пѡртѡи . ши нѡ ерѣ кѡ ноушн доумнезеѡ стрѣиѣи . 13. рѣднѣи
спрѣ врѣтѡтѣ пѣмжнтѡлѡи . ши сѣтѡрѣ ен дѣ грѣлѣ сѣтелорѣ .
сѡспѣрѣ мѣларѣ дѣ р пѣтрѣ ши оунтѣ дѣ врѣтоасѣ пѣтрѣ .
14. оунтѣ дѣ вакѣ . ши лѡпте дѣ вае . кѡ грѣлѣ мѣенлорѣ ши
верѣчѣи . фѣин жѡнчн ши цѡпн . коу грѣлѣ грѣоуѡлѡи . ши сѣнѣ
дѣ лѡи бѣ вѣиѣ . 15. ши мѣ.рѣкѣ іакѡвѣ ши сѣтѡрѣ-се ши ле-
пѣдѣ-се юѡнтѡлѣ . кѡ грѣсѣ ргрѣшѣ-се ши лѣрѡи-се ши лѣсѣ
зѣлѣ чѣ фѣче елѣ . ши се делѡнѣж дѣ зѣлѣ чѣ спѣси елѣ . 16. мѣ-
ниарѣ-мѣ дѣ стрѣиѣи ши антрѣ оуѣжтеле амѣрѣрѣ-мѣ . 17. коу-
мѣндѡрѣ дрѡчилорѣ е нѡ зѣлѡи . доумнезеилог чѣ нѡ цнѡлѣ .
нонрѣ-се дѣ кѣте ѡри вѣнерѣ . чѣ нѡ цноуѣрѣ пѣринѣи лорѣ .
18. доумнезеѡ чѣ нѣскѡ-те лѣсѡи . ши оуѡтѡи доумнезеѡ чѣ
те сѣтѡра . 19. ши вѣзѡ доумнезеѡ ши рѣвнѣи ши ртѣрѣжтѣ-се
дерептѣ мѣнѣи фѣилорѣ сѣи ши фѣеле . 20. ши зѣсе : ртоарѣ-
ѡю фѡѡа мѣ д'ниши . ши споуѣне-ѡю чѣ ва фѣи лорѣ апѡи . кѣ
нѣмѣ рѣзврѣтитѣ мѣте . фѣи чѣ нѡ мѣте крединѣж антр'жнши .
21. ен мѣнѣарѣ-мѣ нѡ р зѣлѣ . мѣнѣарѣ-мѣ р нѡлѡи сѣи .
ши еѡ ртѣрѣжтѣ ен нѡ р лимен . р лимѣж не.рцелѣптѣж мѣнѣоу
ен . 22. кѣ фѡкѣ апринсе-се дѣ мѣнѣи мѣ . ши арѣ-се пѣнѣж ла
мѣ дѣ соуптѣ . ши мѣнѣ.рѣкѣ пѣмжнтѡлѣ ши вѣптѣрѣле-и .
апринде оуѣрѣнтѣрѣле кѡдрилорѣ . 23. адоуѣна-ѡю спрѣиши рѣѡ .
ши сѣпѣтеле мѣле сѣрѣшн-ѡн антр'жнши . 24. тѡпинѣдѣ-се дѣ
фѡаме ши дѣ мѣнѣкарѣ пѣсѣрилорѣ . ши спннѣре не.вѣнѣдѣкатѣж .
дѣиѣи фѣерилорѣ трѣмѣте-ѡю антр'жнши . кѡ мѣнѣе чѣ трѣ-

гѣсе прѣ пѣмжнѣ . 25. афѣрж пѣлрде-и спѣтж шѣ дѣ ꙗ кѣсж
фрѣнгѣ . жоуиелѣ кѣ фѣте кѣ чѣ соуѣ . фѣчѣорелѣ вѣтржнѣ .
26. зѣшѣ : семжма-вою ен . контѣнѣ-вою дѣ шѣмени пѣментѣ
лорѣ . 27. ноу лоуигѣ анѣн сѣ анѣж . шѣ сѣ нѣ кѣзж спрѣнѣ-
шѣн вѣржмашн . сѣ нѣ зѣкж : мжна ноастрж ꙗналтж . ꙗ нѣ
дѣмнѣлѣ фѣче ачѣстѣ тоате . 28. кѣ лѣмеж пѣрдѣтж сфѣтѣ
астѣ . шѣ ноу ꙗ дѣтрѣжншн мѣестрѣ . 29. нѣ кѣцетарж сѣ ꙗце-
лѣгж ачѣстѣ тоате . сѣ прѣимѣскж ꙗ вѣрѣмж чѣ вѣнѣ . 30. кѣмѣ
гонѣцѣ оуѣнѣлѣ мѣн . шѣ дѣн рѣднѣж вѣтѣнѣрече . сѣ нѣ дѣм-
нѣлѣ дѣде ен шѣ дѣмнѣлѣ прѣдѣдѣ ен . 31. нѣ сѣнтѣ зѣнн
лорѣ кѣ дѣмнѣзѣлѣ нѣстрѣ . ꙗ драчѣн нѣцѣрѣн нѣрѣцѣлѣпѣн . 32. дѣ
внѣлѣ содѣмѣлѣн вѣд лорѣ шѣ вѣнѣлѣ лорѣ дѣ гѣморѣ . стрѣгѣрѣлѣ
лорѣ стрѣгѣрѣ дѣ фѣаре . стрѣгѣрѣ амѣрѣ лорѣ . 33. мѣнѣлѣ змѣ-
лѣн вѣнѣлѣ лорѣ . мѣнѣлѣ аспѣдѣн нѣвѣндѣкатж . 34. нѣ ачѣстѣ
тоате адѣнарж-се лѣ мѣнѣ шн пѣчѣтѣлѣнѣрж-се ꙗ вѣстѣнарѣлѣ мѣлѣ ?
35. ꙗ зѣ дѣ вѣржѣѣ вѣ дѣвѣлѣ . ꙗ вѣрѣме кѣндѣ ꙗшѣла-се-вѣ
пѣчѣрѣлѣ лорѣ . кѣ апроапѣ ꙗ зѣнѣлѣ пѣрѣрѣѣн лорѣ . шн прѣстоѣрж
гѣтовнѣцѣлѣ воастрѣ . 36. кѣ жоуѣдекж дѣмнѣлѣ шѣмѣннлорѣ
сѣн . шѣ дѣ шѣрѣѣн сѣн роагж-се . кѣ вѣзѣ ен слѣвѣнѣдѣ шѣ ꙗм
прѣдарѣ трѣшн скрѣвѣнѣн . 37. шѣ зѣсѣ дѣмнѣлѣ : шѣ сѣнтѣ
зѣнн лорѣ чѣн чѣ оуѣпоѣтѣнѣлѣ спрѣнѣшн . 38. чѣ грѣсѣлѣ кѣмжнѣж-
рѣлорѣ-лѣ мжꙗкаѣн шѣ вѣцн прѣноаѣсѣлѣ лорѣ . сѣ ꙗвѣ шѣ сѣ
ажѣте воаѣш . сѣ фѣе воаѣш кѣпѣрѣнтѣрн . 39. вѣдѣнн вѣдѣнн кѣ вѣ
сѣнтѣ . шѣ ноу ꙗ доуѣмнѣзѣв трѣкѣндѣ дѣ мѣнѣ . вѣ оуѣнѣгѣ шѣ
вѣш фѣдѣ . вѣтѣмѣ шн вѣ вѣндѣкѣ . шн нѣ ꙗ чѣнѣ скоате дѣ
мѣнннѣлѣ мѣлѣ . 40. кѣ рѣднѣка-вою ꙗ черѣю мжна мѣ шн
жѣрамж-вою кѣ дѣрѣпѣтѣ мѣ шн зѣкѣ : вѣш вѣ ꙗ вѣкѣ . 41. кѣ
аскѣннѣ-вою кѣ фѣслѣрѣлѣ спѣтѣ мѣ . шн прѣимнѣ-вѣ жѣдѣнѣ мжна
мѣ . шн дѣ-вѣю нѣзѣндѣж спрѣ драчѣн мѣн . шн чѣе . чѣ мж
оуѣржскѣ дѣ-вѣю . 42. адѣпа-вою сѣѣѣтѣлѣ мѣлѣ дѣ сѣнѣѣ . шн
армѣлѣ мѣлѣ мжꙗкѣ-ворѣ кѣрнѣ . дѣ сѣнѣѣлѣ вѣтѣтѣмѣннлорѣ . шн
прѣдарѣ дѣ кѣпѣтѣлѣ жѣдѣннлорѣ лѣмѣнлорѣ . 43. вѣсѣлѣннѣ-вѣж
чѣрѣюрѣлѣ дѣпрѣоуѣнж шн сѣ се ꙗкннѣ лѣн тѣцн ꙗѣ (рѣн) лѣ доуѣм-
нѣзѣв . вѣсѣлѣннѣ-вѣж лѣмѣнѣлѣ кѣ шѣмѣнѣн лоуѣн . шн сѣ се ꙗкрѣ-
тошѣзѣ лѣн тѣцн фѣнн лѣ доуѣмнѣзѣв . кѣ сѣнѣѣлѣ фѣнлорѣ сѣн
шѣ вѣржѣѣлѣ лорѣ нѣзѣндѣн . шн дѣ-вѣ вѣржѣѣлѣ драчнлорѣ . шѣ
чѣлорѣ чѣ оуѣржѣ елѣ дѣ-вѣ . шн кѣржѣнн дѣмнѣлѣ пѣмжнѣтѣлѣ
шѣмѣннлорѣ сѣн .

cf. 1688.

VII.

1579.

(După Cipariu: Analecte literare, p. 1 sqq.)

Тетра евангелѣа . де Кореси.

(Газ-Шебешъ.)

(Folio nepaginat, 30 quaterniuni.)

Matei XIII, 31—55. зач . нг . нд . не.

31. (Зисе домиѣа) подоабѣ асте рпърѣціа черюлѣи грѣ-
оуницѣу лѣи де моушари . че лоуш ѡмѣа ши семжнѣ ртрѣ
агрѣа лѣи . 32. че ман мнѣж асте де тоате семенѣеле . е кѣндѣ
крѣѣе ман маре де тоате вѣрѣеле асте, ши ва фѣи лемнѣ . кѣ
винѣ пасжриле черю лѣи . ши ѡднѣнескѣ спре стаѣпѣреле лѣи .
33. ши алтѣ пилѣж грѣи лор : подоабѣ асте рпърѣціа черю-
лѣи, ковѣскѣла . че ѡ лѣш мѣарѣ . ши ѡ акомпри р фѣинѣ де
трѣи мѣсѣри пѣнѣ кѣндѣ доспирѣ тоате . 34. ачѣлѣ тоате
грѣи Іс . р потрива нѣродѣлѣи . ши фѣрѣ пилѣж немнѣж ноу
грѣи кѣтрѣжнѣи . 35. ка сѣ се нзежнѣѣскѣ зичерѣ прѣрѣнѣлѣр
че грѣирѣ : дѣшкѣде-вою р пилѣе ростоу л мѣѣ . ши вою рѣжѣи
аскѣнѣеле де р токмѣла лѣмѣи . 36. атѣнѣе лѣжѣ глаотеле ши
винѣ р касѣ Іс . ши апропѣнарѣ-се кѣтрѣ елѣ оуѣнѣнѣи лѣи ши
грѣирѣ : спѣне ноаѡ пилѣа плѣвѣи а грѣлѣи (1. агрѣлѣи) .
37. елѣ рѣспѣнѣе зисе лѣр . 38. чинѣ сѣмжнѣ чѣ сѣмжнѣѣ
ѣнѣ асте фѣюл ѡменѣскѣ . е агрѣа асте лѣмѣ . е ѣнѣ сѣ-
мжнѣѣ . ачѣиѣ сѣнтѣ фѣи рпърѣжѣи . е плѣвѣе сѣнтѣ фѣи
нѣпрѣиторѣлѣи . 39. е врѣжмашѣу чѣ ѡ сѣмжнѣ асте дракѣу .
е сѣчѣрѣчѣнѣ сѣрѣшнѣоу вѣкѣлѣи асте . е сѣчѣрѣторѣи рѣерѣи
сѣнтѣ . 40. кѣ вѣр аѣѣ адѣнѣ плѣвѣла (!), ши р фок арѣе-ѡ-
вѣр . аша ва фѣи р сѣрѣшнѣоу вѣкѣлѣи ачѣстѣа . 41. трѣ-
мѣтѣ-ва фѣюл ѡменѣскѣ рѣерѣи лѣи . ши ва адѣнѣ тоѣи сѣ-
ѣлѣжнѣиторѣи де рпърѣціа лѣи . ши фѣжѣторѣи фѣрѣ лѣѣе .
42. ши арѣнѣа-н-ва р кѣпторѣа де фок . ачѣа ва фѣи пѣнѣѣре
ши скрѣшнѣиѣ днѣнѣлѣр . 43. атѣнѣе дерѣпѣи лоуѣнѣна-се-вѣр
рпърѣціа татѣлѣи лѣи . ши чинѣ арѣ оуѣрѣи де аоуѣиѣ сѣ
аоуѣж . 44. ѡрѣиш подоабѣ асте рпърѣціа черюлѣи . коѣоарѣ
аскѣнѣѣ р сатѣ . че ѡ афѣлѣ ѡмѣ аскѣнѣѣ . ши де ѣѣѣрѣе
мѣрѣе ши тотѣ кѣтѣ аѣѣ кѣндѣ ши кѣмпѣрѣ сатѣа ачѣла .

45. ѡржши подолѣж ѡстѣ ꙗꙗржѣѡ черюлѣн . ѡмоуѡ негѣцж-
торю чѣ каѡтж бѣнѣ мѡргжрнтари . 46. ши афѡж оуноуѡ мѡр-
гжрнтарио дѣ мѡлѡтѣ преѣцѣ . дѡсе-се дѣ вѣндѡ тотѣ кѡтѣ дѣтѣ
ши-ѡ коумпѡрж . 47. ѡрж подолѣж ѡстѣ ꙗꙗржѣѡ черюлѣн .
ижѡдѡл арѣнкѡт ꙗ мари . ши дѣ тотѣ нѣмѡл адѡнарж . 48. чѣ
кѡндѡ-се ꙗꙗлѡ . ши-ѡ скоасѣрж еѡл ѡ мѡрѣнне . ши шѣзѡрж дѣ
алѣсѣрж бѣнѣн ꙗ вѡсе . ꙗ поутрѣзѣн ѡпѡдарж афѡрж . 49. ѡшѡ
вѡ фѣн ꙗ кѡмпѡнтоуѡ вѣкѡлѣн ѡчѣстѣн . ши вѡр ѡшѣ ꙗꙗерѣн
дѣ вѡр ѡлѣѣе рѣнн дѣ ꙗ мѣжѡкоуѡ дерѣпѣнѡр . 50. шѣн
вѡр арѣнка ꙗ кѡпторюѡ дѣ фѡк . ѡчнѡ вѡ фѣн ꙗꙗнѣере ши
скрѣшинѣре днѣнѡлѡр . 51. ши гржѣн ѡр ꙗс . : ꙗꙗелѣѣѣнн ѡчѣстѣ
тоѡтѣ? . 52. гржирж ѡнн ен : доѡмне . 53. еѡл знѣсѣ ѡр : дерѣптѣ
ѡчѣѡ тотѣ кѡртѡларюѡ ꙗꙗѡѣе-се ꙗꙗржѣѡ черюлѣн . подѡвеннѣ
ѡстѣ ѡмоуѡ кѡжѡторю . чѣѡл чѣ скоѡтѣ дн ꙗ вѣстнѡрѡл ѡуѣн
ноѡѡлѣ ши вѣкнѡлѣ . ши фѡ дѣкѡ сфѡрѣши ꙗс . пнѡдѡ ѡчѡстѡ,
трѣкѡ дѣ ѡчнѡ.

Matei XXV, 31—46. 34ч . рѡ.

31. (Знѣсѣ домноуѡ) кѡндѡ вѡ вѣнѣ фѣѡл ѡмѣнескѣ ꙗ сѡѡѡ
ѡуѣн . ши тоѡн сѣнѣнн ꙗꙗерн кѡ ноуѡсоуѡ ѡтоуѣчѣ вѡ шѣдѣ ѡ
сѡѡѡнѡл сѡѡѣ ен ѡн . 32. ши сѣ вѡр адѡнѡ ꙗꙗннѣтѣ ѡн тоѡтѣ
ѡнѡмѣнѣ . ши вѡ алѣѣе ен оуѣнѡлѣ дѣ ѡлѡлѣтѣ , кѡ оуѣн ꙗꙗсторю
ѡлѣѣе ѡнѡлѣ дѣ ꙗ кѡпре . 33. ши вѡ ꙗꙗнѣ ѡнѡлѣ дѣ дерѣпта ѡнн,
ѡрж кѡпрелѣ дѣ стѡнѣга . 34. ѡтоуѣчѣ знѣсѣ ꙗꙗрѡтѡлѣ чѣлѡрѡ дѣ
дерѣпта ѡуѣн : вѣннѣнн бѡлѡсѡлѡвнѣнн дѣ ꙗꙗрннѣтѣлѣ мѣѡ дѣ мѡ-
щѣннѣнн чѣ ꙗ гжѣтѣтѡ вѡѡѡ ꙗꙗржѣѡ дѣ ꙗ токмѣѡ ѡуѣмѣн .
35. фѡлѡмжнзѣн ши-мѡ дѣдѣтѣ мѡнѡкарѣ . ꙗсѣтошѡн ши мѡ
ѡджѡтѣ . стрѣннѣ ерѡ ши мѡ доуѡсѣтѣ . 36. дѣзѡржкѡтѣ ерѡ
ши мѡ сокѡтѣтѣ (!) . ꙗ тѣмннѣж ерѡ ши вѣннѣтѣ кѡтрѡ мннѣ .
37. ѡтоуѣчѣ вѡр рѣспѡнѣ дѣ ѡуѣн дерѣпѣнн дѣ вѡр гржѣн : доѡмнѣ!
кѡндѡ-тѣмѡ вѣзѡутѣ фѡлѡмжнѡ ши тѣмѡ сѡтѡратѣ сѡѡу сѣ-
тѡс ши тѣмѡ ѡджѡтѣтѣ? 38. кѡндѡ-тѣмѡ вѣзѡутѣ стрѣннѣ ши
тѣмѡ доуѡсѣ . сѡѡу дѣзѡржкѡтѣ ши тѣмѡ ꙗꙗржкѡтѣ . 39. кѡндѡ-
тѣ вѣзѡуѣмѡ ѡннѣдѣ сѡѡу ꙗ тѣмннѣж ши вѣннѣмѡ кѡтрѡ тннѣ?
40. рѡспѡнѣсѣ ꙗꙗрѡтѡлѣ зѣкѡндѡ ѡр : ѡдѣвѣрѣ гржѣскѣ вѡѡѡ .
кѡ фжкѡтѣ оуѣнѡ ѡчѣѣтѣ фѡрѣнн ѡн мѣн мѡн мнннн , мѣ фжкѡтѣ .
41. ѡтоуѣчѣ вѡ знѣ ши чѣлѡрѡ дѣ стѡнѣга ѡнн : дѡчѣнн-вѡ дѣѡ
мннѣ вѡлѣстѣмѡнѡлѡр ꙗ фѡкоуѡ вѣчнѡлѡр . чѣ ꙗ гжѣтѣтѣ дѡрѡкоуѡ-
ѡнн ши ꙗꙗернѡлѡр ѡнн . 42. фѡлѡмжнзѣн ши ноуѡ-мѡ дѣдѣтѣ
мѡнѡкарѣ . ꙗсѣтошѡн ши ноуѡ мѡ ѡджѡтѣтѣ . 43. стрѣннѣ ерѡ ши

Lucas VI, 17—36. 344 КД . КЕ . КЗ.

17. (А вѣрѣма ачѣа) ста Іс . ла оу-р лшкѣ тшкѣма . ши нѣрѡдѣ оученичїи лоуи . ши моулатъ моулицци шаменн . де ꙗ тоатѣ овренѣ ши Іерусалимѣ ши де преспре море турѡл ши си-доноула , че венисе се аскоулате ель ши сѣ се виндече де невоале лур . 18. ши кинѣнци де дѡхѣ некѡратѣ . ши се виндека . 19. ши тотѣ нѣродоула къста сѣ се апропїе де ель . къ тѣрїе де ꙗ ел шина . ши се виндека тоци . 20. ши ачала рѣднкѣ окїи лоуи ла оученичїи лѡи , грѣи : ферекаци мѣсерїи , къ а воастрѣ мсте ꙗпѣрѣжїцѣ лѡ доумнезѣв . 21. ферекаци флѣмѣжнзи акмѡ , къ сътѡра-се-влор . ферекаци чѣа че пажнгѣ акмѡ , къ рѣде-влор . 22. ферекаци фи-веиц , къндѣ влор оурѣ кон шаменїи . ши къндѣ въ влор деспѣрици , ши влор ꙗпѣта . ши влор порекли ноумеле вострѣ , къ і рѣѡ дерептѣ фїѡл шменескѣ . 23. боукѡра-вѣ-веиц ꙗтр'ачѣ зи ши веиц жѡка . ѡтѣ амѡ плата воастрѣ моулатѣ е ла черюре , доупѣ ачѣа амѡ фѣчѣ прорѡчиалор ꙗѣринции лур . 24. ван де кон богациалор къ се ва кѡрма мѣжгѣнтѡра воастрѣ . 25. ван де кон сътѡналор акмѡ . къ флѣмѣжнзи-веиц . ван де кон рѣзѣжторналор акмѡ , къ сѡспина-веиц ши пажнѣ-веиц . 26. ван де къндѣ бине зикѣ воаш тоци шаменїи . доупѣ ачѣа амѡ фѣчѣ прорѡчїи минчиношїи ꙗѣринции лур . 27. че воаш грѣескѣ доу-зици : юбениц драчїи воцири . бине фачеиц чѣа чѣѡ оурѣтѣ кон . 28. благословици чѣа че вѣ властемѣж . роугаиц де чѣа че факѣ воаш обѣдѣж . 29. чинне те ва оуциде ꙗ боукѣ дѣ ши аллатѣж . ши де-ци ва лѡа къшмѣжнтоула , ши къмаша ноу-и апѣра . 30. тотѣ че ва чѣре дела тинне дѣи . ши чинне-ци ва лѡа ал тѣѡ нѡ-лъ ꙗтреба . 31. коума веиц сѣ факѣ воаш шаменїи , ши кон фачеиц лур ашиждѣрѣ . 32. ши сѣ аци юби чѣа че юбескѣ кон че фолосѣ мсте коаш ? ши амѡ ꙗѣкѣжтошїи юбеск ен юбескѣ . 33. ши сѣ аци фаче бине челора че факѣ воаш бине че фолосѣ

асте воаш? . ши амѸ пѣкжтошѸн ачѣа факъ . 34. ши съ аци
 .рпрѸмѸта дела чѣа че ациптаци съ лѸаци . че фолосъ асте
 воаш? ши амѸ пѣкжтошѸн пѣкжтосѸль .рпрѸмѸтѣзж . ка съ
 прѸмѣскж токма . 35. .рсж юеници драчѸн воцри . ши бине фа-
 чеци ши .рпрѸмѸтаци ши немикж нѸ ациптаци . ва фѸн плата
 коастрж моулатж ши фѸн-вѸци фѸнн де соусъ . къ ачѣла дѸлче
 асте прѸспре чѣа недѸлчѸн ши рѸнн . 36. фѸнци амѸ мѸлосрѸзи .
 къ татжъа вѸстрѸ мѸлосрѸдъ асте .

Joan I, 1—17. зач . ѿ .

1. Де .рчѸпѸтж ерд коуѸжнтъ . ши коуѸжнтѸль ерд кътрж
 доумнезѸ . ши доумнезѸ ерд коуѸжнтъ . 2. штж ерд де .рче-
 пѸтж кътрж доумнезѸ . 3. тоате ачѣлѣ фѸрж . ши фѸрж де
 ель . нимѣ нѸ фѸ че фѸу . 4. .ртрѸ ачѸста вѸацж ерд . ши вѸаца
 ерд лоуминж ваменнлѸр . 5. ши лоуминж .ртрѸ оуѸнтѸнѣрекъ
 лоуминѸ . ши оуѸнтѸнѣрекоуѸ ель ноу-лъ приндѣ . 6. фѸ оуѸ
 шмъ трѸмѸсѸ дела доумнезѸ . ноумеле лѸн ІѸаннъ . 7. ачѸста
 вѸнне .ртрѸ мѸртѸрѸе . де съ мѸртѸрѸнѣскж де лѸминж . тоци
 кредницж съ анѸж лѸр . 8. ноу ерд ачѣла лоуминж , че съ мѸртѸ-
 рнѣскж де лоуминж . 9. ерд лоуминж адеверѸтж . че лоуминѸ
 тоци оаменѸн . вѸнне .ртрѸ лоумѸ . 10. .ртрѸ лоумѸ ерд ши
 лѸмѣ ачѣлѸа фѸу . ши лоумѣ лѸн ноу-лъ коуѸоуѸѣ . 11. .ртр'ан
 лѸн вѸнне . ши ан лѸн ель нѸ прѸнмирж . 12. къци прѸнмирж ель
 дѣде лѸр поуѸтѣре фѸчори лѸ доумнезѸ съ фѸе . крѸзѸрж .ртрѸ
 ноумеле лоуѸ . 13. ши нѸ де .р сѸнѸе . нече де .р похѸта троуѸ-
 пѸлѸн . нече де .р похѸтж вѸрѸжѸтѣскж . че дела доумнезѸ се
 нѣскоуѸ . 14. ши коуѸжнтѸль троуѸнъ фѸ . ши лѣкѸнѸ .ртрѸ нон .
 ши вѣзоуѸмъ слава лѸн . славж ка оуѸнѸль нѣскоуѸтѸ де .р пѸрин-
 теле . .рпѸлѸтѸ де доуѸчѣѸж ши де адеѸтѸръ . 15. ІѸаннъ мѸртѸ-
 рнѸн де ель . ши стрѸнж гржѸн : ачѸста ерд чѣмъ зѸсѸ : че доуѸж
 мѸнне ва вѸнѸннѸтѣ мѣ фѸ . къ манѸте де мѸнне ерд . 16. де
 .рпѸоуѸтѸль лѸн . нон лѸшм . ши доуѸчѣѸж дерѸптѸ доуѸчѣѸж .
 кѸ лѣѸе лѸ МѸѸсѸ датж фѸ , дѸлѸаца ши адеѸтѸрѸль Іс . Хс . фѸ .

Joan XIX, 6—24. зач . ѿ .

6. (.р вѣмѸа ачѣмъ) сѸатѸ фѸжѸрж ман марѸн прѸѸци ши
 вѣтржнѸн прѸ Іс . ка съ оуѸнѸж ель . ши вѸнѸрж кътрж ПѸлатѸ .

грѣхирѣ : а-ль а-ль рѣстигнѣше ель . грѣхн лѡр Пилать : лоуаци-ль ель вон шин-ль рѣстигнѣши . еоу амоу ноу афлан ртрѡ ель винѣ . 7. рѣспоунесерѣ лоуи Іоудени : нон дѣце авѣмъ , ши пре лѣце нодстрѣ даторю асте а мѡрѣ . къ елѡ-ши се фаче фѣюл лѡ доумнезѡ . 8. е къндѣ лѡзи Пилать ачестѣ коуѣжнѣтъ , вѣртосѡ-се темѡ . 9. ши ртрѡ р претѡр ѡрѣ . ши грѣхн лѡ Іс : де оунде еци тѡ ? 10. е Іс . рѣспѡнесѣ нѡ дѣде лѡн . грѣхн амѡ лѡн . Пилать : мѣ нѡ грѣци ? ноу цѣи къ пѡтѣре амѣ а те рѣстигнѣши , ши пѡтѣре амѣ а те лѣсѡ ? 11. рѣспѡнесѣ Іс : н'арѣ авѣ пѡтѣре неч оуноул спре мине , де н'арѣ фн датѣ де соуѡ . дерепѣ ачѣм мѣ вѣндѡрѣ цѣе , ман маре пѣкатѣ ан . 12. де ачѣм къѡта Пилать сѣ ласѣ ель . Іудени сригѡ (! 1. стрѣ-) грѣхн : де вери лѣсѡ ачеста , нѡ еци соуѡ лѡ кесарѣ . тоци , чине се фаче рпѣратѣ , противѣще-се лѡ кесарѣ . 13. е Пилать лоузи ачестѣ коуѣжнѣтъ ши шѣзѡ ла жоудекатѣ ла оуѣ (! 1. оу-р) лѡкѣ . че се ке(ма) лѡоостротѡнѣ . е вѡреѣще гаѡѡѡ . 14. ерѡ вѣнери пѡцилѣ . часоу ерѡ ка ла шасѣ . грѣхн Іоуденлор : шѣ рпѣратѡѡ вострѡ ! 15. ен стрѣгарѣ : а-ль а-ль рѣстигнѣше ель . грѣхн лорѣ Пилать : рпѣратоул вострѡ вон рѣстигнѣ ? рѣспѡнесерѣ ман марѣи прѣци : нѡ авѣмъ рпѣратѣ , фѣрѣ кесарѣ . 16. атѣнѣ дѣде-ль ель лѡр , де сѣ-ль рѣстигнѣскѣ . лѡарѣ Іс . 17. дѡ чѣ-ль ши пѡрта крѡчѣ лѡн . ширѣ ртрѡ оуѣ (! 1. оу-р) лѡкѣ , кемасѣ аѡ цестѡлѡн , че се грѣѣще голѡѡѡ . 18. оунде рѣстигнѣрѣ ель , ши кѡ ноусоул ши алѣи дѡн де рѡѡѡче ши де рѡѡѡ е рѣ мѣжѡѡ Іс . 19. скрѣсе ши о скѣндѡрѣ Пилать , ши пѡсе ла крѡче . ерѡ скрѣсѣ : Іс . назарѣнѣноул , рпѣратѡѡ Іоуденлѡр . 20. ачастѣ скѣндѡрѣ мѡлѣи четѣм де рѣ Іоуден , къ апроѡпе ерѡ лѡѡѡ де четѣте оунде рѣстигнѣрѣ Іс . ши ерѡ скрѣсѣ : вѡреѣще , грѣчѣще , лѣтинѣще . 21. грѣхирѣ лѡ Пилать ман марѣи прѣци : нѡ скрѣ рпѣратоул Іоуденлѡр . че къ ачеста зисѣ : рпѣратѣ сѣнтѣ Іоуденлѡр . 22. рѣспѡнесѣ Пилать : че скрѣшѣ , скрѣшѣ . 23. е вѡннѣчѣи къндѣ рѣстигнѣрѣ Іс . лѡарѣ вѣшмѣнтѣе лѡн . ши фѣкѡрѣ патрѡ пѣрѣи , чине-шѣ кѡ вѡннѣчѣи парѣе ши тѣмѡѡѡѡл . ерѡ тѣмѡѡѡѡл некѡсѡтъ , де сѡѡ оуѡрѣзѣтъ . 24. зисерѣ кътрѣ енѣи : сѣ нѡ спѡрѣѡм ель . че сѣ арѣнѣжѣм сорѣи пре ель коуи ѡѡ фн , сѣ се изѡжѣндѣскѣ скрѣптѡѡ че се грѣхн : рпѣрѣирѣ вѣшмѣнтѣе мѣѡе лѡрѡ-шѣ , ши пре тѣмѡѡѡѡл мѣѡ арѣнѣкарѣ сорѣи . вѡннѣчѣи амѡ ачастѣ фѣкѡрѣ .

VIII.

1579—1580.

(După Cipariu. Analecte, p. 16 urm.)

ТЪЛКЪЛА ЕВАНГЕЛІИЛОР ДЕ КОРЕСИ.

(Газ-Шевешъ.)

(Folio, nepaginat, 31 quaterniuni.)

Dumineca a 3^a după Rusalie.

Matei VI, 22—33.

22. Зисе домнѡлѣ : лоумина троупѡлѡи асте шкюль . съ амѡ фоуре шкюль тѡѡ простѣ тотѣ трѡпѡлѣ тѡѡ лоуминатѣ ва фѡи . 23. съ шкюль тѡѡ хѡтлѣнѣ фоуре, тотѣ троупѡлѣ ртѣ-некатѣ ва фѡи . съ амѡ лоумина че ѣ рѡтрѡ тѡиѣ рѡтоуникѡтѣ мѣсте, ачѣлѡ оуѡнтѡнѣрекоуѡл кѡ кѡтѣ ѣ . 24. нѡмѣ нѡ поате а дон домни сѡѡжи . сѡѡ амѡ оуѡнѡлѣ ва юѡнѣ, мѡжѣ алѡѡлѣ ва оуѡрѡ . ши амѡ оуѡнѡлѣ ва цѡнѣ, мѡжѣ алѡѡлѣ а ноу-лѣ сокоти ва рѡчѣпе . ноу поуѡтеѡи лѡ доуѡмнезѣѡ сѡѡжи ши лѡ мамѡнѣ . 25. дерѡптѣ ачѣлѡ грѣескѣ воѡѡ : ноу вѡ грижѡреѡи соуфлѣтѡлѡи вострѡѡ, че веѡи мѡжѡрка сѡѡ че веѡи бѣ . нече троупѡлѡи вострѡѡ . р че вѡ веѡи рѡержѡлѣ . лѡ ноу нече соуфлѣтѡлѣ маѡи боуѡнѣ де хѡранѡ, ши троупѡлѣ де вѡшминѡте? 26. кѡѡтаѡи спре пасѣриѡлѣ черюѡлѡи! кѡ нѡ сѣмѡжѡнѡ, нече сѣчерѡ, нече адѡнѡж . р житѡиѡиѣ . ши тѡтѡлѣ вострѡѡ де . р черѡ хѡжѡнѣѡиѣ мѡлѣ . ноу сеѡи вон маѡи бѡиѡи де мѡлѣ? 27. чѡнѡ де вон грижѡнѡлѣ, ши поате адаѡѡѣ . р вѡѡста троупѡлѡи лоуѡи оуѡж (! л. оу.р) котѣ . 28. ши де вѡшминѡте че вѡ кѡѡиѡгаѡи? сокотиѡи кѡнѡнѡлѣ кѡм-пѡлѡи, коуѡмѣ кѡѣѡиѣ . неѡуѡстѡнѡнѡ.рѡѡсе нече тоѡрѡѣ . 29. грѣескѣ воѡѡ, кѡ нече Голомѡнѣ рѡтрѡ тоѡтѡѡ слава лоуѡи рѡмѡрѡжѡтѣ ка оуѡнѡлѣ де ачѣлѣкѣ . 30. ѣ съ фѡнѡлѣ кѡмѡпѡлѡи астѡѡзи фѡѡнѡлѣ, ѣ деѡжѡнѣѡж . р коуѡпѡтори ѡроуѡжѡжѣ, доуѡмнезѣѡ аѡѡ-лѣ рѡмѡрѡжѡжѣ . коуѡ кѡѡтѣ маѡи вѡѡтѡѡ воѡѡ, поуѡѡнѡжѣ кѡредѡиѡжѣ! 31. ноу-вѡжѣ кѡѡиѡгѡреѡиѣ амѡ грѣѡнѡлѣ : че вреѡмѣ мѡжѡнѣ? сѡѡ че вреѡмѣ бѣ? сѡѡ . р че не вѡѡмѣ рѡмѡрѡжѡ? 32. тоѡте амѡ ачѣлѣкѣ ѡмѡѡѡѡлѣ черѣ, ѡѡѣ тѡтѡлѣ вострѡѡ де . р черю кѡ треѡѡѡѡѡѡѡ-вѡжѣ ачѣлѣкѣ . 33. чѣреѡи маѡнѡте . рѡпѡрѡжѡѡлѣ лѡ доуѡмнезѣѡ, ши дерѡптѡтѣ лоуѡи . ши ачѣлѣкѣ тоѡте се вѡрѣ адаѡѡѣ воѡѡ . ачѡста мѡѡте тѡѡлѡлѣ ачѡѡѡиѡнѣ ѡѡѡлѣѣ :

Фрацін мѣн! маните ачецін авангелін ера домнѣль до-
жиннѣ коумѣ съ адѣнѣмъ ши съ стрѣнцѣмъ комоара ноастрѣ
ѣ черю, коумѣ съ нѣ авѣмъ ннемѣ липнтѣ ла комоара перн-
тоаре анчѣ пре пѣмжитѣ . аша акмѣ ꙗцаѣ-не ꙗс знкѣндѣ :
кѣѣтаци, коумѣ минтѣ воастрѣ съ нѣ лѣсаци, нини съ бѣгаци
пре лоукрѣре трекѣтоаре, ши де чѣстоуи пѣмжѣтѣ . кѣ минтѣ
воастрѣ ѣ тоате лоукрѣреле ѣсте, коумѣ ѣсте ѣкюл трѣпѣ-
лѣи лоуминѣ, ши кѣмъ окюл ка-лѣ вери стрика ши вери ѡрен,
тотѣ троупѣль тѣѣ ва пипѣи ѣ оунтѣнѣрекѣ . ашинѣдерѣ ши
минтѣ та дѣка вери да пре стрѣнцѣрѣ комоарѣи, лоумина
вѣецнен ноу вери пѣтѣ кѣцинга, ши вери ꙗмела ꙗнтрѣ оунтѣ-
нѣрекѣль морциен . адоара(!) ачѣсть лоукрѣ адѣвѣрѣзѣ знкѣндѣ,
коумѣ ноу пѣтемѣ а дон домни слѣжи . атрѣл ѡара ꙗвѣцѣ,
съ нѣ грижимѣ де вѣаца ноастрѣ, чѣ вѣмъ бѣ, нече де троу-
пѣль нострѣ ѣ чѣ не вѣмъ ꙗвѣжѣка, кѣче кѣ ѣ оуѣ лѣкрѣ де-
шертѣ . чѣ съ чѣремѣ маните ꙗпѣрѣжѣцѣмъ лѣ доумнезѣѣ ши де-
рептатѣ лѣи, ши ачѣлѣкѣ тоате адаѣце-се-ѡорѣ ноаѡ .

Dumineca X după anul nou.

Luca XIII, 10—17.

Фрацін мѣн! ѣ частѣ еуглѣе де астѣзи виндекѣ Іс . ѡ
мѣаре чѣ ерѣ ꙗдрѣчнтѣ ши ѡлоагѣ, де ѡнтѣ-спрѣ-зѣче аін . ѣ зи
де сѣмѣжтѣ . ѡрѣ ꙗрѣсѣни мѣргѣмъ, дерѣптѣ чѣ ерѣ сѣмѣжтѣ
ѡрѣ Іс . ꙗвѣцѣ : коумѣ сѣмѣжтѣ а ꙗче ѡаменнѣлѡр бинѣ, поутѣмъ
ꙗче . ши кѣ ачѣмъ немикѣ нѣ грѣшимъ . ꙗнтрѣѡаре : сѣмѣжтѣ ѣ
чѣ кипѣ ера жидѡвилѡр? ши дерѣпчѣ аѣ порѣжнчнтѣ, шѣ аѣ лѣсатѣ
доумнезѣѣ? Рѣспоуи сѣ . карѣ коуѣннѣ ера скрѣсе де доумнезѣѣ
пре доаѡ табѣ де пѣатрѣ ѣ врѣхѣль моунтѣлѣи де Гинѣлѣ,
карѣ-лѣ дѣде жидѡвилѡр, пре мѡѡси прѡрокѣ . ꙗн а патра порѣж-
кѣ . аша грѣжѣце доумнезѣѣ : поментѣце коумѣ ѣ зи де сѣмѣжтѣ
съ сѣнѣцин . а ѡасѣ зилѣ вери лѣкра ши вери ꙗче тоате лоу-
крѣрилѣ талѣ . ѡрѣ ꙗн а ѡаптѣкѣ зи . карѣ ѣсте сѣмѣжтѣ дом-
нѣлѣи . дѣмнезѣѣлѣи тѣѣ . ѣ карѣ нѣ ꙗче нече оуѣ лоукрѣ .
нини тѣ . нини ꙗчѡрѣль тѣѣ . нини ꙗта та . нини слѣга та .
нини слѣжнѣка та . нини марѣѣ та . нини стрѣнноуѣ, карѣлѣ ва
ѣи ꙗтрѣ порѣнѣлѣ талѣ . кѣ ѣ ѡасѣ зилѣ аѣ ꙗѣкѣтѣ доумнезѣѣ
черюль ши пѣмжнтѣ . марѣ ши тоате чѣ сѣнтѣ ꙗтрѣ ѡ . ѡрѣ
а ѡаптѣкѣ зи сѣѣ ѡдѣхннтѣ . дерѣптѣ ачѣмъ бѣлѣгѣсловѣнт-аѣ
домнѣль зѣѡа сѣмѣѣте ен . ши ѡ аѣ сѣнѣнтѣ пре ѡ . ачастѣ

поржнкж кѡ тѣрѣ маре цинѡрж жидовѣн . коумь ничн оуж
 лѡкрѡ нѡ фѣкрѡрж .рн ачѣа зн . че лѣсарж тотѣ лоукроуль лѡр
 .рн апон . шн лѡр маре гриже ерд де слоужба лѡ доумнезеѡ .
 де жрѣтѣе шн де роугѣчюне . шн де мнлостенїе . асте скрисѣ
 .р картѣ лѡ мѡуѡн прорѡкѣ . коумь оуж ѡмѣ .р зн де сѣм-
 бжтж . кѡлѣца неѣе ашкїн . шн неѣе соурчѣле адѡна . коумь
 сѣ факж фокѣ . поржичн ѡрж доумнезеѡ . шн принсерж пре ель
 шн тотѣ нѣрѡдѡль пре ель кѡ пїетри-ль ѡморжрж шн-ль
 оучнсерж . Антреваре . дарж нѡѡ крещинилѡрѣ , каде-не-се а
 цинѣ аша сѣмѣжта , ка жидовилѡрѣ ? Рѣспоуѡсѣ . нѡѡ крещинилѡр
 асте токмитж доумниекж .р локѡль сѣмѣете ен .
 сѣ нѡ цинемѣ .ртр'оуна ка жидовѣн . шн мѡлате леѡн але лѡ
 мѡуѡн коумь аѡ фостѣ шн жрѣтѣеле лѡр . нѡуман пѣнж ла
 наїерѣкѣ шн веннтѡль лѡ Іс . Хс . коумь аѡ прорѡчитѣ ш'аѡ
 грѣнтѣ сѣнїїн прорѡчн . коумь аѡ фостѣ лѣсатѣ де доумне-
 зеѡ . Антреваре . рче кипѣ вѣмѣ дарж нон сѣрѣа дѡмниекѣ ?
 Рѣспоуѡсѣ . нѡ нѡман кѡ шедѣрѣкѣ шн коу лѣсарѣ лоукрѡлѡн .
 сѣ не .рмержкѣмѣ .р чѣле вѣшминте ман боуѡне . сѣ шедемѣ
 соуптѣ пѣрѡн , сѡѡ соуптѣ оумѣре , сѣ не пѣржмѣ , сѡѡ сѣ не
 сѣѣднмѣ . сѡѡ сѣ клеветнмѣ , сѡѡ .р зн де сѣрѣѣтоаре сѣ мѣр-
 ѡемѣ ла крѣчнмѣ , шн сѣ не .рѣжтѣмѣ ка неѣе порчн . че
 сѣрѣжторнѣе сѣнтѣ токмитѣ , коумь .р але сѣ грижнмѣ де
 слоужба лѡ доумнезеѡ , шн де грижа соуфлетѡлѡн . .р шасе
 знѣе сѣ грижнмѣ де хрѡна троупѡлѡн , че ва мѡри шн ва поу-
 трѣдн . ѡрж соуфлетѡль нѡ ва мѡри , кѣче нѡ грижнмѣ шн сѣ
 сокотнмѣ . аша сѣрѣѣзж доумниекѣ : маннте дѣка те верн
 скѡла дѣмжнѣца . дѣ харѣ лѡ доумнезеѡ , пре .р фїюль сѣѡ
 Іс . Хс . коумь пре тнне доу фѣрнтѣ шн тѣѡ хрѣннтѣ .р чѣле
 шасе знѣе де рѣѡ . шн-ль роагж сѣ-ѡн ѡрте тоате пѣкателе
 тале чѣлѣ чѣн грѣшнтѣ .р частж сѣптѣмѣжнж трѣкѡтж . шн
 кѡ мѡарѣ та . шн кѡ тоатж фѣмѣа та пасж ла бесѣрекж .
 аколо ва фн поѡа гата кѡ нсправж боуѡнж . че се каде поѡе ен .
 пре .рѣѣѣжтѡра мншенлѡр . Антреваре : дерѣптѣ кѣте лоукрѡре
 мергѣ ѡаменїн ла бесѣрекж ? Рѣспоуѡсѣ : дерѣптѣ патрѡ лоу-
 крѡре мергѣ ѡаменїн ла бесѣрекѣ . кѡмѣ аколо поѡа сѣ споуѣ
 коуѣжнтѡль лѡ доумнезеѡ . сѣнтѣ еуглїе . .р лнмѣа пре картѣ
 грѣескѣ ѡаменїн . сѣ пѣтемѣ .рцелѣѣе нон мншеламѣ . че фо-
 лосѣе лѡр дѣка поѡа грѣѡѣе .р лнмѣж стрїннж роумѣннлѡр
 сѣрѣѣїе де нѡ .рцелѣгѣ , сѡѡ пре алтж лнмѣѡ че нѡу вѡр
 .рцелѣѣе аскоуатжторїн ? коумь знче пѡѣель апѡль , кѣтрж ко-
 ринтѣнн , рне . знче : аша шн вон , кѣндѣ кѡ лнмѣн грѣнїн

д'оуиде нѣ даци оуѣ коуѣжнѣ адеверать . коумь поате . ꙗце
 лѣце шмь че е грѣнт . ꙗн-ва амѣ де веци грѣн ꙗ вѣнтъ . ꙗ де
 ꙗ каре ꙗвѣцѣтѣрѣ съ ꙗвѣце мишелама . ꙗ че кнпѣ требѣ
 мѣ а чинстѣи пре доумнезеѣ ши чинне е доумнезеѣ . ши нон
 крещинѣи слоуѣиле лоуѣи , ꙗ че кнпѣ пѣтема ꙗче ши вѣѣ . доупѣ
 воѣ ши лѣсата лѣи . ши ꙗ че пѣтема сѣици ноумеле лоуѣи .
 личѣ требѣмѣ . коумь поѣ съ ꙗѣ цинѣторю кѣрцилаѣ . аша
 ва пѣтѣ ꙗвѣца пре мишелама . карен сѣнтъ ꙗ рѣндѣлѣ лѣ
 доумнезеѣ ка неѣе ѡрен . ꙗ а доѣ мерѣ ѡаменѣи ла бесѣрекѣ
 коумь аколо ꙗтр'оуѣа кѣ поѣ ши кѣ тотѣ нѣродѣлѣ . съ
 ꙗакѣ роуѣжчюне . ши чѣрери . дерепѣ тоате тикалеле ши не
 воиле мѣсерѣжѣицине тоуѣтѣрора . тоци ꙗтр'оуѣа кѣ оуѣ гласѣ
 ши кѣ ѡ лимѣж грѣндѣ . ꙗтр'оуѣа дѣндѣ ѣарѣ дерепѣ
 тотѣ бинеле чѣѣ лѣать де ла доумнезеѣ , зикѣндѣ : оче нашѣ,
 ши алѣе молнтѣе . ꙗ треѣ . мерѣ ѡаменѣи ла бесѣрекѣ коумь
 карен сѣнтъ гата , коумь лѣ порѣжнѣиѣ ꙗс . ꙗс . съ лѣѡм
 кѣминекѣтѣра . пѣлица лѣ доумнезеѣ . ши кѣ ꙗцелѣсѣ боуѣнѣ .
 цѣинѣдѣ че ши дерепѣе мѣсте токмиѣ де ꙗс . ꙗс . ꙗ патра . мерѣ
 ѡаменѣи ла бесѣрекѣ съ доуѣж аколо мнѣж де ꙗ кареле ꙗакѣ
 мнѣлѣстѣиѣ попилаѣ . карен слѣжесѣ ла бесѣрекѣ ши жоуѣи
 лаѣ мишен . вѣдѣѡлаѣ . ши сѣрачѣлаѣ . стрѣинѣиѣлаѣ . ѡренѣлаѣ .
 шкопиѣлаѣ ши тоуѣтѣрораѣ непѣтѣнѣчошилаѣ . ꙗ дерепѣ чѣѣсте
 патрѣ лоуѣкрѣре мерѣ ѡаменѣи ла бесѣрекѣ . карен сѣнтъ оуѣ
 гѣри сѣѣ роуѣмѣи . лѣ сѣрен . лѣ грѣи . лѣ нѣмѣи . лѣ лѣши .
 карен мерѣ ла бесѣрекѣ . ши нѣ ꙗакѣ ачѣсте патрѣ лоуѣкрѣре .
 ꙗ дешерѣ мерѣ ла бесѣрекѣ . ѡрѣ карен нѣ мерѣ ла бесѣрекѣ ,
 ши нѣ ꙗакѣ ачѣсте лоуѣкрѣре ен н'лѣ ниѣи ѡ сѣрѣжѣтоаре . лоуѣ
 крѣлѣ мѣсте контѣнѣиѣ ши ѡпрѣиѣ . ка съ поатѣ мѣѣрѣе ѡа
 менѣи крещинѣи ла лѣкѣлѣ ꙗвѣцѣжѣтѣрѣи . ши доупѣ слоуѣжѣ
 мѣѣргѣ крещинѣи ла ѡраше ши ла сѣте съ каѣте ѡаменѣи вѣтѣѣи
 съ мнѣѣжѣскѣ пре ен . ши пре акасѣ . ѡаменѣи крещинѣи . ꙗѣѣорѣи
 ши слоуѣиле съ ꙗвѣце . ши сѣ-н доженѣскѣ пре ꙗриѣа ши пре
 драгѣстѣ лѣ доумнезеѣ . съ не ꙗерѣмѣ де тоате пѣкателе ши
 де пнѣдѣ рѣ . ка съ вѣзѣ ѡаменѣи ꙗаптеле ноѣстре чѣѣле боуѣне .
 ши съ слѣвѣскѣ тѣтѣлѣ сѣнтѣ . че тоу дѣ-не ноѣѡ . доѣмне .
 аминѣ .

Dumineca XII după anul nou.

Luca XVII, 12—19.

Фрацін мѣн! ачичѣ ведемъ кѣ драчѣн аѣ пѣтѣре маре
 рн чен шаменн че рмелѣ р пѣкате дериптѣ ачѣа зиче Павелъ
 апостолъ ла римлѣнн ч: прентрѣ пѣкателе оуѣмъ. рнтрѣ рн-
 трѣ тоѣн шаменѣн шѣнда. шн прентрѣ грешалеле. модртѣ
 шн тоате рѣлеле шн тоате боалеле. еѣтшоуѣоуриле, шн фод-
 мѣ шн мисерѣтатѣ шн тоате стрѣмѣжтѣжѣиле че сѣнтѣ р
 частѣ лоуѣме. шн ласѣ доумнезѣе пре драчн де слобозѣци сѣ
 факѣ шменнлѣр рѣѣ. ка сѣ коуѣоѣиѣмъ пѣкателе ноастре.
 де се не ртоарчемъ р калѣ еѣнѣ. де сѣ рмелѣмъ р вѣмъ аѣ
 доумнезѣе. коуѣмъ грѣѣѣ доумнезѣе ла Ісаѣа прорѣкѣ. мѣ:
 ртоарчѣнн-вѣ кѣтрѣ мине. кѣ тоатѣ инѣма воастрѣ. ашнѣ-
 дерѣ шн Захарѣа прорѣкѣ. а. ашѣ грѣѣѣ: ртоарчѣнн-вѣ
 кѣтрѣ мине, шн еѣ ртоарчѣмѣж-воѣ кѣтрѣ вѣн. ѣ: Бѣглѣстѣ
 зиче: шн стѣтѣрѣ шн ачѣа рнѣлцарѣ гласѣ грѣнѣж: Ісѣ
 нѣстѣвѣнтоаре млѣѣѣнн-не ѣ: адоа ѣ: ачичѣ авѣмъ рѣѣѣѣ-
 тѣрѣ. коуѣмъ вѣмъ фѣче кѣндѣ ласѣ доумнезѣе драчѣн пре
 нѣн прентрѣ пѣкателе ноастре сѣ не пѣдѣпѣѣскѣ. нѣн сѣ не
 ртоарчѣмъ кѣтрѣ доумнезѣе. коуѣмъ фѣкѣрѣ чѣшн стрѣкаѣн.
 дѣка вѣзоуѣрѣ кѣ сѣнтѣ шаменн стрѣкаѣн, шн нѣмѣ пре ен
 нѣ поуѣтѣ кѣрѣѣн. че стѣтѣрѣ де дѣпарѣ шн ен нѣлцарѣ гласѣ.
 стрѣгарѣ. шн-лѣ роуѣгарѣ сѣ-лѣ млѣѣѣскѣ. аша сѣ фѣчѣмъ
 шн нѣн р тоате нѣвѣнѣ ноастре. сѣ коуѣоѣиѣмъ пѣкателе
 ноастре. шн сѣ-лѣ роуѣѣмъ сѣ не млѣѣѣскѣ де пѣкателе ноа-
 стре. шн сѣ не аѣѣте де р тоате нѣвѣнѣ ноастре че авѣмъ
 нѣн. ашѣ фѣкѣ шн Давѣдѣ прорѣкѣ. кѣндѣ грѣшн шн фѣкѣ пѣ-
 катѣ маре. кѣндѣ оуѣнѣ пре Оуѣрѣа шѣн лѣѣ мѣѣрѣ лѣн. доум-
 незѣе трѣмѣѣ пре прорѣкѣ Наѣанѣ. ла еѣлѣ. шн спѣсе коуѣмъ ва
 моуѣн еѣлѣ прентроу пѣкателе лоуѣн. Давѣдѣ коуѣносѣ атѣнѣ
 пѣкателе лоуѣн. шн дѣка н'авѣ че фѣче, еѣлѣ рѣѣж пре доумнезѣе.
 сѣ-лѣ млѣоуѣѣскѣ прентрѣ пѣкателе лоуѣн. шн сѣ ноу-л пѣарѣж.
 атоуѣнѣ кѣнтѣ чѣла ѣѣлѣмъ н. млѣѣѣѣмѣж доамне, дериптѣ
 маре мѣла та. еѣглѣстѣ зиче: шѣн вѣзѣ. зѣнѣ лѣр: пѣсаѣн
 спѣнѣнн-вѣ прѣѣѣнлѣр, шн фѣу доуѣкѣндѣ-се ен коуѣрѣѣѣнѣ-
 се ѣ: атѣрѣа рѣѣѣѣѣѣѣѣ ѣ: ачичѣ ведемъ кѣ Хѣ. нѣ ласѣ
 пре нѣмѣ нѣертатѣ кѣѣн се рторѣ кѣтрѣ еѣлѣ кѣ тоатѣ
 крѣдѣнѣѣа, коуѣмъ аѣ фѣкѣѣтѣ шн чѣчѣ р частѣ еѣлѣе рѣѣѣндѣ.
 кѣндѣ аѣ вѣзѣѣтѣ чѣшн шаменн сѣѣрачн, ноу аѣ рнтрѣкатѣ

моулт . чѣци фѣкѣтъ? чѣци дересе (!) чѣци лѣкратъ? ничи
 лѣ досѣднѣтъ . ноуман кѣтъ зисе : пѣсаци, споуници-вж попн-
 лѣр . ши ен мергѣндѣ . ен се коурѣцирѣж . аша не ва коурѣци
 ши пре нон акмѣ доумнезѣв ши не ва ажѣта тоутѣрора ноаш .
 дѣка вѣмѣ рѣгд пре доумнезѣв . кѣ кредитницѣж . ши не вѣмѣ
 пѣрѣжѣ де тоате пѣкателе ноастре . елѣ не ва ажѣта де тоате
 невоиле ноастре . оуноуль де рѣтрѣжнѣши вжзѣ кѣ се коурѣ-
 ци . рѣтоарсе-се кѣ гласѣ мѣре . сажѣв доумнезѣв . ши кѣзѣ жос
 пре пичоареле лоуи . лаоудѣ дѣде . ши ачела ера Самарѣнѣ .
 рѣспѣнсе . Ис . зисе : нѣ зѣче се коурѣцирѣж . дѣрѣж ноаш оунде-се .
 коумѣ ноу се афларѣж сѣ се рѣтоаркѣж сѣ дѣ славѣ лѣ доумне-
 зѣв . фѣрѣж ачѣстѣ самарѣнѣ? ши зисе лоуи : скоалѣ де те доу,
 кредитница та мѣжнтѣн-те . апатра рѣвѣцѣмѣ . че чере доумнезѣв
 де ла нон . кѣндѣ-не мнѣлѣще пре нон . прентрѣ пѣкателе ноа-
 стре . ши кѣндѣ-не ажѣтѣж ноаш де рѣтоате невоиле ши де
 рѣтоате рѣлеле . ноу чѣре немикѣж алѣж . че ноуман сѣ дѣмѣ
 харѣ лоуи прентрѣв еннеле ши прентрѣв мнѣла лоуи . дерепѣтъ
 ачѣм фѣоарте пѣжкѣ лѣ Хс . чѣлѣ самарѣнкѣ . че се рѣтоарсе ши
 дѣде харѣ лоуи . е пре чѣм алалици се мѣнѣлѣ . кѣче ноу се рѣтоар-
 серѣж сѣ . дѣ харѣ лѣ доумнезѣв , че нѣман чѣлѣ самарѣнѣ .
 ши зисе Хс . лоуи : скоалѣ-те ! кредитница та мѣжнтѣн-те . ши де
 рѣ тоатѣж частѣ нѣглѣе грѣмѣще доумнезѣв , коум лѣ скрѣнѣ слѣга
 са сѣнтѣ пророкѣ дѣдѣ , рѣтрѣ картѣ лоуи . мо : ши кѣмѣж-мѣж
 рѣ знѣла де грижа та , ши нѣзѣжѣн-те-вою ши мѣ вери прослѣжѣн .
 фѣраци драци ! мѣж ачѣци зѣче бѣрѣаци стрѣкаци че-н кѣрѣци
 доумнезѣв . ноуман оуиѣлѣ дѣде лѣвѣдѣ лѣ (дѣ)мнезѣв . ши рѣкѣ
 ера пѣгѣнѣ мѣрѣж чѣн ноаш ноу се рѣтоарсерѣж сѣ дѣ лѣвѣдѣ лѣ
 доумнезѣв . аша сѣнтѣмѣ нон акмѣ , дѣка не дѣ доумнезѣв
 лѣвѣцѣе . нон сѣ дѣмѣ харѣ лѣ дѣмнезѣв . че не паре , кѣ е де
 боуиѣлѣ нострѣ ши прентрѣ лѣкроуѣ нострѣ . мѣрѣж нон . сѣрѣчѣи
 де нон . кѣндѣ-не ажѣтѣж доумнезѣв ши не нѣзѣжѣцѣе де рѣтоате
 невоиле ноастре . ши де рѣ сѣрѣжчѣе елѣ-не рѣбогѣцѣе . е нон нѣ
 дѣмѣ харѣ лоуи прентрѣв еннеле лоуи . че не паре кѣ мѣсте ен-
 неле нострѣ . ши тоци шѣменинѣ . че лѣ паре кѣ лѣвѣцѣи ши ен-
 неле лѣр . кѣ мѣсте де рѣ боуиѣлѣ лѣр . ачѣм шѣмени сѣнтѣ
 тоци ка нѣще шѣмени нѣрѣцѣлѣпци , коум доу грѣнтѣ Ис . Хс .
 шѣдоу скрѣнѣ слѣуга са , сѣнтѣ матѣи . оо : дела шѣмѣ нече ш
 поутѣре ноу мѣсте , дела доумнезѣв тоуоу се поате .

Fragmente de rugăciuni.

З. Роугжчюнѣ кѹ че благословимъ маса .: Окѣн тоутѹ-
рора спре тине нѣдѣждѣскѹ . доамне! ши тоу дан мѣ.р.каре
лѹр .р.м (!) бѣнѣ врѣме; дѣшкѣзи тоу мѣ.р.на та, ши сатѹри
тоате вѣнле кѹ боунѣ кое .: апон зикѣ шченашеле . ши частѣ
рѹгѣ : домнѣ а тоатѣ поутѣрѣ! благословѣще пре нон . ши
чѣсте мѣ.р.кѣри кареле време съ лѹшмѣ де .р. бинеле тѣѹ, пре
.р. Іс. Хс. оуѣ домнѣ алы нострѹ . аминѣ.

И. Роугжчюнѣ сав датѹль де харѹ . че се зиче доунѣ мѣ-
р.каре .:

Исповѣдѣщи-вѣ домнѹлѣн . кѣ е бѣнѣ . кѣ пѣнѣ .р. вѣкѣ
мнла лѣн . чене дѣ мѣн.каре а тотѣ трѹпѹлѣн . чине дѣ вите-
лѹр мѣн.каре а лѹр . ши пѣн.лѹрѣ корен.лѹр карен кѣамѣ пре
ель . нѹ .р. тѣрѣм калѹлѣн, нече .р. флѹере бѣрѣатѹлѣн бѣнѣ
врѣрѣ лѣн ва фн . боунѣ врѣрѣ домнѹлѣн спре чѣм . че се темѣ
лѣн . ши спре чѣм че нѣдѣждѣскѹ спре мѣсерѣрѣ лѣн .: апон
съ зикѣ шченашеле .: ши ачастѣ роутѣчѣне :

Харѣ дѣмѣ цѣе доумнезѣ . татѣм . пре .р. домнѣм пострѹ
Іс. Хс. дерѣнт тотѣ бинеле тѣѹ . че вѣзи ши .р.пѣрѣжѣцин .р.
вѣчѣм вѣкѹлѣн . аминѣ.

IX.

1581.

Кѣртѣ чѣ се кѣмѣ еѹглѣе кѹ .р.вѣцѣтѣрѣж

. Брѣшовѣ

. Ши сѣѹ сѣврѣшинѣ лоуѣрѣмѣ ла ш мѣе фѣа.

(Folio nepaginat, 39½ quaterniuni.)

Matei VI v. 14—21. Еѹглѣе шт матѣен . глава . зѣ. (Fol. 46—48.)

14. Зѣсе дѣмнѣм : съ амѣ вѣици лѣсѣ шамени.лѹр грѣшалеле
лѹр . лѣсѣ-ва ши во.ш татѣмѣ вѣстрѣ де .р. черю грѣшалеле
во.стрѣ . 15. ѣ съ нѣ вѣици лѣсѣ шамени.лѹр грѣшалеле лѹр . нече
татѣмѣ вѣстрѣ де .р. черю нѣ ва лѣсѣ грѣшалеле во.стрѣ . 16. ѣ
кѣндѣ-вѣ постѣици нѣ фѣици ка акопѣрицин чѣ се .р.нѣристѣзѣж .
стрѣмѣтѣжѣмѣ фѣаца лѹр . кѣ съ се нѣѣскѣж шамени.лѹр кѣ се по-

шинен вина-и асте пѣкатѣль . ѿрж чинста шн ѿменїа елѣ ѿ
 кнѣцигж (!) лѣкрѣль чела бѣвѣль (1. бѣвѣль!) съ нѣ прѣ мѣржѣрен
 шн бѣцѣен съ не бѣжѣржмѣ . съ нѣ ацѣрнѣтѣрнлѣ шн спѣркж-
 чюнилѣ съ лѣкржмѣ . шн клѣветелѣ шн оуѣржчюнѣен съ не
 топим . къ дѣ ꙗкѣржре шн дѣ ꙗкѣнтелѣ бѣцѣен . дѣ ꙗнтр'а-
 чѣлѣ ꙗнтрѣ тоате нежѣржцѣилѣ къдем . че съ не ꙗржжжмѣ
 ꙗ дѣмнѣль Іс . Хс . къ чинѣ се ꙗржж ꙗ Хс . тоате бѣжжж-
 цилѣ аре . дерѣпче къ кѣржжциторю асте тѣтѣрѣрѣ сѣфлетелѣ шн
 трѣпѣрилѣ дѣ тоате кнѣрнѣлѣ аржтарѣ лѣ Хс . шн нежѣиторю
 спрѣ лѣкрѣль сѣфлетескѣ . шн ѿгоадж ꙗ (? 1. а) трѣпѣлѣн съ нѣ
 фѣачем де рѣвнѣре шн дѣ похѣте чѣ нѣ се кѣвнѣн . ѿрж а ѿгѣди дѣ
 а трѣпѣлѣн нежѣе . нежпрнѣтѣ асте шн фѣрж пѣкатѣ . ѿрж чѣ сѣнтѣ
 спрѣ рѣвнѣри спѣркатѣ шн нежѣвнѣвасѣ? а грѣжн трѣпѣль нѣ се
 кадѣ шн ꙗ пѣкатѣ . дерѣпѣтѣ ачѣлѣ мж рога вѣлѣ . трѣпѣль нѣ-
 ман де сѣнжжтѣ сѣ-лѣ грѣжжмѣ . нѣ дѣ спѣркжчюни шн дѣ похѣ-
 телѣ троѣпѣци съ грѣжжмѣ трѣпѣль . шн чинѣ ꙗ нежѣтнѣнос де
 сѣфлетѣ . кѣ кредѣнѣж сѣ-лѣ прѣимѣн . шн дѣ чѣ грѣшескѣ нѣлѣ
 фѣрѣцѣн . кътрж нѣн тоате грѣшалѣлѣ шн датѣрѣлѣ сѣ ерѣмѣ .
 къ де вѣмѣ лѣса ѿменнлѣ грѣшалѣлѣ лѣр . лѣсѣ-ва шн нѣлѣ
 грѣшалѣлѣ нѣастрѣ пѣрнѣтелѣ нѣстрѣ дѣ ꙗ черю . къ ержжчюнѣ
 грѣшалѣлѣ нѣастрѣ афлѣ-лѣ-вѣмѣ . де ꙗ ержжчюнѣ чѣ ержжмѣ
 нѣн фѣрѣцнлѣ нѣцѣрн . къ мнѣлѣстѣ дѣмнѣлѣн асте ꙗнтрѣ чѣлѣ
 чѣ мнѣлѣсѣ шн мнѣстѣнѣлѣ чѣ ꙗ кътрж вѣчнѣлѣлѣ аѣпернѣтж асте .
 къ дѣ нѣ вѣмѣ лѣсѣ . ержжчюне нѣлѣлѣмѣ а прѣимѣн . къ кѣ чѣ
 мѣсѣрж вѣмѣ мѣсѣрѣ . мѣсѣрѣ-сѣ-ва нѣлѣ . ачѣстж амѣ дѣ доѣм-
 нежѣ глѣснѣторю нѣглѣстѣ мѣтоен рѣспѣнѣде нѣлѣ астѣжн .
 етѣлѣ : жнѣсѣ дѣмнѣль

Lucas XVI v. 19—31. Етѣлѣ ѿт лоѣкѣ глаѣа пѣ . (Fila 26,
 foia 1^b—2^b.)

19. Жнѣсѣ дѣмнѣль пнѣлда ачѣста : оуꙗ ѿмѣ ерѣ бѣгатѣ шн се
 ꙗржжкѣ ꙗ кжꙗфн шн ꙗ фнѣрѣре . вѣселѣꙗ-сѣ ꙗ тоате жнѣсѣ лоѣмнѣ-
 натѣ . 20. оуꙗ мнѣшѣлѣ ерѣ нѣѣмѣлѣ-н лѣзарѣ . чѣ жѣчѣ ꙗнѣнѣтѣ
 пѣрѣцн ен лоѣн пнѣнѣ де поѣрон . 21. шн жѣлѣлѣ сѣ се сѣтрѣре дѣ
 фѣржжмѣ чѣ къдѣ . дѣ ꙗ мѣса бѣгатѣлѣн . чѣ шн кѣннѣн лнѣцѣ
 поѣронлѣ лоѣн . 22. фѣу дѣ мѣрн мнѣшѣлѣлѣ . шн-лѣ доѣсѣрж ꙗѣ-
 рн ꙗ полѣа лѣ аврѣамѣ . мѣрн шн бѣгатѣль шн ꙗгрѣпѣтѣ фѣу .
 23. шн ꙗнтрѣ мѣлѣ дѣшжнѣсѣ оѣн лоѣн . ачѣста де ꙗ мѣржж . вѣ-
 жоу аврѣамѣ де дѣпѣртѣ , шн лѣзарѣ ꙗ полѣа лоѣн . 24. шн ачѣста
 стрнѣж . жнѣсѣ : пѣрнѣтѣ аврѣамѣ ! мнѣлѣлѣ-мж . шн трѣмѣтѣ лѣзарѣ

съ-шь оуде чѣль дѣцѣть ман мѣнь .антр'апж шн съ ржчѣскж
 лѣмба мѣ . кѣ мж кинѣскж .р чѣстж вѣпѣ . 25. зисѣ авраа́мъ:
 фѣюле! адоу-ци амѣнте кѣ цѣн лѣа́тъ тоу доу́лчѣца тѣ .р вѣаца
 та . е лѣзарѣ ашнждѣрѣ рѣв . акмѣ чнчѣ мж.ргже-се . тоу те
 мѣ.рчѣци . 26. шн прѣспрѣ тоате ачѣлѣ .антрѣ нѣн шн .антрѣ вѣн
 пропѣсте мѣре .рѣри-се . кѣ дѣрж вѣрѣ съ вѣе де ачнчѣ кѣтрж
 вѣн ноу пѣтъ . ннчн дѣ аколѣ кѣтрж нѣн съ вѣе . 27. шн ачѣста
 стрѣгж : рѣгѣ-те амѣ пѣринте! съ трѣмнцн ель .р кѣса татжлѣн
 мѣв . 28. амѣ амѣ чнчн фѣа́ци, кѣ сѣ ле мѣртѣрнѣскж . съ
 ноу шн ачѣм съ вѣе лѣ чѣстѣ лѣжкѣ коу моу.ржж . 29. грѣн лоу́н
 авраа́мъ : аѣ мѣуѣн шн прорѣчѣн . съ аскоу́лте-дѣ ен . 30. ель зисѣ:
 вѣ . пѣринте авраа́ме! чѣ дѣрж мѣрѣе чнне-вѣ де .р мѣрѣцн кѣ-
 тр'жншн покѣн-сѣрж . 31. зисѣ лоу́н : дѣ мѣуѣн шн прорѣчѣн
 ноу вѣр аскоу́лтѣ нѣче съ држ чнне вѣ де .р мѣрѣцн .рѣе ноу
 вѣ аѣкѣ крѣдѣнцж .:

Лѣвѣцжтѣрж де .р чѣстж сѣнтж еуглѣе.

Доу́лчн амѣ сѣнтѣ поу́рѣрѣ шн де фѣлѣсь доу́мнезѣннѣ
 коу́вннѣ чѣлѣра чѣ ле сокѣтѣскж . ачѣм е ман вѣртѣѣсь дѣ тоате
 шн ман моу́латѣ мннѣнатж шн дѣ фѣлѣсь . кѣ кѣте нѣрѣвѣрн
 дѣе соу́флѣтѣлѣн дѣрѣптѣжж шн спрѣ лоу́крѣрнѣе чѣлѣе боу́нѣе
 коу́ оу́сѣрѣдѣе шн кѣ драгѣсте рѣдѣнж-ле . шн вѣтжмжтѣрнѣлѣр
 чѣлѣе рѣлѣе адоу́ѣ-ле кннѣкѣре . пѣнтрѣ ачѣм не.рчѣтѣтъ доу́м-
 незѣв поу́рѣрѣ де чѣ е фѣлѣсь прѣ нѣн .рѣа́цж шн не чѣртж чѣ
 е спрѣ спѣсѣнѣе коу́ѣннцж . шн не арѣтж шн чѣм чѣ не доу́че
 спрѣ пѣрѣзѣре . шн ѣрж чѣм чѣ спрѣ спѣсѣнѣе дѣ-не . шн кѣте шн
 спрѣ нѣрѣвѣрн рѣле .рѣорѣ-не кѣ дѣ амжндоаѣ пѣрѣнѣе съ не
 вѣе спѣсѣнѣе . шн кѣ съ ноу́ аѣмѣ а грѣн кѣ дѣ бѣне .р (?)
 .рѣвѣцѣтѣ-нѣв . ѣрж де чѣле рѣле тѣкоу́т-аѣ . шн пѣнтрѣ ачѣм
 амѣ кѣзоу́тъ .антрѣ рѣле . кѣчѣ н'амѣ аѣоу́тъ цнѣоу́тѣрж . пѣнтрѣ
 ачѣм амѣ шн лоу́крѣрнѣе чѣлѣе боу́нѣе шн рѣлѣе споу́се,
 амжндѣрѣра поу́се-ле .рпрѣтѣвж шн де тоате . шн ачѣстѣе ашѣ
 сѣнтѣ . кѣ шн ачѣстж чѣ .рнѣннѣе не жѣте поу́сж аѣтѣзн еуглѣе
 ман кѣрѣ арѣтж-не шн не споу́не . а бѣгатѣлѣн шн а мѣшѣлѣлѣн
 коу́ коу́ѣннцж .рѣвѣцжндѣ . шн бѣгацнѣлѣр амѣ .антрѣ сѣнѣн,
 алѣа .ршѣлжчюнкѣ вѣѣцѣн . дѣчѣм шн фѣрждѣмѣнѣе а оу́рж
 .рѣа́цж . дѣстѣлѣ ѣрж шн драгѣстѣе шѣмѣннѣлѣр а сѣроу́тѣ . ѣрж
 неаѣоу́цн шн мѣшѣнн .рѣа́цж кѣ съ ноу́ кѣзж дѣ.р мѣсѣржтѣте
 .р нѣпѣстѣе чѣм неспоу́са . чѣ а рѣвѣдѣ кѣ тѣрѣе шн кѣ моу́лѣмѣнтж
 .рѣа́цж-н . шн боу́на нѣдѣжѣе шн доу́лчѣца чѣ вѣ съ фѣе съ

АНЕЖ МЖРГЖАРЕ . КЪ АСТЕ ПОУСЪ РНАИНТЕ ШИ ЛОУКРЪЛЪ ВУ-
ГАТЪЛЪИ ШИ МНШЕЛЪЛЪИ ВІАЦЖ СПОУИНАДЪ Р МОУЛТЕ КИПЪРИ .
ЧІСТЪА КЪ САЦНОУЛЪ ЧЕ Е КОУФЪНДАТЬ . ИРЖ ЧІСТЪА КЪ СОУСПИ-
НИЛЕ ДЕ МЕСЕРЖТАТЕ . ШИ АМЖНДОИ АЧЕЩІК Р ПРОТІВА ВІЕЦІЕН
ПРІЙМИ-ВУР ПЛАТЖ . КОУМЪ РСИШЪ АЛЕ ЧЕЦІИ ЕУГЛІЕ КОУЕНИТЕ
АРАТЖ АША ШИ ТРЪІСКЪ . ∴

(Foaia din urmă.) ТАТЖАЛЪ НОСТРЪ ЧЕ ЕЦИ Р ЧЕРИ . СФНИЦЪ-
СКЖ-СЕ НОУМЕЛЕ ТЪЪ . СЪ ВІЕ РПЪРЖІЦІА ТА . ФІЕ ВОА ТА КОУМЪ
Р ЧЕРИ АША ШИ ПРЕ ПЪМЖНТЬ . ПІТА НОАСТРЖ СЪЦІУСЖ ДЪ-НЕ
НОАШ АСТЪЗИ . ШИ ИРЖ НОАШ ГРЕШАЛЕЛЕ НОАСТРЕ КОУМЪ ИРТЪМЪ
ШИ НОН ГРЕШНИЦАЛЪР НОЦРИ . ШИ НЪ НЕ ДЪЧЕ Р НЪПАСТЕ ЧЕ НЕ
ИЗЕЖВЪЩЕ ПРЕ НОН ДЕ ХІТАКЪНЪЛЪ . КЪ А ТА Е РПЪРЖІЦІА ШИ
ПОУТЪРЪ ШИ СЛАВА Р ВЕЧІЕ . АМИНЪ .

cf. 1607.

Крединца крециниѣскж.

(ibid.) КРІЗЪ РТРЪ ДЪМНЕЗІВ Р ТАТЖАЛЪ ПЪТЪРНИКЪЛЪ ФЪКЖ-
ТОРЮА ЧЕРЮЛЪИ ШИ АЛЪ ПЪМЖНТЪЛЪИ ВЪЗЪТЕЛЪР ТЪТЪРЪР ШИ
НЕВЪЗЪТЕЛЪР . ШИ РТРЪ ОУНЪЛЪ ДОМНЪ Іс . Хс . ФІЮЛЪ АЪ ДЪМ-
НЕЗІВ ОУНЪЛЪ НЪСКЪТЪ . ЧЕ ДЕ Р ТАТЖАЛЪ НЪСКЪ МАИНТЕ ДЕ ТОАТЕ
ВЪКЪРЕ . АЪМІНЪ ДЕР АЪМІНЪ . ДЪМНЕЗІВ ДЕРПЪ ДЕ Р ДЪМНЕЗІВ
ДЕРПЪ . НЪСКЪТЪ РСЖ НЪ ФЪКЪТЪ . ОУНЪЛЪ КЪ ТАТЖАЛЪ , ПРЕ Р
ЧІНЕ ТОАТЕ ФЪКЪТЕ СЪНТЬ . ДЕРПЪ НОН ВАМЕНІИ ШИ ДЕРПЪ
ИСПЪСЕНІА НОАСТРЖ КЕНІТ-АЪ ДЕ Р ЧЕРИ ШИ АЪ НЪСКОУТЪ ДЕ Р
ДХЪЛЪ СФНТЬ . ШИ ДЕ Р МАРІА ФАТЖ УМЪ ФЪ . РЪСТИГНІТЪ-СЪЪ
ДЕРПЪ НОН СОУПЪ ПІЛАТЪ ДЕ Р ПОНЪ . КІИНІТЬ ШИ Р ГРЪПАТЬ
ШИ РВІСЕ А ТРЕА ЗИ ДОУПЖ СКРИПЪРЖ . ШИ СЕ СОУИ Р ЧЕРИ ШИ
ШАДІ'Н А ДЕРКПА ТАТЖАЛЪИ . ШИ ИРЖ ВА КЕНІ КЪ СЛАВА А ЖОУ-
ДЕКА ВІИИ ШИ МОРИЦІИ . КЪ РПЪРЖІЦІА ЛОУИ НЪ АСТЕ ВЕРЪШЕНІЕ .
ШИ Р ДХОУЛЪ СФНТЬ ДІУМНЪЛЪ ЧЕ ВІИИ ФАЧЕ . ЧЕЛЪ ЧЕ Р ТАТЖАЛЪ
ВІНЕ . ЧЕЛЪ ЧЕ КЪ ТАТЖАЛЪ ШИ КЪ ФІЮЛЪ РКІНАТЪЕ ШИ СЛЪВИТЬ .
КОУМЪ АЪ ГРЪІТЬ ПРІУРОЧІИ ШИ РТР'ОУНА СФНТЖ А СЪВЪРЪЛЪИ
АПСАЛЪР ВЕСЪРЕКА . МЖРТЪРИСЪЩЕ ОУР БОТЕЗЪ . Р ИРТЖЧЮНЪ
ПЪКАТЕЛЪР . АЦЕПЪМЪ СКОУЛАТЪЛЪ МЪЦНАЛЪР (! I. МУРИ-) ШИ
ВІАЦА ЧЕ ВА СЪ ФІЕ Р ВЕЧІЕ . АМИНЪ .

ibidem.

ПЧЪСТЪ СЪНТЬ . І . КОУЕНИТЕ , ЧЕ ДЪДЕ ДОУМНЕЗІВ АЪ МЪУСН
ПРІУРЪКЪ . Р ВРЪХЪЛЪ МЪНТЕЛЪИ ДІ СІНАА :

ДЕРТѢН : ѿ сѣнтѣ дѡмнѣль доумнезѣ а л тѣѡ пре лѣргж
мѣне доумнезен стрѣиин съ н'анен . ѿ дѡа : ноумеле дѡмнѣльн
доумнезѣльн тѣѡ ꙗ харь съ ноу-ль ан пре ꙗ гоура тѣ къ
невѣннѣватѣ ноу вери фѣ . ѿ треѡ : съреѣзж доумнека . ѿ пѣтра :
тѣтж-тѣѡ шѣ моумж-та чинстѣице-н съ вери съ анен зиле
моулатѣ шѣ боуѣ пре пжмжнтѣ . ѿ чѣнчѣ : съ ноу оуѣи . ѿ шѣсе :
съ нѡ фѣн кѡрварн . ѿ шѣптѣ : ноу фѡра . ѿ шптѣ : съ ноу фѣн
мжртѡрѣ стрѣмеж кѣннѣоульн тѣѡ . ѿ нѡд : съ нѡ похтеици вѣчѣ-
нѣльн тѣѡ . а зѣчѣ : съ нѡ похтеици вѣчѣнѣльн тѣѡ . нече моуларе-н .
нече фѣта-н . нече фѣчѡрѣль . нече бѡоуль . нече асѣнѣль . нече немѣка
чѣ асте а л лоуѣн .

cf. 1607.

Din Epilog. după Cipariu Anal., p. 44—45.

..... Дерптѣ ачѣа ѿ жоупжнѣль Хрѣжилѣ Лоукачи жѡде-
цѣль де ꙗ четатѣ Брашовѣльн, шѣ атотѣ цинѣтѣль Брѣсен . фо-
артѣ кѡ ннѣмж фѣрвинтѣ шѣ кѡ жале апрѣнж де мѡлатѣ желѣнѣ
ла ачасть лѡуминатѣ картѣ . дерптѣ ачѣа ꙗ мѡлатѣ пѣрици амѣ
ꙗтреватѣ ш' ам къѡтатѣ пѣнж ѡ амѣ афлатѣ ꙗ цара роумж-
нѣскж, ла архѣмитрополитѣль Гѣрафѣмѣ ꙗ четатѣ ꙗ трѣгѡ-
вице..... шѣ кѡ вѡм мѣтрополитѣльн марѣльн Гѣра-
фѣмѣ нѡн ѡ дѣдеѣмѣ лѡ Корѣсѣн дѣакѡнѣль, чѣ ѣра мѣщѣрѣ ꙗвѣ-
цатѣ ꙗтрѣачьѣ лѡукрѡ, де ѡ скоасѣ де ꙗ картѣ съреѣскж пре
лимѣа роумжнѣскж, ꙗпрѣѣнж шѣ кѡ прѣѣцѣи дѣла вѣсѣрека шкѣн-
лѡрѣ, де лѣжж (! I. лѣргж) четатѣ брашовѡульн, аноумѣ попь
ѿне шѣ попа Мѣхѣан..... ѡрж ѿ ноу ман кроуѣан де ꙗ лѣвѣре
чѣ-мѣ ѣра дѣрѡнтѣ де доумнезѣ а да ла ачьѣсть лѡкрѡ, чѣ дѣдѣ
льн шѣ оуѣнѣнѣлѡрѣ льн де съ типжрѣскж ачасть картѣ : Ъвѣглѣ
кѡ ꙗвѣцѣтѡрж.....

X.

1582.

(Cipariu. Anal., p. 46 urm.)

Пѡлѣа Ѣржѣѣ дѣфѣвѣ.

(4° nepaginat.)

Genesis c. I. Картѣ де прѣмѣ лѡ Моисѣ.

1. Лѣнѣпѣтѣ фѣкѡ дѡмнезѣ чѣроуль шѣ пѣмжнтѡуль . 2. ꙗ
пѣмжнтѣль ѣра пѣстѣю : шѣ ꙗ дѣшѣртѣ . нѣн ꙗнтѣнѣкрѣкѣ ѣра

спре аддѣнкѣ . ши дхѡуа дѡмнѣлѣн се пѣртѣ спре апѣ . 3. ши зисе дѡмнѣзѣ : фѣ лѣмнѣ . ши фѣ лѣмнѣ . 4. ши вѣзѣ дѡмнѣзѣ к'арѣ фн бѣнѣ лѣмнѣ . ши дѣспѣрѣцн дѡмнѣзѣ лѣмнѣ дѣла рнтѣнѣрѣкѣ . 5. ши кемѣ лѣмнѣ зѣн . ши рнтѣнѣрѣкѣлѣ ноптѣ . ши фѣ дѣ рнтѣрѣ сѣрѣ ши дѣ рнтѣрѣ дѣмѣнѣцѣ зѣа дѣнтѣню . 6. Ши зисе дѡмнѣзѣ : фѣ тѣрѣ рн мѣжлѡкѣлѣ апелѡрѣ . сѣ дѣспарѣцѣ апелѣ дѣла апѣ . 7. ши фѣчѣ дѡмнѣзѣ тѣрѣ . ши дѣспѣрѣцн апелѣ чѣ ера дѣ сѣптѣ тѣрѣ дѣла чѣла чѣ ера дѣ соупра тѣрѣн , ши фѣ ашѣ . 8. ши кемѣ дѡмнѣзѣ чѣ тѣрѣ : черюлѣ . ши фѣ сѣрѣ ши дѣмѣнѣцѣ зѣа адѡдѣ . 9. ши зисе дѡмнѣзѣ : стрннѣж-сѣ апелѣ дѣ сѣптѣ черю рнтѣрѣ'ѡуѣ лѡкѣ . сѣ сѣ вѣзѣ ѡуѣскѣтѣлѣ . ши фѣ ашѣ . 10. ши кемѣ дѡмнѣзѣ ѡуѣскѣтѣлѣ пѣмѣнтѣ . ши стрннѣлѣ апелѡрѣ кемѣ марѣ . ши вѣзѣ доумнѣзѣ кѣ фѣ бннѣ . 11. ши зисе доумнѣзѣ : рѡдѣскѣ пѣмѣнтѣлѣ ырѣж вѣрѣдѣ , фѣкѣндѣ сѣмѣнѣцѣ . ши помн фѣкѣндѣ рѡдѣлѣ сѣлѣ , доупѣ фѣлѣлѣ сѣлѣ . карѣ сѣмѣнѣцѣ фѣ рнтѣрѣ сннѣ спре пѣмѣнтѣ . ши фѣ ашѣ . 12. ши родн пѣмѣнтѣлѣ ырѣж ши вѣрѣзѣ . ши помн роднтѡрн . чннѣ рнтѣрѣ сннѣ рѡдѣлѣ помѣлѣ салѣ . дѣпѣ а сѣ фнрѣ . ши вѣзоу доумнѣзѣ кѣ фѣ бннѣ . 13. ши фѣ сѣрѣ ши дѣмѣнѣцѣ а трѣл зѣн . 14. ши зисе дѡмнѣзѣ : фѣ фѣптѣрн лѡумнѣносѣ рн тѣрѣлѣ черюлѣн . ши дѣспарѣцѣ зѣа ши ноптѣ . ши аратѣ сѣмнѣ . врѣмн адѣвернтѣ . знлѣ ши аны . 15. сѣ лѣмнѣнѣзѣ рн тѣрѣлѣ черюлѣн . коумѣ сѣ лѣмнѣнѣзѣ пѣмѣнтѣлѣ . ши ашѣ фѣ . 16. ши фѣкѣ доумнѣзѣ доаѡ лѣмнѣнѣ марѣ . лѣмнѣ манѣ марѣ сѣ слѣжаскѣ зѣѡѣн . ши лѡумнѣнѣ манѣ мнѣкѣ сѣ слѣжаскѣ нопѣѣн . доупѣ ачѣстѣ стѣлѣлѣ рнѣкѣ . 17. ши пѣсѣ алѣ спре тѣрѣлѣ черюлѣн . сѣ лѣмнѣнѣзѣ спре пѣмѣнтѣ . 18. ши сѣ слѣжаскѣ зѣѡѣн ши нопѣѣн . ши сѣ дѣспарѣцѣ лѣмнѣ дѣла рнтѣнѣрѣкѣ . ши вѣзѣ дѡмнѣзѣ , кѣ ѣ бннѣ . 19. ши фѣ сѣрѣ ши дѣмѣнѣцѣ а патра зн . 20. ши зисе дѡмнѣзѣ : апелѣ сѣ фѣкѣ ши сѣ рѡдѣскѣ жнганѣн вѣн . ши пасѣрн зѣѡрѣтоарѣ спре пѣмѣнтѣ сѣптѣ тѣрѣлѣ черюлѣн . 21. ши фѣкѣ дѡмнѣзѣ марн пѣшн , чѣ сѣ кѣламѣ кнѣтѡуа . ши тоатѣ фѣѣрнлѣ , чѣ сѣ клѣтѣскѣ , чѣ рѡднрѣ апелѣ доупѣ фнрѣ сѣ . ши тот чѣ зѣѡарѣ дѣпѣ фѣлѡуа сѣлѣ , ши вѣзѣ дѡмнѣзѣ кѣ ѣ бннѣ . 22. ши бѣлѣ алѣ знѣкѣндѣ : крѣцѣѣн ши кѣ рнѡѡуацѣнѣцѣ . ши рнѡѡѣлѣцѣ апелѣ мѣрѣѣн . ши пасѣрнлѣ рнѡѡуацѣскѣ-сѣ спре пѣмѣнтѣ . 23. ши фѣ сѣрѣ ши дѣмѣнѣцѣ а чннѣчѣ зѣн . 24. ши зисе дѡмнѣзѣ : рѡдѣскѣ пѣмѣнтѡуа жнганѣн . доупѣ фнрѣ сѣ . добнтѡачѣ , жнганѣн , ши фѣѣрн доупѣ фѣлѡуа лѡрѣ 25. ши вѣзѣ дѡмнѣзѣ кѣ ѣ бннѣ . 26. ши зисе дѡмнѣзѣ : сѣ фѣачѣмѣ ѡѡѡуа прѣ кнѣѡуа чѣ

съ фїе асѣмнне нон, че съ дѡмнѣскѡ пре пейїн мѣрїен, ши довентокѡлѡн . пасирнлорѣ черюлѡн . ши живиннлорѣ . ши атот пѣмжнтѡлѡн . ши спре тоци вїермїн че се трагѣ пре пѣмжнтѣ . 27. ши дѡмнезѣѡ фѣкѡ пре ѡм лѡн пре ѡеразѣ . пре ѡеразѣ лѡ дѡмнезѣѡ фѣкоу елѣ . вѣрѡатѣ ши мѡаре фѣкѡ ен . 28. ши дѡмнезѣѡ елѡн ен . ши знсе лорѣ : крѣщеци ши вѡ рмоулицнїѣ, ши рмплѡци пѣмжнтѡлѣ, ши бирѡнцн елѣ, ши дѡмннїцн пре пасжрнлѣ черюлѡн, ши а тѡт(ѣ) фїернлорѣ, че съ лѣгжнѡ спре пѣмжнтѣ . 29. ши дѡмнезѣѡ знсе : ѡка амѣ датѣ воѡѡ тоатѡ ѡрѡа че фаче сѣмжнїѡ спре пѣмжнтѣ, ши тоци помїн, че аѡ р снне сѣмжнїѡ де фѣлоуѣ лѡн, коум съ фїе воѡѡ спре мжнкарѣ . 30. ши тоате жнѣжнїнлѣ пѣмжнтѡлѡн, ши тоате пасирнлѣ черюлѡн . ши тоате че се лѣгжнѡ спре пѣмжнтѣ, ши тѡт р че асте вїаѡѡ ка съ анѣѡ пре мжнкарѣ . ши фѡ аша . 31. ши вѣзѡ дѡмнезѣѡ тоате че фѣкѡсе : ши ера прѣкѣ воуне . ши фѡ сѣрѡ ши дѣмжнѣѡа а шасѣ зн .

Genes. c. XLIX.

1. Кїемѡ Іїковѣ пре фечорїн сѣн ши знсе : аѡѡнаци-вѡ рнтр'ѡна, коум съ спѡн воѡѡ ачѣѡ че ѡа венн пре ѡон рн времнлѣ вїетоаре . 2. аѡѡнаци-вѡ рнтр'ѡна, ши аоузици фечорїн лѡ Іїков ши аоузици пре Изѡранѣ пре тѡтѡлѣ вострѡ . 3. Роуѡенѣ нѣскѡтоуѣ мїѣѡ дѣ прнма, тѡ тѣрїѡ мѣ, ши пѡтѣркѣ мѣ дѣ прнма рн дарѡре : ман марѣ рпѣрѡїѣ . 4. лесне ан пѡрчесѣ ка ши апа, нѡ вен фн ман десѡпра . кѡ ан сѡнтѣ пре патоуѣ тѣтѡнн-тѡѡ, ши патоуѣ мїѣѡ л'ан спѡркатѣ кѡ сѡнтоуѣ тѡѡ . 5. Енмѡнѣ ши Левн сѣмѣ фѡаїцн : арма лорѣ амарѡ де фѡрншн вѡселе ѡїннтоаре а стрнмѣжтѡїен . 6. рн сѣатоуѣ лорѣ нѡ сосѣскѡ соуфлетоуѣ мїѣѡ, ши рн аѡѡнарѣ лорѣ нѡ фїе слаѡа мѣ . кѡ рн мѣнїѡ са ѡморѡрѡ пре ѡмѣ, ши рн хрѡѡорїѡ са ча ѡрен-тоаре ѡморѡрѡ пре таѡре*) . 7. елѡстематѡ съ фїе мѣнїѡ лорѣ прнн че кѡ-н аша рѣкпѣде (!) ши пѡрчесоуѣ лорѣ, прнн че-н аша вѣртѡс . рнпѣрїцн-ѡю пре ен рн Іїкѡѡѣ, ши ѡю аѡѡѡжш рн Изѡранѣ . 8. Юѡа тѡ ѡїѡ ачѣѡ : пре тнне ѡѡр лѣѡуѡа фѡаїцн тѣн . мѣна та р черѡнчнлѣ вѣѡжмашнлорѣ тѣн ѡа фн : рна-ннтѣ та се ѡорѣ плѣка фечорїн тѣтѡнн-тѡѡ . 9. Юѡа лѣѡ тннѣрѣ : пре марѣ лѡкрѡ ан соснт драѡѣ фѣтѣ . прнн марѣ рнѡннѡжтѡрн,

*) In margine: таѡре (1. таѡрї) мѣтѣ Шнѡхѡм чѣѡа че аѡ рѡшнат пре Дннѡ . аша четѣїѣ Іѡ . Зѡмѡуст .

ОДНУННДЪ-ТЕ КОУКАШЪ КЪ ЛЕОУА, ШИ КА ШИ ЛЕУАА . ЧИНЕ ВА ДЕ-
 ЦИИТА ПРЕ ЕЛЬ ? 10. НЪ СЕ ВА ЛЪА ДЕЛА ЮДА ТОИГОУА КРЖЕСКЪ .
 НИЧЕ . РЕВЦЦЖТОРЮА ДЕЛА ПИЧОАРЕАЕ ЛЪН : ПЪНЖ НЪ ВА ВИНН ШИ-
 ЛОУХ ЧЕЛА ЧЕН ТРЕМНЦЖТОРЮ . ШИ ЕЛЬ ВА ФН АЦИПТАРЪ АИМЕН-
 ЛОРЪ . 11. АЧАСТА ВА ЛЕГА МЪНЗИШОРОУА СЪЪ ЛА БЪЧИУМЪАЕ ВЪЕ
 ЕН, ШИ ПЪЮАЪ АСИНЕ ЕН САЛЕ КЪТРОЖ ВНИЦА ВЪЕ ЕН . ЛА-ВА ФН ВИНЪ
 ВШИМЖИТОУА СЪЪ, ШИ ФН СЪНЦЕАЕ АШІЕН (І. АШЕН . Сірагіи) ТЪМ-
 БАРИУА СЪЪ . 12. МАН ФРЪМОШЫ СЪНТЬ ОКІН ТЪН ДЕ КЪТЪ ВИНЪАЕ,
 ШИ ДИНИЦІН ЛЪН МАН АЛЕН ВЪР ФН ДЕ КЪТЪ ЛАПТЕАЕ . 13. ЗАВЪ-
 ЛОНЪ ВА ЛЪКЪН ФН ЦЖРМЪРНЛЕ МАРІЕН, ШИ ЛЪНГЖ ЛОКЪА ЧЕ СТАЪ
 КОРАВЕІНАЕ, ШІЕ-ШЪ ВА РТИНДЕ АЦЮНГЖНДЪ ПЪНЖ ФН СИДОНЪ .
 14. ИЗАХАР ВА ФН АСИНЪ ТАРЕ, ШИ ВА ШЕДЪ РНТРЕ ДОАШ ХУТАРЖ .
 15. ВЪЪЪ ВДНХНА КЪ АРЖ ФН БЪНЖ . ШИ АЧЕА ПЪМЖИТЬ, КОУМ
 АСТЕ ДЕ ДОУАЧАЦЪ . ЧЕ ОУМЕРЕАЕ САЛЕ ЛЕ ПЛЕКЪ ДЪ ПЪРТАРЪ ТО-
 ВАРЖ ШИ ВА ФН СЛОУГА ДАЖНИКЪ . 16. ДАНЪ ВА ВА (!) ЦЮДЕКА
 ВАМЕНІН СЪН КА ШИ АЛТЪ СЪМЖИЦЪ ФН ІСАЪ . 17. ДАНЪ ШАРПЕ
 ФЪЕ ФН КАЛЕ ШИ АСПИДА Р КОЛНИК, ШИ ВА МЪШКА КЪЛКЖЮА КА-
 ЛЪАШ, КОУМ ЧЕЛА ЧЕ ШАДЕ ПРЕ ЕЛЬ СЪ КАЗЪ АНАПОН . 18. ДОАМНЕ
 АЦИПТА-ВОЮ ИСПИТИТОРИУА ТЪЪ ! 19. ГАДЪ, РНТР'АРМЖНДЪ-СЕ ВА
 ПЪРТА ШІНАЕ АНАНТЕ ЛЪН, ШИ ШРЖ ЛЕ ВА АДЪЧЕ АНАПОН . 20. ПІСІРЪ
 ПЪНЕ ГРАСЪ А ЛЪН . ШИ ВА ДА ДЪАЧАЦА КРАНОРЪ . 21. НЕФТАЛИМ,
 ЧЕРЕВЪ АЦЕРЪ ШИ КЪ КЪВЕНТЕ ФРЪМОАСЕ . 22. ІУСИФЪ, ВА КРЪЩЕ ФЪТЪ
 КРЕСКЖНД, ШИ ФРЪМОС ПРЕ КЪОУТАТЬ, КЪ ЛЪНГЖ ЧЕСТЪ ИЗВОРЪ .
 ФЪКТЕАЕ ВЪРЪ РМЕЛА АКОАЧЕ ШИ АКОЛО КЪРЖНДЪ ПРЕ ЗИДЪ . 23. ШИ
 БИНЕ ПОАТЕ ФЫ, СЪЦЕТЖТОРІН ВОРЪ МЪНІА ШИ ВОРЪ ОЦИН ПРЕ ЕЛЬ .
 ШИ-А ВОРЪ ДОСЖДИ : 24. ЧЕ ДЕРИПАТЪК АРКОУА ЛЪН ВА РЪМЖИЪ
 РНТРЕГЪ, ШИ МЪНЪАЕ БРАЦЕЛОР ЛЪН ВОР ФН ТАРИ ПРІН МЪННАЕ
 ПЪТЪРНИЧЕ АЛЪН ІАКОВ : ДЪКНЧЪ СЪЪ РЪДНАКАТ ПЪСТОРИУ ШИ ПІАТРОЖ
 ФН ІСАЪ . 25. ДЕЛА ДЪМНЕЗІОУА ТЪТЖНИ-ТЪЪ А АЦЮТОРИУА ТЪЪ,
 ШИ ЧЕА ПЪТЪРНИКЪ ВА БАВН ПРЕ ТИНЕ ДЕ СОУС КЪ БАВЕНІНАЕ ЧЕРЮ-
 ЛЪН, КЪ БАВЕНІНАЕ АФЪНЗИМЕ ЕН ДЕ ЦОС, КЪ БАВЕНІНАЕ ОУНЦЕРЕАУР
 (І. ОУЦЕ-) ШИ ЗГЖОУАШ . 26. БАВЕНІНАЕ ТЪТЖНИ-ТЪЪ МАН МАРИ-С
 ДЕ БАВЕНІНАЕ ПЪРНИЦНАУРЪ МІЕН, ДЪПЖ ПУФТЕАЕ РИЖАЦІНАОРЪ
 ЧЕЦІН ЛОУАИ ШИ ВИНЕ ПРЕ КАПОУА ЛЪ ІУСИФЪ, ШИ ПРЕ КРЪЦЕТОУА
 ЛЪ НАЗАРЕН РНТРЕ ФРАЦІН СЪН . 27. ПЕННАМИНЪ, ЛЪПЪ РЪПИТОРИУ :
 ДЕМНИЦІА МЪНЖ.РКЖ ПРАДЪ, ШИ СЪКРА РПАРТЕ ДОБЖНДА . 28. ТУ-
 ЦІ АЧЕЦІА ФН ДОАШПРЕЗЪКЧЕ СЕМНИЦЕ А ЛЪН ІСАЪ, ШИ АЧАСТА-И
 КАРЕАЕ АЪ ГРЖИТ ЛОР ТАТЖ-СЪЪ, КЪНД АЪ ПРЕ ЕН ПРЕ ТОЦ БАВНТ
 КЪ БАВЕНІНАЕ САЛЕ . 29. ШИ ПОРЖИЧН ЛОРЪ, ЗИКЖНДЪ : ЕОУ МЖ
 АДЪНЪ ЛА ВАМЕНІН МІЕН . РИГРЪПАЦИ ПРЕ МІНЕ КЪ ПЪРИНЦІН МІЕН .
 30. ФН ПИЦІЕРЕ РДОИТЖ КАРЕ АСТЕ Р КЪМПОУА ЛЪ ЕФРОНЪ ХЕ

теос ꙗ протива мамере ен, ꙗн пѣмжнитоуа Канаанѣлѣн, каре аѣ коумпѣхратъ ꙗвраамъ кѣ кѣмпѣл де пре оуѣж дела Ѣфрѣнъ Хетѣос пре оуѣркѣл де ꙗнгрѣпжтоаре. 31. ачѣл ꙗгрѣпарж пре ꙗврам, шн пре мѣарѣ лѣн пре Гара. аколо ѣсте ꙗнгрѣпатъ шн Исакъ кѣ Рѣвека, кѣ мѣарѣ са. аколо амъ ꙗгрѣпатъ еѣ шн Лѣл. 32. шн сѣршиндѣ (!) порѣнчеле кѣ кареле ꙗвѣца фѣчорѣн сѣн, трасе пнчѣареле сале ꙗнтрѣна пре патъ, шн мѣри. шн се адѣнж ла ваменѣн сѣн. каре лѣкрѣ вѣзжндѣ Ивснѣл, нѣвжлн пре фаца тѣтѣнн-сѣл пѣнжндѣ шн сѣроутжндѣ пре елѣ.

Epilog.

Кѣ мнла лоуѣ дѣмнзѣл шн кѣ ажѣторѣл фѣюлѣн шн кѣ сѣвѣршнитоуа дѣлѣн сѣнтѣ. Ѣѣ Тордашъ Мнѣаю алесъ Пнско-поуа рѣмжннлорѣ ꙗн арѣл: шн кѣ Херче цѣфанъ. проповѣдѣнторѣл Ѣвѣлѣн лѣ Хс. ꙗн врашоуа кѣвжран Шѣвѣлѣн Закаѣ Ѣфрем даскалоуа де дѣскѣлѣ. а шѣвѣлѣн, шн кѣ пѣрншѣл Мѣуѣн, проповѣдѣнторѣл Ѣвангѣлѣн ꙗн орашоуа логожѣлѣн шн кѣ ꙗкрѣе потропопоуа вармежнѣн Хенедорѣн цнноуѣм ꙗнтрѣна пѣнтрѣ желанѣе скрпнтѣре ен сѣнтѣ, кѣ вѣзѣмъ коум тоате лнмѣнѣ аѣ шн ꙗнфлѣрескъ ꙗнтрѣ кѣвжнтеле слѣвнтѣ а лѣ дѣмнзѣл, нѣман нон рѣмѣнѣн пре лнмѣж нѣ авѣмъ. пѣнтрѣ ачѣл кѣ марѣ мѣжѣка скоасѣм ден лнмѣж жндѣвѣскѣж, шн грѣчаскѣж, шн сѣрѣѣскѣж пре лнмѣж рѣмжнѣскѣж, ѣ, кѣрцн але лѣ Мѣуѣн прѣркоуа. шн патрѣ кѣрцн че се кѣмж црѣтѣа. шн алцн прѣрѣчн кѣцѣа. шн лѣ дѣрѣнм вѣѣ фѣацнлор рѣмѣнн. шн четнцн шн нѣ жѣдѣкарѣцн нечетннд маннтѣ, кѣ вѣцн кѣ адѣвѣрѣ афлѣ марѣ внстнларѣо сѣфлѣтескъ. нон пѣнтрѣ драгѣсте лѣн дѣмнзѣл амъ оуѣстѣнтѣ. н'аѣ мѣрж ꙗнторѣс мѣнж де ꙗнѣрѣ. че мѣнж грѣ пѣкжтоасѣж. сѣ вѣцн афла че ва грѣшнтѣ. пре а черѣлѣн дѣмнѣ коум кѣ елѣ фѣе адѣвѣржтѣрж. кѣ нѣ е кѣ вѣе нѣастрж ачѣ грѣшалж. пѣнтрѣ ачѣл четнндѣ тоцн вѣре ꙗн че мѣнж ва свсн, блскнцн коум шн дѣмнзѣл сѣ блсвѣскѣж пре вѣн. Пмннѣ.

Де ꙗ мнла лѣ дѣмнзѣл ꙗн знлѣл лѣ Батѣрѣ Жнглмонѣ Ъннѣвѣдѣ арѣлѣлѣн: дѣрѣнм ден ачѣсте кѣрцн скрнс(ѣ) а нѣстрѣ чѣсте доѣ де ꙗтѣнѣю: Ътѣе, шн Исѣодѣл (!). чѣлѣн дѣмнѣ де стѣгъ шн вѣстнтѣ внтѣзъ Гѣстн фѣѣнцн алесѣ Хѣтноѣю арѣлѣлѣн шн цѣржѣн оуѣнгрѣцн лѣкѣнторѣ ꙗн Деѣа. коум ачѣсте дѣѣ кѣрцн сѣ фѣе пѣргж пѣнж дѣмнзѣл ва шн

Ядѣкъ ної Тамаш шолтѣзѣа кѣ . кѣ . пѣргарѣ . шѣ кѣ алцѣ
 вѣрѣшанѣ бѣтрѣнѣ днн трѣг днн Тотрѣш анѣме Костантин
 Бѣхоч шн Некѣла Кѣхна . шн Дѣмитрашко Кондрѣк . шн Мѣ-
 тѣю дѣ Фѣліпѣцѣ шн алцѣ валменѣ бѣнѣ . скрѣем шѣ мѣртѣрѣсѣм .
 кѣ частѣ скрѣсарѣ а ноастрѣ кѣм аѣ венит ꙗнаѣнта ноастрѣ
 Шандрѣ дѣн Рѣсѣ фѣчорѣа Кѣпарѣуаѣ дѣн Фѣліпѣцѣ дѣ а лѣѣ
 бѣнѣ вѣе дѣ нѣме невонт нѣчѣ аѣспрѣнт аѣ вѣндѣт а лѣѣ дѣ-
 рѣптѣ вѣчинѣ шѣ мошѣ дѣн сат дѣн Фѣліпѣцѣ чѣ вѣсте прѣ апа
 Сѣтѣзѣлаѣ . ꙗ цѣнѣтѣа Тотрѣшѣлаѣ дѣн парѣа кѣпѣрѣѣскѣ цѣумѣ-
 татѣ дѣ парѣе дѣн парѣа пѣрѣнтѣлѣѣ сѣѣ Кѣпарѣуаѣ . дѣн ватрѣа
 сатѣлаѣ шѣ днн кѣмпѣш шѣ дѣн царѣнѣж . шѣ дѣн апѣ шѣ дѣн
 пѣдѣрѣ . шѣ дѣн тот локѣла кѣ тот вѣнѣтѣа . а частѣ еа вѣ аѣ
 вѣндѣт дѣмисалѣ лѣѣ Дрѣган дѣн Фѣліпѣцѣ фѣчорѣа Некѣтѣ
 дѣрѣптѣ чѣнѣцѣ зѣчѣ талѣрѣ бѣтѣѣ бѣнѣ гатѣ . ка сѣѣ фѣе лѣѣ дѣ-
 рѣптѣ вѣчѣнѣ шѣ кѣмпѣрѣѣтѣрѣж ꙗ вѣчѣ . лѣѣ шѣ кѣкѣнѣлѣор сѣѣ
 шѣ а тот рѣдѣа сѣѣ чѣнѣ сѣ вѣ алѣѣѣѣ . шѣ ної дѣѣка ам вѣзѣт
 дѣ а лѣор бѣнѣ вѣе . токмалѣ шѣ платѣж дѣ плѣн : фѣѣкѣтѣѣѣм
 дѣла ної а частѣ мѣртѣрѣѣѣ . шѣ ам пѣс печѣтѣа вѣрашѣлаѣ ка сѣѣ
 фѣе дѣ крѣдѣнѣцѣж . (знатѣсе . ѣ Тотрѣш лѣѣт . 30 мѣѣсѣца ѣѣк . дѣ .)

XII.

1593.

(Luca Stroici: de B. P. Hăjdeu, București 1864, p. 26.)

Tatăl nostru de Luca Stroici.

Parintele nostru ce iesti in ceriu, swingaskese numele teu: se vie inpereția ta, se fie voia ta, komu ie in ceru assa ssi pre pemintu. Penia noastre secioase de noai astedei. Ssi iarte noae detoriile noastre, cum ssi noi lesem detorniczilor nostri. Si nu aducze pre noi in ispite, ce ne mentuiaste de fitlanul. Ke ie a ta inpereția ssi putara ssi cinstia in veczij vecilor, Amen.

XIII.

1607.

(Codex Sturdzanus, p. 196—216. — Cuvente den Bătrâni II, 99 urm.)

Catechismul.

Атреварѣ крециннѣскж.

Атреварѣ . Крециннѣ цин?

Ръспоунск . Крециннѣ.

А. Кареле шмшл крециннѣ?

Р. Ѓмоуль крециннѣ жсте ачела шмъ чинѣ .р Хс . крѣде .
шин вѣазж коумъ сѣнтѣ токмѣлеле . крѣде ертычюнѣ пжкѣте-
лорѣ дела татѣль сѣнтѣ домнезоу кѣ н се ва дѣ .р харѣ
пре .р Іс . Хс.

А. Дела чинѣ те кѣмн крециннѣ?

Р. Де лѣ Хс.

А. Коу че верн адеврѣд кѣ цин крециннѣ?

Р. Коу ачѣл кѣ м'ам вотеизать . р ноумеле татѣлоуи
шин фѣолоуи шин дѣолоуи сѣнтѣ шин крезѣ .р Іс . Хс.

А. Коу ман моулѣтѣ . коу че верн адеврѣд?

Р. Коу ачѣл кѣ цѣоу рѣджчина крециннѣжтѣцѣен.

А. Кжте лоукроуре требоуѣце сѣ цѣн шмоуль крециннѣ?

Р. Чинчи лоукроуре.

Л. Кареле-съ ачѣлѣ?

Р. Де ртѣн зѣче поржичѣле але лоѹи домнезеѹ. а доа крединца крейинѣскж. а треа татѣль нѹстроѹ. а патра бѹте-зоѹль. а чинчѣ коѹминекжтоѹра.

Л. Пре чѹне-шь дѣде домнезеѹ. зѣче коѹвинѣтеле сале афѣрж?

Р. Пре Мѹнси прѹрокъ пре доаѹ табеле де пѣтраж а врѣхоѹл моѹнтѣлѹи де Синде.

Л. Зѹ чѣле зѣче коѹвинѣтеле.

(Р.) Де ртѣн: лоѹ сѣнтѣ домноѹл домнезеѹ ал тѣоѹ пре лѣнѣж мене домнезен стрѣини сѣ н'анен. а доб: ноѹмеле домнѣлѹи домнезеѹлоѹи тѣоѹ а хѣрь сѣ ноѹ-ль ан пре а гоѹра та кѣ невиноватѣ ноѹ верн фѣи. а треа: сѣрѣѣзж доѹме-нека. а пѣтра: татѣ-тѣоѹ ши моѹмж-та чинстѣще-н сѣ верн сѣ анен зѣле моѹл'те ши боѹне пре пѣмжнтѣ. а чинчѣ: сѣ ноѹ оѹчѣзи. а шасе: сѣ ноѹ фѣи коѹрварн. а шапѣтѣ: ноѹ фоѹра. а шѣта: сѣ ноѹ фѣи мѣртоѹрѣ стрѣмѣж вечиноѹлѹи тѣоѹ. а нѣла: сѣ ноѹ пофѣиши каса вечиноѹлоѹи тѣоѹ. а зѣчѣѣ: сѣ ноѹ пофѣиши вечинѣлѹи тѣѹ нече моѹаре-н. нече фѣта-н. нече фѣчороѹл. нече боѹль. нече калоѹль. нече немика че асте ал' лѹи.

Л. Анѣи сѣ грѣимѣ де пре хасна челѹр зѣче коѹвинѣтеле але лоѹи домнезеѹ. дерѣитѣ чѣ-ши дѣде домнезеѹ зѣче коѹвинѣтеле сале афѣрж. сѣ не пре'нтроѹ але испѣснѣмѣ?

Р. Ноѹ дерѣптѣ ачѣлѣ кѣ нѣмерилѣк ноѹ ле поате аплѣѣ депанѣ.

Л. Дарж дерѣиче лѣѹ датѣ афѣрж?

Р. Дерѣитѣ трен фолбѣсѣре: фолбѣсоѹл дѣ.ртѣн: коѹм нон пѣкателе ноастре. сѣ ле потѣмѣ кѣноаще де а ен пре нон сѣ не смернѣмѣ. ши сѣ мѣрѣемѣ ла врачю ла Іс. Хс. алѣ доале фолбѣсѣ: коѹмѹ не дѣде зѣче коѹвинѣтеле сале сѣ лѣвѣцѣмѣ фѣипѣте боѹне крейиннѣлѹр ши вѣацж боѹнж. а треа фолбѣсѣ: коѹм шаменн фѣкжторн де ржѹ сѣ се атоаркж кѣтрж домнезеѹ.

Л. Дѣка нѣѹ датѣ домнезеѹ кѣвинѣтеле сале афѣрж сѣ не испѣснѣм пѣтрѹ але. дарж преи че не вѣмѣ испѣси?

Р. Пре а крединца дерѣпѣтж.

Л. Че не лѣвѣцж пре крединца дерѣпѣтж?

Р. Евѣлѣа.

Л. Че ѣ Евѣлѣа?

Р. Боѹнж вѣстире ши вѣселѣе дела тѣтжѣлѣ сѣнтѣ домне-зеѹ коѹм ноаѹ нѣ ва ерта тоате пѣкѣтеле дерѣптѣ Іс. Хс.

А. Пре чине-шь дѣде домнезеѿ еугла сѧ афѣрж?

Р. Пре фѣю-лѣи чель сѣнтѣ . съ пре (?) чине поржичи
ноаѡ боукоуѣе ши мнѧ ши ертѣчюнѣ пжкателѡр.

А. Че ѣ дѣрж крѣдинца чѣа че ноаѡ требоуѣще съ не
нспѣсим?

Р. Нѣдѣжде ꙗ мѣла татѣлѣи сѣнтѣ домнезеѿ дерпѣ
моартѣ фѣюлѣи чель сѣнтѣ.

А. Зи крѣдинца чѣѡ фѣкѣт . вѣ . апсѧи.

Р. Капѣ де днѣтѣи де фѣпѣта лоуѣиѣн .: Крѣзь ꙗтрѡ
доуѣнезеѿ ꙗ татѣлѣ поутѣрникѡуѣ фѣкѣтѡрюл черюлѣи ши аѣ
пѣмжнтѣлѣи вѣзоутелѡрѣ ши невѣзоутелѡрѣ . кап аѣ донѣ
де скѣмпарѣт : ши ꙗтроу оуѣноуѣ домнѣ Іс . Хс . фѣюлѣ лѣи
домнезеѿ . че-оу нѣскѣтѣ диннѡрѣ . ꙗсѣ де ꙗ татѣлѣ нѣскоут
маните де тоате вѣкѣре . лѣминѣ дела лѣмѣнѣ . домнезеѿ де
репѣ де ꙗ домнезеѿ дерпѣтѣ . нѣскоут ꙗсѣ нѣфѣкѣтѣ . оуѣноуѣ
коу татѣ пре ꙗ чѣне тоате фѣкоутѣ сѣнтѣ . дерпѣтѣ нѣн ѡ-
менѣи . ши дерпѣтѣ нспѣсенѣе ноастрѣ ве(нн)-тѣѡ де ꙗ черю .
ши доу нѣскоутѣ де ꙗ дѣоуѣлѣ сѣнтѣ . ши ꙗ Марѣѣ фѣтѣ
ѡмѣ фѣоу . рѣстикѣнитоу-сѣѡ дерпѣтѣ нѣн соуѣпѣ Пѣлатѣ де ꙗ
Пѣнтѣ . кнѣоутѣ ши ꙗгрѡпатѣ ши ꙗвнѣе а трѣѡ зѣ . доуѣнѣ
скрѣпѣтоуѣрѣ ши съ соуѣи ꙗ черю ши шѣдѣ а дерѣпѣта татѣ-
лѣи . ши ѡрѣ вѣне-ѡа коу сѣлѣѣ а жоуѣдека вѣни ши мѡрѣцѣи .
кѣ ꙗпѣрѣжѣѣ лоуѣи ноу ѣсте ѡберѣшенѣе . Капѣ аѣ трѣнѣе де
сѣнѣцѣе : ши ꙗ дѣоуѣлѣ сѣнтѣ домнѣѣ че вѣн фѣѣче . ꙗсѣ дела
татѣлѣ вѣне ши ꙗ татѣлѣ ши ꙗ фѣюлѣ съ нѣ ꙗкинѣжѣмѣ ши
съ сѣлѣвнѣмѣ . коуѣмѣ доу грѣѣтѣ прѡрѡчѣи . ши ꙗтрѣоуѣна сѣнтѣ
а сѣѡрѣѡлоуѣи апсѧлѡрѣ вѣскѣрека . мѣрѣтоуѣрнѣцѣе оуꙗ бѡтѣзѣ
съ съ ѡрте нѣжкатѣе . ацѣпѣтѣмѣ скоуѣлѣтоуѣлѣ мѡрѣцѣлѡрѣ ши
верѣ фѣи вѣоу ꙗ вѣчѣе . аминѣ.

А. Че ѣсте а трѣѡ парѣе че требоуѣще крѣциноуѣлѣи .
съ цѣе?

Р. ѣсте татѣлѣ нѡстроу че-оу ꙗ вѣцѣатѣ ꙗсоуѣшѣ Іс .
Хс . пре апсѧи . Маѡѣи зѣ . ши Лѡкѣ нѣ.

А. Зи ѡче-нашѣ рѣмжнѣцѣе съ ꙗцѣѣлѣѣѣмѣ.

Р. Татѣлѣ нѡстроу че нѣи ꙗ черю . сѣнѣцѣѣскѣ-се ноуѣ-
мѣе тѣоу . съ вѣе ꙗпѣрѣжѣѣе та . фѣѣе ѡѡ та коуѣмѣ ꙗ черю .
аѣѡ ши пре пжмжнтѣ . пѣта ноастрѣ сѣцѣѡсѣ дѣ-нѣ ноаѡ
аѣтѣ-зѣи . ши ѡртѣ ноаѡ грѣѣѡлѣлѣе ноастрѣ . коуѣмѣ ертѣ(ѣмѣ)
ши нѣн грѣѣнѣцѣлѡрѣ нѣѡцѣи . ши ноу нѣ доуѣче ꙗ нѣпѣсте . че нѣ
нзѣѣѡвѣцѣе пре нѣн де хнѣлѣкѣноуѣлѣ . кѣ а та ѣ ꙗпѣрѣжѣѣе ши
нѣтѣѣрѣкѣ ши сѣѡѡа ꙗ вѣчѣе . аминѣ.

А. Къте рѣндоуѣ де лоукроуѣ съ не коуприндема ꙗ роугжчюне?

Р. Доаш.

А. Кареле-съ ачѣлѣ.?

Р. Мил'коунтѣра шн дѣтоул де харѣ.

А. Че асте мил'коунтоуѣра шн дѣтоул де харѣ?

Р. Мил'коунтѣра асте ачѣл. кѣнды чѣрема чевѣ де ла домнезеѣ шн авема греѣу шн невоиѣ ноастроѣ. сѣнтѣ ноумеле ал' лоун пре ацоуторю съ-лъ кемжм.

А. Че ѣ дѣтоуль де харѣ?

Р. Дѣтоуль де харѣ асте ачѣл. кѣндоу не адоучема амниѣ де пре тоате фѣиѣтеле боуѣ але лоун домнезеѣу шн дѣма харѣ лоун пре ꙗ Хс.

А. Къте лоукроуѣ требоуѣсъ съ фѣе ꙗ роугжчюне?

Р. Чинчи лоукроуѣ. Дертѣн: поржнчѣлеле. къ домнезеѣу лоу поржнчнѣ шн лоу лѣсѣтъ съ роугжм. ꙗ доаш: фѣгждоуѣтоу-нѣѣу къ не ва пре нон аскѣл'та. ꙗ треѣ: крединца къ тоате фѣгждоуѣтѣриле лоун домнезеѣу коу кредитиѣ ноуман съ ле поутема коупринде ла нон. ꙗ патра: чѣрѣре греѣ шн невоиѣ соуфлетоулоун шн троупоулоун. ꙗ чинчѣ: ꙗ ал коун ноумѣ требоуѣще съ чѣрема съ вѣри съ цѣи ноуман ноумеле лоун Ис. Хс.

А. Къте чѣрѣри сънтѣ ꙗ тѣтѣль нѣстроу?

Р. Шаѣте чѣрѣри сънтѣ, трин-съ дн ꙗ але де вѣаца де вѣкѣ. пѣтроу чѣрѣре дѣспре вѣаца ачѣиѣи лоуми.

А. Че асте ꙗ пѣтра пѣрте че требоуѣще съ цѣе крѣциноуѣ?

Р. Ботѣзоуѣ коум лоу скрѣсъ сѣнтоуѣ. Мѣ. Бѣгланѣтъ. капѣ ман апон. оунде зисѣ домноуѣ доумнезеѣу нѣстроу Ис. Хс: пѣсѣци ꙗ тоатѣ лоумѣ ꙗ вѣѣацн тоате лименѣе вѣтезаци ꙗ ноумеле тѣтѣлоун сѣнтѣ. шн ѣрѣ зисѣ ꙗ Бѣгланѣ лоун Марко капѣ ман апон: чинѣ вѣ крѣде шн ва фѣи вѣтезѣтъ испѣснѣтъ ва фѣи. чинѣ ѣрѣ ноу ва крѣде ѣернтѣ вѣ фѣи.

А. Че асте ꙗ чинчѣ пѣрте че требоуѣще крѣциноуѣлоун съ цѣе?

Р. Коуменѣжтоуѣра дела прѣѣтѣлъ. че асте скрѣсъ де сѣнѣиѣи Бѣгланѣти мѣ. рѣз; мѣрк. ѣд; лоук. рѣ шн сѣнтоуѣль Павѣлъ апѣлъ.

А. Зи чѣле коуѣинѣ.

Р. Домноуѣ домнезеѣу Ис. Хс. доупѣж чинѣ лѣш пѣтѣж шн бѣгослови. шн фѣрѣм'се шн дѣде оуѣеничнѣлѣр сѣн. шн зисѣ: лоуѣици шн мѣжнѣацн. къ ачѣста асте троупоуѣ мѣѣѣу. чѣ

се дѣде дерѣпѣтѣ кон . ачѣста фѣчеци кѣндѣ веци фѣче помѣна мѣ . ашѣшдере ши пжхарѣ лоуѣ доупж чинж ши благослови . ши дѣде оученичнлѣр сън . ши зѣсе : вѣци тѣци де . ꙗ тр'жнѣ ачѣста асте синѣле мѣоу де лѣце нолѣ . че се вѣ вѣрѣд дерѣпѣтѣ кон . дерѣпѣтѣ моулѣци съ вѣ се лѣте пжкѣтеле . ачѣста фѣчеци поурурилатѣ . кѣндѣ веци фѣче помѣна мѣ .:

Скрѣам ѣв попа Григорѣ днѣ Мжхачю . ꙗ зилеле лѣн Батѣрѣ Боу'доужарю краю . карте чирн съ вѣ лѣтреба коу ал'тоуѣ съ цѣе рѣспѣнде . лѣрѣ ноумжроуѣ аналѣр . дела лѣдам ,зрѣѣ . ан . дела наѣцерѣ лѣн Хс . ,ахз . ан .

XIV.

1609.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Roman 7117.)

Ѣв тоадѣр шолтозол де роман . ши съ . вѣ . прѣгари ѣт там скрѣм ши мѣртѣрнѣм ши дѣм цинѣ . ко ал нострѣ запис . ком аѣ венит . лѣнантѣ нострѣж . Иѣнашко фѣчюрюл лон каракезел де приѣнѣ ко сѣро-са ко мѣгдѣлнн . ши ко дѣмнтрашко бохош . ши с'аѣ токмнт ѣн дѣаѣ вѣндѣт . иѣнашко фѣчюрюл лон каракизел . ко сѣро-са мѣгдѣлнн . дерѣпѣтѣ ѣчинѣ а лѣр . че аѣ авѣт . ꙗ сат . ꙗ лѣтѣнѣци . де цинѣтол крѣлѣгѣторѣ а трнѣ лѣрте де сат . ко тот венитѣл . ши де ꙗ царннѣ ши де ꙗ кѣмпѣ ши де ꙗ пѣдѣре . ши де ꙗ апѣ . ши де ꙗ тот лѣкол тот а трнѣ ши аѣ ко(м)пѣрат . дѣмнтрашко бохош . ка съ-н хѣе лон ѣчинѣ . ꙗ вѣчѣ нетрѣкот . ши аѣ ко(м)пѣрат . дерѣпѣтѣ ѣн (450) талѣри . съ съ цѣе . при ман марѣ кридннѣцѣ . ши тѣрѣ . пѣчѣт ѣраш . при ачѣсто запис . ши лари мѣртѣрѣ . чн саѣ тѣмплат . лѣтро ѣн пои ѣнѣол ѣт ѣнѣѣѣн . н сѣкоѣн ѣнѣт(ѣрннѣ) ѣт бохошѣн . н пѣтрашко ап(рѣд) ѣт рошнѣри . ашѣ скрѣм ши мѣртѣрнѣм . ко ачѣсто запис . пнѣ . мѣце сѣп . ка . вѣѣт ,зрѣѣ.

А. Къте рѣндоуре де лоукроуре съ не коуприндема .р роугъчюне?

Р. Доаш.

А. Кареле-съ ачѣлѣ.?

Р. Мил'коунтѣра шин дѣтоул де харь.

А. Че асте мил'коунтоура шин дѣтоул де харь?

Р. Мил'коунтѣра асте ачѣл. кѣнды чѣрема чевѣ де ла домнезеѣ шин авема греоу шин неконж ноастрж . сѣнтъ ноумеле ал' лоун пре ацоутору съ-лъ кемжм.

А. Че ѣ дѣтоуль де харь?

Р. Дѣтоуль де харь асте ачѣл. кѣндоу не адоучема аминте де пре тоате фѣптеле боуне але лоун домнезеоу шин дѣма харь лоун пре .р Хс.

А. Къте лоукроуре требоуески съ фѣе .р роугъчюне?

Р. Чинчи лоукроуре . Дѣртѣн : поржичѣле . къ домнезоу доу поржичитѣ шин доу лѣсѣтъ съ роугъжм . П доаш : фѣгждоунтоун'коу къ не ва пре нон аскѣл'та . П трем : крединца къ тоате фѣгждоунтѣрнае лоун домнезеѣ коу крединцж ноуман съ ле поутѣма коупринде ла нон . П патра : чѣрере греѣ шин неконе соуфлетоулоун шин троуноулоун . П чинчѣ : .р ал коун ноума требоуаще съ чѣрема съ вѣрн съ цѣн ноуман ноумеле лоун Іс . Хс.

А. Къте чѣрери сѣнтъ .р тѣтъль нѣстроу?

Р. Шапте чѣрери сѣнтъ, трен-съ дн.р але де вѣаца де вѣкѣ . пѣтроу чѣрере дѣспре вѣаца ачѣцѣн лоуми.

А. Че асте а патра пѣрте че требоуаще съ цѣе крециноула?

Р. Ботѣзоуль коум доу скрѣсъ сѣнтоула . Мѣ . Бугланстѣ . капѣ ман апон . оунде зисѣ домноула доумнезоула нѣстроу Іс . Хс : пѣсѣци .р тоатж лоумѣ рѣѣцаци тоате лѣменѣе ботезаци .р ноумеле тѣтълоун сѣнтъ . шин ѣрѣ зисѣ .р Буглѣе лоун Марко капѣ ман апон : чѣне вѣ крѣде шин ва фѣ ботезѣтъ испѣсѣнтѣ ва фѣ . чѣне ѣрж ноу ва крѣде пернтѣ вѣ фѣ.

А. Че асте а чинчѣ пѣрте че требоуаще крециноулоун съ цѣе?

Р. Коуменикжтоура дѣла прѣстѣль . че асте скрисж де сѣнцин Бугланстѣ мо . рз ; мрк . ѣд ; лоук . рѣ шин сѣнтоуль Павелъ апсѣл.

А. Зи чѣле коувинте.

Р. Домноула домнезоу Іс . Хс . доупж чинж лшш пнтж шин благословѣн . шин фржм'се шин дѣде оученичлшр сѣн . шин зисѣ : лоуаци шин мжикаци . къ ачѣста асте троупоула мѣоу . чѣ

се дѣде дерѣпѣтѣ вон . ачѣста фѣчеци кѣндѣ вѣци фѣче помѣна мѣ . ашѣшдере ши пѣхарѣ лоуѣ доупѣ чинѣ ши бѣгослови . ши дѣде оуѣнинчлаѣр сѣн . ши зѣсе : бѣци тоѣн де . ꙗ трѣжнѣ ачѣста асте снѣцѣле мѣоу де лѣѣе нолѣ . че се вѣ вѣрсѣ дерѣпѣтѣ вон . дерѣпѣтѣ моуѣци сѣ вѣ се мѣте пѣкѣтеле . ачѣста фѣчеци поуѣроуѣнлѣ . кѣндѣ вѣци фѣче помѣна мѣ .:

Скрѣс'ам ѣѣ поѣа Грѣгорѣ дн.ꙗ Мѣхачю . ꙗ зѣлѣле лѣн Бѣтерѣ Боуѣдоуѣжарю краю . картѣ чнрѣ сѣ вѣ . ꙗтреѣа коу ал'тоуѣ сѣ цѣе рѣспѣнде . ꙗрѣ ноуѣмѣроуѣ аналѣр . дела ꙗдам ,зрѣѣ . ан . дела наѣѣрѣ лѣн Хс . ахз . ан .

XIV.

1609.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Roman 7117.)

ѣѣ тоадѣр шолтозол де роман . ши сѣ . вѣ . прѣгарѣ ѣт там скрѣем ши мѣртѣрѣсѣм ши дѣм цнре . ко ал нострѣ запис . ком аѣ венѣт . ꙗнанѣтѣ носртѣ . Иѣнашко фѣчюрюл лон каракѣзел де прѣнѣтѣ ко сѣро-са ко мѣгдѣлѣн . ши ко дѣмнтрашко бохош . ши с'аѣ токмѣт ѣн дѣкаѣ вѣндѣт . нѣнашко фѣчюрюл лон каракѣзел . ко сѣро-са мѣгдѣлѣн . дерѣпѣтѣ ѣчинѣ а лор . че аѣ авѣт . ꙗ сѣт . ꙗ плѣтѣнѣци . де цннѣтол крѣлѣгѣторѣе а трѣнѣ партѣ де сѣт . ко тот венѣтол . ши де . ꙗ царѣнѣ ши де . ꙗ кѣмпѣ ши де . ꙗ пѣдѣре . ши де . ꙗ апѣ . ши де . ꙗ тот лѣкол тот а трѣнѣ ши аѣ ко(м)пѣрат . дѣмнтрашко бохош . ка сѣ-н хѣе лон ѣчинѣ . ꙗ вѣкѣтѣ нѣтрѣкот . ши аѣ ко(м)пѣрат . дерѣпѣтѣ ѣн (450) тѣлѣрѣн . сѣ сѣ цѣе . прѣ ман марѣ крѣдѣнѣцѣ . ши тѣрѣе . пѣчѣт ѣраш . прѣ ачѣсто запис . ши марѣн мѣртѣрѣе . чн сѣд тѣмплат . ꙗтро ѣн поѣ ѣнѣчюл ѣт ѣнѣѣѣци . н сѣкоѣн вѣст(ѣрѣнѣк) ѣт бохошѣци . н пѣтрашко ап(род) ѣт рошнѣрѣн . ашѣ скрѣем ши мѣртѣрѣсѣм . ко ачѣсто запис . пнс . мѣѣе сѣн . ка . вѣѣт ,зрѣѣ .

ЕУ БОЛ (?) ЦЕФАИ СНЕ МИРОН . И СЪ СЕСТРА ИГ(О) СОРА АРИ-
ЧМЕ . НЕПОТА АЪИ МИРОН . СТЪИНЕПОТА АЪИ ВЛАНКО ШЕТРАЮЛ .
ШИ КЪ ФИЧОРЪЛ МЕЪ КАЗАЛ . ШИ КЪ БОНСЪ . АРИШИНЕ ПРЕ НЕИ
ЦИМ . ЦИМ (!) ШИ МОЪТОРОСИМ КЪ ЧЕСТЪ ЗАПИС . ШИ СКРИСОРЪ .

XVII.

(Ms. Bibl. Centr. Bucur. No. 296, 4°, 69 pagine.)

ПінтрѸ кѸржіѸ кѸм нѸ сѸ кѸдѸ ннч чѸлѸра чѸ снмтѸ
рѸсѸрацн сѸ сѸ тѸвжѸлѸскѸ тот дѸѸнѸ ꙗ пѸкѸтѸ.

(Pag. 1—10.) Корно рѣз . лѣвѣдѣи пре дѣмнѣзѣх . рѣрѣ
трѣпѣрнѣх вѣдѣтрѣ . шн рѣрѣ сѣфлѣтѣлѣх вѣдѣтрѣ чѣ сѣмѣтѣх а лѣн
дѣмѣтѣх . шрѣ дѣ чѣ мѣщн скрнѣ . бѣнѣ шѣтѣ шѣмѣлѣ дѣ мѣшѣрѣ
сѣ нѣ сѣ атѣ . рѣгѣ . шрѣх пѣнтрѣх кѣрѣвѣ . карѣлѣш мѣшѣрѣ са сѣ
анѣж . шн карѣш ѣжрѣатѣлѣх сѣх сѣ анѣж . мѣшѣрѣ сѣ фѣкѣ
кѣмѣ сѣ кадѣ чѣнѣтѣ ѣжрѣатѣлѣш . ашнѣждѣрѣ шн ѣжрѣатѣлѣ
моѣрѣнн . мѣшѣрѣ нѣ бнрѣщѣнѣ кѣ трѣпѣлѣ сѣх чѣ ѣжрѣатоѣлѣ .
ашнѣждѣрѣ шн ѣжрѣатѣлѣ нѣ бнрѣщѣнѣ кѣ трѣпѣлѣ сѣх чѣ моѣшѣрѣ .
пѣнтрѣчѣкѣ нѣ вѣ рѣпѣрѣщнрѣщнѣ шнѣлѣ дѣ алѣатѣх . нѣман пѣнтрѣх
кѣрѣщѣнѣ кѣтѣ-ѣа вѣрѣмѣ ка сѣ пѣтрѣчѣннѣ рѣ постѣ шн рѣ рѣгѣ .
шн шрѣ вѣ лѣдѣнѣцѣ рѣпрѣшнѣ . ка сѣ нѣ ѣж нѣжнѣстоѣтѣскѣ са-

тана пентрѸ несокотница воастрѸ . шрѸ мчѣста зѸк, фнѣсѸ
чине ва врѣ де воѸнѸ [воѸ] шрѸ нѸ де нѣвоѸ . к'ашѸ врѣ сѸ
хѣ тоци оаменѸн коуѸмоу-с ши еѸ . че кáрнлеш дарѸл сѸѸ аре
де ла дѸмнѣзѸѸ . ѸнѸл . ѸтрѸ кип . алыѸл' . Ѹтр'ал'т кѸпѸ .
знк чѣлора че нѸ-с мѸрнтате ши ѡдѸжлор . кѸ ле ѡсте лорѸ
ѡнѣ сѸ пѣтрѣкѸ ка ши мѣне . шрѸ де нѸ вѸрѸ пѸтѣ цинѣ сѸ
сѸ мѸрѸте . кѸ ман ѡнѣ ѡсте сѸ сѸ мѸрѸте, декѸт сѸ сѸ
апрннзѸ . шрѸ чѣлор мѸрнтате ле знк . рсѸ нѸ еѸ че дѸм-
нѣзѸѸ : мѸшрѣ де вѸрѣат сѸ нѸ се фпáрыцѸ . шрѸ де сѸ ва ши
фпáрыцѸ сѸ пѣтрѣкѸ фѸрѸ де вѸрѣат . сáѸ сѸ се фпач(Ѹ) кѸ
вѸрѣатоула . ши вѸрѣатѸл мѸшрѣ сѸ нѸ-ш ласѸ.

КорнѸ рлд . скрисѸ-в'ам воаѸ ф кáрѸте . сѸ нѸ вѸ áмѣсте-
каци кѸ кѸрѣлѸ . ши нѸ нѸман кѸ кѸрѣарѸн ачиѸн лѸмн сáѸ
кѸ лáкомѸн ла аѡцѸѸ . сáѸ кѸ апѸкѸторѸн . сáѸ кѸ фкннѸторнн
ѡзнлор . кѸч кѸ вѸ сѸ кадѸ сѸ шиц дн.Ѹтр'ачастѸ лѸмѸ . шрѸ
акмѸ в'ам скрисѸ воаѸ сѸ [нѸ] вѸ аместѸкац . де сѸ ва грѸн
нѣцѸнѣ вр'Ѹн крѣцинн . оаре кѸрѣар . оаре лáком ла аѡцѸѸ . оаре
фкннѸтѸрѸ ѡзнлор . оаре окáрынкн . оаре ѡцнѣѸ . оаре апѸкѸ-
торю . кѸ ѸнѸл ка ачѸла сѸ нѸ нѣч мѸнѸкац . кѸ че трѣкѸ ам
кѸ чѣн некредѸнчѸш сѸ-н цѸдек? . аѸ дѸрѸ нѸ цѸдекаци ѡн пре
чѣн ден лонтрѸу? . шрѸ пре чѣн ден афáрѸ н ва цѸдека дмнзѸѸ .
д'кчн лѣпѸдацн фши-вѸ дѸнѸтрѸ ѡн пре чѸла чѸ-н рѸѸ . оаре
кѸтѸза-ѡа нѣцѸнѣ де ѡн де ва аѡтѸ вр'Ѹ трѣкѸ кѸ нѣцннѣ сѸ
сѸ цѸдѸчѸ фнáннѸт'к чѸлѸрѸ нѣднрѣцн . шрѸ нѸ фнáннѸтѸ скнн-
цилор? . сáѸ аѸ дѸарѸ нѸ цнцн кѸ сѡнцн вѸрѸ цѸдека лѸм'к .
ши де сѸ вá цѸдека де ѡн лѸм'к . нѸ вѸ сѸ кадѸ фнáннѸт'к а
цѸдѸкѸ прѸстѸ . нѸ цнц кѸ ши фѸерилшрѸ ѡ[м] цѸдека? нѸ
нѸман лѸмѸн? кѸ дѸѡцн вр'Ѹ пѸрѸ лѸумаскѸ . чѣн окѸрыцн
прѣчѸѸ Ѹ пѸнѣц ф сѸѡѸрѸ? . ка сѸ вѸ хѣ рѸшннѣ воаѸ грѸскѸ .
ашѣ нѸ ѡсте нѣч ѸнѸлѸ . ѸтрѸ ѡн фце[лѸ]нѸтѸ . ка сѸ по[а]тѸ
цѸдека фтрѸ фрáтѸлѸ сѸѸ? че фрáтѸ коу фрáтѸ сѸ цѸдекѸ . ши
фкѸ ш'ачáста фнáннѸт'к чѸлѸрѸ некредѸнчѸшн . ѡтѸ кѸ тотѸл
ѡсте воаѸ рѸшннѣ . кѸ аѡцн пѸрѸ фнѸ де ѡн . пентрѸ че нѸ
сѸмѸтѸцн ман врѣтѸс ѡн нѸпѸстѸнѸцн? ши пентрѸ че нѸ сѸм-
тѸцн ѡн ман врѣтѸс прѸдацн? че фнкѸ ѡн нѸпѸстѸнѸцн
ши прѸдацн . ши фнкѸ фѸннѸдѸ-вѸ фрáцн . сáѸ аѸ дѸрѸ нѸ
цнц кѸ нѣднрѣцнцн фпѸрѸцѸла (черюлѸн адаѸс la margine) нѸ
ѡр дѸѡжнѸдн? . нѸ вѸ фшѸларѣцн пре сѸнѸ . кѸ нѣч кѸрѸвáрѸн .
нѣч фкннѸтѸрѸн ѡзнлорѸ . нѣч прѣкоуѸрѸвáрѸн . нѣч чѸѸ че сѸ
спѸркѸ фшншн пре сѸнѸ . нѣч чѸѸ че (дá)Ѹ ѡн фтр'аслáм . нѣч
дѸсѸднѸтѸрѸн . нѣч апѸкѸтѸрѸн . фпѸрѸцѸѸ черюлѸн нѸ вѸрѸ

добѣжнѣди . ши атѣици че ераци . че в'ац свиницѣт . че в'ац спѣлат . че в'ац фдирѣитат' . кѣ нѣмѣле двѣмнѣ(лѣ)н нѣстрѣ лѣн Іс . Хс . ши коу нѣмѣле двѣмнѣзѣлѣн нѣстроу .

(Pag. 13—19.) Крединчос кѣвѣнтѣ . съ нещине похтѣще прециѣ . бѣн лѣкрѣ похтѣщѣте . че съ [ка]дѣ прѣстѣлѣн съ х'ѣ невинновѣт . знѣи мѣри бѣрѣат . трѣзѣ . кѣрат . смѣрин . кипеш . юенторѣ ла немѣрнѣиц . лѣвѣцтор (!) . небицнѣ . неѣчиѣгаш . нестрѣ-лѣгѣторѣ ла лѣвѣцѣ . че бѣжид . неѣвѣднѣиц . неюенторѣ ла арьѣнт . (!) де кѣса са бѣне съ съ невоѣскѣ . фѣчорѣи съ н'анѣж . фторѣу пѣкѣре кѣ то[а]тѣ кѣрѣицѣ . кѣ де ноу ва цѣи нещине съ-ш ток-маскѣ касѣ сѣ . дарѣ бѣсѣрѣка лѣи дѣмнѣзѣ кѣм о ва пѣта ток . мѣи? съ нѣ х'ѣ ботѣзѣт де кѣрѣидѣ . ка съ нѣ съ мѣндѣрѣскѣ съ кѣзѣ ф пѣкателе дѣвѣолѣлѣн . каде-сѣ лѣн съ анѣж ши лѣвѣ де шм бѣи . де чѣн некрѣдинѣицѣи . ка съ ноу кѣзѣ ф мѣстрѣре ши ф лѣицѣл вѣрѣжмѣшоуѣлѣн . дѣшконѣи ашижѣере кѣрѣицѣ . съ нѣ х'ѣ фдоицѣи ла кѣвѣнтѣ . съ нѣ бѣ вѣнѣ мѣлѣтѣ . съ нѣ х'ѣ лакоми ла стрѣиѣсѣрѣ . съ анѣж крѣдинѣицѣ ф тѣнѣж . кѣ фѣре кѣрѣатѣ . ш'ачѣицѣ съ съ фтрѣе мѣнѣицѣ . дѣп'ач(ѣ?) съ слоу-жѣскѣ фѣидѣ невинновѣицѣ . мѣриѣе лѣр ашижѣере съ х'ѣ коу-рѣте . неѣлѣетѣицѣи . кѣрѣте . крѣдинѣицѣи фтрѣ тот . дѣшконѣи съ х'ѣ оуѣи мѣри бѣрѣат . фѣчорѣи бѣне съ-и сокѣтѣскѣ ши кѣсѣе сѣле .

Фѣиѣл мѣиѣ тѣицѣ . [пѣтрѣачѣ тѣмѣ лѣсѣт ф крѣицѣ .] ка съ токмѣицѣи чѣле неѣтѣкѣицѣи . ши съ поуѣи пре ф тѣте ѣрѣ-шѣе пѣпы . кѣм тѣм лѣвѣицѣам (! л . ат) де ка хѣи нещине фѣрѣ де вѣицѣ . знѣи мѣри бѣрѣат . съ анѣж фѣчорѣи невинновѣицѣи . нѣ фтрѣ ѣкѣрѣ де кѣрѣицѣ . сѣлѣ неѣлѣкаицѣи . кѣ съ кѣде прѣстѣлѣн съ х'ѣ невинновѣт ка ѣи токѣмѣицѣи ла ѣи дѣмнѣзѣ . неѣтѣпѣрѣсѣицѣи . неѣтѣицѣицѣи . неѣгѣстѣрѣицѣи . неѣчиѣгаш . неѣлѣком ла лѣвѣицѣи . че юѣи-тѣорѣ ла стрѣиѣицѣи . юѣицѣи ла бѣицѣе лѣтѣицѣи . кѣрѣат' . дѣиѣицѣи . фгѣдѣицѣицѣи . пѣсѣицѣи . съ аѣицѣицѣицѣи пѣицѣи крѣдинѣицѣи чѣ дѣвѣарѣ кѣ кѣвѣнтѣ де лѣвѣицѣицѣи . ка съ х'ѣ пѣтѣрѣицѣи ла лѣнѣвѣицѣи кѣ лѣвѣицѣицѣи дѣвѣарѣ . ши чѣи че съ лѣпѣицѣицѣицѣи съ-и лѣиѣицѣицѣицѣи . кѣ сѣицѣи мѣлѣицѣи фдѣрѣиѣицѣи .

(Pag. 26—27.) Крѣицѣи рѣицѣи . Кѣ лѣвѣа ачѣсѣа нѣ с'ѣлѣ ѣпѣицѣи де мѣицѣи ф хѣтѣрѣицѣи лѣицѣи . пѣицѣицѣи . кѣ лѣ дѣлѣи нѣ вѣицѣи юѣицѣи пре вѣи . дѣмнѣзѣи цѣи . шѣи че фѣицѣи вѣицѣи фѣицѣи(ѣ) . ка съ тѣицѣи нѣрѣ-вѣицѣи чѣлѣицѣи че похтѣицѣи съ не аѣицѣи вѣицѣи . ка де чѣицѣи че сѣ лѣвѣицѣи съ (сѣ) аѣицѣи коуѣи ши нѣи . кѣ ѣицѣи ка ачѣи сѣицѣи аѣицѣи мѣнѣицѣицѣи . лѣкрѣицѣи мѣнѣицѣицѣи . де съ лѣиѣицѣицѣи ф кѣи-пѣицѣи аѣицѣи лѣицѣи Хс . ши нѣ шѣицѣи а съ мѣицѣи . кѣ лѣицѣи

сатана съ скирѣжъ ꙗ кнп а ꙗцерь лѣминат . дѣчи нѣ мѣсте
лѣкроу мѣре . де съ воръ ши сѣвѣнлѣ лѣн ꙗкнѣн ка сѣвѣнлѣ
дирѣпѣцѣн . че сѣрѣшѣнѣлѣ лор ва хн дѣпѣ лѣкрѣлѣ лорѣ .

(Pag. 30—69.) Пентрѣ Іс . Хс . доминѣлѣ нострѣ . [фѣини
мѣен! вѣрѣмѣ дѣпон мѣте] ши коум аци аѣзнт къ антѣхрѣстѣ
ка винѣ . шѣакѣмоу антѣхрѣстѣ мѣлѣци симѣтѣ . пентрѣачѣ съ
ꙗцелѣцѣм . къ мѣсте чѣсѣлѣ дѣпон . дирѣтрѣ нон аѣ фост че
нѣаѣ фост де нон . къ дѣкрѣ хн фостѣ де нѣн арѣ хн петрѣ-
кѣнд коу нон . че ка съ съ арѣте къ нѣ сѣмѣтѣ де нѣн . ши
вон авѣци дѣрѣ дела сѣѣнтѣлѣ дѣхъ ши цинци тоѣте . нѣам
скрѣс воѣж къ до[а]рѣ нѣ цинци [адѣвѣра] . че пентроу къ о
цинци . къ ши тоѣтѣ мѣнѣюна дирѣтрѣ адѣвѣрѣ нѣ мѣсте .
дарѣ чѣнѣ мѣсте мѣнѣюнос? нѣман чѣла че съ ва лѣпѣдѣ къ
Іс . нѣ мѣсте Хс . ачѣста мѣсте антѣхрѣст . чѣла че съ лѣпѣдѣ де
тѣтѣжѣлѣ ши де фѣюлѣ . фѣе кѣрѣле че съ лѣпѣдѣ де фѣюлѣ нѣч
пре пѣрѣнѣтѣлѣ нѣрѣ . вон чѣаѣци аѣзнт дн ꙗтѣю . ꙗтрѣ вон ва
петрѣкѣче . ши де ва петрѣкѣче ꙗтрѣ вон чѣаѣци аѣзнт дн ꙗтѣю .
ши вѣн ꙗтрѣ фѣюлѣ ши ꙗтрѣ пѣрѣнѣтѣлѣ вѣци петрѣкѣче . ши
ачѣста мѣсте цюроуѣта чѣаѣ цюрѣнѣтѣ ноѣж ꙗнѣсѣши вѣѣца де
вѣчѣн . ачѣста-м скрѣс воѣж пентрѣ чѣм че вѣ ꙗшѣлѣ пре вѣн .
ши вон дарѣуѣлѣ чѣаѣци лѣат дирѣтѣжѣ ꙗтрѣ вон ва петрѣкѣче .
ши нѣ вѣж трѣвоуѣжѣци (!) съ вѣ ꙗвѣкѣче пре вон нѣцѣнѣ . че ачѣла
дѣрѣ вѣ ва ꙗвѣжѣца пре вон де тоѣте . мѣсте адѣвѣрѣ ши нѣ-н
мѣнѣюнос . ши кѣм ва ꙗвѣжѣца пре вон съ петрѣкѣци ꙗтрѣачѣ .
ка дѣка съ ва арѣтѣ съ авѣм ꙗдрѣзѣнѣрѣ . ши съ нѣ хнм рѣши-
нѣаѣци дн ꙗсѣлѣ ла вѣнѣрѣкѣ [лѣн] . де цинци къ мѣсте дирѣнѣтѣоу .
съ ꙗцелѣцѣци къ фѣекарѣле фѣаѣче дирѣнѣтѣте дела дѣꙗсѣ сѣаѣ
нѣскѣт . вѣдѣци че лѣбовѣ ка ачѣла нѣкѣ дат нѣѣж пѣрѣнѣтѣлѣ .
ка съ не кѣмѣжм фѣн лѣ(н) дѣмѣзѣлѣ . пентрѣачѣ лѣмѣ нѣ не цин
пре нон къ нѣ-лѣаѣ коуносѣкоуѣт ꙗнѣꙗсѣлѣ . юѣѣцилѣбр! акѣмоу сим-
тѣм фѣчѣорѣ лоуѣн дѣмѣзѣлѣ . ши ꙗкѣ нѣ сѣаѣ арѣжѣтѣ че вон хн .
цинм кѣнд съ ва арѣжѣтѣ къ вон хн асѣмѣнѣкѣ лоуѣн . къ вон
вѣдѣ преꙗсѣлѣ кѣмѣш мѣсте . ши фѣекарѣле ва авѣѣ недѣжѣдѣ
са прѣнѣсѣлѣ . съ ва коуѣрѣцѣи пре сѣнѣ кѣмѣнѣ ши ачѣла коуѣрат .
фѣе кѣрѣле фѣаѣче пѣжѣат . ши фѣрѣ де лѣкѣе фѣаѣ(ѣ) . къ ши пѣкѣаѣтоуѣлѣ
мѣсте фѣрѣжѣ де лѣкѣе . ши цинци къ ачѣла сѣаѣ арѣжѣтѣ ка съ ѣ
пѣкѣаѣтѣлѣ нѣострѣ . ши пѣкѣаѣтѣ ноу мѣсте ꙗнѣтрѣжѣлѣ нѣч ѣнѣлѣ . фѣе
чѣнѣе ва петрѣкѣче ꙗтрѣꙗнѣсѣлѣ нѣ ва грѣшѣнѣ . ши фѣе чѣнѣе грѣ-
шѣкѣе . нѣ лѣаѣ вѣзѣтѣ нѣч лѣаѣ ꙗцелѣс ꙗнѣꙗсѣлѣ . фѣини мѣен! нѣмѣ
съ нѣ вѣж ꙗшѣкѣе пре вон . къ чѣла че фѣаѣче дирѣнѣтѣте мѣсте
дирѣнѣтѣлѣ . кѣмоу-н ши ачѣла дирѣнѣтѣлѣ . шѣрѣ чѣла че фѣаѣ(ѣ) пѣжѣат .

и́сте дела вѣжжмашоуль . къ днѣтъю вѣжжмашоуль аѡ грѣшнт .
къ пентр'ачѣ с-аѡ аржтѣт фїюль лоуи дѣм'не[зж]ѡ . ка съ рѣси-
пѣскѣ лѣкрѣрнле вѣжжмашоульи . фїе кареле и́сте нѣскѣт дела
дѣмнезѣѡ пѣкате нѡ фач(е) . къ съмѣница лѡи пѣтрѣче ртрѣ(н)-
сѡ ши нѡ поате грѣши . къч къ и́сте нѣскѣт дела дмнзѣѡ .
пентр'ачѣста снмѣ аржтѣци фечѡрїи лѡи дмнзѡ ши фечѡрїи
вѣжж'машоулоуи .

Иѡда шерѣбѣл' лѡи Іс . Хс . [фрателе лѡи Іакувѣ] . Челора
че снмѣ ботезаци ртрѡ дмнзѣѡ пѣринѣтеле . де Іс . Хс . алѣши
че лї-и нѣмеле свїици . мїалѣ воаж ши пѣче ши любѡвь ка съ
съ рмѡльцѣскѣ . Ювїицнлорѣ ! . кѡ тоатж невоицца фак воаж
скрисѡ[а]ре пентрѡ мѣнтѣирѣ воѡстрѣ а тѣтѡрѡрѣ . де невоѣ-м фѡ
а скрие воаж . де мѣ рѡгѣ съ вж невоици пентрѡ кредниц[а]
свїицилор че-и дѣтж воаж . къ ртрѡрѣ нѣше оамени оаре кѣ-
рїи . че-с де д(е)мѡльѣ скрїиши ртр'ачест пѣкат де некоуѣрѣѣе .
де скїрѣж дѡрѡл дѣмнезѣѡлѡи нѡстрѡ ртроу спѣркжчїѡне .
ши де ѡнѡль дмзѣѡ десѡнторїѡл ши домнѡль нѡстрѡ Іс . Хс .
съ лѣпѣдж . воѡ мї-и съ вѣ адѡк аменте . съ цинци вои ѡна
ачаста : къ дѣмнезѣѡ . оамени днѣ цара вѣупетоульи скоѡсе .
алѣ дои́ле ржнд пре чеѡ че нѡ крѣзѡрѣ и пѣрѣдѡ . рцѣрїи чеѡ че
нѡ-ш фѣрїрѣ чїнстѣ са . че-ш лѣсарѣ пѣтрѣчерѣ са . спре мѡнкѣ
ла зѡа чѣ маре кѡ легѣтѡри недезлегате сѡїтоу ртѣнѣкрѣкъ
рн прѣвѣге . ка содомѡль ши ка гѡморѡл ши четѣциле че-с
рпрецїѡрѡль лѡрѣ . р кнѣль ачестѡра ши ачѣиѡ рѣтѣчїрѣж .
ши рѣларѣ пре ѡрѣма алѣтор трѡпоури . зак ртрѡ черѣтарѣ
фѡкѡлѡи де вѣч съ ѡ мѡрѣж . ашижѣре ш'ачѣиѡ вѣд вїсе .
трѡпоуль-ш спѣркж . ши де дѣмнезѣѡре съ лѣпѣдж . де мѣрїрѣ
лѡи дѣмнезѣѡ нѡ сж коуѣтремоуѣрѣ . Мнѣаїль воѡвоѡль рцѣ-
[ре]скоу . кънд съ причнѡ коу дїѡвоѡл пѣ(и)троу троуѡл лѡи
Моїсї . нѡ кѡтезѣ съ адоуѣ цѡудѣѣ де ѡкарѣ . че знсе : ка съ
те зѣпрѣтїскѣ дмнезѣѡ . шрѣ ачѣиѡ де кѣте нѡ цїѡ хѡлескоу .
кѣте-с доуѣѣ фїре ка доѡнтоѡчеле цїѡ . ши коу ачѣстѡ съ
споуѣркж . амѡрѣ лорѣ къ пре кѡлѣ лѡ каннѣ рѣларѣ . ши
ртрѡ ршѣлжчїѡнѣ лѡи валаѡм съ тнѣсѣрѣ р пѡлѣтж . ши
ртрѡ рнїчѣ лѡи корѡ пѣрїрѣж . ачѣиѡ снмѣ ла мѣселе во[а]стрѣ .
кѡ спѣркжчїѡни де съ ѡспѣтѣзѣ . фѣрѣ де тѣмїре пре снне съ
сокотесѣ . нѡжри фѣрѣ де плоѡ де вжнт пѣртѣци . лѣмне де
то[а]мнж фѣрѣ де роадж . дн рѣе капетеле змѡлѣте ши съч .
валѡри кѡмпанте а мжрен че сж аспоуѣмж ртр'ѡндеѣе сѡле .
[стѣле ршѣлѣтоѡре] челѡрѣ рнтоуѣнѣкрѣкъ р вѣчн лн съ кроуѣцж .
прѡрѡчїт-ѡѡ ши дѣчѣиѡ алѣ шѣнтѣлѣ дела аѡѡм ѡнох дѣѡ

грѣхитъ: штъ ва винѣ дмнзѣѣ ртр'ѣнтѣнѣрче де свиници ан сѣм
 рнѣри . съ фѣк(ъ) цѣдѣц прѣсте тоц . ши съ вждѣскж тоатѣ
 некоуржциниле лорѣ де тоатѣ лѣкрѣриле чѣле некѣратѣ а лорѣ .
 кѣ чѣла чѣ сж спѣрькарж . ши де тоатѣ кѣвѣнтеле чѣле грѣле
 чѣ грѣирж спр'ѣнесѣ пѣкжтѣшн . ши некѣрацн . ачѣца снмтоу
 ржпциртѣри . винѣацн . чѣ рѣлж дѣпж похтѣле сѣле . кѣ некѣ
 ржцн ши кѣ кжл'карѣ де лѣце . ши грѣриле лорѣ грѣскѣ прѣ
 кѣ мжндрѣ . ладж прѣ чѣм чѣс де фѣц(ъ) пѣнтрѣ добжнда
 лорѣ . шрѣ вон юбнцнлорѣ ! . съ вж адѣчеци амнѣте де коуѣвѣн
 теле чѣла чѣс знес маннѣте де апѣстолн домнѣлѣн нѣстрѣ лѣн
 ꙗс . Хс . кж грѣны воаж : кѣ ла врѣмѣ дѣпѣн ворѣ вини окарѣ
 ннчн рѣлѣнд дѣпж похтѣле сѣле . рнтрѣ некѣрѣцн . ачѣца
 снмт де съ рпарѣт прѣ снне . кѣс сѣфлѣтѣшн ши сѣфлет н'ѣв .
 шрѣ вѣн юбнцнлорѣ ! . кѣ свѣнта крѣдннѣца воастрѣ въ ртж
 рнцн прѣ снне . кѣ дѣхѣл свѣнтѣ въ рѣгѣцн ршн-вж прѣ снне .
 кѣ лѣбовѣлѣ лѣн дмнзѣѣ съ вж сѣкотнцн . ащпѣжндѣ мнла
 домнѣлѣн нѣстрѣ лѣн ꙗс . Хс . ртрѣ вѣща де вѣч . дѣч прѣ
 шнн мнлоуцн кѣ чертарѣ . шрѣ прѣ алыцн кѣ фрѣкж н мжн
 тѣнцн кѣм шцн апѣка дн.р фѣк . ши н чѣрѣтацн кѣ тѣмѣре .
 съ нѣ юѣскж вѣаца чѣ троуѣаскж спѣрькатж . челѣуш чѣн поатѣ
 фѣрн прн.ршн фѣрж де пжкатѣ . ши съ-н нѣ рннннѣтѣ мѣрнѣн
 сѣле нѣвнновѣцн . ртрѣ воуѣрѣе . шноуш прѣ рцѣлѣн'тоуѣлѣн дѣмнѣ
 зѣѣ ши мжнтѣнторѣлѣн нѣстроу . ладж ши мжрнѣ цннтѣре ши
 пѣтѣре . акмѣ ши ртрѣ тоцн вѣчнн адѣвѣрѣ . (К . рѣм . па.) Ши
 коуѣм нѣ сж сѣѣтѣрж прѣ снне съ анѣж прѣ дмнзѣѣ ртрѣ рцѣ
 лѣпчѣнѣ . пѣнтр(а)чѣ н дѣдѣ прн.ршн ртрѣ мѣнѣ фѣрж де
 сѣат . съ фѣк(ъ) чѣ нѣ съ кадѣ . пѣннн де тоатѣ нѣдрѣптѣцнле .
 де кѣрѣе . де внклѣшоутоурн . де лжкомѣла авѣцнѣн . де ржѣ
 тжцн . пѣннн де зѣвнстѣе . де оуѣндѣри . де свѣдѣ . де ршѣлж
 чѣннн . де нѣравѣри рѣле . шопѣтнѣртѣри . клѣвѣтннч . шржцн де
 дмнзѣѣ . досждѣторн . мжрѣцѣ . мѣндры . рчѣпѣртѣри де ржѣ
 тжцн . нѣплѣкжртѣри пжрннцнлорѣ-ш . нѣрцѣлѣгжторн . цѣржмжн
 тѣл нѣ-ш цннѣ . нѣмѣлѣстнѣн . чѣ ен рдрѣптѣртѣ лѣн дѣмнѣ
 зѣѣ нѣ рцѣлѣтѣрж . кѣ чѣж чѣ фѣк шнѣле ка ачѣла ан съ кадѣ
 моарѣте . нѣ нѣман чѣм чѣ фѣк шнѣле ка ачѣстѣ . чѣ ши чѣм чѣ
 рѣлж прѣ воѣ челѣра чѣ фѣк . пѣнтр'ач(ѣ) фѣрж де ржспѣнесѣ ешн .
 ѡ оме ! фѣе карѣле чѣла чѣ цѣдѣчн . кѣ дѣч оснндѣшн прѣ алыѣл
 прѣ тннѣ оснндѣшн кѣ ртр'ачѣла кнп фѣчѣ чѣла чѣ цѣдѣчн . цнм
 кѣ ѣ цѣдѣцѣл лѣн дмнѣзжѣ шѣте кѣ адѣвѣрѣ прѣ чѣж чѣ фѣк
 шнѣ ка ачѣла . дѣчн шн гжндѣцѣ ѡ оамѣ ! . чѣла чѣ цѣдѣчн прѣ
 чѣм чѣ фѣк шнѣле ка ачѣла . кѣ тѣ вер скжпа де цѣдѣцѣлѣ лѣн

дмнѣзжѣ . сав дѣ бѣнжтатѣ бѣнелѣн сѣѣ ши дѣ ащептарѣ рнде-
 лѣрѣ рже джрен сале нѣ гжидѣши . нѣ ши кѣ драгостѣ лѣн
 дмнзѣѣ . спре покжнѣнцѣ тѣ траѣе . ѣрж дѣпж нѣсжл'ннч[а] та
 ши дѣпѣ нертоарсж нннмж крѣц(ѣ) цї[е] (!) мжнїе рн зѣа чѣ дѣ
 м'нїе . ла аржтѣрѣ днрѣптѣл ѣѣдѣѣл лѣн дмнзѣѣ . че ва да
 кжрѣѣш дѣпж лѣкрѣл лѣн . ѣнора пѣнтрѣ рѣедаре а лѣкрѣре бѣне:
 мѣрнре ши чннсте ши н(ѣ)пѣтрѣѣне . ѣрж ѣнѣра пѣнтрѣ м'нїе .
 челора че сѣ рпомчншазж адеѣѣре(н) . ши сж пѣѣкж недн-
 рѣптжцен : ѣрѣїе ши мжнїе ши скрѣжж . ши грѣѣтѣе . пре тот
 сѣѣлѣ(т) омѣлѣн челѣж че фѣч(ѣ) ржѣ . жндовнлѣрь маннїе ши
 пжгжннлѣрь . мжрїре ши чннсте а тот омѣл че фѣч(ѣ) бїне .
 жндовнлѣрь маннїе ши елнннлѣрь . кж нѣ ѣсте фжѣѣрїе ла
 дмнзѣѣ . кѣ кжцн аѣ грѣшнт . фжрж дѣ лѣѣе . фжрѣ дѣ лѣѣе
 вѣрь ши пѣрн . ши кѣцн аѣ грѣшнт р лѣѣе кѣ лѣѣе сѣ вор ѣѣдѣкѣ .
 кѣ нѣс днрѣїцїн рнаннїтѣ лоїн дмнзѣѣ , чѣѣ че аскѣл'тж лѣѣѣ .
 че чѣѣ че фѣк лѣѣѣ сѣ вѣрь рдѣрїїта . (Крѣо . рнѣ.) Фїекѣрѣѣш
 н сѣ даѣ дѣрѣрн сѣфлѣтѣши дѣ фолѣс . кѣ ѣнѣѣ кѣ дѣѣл н сж
 дж кѣѣжнт дѣ рцелѣїїїѣне . алыѣѣ кѣѣжнт дѣ рцелѣѣїе . дела
 ачѣлаш дѣѣ . алыѣѣ крѣдїнїца . кѣ ачѣлаш дѣѣ . алыѣѣ дѣрѣ[рн]
 дѣ тжмѣѣѣїре . тот кѣ ачѣлаш дѣѣ . алыѣѣѣ дѣ фѣчѣрѣ чю-
 дѣѣс . алыѣѣѣ кѣрѣѣѣѣїїѣ . алыѣѣѣ дѣ сѣмѣлоїїрѣѣ чѣлѣ
 сѣфлѣтѣши . алыѣѣѣ дѣ тѣл'мжчнїрѣѣ р лїѣрен . алыѣѣѣ дѣ
 споїїнерѣ дѣ рнцелѣс . тоѣте ачѣѣтѣ лѣ фѣчѣ оїїнѣл тот ѣн
 дѣѣ . дѣ рпѣрѣѣ пре поїїтѣре кѣрѣѣ коїїмоїї-н н вѣѣ . дѣ аѣ нѣ
 цїїцн . кѣ кѣсж лѣн дмнзѣѣ сїмтѣши . ши дѣѣѣ лѣн дмнзѣѣ
 пѣтрѣѣ ртрѣ вѣн? дѣѣ дѣ ва спѣрѣѣ неїїїне касѣ лѣн дмнзѣѣ .
 пѣрѣѣлѣ-ѣа рнѣрѣѣ дмнзѣѣ . кж касѣ лѣн дмнзѣѣ ѣсте свѣнтж .
 че сїмтѣши вѣн . (Крѣо . ркз.) Пїрѣ нѣѣѣ аѣ дѣскѣпѣрнт дмнзѣѣ
 кѣ дѣѣѣ сжѣ . кѣ дѣѣѣ тоѣте лѣ цїї . ши аѣѣрѣѣрнлѣ лѣн
 дмнзѣѣ . кѣ чннѣ цїї дн.р ѣѣмнн чѣѣѣ че сїмт ртрѣ ѣѣмнн .
 нѣѣмѣн сѣфлѣтѣѣѣ ѣмѣлѣн че ѣсте ртрѣѣнѣѣ . ашнжѣѣре ши а
 лѣн дмнзѣѣ ннмѣ нѣ цїї . нѣѣмѣн дѣѣѣ лѣн дмнзѣѣ . ѣрж нѣн
 н'ѣм лѣѣѣ дѣѣ лѣѣѣѣѣ . че дѣѣѣ чѣѣѣ че-н дела дмнзѣѣ . кѣ
 сѣ вѣѣѣм чѣѣѣ че-с дела дмнзѣѣ дѣѣѣѣѣѣѣ нѣѣѣ . дѣ чѣѣѣ че
 ши грѣѣнн . нѣ ртрѣ рѣѣѣѣѣѣѣѣ дѣ рцелѣїїїѣне а кѣѣнїте
 ѣмѣнѣши . че ртрѣ рѣѣѣѣѣѣѣѣ дѣѣѣѣн свѣнтѣѣ . чѣлѣр сѣфлѣ-
 тѣши дѣ чѣѣѣ сѣфлѣтѣши лї сѣ ѣѣѣѣѣ . ѣрж ѣмѣѣ чѣѣѣ лоїї-
 мѣнѣ . нѣ рїїїмѣѣѣ чѣѣѣ че-с днн дѣѣѣ лѣн дмнзѣѣ . кѣ ѣсте
 лѣн дѣ неѣѣнїе . ши нѣ поѣте рнцелѣѣѣ . кѣ лоїїмѣѣѣ сѣ ртрѣѣжж .
 ѣрж чѣѣѣ сѣфлѣтѣѣѣѣ лѣ рнчѣѣѣѣ тоѣте . ѣрѣѣ ачѣла ннч дѣ ѣнѣ нѣ
 сѣ аѣѣѣѣѣѣѣѣ . (Крѣо . рмѣ.) Кѣ ѣѣ ѣм' лѣѣѣ дела дмнзѣѣ чѣѣм

XVIII.

1619.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Stolniceni 7127.)

Идекъ еѡ рѡка цѡпъикса лѡи кълдърѡше . фата наста-
сѡи . непоата кърни . ч'аѡ фост шетрарю ѡт влѡичѡни . де
цинѡтѡла дорохоюлѡи . рсѡми де а мѡк вое де нѡме . р прес-
ратѡ ниц асѡпритѡ . ам вѡндѡт а мѡк дерѡптѡ шчинѡ шн
мошѡе . лѡи нѡрим фечорѡла лѡи глѡгорѡе сѡлицашѡла ниѡтѡла
лѡи калапод . цѡмѡтате де сат де влѡичѡк пре жѡжни . кѡ
вад де моарѡ . р жижиѡ кѡ тот вениѡтѡ че сѡ ва алѡце де
р цѡмѡтате де сат шн касе дерепт ѡ сѡтѡ шн трензечи де
галѡени де аѡр . де . ранитѡк дѡмѡисале цѡпъиѡлѡи некоарѡ прѡ-
жесѡла ч'аѡ фост кистѡкрѡек маре . шн дѡнаинтѡк лѡи чѡлпан
пърѡкѡлаѡла . шн дѡнаинтѡк камисѡи (?) воронтарю . шн дѡнаинтѡк
лѡпѡлѡи фечорѡла прѡжесѡлѡи . шн дѡнаинтѡк лѡи гаврил чоѡолѡк
шн дѡнаинтѡк некѡти де вѡртоп де цинѡтѡла нѡмѡцѡлѡи . шн
дѡнаинтѡк греѡлѡи де пѡшканѡи . шн дѡнаинтѡк лѡи пѡтрашко
чоѡолѡи де влѡдѡи . шн а лѡи кѡстанѡтин фечорѡла лѡи адам де
влѡдѡи . шн а лѡи тоадѡр ѡѡѡрѡни де хѡсѡиѡшѡни . шн дѡнаинтѡк
а мѡлѡи ѡамѡни а нѡме : андрѡнка сорѡчѡнѡла де цинѡтѡла ѡшнлѡр
де влѡичѡни . шн ман маре кредѡницѡ нѡм пѡс тоѡ неѡиѡле .
сѡ сѡ крѡзѡ . пѡс ѡ столѡничѡни . зрѡз . фѡв . вѡ .

XIX.

1619.

(Codex Sturdzanus, p. 232—246. — Cuvente den Bătrâni II, p. 120—126.)

Evanghelie cu tâlc.

(O predică.)

Фраци драѡи асѡлтаѡи сѡнта ѡѡглѡе че сѡ грѡѡѡе дѡм-
ниѡлѡрѡ ѡѡастѡе де ѡниѡ соѡотиѡи шн ѡѡѡѡи аѡнѡте че грѡѡѡе
дѡмнѡзѡ . дѡмноѡ Іс . Хс . аѡѡ зѡсе сѡ роѡгѡмѡне . ѡѡглѡе .

.АТРЪ .АНТРЪ ЧЕЛАРИЮЛЬ ТЪЪ ШИ .АНКИДЕ ОУША ТА .ТАЛЪКОВАНІЕ, ЧЕ
 СЕ ЗИЧЕ .АНЦЕЛЪЦИРЕ АША ЗИЧЕ : СЕ ТЕ .АНКИЗН 'АТРЪРЕМА ТА ДЕ
 ТОАТЕ КЪЦЕТЕЛЕ ЛЪМІЕН ДЕШАРТЕ . БУГАІЕ ЗИЧЕ : РВАГЪ-ТЕ ТАТЪЛЪН
 ДЕН ЧЕРЮ .А ФЪРИШЪ, ШИ ТАТЪЛЪ ТЪЪ ВА ВЕДЪ .А ФЪРИШЪ, ДА-ВА
 ЦІЕ ААВЕ . АЧЪ ЗИЧЕ : ШИ ДОМНЕЗЪ ВА ВЕДЪ .АРЕМАТА ФЪРЪ ДЕ
 ХИКЛЕНШЪГЪ, ШИ ДА-ВА ЦІЕ .А ВЕДЪРЪ ТЪТЪРОРЪ . БУГАІЕ : РВАГЪН-
 ДЪ-ВЪ СЪ НЪ ГРЪНИЦ РЪЪ, КА АЛТЕ ЛИМЕН .ПАРЕ ЛЕ АМЪ КЪ .АНТРЪ
 МЪЛТЕ КЪВЕНТЕ АЛЕ ЛОРЪ АЪЗИЦН ВОРЪ ФЪ; НЪ ВЪ АСЕМЪРАРЕЦН ЛОРЪ .
 АША ЗИЧЕ : НЪ КЪ ИРЕМА СЕ КЪЦИЦН АЛТЕ .Е КЪ ЛИМЕА СЕ ГРЪЦИН
 ГЪИДИНДЪ .АТРЪАЮРЕ, КА ЧЕЛЪ ФЪЦАРНИЧІН .КЪ НЪ ВІРЕ ДОБЪНДИ .
 БУГАІЕ : ЦИ ТАТЪЛЪ ВОСТРЪ ЧЕ В'АРЪ ТРЕБОН АНТЕ .АКЪ ДЕ ЧЕР-
 ШОТЪЛ ВОСТРЪ .ЦИН ДОМНЕЗЪ ИРИМА ТА .ШИ .АНЦЕЛЪЦЕ ТОАТЕ
 КЪЦЕТЕЛЕ ТАЛЕ .ШИ ВЪДЪ ТОАТЕ ФЪЦЪРИЛЕ ТАЛЕ .ШИ ПЛЕКАТЪЛ
 ТЪЪ .АНТЕ .АНКЪ ДЕ КЪВЕНТЪЛ ТЪЪ . БУГАІЕ ЗИЧЕ : АША АМЪ СЪ
 ВЪ РЪГАЦН ВОН .ВОН БОТЕЗАЦІН ЧЕ СІЦН .А НОМЕЛЕ ТАТЪЛЪН ШИ
 ФЪЮЛЪН ШИ .АХОУЛЪН СЪНТЬ .СЪ .АНЦЕЛЪЦИЦН ЧЕ ГРЪНИЦН, ШИ
 ЧІРЕ КЕМАЦН .АНТРЪ АЦЮТОРИЮЛЬ ТЪЪ .ДЕ НЪ КЪ ИРИМА СЕ НЪ
 СОКОТИЦН КА ЧЕЛЪ .АНТЪРЕКАЦІН .ЧЕ ЧЕ АЪ .АНТЪРЕКАТЪ ДЪНЪ ЧАСТА
 ЛЪМЕ ДЕШАРТЪ .ДЕ НЪ ВОРЪ СЕ .АНЦЕЛЪКЪ БИАРЛЕ СЪЪ . БУГАІЕ
 ЗИЧЕ : ТАТЪЛЪ НОСТРЪ ЧЕЛ ЧЕ ІЦН .А ЧЕРЮРЕ .АЧЕ ШИ .АНЦЕЛЪІ-
 ЧЪРЪ СЪФЛЕТЪЛЪН .ШИ .АНРЕМА СЕ .АРАЦН АСЪПРЪ ДЕ ЧЕРЮ .КЪ
 ДОМНЕЗЪ ЕЛЪ АЪ ФАПЪ ЧЕРЮЛЪ ШИ ПЪ(МЪ)НТЪЛЪ .ВЪЗЪТЕЛЕ ТОАТЕ
 ШИ НЕВЪЗЪТЕЛЕ .ЕЛЪ ЦЪЪ ДАТЪ ТРЪПЪ ДИ .АТРЪО ФЪРЪНЕМИКЪ .ЕЛЪ
 ЦЪЪ ДАТЪ ВЪРТЪТЕ .ЕЛЪ ЦЪЪ ДАТЪ УКІН .ШИ МЪРЪ ШИ ПИЧОАРЕ .
 СПРЕ СИЛА ЛЪН СТАН .А ПЪРЪНИЧІТА ЛЪН .СЕ .АВЕЛІ .АН ЛЪЦЪКЪ ЛЪН .КЪ
 ЕЛЪ ЦЪЪ ДАТЪ ВІАЦА ШИ ЗІЛЕ КЪ САМЪ .ШИ ЧАС ДЕ МОРТЕ .ШИ
 .АВІРЕ ДЕ .А МОРТЕ .ШИ .АТРЕ ЕЛЪ СЪ СТАН КЪ ПЕЛИЦА ШИ КЪ
 СОФЛЕТЪЛЪ СЪ ДАН РЪСПЪНСЪ ДЕ ЧЪН ЛЪКРАТЪ КЪ ПЕЛИЦА .НЕЧЕ КЪ
 ОУН КИПЪ НЪ ПОЦН ТРЪЧЕ ДЪ АЧЪ ТАТЪЛЪ ЗИЧЕ : ФЪН БЪРЪ, КА
 ЗІСЕ ЕЛЪ ДЕ СЕ ФЪН ФЪЮЛЪ ЛЪН .ДЕ СЕ .АПІН КЪВЕНТЪЛ ЛЪН ШИ
 ФЪГЪДЪНТА ТА ЧЕ СЕ ЗИЧЕ БОШТЕЦЮРЪ ТА .ДЕ СЕ ДОБЪНДЕЦН
 УЧИНА .АН ЧЕРЮ ШИ ДЪЛЧАЦА РАЮЛЪН .ШИ КАСА ТАТЪЛЪН ТЪЪ .
 СЕ ТЕ ВРЪЖМАШЪЛЪ .АШАЛЪ, КЪ ТОТЪ МЕНЧЪРОСЪЛ ТАТЪН Е
 ДРАКЪЛЪ, ДЕЧЕ СЕ ТЕ РЪПІСЕ ДЕ ЛА ТАТЪЛЪ ТЪЪ ДЕ .А ЧЕРЮ,
 ДЪЧЕ-ТЕ ВЕРИ КЪ ЕЛЪ .А ФОКЪЛЪ НЕСТИНСЪ ШИ .АНТРЪНТЪНЪРЕКЪЛЪ
 ДЪ АФАРЪ .АНТРЪ ВІЕРМІН НЕАДЪРМИЦН .ЮУ Е СКЪРЧАКЪ ДИ-
 ЦІЛОРЪ ШИ ПЪНЦІРЕ КЪ АМАРЪ .ШИ ТОАТЪ МЪРКА .КЪ ЕЛЪ КЪ
 ПЪКАТЪЛ .АНТРЕ ШИ ГЪМЕОСЪЦЕ УМЪЛЪ .АНТЕ ПЪХА .МЪНДРІА .
 ТРЪФА .ЛЪКОМІЕ .БІЦІЛЪ .РЕВНИРЪ .ЛЪНЪКЪ .КОРВЕ .ФОРТЪШАГО .ШИ
 ДОПЪ АЧЪЛЪ ТОАТЪ НЕДЕРЕНТАТЪКЪ .КЪ НЪ ГРЪЦИН ТАТЪЛЪ МІЕЪ
 ЧЕ ТАТЪЛЪ НОСТРЪ .ДЕРЕНЧЕ ТОЦН СЪНЦІН ЛЪН СЕ-ЦИ ФЪЕ ФРАЦН

дела ѱи татъ, фечори мѣдѣладе лѣн. Хс. елѣ нѣн капѣла нострѣ елѣн Хс. капѣла і-е зѣлѣлѣ. Бѣглѣе зиче: се сѣницѣскѣ-се нѣмеле тѣлѣ. ачѣк зичѣк: фѣ нѣн сѣниці сѣ слѣвѣскѣ-се кѣ нон нѣмеле славеен тале. кѣ нтрѣ елѣ бовтезатѣ-м'амѣ. се сѣницѣскѣ-се рн сѣфлетеле ноастре ши рнтрѣ бовтѣкюрѣк ноастрѣ, кѣ але ноастрѣк евре лѣкрѣре сѣ прослѣвѣскѣ-се нѣмеле славеен тале. нѣ лѣса нон се фим рѣн. се нѣ се шкѣрѣскѣ слѣвѣнтѣл нѣмеле тѣлѣ кѣ нон, че се лѣвѣде нѣмеле стѣ ал тѣлѣ спре нон креширѣн. ш феришатѣ пѣринте! че аре фечори ка ачѣм че се лѣвѣде рн славѣ кѣ ен нѣмеле лѣн. Бѣглѣе: сѣ вѣре рпѣрѣціа та. рпѣ рѣціа. грѣшце а доав вѣрѣтѣ кѣ слава марѣ. чѣремѣ се вѣре дѣлѣ лѣн ши милѣн (! 1. мила лѣн) ртрѣремѣле ноастре се пѣтемѣ фаче пре воѣ лѣн. кѣ сѣкѣтѣ еврѣ, де кѣ ев(кѣ)рѣ се ациптѣмѣ вѣрѣтѣл лѣн ши рѣверѣк мѣрцилорѣ. ши цѣдѣлѣ. нѣдѣнѣдѣне спре мила славеен лѣн. ши спре слѣвѣеа ноастрѣ. Бѣглѣе: ши се фѣе воѣ та ка (ш)н р черю ши пре пѣмѣнтѣ: кѣмѣ р черю рѣверѣн воѣ та факѣ ши рпреоурѣ сѣнтѣ. аша ши нон дѣспре пѣмѣнтѣ воѣ та се фачемѣ. домнезѣс марѣ-н ши рпреоурѣ кѣ тоци сѣницін тѣн сѣ фѣимѣ. Бѣглѣе: пѣ-рѣк ноастрѣ сѣцишаса дѣ-ш ноав астѣ-зи. саціѣ грѣшце чѣ че асте фирѣк ноастрѣ. че е шпѣ а фн тѣрне астѣ-зи кѣвѣнтѣл лѣн домнезѣс а та-н кѣцинга де мѣрѣ. пѣлица лѣн Хс. асте пѣрѣ стѣтѣтѣлѣн нострѣ. ши трѣзвѣнтѣлѣн нострѣ; ши сѣнтѣл ши лѣмиратѣл сѣнѣеле лѣн Хс пре спѣнѣе ноав, ши спре вѣаца де вѣчи. рѣгѣмѣ-нѣ астѣ-зи фѣрѣ шѣнѣдѣ сѣ-не кѣмерекѣмѣ кѣ сѣнта пѣлица лѣн ши кѣратѣл сѣнѣеле лѣн, сѣ фимѣ гата кѣ доаврѣ пѣрѣк мѣрѣ времѣ трѣче де лѣме. кѣ зисѣ домноѣ: р тоате вѣрѣме сѣ фимѣ гата. Бѣглѣе: ши ласѣ ноав грѣшалѣле ноастре. ка ши нон лѣсѣмѣ грѣшницн-лѣрѣ ноцирн. дерѣичѣ ши дѣпѣ бовтециѣре грѣшимѣ ши допѣ фѣгѣ(дѣ)нтѣ не рѣгѣм се ласѣ ноав, ман вѣртѣсѣ аратѣ ноав ка времѣ рѣвѣдѣторн сѣ фимѣ. кѣ аша ва лѣса елѣ ноав. ка нон времѣ лѣса виновацилѣрѣ ноцирн. сѣ поменирѣмѣ рѣс нѣ ва лѣса ноав; сѣ дѣдерѣмѣ рѣс дерѣнтѣ рѣс. нѣ ва лѣса. аша нѣ-н зисѣ ноав де домнезѣс: ка времѣ фаче нон вѣчирнлорѣ ноцирн. аша ши елѣ ва фаче ноав нетрѣкѣтѣ. Бѣглѣе: нѣ не дѣче нон р нѣпасти. нетаре семѣ нон шамѣрѣн. дерѣнтѣачѣк нѣ нн се каде сѣ не дѣмѣ нон кѣ воѣ-не р испити. кѣ испителе сѣнтѣ але ен ноастре крединѣе. сѣ авѣмѣ рѣвѣдѣре де се не рѣгѣмѣ кѣнѣдѣ времѣ кѣдѣк кѣдѣк (!) р испите, се нѣ ргнцнцін фимѣ де нѣпасти. че кѣ ациѣторѣл лѣн домнезѣс рѣвѣдѣре се авѣмѣ.

ши лѣкрѣ десѣсѣршнтѣ се прѣимимѣ . кѣ чела че-лѣ . рвенче
нспита, каде ꙗ нѣпастѣ . ши ꙗгницѣ ва ꙗн ꙗтрѣ ѿдѣ . ꙗ чела
че ва кѣдѣ ши-лѣ ва трѣче кѣ ацюрюл лѣн домнзѣсѣ кѣ
рѣбдарѣ ши де ва трѣче достонникѣ-и ши кѣрѣрѣ де славѣ
че-и гѣтнтѣ де домнзѣсѣ челорѣ че лѣд юентѣ елѣ . Бѣгаѣ :
хиклѣнѣ ꙗ (!. л. ꙗн) дракѣ че кѣ хлнншнгѣл (!. л. хиклнн-) сѣс
кѣзѣ де ꙗ черю, ши скоасѣ адам ꙗтѣн шмѣ де ꙗ раю . ши
юда дела хс . ши алиц мѣлиц; де нѣ цнче . се не нзѣвѣтскѣ
нон де шаме(ри) хиклѣне . кѣ ен нѣ н'арѣ ꙗче нолѣ ннче ѣн
рѣс . че хиклѣнолѣ врѣжмашѣлѣ рѣднкѣ шамерѣн спре нон .
ши ꙗче нѣоѣ лорѣ ши нолѣ; ка рѣднкѣ шарпелѣ ши ꙗтрѣ
ꙗ елѣ ши прилѣстн евѣл, ши евѣ ꙗшелѣ адам, ши кѣзѣрѣ
де бѣꙗрѣтатѣ лѣн домнзѣсѣ, ши ен ши змѣл . ши рѣднкѣ
спре ꙗсѣши хс . хиклѣнѣлѣ ши ꙗтрѣ ꙗ ꙗрнсен ши ꙗшеларѣ
юѣда спре пернрѣ са, ши алиц мѣлиц . дерѣнтатѣ нѣ де шамерн
не рѣгѣмѣ се не нзѣвѣтскѣ, че де хиклѣнѣлѣ врѣжмашѣлѣ че тоци
не зѣментѣши . де се нѣ-лѣ ꙗгѣдѣнмѣ елѣ ꙗтрѣ немнкѣ . се нѣ
пернмѣ кѣ елѣ че се оѣримѣ елѣ ꙗтрѣ немнкѣ . ши нн се каде се-лѣ
блѣстѣмѣмѣ елѣ кѣ кѣ(вѣнтѣлѣ) лѣн домнзѣсѣ (Бѣг.) : кѣ а та
лѣсте ꙗпѣрѣцѣлѣ ши слѣ ши слава ꙗ вѣчѣлѣ вѣкѣлѣн аминѣ .
ꙗралѣ нон ачнчѣ ꙗн дѣрннрѣ сѣ авѣмѣ оѣповѣннцѣ тарѣ .
кѣ ꙗмпѣратѣлѣ а тотѣ лѣсте татѣлѣ нострѣ де ꙗ черю . ши
пѣтѣрннкѣ ши сѣлѣнтѣ . де се ѣповѣимѣ кѣ кредннцѣ тарѣ .
негѣндннѣ-не, ши се цнм кѣ хиклѣнѣлѣ времѣ рвенче ши
врѣжмашѣлѣ кѣ слѣ татѣлѣн нострѣ . ши не вѣмѣ просѣлѣн кѣ
елѣ . апон кѣндѣ ва вѣꙗри ꙗн слава са елѣ ва да кѣн-ши дѣпѣ
лѣкрѣлѣ лѣн ꙗ вѣчѣлѣ вѣкѣлѣн . аминѣ . — пис поп Гргорѣ дн
Мѣхачю . влѣт ѣз . р . кз . шт рожство : ,ахѣѣ мѣца ман . ѣ . днѣ
аминѣ .

XX.

1620.

(Cuvente den Bătrâni I, 345—406.)

Cronica lui Mihail Moxa.

Zidirea lumel.

Іс . Хс . де'нчепѣтѣл лѣмѣен де'нтзю.

Бѣлѣтѣ тнжюбѣ авѣцѣ сокотѣще . ши де пѣрѣрѣ о пох-
тѣще, шрѣ тѣ сѣлѣт ꙗпѣрѣтскѣ, де пѣрѣрѣ ꙗсѣтошѣзи кѣ

ментъ, ка съ афли .рвѣцѣтѣра кѣрицнлвр ши дентр'жнсе кѣ дѣлчацѣ съ те адѣпи; ши .ртрени съ цѣи: карѣи аѣ доминитѣ дѣнтѣю ши пѣнѣ ѡнде аѣ ажѣнсе, ши кѣм аѣ .рпѣрѣцит, ши кѣци ан .нон вѣм лѣа ачестѣ грѣѣ, съ-и ши кѣ прѣцетѣ де дарѣриле тале шле не рѣкорискѣ сѣдориле ноастре; мѣлци сѣѣ неконтѣ де аѣ скрнсе анн ши мѣ кнезѣнтѣ съ спѣе адеѣѣрѣ, ши ѡнѣл кѣ алтѣ нѣ'ш-аѣ сѣмѣнатѣ, штѣ ши нон де кѣтѣ не ште пѣтѣрѣ спѣнемѣ кѣ адеѣѣрѣ.

Ачепѣтѣл аѣ дѣмнезѣѣ че фѣ фѣкѣторю дѣсѣѣѣрѣшнт лѣмѣен: дѣнтѣю фѣкѣ черю фѣрѣ стѣле, нѣман кѣ кѣѣнтѣл фѣче, ши-л фѣрѣмсецѣ дѣмнезѣѣ кѣ фѣрѣсѣцѣ лѣн . Пѣмѣнтѣл шрѣ ера нѣподѣентѣ, кѣ ера копѣнтѣ кѣнтѣнѣкрѣкѣл; дѣчи стрѣлѣчи лѣминѣ, ши фѣци .рѣнѣкрѣкѣл, ши се арѣтѣ пѣмѣнтѣл, ши трѣкѣ зѣа дѣнтѣю.

Ѳ доа зи: лѣминѣ ши а доа зи, ши фѣкѣ ши ал донле черю, шѣ-и пѣсе нѣме дѣмнезѣѣ чѣла чѣ-л фѣче . атѣнче .рпѣрѣци апа, ѡна ѡ сѣн сѣс, алта жос, .р сѣнѣрилѣ пѣмѣнтѣлѣн . ши пѣсе .ртрѣ шле черюл ка ѡнѣ пѣрѣте вѣртос.

Ѳ треѣ зи: стрѣлѣчи ши а треѣ зи атѣнче токми ѡзерилѣ, ши нзѣоарѣле, ши вѣилѣ, ши мѣниѣн, ши пѣтрилѣ, вѣртоанилѣ, кодрѣн, пѣдѣрилѣ, дѣмѣрѣѣвилѣ, помѣн, еренлѣ, сѣмѣнѣжѣтрилѣ, лѣгѣмилѣ, флорилѣ, ши тоатѣ фѣрѣмсецѣ пѣмѣнтѣлѣн.

Ѳ патра зи: лѣминѣ ши а патра зи, .рчѣпѣ а подѣен черюл кѣ стѣле ши кѣ лѣчѣфѣри, кѣ соарѣле ши кѣ лѣна, де се .ртрѣѣ ѡна кѣ алтѣ .ртрѣ лѣѣда кѣн лѣѣ фѣптѣ ши съ кѣѣоаскѣ ѡамѣнѣн времилѣ аналѣр . Пѣсе пре Кронѣ лѣн сѣс, ал донле Зѣѣскѣ, ши ал трѣнлѣ Пѣрскѣ, ал патрѣл соарѣле де лѣминѣѣѣ лѣмѣен, ал чинчилѣ Пѣродитѣ, ал шасѣле Ёрмѣа, ши лѣна лѣн жос, ши .рѣлѣ нѣпѣрѣснтѣ, дѣпѣл зисѣ лѣн дѣмнезѣѣ, карѣ-шѣ .р рѣнѣлѣ ен.

Ѳ чинчѣ зи: дѣчи пѣнѣ а чинчѣ зи нѣ ера пре пѣмѣнтѣ нѣче ѡ внтѣ, нѣче .ртр'анѣ, нѣче .р вѣздѣѣ а зѣѣра, ши зисѣ дѣмнезѣѣ апѣлор, де фѣчерѣ пѣци де тот фѣлѣл, съ лѣ фѣе сѣфлетѣл ши хѣрана дѣнтр'анѣ, ши дѣнтр'анѣ ши родѣлѣ пасѣри-лѣр че зѣоарѣ . шрѣ де .р пѣмѣнтѣ тоате доѣнтѣоачѣле, ши фѣе-рилѣ, гаднѣилѣ ши тоате гѣ.риганѣилѣ кѣте .рмѣлѣ пре пѣмѣнтѣ.

Ѳ шасѣ зи фѣче дѣмнезѣѣ раюл кѣ тоате помѣтѣле ши кѣ фѣрѣмоасѣ мѣризмѣ, ши кѣ дѣлчацѣ дѣсѣѣтѣтѣ, кѣ .р-вѣѣцѣтѣра сѣнѣиѣн лѣн; ши .р мѣжлѣкѣл раюлѣн рѣсѣѣдѣи дѣмнезѣѣ помѣ де прѣчѣпѣт че ште бннѣ ши рѣѣ, ши анѣ кѣрѣтоарѣ .р мѣжлѣкѣл раюлѣн де ѣдѣ помѣиѣн, ши де аколо

се .рпартъ .р патрѣ де есъ .р лѣме, анѣме Гевнѣ, ши Нилѣл,
ши Бѣратѣл, ши Тигрѣ.

Фѣкѣ дѣмнезѣл ѡмѣл кѣ мѣна лѣн, де лѣт, дѣствѣрѣ-
шитѣ-л фѣче кѣ сѣфлет вѣл, шѣ-н дѣрѣн минте слободѣ ши
пречепѣтоаре пре кипѣл ѡбразѣлѣн сѣл, ши-л пѣсе сѣ се сѣ-
лѣшлѣмскѣ .р едеме, ѡнде е хранѣ де раю, ши фѣ алтѣ лѣме,
лѣме кѣ .рцелепчюне де пинѣ; ши-л .рвѣцѣ кѣ тот бинеле раю-
лѣн сѣ се .рдѣлчаскѣ, ѡрѣ де помѣл пречепѣтѣлѣн сѣ се фѣ-
рѣскѣ, ниче кѣ мѣна сѣ нѣ се атинѣж.

Inceputul Romanilor.

Де .рчепѣтѣл Рѣмлѣкнинлор.

Сѣ .рчѣпеме а скрѣе де акѣм тѣрѣл ши пѣтѣрѣ Рѣмѣж-
нилорѣ, де ѡнде сѣлѣ .рчепѣтѣ ши лѣ цинѣтѣ пѣмѣнтѣл тотѣ
ши цѣри . Дѣчи дѣпѣ прада Троадѣн, Бѣнѣ цинереле лѣ Прѣ-
амѣ краю сѣлѣ скѣпате, сѣлѣ де слобозисе оцѣнѣн, елѣ се мѣ-
тѣ кѣ тоатѣ рѣда лѣн, кѣ кѣци скѣпасе, .р цара Бенецѣн .
Дѣчи Бенеа кѣ кѣци нотасе кѣ нѣнѣл фѣчерѣ враже ши лѣарѣ
пѣжѣнт, кѣ ле зисе скриптѣ : сѣ ноате де акола спре апѣсѣ
пѣнѣ вор сосн ла ѡнѣ кѣмпѣ ши ле се ва ѡмпла маса лорѣ
де хранѣ, аколо сѣ дескалече царѣ, ѡрѣ ѡнде ва мѣри о внтѣ
фѣгѣндѣ де остенитѣ акола сѣ факѣ четате . ши лѣарѣ ачестѣ
плазѣ дѣчи сосирѣ ла ачелѣ кѣмпѣ ши фѣчерѣ колнен . Яколо
ера ѡрѣж, де ѡ кема сѣлнинѣ, мѣлтѣ; ши прѣнзинѣ ен, ѡнѣлѣ
гѣстѣ сѣлнинѣ, дѣчѣл шѣалтѣ ши шѣалтѣ, атѣнче стригарѣ :
акѣм ни се .рмплѣ пѣжѣнтѣл кѣ мѣселе . Дѣчи врѣрѣ сѣ факѣ
сѣарѣ, кѣ скроафѣ грасѣ, ѡрѣ ѡ се змѣчи де .р мѣна Бѣнѣн;
елѣ ѡ гонн токма 4 . миле пѣнѣ ѡстѣнн, ши скроафа ѡбосн
де кѣзѣ, ши нѣскѣрѣ ѡдатѣ 30 де пѣрчен . Бѣнѣ .рцелѣсе кѣ
се ворѣ мѣлци пре аколо, ши лѣзи глас де-н зисе сѣ зидѣскѣ
акола четате . Дѣка .рчепѣ а зидн, тѣмплѣ-се де вѣзѣ фокѣ
де-нтрѣ ачел локѣ, ши вѣнн ѡнѣ лѣпѣ де .р пѣдѣре ши пѣрта
гѣтежѣн де вѣга .р фокѣ, ѡрѣ ѡнѣ вѣлтѣрѣ бѣтѣ кѣ арѣпиле
ши лѣдѣлѣ вѣнтѣ де-лѣ ацица, ѡрѣ ѡ вѣлѣ хитѣлѣнѣ немерн
де-ши ѡда коада .р анѣ ши скѣтѣра пре фок де врѣ сѣ-лѣ
стинѣж : ен-лѣ априндѣ, ѡрѣ ѡ стѣнѣлѣ; .р сѣ апон бѣрѣнѣ ен,
ѡрѣ ѡ фѣцн; дѣчи пречепѣ Бѣнѣ, кѣ кѣ мѣлте сваде ши .рде-
лѣрѣж врѣме ен се ворѣ .рнѣлѣца пре алте лнмен, ши зидн
четате лѣвѣ ши лѣрѣж, шѣалтѣ четате анѣме Лѣнн . Ши лѣ

авѣтъ свадѣ мѣлатъ къ домнѣ латинескъ къ Латин, Фавно
 ши Тѣриушъ Савантѣл ши къ алиц домни де .рпрежѣр, ши
 тотѣн ежта Бнѣа . Япон се .рпѣкарѣ ши .рпѣрицирѣ лок де
 царѣ . Дѣка мѣри Бнѣа, елѣ стѣтъ домнѣ фѣю-сѣъ Йсканѣ,
 нѣскѣт де .р Крѣса фата лѣи Прѣамѣ краю; дѣпѣ 'нѣл стѣтъ
 фѣю-сѣъ Тиверѣ, ши ера мѣндѣрѣ ши витѣкъ, ши мѣри некать .
 Дѣчѣи рѣмасерѣ дон фѣчори, Немиторѣ ши Ймѣлѣ; Немиторѣ
 лѣи домнѣа, Ймѣлѣ авѣцѣе, ши се скѣлѣ Немиторѣ де ѣчнѣ
 фѣчорѣи лѣ Ймѣлѣ тоци, шрѣ вре ѡ фатѣ елѣ ѡ пѣсе попѣ, ши
 пѣсе лѣце : фѣтеле че ворѣ фѣи попѣи сѣ нѣ се мѣрнте; шрѣ ѡ
 се амѣстекасѣ къ шаре чинѣ; дѣка лѣзи Немиторѣ къ е грѣ,
 пѣсе де ѡ пѣзѣа пѣнѣ къндѣ нѣскѣрѣ дон ѣѣмени; дѣчи пре
 денѣа ѡ ежгарѣ .р тимницѣ, шрѣ пре коконѣи н лѣпѣдарѣ къ
 ѣнѣ чинѣ пре апа Тиверѣи сѣ пѣарѣ; шрѣ дѣмнезѣи н крѣцѣ,
 къ-н гѣси ѣнѣ поркарю анѣме Фѣстѣлѣ, ши фѣче бине къ-н
 дѣсе акасѣ-ши, шрѣ мѣшрѣ лѣи Лѣпа нѣскѣсе ѣнѣ коконѣ
 мортѣ, къ фѣ вѣи лѣ дѣмнезѣи, дѣчѣа н пѣсе сѣгашѣи .р локѣ
 де фѣчори . дѣчѣа лѣ зисѣ нѣме : Рѡм ши Ромѣа . Дѣка кре-
 скѣрѣ, лорѣ лѣ ера вѣаца къ поркарѣи, де пѣшѣа тѣрме ши фѣра .
 къ нѣшѣтѣл стрикарѣ тѣрма лѣ Ймѣлѣ, че лѣ ера мошѣ : татѣ
 мѣни-са . Дѣчѣи принсерѣ шѣи дѣсерѣ ла Ймѣлѣ, елѣ-н вѣзѣ
 вонничи ши фѣрѣмоши . ши афѣлѣ къ-н сѣмѣтѣ непоци, ши адѣ-
 нарѣ глоате де скоасерѣ пре Немиторѣ де .р домнѣе ши дѣ-
 дерѣ лѣ Ймѣлѣ домнѣа, шрѣ Ймѣлѣ дѣде авѣцѣе мѣлатѣ не-
 поцилорѣ, де рѣдникарѣ оци ши довѣндирѣ мѣлатѣ домнѣи
 ши цѣрри . Дѣнѣ ачѣа зидѣ Ромѣа четатѣ прѣ марѣ ши фѣрѣ-
 моасѣ, де ла Йдамѣ пѣнѣ с'ѣв фѣкѣт Рѣмѣа 4708 де ан; ши
 къ глас де вѣчинѣ ѣрѣ : сѣ аскѣлатѣ тоатѣ лѣмѣ де четатѣ
 че н се пѣсе нѣмѣлѣ Рѣмѣ; дѣчи къци есѣ де аколѣи се кѣламѣ
 Рѣмѣни.

Impărăția lui Leu Iconoclast.

Дпѣрѣцѣа лѣ Лѣи Иконоборѣцѣ.

Йчѣста Лѣи, къ нѣмѣлѣ ши къ нѣравѣа де лѣи, ши къ сѣфлѣ-
 тѣа де фѣарѣ, ел ера де .р Исаврѣа, де рѣдѣ мѣксерѣ, ши-л гѣ-
 сирѣ ла ѣнѣ пѣцѣ ницѣ Ѣврѣи негѣцѣторѣи ши-л кѣносскѣрѣ
 къ алѣ лорѣ мѣестрѣи къ ва фѣи .рпѣратѣ, дѣчи-л жѣрарѣ ка
 сѣ аскѣлатѣ динишѣи кѣмѣ-л ворѣ лѣвѣца къндѣ ва фѣи .рпѣ-
 ратѣ . Ёлѣ ли се фѣгѣдѣи къ-н ва аскѣлта, ши дѣчѣи кѣ-
 рѣндѣ фѣ кѣносскѣтѣ де сѣатничи ши сосѣи вѣеводе рѣсѣритѣлѣи,

Despre Vasile Machedoneanul.

Съ спънемъ пѣцинеа де Василіе, къ ера де .р. Македоніа, фечоръ де шмени месери, ши фѣрж ровниці де Шкѣи, ель сѣца цинцѣ атѣиче, ши сечера мѣма лѣи .р. къмпѣ стѣпѣннлорѣ, коконѣа зѣча пре мирниче ши веніа ѣнѣ влѣтѣрѣ де-ль ѣмѣрїа, мѣмѣ-са-ль гонїа, ель шрж венїа, апон-а лѣсѣ, къ пречепѣ къ е семнѣ бѣнѣ; дѣка соси .р. врѣстѣ, елѣ-ши пѣржси манкѣ-са де се дѣсе .р. Цариградѣ ши се нѣнми пре ла шамени де се хрѣнїа; ноапѣа дѣрмїа ла ш бесѣрекѣ анѣме скети Мокїе, атѣиче вени сѣфѣнтѣа де грѣи прѣштѣлѣи : че дорми де нѣ те сколи съ баці пре .рпѣратѣа .р. касѣ? елѣ се скѣлѣ ши мѣрсе ла бесѣрекѣ де вѣзѣ ѣнѣ шмѣ спрѣтѣнгосѣ кѣ нече мѣни гроасе дѣрмнидѣ пре пѣмѣнтѣа голь; лѣи н пѣрѣ ш вѣдѣре, дѣчи се тѣриж; лѣи н вени пѣнѣ а треа шарѣ, шї-и спѣсе апон : чине доарме ачїа ел ва фїи .рпѣратѣ; атѣиче мѣрсе де-а дѣ шепѣтѣ ши-а дѣсе .р. касѣ-ш кѣ чистѣ (!) маре; ши авѣ прѣштѣа ѣнѣ фрате де савѣжїа ла ѣнѣ кошринѣ маре де-ль кема Ѧе-филницѣ, дѣчїи дѣдѣрѣ ла кошринѣ, елѣ-ль пѣсе комисѣ; атѣиче адѣсерѣ лѣи Муханѣа (.рпѣрат) ѣнѣ виднѣѣ прѣ бѣнѣ дарѣ де .р. Мисирѣ, ши нѣ се аѣла нїме съ-ль поатѣ .р. кѣлека, шрж Ѧе-филницѣ спѣсе къ аре ш савѣж бѣрѣатѣ, ши фѣ атѣичешѣ кематѣ Василїе, дѣчи принсе калѣа де фѣрѣ ши-а ши .р. кѣлекѣ ши алѣргѣ кѣтѣ-и фѣ воѣ; атѣиче-а пѣсе комисѣ маре ши кѣрѣндѣ соси ши постѣлнїкѣ маре, ши-а фѣартѣ юбїа .рпѣ-ратѣа, ши дѣчїа .р. чепѣ а ѣри пре Барда . Муханѣа елѣ-ши пѣзїа жокѣриле ши бѣриле ши мѣ.р.кѣриле; атѣиче вени ѣнѣ вѣстнїкѣ де-и спѣсе .рпѣратѣа кѣ-и прадѣ Кѣрѣиманїи цара; ель дѣрѣпѣ съ нѣ се спѣе кошрїи ши съ нѣ пѣржсѣскѣ жокѣа, алѣргѣ де сѣфѣримѣ ш шглнндѣ че ера фѣкѣтѣ де ѣнѣ фило-софѣ, дѣчи кѣтѣ врѣи кѣѣта .р. трѣнса тѣ врѣи кѣноаїе фїе дѣи че латѣри а тоатѣ лѣмѣ съ се врѣ рѣдїка шѣи . Ѧ, невѣнїе, кѣтѣ пагѣбѣ фѣче Грѣнлорѣ!

Пѣнчѣ дѣде Муханѣа ш неовнїкѣ а лѣи дѣпѣ Василїе, анѣме Ѧѣдокїа, ши ш кѣнѣиѣ .р. сѣши, ши-шѣ дѣде кѣнѣна де .рпѣрѣїе лѣ Василїе съ фїе .рпѣратѣ . Ѧ датѣ жѣкѣ тоатѣ зѣа, сара вѣ де се .р. жѣтѣ; шарѣнїе анѣме Василннѣ лѣдѣ пре .рѣратѣа къ : жѣкаши вїне астѣзѣ ши врѣтежиши вїне калѣа ла алка; ель ера бѣтѣ де се вѣкѣрѣ ши-а дѣрѣи пре ачѣла кѣ пашмѣїи лѣи, ши-а пѣсе съ фїе .рпѣратѣ; Василїе ста де прївїа, ши кѣѣтѣ .рпѣратѣа кѣ амарѣ лѣ Василїе;

атѣнче се спѣре ши адѣнж чатж ши се рѣдникарж ртр'ача
ноапте де 8чисерж пре Мнѣанл, кѣ-лъ афларж махмѣр де
винь ла ащирнѣтъ, дѣчи нѣ се пѣтѣ апжра, че фѣ жѣ.ргѣтъ
аколѣ. Ши аѣ домнитѣ Мнѣанл рпрѣнж кѣ мѣмж-са 14 ани,
ѣрж рсѣши 11 ани, ши-л ргропарж ла мѣнжстире че w кѣма
Хрисополн, лѣ.ргж мѣмж-са; аша ера а лѣн Мнѣанлъ вѣаца :
нѣман че бѣ ши мѣнка ши жѣка.

XXI.

1620.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de judecată.

(Jasî 7128.)

Бѣ бѣмн (?) костѣ вѣгок вел дворник долиѣн зѣман . и
никоаре вел дворник вишиѣн зѣман . и дѣмнтрѣ гоѣ вел постѣл-
ник . и небожатко логофѣт . и дѣмнтрѣ лѣпе дворник глаотнѣн .
и банко шѣтра . и инѣн болѣри шт двор гдпнѣ его маѣт.

Скрѣем ши мѣртѣрнѣм кѣ чѣстѣ скрѣсоаре а ноаѣтрѣ .
кѣм аѣ винит рнаннтѣ ноаѣтрѣ . кѣлѣгѣрѣн дѣла скѣнта
мѣнжстѣре дѣла хѣмор . кѣ 8н запис дѣ мѣртѣрѣе фѣкѣт дѣ
трифан постѣлникѣл . ши с'аѣ пѣрѣт дѣ фѣацѣ рнаннтѣ ноа-
ѣтрѣ кѣ рѣска кѣлѣдѣрѣшоаѣ . сора лѣн трифан пост . прѣнтрѣ
сатѣл вѣнчѣнѣн сѣ лок дѣ моарѣ р жижѣа че мѣте р цѣнѣ-
тѣл дорохоюлѣн . ши прѣнтрѣ доуѣ фѣалчи дѣ вѣн дѣ котнар
рн дѣлѣл пѣкѣлѣн . зикѣндѣ кѣлѣгѣрѣн . кѣ лѣѣ дат ши мѣ
милѣнт трифан пост . кѣ ачѣл сат ши кѣ ачѣле доу фѣалчи дѣ
вѣн . прѣнтрѣ сѣфлетѣл лѣн ши а цюпѣннѣсѣн (!) салѣ . ши сѣ лѣ
фѣак(ѣ) паментѣ дѣ ан ртра ан . ши ачѣл запис ера фѣкѣт дѣ
трифан пост . ѣрѣ рѣска кѣлѣдѣрѣшоаѣ . аѣ зѣс . кѣ ачѣл сат
мѣте дирѣптѣ мошѣе ен . ши саѣ винит рн партѣ ен . дѣчи н'аѣ
врѣт сѣ-л дѣ кѣлѣгѣрилор . дѣчи нон ам ртрѣбат пре кѣлѣ-
гѣрѣн : ман цѣнѣт аѣ пѣнѣ акмѣ ачѣл сат . аѣ ба? ѣрѣ ен аѣ
зѣс : кѣ нѣ'л аѣ ман цѣнѣт . дѣчи нон ам сокотнт кѣ дирѣптѣл
ши ам зѣс рѣскѣн кѣлѣдѣрѣшоаѣ сѣ с(ѣ) токмаскѣ кѣ кѣлѣ-
гѣрѣн . сѣ нѣ стрнче дарѣ фѣрѣцинѣ-сѣѣ . дѣчи рѣска с'аѣ токмнт
дѣ бѣнѣ вѣм ен . кѣ кѣлѣгѣрѣн ши лѣѣ дат алѣ сат анѣме
хрннкѣнѣн пре жижѣм кѣ лок дѣ морн рн жижѣм . рн цѣнѣтѣл

мшнлор . ши л'ѣс л'ѣсат ши ач'клѣ доу фалчи де вѣн ла кот-
нар . че ачест сат есте дир'кптъ кѣмпър'тѣрѣ лѣн трифан
пост . дир'птѣ . т . де талер . дѣчи к'лѣг'г'рѣн с'аѣ токмит . ши
аѣ лѣат ачест сат ши вѣнч'кнѣн мѣс л'ѣсат ен . к'ѣчи аѣ фост
ши вѣндѣци . ши ачел запис че аѣ авѣт ф'ѣкѣт де трифан
пост . фнк'ѣ'л-аѣ дат к'лѣг'г'рѣн де'л-ам рѣптѣ . ши ѣн исписок
де ла радѣла воед ашишдѣре . ши с'аѣ токмит фндесне . ка сѣ
н'анѣѣ ман мѣлтѣ а п'ѣрѣ к'лѣг'г'рѣн пре рѣска к'лѣд'ѣрѣ-
шоаѣ . ннчн м пре к'лѣг'г'рѣн . че сѣ-ш цѣе ачел сат к'лѣг'г'рѣн
анѣме хринканѣн кѣ лок де моар(ѣ) фн жнжѣм . ши ач'клѣ доу
фалчи де вѣе фн котнар ф пископ . ши сѣ фак'ѣ паменте лѣн
трифан пос . дмнѣз'ѣс шрте . шрѣ чинѣ ва ман скорни п'ѣрѣ .
сѣ х'ѣе неертат де домнѣл дмнѣз'ѣс . ши де прѣч'ѣста манкѣ
ши де тоѣн свѣнцѣн . че сѣ х'ѣе трѣкл'ѣт ши прокл'ѣт шт га
ѣга амин . де ач'ѣста м'ѣртѣрнсм кѣ ч'ѣстѣ скрисоаре а ноа-
стрѣ . пнс ѣ мс вѣ . зрѣн . юл . вѣ . днѣ .

XXIIa.

1600—1625.

(Ms. Acad. Rom. Codex miscellaneus.)

(Повѣст'ѣ лѣн фдам ши а ѣвѣн.)

Călătoria lui Sith la raïu.

Eva povestește:

..... фк'ѣлѣкѣ адѣмѣ ши сѣ дѣсе . ши афлѣ пре асин
(авѣл correct. marg.) фѣнг'ѣт' ши нѣ-н зѣсе лѣн канн немикѣ . пре
кѣмѣ-н зис'ѣсе лѣн фѣрѣл' . ши адѣсе пре авѣл ши-л пѣсе ф
локѣ че сѣ кѣамѣ рѣѣнѣ . атѣнчѣ нѣскѣм пре сѣѣѣ . ши зѣсей
кѣтрѣ адѣм : нѣ-ѣ паѣ рѣѣ домнѣл' мѣѣ . кѣ штѣ ф локѣл
лѣн авѣл нѣскѣм алѣл . шѣ-н пѣсерѣ нѣмѣлѣ лѣн : снѣѣ .

фтѣнчѣ адѣм сѣ рѣсти ши зисѣ : тѣчѣ! тѣ мѣѣре . кѣ
сѣфлѣтѣл мѣѣ сѣ фѣѣцинѣ фтрѣ мѣне . шрѣ сѣѣ зисѣ : домнѣл'
мѣѣ! ѣѣ мѣ вѣѣ дѣче ф рѣн . ши де аколо вѣѣ адѣче вѣрѣш
че . вѣд'ѣ-вѣрѣн ши те верн однѣнн .

фдам зисѣ : о фнѣѣлѣ! кѣм сѣ фтрн тѣ ф рѣн? нѣ ашѣ . нѣ
ашѣ . че пѣсѣ ф прѣтѣва рѣѣлѣн ши пѣжнѣн . доарѣ кѣм-ѣ

не ва да дѣмнезжѣ дин помѣла маслинѣлѣй съ вѣзѣ . ка доѡрж
ми с'аре маѣн потоли боала.

Фѣюл' съѣ снѡ зѣсе : де че волаѣй . ѡ пѣринтеле нострѣ?

Пѣдѣмъ зѣсе : о фѣюле! маре волаж ам . кѣндѣ грѣшѣй ѣѣ
ши майка воастрѣ . атѣнча зѣсе дѣмнезжѣ : ꙗмѣлицѣ-съ-воѣ
сѣспиниле тѣле ши пѣрѣрѣк ꙗтрѣ грижи ка съ пѣтрѣчѣй . дѣ-цѣ' вѡн
цѣе ѡв де воале . ѡнѣ . волаж де ѣнемж . адоѡѡ . волаж де ѡкѣй .
дѣпж ачѣлѣ алаате тоате . ѡрж маѣнкѣй воастре ꙗѣ зѣсе :
пѣрѣрѣк ѣжѣбатѣл тѣѣ съ те вѣрѣмѣскѣ . ши кѣндѣ вѣрѣй нѣцѣ
кокѡнѣл кѣ моѡртѣк съ ци съ кѣмпжѣнѣскѣ . ши съ скѣлаж
снѡѣ ши съ дѣсе кѣ манка са ꙗ рѣн . ши вѣзѣ ѣвѣа о фѣѡрж
кѣмпантѣ че съ кѣамж горѣгоннѣ , гоннѣд пре фѣю-съѣ снѡѣ ши
стѣтѣ де зѣсе кѣтрѣ дѣнѣскѣ : ѡ фѣѡрж! нѣ-цѣ' адѣчѣй амѣнѣте .
кѣм тѣм хрѣнѣтѣ кѣ мѣннѣлѣ мѣлѣ . кѣм кѣтѣзѣй тѣ дѣшкѣде
гѣра та спре ѡмѣл че ѡсте фѣжкѣтѣ пре кѣпѣл лѣй дѣмнезжѣ?
саѣ кѣм поци рѣнжи динѣй тѣй асѣпра лѣй? атѣнча фѣѡра
рѣспѣнѣсе кѣтрѣ ѣвѣа ши зѣсе : ѡ ѣвѣо! . дин тинѣ с'ѡѣ ꙗчѣпѣт' .
кѣм кѣтѣзѣш тѣ дѣшкѣде гѣра та спре мѣжѣнѣкѣрѣ че-цѣ зѣсе цѣе дѣм-
незжѣ съ нѣ мѣжѣнѣчѣй? . дѣрѣптѣ ачѣлѣ ши ѣѣ де вѡй вѣрѣ ши
пре фѣчѡрѣл тѣѣ вѡй мѣжѣка . ѡрж ѣвѣа ѣнѣде ꙗчѣпѣ а пѣжѣцѣ
гѣлѣсѣлѣ ѣн съ ѡзѣнѣа де ла рѣсѣрѣнтѣл' соѡрѣлѣй пѣжѣ ла
апѣс . ши зѣсе ѣвѣа : о амѡр мѣне домнѣл мѣѣс! де акмѣ пѣжѣ
ꙗ вѣкѣ . ѡлѣстѣма-мѣ-воѣ тоате лѣмѣнѣлѣ . ши ꙗчѣпѣ а пѣжѣцѣ
ꙗнѣнѣтѣ рѣѡлѣй . кѣ фѣю-съѣ кѣ снѡѣ ши-ш' арѣнѣка цѣрѣжѣнѣ ꙗ
кѣпѣл' съѣ . ѡр ꙗчѣрѣл' лѣ съ арѣтѣж лѡр . ши лѣ зѣсе : че стрѣ-
гѣцѣй? снѡ' зѣсе : доѡм'не! пѣринтеле мѣѣс ѡсте волаѣв . ши до-
рѣцѣе де дѣл'чаца рѣѡлѣй . ши пофѣтѣцѣе съ вѣзѣ дѣнѣ помѣл'
маслинѣлѣй . доѡрж кѣм-ѡа н с'аре маѣн потоли боала лѣй . ѡрж
ꙗчѣрѣл зѣсе : о снѡѣ! пѣринтеле(ѣ) тѣѣ аѡам нѣ ѡре лѣкѣ . кѣче
кѣ с'ѡѣ апропѣлатѣ зѣлѣлѣ лѣй кѣтрѣж моѡртѣе ши свѣрѣшитѣл
ѡѣ вѣнѣтѣ . ши фѣрѣмѣсе дин помѣл чѣла че динтрѣжѣнѣ мѣжѣ-
касѣ аѡам . пѣнтрѣ карѣлѣ помѣ фѣ гонѣтѣ дин рѣн . ши дѣѣде
лѣй снѡ . снѡ дѣсе ла аѡам . аѡам вѣзѣ ши кѣнѡскѣ ши сѣспѣнѣж
тѣре ши ꙗпѣлѣтѣ кѣнѣнѣж . ши-ш' пѣсе ꙗ кѣпѣ . ши вѣзѣ мѣжѣна
лѣн дѣмнезжѣ лѣжѣндѣ сѣфлѣтѣл лѣй . ши кѣзѣ ѣвѣа . кѣжѣелѣ-
нѣца кѣ лѡдан кѣжѣднѣдѣ трѣпѣл лѣй аѡѡамъ . ши вѣзѣ трѣй
ꙗчѣрѣй цѣнѣд лѣмѣнѣй апропѣсе ꙗ мѣннѣлѣ салѣ . ши кѣѣтѣж снѡ
спре чѣрѣй . ши вѣзѣ сѣфлѣтѣл лѣй аѡам стѣжѣндѣ апроѡпѣ де
дѣмнезжѣ ши мѣлѣцѣмѣ де ꙗчѣрѣи съ рѣгѣ пѣнтрѣ аѡам . ши
кѣжѣндѣ съ скѣлаж арѣѣагѣлѣ мѣхѣнѣлѣ атѣнча тѡцѣй ꙗчѣрѣи тѣжѣ-
кѣрж (!.л.-кѣ) . атѣнча съ маѣстѣнѣ дѣмнезжѣ ши-ш тинѣсе мѣжѣна

са де апѣкж сѣфлетѣл' лѣй адам . ши лѣжцж пре снѣтъ де
 лѣш трѣпѣл лѣй ши-л дѣсе л локѣл че съ кѣмѣ геросна плѣта
 ши кжндѣ сжпж гроапж . лѣерѣл сжмнж гроѣпа . ши фѣ глас
 дин чѣрѣй де грѣжн : адаме ! адаме ! . ел зисе : че есте доамне ? . дѣм-
 незжж зисе : крѣз' спѣсѣ-ц-ам цне . кѣ дин пжмжнтѣ ѣцѣй ши шрж
 л пжмжнт' вѣрѣй мѣрѣе . шрж пжмжнтѣл(ѣн) зисе : ал' тжш дин-
 тр'але тале цѣе адѣче де тоате ! . аша лгропарж пре адам кѣ кѣ-
 нѣна че ера л кѣпѣл' лѣй . евеа кѣ глас смѣрѣтъ съ рѣга . кжтрж
 лѣмнезжж . ши грѣжн : доамне . пѣрннтеле мѣе ! . прннмѣще сѣ-
 флетѣл мѣе . ши аша дѣпж адам' а шаса зн плѣкж кѣпѣл съѣ .
 ши-ш дѣде сѣфлетѣл съѣ лѣй дѣмнезжж . ши аколо лгропарж
 пре евеа лжнгж фѣюл съѣ авѣл' . ши аколо крѣскѣ ѣн лѣмнѣ дин
 кѣнѣна че ера л кѣпѣл лѣй адам' .

Главеж домнѣлѣн дѣмнезжж ши мжнтѣнторюлѣн нострѣ
 Іс . Хс . лтрѣ вѣчн де вѣчѣй . аминѣ .

XXIIb.

1600—1625.

(Ms. Acad. Rom. Codex miscellaneus.)

Paleea.

Povestea lui Melchisedec (pag. 119—140).

.....Зисе дѣмнезжж кѣтрж аврамѣ . : . мѣтъ ѣѣ вой пѣне
 сватѣл мѣе кѣ тѣне лтрѣ тоатж рѣда де акмѣ ши пжнж л
 вѣчѣй . ши те вой блсѣй пре тѣне ши вѣрѣй фѣ блсѣнтѣ . ши де
 акѣмѣ лнанѣте нѣ ва фѣ нѣмеле тжш аврамѣ . че аврамѣ вѣ фѣ
 нѣмеле тжш . пѣнтрѣ кѣ пжрннтеле съ спѣне пѣрннтѣ а мѣлате
 лѣмѣй . пѣрннтѣ алес ши пѣрннтѣ лнал'т . пѣнтрѣ кѣ пѣрннтѣ
 а мѣлате лѣмѣй тѣм пѣсъ пре тѣне . крѣще-те-вой ши те вой
 лмѣл'цѣ фѣѣрте . Че акѣмѣ а аснѣл тжш . ши а вѣшмѣнтѣ
 сѣѣмѣ де мѣлатѣ преѣ . а пѣнѣ ши вѣнѣ ши вѣнѣюл амжнж .
 ши те сѣе л мжгѣра ѣамарѣй ши стжѣй пре пѣлѣтрж ши стрнжж
 де трѣй шрѣй : чѣче вѣн ! . чѣче вѣжн ! . чѣче вѣжн ! . ши ва ѣши де-
 спре лѣтѣрѣ мжгѣрѣй дѣспре мѣазж нѣпте . ѣши-ва ѣн ѣмѣ
 сжлѣатѣкѣ . кѣ ѣнгѣле де ѣнѣ кѣтъ . ши кѣ пѣрѣлѣ кѣпѣлѣй ши

кѹ барба пѣнѣ ла пичоаре . ѡрѣ тѹ съ нѹ те спѣи де дѣнсь .
чи съ те скѡли съ тай ѹниглѣ лѣи . ши съ-и рѣзѣ пѣрѡль лѣи
ши съ-и дѣи пѣине съ мѣнѣи . ши винѣ съ вѣ . ши те вѣри
власви де дѣнсь ши вери фѣи влсѣитѣ .

Ѳчѣста Мелхиседек съ спѣне фѣрѣ де татѣ . фѣрѣ де
рѣдѣ . асѣмене ѡсте фѣюлѣи лѣи дѡм'незѣ . майка са съ кѣамѣ
салимѡль . пре нѡмел(е) четѣцѣи ѣи . ѡрѣ татѣ-сѣѣ съ кѣамѣ
ѡседекѣ . ши нѣскѣ . в . фѣчѡри . нѡмелѣ ѹнѣ седекѣ . ши нѡмелѣ
челѡм-л-алѣ мелѣи . ла арѣтаре ерд ши ачѣм ши четѣтѣ лѡр(?)
ѡседекѣ ера нѣпотѣ лѣи нѣрѡдѣ . пѣнтрѣ ачѣм съ сѣлѣшлѣи ѣи
полѣте . де ла нѣрѡдѣ пѣтрекѣрѣ ѣпѣрѣциндѣ . ѣсѣ бирѣм ши
ѣпѣрѣцѣи вавилѡнѣи . кѣндѣ фѣи ѣтрѣна де зѣле . зѣсе
ѡседекѣ ѣпѣрат' фѣюлѣи сѣѣ лѣи мелѣи : фѣюле ! ел зѣсе : че вѣи
съ зѣчи пѣринѣте ? шѣи зѣсе : дѣ-те ла чѣрдѣ бѡилѡрѣ нѡщри ѣ
галилѣи . ши-м' адѣ . ѡ . де ѣнѣи ка съ ѣнѣгѣмѣ жрѣвѣ . марѣлѣи
крѡн дѡмнезѣ . ши челѡра-л-алѣи кѣ ам нѣдѣжде дѣпѣ ачѣм
съ мѣрѣем ла ѡсте . Ѳчѣста дѣка лѣзи мелѣи прѣвѣгѣи
ѣтрѣча нѡпѣте вѣндѣ съ палинѣскѣ сѣѣжа ши ѣвѣцѣтѣра
пѣринѣтелѣи сѣѣ . ѣтрѣчѣ нѡпѣте ера лѣна фѡрѣте лѣминѣтѣ .
ши стѣлѣе стрѣлѣчѣи фѡрѣте . ачѣста дѣка вѣзѣ мелѣи съ
мѣрѣ . ши гѣндѣ ѣтрѣ сине зѣкѣндѣ : ѡх ! пре че лѣкрѣри фѣрѣ-
мѡсе ѡдѣхнѣи дѡмнезѣ . фѣкѣжторѣм ѣ тоате ! дѣче-мѣ-вѡи
де вѡи спѣне пѣринѣтелѣи мѣѣ . май ѣине ачѣстѣм съ ѣнѣлѣцѣмѣ
жрѣтѣвѣ . дѣкѣте вѡзнаѡрѣ . челѡрѣ мѣи . ши сѣрѣи . ман ѣине
съ адѣчѣм ши съ ѣнѣгѣм жрѣтѣвѣ дѡмнезѣлѣи черѣскѣ . Татѣ-
сѣѣ дѣка лѣзи ачѣста съ мѣнѣи . ши зѣсе кѣтрѣ дѣнсь кѣ
ѣѣрѣмѣнѣте : ѣѣрѣ-мѣ пре мѣрѣе мѣѣ дѡмнезѣ . ка нѣ кѣмѣ
съ съ мѣнѣи спре минѣ ши съ мѣ здѣвѣскѣ . ѡрѣ акѣм' те
вѡи ѣнѣга ши те вѡи да пре тѣне жрѣтѣвѣ гѣта дѡм'незѣнѡрѣ
мѣен кѣче кѣ адѣсѣшѣ вѣклѣшѣгѣ спре минѣ ши спре дѡм'-
незѣи мѣен .

Дѣи дѣкѣндѣ-сѣ мелѣи ѣ галилѣи . ѡр татѣ-сѣѣ ѣтрѣ
кѣтрѣ ѣпѣрѣтѣса салима ши грѣи : ѡтѣ ѣв гѣндѣи ка пре
ѣнѣлѣ дѣнѣ фѣчѡриѣи нѡщри сѣ-л ѣнѣгѣмѣ . ши сѣ-л дѣм жрѣтѣвѣ
мѣрилѡрѣ дѡм'незѣи . ѡрѣ ѣпѣрѣтѣса юѣм май вѣртѣсѣ пре
мелѣи . дѣкѣт пре сѣдекѣ . ши кѣ пѣнѣсѣ зѣсе : вѣзѣ кѣ вѣи
съ ѣнѣгѣи пре юѣнѣтѣ фѣюл мѣѣ ка сѣ-л дѣи жрѣтѣвѣ дѡмне-
зѣнѡрѣ нѡщри . ѣпѣратѣлѣ зѣсе : съ нѣ фѣе ашѣ . че съ арѣнѣ-
кѣм сѡрѣи . дѣи арѣнѣкарѣ ши кѣзѣ сѡдѣртѣ спре фѣюл ѣи челѣ
май минѣ анѣме мелѣи . Ѳрѣ кѣндѣ ѣнѣ ѣпѣрѣтѣса кѣ вѣне
мелѣи дѣнѣ галилѣи . зѣсе кѣтрѣ фѣюл сѣѣ . сѣдекѣ : ѡтѣ фѣра-

де нхпраснх съ кѹтремѹрх шн съ рхсѣпн тоатх четѣта .
 шн ргнци пѣмхнѣл' пре тоѹци че пѣтрѣа ꙗ четѣта .: (м)ел'хн
 д'ѣка вѣзѹ ꙗфрнкошатх ка ачѣа . съ мнрх . шн съ темѹ де
 дѹмнезхѹ фѣхкѣторюа черюаѹн шн аа пѣмхнѣл'ѹн шн съ
 скѹах шн съ сѹн ꙗ мѣгѹра ѳтамарѹн (!) . д'ѣколо съ погорх
 шн ꙗтрѣ ꙗ латѹрѣ мѣгѹрен дѣспре мѣазх-ноаѣте . шн пѣтрѣхѹ
 аколо . м . де анн . шн нѹ ворохн кѹ ѳамнѹн . нѣчн шн де аколо .
 че ера де мѣнка мѣгѹр шн мѣаре сѣаеатѣхѣ . шн еа апх днн-
 тр'ѹн нзѹорѣ . пѣнх кѣнд фѹ тримнѣ аеааа кѣтрѣ дѣнсѹа .
 пре кѹм ꙗн знсѣсе аѹн доаиѹл' дѹмнезхѹ .

XXIII.

ca. 1625.

(Letopisćim cǣrijі Moldavii, Vol. I. Iaşii 1852, p. 93 urm.)

Letopiseţul lui Ureche.

Дѳмнѹн цѣрхн Мѹладѹнѹн шн вѣаца аѹр де
 Гргѳрѣ Оѹрѣкн . Вѹрник мѣре ꙗ Мѹладѹа .

Предословіе.

Мѣацн скрѣнтѳри с'аѹ неѹонт де аѹ скрнѣ рхндѹа шн по-
 вѣстѣ цѣрхлѹр шн аѹ лѣсат нзѹод пре оѹрмѣ, шн бѹне шн
 рѣае съ рѣмѣе фнчѳриаѹр шн нѣпоцѣлѹр, съ ае хѣе чѣае
 бѹне де ꙗвѣцѣтѹрѣ, ер чѣае рѣае ка съ съ поатѣ фѣрн, шн
 съ съ сокотѣскѣ, шн чѣлѹр бѹне съ оѹрмѣѣе . Шн аацн пнз-
 мѹннд шн ꙗсѣмнхнд, шн скрѣннд, кѹм шн еѹ Гргѳрѣ Оѹрѣкн,
 каре ден мнла аѹн дѹмнезѣѹ шн аа доаиѹл'ѹн мѣѹ ам фѳст
 Ёѳрник Маре, кѹ мѣатѣ неѹоннцѣ ам четнт кѣрцнле шн нзѹод-
 деае, шн аае ноастрѣ, шн чѣлѹр стрѣнне, шн ам аѣлат кап
 шн ꙗчѣпѣтѹрѣ мошнлѹр де оѹнде аѹ нзѹорхт ꙗ царѣ, шн
 с'аѹ ꙗмѣацѣт, шн с'аѹ лѣцнт, ка съ нѹ съ ꙗнѣе анн чѣн тре-
 кѣцн а тоате цѣрнле; шн апон съ нѹ съ поатѣ цн че с'аѹ
 аѹкрат, съ съ асѣмнне хнѣрѣлѹр шн дѹвѣнтоаѣлѹр чѣлѹр мѣте,
 шн фѣрѣ мннте . ꙗчѣм оѹрмѣнд, шн мѣкар кѣ съ аѣлѣ шн
 де аацн ꙗсѣмнате аѹкрѣрнле цѣрхн Мѹладѹнѹн, апѣкатѹ-м'ам
 шн еѹ а скрѣѣре ꙗчѣпѣтѹрѣ, шн аѣаѳѣл, ман апон шн скѣдѣрѣ,
 каре съ вѣде кѣ аѹ вѣнтт ꙗ знлѣае ноастрѣ, дѹпѣ кѹм аѹ фѳст

ртѣюл цѣрѣи ши пѣмжитѣлѣи нострѣ а Молдавѣи . Кѣ кѣм
сѣ тѣмплѣ де сѣрг ши адаѣе похѣюл апѣи, ши шрѣ ши де
сѣрг скаде ши сѣ рѣицинтѣзѣ, аша с'аѣ адаѣс ши Молдѣва,
каре ман апон де ла алте цѣри с'аѣ дескѣлекат, ши с'аѣ лѣцѣт
де сѣрг ши фѣрѣ де зѣбавѣ . Ичелѣ черкѣнд ле ам рдрептат
кѣ неконницѣ, кѣ нѣ нѣман летописецѣл нострѣ, че ши кѣрци
стрѣнне ам черкат, ка сѣ пѣтем афла адеѣѣрѣл, ка сѣ нѣ мѣ
афлѣ скрѣнтѣр де кѣвинте дешарте, че де дрѣпте; кѣ лѣто-
писецѣл нострѣ чел молдавинецк аша скрѣе де пе скѣрт, кѣ
ниче де вѣща Дѣмнѣлар каре аѣ фѣст тѣватѣ кѣрма нѣ
алѣѣе, не кѣм лѣкрѣрѣле ден лѣѣнтрѣ сѣ алѣгѣ, ши пе скѣрт
скрѣинд ши рсемиѣнд де ла рчепѣт пѣнѣ ла домнѣл лѣи
Пѣтрѣ Бодѣ(ѣ) Рарѣш, ши с'аѣ стѣис; кѣ де анче ркоѣче н'аѣ
ман скрис нименѣ . Нице есте а сѣ мираре, кѣ скрѣнтѣрѣи
нострѣи н'аѣ аѣѣт де оѣнде стрѣнѣе кѣрѣ; кѣ де ла лѣкѣн-
торѣи де'нтѣю н'аѣ афлат скрисори, кѣ н'аѣ лѣсат, ка неѣе
шаминѣи неашѣзѣц, ши ман мѣлат процѣи ши некѣртѣрари, че
ши ен аѣ скрис ман мѣлат ден басне ши ден повѣѣи, че аѣ
аѣзѣт ѣнѣла де ла алѣѣл . Бѣр скрисорѣле стрѣннѣлар скрѣѣ
прѣ лѣрг ши де аѣѣс, каре аѣ фѣст рѣвинѣтѣри ши хѣрѣнѣц
нѣ нѣман але салѣ сѣ скрѣе, че ши чѣле стрѣнне . Шѣи де аѣѣл
лѣѣнд мѣлатѣ, ши лѣпнѣндѣ-ле кѣ але ноастре врѣмѣи потри-
винд, ши ам скрис аѣест лѣтописѣц, кареле ши де нѣ сѣ ва
потрѣви пе ла мѣлатѣ лѣкрѣи, чел че ва хѣи кѣ минте, гѣндецкѣ,
кѣ нѣ ми ва енѣи; кѣ де мѣлатѣ шри шмѣл рѣсѣши чѣле че
вѣде кѣ шкѣи сѣи нѣ поате сѣ ле пѣе пе рѣнд, ши мѣлатѣ
зминѣтѣѣе . ши аѣ спѣне ман мѣлатѣ, аѣ ман пѣѣнне; дѣр чѣле
де дѣмѣлат ши рѣсѣфлатѣ де атѣѣта врѣмѣи де анн ! Че еѣ кѣм
ам афлат, аша ам арѣѣтѣт .

Григорѣ Оѣреки;

Бѣрник марѣ.

Кап . ѣ .

Petru Vodă bate oștile lui Cazimir.

Домнѣл фѣчѣрѣлар лѣи Стефан Бодѣ челѣи де'нтѣѣѣ .

Иѣст Стефан Бодѣ аѣ аѣѣт дѣи фѣчѣри, кѣм с'аѣ помѣ-
нит ман сѣс, пре Стефан ши пре Пѣтрѣ; карѣи дѣпѣ моѣртѣ
тѣѣѣннѣсѣи причинѣѣсѣи пѣнтрѣ домнѣе, аѣ фѣѣнт Стефан,
фратѣле чел ман марѣ, ла Казимир краѣл лѣшеск, похѣтинд
аѣѣтѣр лѣмпрѣтика фѣѣѣнне-сѣѣи лѣи Пѣтрѣ, ши сѣи се плѣче

Bătălia de la Podul înalt la Vaslui.

Де вестита нзвѣндѣ а лѣн Стефан Бодѣ кѣ Тѣрчин ла Подѣл-Аналт ла Баслаю.

А лѣнѣл зѣцѣгъ Сѣлтан Мехмет, а прѣратѣл тѣрческ, а тр'ар-мѣндѣ вастѣ, а ркѣ де ваменн, шн вастѣ тѣтѣрѣскѣ шн мѣн-тинѣскѣ, съ мѣргѣ кѣ Радѣл Бодѣ, аѣ тримис асѣпра лѣн Стефан Бодѣ. Иѣрѣ Стефан Бодѣ авѣндѣ вастѣ гата, мѣ шн Лѣшин чѣ-н вѣнисѣ а тр'ацѣтор кѣ Бѣчѣцки, ѣ де ла Казимир краю, шн Оуигѣри чѣ-н добѣндѣсѣ де ла Мѣтѣаш, краюл оуигѣреск, ѣ лѣѣшнт лѣнантѣ днн сѣс де Баслаю ла Подѣл-Аналт; прѣ карѣн мѣ вѣрѣнт Стефан Бодѣ, нѣ аша кѣ вѣтежѣл, кѣм кѣ мѣшершѣгѣл; кѣ а трѣю аѣ фѣст лѣвѣцат дѣѣ фѣст прѣжолнт мѣрѣл пѣстѣ тѣтѣт локѣл, дѣѣ слѣвѣнт кѣн тѣрчинлѣр чѣн цѣн-гашн, шн апон ацѣтѣндѣ шн пѣтѣрѣ чѣ дѣмнезѣскѣ, кѣм се вѣра токми вѣм лѣн дѣмнезѣ кѣ а ваменнлѣр, аша мѣ кѣпрнис прѣ Тѣрчин ѣ нѣгѣрѣ, кѣт нѣ се вѣдѣ оуѣнѣл кѣ алтѣл. Шн Стефан Бодѣ токмисѣ пѣцѣннѣн ваменн дѣспрѣ лѣнка Бѣрладѣ-лѣн, ка съ-н амѣѣѣскѣ кѣ бѣчѣюне шн кѣ трѣмѣѣѣ, дѣндѣ семн де рѣзѣю. Итѣнчѣ вастѣ тѣрчѣскѣ, а трѣкѣндѣ-се ла гласѣл бѣчѣюнѣлѣр, шн а пѣдѣкѣндѣ-н шн апа шн лѣнка, шн акоперин-дѣ-н шн нѣгѣра, тѣл шн сѣѣрма лѣнка съ трѣкѣ лагласѣл бѣчѣ-нѣлѣр. Иѣрѣ днн дос мѣ ловнт Стефан Бодѣ кѣ вастѣ токмѣтѣ а. ѣ. зилѣ а лѣн Генарѣ, оуѣндѣ ннчѣ вѣра лок де а-шн токмѣрѣ вастѣ, ннчѣ де а се а дѣрѣнтѣрѣ; чн аша ѣн а дѣ-сннѣ тѣнндѣ-се, мѣлѣцн аѣ пернт, шн мѣлѣцн прннсѣрѣ вѣн пѣдѣстрнмѣ; чн прѣ ачѣл прѣ тоцн мѣ тѣлат, оуѣндѣ пѣ оуѣрмѣ мѣвѣлѣ де чѣн морцн аѣ стрннсѣ, шн мѣлѣцн пашн шн сѣнѣѣѣцн аѣ пернт; шн пѣ фѣчѣрѣл лѣн Исѣн-Пашѣ дѣпѣ чѣ-л'аѣ прннсѣ вѣѣ, л'аѣ слѣвѣознт, шн пѣшчѣлѣ лѣѣѣ добѣндѣнт, шн стѣгѣрн ман мѣлатѣ де оуѣна сѣтѣ аѣ лѣат.

Дакѣ мѣ бѣтѣт прѣ Тѣрчин аѣ лѣоат а н цѣс де ла Подѣл-Аналт пнн пѣдѣрѣ, шн аѣ шнт оуѣндѣ пѣрчѣдѣ апа Гмнлѣн, а н цннѣтѣл Тѣтовѣн; аколѣ а н лѣѣѣ лѣр аѣ дат лѣѣдѣ лѣн дѣмнезѣ, кѣ с'аѣ вѣзѣт ѣшнѣ ла лѣмѣ.

Иѣр Стефан Бодѣ порннтѣ-с'аѣ дѣпѣ. дѣншѣн кѣ Молдо-вѣнѣн сѣн. Шн ачн ѣ де Лѣшн, шн аѣ гоннт пѣ Тѣрчин пѣнѣ мѣ трѣкѣт Гнрѣтѣл ла Иѣнѣшѣцн, ѣндѣ се камѣ вадѣл Тѣрчин-лѣр шн пѣнѣ асѣѣзн. Шн аколѣ дѣсѣпра Гнрѣтѣлѣн, ла мѣ-вѣла чѣ мѣрѣ а Тѣкѣчѣлѣн аѣ однѣннт трѣн зилѣ. Шн мѣ вѣ-ннт вѣстѣ дѣла Стѣрѣстѣн дѣла Крѣчѣюна чѣ-н знкѣ акмѣ Пѣтна, кѣ Радѣл Бодѣ вѣнѣ кѣ шѣн асѣпра лѣн Стефан Бодѣ, фѣрѣ

астръ карте се с(е) цѣе кѣм аѣ винит мнѣш лог . наните
ноастръ де с'аѣ пѣрѣт кѣ рад(ѣ)л дѣшнѣл пѣнтрѣ ѣн кал ал
шпрен ал попин . кѣм аѣ фост лѣат мнѣш лог . в . вачн
кѣ вѣцен пѣнтрѣ ш дѣтѣрѣе че аѣ фост плѣтит мнѣш радѣ-
лѣн (!-дѣ) . шр радѣл аѣ лѣат калѣл шпрен . де л'аѣ дат ла дѣ-
мнтрѣ пост . коренски . шн герге пост . че аѣ фост бирарн де
рошин . дече аѣ дат радѣл ачѣл кал . пѣнтрѣ ѣг . г . де а лѣн
бѣнѣ воѣ . шн аѣ зис кѣм аѣ фост сѣ де шпре ачѣн бани . шн
аѣ лѣат ачѣлѣ . в . вачн дѣла мнѣш лог . шр акѣм ачѣл кал аѣ
перит . дѣчн мнѣш лог . аре невоѣ де шпре аѣ винит де
с'аѣ апѣкат де радѣл . шр радѣл шѣ спѣс кѣ гѣра лѣн . на(нн)те
ноастрѣ(!) . кѣм аѣ дат ачѣл кал ал шпрен . л мѣна лѣ коренски .
дерѣптѣ ачѣш нон . лкѣ ам жѣдекат кѣ тоѣ бѣтрѣнн шрашѣ-
лѣн . кѣм сѣ маргѣ радѣл се с(е) пѣраскѣ кѣ шпре . пѣнтрѣ
кал . дѣчн аѣ лтрѣт радѣл . л кѣзѣшѣ де аѣ пѣс пе станчѣл
грама . кѣзѣш . кѣм ва мѣрѣ радѣл . де се ва пѣрѣ кѣ шпре .
шр кѣ мнѣш сѣ н'анѣѣ нечѣ ш траѣѣ нечѣ шпре нечѣ радѣл .
ачѣст(ѣ) скрѣем . пнс . мсѣа . март . г . днѣ . вѣлѣѣт , зрад .
днм . жѣѣѣлѣ .

XXV.

1626.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Jasí 7136.)

Ѣѣ мѣнѣна ч'ам фост пѣркѣлаѣ . шн кѣ цюпѣнѣс(ѣ)
мѣ ангѣлена . скрѣем шн мѣртѣрнѣем . кѣ чѣст запис ал нострѣ .
кѣм нон де бѣнѣ воѣ ноастрѣ . де неме невоѣѣ . нечѣ лнпре-
сѣраѣѣ . нѣм скѣлат . ш'ам вѣндѣт . дерѣптѣ ѣченѣ а ноастрѣ .
ч'ам аѣѣт кѣмпѣрѣтѣрѣ дирѣптѣ . цюмѣтѣте де сѣт анѣме
вѣлѣѣѣнн пре жежнѣ . лн ценѣѣѣл дороѣѣѣлѣн . кѣ вѣченѣ (?) .
кѣ локѣ де мѣарѣ . кѣ локѣ де хѣлѣѣѣѣѣ . лѣн панѣ вистѣр-
некѣл . дерѣпт н бѣн . шн дерѣпт ѣ вачн кѣ вѣцен . шн де-
рѣпт н шн кѣ мѣен . пѣнтрѣ т ѣг . с'аѣ сокѣтит . шн с'аѣ
преѣѣнт . прѣнтр'ачѣѣ датѣѣѣм шн тоѣте дерѣѣѣѣлѣ шн тоѣте
але мѣлѣ . че ам аѣѣт де кѣмпѣрѣтѣрѣ лн мѣна лѣн панѣ
вистѣрнекѣл . пѣнтр'ачѣѣ сѣ-н хѣѣ лѣн . кѣ тот вѣнѣѣѣл де

дстѣзи нанте . еѣ нѣ маи ам нече ш трѣеѣ . рн токмала
ноастрѣ аѣ фост ннат манѣлѣ . ши аргирѣ . ши полефрѣне .
ши матею . ман маре креденцѣ нѣм пѣс тоц печецеа . ка съ с(ѣ)
цѣе . ши кѣ кас(ѣ) кѣ тот . ш'аѣ фост ши маалкоч слѣжѣрюа
рн токмала ноастѣ .

ѣ ме вато , зрѣз ап . ѣ .

Кожогѣ .

XXVI.

1631.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Jasî 7139.)

Идекѣ нон неѣла провата ши еѣ ме маврикн . ши ди-
шма . скрѣм ши мѣртѣрнсим нон кѣ чест запис ал нострѣ
кѣм нон де еѣнѣ воа ноастрѣ . скѣлатѣ нам де ам вѣндѣт . ш
цѣмѣтате де сат дин вѣлнчѣнн де пре жижѣ партѣ де цос .
кѣ хѣлѣщеѣ еѣн . кѣ моарѣ гата . рнтр'апа жижѣн . ши кѣ кѣр-
ци еѣне . ши кѣ фѣнаци . ши кѣ тот веннтѣл . ачаста ш ам
вѣндѣт дѣмн-сале логофѣтѣлѣн чѣлѣн маре гѣнгѣн . дерѣпт
доа ш сѣте де галѣени де аѣр . че ачаста цѣмѣтате де сат . фо-
ст-аѣ днрѣптѣ кѣмпѣрѣтѣрѣ . лѣн пѣнишоарѣ вистѣрннкѣл .
ши нѣѣ фост нѣа ш панѣ вистѣрннкѣл . кѣ кѣтѣ-ѣа самѣ де
ѣанн датѣр . дѣч дѣка н с'аѣ прилежнт моарте . ши нѣ нн с'аѣ
фост плѣтит ѣѣкатѣе . датѣ-нѣѣ мѣрѣш са монсен могла
ѣѣѣѣѣ . сатѣе ши шчинѣе сал(ѣ) пѣнтрѣ сама ѣаннлѣр ноѣрн .
дѣчн ачастѣ цѣмѣтате де сат нон ш ам вѣндѣт дѣмн-сале .
ачѣстѣн ѣѣѣрннѣ . че маи сѣс скрѣе . гѣнгѣн логофѣтѣлѣн . де-
рѣпт ачѣшн ѣанн . с . де галѣени рошѣн . дерѣпт ачѣѣ . дѣкмѣ
рннанте . съ-н хѣе дѣмн-сали ши кѣѣѣѣѣѣѣ дѣмн-сала(ѣ) днрѣптѣ
шчинѣѣ ши мошѣе рн вѣчн . ѣѣр днрѣсе ч'аѣ аѣѣт панѣ вѣ-
стѣѣр . де кѣмпѣрѣтѣрѣ прѣчастѣ цѣмѣтате де сат рннкѣ
аѣ фост ла нон . че лѣѣм дат ла мѣна дѣмн-сале гѣнгѣн лого-
фѣтѣл . ши аѣ фостѣ рн токмала ноастрѣ ѣѣѣѣн чѣн марн .
лѣѣѣл ѣѣрннкѣл чѣл марн де цара де цос . ши лѣѣѣл ѣѣѣрннкѣл
де цара де сѣс . ши ѣаѣѣѣѣѣ логофѣ . ши нѣстратѣе ал трѣнѣе
логофѣт . н ѣѣхѣш ѣнѣ . вѣстѣѣр . ши стратѣл ѣѣлѣ ч'аѣ фост
пѣхѣрннк ши ѣѣѣѣѣѣѣ ѣѣѣѣ ѣѣѣрннкѣл де ѣѣѣѣѣѣ . ши мнѣѣѣѣ

двор . ши н'кнюл двор . ши васнаїе рошка дворник . ши лепъ-
дат дворник . ши мнош к(Ѹ) лѸка вѣташи а лѸи панъ вист .
ши ман пре мар(Ѹ) кредин(цѣ) нскѣлант-аѸ тоци ши-ш аѸ пѸс
печацнае съ с(ѣ) шїе.

пис Ѹ ис вѣкто ,зрло . мар . кѸ.

XXVII.

1632.

(Ms. Cipariu. v. Principia, p. 113 Qq. comunicat de D. J. Bianu.)

Бвстратїе бив логофеть.

Правнаж алѣсж.

Предословіе (fol. 1—3).

Правнаж алѣсж . скѸасж ши токмитж . ши дѣнтроу мѸлате
свѣте скриптѸри . черкѣтж ши гѣснтж . карж де тоци прѣ
лцелѣпцїи ши вѸи крединчѸшїи, ѣсте чїнїстїтж . ши прїи-
митж . пентрѸ кѣ рдѣмнѣ, пре тоци правослаѣннїи спре кѸ
ноциїница вїеции . ши чѣлорѣ недепрїишѣ, кѸ токмала крѣцинигѣ-
тѣции . тѣтоурѸрѸ ле арѣтж ꙗ тоате фѣлѸриле, кала покѣни-
ции . ши чѣлѸра че пре частж лѸме пофѣтѣскѣ съ лѣкѸмскж де
тоате пре вѸе . ле спѣне кѸм ла чѣм де апѸн . ворѣ съ фїе св-
флетеле лѸрѣ ла мѣре невѸе . ши пентрѸ рдрѣзїири съ вѸрѣ
адѣче пре сїне ла мѣре перїри . ши кѸ несокотїица вѸрѣ сѣ-шѣ
пїиризѣ тоатж некоиїца . пентрѸ кѣ чѣм че нѸ вор ꙗела пре
Ѹрма ачестѸра дмнзѣиш ꙗвѣцѣторїи, ачѣм вѸр съ фїе . ка ѡ
тоурмѣ де ѡи фѣрѣ пѣстор, коум скрїе ши свѣта ѡглѣи : кѣ
ѡнае чѣле де тѣрмж ꙗцелѣгѣ, ши кѸноскѣ гласѣлѣ пѣстѸрю-
лоуи сѣѸ . пѣсторїи ши ꙗвѣцѣторїи, сїмтѣ дѣскалїи ши
пѣриїиции ношрѣ чен свѣлѣтици . архїерїи ши дѣховннїи, кѸм
грѣѣиш свѣта скриптѸрж, оуїде зїче : ꙗтрѣж пре пѣринтеле
тѣѸ ши-цї ва рѣспоуїде цїе, ман марїи тѣи, ши-цѣ ворѣ спѣне
цїе . че ва съ фїе ла чѣм де апѸн, кѣ ва съ вїе зѣа перїрей .
ши ѣсте де стж гѣта ꙗнаїнтѣ воѣстрж . зѣа мѣнїи ши а
Ѹрїен лѣи дмнзѣѸ . дрепт ачѣм тоѣтѣ ѡмѣлѣ чїне аре авѣ
лцелѣпчїоне ши мѣнте ꙗтрѣгж ши с'аре грїижи де вїѣца де
вѣчн . кѸ кѸвїиїицж аре фїи ши кѸмѸ съ каде . кѸ адеѣѣрат
лоукрѸ, ши фѣрж де вѸм лоуи . ка съ сокотѣскж . ши съ чѣр-

четѣзе фѡартѣ прѣмѣнѣнѣлѣ ачѣстѣ кѡлѣ алѣсѣ шѣ дѣшкисѣ
 ч'ѡ ѡ чѣркатѣ, ш'ѡ гѣснѣ шѣ нѡ ѡ нѣ ѡ арѣтѣтѣ пѣртѣторѣ
 чѣн дѣ дѣмнѣнѣрѣ пѣрѣнѣнѣнѣ, шѣ рѣпѣрѣнѣнѣ чѣн сѣнѣнѣ. ѡрѣ дѣ
 ва зѣче нѣнѣнѣ чѣдѣ, пѣнѣрѣ кѣ дѡрѣж кѣче аѡ фѡстѣ шѣ
 ачѣнѣ ѡдѣмнѣнѣ кѡ трѣпѣ, кѡ шѣ нѡнѣ, сѡ дѡрѣж вѣрѣ ѡнѣнѣ шѣ
 пѣкѣтѡшѣ. дѡпѣ нѣпѣтѣнѣца трѣпѣлѣнѣ ачѣстоуѣ слѣбѣ шѣ грѡсѣ
 дѣ пѣмѣнѣтѣ. ѡрѣ пѣнѣрѣ крѣдѣнѣнѣ шѣ дѣрѣпѣтѣтѣ шѣ нѣѡнѣнѣнѣ
 шѣ гѣндѣ бѡнѣ ч'ѡ аѡтѣ кѣтрѣ дѣмнѣнѣлѣ. дѣмнѣнѣ лѣсѣ дѣ-
 роуѣтѣ лѡрѣ дѡрѣлѣ дѣхѣлѣнѣ сѣнѣтѣ. карѣл(ѣ) ѡстѣ тѡтѣ мѣнѣтѣ
 шѣ прѣ рѣцѣлѣпѣчѣнѣ. кѡ карѣлѣ аѡ кѡнѣбѣсѣтѣ тѡтѣ тѣнѣнѣлѣ
 рѣпѣрѣнѣнѣ чѣроуѡуѣнѣ. шѣ бѣнѣлѣ дѣ вѣчѣнѣ, шѣ чѣ ѡстѣ дѣ-
 рѣпѣтѣтѣ. шѣ цѡдѣнѣлѣ лѡуѣнѣ дѣмнѣнѣлѣ чѣлѣ дѣрѣпѣтѣ. дѣрѣпѣтѣ ачѣлѣ,
 нѣмѣ кѡ сѣ нѣ сѣ мѣрѣ дѣ ачѣстѣ лѣкрѣ. кѡмѣ шѣ рѣ чѣ кѣпѣ
 поатѣ сѣ фѣ. чѣ сѣ асѣбѣтѣ чѣ грѣжѣчѣ рѡстѣлѣ дѣмнѣнѣсѣкѣлѣнѣ
 дѣдѣ прѡркѣ шѣ рѣпѣрѣтѣ : ѡ зѣнѣ кѣ вѣцѣнѣ фѣнѣ дѣмнѣнѣнѣ. шѣ
 фѣнѣ чѣлѣлѣ дѣ сѣсѣ. пѣнѣрѣ ачѣстѣ лѣкрѣ, ѡстѣ дѣтѣрѣю тѡтѣ ѡ-
 мѣлѣ. рѣжѣ шѣ фѣрѣжѣ дѣ вѡлѣ лѡуѣнѣ. сѣ ѡуѣрѣмѣтѣ ѡрѣмѣ ачѣстѣорѣ
 дѣмнѣнѣнѣнѣ рѣвѣцѣтѣторѣ прѣ кѣрѣнѣ нѣѡ ѡ дѣрѣнѣтѣ нѡѡмѣ дѣмнѣ-
 нѣлѣ сѣ нѣ фѣ нѡѡмѣ кѡ нѣнѣцѣ пѣжѣтѣорѣ. шѣ сѣфѣлѣтелѣорѣ нѡѡстрѣ
 сокѡтѣнѣторѣ. дѣчѣ ѡрѣ чѣ нѣ ѡ лѣсѣтѣ рѣвѣцѣтѣторѣ. сѣ кѡдѣ
 сѣ фѣчѣмѣлѣ рѣтрѣ тѡтѣ дѣпѣлѣнѣ шѣ дѣсѣвѣрѣшѣнѣтѣ. пѣнѣтрѣуѣ
 кѣчѣ ѡстѣ дѣ бѣнѣ шѣ дѣ фѡлѣбѣ сѣфѣлѣтелѣорѣ нѡѡстрѣ. дѣ
 вѣрѣмѣ чѣ нѣ ва фѣнѣ нѡ ѡ гѣндѣлѣ шѣ вѡлѣ, сѣ нѣ сѣпѣсѣмѣ. шѣ
 бѣнѣлѣ чѣлѣ нѣтрѣкѣтѣ дѣ рѣнѣ вѣчѣнѣ, сѣ-лѣ дѡвѣнѣдѣмѣ. карѣлѣ
 нѡнѣ тѡцѣнѣ дѣлѣ Хс. дѣмнѣнѣлѣ аѡдѣвѣратѣ чѣлѣ чѣ ѡстѣ тѣтѣрѣорѣ
 фѣчѣрѣлѣорѣ дѣмнѣ шѣ рѣпѣрѣтѣ. аѡмѣ шѣ пѣрѣрѣмѣ шѣ рѣтрѣ вѣчѣ
 нѣсѣвѣрѣшѣнѣнѣ шѣ нѣтрѣкѣцѣ. аѡмнѣ.

Epilog.

(Cap. 370, ultimele 5 fol.)

Пѣнѣтрѣуѣ нѣмѣлѣ ачѣстѣорѣ сѣнѣнѣ шѣ дѣмнѣнѣнѣнѣ вѣрѣбѣаѣнѣ
 дѣсѣкалѣнѣ, шѣ а вѣсѣрѣнѣнѣнѣ рѣвѣцѣтѣторѣ. шѣ аѡторѣ правѡсѣлѣвнѣнѣнѣ
 рѣпѣрѣаѣнѣ чѣнѣ ва вѣрѣ кѡ сѣ цѣѣ.

Ѳѣчѣстѣ кѣпѣтѣ дѣ прѣвѣнѣлѣ, чѣ сѣмѣтѣ сѣрѣсѣ рѣтрѣ ачѣстѣ
 кѣрѣтѣ, ѡ сѣмѣжѣ сѣмѣтѣ сѣбѣсѣ дѣнѣтрѣ сѣнѣнѣлѣорѣ шѣ дѣмнѣнѣнѣнѣ-
 лѣорѣ аѡсѣлѣ. ѡ сѣмѣжѣ сѣмѣтѣ алѣсѣ шѣ сѣбѣсѣ дѣлѣ сѣнѣтелѣ, шѣ
 дѣмнѣнѣнѣнѣлѣ, а тѡѣтѣ лѣмѣ лѣмнѣнѣжѣтѣѡрѣ, чѣлѣ. 3. сѡѡѡр(ѣ).
 кѣрѣлѣ сѣ аѡфѣжѣ кѣ лѣсѣ тѣлѣкѣнѣтѣ, шѣ лѣсѣ сѣбѣсѣ дѣсѣсѣнѣ кѣрѣ
 дѡпѣжѣ трѣбѣ са. фѣрѣнѣнѣтѣлѣ шѣ прѣ рѣцѣлѣпѣтѣлѣ, мѣрѣлѣ Іѡѡнѣ

XXVIII.

ante 1633.

(Ms. Bibl. Centr. Bucur. No. 28. 4°. 409 pag.)

Molitvelnic.

Rugăciune de seară.

БѢ НЕДЛА ВЕЧРЬ МАТѢА (pag. 11—16).

Лавда-те доамне доумнезиѣа мѣѣ . ши кжѣтари невестон-
никѣ-ц' адыкѣ . деитрѣ гоурѣ спѣрѣатѣ ши де ла нинмѣ не-
кѣратѣ . ши прѣ лавда нѣмеле сѣнѣиѣн тѣле . кѣ те грижѣши
де мѣне пѣкѣтосѣа . ши анделѣагѣ раѣзи де ащѣиѣн рѣ-
тодѣрѣерѣ мѣ . шрѣ ѣѣ де поурѣрѣ те мѣнѣжю . де амѣ кѣа-
кѣа рѣвѣцѣтоурѣле тѣле чѣле доумнезиѣиѣн . ши че вою зѣче
прѣ лѣвдаѣте доамне? кѣ тоу цѣи неѣнѣа мѣ . ши пѣкѣтел(ѣ)
мѣле . де тѣне ноу се аскѣнѣерѣ . ши акмѣ ноу-мѣ лепѣдѣ де-
нанитѣ фѣѣиѣн тѣле авѣнда гоурѣ некѣратѣ . че рѣрѣзѣнѣскѣ
спре коуѣнѣте де лавда доумнезиѣиѣн тѣле . ши роуѣѣчюне де
кѣтрѣ сѣрѣ цѣдоуѣкѣ . кѣ тѣтѣ че соуфѣа ши тоатѣ лоумѣа
коу фрикѣ те мѣрѣѣе . кѣ дѣла тѣне тоатѣ дарѣ ене ли сѣѣ
дѣтѣ . ѡ доамне доумнезиѣа мѣѣ ! мѣа пѣкѣтелѣ а тоатѣ
лоумѣа лѣи лоуѣтѣ . ши пѣкѣтелѣ мѣле чѣле фѣрѣ де ноу-
мѣрѣ ле пѣрѣде . ла чѣа час ман де апоѣ ал чѣѣиѣн зѣле деитрѣ
дѣшѣртѣчюне дѣшѣптѣ . ши коу ажѣторѣа тѣѣ ши коу фо-
лосѣре не чѣрѣкѣ . кѣ а та юѣнѣре де ѡамѣни мѣте неѣнѣрѣнтѣ .
кѣ чѣла че вѣни рѣ ал оуѣспрезуѣчѣле час тоу-а рѣѣнѣиѣн . ши
рѣнтр'оуѣн . кѣпоу-а фѣкѣѣиѣн чѣлѣа че поурѣтѣ ѡстѣниѣца зѣлиѣн .
ши пре мѣне мѣ рѣѣнѣмѣѣѣе рѣнтр'ачѣстѣ кѣпѣ . кѣ ноу додѣрѣ
рѣтр'ѣ зѣ ноу ман-мѣ пѣрѣдѣиѣн коу лѣне енѣле мѣѣ . че рѣтрѣ
тоатѣ зѣлеѣе вѣѣиѣн мѣле амѣ петрѣкѣтѣ дѣшѣртѣ . ши фѣре (! л. вѣре)
оуѣнѣ лоуѣкрѣ соуфѣлетѣскѣ нѣче дѣнѣиѣдѣрѣ нѣам фѣкѣѣтѣ . нѣче
мѣ ѡсѣндѣиѣ рѣпѣрѣатѣ . кѣ ши пре чѣи кѣмѣаѣиѣн де маѣи дѣнѣиѣнѣте
ла рѣжѣнѣзѣа тѣѣ . ши се лепѣдѣрѣ коу рѣндѣрѣѣтѣнѣѣа нѣнѣмѣиѣн
лѣрѣ . че мѣ кѣстѣа рѣ чѣстѣа вѣѣиѣнѣа . рѣѣѣѣнѣтѣа лѣрѣгѣ оуѣлиѣнѣа .
сѣфѣлетѣа чѣла че нѣ чѣрѣкѣ сѣ мѣжѣнѣрѣче деитрѣ ѡспѣѣѣѣа тѣѣ .
кѣ мѣа ши зѣѣа сѣѣа пѣкѣатѣ де кѣтрѣ сѣрѣа . ши соарѣл(ѣ)
рѣнкѣ сѣѣа погорѣѣтѣ ла апѣсѣа лѣи . ши чѣле рѣнѣѣлѣѣпѣте
ш-ѣѣ гѣѣтѣтѣ лоумѣнѣиѣле лѣрѣ . кѣ дѣка вѣрѣѣ вѣни ла мѣѣзоуѣа
нѣѣѣѣиѣн . коу тѣне сѣ ле доуѣиѣ (!) рѣнтрѣ кѣмѣара рѣпѣрѣѣѣиѣн

черюлѣн . че коу ноу́селе мѣ фѣ ши пре мине чѣташь . ноу по-
 мини моу́лцимѣ пѣкателѣмъ мѣле . че коумоу цѣе токмѣла
 милостен тале милоу́жше, ши ноу м(ѣ) дѣ съ адо́рма а́нтрѣ
 моа́рте . че а́тѣрѣше мѣдѣлареле трѣпѣлѣн мѣѣ, че аѣ слѣ́нт
 де пѣка́те-ми . а́вѣртоша́зъ соу́флетѣлѣ мѣѣ чѣла че се клѣ-
 тѣше де неа́ципѣта́ре . ши го́нѣше коу́цетеле чѣле споу́рка́те де
 ла нини́ма мѣ . ши лоу́минѣ́зъ минѣ́тѣ мѣ че с'аѣ а́тѣнека́тъ
 де поу́те рѣ́ле . ка съ-ци даѣ ши ла ноапте роу́гѣчю́нне мѣле .
 доамне ꙗ́сѣ христо́асѣ, пѣ́кѣ оу́ре́кне тале кѣ́трѣ роу́гѣчю́-
 нне мѣле . ши-м ласѣ тоа́те пѣ́кателе мѣле . ши-м дѣ́рѣ-
 шѣ сѣ́рѣши́тъ боу́нѣ, ши аша мѣ слѣ́озѣше, де́нтрѣ троу́-
 пѣл мѣѣ . мѣ-м дѣ ши а́верѣлѣ пѣ́чѣн . ши де боа́рѣн чѣн деа
 вѣ́зѣдѣхъ съ мѣ изѣ́вѣ́скѣ . коу роу́гѣчю́нѣ ши коу роу́гѣ́рне
 але прѣ́кѣра́тен манчен аѣ доу́мне́зѣ . ши коу але поу́тѣ́рнич-
 лѣр чѣлѣрѣ черѣ́цин : ми́хѣла ши гау́рѣнѣ . оу́рѣнѣ ши ра́фа́л .
 ши коу а тѣ́тѣро́рѣ сѣ́нцѣло́рѣ тѣн . чѣ́лѣра че цѣ́ѣ а́гѣдоу́нѣ
 а́вѣ́чи . кѣ́вѣне е́ци коу́вѣ́нтѣ́тъ де поу́рѣ́рѣ коу́ пѣ́риа́теле
 ши а́хоу́лѣ сѣ́нѣ́тъ . а́нтрѣ вѣ́чѣн аѣн чѣн не́сѣ́рѣши́ци . а́минѣ .
 моу́лцимѣ пѣ́кателѣмъ мѣле доамне ѡ́ слѣ́озѣше . ши коу
 а́доу́ра́рѣ нини́мѣн коу́ноа́щѣ . коу́рѣ́цѣше . мѣлѣ́жше ши спѣ́ше .

Еѣ по́дѣлѣни́къ . мѣ . поча́сѣхъ (pag. 27—32).

Кѣ́трѣ тѣне а́то́тъ цѣ́нторю́лѣ прѣ́ сѣ́нѣ́ а́мѣ́пѣ́ратѣ .
 ка́зѣ де мѣ ро́гѣ ши коу соу́флетѣл мѣ ѡ́стѣ́не́скѣ ши че́рю
 мѣ́лѣ . мѣ́нѣнне тале м'аѣ фѣ́кѣтъ ши м'аѣ знѣ́нѣ́тъ . ши мѣ́-аѣ
 дѣ́рѣнѣ́тъ вѣ́а́цѣ . мѣ́рѣ е́ѣ́тѣ́нне вѣ́рѣ́жмѣ́шѣ́лѣн фѣ́рѣ де роу́-
 шинѣ кѣ́зѣ́рѣ спре мѣ́не . ши скѣ́ш'нѣ́ше коу́ дѣ́-а́цѣ́н аѣн . ши
 коу сѣ́ѣ́кѣ́тъ чѣ́ а́пѣ́з'мо́ша́тъ а́ фѣ́рѣ́де́лѣ́цило́рѣ ва съ мѣ
 сѣ́ѣ́кѣ́те . ши ю́те ва съ мѣ тѣ́е коу́ а́рма пѣ́ка́телѣмъ . ши
 моу́лѣ́тъ се лоу́пѣ́тъ кѣ́ мѣ́не ши мѣ́ вѣ́рѣ́н . ши кѣ́зѣ́ю а́нтрѣ
 ла́ѣ́лѣ пѣ́ка́телѣмъ . ши ка ѡ́ фѣ́а́рѣ спре вѣ́на́ре мѣ́ вѣ́нѣ́ж . ши
 сѣ́мѣ́цѣ́ю ра́нѣ́ фоа́рте ю́те ши (не)вѣ́нѣ́ка́тъ . де́ч кѣ́оу́та́ю
 вѣ́а́чѣ́ пре пѣ́мѣ́нѣ́тъ ши нѣ́ а́фѣ́лаю . че кѣ́трѣ́ тѣ́не-мѣ́ слѣ́о-
 зѣ́скѣ́ роу́гѣ́чю́нѣ́ граю́рѣ́ло́рѣ мѣ́ле де́ла нини́мѣ́ . а́пѣ́ратѣ́ . до-
 амне . фѣ́кѣ́кѣ́торю́лѣ́ тоу́тѣ́ро́ра . доу́мне́зѣ́ . пѣ́ринѣ́теле . а́нѣ́риѣ́-
 тѣ́тѣ́ро́рюлѣ́ соу́флетѣ́ло́рѣ́ ноа́стре ! грѣ́шѣ́ю ла че́рю ши на́нѣ́тѣ́
 та . нѣ́ трѣ́мѣ́нѣ́те мѣ́нѣ́ спре мѣ́не коу́м се́ ка́де доу́пѣ́ лоу́кѣ́рѣ́лѣ
 мѣ́ѣ . кѣ́ во́ю́ фѣ́н ка ѡ́ ха́нѣ́нѣ́ че ѡ́сте́ мѣ́жѣ́ка́тъ де́ мо́лѣ́е . саѣ́

О Predică la ziua de praznic (pag. 319—332).

ЛѢСВѢЛТАЦ ѡАМЕНН БѢНН КРЕЩЕНИЛОР КЪ МРЪ НЕ КІЕАМЪ
 ПРЕ НОН . ѡ ФРАЦИАШОР . АЧЕСТН . МР . ЮЕНТОРИОЛ ЛЪ ХС . ШН БѢН
 БОУН БИРѢНТОР . МР . РНТРѢ АЧАСТЪ КАСЪ МАРЕ ШН ЛѢМНИАТЪ
 ШН СѢФЛЕТЪЕСКЪ . МРЖ НЕ ТРАЦЕ КЪТРЪ ДИАНСѢЛ РОУТЪ(Ъ)ТОРІН
 АЧЕСТѢН ПРАЗДНИКЪ ДЕ АСТЪЗИ . КЪ АѢ АЖѢЛСЪ ЛАѢДА АЧЕ-
 ТОРЪ КОУВІНТЕ ЛѢМНИАТЕ . АЧЕСТѢН ДАРѢ ДМ(НЕ)ЗЕЕСКЪ ЧЕ ОУМ'-
 ВАЪ АК'МѢ . ДИРЕНТЪ АЧЪЖ . МР . АСТЪЗИ СЕ БѢК(Ъ)РЪ РЦЕРІН .
 ШН ЧЕРЮРИЛЕ СЕ ВЕСЕЛЕСКЪ . ТОАТЖ МАРЦІННЪ ПЪМЪНТЪЛ(Ъ)Н И
 ПАРЕ БИНЕ . ДЕ АПРЕВНАРЪ ЧЕРЦІНАШОР КОУ ПЪМЪНТЪКІН . ТОЦН АѢ
 ФЪКЪТ АСТЪЗИ АМЕСТЕКАРЕ . РНТРѢ ТОАТЖ ВЕС(Е)ЛІА С'АѢ АПРЕВ-
 НАТ . ШН ТОЦН СЕ БОУКЪРЪ РТРѢ КЪНТЪРН ДЕ КЪНТЕЧЕ . ТОЦН
 АѢКЪ КОУВІНТЕ ДЕ МЪРІРЕ . ДЕЧ ОУНІН СТРИГ : КА СЪ СЕ ВЕ(СЕ)-
 ЛЪЕСКЪ ЧЕРЮРИЛЕ ШН ПЪМЪНТЪЛ СЪ СЕ БѢКЪРЕ . ШН ТОАТЕ МАРЦІН-
 НИЛЕ СЪ ЛЕ ПАРЕ БИНЕ . МРЪ АЛ'ЦІН КЪНТЪ : МНИВНАТЪЕ ДМЪЗЪ ЗИЧЕ
 РТРѢ СФІЦІН ЛѢН . АЛ'ТЪЛ МРЪ СТРИГЪ : ДМЪЗЕ Е МЪРІНТЪ ЗИЧ(Е) .
 РНТРѢ СФЪТЪЛ СФІЦІНАШОР . МРЪ АЛ'ТЪЛ ЗИЧЕ : ПОМЕНИРЪК ДИРЕП-
 ТЪЛ(ЪН) КОУ ЛАѢДА СЕ КІАМЪ . ШН РТР'АЛ'ТЪ ЛѢКЪ СЕ ГРЪЖЦЕ .
 ДЕ ЗИЧЕ РНѢШ ДМЪЗЪ : ЧИНЕ МЪ ЛАѢДЖ-Л ВѢЮ МЪРН . ШН АЛ'ТЪЛ
 КЪНТЪ ДЕ ГРЪЖЦЕ : ДОАМНЕ ! КАСЕН ТАЛЕ И СЕ КАДЕ СФІЦІЕ РТРѢ
 ЗІАЕ ДЕАѢЛГАТЕ ; ДЕЧ ОУНОРЪ ѡАМЕНН ЧЕ СЖНТЪ ЮЕНТОРЮ ДЕ ХС .
 ЛЕ ЗИЧЕ : ФАЧИЦН ПРАЗДНИКЪ РТРѢ ѢМ'ЕЛАРЕ ПЪНЪ ЛА КОРНЪЛ
 ОЛ'ТАРІОЛЪН . АЛ'ТЪЛ АѢДЕ КЪНТАРЕ ДЕ ГРЪЖЦЕ : РТРѢ ГЛАС ДЕ
 БѢКЪРІЕ . ЗИЧ(Е) ДЕ МЪРТЪРІЕ ШН ГЛАС ДЕ ПРЪЗДНІВІРЕ КЪНТЪ МЪ-
 РІРІН ТАЛЕ . МРЪ РНѢШН АЧЕСТЪ ГЛАС ДЕ БѢК(Ъ)РІЕ ШН ДЕ МЪН-
 ТЪВІРЕ РТРѢ ЛѢКЪЛ ДИРЕПЦІЛОРЪ . ДЕЧН ОУНІН ЛАѢДА ПРЕ МЧНИ-
 КЪЛ ДЕ-Н ГРЪЖЦЕ : ФЕРИКАТ ІЦН ЗИЧ(Е) ШН БІНЕ ЦІЕ . МРЪ АЛ'-
 ТЪЛ ПРЕ ЧІН СЛАВЕН КЪМЪ : АПРОПІАЦИ-ВЪ ЗИЧ(Е) КЪТРЪ ДИАНСѢЛ
 ШН ВЪ ВЕЦ ЛѢМНИА ШН ФАЦА ВОАСТРЪ НѢ СЕ ВА РѢШІНА . ДЕ-
 ЧН АЧЪСТЪКЪ АШД СЕ ФАКЪ ДЕ ЛА ЧЕЖ ЧЕ МЪРЕСКЪ АСТЪЗИ ПРЕ
 ДОУМ'НЕЗЕѢ . ЧЕ ВИСЪРІЧІН МР СЪ-Н ПАРЕ БИНЕ . МРЖ РШЪЛЪЧІОНЪ
 СЪ СЕ МИКШОРЪКЪЕ . ШН ДРАЧІН МРЪ СЪ СЕ РТРІСТЪКЪЕ . ШН ДІА-
 ВОЛЪЛ МРЪ СЪ СЕ РѢШІНІКЪЗЪ . НЕКЪРАЦІН МРЪ СЪ АНѢЪ МЪНІЕ .
 КЪ АСТЪЗИ НЕ Д(Е)ШКІСЕ НОАѢ . МР . ЧЕРЮЛ ВИСЪРІКЪ . ШН ВЪЗЪ-
 ТЕЛЕ ЧЕРЮЛЪН ТОАТЕ-С МАН ФРѢМОАСЕ . ШН КОУ АТЖТА КЪ КЖТЪ-С
 МАН ДЕ ЧИНСТЕ ЧЪЛЕ СѢФЛЕТЕЦН ДЕ КЖТ ЧЪЛЕ ТРѢПЕЦН . КЪ НѢ
 СТЪѢ ПРЕ ЧЕСТЪ СОАРЕ ЧЕ-Л ВЕДЕМ . ЧЕ'НТ'РѢ ЧЕЛ СОАРЕ НЕАПѢС РТРѢ
 ХС . СЕ АРѢРЪКЪРЪ . КЪ НѢ ПѢЮ РНАНІНТЪКЪ НОАСТРЪ СТЪКЛЕ РШЪ-
 ЛЪТОАРЕ . НИЧ ЛЪНЖ ЧЕ КРЪЦЕ ШН СЕ МАН МИК'ШОРЪКЪЕ . ЧЕ ДАРѢ
 НИЧЕ ДИНИВАРЪ РПѢЦІНАТ . НИЧ НОШРН ЧЕ ФАК ПЛОАЕ . ЧЕ АРѢ-

цѣтъри де кѣвѣнтѣл лѣ дѣмнезѣв . ннч пѣмѣнтѣ нжснлнкѣ .
 че чела че поате лекѣн соуфлетѣл . нѣ сѣ се скоацѣ дѣнтрѣ
 ачѣстѣ маре . че дѣнтрѣ дмзеврѣ чѣж че коурѣцѣше граша-
 леле . нѣ дѣнтрѣ нзеворѣ де апѣ , че дѣнтрѣ нзеворжле чѣле
 че аратѣ внндекарю . нѣ дѣнтрѣ глас де пастѣре , че дѣнтрѣ гла-
 сѣри ацерецин , че грѣескѣ астѣзи дмзевше . дѣч ведецин доррѣл
 де астѣзи , ведецин лѣкрѣл анонрен . ноу ле нѣмѣрѣ ачѣстѣ дѣн-
 трѣ ашѣлѣчюне . кѣ нѣ не ком спѣси дѣнтрѣ мѣцешѣгѣл чѣл
 де демѣлѣтѣ . днрѣпѣ ачѣж шн чѣле де демѣлѣтѣ се кнпѣескѣ
 чѣсторѣ де акмѣ . че сѣ грѣнм коу пакѣл аитрѣн кнпѣ : чѣле
 де де мѣлѣтѣ трѣкѣрѣ , шн мѣтѣ фѣрѣ тоате нолѣ шн тоате
 коум се кад сѣнтѣ . ѡ минѣнѣ мѣре шн прѣ лѣвѣдѣтѣ . шн
 минѣнѣмѣтѣ . кѣ шаре оунде се мѣлѣцнрѣ пѣкатѣле , аколо маи
 ковѣршн дѣрѣл . кѣ оунде ера троуфѣшѣл дѣен . аколо ера внн-
 декѣрилѣ мѣннчнлорѣ . шн оунде ера жрѣтѣеле дрѣчѣцин , аколо
 фѣрѣ енѣкрнчнлѣ крнцннѣцин . оунде жѣка дрѣкѣл , аколо се арѣ-
 тѣ аргѣратѣл . оунде-ш фѣчѣ дѣхѣрилѣ кѣнеѣри , де аколо
 акмѣ се гоннрѣ . кѣ шаре оунде ера пре ачнчѣ чннстнтѣ , аколо
 сѣнтѣ акмѣ оумернлѣ мѣннчнлор . шн оунде ера оумѣре чѣле
 аѣнѣкатѣ , аколо се вѣд акмѣ кннѣрилѣ внндекѣрнлор . оунде
 ера фѣертѣрилѣ чѣле аѣоуцнтѣ , аколо мѣте акмѣ вѣнѣ вѣрѣре а
 мѣннчнлор . дѣч стн . мѣр . мѣте лѣвѣд а тоатѣ лѣмѣ . внѣтѣрнорѣ
 енѣкрнчнн . мѣр . мѣте армѣ нѣенрѣнтѣ вонннчнлорѣ . мѣр . мѣте
 кѣлѣторнлорѣ адрнрѣнтѣторю . челора че оумѣлѣ пре маре , кѣр-
 маѣ . досѣднцнлорѣ , рѣскѣмпѣрѣторю . шн мннчннѣшнлорѣ
 афѣрѣнтѣторю . челора че пѣлннгѣ , мѣагѣнтѣторю . шн тарнлор
 вѣнѣ афѣрѣмѣсѣаре . сѣрачнлорѣ мнлѣнтѣторю . вѣдѣшлорѣ хрѣнн-
 торю . мѣр . мѣте лнннѣ челора че оумѣлѣ пре маре . шн челора
 че оумѣлѣ пре а пѣстѣ пѣсторѣ . болнлѣнлорѣ лекѣнтѣорѣ шн
 челора че алѣргѣ лоумннѣторѣ . челорѣ прѣдѣц аѣнннтѣ стѣ-
 тѣторю . тоуѣрмѣн стрѣжѣ . нгѣмннлорѣ влѣгѣсѣннѣ . мѣаѣннлорѣ
 мѣагѣнѣре . фѣлѣмѣннлорѣ хрѣнѣ . голнлорѣ аѣрѣкѣмѣнтѣ . че-
 лорѣ нѣпѣстѣннн скѣпарѣ . шн лѣмѣн аѣрѣтошаре . мѣр . драчн-
 лорѣ ле мѣте пѣрѣзѣторю . шн грѣчнлорѣ здѣрѣнтѣорѣ . шн де
 крѣдннцѣ пѣнтѣорю . ѡ минѣнѣ мѣре , шн прѣ слѣвѣнтѣ чюдѣ !
 шаре коу карѣ кѣвѣнтѣ вою сѣ лѣвѣд пре ачѣст мѣннѣкѣ де астѣзи ?
 чѣла (? 1. че) . лѣвѣдѣ вою сѣ-н знѣкѣ ? а че кнпѣ вою сѣ-н кѣнтѣ
 мннѣннлѣ ? сѣ знѣем кѣ се аѣрѣрцн трѣпѣл мѣннѣкѣлѣн , че хс .
 дн асѣл нѣ се дѣзпѣрцн . спарѣсе-сѣ фѣнрѣ , мѣрѣ крѣдннцѣ нѣ се
 рѣснпн . кѣзѣ кѣса , шн внѣтѣрнорѣ фѣ тот аѣрегѣ . аитрѣн лѣж
 мѣте , шн пѣтрѣчѣ аѣрѣ тоатѣ лѣмѣ . шн пре тѣцнн черѣтѣѣзѣ .

аколо стѣхъ аѡ хсѣ . анианѣте . ши де чещѣче сѣнѣте ачичѣе ниче
 динишарѣ нѡ се мѡн делѡагѣ . аколо се роагѣ , шрѣ кѡ нон
 ачичѣ се вѣс(ѣ)лѣще . аколо сѡжжѣше , шрѣ ачичѣ фѡче минѡни .
 моурирѣ-и шѡселе , ши лѡкрѡл а'мѡртѡристѣци . лимѡе-и тѣкѡ . ши
 минѡниле ле стрѣгѣ . кареле аѡ вѣзоут аша? сѡш чине аѡ аѡзит
 кѡндѡка аша? шѡмени вѡни! мѡничѣи фѡрѣ арѡи кѡ фѡкѡ , ши
 моащеле гонирѣ фокѡл . а мѡре фѡрѣ арѡакац , ши сѡфлетѡл
 деиѡрѡ мѡре фѡ мѡнтѡнт . оѡселе ле здровѡирѣ . ши здровѡ-
 тѡриле се рѡнтребѡрѣ . кѡ моартѣ фѡурѣ осжидици , ши морѡци
 скѡларѣ . де пре пѣмѡнѣте се дѡсерѣ , ши рѡтрѡ черѡ стрѣ-
 лѡчирѣ . дѡчи ка се се рѡшинѣзе вѡлѣи грѡчѣи . кѡ-и вѡдѣ мѡ-
 ницѣи сѡжжидѣ дѡачилор . ши сѣ се стидѣскѣ рѡшѡлѡчюнѣ
 идолѣскѣ , кѡ аѡзѣа пре дѡхѡриле некѡратѣ темѡндѡ-се де моа-
 щеле мѡничилорѣ . дѡч че грѡци дѡх некѡрат ши'нѡтрѡ тот
 тикѡлос , де нице оѡсе моартѣ ши фѡрѣ сѡфлетѣ те теми?
 онѣ-м зичѣ . кѡ пѡнѡрѡ хсѣ . ши мѡничѣи сѣнѣте чинѣстни . дѡч че
 воѡ зичѣ де ачичѣче с(ѣ) лѣпѣдѣ де хсѣ? и не ацѣлѣцици
 лимѡе ши вѣ плакац ! ѡ оуѣриларѣ вѡдеци ши кѡ рѡшинѡцѣ!
 ши ка сѣ амѡцѣскѣ вѡрѣфѣлеле елѡици ши сѣ се пѡрѣскѣ-
 скѣ . дѡч шѣ кѡ тѣкѡрѣ ши амѡцирѣ . оуѡде е семѣцѣа аѡ
 пѡлѡнѣ? оуѡде е фѡлѡерѡрѣ аѡ аполѡнѣ? оуѡде е мѡрирѣ дѡи?
 оуѡде е трѡуфѣшѡа аѡ ерѡклѣе? оуѡде-сѣ дѣчѣа чѣле грѡшале кѡ
 стрѣгѣри? кѡ ачѡа тоци-се рѡшинѡрѣ . ши жѡс ла пѣмѡнѣте
 закѣ . ши сѣнѣте тот морѡци . кѡ хсѣ . сѣѡ арѣтѡтѣ ши крѡчѣ
 сѣѡ афѣипѣ ши мѡченичилорѣ сѣѡ арѣтѡтѣ . мѡ . моартѣ пѡнѡрѡ
 хсѣ . шѣте нѡгрѡжитѣ . адѡл фѡ вѡрѡнт , ши рѡшѡлѡчюнѣ се
 кѡлакѣ . ши кѡпициле се рѡсѣпирѣ . ши де верѣи оуѡмѡла фѡратѣ
 рѡтрѡ тоатѣ лѡмѣ , ноу верѣи камѡа афѡла аша дѡмѡзи ка ачѣ-
 цѣ . коуѡ аполѡнѣ . сѡш ка дѣа , сѡш ка аскѡипѣи . че дѡмѡл лоу
 гѡурѡге . ши чеж че сѣнѣте кѡ нѡсѡл де тоци се мѡрѣще . ши
 крѡцинѣще се кѡнѣте , ши слѡужѣе фѡрѣ де сѣнѣсе се трѡ-
 мѡнт ачѡлѡ пѡнѡрѡ жрѣтѡвѣле мѡничилорѣ . дѡч пѡнѡрѡ ачѣлѣ
 сѣнѣтем дѡтѡри а ста анианѣтѣ аѡ хсѣ . че сѣ прѡздѡнѡм астѣзи .
 ноу елѡнѣще , че сѡфлетѣще . ноу пѡнтѣчѡлѡи , че сѡфлетѡлѡи .
 ка сѣ фѣе прѡздѡникѡл сѡнтѡл(ѡ)и коуѡ се каде . аниѡрѣ прѡз-
 дѡникѡл(ѡ)и шѣте , аниѡци-вѣ . оуѡмерѡле мѡничилорѣ сѣнѣте , сѣ
 кинѡм коу нѡшѣи . лѡминѡри сѣ не лѡминѡм . дѡч сѣ лѡпѣдѡм
 лѡкрѡл рѡтѡнѣрекѡл(ѡ)и . ши сѣ не лѡбрѣкѡм рѡнѡрѡ арѡа лѡ-
 минѣи . сѣ аниѡм вѡскѣрка сѡфлетѡл(ѡ)и нѡстрѡ ка сѣ прѡз-
 дѡнѡм сѡфлетѣще . ши сѣ не дѡзѡбрѣкѡм де шѡмѡл чѡл вѡкѡ ,
 ка сѣ не арѣтѡжм мѡн ален де зѡпада . кѡци вѡцѣи лѡвѣкѣи

XXIX.

1638.

(Collect. Gaster.)

Hrisov de vânzare.

(7146.)

Идиѣ еѡ мѡшат сѣи мѡнзатѡлѡи ши кѡ фѣю мнѡ нѣка
 ѡт бѣшиници скрѣс'ам ачѣстѡ запис ал нострѡ ка с(ѣ) фѣе
 де мари кридиницѣ ла мѣна данчюлѡи ѡт бѡрѡлѡници, кѡм
 сѣ се цѣе, кѣ ам вѣндѡт аї погонѣ де цѣлини(ѣ) ши кѡ аї
 стѣнжѣн дѣ лок ѡн дѣлѡл бѣшиницилор, погонѡл кѣте ф
 де ап. фак бани ,еф. ши ам вѣндѡт нон дѣ а нострѣ бѡн(ѣ)
 вое. дѣ нѣмѣи нѣвонци нѣч асѡприци ши кѡ цѣнрѣ тѣтѡрор фѣра-
 цилор ноцѣн, карѣи сѣнт ѡн прижѡрѡл нострѡ; ши кѣнд ам
 фѣкѡт нон ачѣстѣ токмѣл(ѣ), фост-аѡ поѡа нѣгонѣ ѡт фѣни-
 цици. ши танасѣи сѣи вѡлѣкѡл ѡ там. ши нѡгѡл сѣи ѡпрѣ ѡ
 там. ши мѣхѣл ѡ там. ши дѡмѣтрѡ нѣмѡл ѡт там. ши
 кѣртиѣи сѣи дѡмѣтрѡ ѡ там. ши (стан)чюл вѣтаѡл ѡт там.
 ши бѣрѡл спѣтрѣлѡл ѡ там. ши радѡл ѡт там ши алѣѣ(!)
 мѡлѣѣи ѡамѣнѣи бѣи ши бѣтрѣи. ши пѣнтрѡ кридиницѣ нѣмѡ
 пѡс дѣкѣнтѣл(ѣ) мѡн жос, ка с(ѣ) сѣ) цѣе. пис. мѣсѣа дѣн. ї. дѣи.
 лт. ,зрѣмѡ.

XXX.

1640.

(Cipariu: Analecte, p. 141 urm.)

Правила . ачѣста пѣсте дирѣптѣторю де лѣѣе
 Типарѣтѡсѣѡ ѡ мѣнѣстир . Говора вѣлѣто ,зрѣме, ѡрѡ
 дела наѣнрѣ лѡи Хс. ,ахѣм.

Предѡсловѣи кѣтрѣ тоѣи наставѣици сѣѣтѣи бѣсѣрѣчи .
 прѣ лѡмѣниацилор архѣѣпѣскопи, мѣнтрѡполицилорѣ . ши юѣнтрѡри-
 лорѣ де дѣмѣзѣѡ, ѣпѣсѣпилорѣ, ши прѣѡцилор, ши тѣтѡрор дѣхо-
 вѣнѣицилор . карѣи кѡ пѣтѣрѣ прѣѡцѣѣска, де ла дѣмѣзѣѡ сѣнтѣ
 сѣѣнѣици.

Генадіа . кѹ мнла лѣи дмнзев архієпископѣ, ши митро-
полнт, а тоатѣ цара прдѣлѣлѣи, паче ши спсєнїе, прїѣмнїи
дхѣ сѣнтѣ . кѣрора вєцн лѣс(а) пѣкателє, лѣса-се-вор лор, ши
кѣи лє вєцн цинѣ, цинѣ-се-ворѣ лѣрѣ.

Гокотит-ам, кѣ ман тоатє лнмєнлє аѣ картє прє лнмєл
лѣр, кѣ ачѣл кѣцєтѣю ши єѣ рѣвѣл дмнѣлѣи мїєѣ лѣи їс . хс .
сѣ скоцѣ чѣстѣ картє, анѣмє правнлѣ прє лнмєл рѣмѣнѣскѣ,
сѣнцилѣор воастрє фѣаци дхѣвннч рѣмѣннчн, карїн сѣнтєцн
пѣсторн шнлѣр чєлѣр кѣвѣнтѣтоадрє а тѣрмєн лѣи хс . карѣ
дрє лѣрѣ сннє мѣлатє фѣлѣюрн дє внндєкѣрн сѣфлєтєлѣр крєцн-
нєцн чєлѣрѣ чє сѣнтѣ рѣннтє кѣ пѣкатє . лѣсѣ ман вѣѣтѣс ши
калє лѣ лѣпѣрѣцїл чєрѣлѣи . лѣсѣ мѣ рѣгѣ сѣнцилѣр воастрє
кѣ марє мнлѣ . лѣ карє мѣнѣ вѣ кѣдѣ ачѣстѣ сѣнтѣ картє,
ачєлѣ сѣ анєѣ а ѣ цинѣ лѣ марє чннстє, ши сѣ сє лѣвїцє дєн-
трѣ а лѣ таннѣ кѣм вѣ внндєкѣ сѣфлєтєлє вѣмєннлѣр дє пѣ-
катє . лѣрѣ лѣрѣ мѣнѣ дє мнрѣн сѣ нѣ сє дѣ, ннчє лѣ мѣ-
скѣрнчѣ . сѣ нѣ фїє токмѣлєлє сѣнцилѣр апѣлн, ши а сѣнцилѣр
пѣрїнцн вѣтѣжѣрнтє, кѣ апѣи мѣтѣлѣ тѣ вѣрѣ дѣ сѣмѣ фѣратє
дхѣвннчє, єѣ нѣ вѣю аѣтѣ трѣкѣѣ . чєлѣ чє прїѣмѣцїє гѣндѣрнлє
шмєннчн, дѣторѣю штє лѣрѣ скрїптѣрѣ лѣвѣцѣт а фн, сѣ сє
шпрѣскѣ дє пѣхтє, смєрнѣтѣ, ши кѣ лѣкрѣрє єѣнє; прє тѣт чѣ-
сѣл сѣ сє рѣацє лѣи дмнзєѣ, кѣ сѣ-н дѣ кѣвѣнтѣ дє лѣцєлѣпчѣнє,
кѣ сѣ лѣдрїптѣѣ прє чєл, чє скѣпѣ кѣтрѣ дннєѣлѣ; лѣрѣ
лѣтрѣлѣтѣ кнпѣ лѣсѣш дѣторѣю штє а постн мїєрѣкѣрѣ шн вн-
нєрѣ прєспрє тѣт анѣлѣ, кѣм порѣнчєск сѣнтєлє ши дмнзєѣ-
цнлє правнлє*), кѣмѣ дє карєлє вѣ аѣтѣ лѣсѣш сѣ ѣ дѣ ши
лѣтѣрѣѣ а фѣчє . лѣрѣ дє вѣ фн лѣсѣш нєцншѣторѣю ши нєпѣст-
ннѣ . кѣмѣ вѣ лѣвѣцѣ прє алцїн а фѣчє лѣкрѣрє єѣнє? ши чннє
є нєлѣцєлѣптѣ, вѣ аскѣлѣтѣ прє єлѣ, дє карєлє вѣ грѣн? вѣѣѣнѣдѣ
прє єлѣ фѣрѣ токмѣлѣ ши вєцнѣѣ, ши лѣѣѣѣнѣдѣ прє алцїн
сѣ нѣ сє лѣѣтє . сѣѣ алт вѣрє ѣнѣ лѣкрѣ єѣнѣ а пєтрѣчє, карєлє
сннѣгѣрѣ нѣ аѣ фѣкѣѣт? шкїн дє оѣрєкн грѣлѣцє скрєптѣрѣ**) кѣ
лѣчѣл сокѣтѣцє-тє ѣ дхѣвннчє, пєнтрѣ чє, кѣ дє вѣ пєрн нѣман
ѣ шлє пєнтрѣ нєгрнѣѣ тѣлє сє вѣ кѣѣтѣ . дєпрннѣ чє знчє сѣнтѣ Іѣвѣнѣ злѣтѣоѣѣстѣ лѣ дѣкѣнїє лѣ а трєѣ
нрѣво оѣчєнїє***), ачѣстѣ грѣлѣцє : дє сє вѣ дєлѣѣнѣгѣ нѣман
оѣнѣлѣ дє таннє нєкѣмннєкѣтѣ, аѣ нѣ аѣ шѣборѣтѣ тоатѣ спсє-

*) Notă marginală: правнлє . апѣлѣскѣ . фн ши ман нѣннѣтѣ : снє.

**) єѣѣѣ . лѣ . сѣ . ї . єрєм . мн . сѣ . ї .

***) дѣкѣн . єѣсѣлѣ . мѣ . сѣ . лѣ .

нѣ са, ѿскѣпѣль саѡ попа? кѣ съфлетѣль мѣсте нѣ ш перире .
атѣта дешертѣчюне ари, кѣтѣ ннче ѡн кѡвѣнтѣ нѣ поате пѣне
днаннте; че кѡ сокотннцѣ шн кѡ юбире де трѣдж, слѡжирѣ
шн лѡкрѡль лѡн дмнзѣѡ мѣсте а фаче кѣ грѣаше скриптѣра :
проклѣтъ чела че фаче лѡкрѡл дмнѡлѡн кѡ негрнжѣ . ѡрѣ ма-
реле васнаѣ грѣаше : сокотѣше съ нѣ те тѣме (! л. тѣмѣ) де
ѡмѣ ртрѡ кѣдѣрѣ лѡн, ка съ нѣ дан пре фѣюль лѡн дмнзѣѡ
ртрѡ мѣнннле чѣлѡр недостонннчѣ, ка съ нѣ те рѡшннзѣн де
чнне-ѡа, де марѣн пѣмѣнтѡлѡн, ннче де рѣсѡшѣ чѣла че поартѣ
стѣмѣ съ нѣ кѡмннечн; кѣ правѣлаѣ дмнзѣѡшн нѣ ласѣ пре
чен недостонннчн съ се кѡмннече, карѣн се сокотѣскѣ ка пѣ-
гѣнѣн . ѡрѣ съ нѣ се ворѣ ртрѡрче, амарѣ ачѣлѡра шн чѣлѡра
че кѡмннѣка пре ен; сокотѣше зичѣ, ѡѣ трѣѣж н'амѣ . тѣ верн
вѣдѣ ачѣстѣ, де верн пѣзн, рѣсѣ кѡ сокотннцѣ, шн кѡ ток-
малѣ; че маѣ нннте рѣвѣцѣтѣрнле внскѣрѣчѣѣ нѣклѣтнтѣ съ
ле пѣзѣшн, мѣнтѡн-верн шн пре тнне шн пре чѣл че те ворѣ
аскѡлатѣ.

ШНЪТЪ СЪ ФІЕ : ЧИНЕ ВА РДОУЗИН А ПРИЙМИ КЪЩЕТЕЛЕ ШИ
ИСПОВЕДАНІИЛЕ, ФЪРЖ РЕЦЪЦЪТОРА ЕПІСКОПАИИ АЧЕЛЪЙ ЛОКЪ, АЧЕЛА
ПЕДЕПСА ПРАВИЛАУР ВА ПРИЙМИ, КА ШЪ КЪЛАКЪТОРЮ А ДЪМНЕЗЕ-
ЕШИЛАУР ПРАВИЛЕ, КЪ НЪ НЪМАН ПРЕ СИНЕ СЪЪ ПІРДЪТЪ, ЧЕ ШИ
КЪЦИН СЪЪ ИСПОВЕДИТЪ ЛА ЕЛЪ, НЕНСПОВЕДИЦИ СЪАНТЪ; ШИ КЪТЪ АЪ
ЛЕГАТЪ ШИ ДЕЗЛЕГАТЪ, НЕ РДЕРЕПТАЦИ СЪАНТЪ, ДЪПЖ А. Э. ПРАВИЛАЖ
А СЪЪБОРЪЛЪЙ ДЕ КАРДАГЕНЪ ШИ ДЪПЖ. МР. АЧЕЛАШАШЪ СЪЪБОР.

Дѣ епископи ши дѣ прѣвѣци ши дѣ кѣльбѣри ши дѣ ва-
мени мнрѣни ши дѣ тоатѣ лѣвѣцѣтѣорнѣ.

а. СЪМЕЪТА АРЕ ДАР ДЕ ЗНАДРЕ, ШИ ДЕ РЪПАВС СЕ КЪМЪЖ,
ИРЪ ДЪМНИКА ИСТЕ РЪТЪЮ ЗИ, А ЛЪН ДЪМНЕЗЪ, АРЕ ДАР ДЕ
РЪИРЕ. ДИРИПТ АЧЪКА РЪЦЪМ ДЕ АЧЪСТЪ ЗИ СЪ СЕ ФЕРЪСКЪЖ
ШИ СЪ СЕ ЧИНСТЪСКЪЖ. ИРЪ СЪМЕЪТЪЖ ДИРИ АЛ ИПЪТЪЛА ЧАС СЪ
СЕ ИПРОЪСКЪЖ ДЕ ТОАТЕ ЛЪКЪРЪНЛЕ, ДЕ МАРИЛЕ ШИ ДЕ МИЧИЛЕ. ШИ
ЛА ВИСЪРЪКЪЖ СЪ СКАПЕ ТОЦИ ВАМЕНЪН КЪ МЪРИНЛЕ-Ш ШИ КЪ ФЕ-
ЧОРЪН ЛОР ШИ АТРЪЪНСЪЖ КЪ ФРИКА ЛЪН ДЪМНЕЗЪ ШИ КЪ ЛЪАРЕ
АМИНТЕ СЪ СЕ ПРИВЕЪГЕ РЪГЪНДЪСЕ, ТОКМА ШИ ПЪНЪЖ ДЪМНИКЪЖ
ДИМИНЪКА. ИРЪ ДЪКА СЪ ВА ЛЪСА СЪНТА ЛЕТОРЪГЪЕ, ДЕЧЪЛА СЪ
МЪКЪРЪЖ АКАСЪЖ ШИ СЪ СЕ ИДИХЪНЪСКЪЖ ПЪНЪЖ ЛЪНИ ДИМИНЪКА,
ШИ ИРЪЖ ДЕН АЛ ДОНЛЕ ЧАС ДЕ ЗИ СЕ АЧЪКЪЖ А ЛЪКЪД.

Б. ШИ ДѢ ЧИСТИТЕЛ ПРРОКЪЛ ПРДТЧЕ ШИ БОТЕЗЪТОРЮА
ІѡАНИИ, ДѢ НЪСКЪТЪЛ ЛЪН ШИ ДѢ ТЪЛРЪК КАПЪЛ ЛЪН, КАДЕ-СЕ А ЛЕ

Гинадіа . кѹ мѡла лѡй дѡмнѣзѣ архієпискѡпѣ, ши мѡтро-
полѡнт, а тоатѣ цара прѡдѣлаѡлѡй, пачѣ ши спсѣніѣ, прїѡмѡнѡ
дѣхѣ сѣнтѣ . кѣрѡра вѡцѣ лѣс(а) пѣкатѣлѣ, лѣса-сѣ-вѡр лѡр, ши
кѡй лѣ вѡцѣ цѡнтѣ, цѡнтѣ-сѣ-вѡрѣ лѡрѣ.

Сѡкотѡнт-ам, кѣ ман тоатѣ лѡмѣнѣлѣ аѡ картѣ прѣ лѡмѣа
лѡр, кѣ ачѣм кѡцѣтаю ши ѣѡ рѡвѣл дѡмнѣлѡн мѣѣ лѡн іс . хс .
сѣ скоцѣ чѣстѣ картѣ, аѡмѣ правѡлѣ прѣ лѡмѣа рѣмѣнѣскѣ,
сѣнѡнѡлѡр вѡастрѣ фѣраѡн дѣхѡвѡнѡч рѣмѣнѡнѡн, карѡн сѣнтѣнѡ
пѣсторѡн ѡнѡлѡр чѣлѡр кѣвѣнтѣтѡдѣрѣ а тѣрѡмѡн лѡн хс . карѣ
арѣ рѣрѣ сѡнѣ мѣлатѣ фѣлѡурѡ дѣ вѡндѣкѣрѡн сѣфѣлѣтѣлѡр крѣнѡ-
нѣнѡн чѣлѡрѣ чѣ сѣнтѣ рѣнѡнтѣ кѣ пѣкатѣ . рѣж ман вѣрѣтѡс ши
калѣ ла рѣпѣрѣцѣлѣ чѣрѡлѡн . рѣж мѣ рѡгѣ сѣнѡнѡлѡр вѡастрѣ
кѣ марѣ мѡлѣ . ла карѣ мѣнѣлѣ ва кѣдѣ ачѣстѣ сѣнтѣ картѣ,
ачѣла сѣ аѡнѣлѣ а ѡ цѡнтѣ рѣ марѣ чѡнѣстѣ, ши сѣ сѣ рѣвѣцѣ дѣн-
трѣлѣ а рѣ тѡнѡнѣлѣ кѣм ва вѡндѣка сѣфѣлѣтѣлѣ ѡлѡмѡнѡлѡр дѣ пѣ-
катѣ . ѡрѣж рѣрѣ мѣнѣлѣ дѣ мѡрѣнѣ сѣ нѣ сѣ дѣ, нѡчѣ ла мѣ-
скѣрѡнѣ . сѣ нѣ фѣлѣ токмѣлѣлѣ сѣнѡнѡлѡр аѡсѡн, ши а сѣнѡнѡлѡр
пѣрѡнѡнѡнѣлѣ бѣтѣжѡкѣрѡнтѣ, кѣ аѡнѣ мѡтѣка тѣ вѣрѣ дѣ сѣмѣлѣ фѣратѣ
дѣхѡвѡнѡчѣ, ѣѡ нѣ вѡю аѣтѣ трѣкѣлѣ . чѣла чѣ прѡнѣмѣцѣ гѣндѣрѡлѣ
ѡмѡнѡнѡнѡнѣлѣ, дѣторѣю ѡстѣ рѣрѣж сѣрѡпѣтѣрѣж рѣкѣцѣт а фѡн, сѣ сѣ
ѡпрѣскѣлѣ дѣ пѡхѣтѣ, сѣмѡрѡнтѣ, ши кѣ лѣкрѣрѣ бѣнѣ; прѣ тѡт чѣ-
сѣла сѣ сѣ рѡаѣ лѡн дѣмнѣзѣ, ка сѣ-н дѣ кѣвѣнтѣ дѣ рѣцѣлѣпѣчѡнѣ,
ка сѣ рѣдѡрѡпѣтѣзѣ прѣ чѣлѣ, чѣ сѣкапѣлѣ кѣтрѣж дѡнѣсѣлѣ; ѡрѣж
рѣрѣлѣтѣ кѡпѣ рѣсѣлѣ дѣторѣю ѡстѣ а пѡстѡн мѣѣрѣкѣрѣ ши вѡ-
нѣрѣкѣ прѣспрѣ тѡт аѡлѣлѣ, кѣм пѡрѣнѣчѣскѣ сѣнтѣлѣ ши дѣмнѣзѣ-
цѡнѣлѣ правѡлѣ*), кѣмѣ дѣ карѣлѣ ва аѣтѣ рѣсѣлѣ сѣ ѡ дѣ ши
алѣтѣрѣж а фѣчѣ . ѡрѣж дѣ ва фѡн рѣсѣлѣ нѣцѡнѣсторѣю ши нѣпѡстѡ-
нѣкѣ . кѣмѣ ва рѣвѣцѣ прѣ алѣцѡн а фѣчѣ лѣкрѣрѣ бѣнѣ? ши чѡнѣ
ѣ нѣрѣцѣлѣпѣтѣ, ва аскѣлатѣ прѣ ѣлѣ, дѣ карѣлѣ ва гѣрѣн? вѣзѣнѣдѣ
прѣ ѣлѣ фѣрѣж токмѣлѣлѣ ши вѣцѡнѣлѣ, ши рѣвѣцѣнѣдѣ прѣ алѣцѡн
сѣ нѣ сѣ рѣвѣтѣ . сѣлѣ алѣт вѣрѣ ѡнѣ лѣкрѣ бѣнѣ а пѣтрѣчѣ, карѣлѣ
сѡнѣгѣрѣ нѣ аѣ фѣкѣт? ѡкѡн дѣ ѡѣрѣкѡн гѣрѣлѣцѣ сѣрѣпѣтѣрѣ**) кѣ
ачѣлѣ сѡкотѣцѣ-тѣ ѡ дѣхѡвѡнѡчѣ, пѣнтрѣ чѣ, кѣ дѣ ва пѣрѡн нѣман
ѡ ѡлѣ пѣнтрѣ нѣгрѣжа тѣ, дѣнтрѣ мѣнѡлѣ тѣлѣ сѣ ва кѣлѣтѣ .
дѣпрѡнѣдѣ чѣ зѡчѣ сѣнтѣ Іѡанѣлѣ златѡѡѣстѣ ла дѣканѣлѣ рѣн а трѣм
нѣрѣкѡ ѡѣчѣнѣлѣ***), ачѣстѣ гѣрѣлѣцѣ : дѣ сѣ ва дѣлѣнѣгѣ нѣман
ѡѣнѣлѣ дѣ тѡнѣнѣ нѣкѣмнѣнѣкатѣ, аѣ нѣ аѣ ѡѣрѣлѣтѣ тоатѣлѣ спсѣ-

*) Notă marginală: правѡлѣ . аѡсѣсѣка . фѡн ши ман нѡнѡнтѣ : сѣнѣ.

**) ѣзѣк . лѣд . сѣх . і . ѣрѣм . мѡн . сѣх . і .

***) дѣканѣлѣ . бѣсѣдѣ . мѣд . сѣх . лѣд .

нѣ са, ѿскопѣль саѹ попа? кѣ съфлетѣль мѣте дѣ ш перире . атѣта дешертѣчюне аре, кѣтъ ниче ѹн кѹвѣнтѣ нѹ поате пѣне фунанте; че кѹ сокотиницѣ ши кѹ юбире дѣ трѹдж, сѣджирѣ ши лѹкрѹль лѹн дѣмнезѣ мѣте а фаче кѣ грѣаще скриптѹра : проклѣтъ чела че фаче лѹкрѹл дѣмнѣлѹй кѹ нигрижѣ . ѿрѣ ма- релѣ васнаѣ грѣаще : сокотѣще съ нѹ те тѣме (! 1. тѣмѣ) дѣ шмѣ ртрѹ кѣдѣрѣ лѹн, ка съ нѹ дан пре фѣюль лѹн дѣмнезѣ ртрѹ мѣнинилѣ челѹр недостонничѣ, ка съ нѹ те рѣшнинези дѣ чинѣ-ва, дѣ марѣй пѣмѣнтѣлѹй, ниче дѣ рѣсѣш чела че подортѣ стѣмѣ съ нѹ кѹминичи; кѣ правнелѣ дѣмнезѣши нѹ ласѣ пре чѣн недостонничи съ се кѹминиче, карѣн се сокотѣскѣ ка пѣ- гѣнѣн . ѿрѣ съ нѹ се ворѣ ртоарче, амарѣ ачелора ши челора че кѹминика пре ин; сокотѣще знѣче, ѣѹ трѣеж нѣамѣ . тѣ вери ведѣ ачѣстѣ, дѣ вери пѣзи, рѣсѣ кѹ сокотиницѣ, ши кѹ ток- малѣ; че маѣн нанте рѣвѣцѣтѣрнелѣ енскѣрѣчѣй нѣклѣтитѣ съ ле пѣзици, мѣнтѣн-верн ши пре тинѣ ши пре чѣл че те ворѣ аскѣлта.

Щинѣтъ съ фѣе : чинѣ ва рдрѣзни а прѣйми кѹцѣтелѣ ши исповѣданѣилѣ, фѣрѣ рѣвѣцѣтѣрнѣ ѿскопѣлѹн ачѣлѹй локѣ, ачѣла пѣдѣпѣ правнелѣлѹр ва прѣйми, ка ѹнѣ кѣлкѣторю а дѣмнезѣ- щилѹр правнелѣ, кѣ нѹ нѣман пре синѣ сѣѹ пѣрдѣтъ, че ши кѣци сѣѹ исповѣнт лѣ елѣ, нѣнсповѣдици сѣнтѣ; ши кѣтъ аѹ легат ши дѣзлегатѣ, нѣрдѣрѣптаци сѣнтѣ, дѹпѣ а . з . правнѣлѣ а сѣѹорѣлѹй дѣ кардагенѣ ши дѹпѣ . мѣ . ачѣлѣмѣш сѣѹор.

Дѣ епископи ши дѣ прѣвци ши дѣ кѣлѣгѣри ши дѣ ва- минѣ мирѣни ши дѣ тоате рѣвѣцѣтѣрнелѣ.

а . Сѣмѣѣта аре дар дѣ зидирѣ, ши дѣ рѣпашѣ се кѣмѣж, ѿрѣ дѣмнинѣка мѣте рѣтѣю знѣ, а лѹн дѣмнезѣѹ, аре дар дѣ рѣѣирѣ . дѣрипт ачѣлѣ рѣвѣцѣм дѣ ачѣстѣ знѣ съ се фѣрѣскѣ ши съ се чинѣстѣскѣ . ѿрѣ сѣмѣѣтѣ дѣнѣн ал шптѣл час съ се шпрѣскѣ дѣ тоате лѹкрѣрнелѣ, дѣ марнелѣ ши дѣ мичнелѣ . ши ла енскѣрѣкѣ съ скапѣ тоци шамѣнѣн кѹ мѣернелѣ-ш ши кѹ фе- чорѣн лор ши ртрѣнѣсѣ кѹ фѣрка лѹн дѣмнезѣѹ ши кѹ лѣарѣ аминѣте съ се прикѣге рѣгѣндѣ-се, токма ши пѣнѣж дѣмнинѣкѣ дѣминѣѣца . ѿрѣ дѣка съ ва лѣсѣ сѣнтѣ лѣторгѣѣ, дѣчѣл съ мѣкрѣж акасѣ ши съ се шдѣхѣтѣскѣ пѣнѣж лѹнн дѣминѣѣца, ши ѿрѣ дѣн ал донелѣ час дѣ знѣ се рѣчѣпѣж а лѹкрѣ.

в . Ши дѣ чинѣтитѣл прѣрокѣл прѣдѣчѣ ши ботѣзѣторюл ѿвани, дѣ нѣскѣтѣл лѹн ши дѣ тѣларѣ капѣл лѹн, кадѣ-се а ле

прѣзднѣи дела ал нолѣѣ час ши демѣнѣца тоатѣ зѣла рѣѣюл
мѣчник стѣфан, ман мареле дѣакон, поменирѣ съ-и ш прѣзднѣи,
де днѣмѣнѣца пѣнѣ сара.

н . Фѣртатѣ-тѣѣ сорѣ-та съ нѣ ш м, ниѣ фратѣ-тѣѣ пре сора
фѣртатѣ-тѣѣ съ нѣ се м, къ се грѣскѣ фѣаци сѣфлѣтиѣи, че-ш
сънт пре сѣнта еѣглѣе ши пре чинѣтѣи-та крѣче . ашижѣрѣ ши
кѣмѣтрѣл кѣмѣтрѣ-са съ нѣ ш м, мѣж де се ва тѣмплѣ спре
кѣмѣтрѣ-са саѣ спре фѣчорѣи еи спѣркѣчюне, че съ дѣ дѣмнѣзѣѣ
съ нѣ се фѣкѣж, мѣж де ва фн врѣи сѣфѣтѣ дѣрѣскѣ ка ачѣста,
ѣ ай съ се чѣрѣе ши съ се кѣмскѣ нѣмай кѣ пѣнне ши кѣ
апѣ ши дѣчѣм съ нѣ се каман ваѣж оѣнѣл кѣ алѣѣлѣ . ниѣе
нашѣ-тѣѣ сорѣ-та саѣ фратѣле, ниѣе наша фратѣ-тѣѣ, саѣ сора
съ се м, къ мѣтѣ мѣте сѣнѣе мѣстѣкат, ш мнѣ де талѣе се
грѣмѣе тарѣл пѣкатѣлорѣ.

аї . Пѣ донѣ сѣнѣе амѣстѣкатѣ мѣте . де се ва аѣлѣ тѣтѣж
кѣ фѣта лѣи, днѣпт ачѣм ачѣте доаѣ амѣстѣкѣчюни де сѣнѣе
съ се дѣспѣрѣѣж ши . к . де ан съ се покѣмскѣж, ши мѣтанѣи . р
тоатѣ знѣе кѣте тѣѣѣ . ал трѣнѣе сѣнѣе амѣстѣкат . де се ва аѣлѣ
фратѣ кѣ сорѣ-са . н . ан съ анѣж покѣанѣе ши мѣтанѣи кѣте т .
ал патѣѣлѣ сѣнѣе амѣстѣкатѣ . де се вор амѣстѣка вери прѣмѣри .
покѣанѣе . вї . ай, ши мѣтанѣи кѣте . рѣ . р . зн . мѣж ал чинѣилѣ .
ан дон вери прѣмѣри, саѣ ай трѣн де се вор амѣстѣка . дѣрѣптѣ
ачѣм съ фѣе покѣанѣа, ал донѣ вери . і . ай ши мѣтанѣи кѣте
рн . р . зн . ал трѣнѣе вери . н . ай . ши мѣтанѣи . р . р . зн . ал ша-
сѣле сѣнѣе мѣстѣкат че ам знѣе ман нанѣте, фѣюлѣ чѣла че ва
спѣрка патѣл тѣтѣмнѣ-сѣѣ, че се знѣе : маѣѣѣѣж-са саѣ соакѣж-са
саѣ мѣтѣшѣ-са.

л . Дѣч рѣѣѣѣѣм де сѣгрѣмѣт ши де мортѣчюнѣ съ нѣ
се гѣсте ачѣстѣѣ, фѣе-карѣле де . р . крѣѣннѣи, ниѣ съ м сѣнѣе де
чѣла че кѣрѣж жѣнѣѣѣѣлѣи, че шарѣ карѣи дѣнтрѣ нѣѣѣнѣл лорѣ
фѣкѣ ачѣста, къ рѣѣѣѣ лѣѣѣѣ лѣ дѣмнѣзѣѣ . къ карѣе рѣтрѣ
сѣнѣе сѣфлѣтѣ съ нѣ мѣнѣнѣе, дѣч къ а тот доѣнтѣкѣл сѣн-
ѣеѣе лѣи мѣте сѣфлѣтѣѣлѣ лѣи.

Чнѣе ва мѣнка ѣѣпѣ, саѣ вѣлѣе, саѣ кѣнне, саѣ пнѣскѣж, саѣ
дрѣчю, саѣ пѣлѣшѣ, саѣ нѣѣѣѣѣѣѣѣж, саѣ вѣѣѣѣѣѣѣѣж, ши ш'алѣѣе
алѣѣе кѣте сѣнѣѣ нѣѣѣратѣ, шарѣе, вѣрѣскѣ цѣстѣѣѣѣ ши ш'алѣ-
ѣѣе ка ачѣлѣм саѣ кѣлѣ, саѣ мѣгарѣю, саѣ дѣр чѣѣе сѣлѣѣѣѣѣе,
саѣ дѣн чѣѣе дѣмѣстѣѣе, кѣте-сѣ нѣѣѣратѣ, че нѣ знѣе лѣѣѣлѣ лѣ
дѣмнѣзѣѣѣ . мѣж де нѣ ва фн пре вѣм лѣи, че де нѣѣѣе ва мѣѣѣѣ
съ се покѣмскѣж . а . анѣ ши мѣтанѣи . нї .

Шн чини ва мѣнка корбѣ, саѣ чоарѣ, човраарѣ саѣ кѣкѣ,
саѣ корбю, саѣ вѣлтѣрь, саѣ привигитоаре . оуниѣ ка ачѣа . ѧ .
анѣ съ айѣж покаанѣа шн мѣтанѣн . р . де зива.

ѧѣ . Попа че нѣш ва мѣтѣра сѣнта енсѣрекѣ шн съ ѡ
кѣрѣцѣскѣ, шн нѣ ѡ ва рѣрѣмсеца, шн нѣ ва сокотн р тоате
сѣмбѣте, оуниѣ ка ачѣа съ се ласѣ де привѣѣ . попа че ва еѣ ла
крѣчимѣ, саѣ ва жѣка, саѣ кѣнта мирѣнѣцѣ съ се гонѣскѣ
ден попѣ.

ѧѣ . Прѣштѣль съ нѣ мѣнѣче корастрѣ дела вака лѣи,
пѣнѣ . ѧ . сѣптѣмѣнѣ . ашнждѣрѣ шн тоци крѣцинѣи.

Де ва рѣтра кѣннѣ р енсѣрикѣ, саѣ поркѣ съ нѣ се факѣ
летѣргѣ пѣнѣ . ѧ . сѣптѣмѣнѣ.

ѧѣ . Гѣ ницине ва пѣрта пѣлѣ де кал саѣ де магарю, съ
нѣ рѣтре р енсѣрикѣ : че съ стѣ афарѣ кѣ мѣриле.

XXXI.

1641.

(Collect. Acad. Rom.)

Marturie de vânzare.

(Jasî 7149.)

Гаврилаш вел логѣт . н ѣрѣке вел спѣтар . н дѣмитрѣ
еѣхѣш енсѣрикѣ . н тома вел столник . н еѣлан вел комис .
н грама вел жикничѣрю . н ѣне вел сѣвѣрю н пѣтрашко жик-
ничѣр . н рошка дворник глотнѣн . н гиѡргѣ нѣврѣпѣскѣл
дворник . н иримѣи винѣлицѣ дворник . н еѣрсан дворник .
мѣртѣрсѣм кѣ ѣстѣ скрисоаре а ноастрѣ кѣм аѣ винѣт . рѣна-
нитѣ ноастрѣ . костантин еѣхѣши . фѣчорюл тодосѣн . де ѣне
нѣонт . нѣе аѣсприт че де а лѣи еѣнѣ воѣ . дѣѣ еѣндѣт а лѣи
дрѣптѣ ѡчинѣ шн мошѣ . а трѣи партѣ де хѣлѣнѣнѣн . че сѣнтѣ
прѣ жижѣи . рѣи цинѣтѣл хѣрѣлѣлѣи карѣ партѣ де ѡчинѣ н
ѣсте лѣи де прѣрѣ мѣ-са де прѣ тодоска . ачѣи ѡ аѣ еѣндѣт .
дѣми-сале фратѣлѣи нострѣ лѣпѣлѣи . прѣжѣскѣл мѣдѣлѣнѣчѣрюл
дрѣптѣ чинѣзѣч де галѣиѣн . бани еѣнѣи . дѣче нон еѣзѣндѣ дѣ
лор еѣнѣ воѣ токмалѣ токминѣдѣ-с(ѣ) шн фѣкѣндѣ-и-с(ѣ) плата
дѣлѣиѣн . нон рѣнкѣ ам ѣскѣлѣнт . шн нѣм пѣс шн пѣчѣнѣлѣ рѣн-

тр'ачѣста адѣвѣрат запис де ла нон . ка сѣ анѣѣ а-ш фаче дѣм-
нѣлѣн ши дрѣсе доминици ка сѣ сѣ шѣ.

Ѹ мс ат , зрмѣ . ман дѣ.

Ѹ костантин бѣхѣш Ѹ кѣ мѣна мѣ ам скрис.

XXXII.

1641.

(Collect. Gaster.)

Hrisov de vânzare

(scris de un Corezi).

(Priviți 7149.)

Идек(ѣ) Ѹ лѣлѣ фѣкѣт-ам записѣла мѣл ла мѣна юзѣашѣ
костандин де мааре (!) крединиѣѣ, ка с(ѣ) сѣ шѣ . кѣ ам вѣндѣт
ѣ погонѣ де вѣ кѣ стѣнжини пол, дериптѣ вг. м . пол . хѣтарѣла
гѣценескѣ де пѣсте тот хѣтарѣла ка с(ѣ) фѣе юзѣашѣ костандин
де мошѣе шѣ фѣчѣрѣлѣор лон шѣ непоѣлѣор шѣ стрѣнепоѣлѣор .
лѣнѣ ши кѣ пѣвиниѣѣ, пѣнтрѣ кѣ лѣмѣ вѣндѣт де бѣн(ѣ) вѣе;
кѣтѣ нѣмѣ токѣлѣнт фѣст-ѣѣ молацн ѣмѣнѣ бѣнѣ, анѣмѣ : поп
ѣѣн ѣт жѣгорѣни, н поп гѣургѣ ѣт там . н радѣл ѣт там . н
чѣрнат ѣт там . н новѣкѣ ѣт там . н анѣлѣ ѣт вѣнѣѣшѣ ши
ам скрисѣ Ѹ корисѣ ѣт пѣвинѣ : н козѣма.

пис мѣца . април . дн . д . , зрмѣ.

Iscăliți:

Ѹ лѣпол . Ѹ козѣма . Ѹ жѣпѣнѣлѣ станѣлѣ ѣт бѣкѣрѣци .
Ѹ калѣнѣ.

XXXIII.

1642.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Galați 7150.)

Идекѣ Ѹ илѣна, непѣта лѣн ѣѣн краѣѣѣ ѣтѣнѣ фѣта мѣ-
рѣн ши а попѣн лѣн . гѣвѣрѣл ѣтѣнѣ потрѣпопѣлѣ, дѣн сѣт дѣн
мѣлѣѣци, де прѣ сохѣлѣю, лѣнѣмѣн, де нѣмѣ неѣонтѣ нѣнѣ лѣмѣ-

пресъратъ, че де еѣнъ воѣ мѣ, скріѣ ши мѣртѣрнскѣ, кѣ чест
запис ал мѣѣ, кѣм ам вѣндѣт ѡ партѣ де ѡчинъ а мѣ,
ден сат ден ѡтинчн, де пре сохѡлѡю, партѣ а ѣнѣн бѣтрѣн,
ден чинчн бѣтрѣнн партѣ мошѣ-мѣѣ лѣн ѣѡн ѡтинч краѣчн,
ши ѡ ам вѣндѣт дѣмслѣн пѣркѣлаѣѣлѣн парѣ ден ватра
сатѣлѣн, ши ден пѣмѣнтѣрн, ши ден фѣнацѣ, ши ден брани
цѣ де тоатѣ пѣрцилѣ, ден тѡт ѣннтѣл дѣрѣптѣ чинзѣчн де
галѣнн, ка сѣ-н хѣ дѣмслѣ ѡчинъ ши мошѣ днрѣптѣ, ши
кѡкѡннлѡрн дѣмслѣ, ши нѣпѡцнлѡр дѣмслѣ, ши стрѣнѣпѡци
лѡр дѣмслѣ рн вѣчн, ши сѣ-ш факѣ нспнскѣ пре мошѣ
дѣмслѣ, дѣнтрѣчѣстѣ запис . пѣнтрѣчѣл ѡм фѣкѣт чест запис
сѣ-н хѣ дѣмслѣ де мѣртѣрѣ, ден нѣнтѣ дѣмслѣ лѣн ѡѡѡн
пѣркѣлаѣѣлѣн де гѣлац . ши ден нѣнтѣ дѣмслѣ лѣн кѡ-
стантнн чѣл марѣ . ши ден нѣнтѣ алѣѣ чѣл бѣтрѣн . ши ден
нѣнтѣ дѣмнлѡр салѣ лѣн ѣѡргѣш . ши алѣн (ѣѣѣ)дѣсѣ ва-
мѣмѣшѣн (!) де гѣлац . ши а лѣн рндрѣн вѣтахѣл де кѣ-
лѣраш . ши а лѣн ѣлѣ кѣпѣц . ши а лѣн нѣрнм . тнж . ши а лѣн
мнхѣн шѡлтѣз кѣ вѣ пѣргѣрн . ши а пѣнгѣн нѣгѣцѣтѣрѣлѣн .
ши а нѣѣлѣн чѣркѣзѣлѣн . ши а лѣн трѣндахѣнр . ши а лѣ стѣрѣмн
кѣлѣраш . ши а лѣ стѣмн а лѣн влад . ши а пѣтрѣн рѣзаш .
ши а мѣлѣцн ѡамѣнн ѣѣнн ши бѣтрѣн пре мѣн марѣ мѣртѣрѣ
пѣс-ам дѣѣтѣл мѣѣ, кѣ пѣчѣтѣ нѣам дѣѣт . ши сѣѣ пѣс ши пѣ-
чѣтѣ . ѡрашѣлѣн . ши а тоц кѣц сѣнтѣ мѣн сѣс скрнш . пѣнтрѣ
кѣчѣ сѣ нѣнѣѣ ннмѣ ннч ѡ трѣѣѣ ден ѡамѣнѣн мѣѣн . кѣ
ѣчѣ ѡчинъ чѣм вѣндѣт ѣѣ де ѣѣн(ѣ) воѣ мѣ . ѡр ден фѣра-
цѣн мѣѣн . сал ден рѣдѣнѣн мѣ . чѣнѣ ва скорнн пѣрѣ пѣнтрѣ-
чѣстѣ ѡчин(ѣ) чѣ мѣн сѣс скрнс . сѣ хѣ трнклѣт де . тѣѣ .
ѡтѣцѣ . чѣс вѣ нѣкѣ . ши сѣ хѣ нѣгрѣ ка ѣѣда де скѣрнѡт . ка
с(ѣ) сѣ цѣѣ.

ѡѣ гѣлац . ѡл . кѣ . вѣлѣт , зѣн.

мнхѣн дѣѣѣл дѣ скрнс.

XXXIV.

1642.

(Cipariu: Analecte, p. 159 urm.)

ЛѢЦЦЪТЪРЪН ПРЕСТЕ ТОДТЕ ЗНАЕЛЕ В ДЛЪГОМЪПЪОЛИ,
ЕЛѢТЪ ДЪХЪМЪ.

(4°. III пер. + 55 paginate.)

Din Prefață: ТѢТЪРЪРЪ ЕЛГОЧСТЕНЕЛОРЪ КРЕЩЕНИИ, ПАЧЕ ШИ
БАСКЕНИЕ ДІЛА ДОМНЪЛЪ ДМНЕЗЪ АТОТЦІЙТОРЮЛ ПОХТЕСКЪ ШИ
ПРІЕСКЪ. ФОЛОСЪЛ АЧЕСТОР МНЧН ЛѢЦЦЪТЪРЪН, АДЕНЪРАТЪ ПЪЦИМЕ
СЪНТЪ, МРЖ АШД МАЕ СЪНТЪ ВЪНЕ МРЖ ЛѢЦЦЪТЪРЪНЛЕ АЧѢСТЪ
МАЕ СЪ АФЛАЖ СКРНСЕ ПРЕ АНМЕЖ ГРЧАСКЪ, КАРЕЛЕ НЪ ЛЕ ПОТЪ
ЛЪЦЕ ТОЦН ШАМЕНІЙ ЦЪРЪЙ НОВАСТРЕ АЙ ВРЕМІЙ ДЕ АКЪМЪ. МРЖ
НОЙ ІЕРМОНАХ МЕЛУХСЕДЕК, ІГЪМЕН СЪНТИЕН МЪНЪСТІРН, ОУНДЕ МАСТЕ
ХРАМЪЛЪ ОУСПЕНІЙ ПРѢЧІСТІЕН ЕЦН, ПОХТИТЪ-АМЪ ШИ АМ НЕКОМЪ
ДЕ ЛЪМЪ СКОС ПРЕ АНМЕЖ РЪМАНЪСКЪ, КА СЪ ФІЕ ДЕ ТРѢЖ ШИ
ДЕ ФОЛОСЪ; НЪ НЪМАЙ ЧЕЛОРЪ ЧЕ ЦІЪ, ЧЕ ШИ ЧЕЛОРА ПРОЦІЙ ЧЕ НЪ
ЦИЪ КАРЕЛЕ СЪНТЪ. З. ЛѢЦЦЪТЪРЪН СЪФЛЕТИЦН, ТОКМА КА ШИ ЧЪЛЕ
З. ДАРЪРЕ, ДЕ ФОЛОСНИЦА СЪФЛЕТЪСКЪ; КАРЕЛЕ ЕЪ ВЪЗЪНДЪ-ЛЕ АШД,
НЪ АМ ВРЪТЪ СЪ ЛЕ ЛАС АКОПЕРИТЕ, КА СЪ НЪ МЪ АРЪТЪ АДИНСЪ
МННШ ЮЕНТОРЮ, КЪМЪ НЪ ЮЕСКЪ СЪ СЕ ЛФОЛОСАСКЪ (!) ШИ АЛЦІН
ШИ ЛЕ ЦІЪ НЪМАЙ ПЕНТРЪ МИНЕ, ЧЕ АМ ВРЪТЪ СЪ ЛЕ ТИПЪРЕСКЪ
КЪ КЕЛЪМА СЪНТИЕН МЪНЪСТІРН; ШИ ЛЕ АМ СКОС АФАРЖ ЛА ЛЪ
МННЖ, КА СЪ ЛЕ ЛЦЕЛЪГЪ ШИ МНЧН ШИ МАРИ, КЪЦИ-Ш ЮЕСКЪ
ЕВНЪТАТЪ СЪФЛЕТАВЪ ЛОРЪ. ЧЕ АЧАСТЪ МНКЪ КАРТЕ ДЕ ЛѢЦЦЪТЪРЪЖ,
АРЕ ПЪЦИНЖ ЛѢЦЦЪТЪРЪЖ ШИ ВЪНЖ, КЪМЪ АМ ЗИС ШИ
МАН СЪС ПОХТИТОРЮЛ ДЕ БННЕ, ВОАШ ТѢТЪРЪРЪ КРЕЩЕНИИ-
ЛОРЪ, СМЕРНЪЛ МЕЛУХСЕДЕК ІЕРМОНАХ ІГЪМЕНЪ А СЪНТИЕН ЛАВРЪ
ДЛЪГОПОЛСКЪ.

ТУПЪРНТЪСЪ АЪ Л ТУПАРНЪ ЧЪ ДЕНТЪЙ ЕЛѢТЪ ДЕ ЛА НАЩЕРЪ
ЛЪЙ ІС . ХС . ДЪХЪМЪ . МЕСЦА СІП . ЗІ . ДНА.

ІЛ ТРЕЛЪ КЪВЪНТЪ ШИ ЛѢЦЦЪТЪРЪЖ . ПЕНТРЪ ЮЕНРЪ ДЕ
АРЦІНТЪ.

ЕЮ СЪ ВЪ ПОВІЕСТЕКЪ ШИ ПЕНТРЪ ЧЕЛ ЧЕ ЛІ-Е ДРАГЪ АРЦІНТЪЛ;
МРН КАРІН АЪ АЕЪРЕ ШИ Ш ЦІН, ШИ ННЧ ЕН СЪ ВЪКЪРЖ ДЕ ДННА

[illegible]

торникъ ал лѣн че-н ерд даторю ш сѣтж де галени, шн нѣман
 кѣтоу-л апѣкѣ, шн зисе : дѣ-м чѣ сѣтж де галени че'м еши
 даторю; шрж елѣ-н зисе : фрате, нѣ-н ам, че цн-се факж мнлж
 де мнне, де мж ман ащѣптж. шрж ел нѣ врѣ че-л бѣгж ꙗ
 темницж. атѣнче коум аѣзисе чела че-н ертасе чѣ мѣе де та-
 ланицн, коум нѣ врѣ сѣ-н се факж мнлж сѣ-л ман ащѣпте
 пентрѣ чѣ сѣтж де галени, ел принсе де-л бѣгж пре динсѣл
 ꙗ темницж, аколо сѣ моарж. дарж кареле есте ачела? хс!
 дарж чела кѣ мѣа де таланицн? пѣкѣтосѣл! де-н ертж чѣле
 мѣе де пѣкате че авѣ, шрѣ ел нѣ вроу сѣ шрте нѣман оуи
 пѣкат, кареле-н стрнкасе фрателе сѣѣ крицинѣл, сѣѣ сѣ-н шрте
 ѡ. бан че-н ерд даторю. дече шн пре нице немлостниѣ ка ачел,
 дмнезеѣ-н елжж токма ꙗ мѣнка чѣ де вѣчѣ, де-ш пѣрд шн
 аѣѣѣлш шн сѣфлетеле, шн ноу-ш пот аѣѣче аминте, вкаан-
 ниѣи де ен, кж кѣте сѣнтѣ але лѣмѣи, тоате сѣнтѣ пѣтрѣде
 шн треѣктоаре ка ш нимикѣ, шн оуеле рѣмѣнѣ аичѣ мѣ-
 карж д'арж врѣ, мѣкарж сѣ нѣ арж врѣ; коумѣ грѣмѣе шн
 стѣн ѡваниѣ златооустѣ : ѡме, зиче, че те трѣѣѣи, кѣче ан
 аѣѣре мѣлѣтж, шн аѣрѣ шн сѣѣѣи шн аате мѣлѣте? де тоате
 ачѣстѣ сѣ ѣиѣ, кѣ нѣ сѣнтѣ але тале, кѣче кѣндѣ-ѣи есе сѣ-
 флетѣл, тѣ нѣ ле еши стѣпѣнѣ оуитрѣѣи час, че дѣѣи врѣ де
 нѣ ан врѣ, тоате кѣте ан ле лѣши ла чела че рѣмѣнѣ аичѣ,
 шрж нѣман пѣнж трѣѣѣи ле ан; кѣче кж неѣѣѣи де ѡендеѣи
 пре чен сѣраѣн. шн кѣче кѣ еши юенторю де арѣинтѣ шн
 немлостниѣ. ꙗпрѣмѣтѣѣж вкаанниѣе шн юентоаре де арѣинтѣ,
 челаѣ че-ѣ дѣ; дѣ сѣраѣнлѣр шн фѣ прѣатѣнѣ пре домиѣл,
 кж астѣѣи еши, шрж мѣниѣ нѣ еши, шн астѣѣи еши богат,
 шрж мѣниѣ еши сѣрак; пентрѣ ачѣл, аѣѣ-ѣи аминте де моарте,
 кѣче кж мѣѣѣе вор сѣ-ѣи трагж ꙗѣрѣи сѣфлетѣл дела тине,
 дрѣптѣ че нѣ те гѣѣѣи де моарте, грѣмѣе лѣка. че пентрѣ
 ачѣл фѣраѣнлор, рѣг пре дѣмнѣ-ѣлѣстрж кѣ-ѣи сѣнѣѣи юен-
 торѣ де арѣинтѣ, рого-ѣл пентрѣ драгостѣ лѣн дмнезеѣ, сѣ
 ш лѣсѣѣи, шн сѣ ѣиѣи дѣрѣѣнторѣи шн мнлѣнторѣи кѣтрж сѣ-
 раѣи, шрж нѣ фѣрж мнлж шн немлостниѣ. кж де вѣѣ фѣи ашѣ,
 ениѣ сѣ ѣиѣи, кѣ ашѣ сѣ фѣче шн дмнезеѣ спре вон. че вѣ
 аѣѣѣѣи аминте де моарте, кѣче кѣ сѣнѣѣи ка фѣларѣ кѣм-
 пѣлѣи шн ка шрѣа карѣ ш оуѣѣѣѣ соареле шн пѣаре; ꙗтр'ачела
 кнп сѣнтѣмѣ нон тоѣи аичѣ, шн немикж нѣ лѣѣм де ꙗ чѣстѣ
 че аѣѣм нон аичѣ ꙗ частж лѣме. нѣман де вѣм да мѣлѣстѣѣе
 сѣраѣнлор, сѣѣ кѣѣѣнт боуи сѣ ле грѣнм, сѣѣ де не вѣм ѣниѣ
 кѣ кѣѣѣнтѣл, сѣѣ кѣ лѣкрѣл де вѣм аѣѣтѣ кѣи-ѣа, нѣман де

ачѣстѣ де вѡм моуеннѣ аколѡ; мрж ден кѣте авем анчѣ,
тоате ром съ ле лѣсѣм; ши нѣман голн вѡм съ мѣрцем ка
ши коум нѣм нѣскоут. дрепт ачѣм фрацилор, рѡг пре дѣм-
нѣа-воастрж, съ дѣм ден кареле авем, кареле еѡкате, кареле
кѡвѣнт еѡн, кареле мнлѡнре, кареле съ а, ши съ прѣмаскж
пре сѣракѡл а каса лѣн, ка съ доетѣндим ши нон а прѣрѣцѣа
чѣ де вѣчѣе, кѡ еѡнж дарѣ домнѡлѣн нострѡ ис. хс., кѡ аче-
лѡа-н мѣте мѣрѣа а вѣчѣа вѣчнлѡр, нѣсфѣршит. аминѣ.

XXXV.

1642.

Бѣгѣе а вѣцѣтодре типѣритж а трѡ дѣмне-
зеаска лавра гѡвора .

карѣ мѣте храмѡлѡ оуспенѣе вѣе .

ѡт сѣзданѣа мира ,зрѣа . ѡт вѣплѣщенѣа гнѣа ,ахмѣ . мѣца .
сѣптеврѣю днн кн.

(Folio IV nepaginate și peste 600 foi paginate.)

Кѣтрѣ четнторн . предѡслѡвѣе четнтѡрѣю лѣн.

Идеж тот ѡмѡл ацелептѣ, датѡрѣю мѣте кѡ еѡн кѡцѣт',
ши кѡ сѣмѡнре вѣе, фѣте-карѣ лѡкрѡ де фѡлѡс, ѡ юеницн четн-
тѡрн! а сокотн, ши че фѡлѡс траѣе кѡ елѣ, ши пѣнж ла карѣ
мѡрѣнне мѣсѡрж; дѡрж кѣрѡа алѣѡа мѡн вѣртѡс дѣкѣт вѡлѡ,
юениц де хс. креѣнѣнн, а тѣю спре кѣвтѡрѣ кѣрѣнн ачѣнѣа,
а тѣю а кѡнѡѣе пре адеверѣнѣн лѡкрѣтѡрѣн ан вѣен лѣн хс;
а трѡ карѣн ши еѡ мѡн тикѣлѡсѡа ши грѣнѣтѡа веннт-ам лѡ
оунеспрѣзѣчѣлѣ час ла лѡкрѡа дѡмнѡлѣн; а тѡкма кѡ ачѣа че
аѡ нѡртат зѣдѡхѡа зѣлен, нѡртѣндѣ грѣнѣе пентрѡ нѣзѣвѣнрѣ
сѡфлетѡлор ѡмениц, кѡ лѡѡре де мѡлате вѡлѣе ши оустенѣле,
ши сѡдѡрн ши асѡпрѣле, дѣла дѣа вѡлѡа а мѡлате кнѡнре, кѡ
скрѣе, ши а легѣтѡрж апроѡпе, ши де мѡѡрте, а тѣа кѣт
дѡзѣѡ ѡѣе асѡш, кареле нспнтѣѣе тѡннеле ѣннмѣен; ши не-
мѣкж, нѣмѡн мѣла рѡден мѣле креѣнѣнѣлор мѡѡ а дѣмнѡтѣ
спре ачѡста, кж вѣзѣю а нѣмѡа нострѡ мѡлѣн, оунн ка ачѣа

ѡмѣни де амѣндѡш чѣтеле проци, ши сѡфлетеши карѣи
пентрѡ нещѣица се депѣртѡрж кѡ рѣцѣтъри стрѣине, ши кѡ
прѡдѣтж ши скѡртж минтѣ лѡр рѣзѡшнѡдѣсе ден кредѣица
адѣвѣратж, прѡтивникж вѣскрѣчѣи лѡи дѣмнезѣс, кѡ еретѣчѣи
рпрѣвнѣндѣсе ши ка мѡска ла дѡлчѡца мѣрѣи, ашѡ ши ен
ршѣлѣтъри де спасѣнѣа, прѡцилѡр, ши ртрѡ амѣръчѡнѣк вѣнѣ-
нѡлѡи чѣл пѡртѣтърию де моѡрте, некѣндѣ ши оѣчнѣндѣ сѡ-
флетеле лѡр ши алѣ ѡмѣнилѡр.

Дерѣптѣ ачѡста ѣс кѡ рѣвнѣ похѣтѣю пентрѡ фѣрацѣи мѣи,
ши кѡцѣтѡн сѣ скоц ачѡстж сѣнтж кѡрте чѣ се кѣамж ѣвѣлѣ
рѣжцѣтъѡре тѣлкѡнтж, сѣ фѣе проповѣдѡнѣе крѣциникѣтъцѣи
нѡѡстре, а сѣнтѣи вѣскрѣчѣи апѡстѡлѣскж а рѣсѣрѣтѡлѡи, де ѡ
ам примѣнит де р лѣмѡа рѡсѡскж прѣ лѣмѡа рѡмѣнѣскж, ши
ка оѣн изѡор аскѡнѣсѣ р пѣмѣнтѡл нѣимѣи нѡѡстре, чѣл сѣчѣтѡс
ши оѣскѡт де рѣцѣтърж, кѡ ажѡторѡл лѡи дѣмнезѣс ши
рдемнѡрѣк дѣхѡлѡи ачѣлѡа, скѡрмѡт-ам кѡ тѣмпж минтѣ мѡ
ши ам' скѡс ачѣст изѡор де апж дѡлчѣ ши пѡрѡрѣк кѡрѣтърию,
адѣпѣтъѡре де сѡфлѣте ѡмѣнѣи . Ши нѡ рѡрѣзнѣю рѣсѡмѣи
ашѡ прѡстѣ, ла ачѣст' лѡкрѡ кѡ трѡдѡ мѡн мѡлѣтѣ де пѡтѣрѣк
мѡ . Чѣи рѣтѣю кѡвѣнтѡл дѡмнѡлѡи мѣс ѣс . хс . мж рдемнѡж,
ши тѡлѡнтѡл карѣлѣм фѡ дѡт мѣи недѣстѡйкѡл (!) нѡ-л рѡрѡпѡю
р пѣмѣнтѡл чѣл рѣтѣнѣат ал нѣщѣицѣи, фѣрж дѡвѡндѡж ши
фѣрж фѡлѡс вѣчѣицѡл мѣи, ши мѡи вѣртѡс сѣ апрѣнѣсѣ ртрѡ
мѣиѣ фѡкѡл ѡѡерѣи . Ши дѡпж ачѡста кѡ порѡнка ши кѡ вѡа
лѡминѡтѡлѡи дѡмнѡ Мѡ . ѡс . ѡѡ . ши кѡ вѡсѣнѣа прѣк сѣнѣи-
тѡлѡи мѣтрѡполѣнт Кѡр Ѧѡфѣл, рпрѣвнѡж кѡ сѣнѣицѣи ши ѡѡи-
тѡрѣи де хс . архѣпѣскѡпѣ Кѡр Ігнатѣе рѣвѣнѣчѣскѣи кѡр Ѧѡѣѡи
ѡѡзѣвѣски, ши кѡ сѣѡтѡлѣ чѣнѣстѣицѡлѡрѣ ѡѡѡрѣи ал цѣръѣи рѡ-
мѣнѣи, дѣнтрѡ кѡрѣи мѡи вѣртѡс пѡртѣтърию де грѣжѣ : Оѡрѣнѡ
Нѡстѡрѣл прѣдѡсѡлѡ . Лѣтѣ , зѡмѡз.....

Іѡрж ѣс мѡлѣцѣмѣскѣ дѡмнѡлѡи мѣс ѣс . хс . чѣлѡи чѣ мж
рѣтѣри ртрѡ рѣѡдарѣ, ши-мѣи рѡдѡлчѣи ртрѡ сѡфлѣтѡл мѣс
ачѣст лѡкрѡ, ши рѣсѡмѣи мѡлѣте оѡстенѣклѣ адѡш, ши изѡѡ-
дѣндѣ ши тѣпѣрѣндѣ ртрѡ дѣмнезѣска лѡвѡрж сѣлѡшѡл прѣк-
чѣстѣи, гѡѡѡра, ши кѡ ажѡторѡл лѡи дѣмнезѣс..... дѡпж ачѣлѡ
ши ѣс : Прѣдѡ, вѡторѡ картѣ . мж оѡстенѣи кѡт пѡтѡи кѡ минтѣ
мѡ, а ажѡнѣе зѡѡа ши нѡлѡптѣк, де тѣпѣрѣи ачѣстѣе сѣнѣте
кѡрѣи, мж рѡг чѣ ѡѡѡ фѣи грѣшѣтѣ, сѣ нѡ мж вѡлѣстѣмѡицѣи.

(pag. 97—100). **Л**ѢЦЦѢТѢРЖ ꙗ дѢмѢнѢка лѢсѢтѢн дѢ кѢрнѢ.
пѢртѢ а доѢ . ѡрж ачѢлаш кѢвѢнтѢ , дѢ фѢрнѢчѢта вѢѢцж а вѢкѢлѢѢѢ
чѢ ва сѢ фѢѢ , шн дѢ плѢта сѢнѢцѢлѢѡр.

[illegible]

Де ачѣстѣ фѣрничіѣтѣ вѣдѣж, ши де слава сѣницілѣрѣ въ
роу сѣ пѣю аниинтѣ вѣрѣвѣж де вѣкѣрѣ, къ дѣрѣл дѣхѣлѣн сѣнт',
къ ши ачѣстѣ дѣжк прѣ пѣкѣтѣоши ла покадѣніѣ, ши прѣ лѣ-
нѣши лѣтрѣци де минтѣ-ѣ дѣртѣж, ши прѣ чѣй юѣнтѣри де вѣсте-

нѣле, ман неконтор-и фѣче, кѣ кѣ поменирѣ вѣицѣй кѣрѣ кѣ
сѣ фѣе, мѣлци сѣици сѣнт' хрѣници, ши кѣ несѣицѣосѣ дрѣ-
госте кѣтрѣ дмнзѣ сѣнт' адѣпѣици. дерепт ачѣл фнѣлци глѣс
ка ѣн бѣчин, ши кем пре тоци кредѣнчѣшѣи ла веселѣм де вѣчи,
ши кѣ фѣелѣпчѣионѣ лѣи дмнзѣ грѣск'. вѣници тоци дмрѣпѣици,
вѣници пѣкжтѣшѣи карн вѣаци покѣнт, вѣници пѣстничѣи, ши
дѣвестѣвѣничѣи кѣрѣи вѣаци цинѣт' кѣрѣицѣи, вѣници кѣрѣи аци
енрѣнт лѣмѣ ши фѣелѣпчѣионѣ ен, ши вѣ фѣдѣлци де вѣкѣ-
теле чѣле дѣлци але мѣсен мѣле, кѣри ле ам' гѣтнт' воѣм;
бѣици дин пѣхѣрѣл мѣе вѣи ал веселѣи де вѣчи, фѣдѣлци-вѣ
кѣ кредѣицѣи, ши кѣ кѣхѣтѣрѣ чѣ де минте а дѣрѣелор черѣ-
лѣи, ши пѣлѣта воѣстрѣ маннте де кѣемѣре воѣм гѣтнтѣ
де ла дмнзѣ, кѣ аѣзѣл ши кѣ нѣдѣжѣдѣ, пѣнѣ вор вѣдѣ
шкѣи воцири дѣсѣврѣнт ла зѣа де адоѣм вѣнѣре, ла фѣерѣ
дирѣпѣилор. ка ши вѣаре кѣнд' мѣуѣи де фѣ пѣстѣе трѣмѣсе
сѣ кѣѣте цѣра чѣ фѣгѣдѣнтѣ, ши порѣнчѣ черѣкѣторѣлор сѣ
адѣкѣ дѣи рѣдѣл' ачѣлѣи пѣмѣнт'. шрѣ ен мѣрѣсѣрѣ де кѣхѣтѣрѣ
цѣра ачѣл тоѣтѣ, ши лѣдѣрѣ дин рѣдѣл' ен неѣе стрѣгѣи де
нѣм' бѣи де вѣе, де-и адѣсѣрѣ лѣи; ши дѣка вѣзѣ рѣбѣл лѣи
дмнзѣ, атѣне фѣорѣе се вѣкѣрѣ, ши тоци вѣмѣнѣи кѣ нѣе,
ши кѣ вѣкѣрѣе вѣрѣрѣ сѣ мѣргѣ аколѣ. шрѣ неѣе некредѣнчѣиши
се арѣтѣрѣ ши хѣлнтѣи ачѣи цѣр, ши фѣкѣрѣ тѣрѣвѣрѣе
мѣре фѣтрѣ вѣмѣи, ачѣицѣ нѣ фѣтрѣрѣ фѣтрѣ лѣ, кѣ трѣпѣири-
лор, кѣзѣрѣ фѣ пѣстѣе. — Фѣшѣ ши тѣ, нѣвѣе иѣраиѣ! рѣдѣ кре-
цинѣкѣскѣ! фѣиѣ рѣсѣрѣтѣлѣи лѣминѣт ши а вѣсѣлѣлѣи сѣи,
трѣминтеи фнѣиѣте мѣнтѣ воѣстрѣ ка ѣн сол фѣкѣл че вѣ
сѣ фѣе, де фѣ пѣстѣи вѣкѣлѣи ачѣстѣм, фѣтрѣчѣ цѣрѣ фѣгѣ-
дѣнтѣ, кѣрѣ ш лѣ фѣгѣдѣнт нѣѣм дмнзѣ фѣшѣи кѣ сѣи,
кѣ рѣстѣириѣ тѣтѣрѣи сѣицилѣи рѣрѣчѣилѣи сѣи, сѣ не дѣ
нѣѣм мошѣе, фѣпѣрѣицѣи чѣиѣлѣи кѣ дѣмнѣл нѣстрѣ иѣ. хѣ.

Vinerea mare.

(pag. 336—338.) Фѣѣѣѣѣѣ фѣтрѣ сѣиѣа ши мѣрѣе вѣири,
кѣнд пѣи пѣиѣа фѣ гѣрѣпѣ. фѣорѣе кѣ шминѣицѣи ши кѣ фѣрѣмѣѣе.

Evglie de la marco 34. 35.

(Marcu cap. XV. v. 43—47.)

Фѣ вѣрѣмѣ ачѣл. 43. фѣиѣнд сѣра, вѣиѣи вѣаре чѣиѣ, оѣи шѣ
богѣт де фѣ арѣмѣтѣи, че-и ерѣ нѣмѣе иѣсиѣ, сѣѣтѣиѣи де фѣрѣнтѣе,
ши ачѣл ерѣ оѣчениѣи лѣи иѣ. фѣдрѣзѣи кѣтрѣи пѣлат, ши черѣ
трѣпѣл лѣи иѣ 44. шрѣ пѣлат се мѣиѣрѣ кѣ лѣ мѣрѣнт ашѣ кѣрѣндѣ.

45. дѣка шѣ декасѣташ, дѣдѣ трѣпѣла лѣи ѿс., 46. шрж нѣсѣф кѣм-пѣрж пѣнзж, вѣнѣи шн никодим, оучѣнѣкѣла лѣи хс. чел аскѣнс, кареле вѣнѣсе ноѣптѣ майнѣте кѣтрж ел, пѣртѣнд местекѣтѣрѣк дѣ змѣирѣж шн ѣнсори, ка ла ш сѣтж дѣ лѣтре. шн лѣш трѣпѣла лѣи ѿс. дѣ-л рѣфѣшѣрж кѣ пѣнзж кѣрѣтж, шн кѣ миродѣнле, кѣм ерд шѣнчаюл жндовнлор сѣ ргродѣ пре шаменѣи чѣи дѣ чинсте. ерд ртрѣчел лок ш грѣдѣнж, шн ртрѣ ачѣ грѣдѣнж фѣ ш гродѣж ноѣш, тѣатж ден пѣатрж, ртрѣ карѣ нѣме нн-че-ѣ-дѣнѣшѣрж нѣ фѣ пѣс, шн аколѣ пѣсѣрж трѣпѣла лѣи ѿс. шн рѣстѣрѣж ш пѣатрж мѣре, спре оѣша гродѣн; 47. шрж марѣа магдалина шн марѣа лѣи ѿснѣ кѣштѣ оѣнде-л пѣсѣрж пре ел.

(pag. 348—350.) Пѣртѣа адоѣш, дѣ драгѣстѣа кѣрѣа шѣте кѣтрж дѣмнѣзѣш шн кѣм сѣнѣтем датѣрни прѣимнѣа трѣпѣла лѣи хс. а-л чнстѣи пре ел. рѣкѣцѣтѣрж:

Кѣдѣ-се шн ноѣш сѣ не рѣвѣцѣжм, драѣѣи мѣи, кѣм сн-тем датѣрни а прѣимѣи пре хс. шн чнстѣи а фѣче прнчнстѣтѣлѣи трѣп ала лѣи, кѣ аколѣ ѿснѣф кѣ никодим дѣ пре крѣче, лѣѣрж кѣ адѣкѣр трѣпѣла лѣи хс. морѣтѣ. шрж ноѣ акмѣ-л прѣимнѣм дѣ шатарю, адѣвѣрат пре хс. вѣш, дѣпрѣнж кѣ невѣзѣта дѣмн-зѣнѣре, ртрѣ сѣфлетѣле ноѣстре. шн рѣтѣю сѣнѣтем датѣрни а-л лѣа сѣ-л рѣфѣшѣржм кѣ пѣнзж кѣрѣтж. чѣ сѣ зѣче, кѣ днрѣптж крѣдѣнѣцж шн не-рдоѣтж, шн кѣ кѣрат свѣт, шн сѣ-л оѣнѣем пре елѣ, ка шн кѣ неѣе мнр дѣ мѣлѣтѣ прец кѣ покаѣнѣе адѣвѣ-рѣтж; кѣ ачаѣта шѣте жрѣтѣа чѣ дѣлѣе мирѣснѣтоѣре. рнѣнѣнтѣа лѣи дѣмнзѣш, дѣч ачаѣта, кѣ а сѣ фѣре оѣнѣде пре тоѣтж. рмѣѣцн-чѣнѣ пѣкѣтелор. дѣнж ачаѣта авѣм а-ѣ гѣтѣи лѣи р лок дѣ гродѣж, нннѣж ноѣш, лѣпѣдѣндѣ тоѣтж вѣкнѣтѣра а шмѣ-лѣи чел дѣ пѣкѣте, шн тѣѣтж дѣ р вѣрѣтоѣса пѣатрж, лѣпѣ-дѣндѣ тоѣтж грѣшѣтѣа, шн рвѣрѣтошѣрѣк не-мнлѣсрѣдѣи; шн шрж нннѣж. рпѣтрѣиѣтж а вѣрѣтоѣсѣи крѣдннѣе кѣрѣк е кѣтрж дѣмнзѣш, гѣтѣѣе-те спре лѣѣрѣк лѣи хс. шн прѣимнѣндѣ-л пре ел. ртрѣ нннѣж, ка р гродѣж, авѣм а рѣстѣрна пѣатрж мѣре: вѣрѣтоѣса нѣдѣждѣ шн фѣрѣка лѣи дѣмнзѣш, ка сѣ нѣ лѣкѣѣскж. ртрѣ а алѣтѣ чѣка фѣрж сннѣр хс. токма пѣнж ла рѣвѣрѣк морѣцнлор, р вѣѣца вѣчнлор, шн ртрѣ мошѣа рпѣржѣѣи черю-лѣи. — Нѣмай чѣ рѣднѣж шѣн сѣфлетѣлѣи тѣш, спре нѣлѣѣмнѣ вѣдерѣи черюлѣи, атѣнѣе вѣн кѣштѣа спре крѣчѣк челѣш, чѣ те юѣѣ-ѣе; шн мѣнннѣе спре а тѣ сѣрѣтѣре шн кѣпрнндѣре, ачѣлѣа чѣ сѣш тннѣ пре крѣче, дѣмнѣзѣш пѣртѣтѣѣѣрѣа дѣ трѣп; кѣ ачѣл

исполни ал черюлѣй, съ апринде кѣ драгосте кѣтрѣ тине, де-
шарте ѡме! — Кѣ н'ам поменитъ .рдеширтѣ еѣ де ачестѣ пе-
ликан; кѣ ѡтѣ ѡсте ѡ пѣсѣре пре лимба грѣаскѣ, де се кѣамѣ :
несѣциѡс . де чѣле де фѣре грѣск' филосѡфѣн, де зик, кѣ ѡсте
ачастѣ пѣсѣре фѡартѣ юентѡаре де фечѡри, ши чюдѣтѣ де фѣра
ей, кѣч кѣндѣ адѣче пѣнѣ .р лѣме . .рш фѣче кѣнеѣла пре пѣтрѣ,
ши бѣте рѣзѡю кѣ шарпеле, кѣ мѣрѣ шарпеле ши пре фечѡрѣй
лѣй ѡмѡрѣ кѣ сѣфлѡра вѣнѣлѣн . не фѣндѣ ел лѣнгѣ фе-
чѡри . ѡрѣ дѣка вѣне ши-ш вѣде пѣнѣ ѡморѣц де шѡрпе, ши
фѡартѣ се желѣще ши се апринде де драгостѣ фечѡрилѡр, ши
.рчепе .а-ш рѣмпе пѣптѣла сѣѣ, ши-ш скѣрѣ сѣнѣле спре пѣй,
ши кѣ ачела-й .рвѣзѣ пре ен; ѡрѣ .рсѣши дѣрѡре ши моарте
рѣбѣж пѣнтрѣ ен . ашѣ фѣче ши пѣликанѣла черюлѣй пѣнтрѣ
тѣне, мѣлатѣ пѣкѣтѡасе ѡме! вѣзѣ моартѣ тѣ, ши де шарпе
кѣ вѣнѣлѣ пѣкѣтелѡр дѣхнѣт ши ѡморѣт; .ртр'ачѣла се желѣ
де моартѣ тѣ, ши кѣ драгосте се апринсе, ши-ш вѣрсѣ сѣн-
ѣле сѣѣ, спре ранеле сѣфлетѣлѣй тѣѣ сѣ-л вѣндече, ши сѣ-л
.рвѣ .р вѣѣца вѣчнѡр; деѣ .рсѣши рѣбѣж дѣрѣриле, ши моартѣ
лѣѣ . нѣмай сѣ те .рвѣзѣ, ши сѣ те слѡвѡзѣскѣ де .р моартѣ
чѣ де вѣчн; ши сѣ ѡкѣрѣ вѣдѣрѣ лѣй ши се голѣ, ка сѣ те
.рвѣрѣче пре тѣне .р непѣтрѣзѣре, ши .ртрѣ фѣрѣ моартѣ сла-
вей де вѣчн; .р мѣжлѡкѣла челѡр фѣрѣ де лѣѣ се нѣмѣрѣ, ка
сѣ те дѣкѣ пре тѣне сѣ вѣнѣѣши .р мѣжлѡкѣла лѣминѣцилѡр
.рѣри; .р грѡпѣ .р тѣнѣкѣтѣ сѣ пѣсе, ка сѣ те .р кѣпе пре тѣне
.ртрѣ лѣминѣтѣла чѣрю, аколѡ сѣ .рпѣрѣѣѣ .р вѣчн кѣ нѣс
.ртрѣ лѣминѣ вѣкѣрѣей чѣла че е де пѣрѣрѣ; .а кѣнѡѣѣ, кѣ
тѡѣтѣ рѣшинѣ, ѡкѣра домнѣлѣй тѣѣ, ѡсте слѣва тѣ чѣ де вѣчн,
кѣ пѣнтрѣ тѣне, чѣл мѡртѣ ши бѣлѣстѣмѣт, сѣ дѣде мѡрѣѣн
ши бѣлѣстѣмѣлѣй.

XXXVI.

1642.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(7150.)

Ѳз никѣлаю сѣкил . бѣе кѣпар скрѣн ши мѣртѣрѣнѣск кѣ
чѣст запис ал мѣн . кѣм м'ам токмѣнт . де вѣн(ѣ) вѡм мѣ . де
нѣме нѣвѡнт нѣчн сѣлѣнт . де ам вѣндѣт дѣмнѣлѣн лѣн лѣ-

пашкѣ . медлинничерюлѣн . а трѣм партѣ . дѣ сат . дѣ хлинчѣни .
 че-и .рн цѣнѣтѣл хѣрлѣлѣн . пе жѣжѣм . кѣ тот венитѣл . че
 съ ва алѣце партѣ мѣ . ши дин кѣмпѣ ши дин царин(ѣ)
 ши дин ватра сатѣлѣн . ши дин хѣлницѣ . ши дин тот вени-
 тѣл . че ва хи партѣ мѣ . и-ам вѣндѣтѣ дѣмисали . дрептѣ
 патрѣ зѣчи дѣ галѣени . ка съ-и хѣ дѣмисали дрѣптѣ мошѣ
 ши кѣмпѣрѣтѣр(ѣ) . ши .рн токмала ноастрѣ аѣ фостѣ .
 фокшѣ пѣхарничѣлѣ дин рѣцѣноаса ши глѣгорѣ пѣхѣрни-
 чѣлѣ . ашѣждирѣ дин рѣцѣноаса . ши алекса дин рѣгилѣе .
 ши прѣтѣл дѣ хѣлѣциан(и) ши цѣцѣрмак ѡт хѣлѣциани .
 ачѣци ѡамени бѣни аѣ фостѣ тоци . рн токмала ноастрѣ .
 ши пентрѣ ман марн крединца ам искѣлнт ши нѣм пѣс пѣче-
 цѣле . ка съ фѣ дѣ крединцѣ . ачѣст запис . влѣт , зѣн . юл . н .
 фокшѣ ѡт рѣцѣноаса . глѣгорѣ тиж ѡт рѣцѣноаса . поп ѡт
 хѣлѣциани . цѣцѣрмак .

XXXVII.

1643.

Карте ромзѣнѣскѣ дѣ лѣвѣцѣтѣрѣ дѣ варлаам
 митрополитѣл

↑ типарюл домнѣск ↑ ши . ↑ мѣнѣстѣрѣ а трѣм сѣтитѣл
 дѣ ла хѣ . ахѣмг .

(Folio III nep. + 381 paginate + IV nep. + 116 paginate.)

Duminica lăsatului de carne.

Fol. 22a — 29a.*)

Дѣмѣника лѣсѣтѣлѣн кѣрни . евангѣлѣа дн .р маѣи .ртрѣ
 соѣтѣ ши шѣсе капѣте .

(Mateiu cap. XXV. v. 31—46.)

31. Зѣсе дѣмноуѣл , кѣндѣ ва венѣ фѣюѣ ѡменѣскѣ .ртрѣ слѣка
 сѣ . ши тоци свѣнѣи .рнѣри коѣ нѣсѣ . атоѣнѣ ва шѣдѣ прѣ
 скѣлѣнѣл мѣрѣи сѣлѣ 32. ши ва адѣна .рнѣнтѣ лоѣи . тѣате
 лѣмѣнѣ . ши-и ва .рпѣрѣи при .рши оѣнѣл дѣлѣлѣт . ка ѣнѣ пѣ-
 стѣрю че-ш .рпѣрте ѡнѣл дн .р капѣре 33. ши ва пѣнѣ ѡнѣл дѣ дн-
 рѣпта сѣ . марѣ кѣпрѣлѣ дѣ стѣнга 34. атоѣнѣ ва зѣнѣ .рнѣрѣтѣл
 чѣлѣрѣ дѣ днѣрѣпта : венѣицѣ блѣснѣицѣ пѣрѣнтѣлѣн мѣсѣ . дѣ ѡчи-

*) cf. 1579. mai sus pag. 18—19.

рѡдѡж . коумѣ ши сѣнгоурѣ с'ѡ спѡуся : кѣ ворѣ ведѣ фѣюль
 ѡменѣскѣ рѣннѡ' ла ѡдѣица пре ноуѡрѣн чѣрюльн . ши рѣнѣрѣн
 ла сѣнрѣк сѣнѣиѣн сѡле ꙗ чѣрю ꙗкѣ ѡ спѡуся : кѣ кѣмоу-л'
 вѡд пре мѡрѣа сѡ доуѡкѣндоу-се ꙗ чѣрю, ашѡ ѡрѡ ва вѣнѣ . ши
 ачѡста ѡ мѡртоуѣнѣмѣ тѡре ꙗ кредѣиѣца ноѡстрѡ, оуѣде че-
 тѣмѣ вѣроуѡ.

ꙗ дѡа спѡуѣе, кѣ ѡдѣицѡ' лѡн дѡзѣѡ аре трѣн ѡуѡдекѡте :
 ꙗтѣю пре испѡвѣнѣиѣн лѡуѣмѣн ачѣиѡ, кѣрѡра лѣѡ дѡт' дѡзѣѡ
 ѡуѡдѣоуѡ сѣѡ, сѣ ѡуѡдѣе ѡдѡменѣн, коумѣ аре ѡуѡдекѡ еѡ сѣн-
 гѡрѣ . ѡсѡфѡт' ꙗпѡрѡт . дѡ ꙗ ѡкѣн ѡдѡекѣтѡриѡлор чѣлѡра че-н
 пѣнѣ сѣ ѡдѣе ши лѣ знѣѣ : сокотѣиѣн че фѡчѣиѣн, кѣ ноу фѡ-
 чѣиѣн ѡуѡдѣиѣ ѡменѣскѣ, че доумѣнезѣѣскѣ . адекѡ . нѡ ѡуѡдекѡрѣиѣ
 ка ѡаменѣн, че ка неѣе дѡзѣѡн . кѣмѣ ноу ѡсте ла дѡзѣѡ стрѡмѣ-
 вѡтѡте . ниѣе фѣѡѡрѣе, ниѣе коѣ пѣнтрѡ дѡрѡри . ашѣ ниѣе ла
 вѡн сѣ ноу хѣе . кѣ хѣе че ѡуѡдѣиѣ ꙗ лѡкѡѡ лѡн дѡзѣѡ ѡдѡ-
 декѡ . дѣиѣ ѡаре пѣнтрѡ лѣне, ѡаре пѣнтрѡу дѡрѡ, ѡаре пѣнтрѡ
 вѡе де ѡмѡ, ѡаре пѣнтрѡ несокотѣиѣнѣа са, сѡѡ а слѡѡѡнѡлѡрѣ чѣлѡрѣ
 рѡѡле, че лѣ дѡоу сѣ ѡдѣе, ноу сѣ фѡче ѡдѣиѣоуѡ дѣрѣптѣ,
 ачѡ тоѡи вор хѣ ѡуѡдекѡиѣн кѡ оуѡѡѡ ѡуѡдѣиѣоуѡлѡн лѡуѣн дѡзѣѡ.

ꙗ дѡа ѡуѡдекѡтѣ ѡсте : кѣнѡѡ сѣнѣгѡрѣ дѡзѣѡ ѡѡдекѡ
 аиѣкѣ пре лѡуѣе, че н'ѡ пѣтоуѣтѣ ѡаменѣн ѡдѡекѡ, сѡѡ кѣ н'ѡѡ
 вѡоуѣтѣ . кѣ ачѡла нѡѡѡвѣѣиѣе неѡуѣтѣѣрѣниѣоуѡ дѣꙗ мѣноуѣе че-
 лѡрѣ маѣн тѡри декѣтѣ дѣнѣѡ, де кѡрѣн н'ѡѡ вѡоуѣтѣ ѡаменѣн
 сѣ грѡѡскѡ сѣ лѣ фѡлѡсѡскѡ, пѣнтрѡу кѡрѣн ѡѡѡрѡ дѡмѣнѣ
 ши ѡуѡдѣѣе, ши ꙗпѡрѡѣиѣн моуѣтѡ, дѣла ѡ сѣменѣѣе ла алтѡ
 сѣменѣѣе . ашѣѡ чертѡт' дѡзѣѡ пѣ фѣѡѡрѣн лѡуѣн нѡѣе прѣѡтѡѡѡ
 дѣꙗ лѣѡѡ вѣѣе . пре кѡрѣн дѣѡка ноу-н чертѡ тѡтѡѡѡ лѡрѣ,
 сѣнѣгѡрѣ дѡзѡ н чертѡ ла рѣзѡѡѡ де перѣрѡѡ . маѣн апѡн ши
 тѡтѡѡѡ лѡрѣ, дѣѡка лѡуѡи де перѣрѣк лѡрѣ, кѡѡѡу ши еѡ де
 мѡри . ашѣѡ ѡуѡдекѡтѣ дѡзѣѡ соѡѡмоуѡ ши гѡмѡѡоуѡ' . ши
 пре чѣѡ че сѣ рѣдѣкѡѡ пре мѡуѡсѣ прѡрѡѡ, сѣ дѣѡкѣѣе пѡмѣѣнѣ-
 тѡ' де-н ꙗѣиѣи де вѣн . ши пре наѡѡн че фѣѡѡѣ рѣѡ лѡн дѡѡѡ
 ꙗлѡ чертѡ ашѣ, кѣтѣ моуѡѡѡмѣн дѡѡ лѡн дѡзѣѡ зѣкѣнѡ' :
 еѡсѡѣтѣ сѣ хѣе ачѡла, кѡрѣе ѡѡ ѡуѡдекѡтѣ рѡѡтѡтѣтѣ ма де-
 спре наѡѡн . ши аѡсѡлѡмѣ кѣнѡѡ сѣ рѡдѣкѡ коу ѡаѣе мѡре
 пре тѡтѡѡѡ сѣѡ, маѣн апѡн фѡѡѡнѡѡѡ, сѣ спѣнѡѡѡрѡѡ . зѣѣе скрѣп-
 тѡрѡ . к'ѡѡ ѡдѡекѡтѣ дѡзѣѡ дѣрѣптѡтѣтѣ лѡуѣн дѡѡ деѡпре вѡѡѡ-
 мѡѡѡн лѡн . ашѡ ши пѣнѡ ꙗ зѡѡ де аѡтѡѡн, моуѡте ꙗпѡрѡѣиѣн
 пѣнтрѡ неѡдѣрѣптѡѣиѣн ши вѣрѡѡѡри де сѣиѣе лѣ пѡрѡде . ши алтѡрѣ
 рѡѡѡри лѣ дѡ . а трѣѡ ѡуѡдекѡтѡ ва хѣ доуѡѡ сѡѡѡрѣиѣтѡуѡ
 ачѣиѣн лѡуѣн . кѣнѡѡ ва пѡрѡѣде гѡѡсѡѡ лѡн дѡзѣѡ ꙗ еѡѡнѣ

ноуль ачѣль ꙗверѣскъ, кѣреле ва бѣчинѣ де ва децептѣ мѡрциѣн шѣн ва кемѣ ла ѡдѣицѣ . кѣнѣ съ ва аржтѣ днѣ чѣрю свѣнта кроуѣче . ши вѡр пѣлѣнѣ тѡци ваменѣн пре лѣме . пѣлѣнѣ-ворѣ некрѣдничѡшѣн, ши чѣм че л-аѡ ржстигнѣтъ . къ н'аѡ крѣзоуѣтъ свѣнта еѡглѣ . пѣлѣнѣ-вѡрѣ ши крѣциниѣн чѣм, че н'аѡ пѡртат асѡпра сѣ ѡморѣчиѡна чѣ де пжкѣте а свѣнтѣн кроуѣчн . че с'аѡ кемѣт' ноуѣман коу ноуѣмеле крѣциниѣн . пѣлѣнѣ-ворѣ ши чѣн боуѣни, къ н'аѡу невоѣнт' ман моуѣлтѣ пѣнтроу бѣнеле сѣѡу ачѣл' вѣч-ниѣ . ꙗсѡ пѣлѣнѣсѣл' ачѣстѡра съ ва ꙗтѡарче ꙗтрѡ воуѣоуѣе . къ ва сосѣ бѣнеле ши чѣнѣстѣк ѡѡр, ши мжрѣрѣк чѣ неѡре-коуѣтѡ . атѣнѣче съ ва арѣтѣ дѡмноуѣн' ѣс . хс . пре нѣжри, нѡ прѣчиѣтѣ нѣжри че пѡбѡж ши ꙗтоуѣнеж сѡареле, че прѣчѣн де аѡрѣ, ꙗ тѡате фѣлѡриле де вѣпсѣле подоѡѣци ши фѡуѣмоѡши, коу оци де ꙗнѣри нѣнѡмжрѣци . ши ꙗнайнтѣ лоуѣн съ ворѣ адоуѣнѣ тѡате лѣменѣ . шѣн ва ѡѡдѣкѣ кѡм' споуѣне свѣнта еѡглѣ . пѣнтрѡ кѣчн н'аѡ дѣтѣ челѡр ѡнѡсиѣни ши челѡр неаѡѡци . дѣрѣ чѣм че нѣкоуѣм' съ дѣ че ꙗкъ ѡѡу, че ѡдѣицѣ вѣ пѣре къ ворѣ аѡѣ? атѣнѣче юѡниѡлѡрѣ, съ ворѣ дѣспжрѣци пжринѣте де фѣчѡрѣ ши ꙗмж де фѣтѡ, ши фѣратѣ де сѡрѣ, ши прѣѣтнѣ де прѣѣтнѣ . ши сѡц де сѡцѣ .

Ѣтѣнѣн жѣле ши амѣрѣ ва кѣдѣ пре пжкжтѡшн, къ ворѣ вѣдѣ пре чѣн ман прѡциѣн, пре кѣрѣн де мѡлатѣ ѡрн ѡѡ доѡѣ-дѣтъ ши ѡѡ асѡпрѣт', ꙗѡржкѣци ꙗтр'атѣтѣ подѡѡѡж ши фѣрѣлѣ-сѣѣе, ши ꙗтр'атѣтѣ мжрѣе ши чѣнѣсте, кѣрѣ ѡмѡлѣ ноуѣ пѡатѣ съ ѡ споуѣ . ши пре сѣне съ ворѣ вѣдѣ мжжши ꙗтр'атѣтѣ амѣрѣ ши доуѣрѣре ши ꙗ оуѣтѣруѣме неѡрекоуѣтѡ, ши ворѣ пѣлѣнѣ кѡ амѣрѣ . атоуѣнѣче-ш' ворѣ ѡлжстѡмѣ пжкжтѡшѣн зоуѣ ꙗ чѣм ч'аѡ пжскѡт' ши вѣѡца ч'аѡ вѣѡцоуѣтъ . атоуѣнѣ де грѡѡѡ лѡр ва пѣлѣнѣ ши черѡл ши пжмѣнѣтѣл' . ши съ ворѣ доуѣче ка нѣѡе вѣнѡѡѣци спре пѣрѣре, гѡлн ши амжрѣци, оуѣнѣши ши оуѣстѡ-рѣци де ꙗнѣри кѡꙗпѣнѣци ши неѡнѡлѡстѣѡн ꙗ моуѣꙗка де вѣчн . мжж днѣрѣпѣци съ ѡр вѣсѣлѣ де фѣѡѡ лѡн дѡѡѣѡ, ши де кѣн-тжрнѣле чѣле дѡлѣн а ꙗнѣриѡлѡр, ши де фѣрѣмѣсѣѡѣк че ва ꙗфлѡри пре троуѣпѣл лѡрѣ, ши де мнѣрѣѡма че ва ѡшн днѣ вѣ-стѣреле черѡлѡн, ши де дѡѡѣнѣдѣ ꙗпжрѣѡѣѣн, ши де чѡтѣле чѣле фѣрѣмѡѡсе ши лѡмнѣнѣте а сѣнѣнѣлѡрѣ, ши де кѡноуѣнѣле кѡ кѣрнѣле н ва ꙗкѡнѣнѣ ꙗсоуѣшн дѡѡѣѡ, коу днѣрѣпѣтѣ са, ши де хѣрѣна чѣ доуѣл'че . де ачѣѣстѣ де тѡате съ ворѣ вѣсѣлѣ ши съ ворѣ доуѣче спре ѡдѣхѣна ши спре ржпѡѡсѣѡѣл чѣл черѣск, ꙗтрѡ вѣсѣлѣе неѡрекѡтѡ, ꙗтроу джнѣѡѣре неѡфѣрѡшѣтѡ, ꙗтрѡ дѣсфѣжтѣре ши ꙗ дѣѡмѣрѣдѣчиѡне неꙗчѣтѣтѡ, ꙗ коуѣрѣнѣле ши

ⲁⲡⲟⲗⲁⲧⲉⲗⲉ ⲕⲉⲧⲓⲕⲉⲛ ⲕⲉⲛⲓ ⲉⲥⲥⲉ, ⲕⲁⲣⲧⲉ ⲱ ⲁⲟⲩ ⲛⲉⲧⲓⲧⲉ ⲁⲥⲱⲥⲓ
 ⲁⲙⲙⲉⲧⲱⲥ . ⲡⲉⲛⲧⲣⲁⲕⲁ ⲫⲣⲁⲕⲓⲛⲟⲣ, ⲁⲉⲟⲩⲕⲉⲛⲓⲱⲕ ⲁⲙⲓⲛⲧⲉ ⲉⲧⲕⲁⲥⲧⲁ ⲱⲉ
 ⲥⲉⲗⲉ, ⲕⲉ ⲡⲉⲛⲧⲣⲱⲛⲥⲓ ⲥⲱⲛⲓⲕⲓⲛ ⲱⲁⲱ ⲡⲟⲩⲥⲉ, ⲛⲟⲩ ⲛⲱⲙⲁⲛ ⲁⲱⲱⲕⲁ, ⲕⲉ ⲱⲓ
 ⲥⲱⲛⲓⲕⲧⲁⲧⲁ ⲱⲓⲛ ⲱⲓⲁⲕⲁ, ⲱⲓⲛ ⲙⲁⲛ ⲁⲡⲟⲛ ⲱⲓⲛ ⲕⲁⲡⲟⲩⲱⲗⲉ ⲱⲁⲱ ⲡⲟⲩⲥ .
 ⲱⲣⲓ ⲛⲟⲛ ⲁⲕⲙⲟⲩ ⲱ ⲫⲣⲁⲕⲱⲙⲓ ⲉⲧⲡⲱⲛⲓⲛⲉ, ⲥⲁⲱ ⲟⲩⲛⲓ ⲱⲁⲛⲉ ⲛⲉ ⲥⲕⲱⲙⲓ
 ⲡⲓⲙⲉ ⲁ ⲉⲧⲁ . ⲡⲉⲛⲧⲣⲁⲕⲉ ⲫⲣⲁⲕⲓⲛⲟⲣⲉ, ⲕⲱⲣⲓⲕⲓⲛⲓⲱⲕ ⲡⲓⲕⲁⲧⲉⲗⲉ, ⲕⲱ
 ⲛⲥⲡⲟⲩⲉⲧⲁⲛⲓⲗ, ⲕⲟⲩ ⲙⲁⲥⲧⲉⲛⲓⲗ, ⲕⲱⲓ ⲣⲟⲩⲧⲁ, ⲕⲟⲩ ⲁⲕⲣⲓⲙⲓⲗⲉ, ⲕⲱ ⲛⲁⲱⲁ
 ⲱⲉⲥⲧⲣⲉⲕⲉⲛ, ⲕⲁ ⲥⲱⲥⲕⲡⲁⲕⲓⲛ ⲉⲧⲙⲟⲩⲛⲓⲗⲉ ⲉⲧⲱⲕⲓⲛ . ⲱⲓⲛ ⲁⲡⲓⲣⲓⲕⲓⲗⲁ
 ⲕⲉⲣⲓⲟⲗⲱⲛ ⲥⲱⲥ ⲉⲧⲱⲉⲧⲓⲛⲓⲕⲓⲛ . ⲡⲉⲛⲧⲣⲱ ⲙⲓⲗⲁ ⲱⲓⲛ ⲉⲧⲣⲟⲩⲱⲗⲉ ⲉⲧⲙⲓⲛⲱⲛ
 ⲛⲟⲥⲧⲣⲱ ⲁⲱⲓ ⲓⲥ . ⲧⲥ . ⲕⲓⲣⲟⲩⲱⲥ ⲥⲱⲥ ⲕⲁⲉⲧⲉ ⲕⲓⲛⲥⲧⲉ ⲱⲓⲛ ⲁⲕⲓⲛⲧⲱⲕⲓⲛⲟⲛⲉ,
 ⲥⲁⲉⲱⲕ ⲱⲓⲛ ⲙⲓⲣⲓⲣⲉ, ⲁⲡⲣⲉⲱⲛⲓ ⲕⲱⲥ ⲡⲓⲣⲓⲛⲧⲉⲗⲉ ⲱⲓⲛ ⲕⲱⲥ ⲉⲧⲱⲩⲱⲗⲉ ⲥⲱⲉⲛⲧⲓ .
 ⲁⲕⲙⲟⲩ ⲱⲓⲛ ⲡⲟⲩⲣⲟⲩⲱⲥ, ⲱⲓⲛ ⲁⲧⲣⲟⲩ ⲉⲧⲕⲓⲛ ⲉⲧⲱⲕⲓⲛ .

ⲡⲓⲙⲓⲛⲉ.

Dumineca a cincea după paști.

(Joan cap. IV. v. 5—42.)

Fol. 157a — 160b.

ⲉⲧⲁ ⲉⲧⲙⲓⲛⲉⲕⲁ ⲁ ⲕⲓⲛⲧⲉ ⲉⲧⲡⲓ ⲡⲁⲱⲓⲛ . ⲁⲱⲉⲧⲓⲕⲓⲧⲟⲩⲣⲓ ⲡⲉⲛⲧⲣⲟⲩ
 ⲕⲣⲉⲧⲓⲛⲕⲁ ⲥⲁⲙⲁⲣⲧⲓⲛⲓⲛⲉ . ⲓⲛⲧⲗⲓⲗⲁ ⲉⲛⲁⲣ ⲓⲱⲁⲛ . ⲁ ⲉⲧⲁⲕⲥⲡⲣⲱⲥⲧⲉ
 ⲕⲁⲡⲉⲧⲉ.

ⲕⲟⲩⲙⲱⲛ ⲁⲡⲁ ⲕⲧⲉ ⲉⲧⲡⲟⲗⲁⲉ, ⲕⲉ ⲥⲱⲥ ⲡⲟⲑⲁⲣⲓ ⲉⲛⲁⲣ ⲛⲱⲣⲓ ⲡⲣⲉ
 ⲡⲓⲙⲉⲛⲧⲉ, ⲁ ⲙⲟⲩⲗⲉ ⲕⲓⲡⲱⲣⲓ ⲁⲟⲩⲕⲣⲧⲉⲱⲕ, ⲡⲣⲉ ⲕⲧⲁⲣⲛⲓ ⲱⲓⲛ ⲡⲣⲉ
 ⲕⲟⲑⲁⲣⲓ, ⲁ ⲫⲟⲗⲟⲣⲓ ⲱⲓⲛⲁ ⲡⲟⲙⲉⲛⲓ, ⲉⲧⲁ ⲁⲉ ⲕⲣⲧⲓⲕⲉ ⲱⲓⲛ ⲁⲉ ⲁⲫⲣⲱⲙⲱⲁⲱⲕ,
 ⲁⲗⲉⲧⲧⲓⲕⲉ ⲱⲓⲛ ⲁⲉ ⲣⲟⲩⲱⲧⲧⲓⲕⲉ, ⲓⲕⲗⲉⲱⲉⲛⲧⲓⲕⲉ ⲱⲓⲛ ⲙⲟⲩⲟⲣⲓⲕⲧⲓⲕⲓⲕⲉ, ⲟⲩⲛⲉⲗⲉ
 ⲱⲉⲣⲱⲛ ⲁⲗⲧⲉⲗⲉ ⲁⲗⲉⲁⲥⲧⲣⲉ . ⲥⲱⲱⲁⲛ ⲕⲱⲥ ⲱⲥⲧⲉ ⲁⲡⲁ ⲛⲟⲩⲙⲁⲛ ⲁⲛⲧⲣⲟⲩⲛⲉ
 ⲫⲧⲉⲗⲓⲟ, ⲱⲣⲓ ⲁ ⲙⲱⲗⲉ ⲫⲧⲉⲗⲓⲟⲣⲓ ⲁⲱⲕⲣⲓⲱⲕ, ⲁⲉⲟⲩⲕⲧⲓⲕⲓⲕⲉ ⲱⲓⲛ ⲁⲙⲧⲱ
 ⲣⲧⲓⲕⲉ . ⲁⲱⲱⲁ ⲱⲓⲛ ⲉⲧⲱⲗⲉ ⲥⲱⲉⲛⲧⲓ ⲁ ⲙⲟⲩⲗⲉ ⲕⲓⲡⲟⲩⲣⲓ ⲁⲟⲩⲕⲣⲧⲉⲱⲕ . ⲕⲁ
 ⲁⲡⲁ ⲥⲡⲁⲗⲱⲥ ⲱⲓⲛ ⲕⲟⲩⲣⲱⲕⲧⲓⲕⲓⲕⲉ . ⲕⲣⲧⲓⲕⲉ ⲱⲓⲛ ⲁⲧⲧⲱⲣⲧⲓⲕⲓⲕⲉ ⲁⲧⲣⲱ
 ⲁⲕⲕⲉⲣⲧⲉ ⲉⲧⲙⲓⲛⲉⲧⲱⲓⲕⲓⲕⲉ, ⲁⲫⲣⲱⲙⲱⲁⲱⲕ ⲱⲓⲛ ⲡⲟⲑⲱⲉⲧⲓⲕⲓⲕⲉ ⲱⲓⲛ ⲛⲉⲡⲧⲱⲣⲓ
 ⲥⲓⲧⲱⲥ ⲛⲱⲱⲟⲗⲓⲕⲓⲕⲉ, ⲱⲓⲛ ⲥⲧⲧⲁ ⲥⲟⲩⲫⲗⲉⲧⲱⲗⲟⲩⲛ ⲡⲟⲧⲟⲗⲧⲓⲕⲓⲕⲉ, ⲱⲓⲛ ⲣⲱⲕⲟⲣⲧⲓ
 ⲕⲓⲕⲉ . ⲉⲧⲕⲁⲥⲧⲁ ⲁⲡⲓ ⲓⲣⲓⲛ ⲉⲧⲙⲓⲛⲟⲩⲱⲗⲉ ⲧⲥ . ⲕⲟⲩ ⲥⲁⲙⲁⲣⲧⲓⲛⲓⲛⲁ ⲁⲉ ⲡⲟⲩⲱ
 ⲕⲱⲗⲉ ⲁⲟⲩ ⲓⲁⲕⲱⲱⲗⲉ ⲁ ⲱⲓⲧⲧⲉ ⲕⲁⲥⲟⲩⲣⲓ ⲉⲧⲱⲓ . ⲕⲟⲩⲙⲱⲥ ⲁⲟⲩⲱⲓⲙⲉ ⲁ
 ⲥⲱⲉⲛⲧⲁ ⲓⲛⲧⲗⲓⲗⲉ . ⲓⲱ . 344 . ⲱⲓ .

5. ⲁⲧⲣⲁⲕⲁ ⲱⲣⲧⲙⲉ, ⲱⲉⲛⲓ ⲓⲥ . ⲁ ⲕⲉⲧⲁⲧⲧⲉ ⲥⲁⲙⲁⲣⲧⲉⲛ . ⲕⲉ ⲥⲱⲥ ⲕⲉⲙⲁ
 ⲥⲛⲧⲁⲣⲉ, ⲁⲣⲟⲗⲁⲛⲉ ⲉⲧⲉ ⲟⲩⲛⲉ ⲥⲁⲧⲓ ⲕⲉ ⲉⲧⲉⲧⲧⲉ ⲓⲁⲕⲱⲱⲗⲉ ⲁⲱⲓ ⲓⲱⲥⲛⲧⲱⲥ ⲫⲓⲟⲩ
 ⲁⲟⲩⲛ ⲥⲱⲥ . 6. ⲱⲓⲛ ⲁⲕⲟⲗⲉ ⲉⲧⲁ ⲟⲩⲛⲓ ⲡⲟⲩⲱⲕⲉ ⲁ ⲁⲱⲓ ⲓⲁⲕⲱⲱⲗⲉ . ⲱⲣⲓ ⲓⲥ . ⲧⲣⲱ
 ⲉⲛⲧⲓ ⲉⲧⲉ ⲕⲁⲗⲉ, ⲛⲉⲱⲱⲁ ⲁⲱⲱⲁ ⲁⲧⲛⲓⲛⲧⲱⲕⲉ ⲡⲟⲩⲱⲕⲉ, ⲱⲓⲛ ⲉⲧⲁ ⲁⲛ ⲁⲗⲓⲧⲧⲉⲗⲉ
 ⲕⲁⲥⲱ . 7. ⲱⲓⲛ ⲱⲉⲛⲓ ⲱⲓⲛ ⲙⲱⲱⲣⲉ ⲉⲛⲁⲣ ⲥⲱⲗⲁⲕⲓⲕⲉ ⲁⲡⲓ . ⲓⲣⲓⲛ ⲉⲛ
 ⲓⲥ : ⲉⲧⲱⲥⲓⲛ ⲥⲱⲥ ⲱⲁⲱ . 8. ⲟⲩⲕⲉⲛⲓⲕⲓⲛ ⲁⲱⲓ ⲉⲧⲁ ⲉⲧⲱⲩⲱⲗⲉ ⲁ ⲕⲉⲧⲁⲧⲉ ⲥⲱⲥ ⲕⲱⲙⲓ .

пере вѣкаѣ . 9. ши грѣи лоѣи мѣира самаренина : коѣмъ тоѣ
 фѣиנדѣ жидовѣ, дела мѣне чѣри съ вѣи, моѣири самарѣи'кж
 фѣи'ндѣ еѣ? кѣ жидовѣи ноѣ съ нице аѣи'нгѣ де самарѣи'н .
 10. рѣспѣи'се еи ис . де зѣи : дѣи ши дѣрѣль лѣи дмзѣ'ѣ, ши чѣи
 исте чѣла че грѣи'ше цѣи : дѣ-ми съ вѣи . тоѣ ан чѣири дѣла
 дѣи'сѣ, ши цѣири дѣ апж вѣи . 11. грѣи лоѣи самаренина : нице вѣи
 н'ан ши поѣцѣль исте адѣи'нкѣ . дѣрѣ де оѣи де съ анен апж
 вѣи? 12. аѣ дѣарѣ ши тѣ ман мѣири дѣкѣ'т' пѣри'нтеле нострѣ
 іаквѣ, ч'аѣ дѣтѣ нѣаж ачѣст' поѣцѣ . ши ачѣла дн.ѣтр'ѣи'сѣ аѣ
 вѣѣтѣ, ши фѣѣѣри'н лѣи . ши дѣвѣтѣачѣи'сѣ лѣи? 13. рѣспѣи'се ис . ши-н
 зѣи еи : хѣи чѣири ва вѣи дн.ѣтр'ачѣста апж, ва .ѣсетѣ ирж . 14. ирж
 чѣла че ва вѣи де апа че-и вою дѣ еѣ лѣи . ноѣ ва .ѣсетѣ ѣ
 вѣи'чн . че апа че-и вою дѣ еѣ лѣи . ва хѣи ѣтр'ѣи'сѣ нзѣѣри де
 апж де ва кѣи'рж ѣ вѣи'ца де вѣи'чн . 15. ши грѣи кѣтр'ѣи'сѣ мѣира :
 дѣамне дѣ-ми ачѣста апж, ка съ ноѣ ман .ѣсетѣ'з', нице съ ман
 вѣи аи'чѣ съ скѣѣ' апж . 16. грѣи еи ис : дѣ-те де-цѣ' кѣмж вѣрѣѣтѣ
 тѣѣ, ши вѣио аи'чѣ . 17. рѣспѣи'се мѣи'рѣ ши-н зѣи лѣи, н'амѣ вѣр-
 вѣт' . грѣи еи ис : вѣири зѣиши : кѣ н'амѣ вѣрѣѣт' . 18. кѣ чѣи'чн
 вѣрѣѣи'цн ан авѣт' . ши акмѣ кѣрѣи ан и'ѣцѣ исте вѣрѣѣтѣ . ачѣста
 кѣ адѣвѣрѣѣт' ан зѣи . 19. грѣи лѣи моѣи'ра : дѣамне вѣзѣ кѣ тѣ
 ири'н прѣѣркѣ . 20. пжри'нцѣи нѣѣири ѣтр'ачѣста мѣи'рѣ с'аѣ .ѣки'нѣтѣ .
 ирѣ вѣи грѣи'цн кѣ ѣ іерѣи'мѣ исте лѣкѣл' оѣнде съ кѣде съ
 съ .ѣки'не . 21. грѣи еи ис : моѣи'ри, кѣѣде-мѣ . кѣ вѣири ѣ вѣи'мѣ
 кѣнде нице ѣтр'ачѣста мѣи'рѣ, нице ѣ іерѣи'мѣ вѣи вѣи'цн
 .ѣки'нѣ пѣри'нтелѣи . 22. вѣи вѣи .ѣки'нѣи кѣрѣл' ноѣ ши'цн, нои не
 .ѣки'нѣм кѣрѣл' ши'мѣ . кѣ мѣи'н'тоѣи'н'ца дн.ѣ жидови исте .
 23. че вѣири ѣ вѣи'мѣ ши акмоѣ исте . кѣнде .ѣки'нѣтѣѣри'н чѣи адѣ-
 вѣи'н, съ вѣи'рѣ .ѣки'нѣ пжри'нтелѣи кѣ дѣхѣль ши кѣ адѣвѣра .
 кѣ ши пѣри'нтеле при оѣи'н ка ачѣл' чѣркж, кѣри съ ворѣ
 .ѣки'нѣ лѣи . 24. дѣхѣль исте дѣмнез(ѣ)ѣ . ши чѣл' че съ ворѣ .ѣки'нѣ
 лѣи, кѣ дѣхѣл' ши кѣ адѣвѣра съ кѣде съ съ .ѣки'не . 25. грѣи лѣи
 моѣи'ра : ши'мѣ кѣ н съ вѣи мѣи'сѣа че-л' ва кемѣ хѣс . кѣнде ва
 вѣи ачѣла не ва споѣири нѣаж ачѣстѣ'тѣ тѣѣте . 26. грѣи еи ис : еѣ
 сѣ'мѣт' чѣла че грѣи'ше кѣ тѣири . 27. ши атѣи'чн вѣи'и'рж оѣи'чн'и
 лѣи . ши съ мирѣ кѣ грѣи'ше кѣ моѣи'ри . ирж ни'ме нѣ-и зѣи :
 че кѣи'цн? сѣѣ че грѣи'цн кѣ ноѣса? 28. ши лжж вѣсѣл' сѣѣ моѣ-
 и'ра . ши съ дѣсж ѣ четѣте . ши грѣи ѣаменнѣи'рѣ : 29. вѣи'цн де
 вѣдѣи'цн ѣмѣл' кѣрѣи мѣи'р зѣи'сѣ тѣѣте кѣте ам фжжѣтѣ . дѣарѣ
 сѣ нѣ хѣи ачѣла хѣс? 30. ши иши'рж дн.ѣ четѣте ши вѣи'л' кѣтр'ѣи'сѣ .
 31. ирж .ѣтрѣи'сѣтѣ . рѣгѣ-лѣ при.ѣсѣл' оѣи'чн'и'лѣи де грѣи'нѣ : ѣвѣ-
 цѣтѣѣри, мжн'ѣркж . 32. ирѣ елѣ зѣири лѣѣ : еѣ амѣ а мѣ'рка вѣкѣ-

теле, кърнале вон ноу шнцн . 33. ши гръна̃л оученичѣи . а трѣ сине : добаръ мѡ адоус лѣи чинива дѣв мѣркаты ? 34. грѣи лобрѣ іс : коука̀теле мѣле съмт' , ка съ фак' вѡм челѡа че мѣд тремис . ши съ факъ лѡкрѡла лѣи . 35. аѡ ноу грѣици вон, къ ркж съмт' пѣтрѡ лѣни ши ва веніи сѣчера ? ѡтж грѣискъ воаж : рждика̀ци ѡкін воцѡри, ши веде́ици хѡбделе, къ съмтъ пѣвѣице амѡ кѣтрж сѣчере . 36. ши чине ва сѣчерѡ, пла́тъ ва лоуд . ши ва адѡна рѡдаѣ . а вѣица де вѣчи . ка ши чѣла че самѣнж съ съ боукѡре дѡирѣиѡж кѡ чѣла че сѣчерѡж . 37. де ача́ста ѡсте коувѣнтѡвъ адеврѡт' . къ алтѡл' ѡсте чѣла че самѣнж, ши алтѡл' чѣла че сѣчерѡж . 38. еѡ вѣамъ тремисъ пре вѡн съ сечера̀ци . оунде вѡн ноу вѣици трѡднт ши вѡн . а ѡстенирѡца лѡр аци . а трѡт' . 39. ѡрж днѡ четѣта ачѣла моулѣици кризѡрж днѡ самарѣкии пенѣтрѡ квѣнтѡвъ мѡерен че мѣртоуѡрсїѡл : къ мѡѡ зисъ тѡбатѣ кѣте амѡ фжкоутъ . 40. ѡрж дѣка веніорж ла дѣнсъ самарѣкин . роугѡртъ-лъ прѡрсъ съ петрѣкж ла дѣн'ши . ши петрекѡ аколѡ доаж зиле . 41. ши моулѡ ман врѣтоѡ крезоѡрж пенѣтрѡ квѣнтѡвъ лѣи . 42. ѡрж моѡерен грѣиѡл : къ дѣкмоу нѡ ман крѣдема пенѣтроу квѣнтѡвъ тѡѡ, къ ршине доузїма ши шїма, къ ачѣста ѡсте коу адеврѡтъ изевѡнто́рюль лоумїен хс.

XXXVIII.

1644.

ΕΥ(ΔΗ)ΓΕΛΙΕ ΛΒΨΖΤΟΔΡΕ.....

ТИПЪРІТЪ-С'АЪ АТРОЪ ДЪМНЕЗІАСКА ЛАВВРА ЧЕ СЕ КІАМЪ МОНАСТІРЪ
ДѢЛА . . . ВЪЛѢТЪ . ЗРИГ . ШТ РОЖ . ХВО . АХМА . МСЦЪ . СЕПТ .
В . ДНИ .

(Folio IV nep. + 786 pagini + 99 fol. paginate.)

КЖТРЖ ЧЕТНОЉРИ.

(Fol. IIa — IIIa.)

КѢ ВОМ ПЪРНИТЕЛѢИ, ШИ КѢ ДЕМНАРѢ ФІЮЛѢИ, ШИ КѢ СЪ-
ВЪРШИТЕЛѢ ДХУБЛѢИ СФѢНТѢ, ПРѢ ЛѢМИНАТ АТРѢ ДЕРИПѢ СЛА-
ВНОТОРѢ, ШИ КРЕДИНЧОС АТРѢ ПЪРНИТЕЛѢ НЕНАСКѢТЪ, ШИ АТРѢ
ФІЮЛ ДЕЛА ПЪРНИТЕЛѢ НЪСКѢТЪ, НЪИИТЕ ДѢ ТѢЦИ КѢЧН ШИ АТРѢ
ДХУБ' СФНТЪ ДЕЛА ПЪРНИТЕЛѢ ПЪРЧЕЗАТОР, ШИ ПРЕ ФІЮЛ ВДНХНИ-
ТОРЮ СФНТА ТРОИЦА, ОУНѢ АДѢВЕРИТ ДМНЗѢИ ЗИДИТОР ШИ ФЪ-
КАТОР ТѢТѢРОРѢ ВЪЗЪТЕЛОРѢ ШИ НЕВЪЗЪТЕЛОР. КРѢШИИИѢ МАТѢЮ

Басарае вѣкѡдѣ, кѡ мѡла шѡ кѡ дарѡла лѡи дѡмнзѡ еврѡитѡрѡ
а тоатѡ цара рѡмѡнѡскѡж . апрѡвѡж кѡ благословѡнѡиѡ шѡ кѡ не
воинца прѡ сѡинцитѡлѡи мѡнтрополѡнт кѡрѡ Ѡѡѡѡл . шѡ юѡн
тѡри дѡ хс . епископ кѡр Ігнатѡи рѡѡниѡки . шѡ Стеѡан еп(и)
скоп бѡзовскѡи . кѡ тот сватѡл' чѡниѡтѡиѡи еѡѡри мѡри шѡ мѡн . дѡла
дѡмнзѡ шѡ нзѡлѡнтѡрѡл' нѡстрѡ ис . хс . кѡри нѡсѡ (? ссѡ) . адрѡрат
дѡнтрѡ мѡла лѡи дѡ нѡѡ дѡрѡнт дар ка ачѡста кѡртѡ пре лѡмѡ
рѡмѡнѡскѡж , шѡ пре дѡнса чѡтѡиѡѡ пре нѡн поменѡиѡѡѡ , адрѡ рѡга
ѡѡаѡтрѡж нѡ не ѡѡнтѡѡѡѡ пѡрѡрѡѡ шѡ адрѡ вѡѡчѡи дѡ вѡѡчѡи . дѡмнѡѡ .

[illegible]

маѣ тѡтѣ, шѣ ꙗкоже чѣ е маѣ рѣѣ, къ нѣман ꙗшнѣ нѣ ꙗце-
лѣѣ, чѣ де се шѣ аѣла чинѣва а ꙗцелѣѣ нѣ ле пѣлѣ лѡр,
маѣ вѣртѡсѣ ачѣа чѣ лѣрѣ трѣбѣ съ фѣе лѣмнѣж, се лѣмнѣ-
нѣѣж прѣ ацѣѣ, шѣ се повѣцѣскѣ ла лѡкѡл ѡднѣнѣн, кѡм ам'
знѣе: съ-н ꙗвѣѣ ꙗ тѡтѣ зѣлѣе, ен прѣцѣтѣ шѣ н'аѣ грѣжѣ, де
спѣсѣннѣ ѡмѣннѣлѡр, кърѡра ле сънтѣ сѡфлѣтелѣ (ꙗ) мѣннѣ лѡр.
ачѣстѣ вѣзѣндѣ нѡн ꙗ вѣрѣмѣ ачѣстѣкѣ, ам' фѣкѣтѣ чѣстѣ къ-
занѣе прѣстѣе тѡтѣ аѣлѣ, чѣ се знѣ(е) дѣмѣнѣчѣе аѡтѡ аѣлѣнѣ,
кътрѡж кѣрѣ ꙗдѣмнѣ прѣ фѣе-чѣе, съ ѡ примѣскѣ мѣкар пѡ-
цнѣ, къчѣ шѣ пѡцнѣлѣ еннѣ мѣстѣ де фѡлѡсѣ, мѡж шѣ пѡцнѣлѣлѣ
рѣѣ мѣстѣ вѣтѣмѣтѣрѣ сѡфлѣтѣскѣ, мѡж пѡцнѣлѣлѣ еннѣ мѣстѣ
де лѣѡда шѣ де спѣсѣннѣ сѡфлѣтѣскѣ. дѣчѣ пѣнтрѣ ачѣа шѣ вѡн
тѡцѣ къцѣ вѣцѣ нѣмѣрнѣ ачѣстѣ къзанѣе скнѣмѣацѣ-вѣ мнѣнтѣ
ачѣ рѣ кѣрѣ цнѣнѣцѣ, шѣ съ ювѣнѣцѣ ꙗвѣцѣтѣрѣ, шѣ прѣ ачѣстѣ
кѣртѣ чѣтнѣдѣ, ꙗтрѡ рѣга вѡсѣрѣж (!! вѡстрѣж) прѣ дѡмнѣлѣ помѣ-
ннѣцѣ шѣ нѣ оѣтѣтѣрѣцѣ шѣ фѣнѣ сънѣтѡшн. аѣмнѣнѣ.

Исправникѣ де прѣ нѣзѡдѣлѣнѣ скрѣптѣрнѣ шѣ кѣвнѣнтѣе ток-
мнѣтѣрнѣ ачѣстѣн дѡмнѣзѣаѣскѣ кѣртѣ, мѡлѣтѣ грѣшнѣлѣ ерѡмонаѣ
Мѣлѣтѣнѣ македѡнѣлѣ, прѡеѣѣмѣнѣ аѣ гѡвѡрѣнѣ.

Duminica lăsaței de brânză.

(pag. 112—117.)

ꙗвѣцѣтѣрѣ ꙗ дѣмнѣнѣка лѣсатѣн де вѣрѣнѣж. ѣѡглѣе ден
мѡѡѣнѣ. слѡвѡ ѣ.

ꙗвѣ дѣхѣлѣ сѣнтѣ спѣсе кѣ рѡстѣрнѣе аѡстѡлнѡлѡр, хѣсѣ мѣстѣ
пѣчѣ нѡаѣстрѣж. фѣкѣтѣ-аѣ прѣ чѣн рѣснѣнѣцнѣ ꙗтрѣѡнѣ, прѣ пѣкѣтѡш
н ꙗпѣкѣж кътрѣж дѣмнѣзѣѣ. шѣ прѣ ꙗцѣрнѣ кътрѣж ѡаѣмѣннѣ. спѣрѣсѣ
зѣдѣлѣ пѣкѣтѣлѣнѣ шѣ вѣрѣжѣа ѡ оѣчѣнѣе кѣ вѣнѣрѣкѣ сѣ, мѡж дѣкѣ
аѣкѣмѣ ва съ ꙗлѣѡѡѣскѣ прѣ пѣмѣнѣнтѣ вѣаѣа де пѣчѣ а чѣлѡр ден
чѣрѡ. дѣрѣптѣ ачѣстѣлѣ, мѣнѣлѣ шѣ вѣрѣжѣа дѣнтрѣ нѣѣмѣлѣ ѡмѣ-
нѣскѣ ѡ гѡннѣ, шѣ дѣрѣгѡстѣ сѣ ꙗтрѣѣ елѣ ꙗрѣдѣчнѣкѣзѣж, пѣнтрѣ
кѣрѣлѣ пѡрѣнѣчѣѣе ѡаѣмѣнѣлѡр ертѣчѣѡнѣе пѣкѣтѣлѡр, кѡм де ачѣстѣ
нѣ ꙗвѣаѣж прѣ нѡн аѣстѣзнѣ.

Ѣѡглѣе мѡѡ. зѡч. зѣ.

Matelu cap. VI. v. 14—21. *)

Зѣсѣ дѡмнѣлѣ : 14. съ вѣцнѣ ертѣ ѡаѣмѣннѡлѡр грѣшѣлѣлѣ лѡр,
аѣтѣнѣе ва ертѣ шѣ вѡаѡ тѡтѣж вѡѡстрѣ ден чѣрѡ грѣшѣлѣлѣ вѡаѡстрѣ.

*) v. 1581 pag. 28—29.

ирж драгостѣ ꙗ вѣчи лѣкѹщи, къ ачаста акоѡпере мѡлицме
 де пѣкѡте . ачѡстѣ драгосте, вѡ домнѡ съ ѡ ꙗрѣдѣчинѣзе
 ꙗтрѡ нинимѡ ноѡстре, зиче : съ вец ерта ѡмѡменилор грѣшѡлеле
 лор, ерта-ѡа ши воѡѡ тѡтѣл вострѡ ден чѣрю грѣшѡлеле воѡ-
 стре . кѡ ачѣсте кѡвѣнте, скѡрт' лѣгѣ домнѡ, че кѡ дезле-
 гѡре нелесне : де нѡ вѣй лѣсѡ вѣчинѡлѡи тѣѡ грѣшѡлеле лѡи,
 ниче цѣе ѡа лѣсѡ тѡтѣл чел дин чѣрю мѡлицѡмѡ пѣкѡтелор
 тале . нѡмѡй кѡцѣтѣ пизмѡшѡле съ еци грѣшит? ирж мѣе-м' пѡре
 къ фѡѡрте еци грѣшит, дѣка нѡ вѣзи тѡ де мѣнѣ пѣкѡтеле
 тале, еѡ вою арѣтѡ цѣе, къ тот ѡмѡл че се мѣнне спре фѡѡ-
 теле съѡ, виновѡт ѡсте жѡдекѣциѣи; нѡ ачѣстѡи вѣкѣ, че ачѡлѡ
 ꙗфрикошѡтѡлѡи . ирж нѡмѡй пре чѣи лѡмѣни ꙗѡѡѣ съ се жѡ-
 деце пѣнтрѡ ачѣстѣ, де ѡа зиче чинѡѡа фѡѡтелѡи съѡ, рѡкѣ! (?)
 сирѣенѣце, ирж ꙗ лимѡа ноѡстрѣ се спѡне : тѡ, кѡм ѡѡ депѣрис
 оѣнѣи ѡ грѣи : ѡѡзи тѡ! ирж чѡла-лѡлт' и рѣспѡнде : нѡ'м зиче тѡ;
 ши нѡман пѣнтрѡ ачѡста се апринде кѡ мѣнѣ тѡкѡма пѣнѣ ла
 оѣнѣдере . дѣрѣпт ачѡста чѡртѣ домнѡ, съ нѡ грѣѡскѣ ѡшѡ,
 съ тѡе ѡѡа мѣнѣи . ши ирж ѡѡ зис, де ѡа зиче чинѡѡа фѡѡте-
 лѡи съѡ : неѡне! виновѡтѡ-ѣ гѣнѣиѣи . ирж тѡ нѡ грѣици нѡмѡй
 ачѣстѣ ꙗтрѡ мѣнѡ тѡ вѣчинѡлѡи тѣѡ, че кѡ елѣстѣмѡе тале
 гѣнѣиѣи ши дрѡкѡлѡи дѡй, фѣинд' ꙗсѡци сѡпт' пѡтѣрѣ ачѡлѡра,
 ши фѣкѣнд' ачѣстѣ, ꙗсѡци пѣерзи сѡфлетѡл тѣѡ; ши нѡ фѡчи
 пѡкѡсте нѡман цѣе оѣнѡл, че ши фѡѡтелѡи тѣѡ еци повѡѡѣ
 кѣтрѣ пѣкат . ши ѡ спѡне-мѡи дѣшѡрте! кѡм вѣи скѣпѡ де жѡ-
 декѡтѡ лѡи дѡнѣзеѡ, ши де мѡтѣ фѡкѡлѡи? ѡа нѡ вѣи скѣпѡ,
 къ те вор дѡѣе аколѡ ачѣи мѡнчитѡри, мѣкѡрѣ съ нѡи фѣи ши
 еѡкѡрос, акѣрѡра ле фѡч' акѡѡ воѡ . къ де нѡ вѣи лѣсѡ вѣчинѡ-
 лѡи пѣкѡтѡл', ꙗсѡци мѡри ꙗ пѣкѡте . ирж ꙗтрѡ че те ѡа аѡѡнѣ
 мѡѡртѣ, ꙗтрѡчѣа дѡнѣзеѡ те ѡа жѡдекѡ . дѡнѣзеѡ пре тѣне
 чѡл' мѣнѣос, пѣнтрѡ пѣкѡтеле тѡле, кѡ мѣнѣ те ѡа жѡдекѡ, ирж
 пѣнтрѡ чѣ елѣстѣмѡи пре чѣи невинѡѡѡи ши пре вѣчинѣи тѣи,
 ꙗсѡци кѡзи ꙗ елѣстѣм', дѣрѣпт ачѡста кѡ елѣстѣмѡѡици дѣ
 стѣнѣа вѣи стѡ ꙗ зѡа ꙗфрикошѡтѣи ꙗтрѣѡѡри.

XXXIX.

1645.

ШАПТЕ ТАНИЕ А ВЕСЕЧЕЧІИ .ТИПЗРІТЕ.....А ТИПАРЮЛ
ЧЕЛ' ДОМНЕСК' А ТРЗГ А ІАШ'.ВЛТW ,ЗРНГ.НОЕВ.Н.

(40. IV nepag. + peste 340 paginî. 317 text şi restul scara.)

Predoslovie (p. Па — IVb).

КЪ МЛА ЛЪИ ДМСТЪЪ Іwan Басіліѣ воєвода . дМНѢА ЦЪРЪИ
МОЛДОВЕН.

Де ште лѡмїна карѣ шсе ши пѡрчѣде де ла сѡаре, де лѡминѣсѡ ши арѡтѡ лѡкрѡриле пре лѡме, ман врѣтос прїцѡл мѡргѡрнтѡрюлѡи, ши а пїетрилор челор скѡмпе, прѣ лѡминѡте ши чинстїте ши млостнѡе дѡамне; кѡ мѡлатѣ мѡн врѣтос лѡмїна ши сѡареле чел днрїптѣ, домнѡл нѡстрѡ Іс . Хс . аѡ лѡминѡт вѡскрека сѡ, фнаннтѣ шкилор а тот рѡдѡлѣ шменїскѣ, кѡм' ка сѣ пѡатѡ вѡдѡ ши сѣ кѡнѡаскѡ фїе-чнне прїцѡл шдѡбарѣлор ен; нѡ де мѡргѡрнтѡрю, ши де пїетри скѡмпе, че-с лѡкрѡре моарте, че де лѡкрѡре вїи, че-с ман скѡмпе декѣт' мѡргѡрнтѡрюлѣ, ши пїетриле чѣле скѡмпе; кѡриле нѡ нѡман шкїи трѡпїции, че ши шкїи сѡфлетїции вѡселїскѣ кѡ вѡселїе вѣч'ниикѣ ши нетрекѡтѣ, ши дециптѡ пре шм . атрѡ вїѡцѡ фѣрѣ де моарте.....кѡ адевѣрат лѡкрѡ ште, кѣт рѡсарѣ сѡареле зѡрѡ ши лѡмїна лѡи, маїнте лѡвѣще .а мѡиции чѣн марн, тѡриѡриле ши копѡчїи чѣн .аиалци лѡминѣсѡ, дѣчїи шїсѡриле ши вѣиле; ашѡ атр'ачѣла кнп, домнїѡ Мѡрїи тале кѡ ачѣсте шкїїте тѡнне, кѡриле лѣи скѡс ши лѣи дат .а типѡрюл Мѡрїи тѡле, атѣи аѡиѡе атрѡ чѡта чѡ .аиалтѣ сѡфлетѣскѡ, атрѡ архїерїи ши .а прїѡици де лѡминѣсѡ, ши .а днрегѣторїѡ чѣ лѡмаскѣ, .а домни ши .а бѡири, дѣчїи ши атрѡ чѣн ман мнч аѡиѡе лѡмїна ши кѡлѡдѡра (!) де лѡминѣсѡ ши .а кѣлсѣкїе пре тѡци, кѣтрѣ вѡѡ лѡи чѣ свѡнтѡ . пенїтрѡ кѡриле чинстѡ ши нѣрѡкѡл чѣл' де сѡс ши нетрекѡт, аѡиѡгѣ .апрїѡиѡ кѡ глобѣтеле тѡтѡрѡр свннцнлор, атрѡ слѡѡа черѡлѡи, .апрѣтѡцїѡ чѣ вѡстїтѡ, ши бѡгѡтѡ, че нїчѣдѣнѣѡарѡ нѡ-и скнм'бѡтѡ, аколѡ оѡн'де .апрѣтѡцїскѣ тѡци .апрїѡѡиѡ, кѡ дѡм'нѡл' нѡстрѡ Іс . Хс . а кѣрѡи-и слѡѡа, чїнстѡ, ши мѡрїѡлѣ, атрѡ вѣчн де вѣчѡ . Ямннѣ . Гмѣрїїи Барѡѡам', Прхїпскѣ и Мнтрополнт Гѡчѡвскїи.

Tainele.

КѢТЕ ТАИНЕ СЪМ'Т. (р. 5—7.)

АТѢЛА ТАИНѢ ИСТЕ, БОТЭСЛА . АДБА МВРЪЛА . АТРЕА ЛИ-
ТОУРГІА, КЪМЕНЕКЖТЪРА, ТРЪПЪЛА ШИ СІНЦЕЛЕ ЛЪН ХС . АПАТРА
ПРЕОУЦІА . А ЧІНЧКЪ ПОКЪИНИЦА . А ШЪСА КЪНЪНІА . А ШЪПТА МЪ-
СЛЕЛЕ ЧЕ СЛЪЖЕСКЪ ПРѢУЦІН ЛА БОЛНАВ.

ИЧѢСТЕ ШЪПТЕ ТАИНЕ СЪ АПРЕОУНѢ КЪТРѢ ЧѢЛЕ ШЪПТЕ ДЪ-
РЪРН А ДХЪЛЪН СВЪНТЬ, КАРНАЕ СЪПТЬ КІПЪРЕ ВЪСЪТЕ ШИ АТІНСЕ,
ВЪРСѢ А СЪФАТЕЛЕ КРЕДИНЧЪШИЛОР ДАРЪРНАЕ ЛЪН ДМСЪС ЧѢЛЕ
НЕВЪСЪТЕ, КАРНАЕ СЪНТЬ ТОКМІТЕ ШИ ДАТЕ ДЕ ЛА ДОМНЪЛ' НОСТРЪ
ІС . ХС.

ПЕНТРЪ ЧЕ СЪНТЬ ТОКМІТЕ ТАИНЕЛЕ? АТѢЮ . КА СЪ СЪ КЪ-
НОАСКЪ СЪМНЪЛ' ЧЕЛЪРА ЧЕ СЪНТЬ АДЕВЪРАЦИ ФІЙ ЛЪН ДМСЪС .
КЪ ЧЕЛА ЧЕ СЪ АПРЕОУНѢ АЧЕСТЪРА ТАИНЕ, ИСТЕ А ВЕСЪРЕКА ЛЪН
ДМСЪС, АТѢЮ МЪДЪЛАР ШИ ДЪПЪ ДАР ФІЮ ЛЪН ДМСЪС . АДБА .
КА СЪ АВЕМ СЪМНЪЛ КРЕДИНЦЕН НОАСТРЕ АТРЪ ДМСЪС, АТЪРІТЬ
КЪ КРЕДИНЦА ШИ КЪ ФАПТЕ БЪНЕ ПЕНТРЪ МЪНТВІНЦА НОАСТРЪ
ЧКЪ ВЪЧ'НИКЪ . АТРЕА . КА СЪ АВЕМ' ЛЪКЪ СПРЕ ВЕНДЕКАРЪКЪ ПЪКАТЕ-
ЛОР НОАСТРЕ.

Părțile pocăinței.

КѢТЕ ПАРЦИ АРЕ ПОКЪИНИЦА? (р. 165—166.)

ТРІН . АТѢЛА ПАРТЕ, ИСТЕ АФРЪНЦЕРА НИНИМІН . АДБА, ИСПО-
ВЪДАНИА . АТРЕА, ЛЪКРЪЛА, АДЕКЪ ФАІІТЪРНАЕ ЧѢЛЕ БЪНЕ . ШИ
АЧѢСТЕ ПАРЦИ, ОУНА ФЪРѢ ДЕ АЛТА, НЪ СЪ ПОАТЕ ФАЧЕ ПОКЪ-
ИНИЦА АТРЪГЪ ШИ КЪМЪ СЪ КАДЕ . ЧЕ ИСТЕ АФРЪНЦЕРЪКЪ НИНИМІЙ?
АФРЪНЦЕРА НИНИМІН ИСТЕ КЪНДЪ ЖЕЛЪДЪЦЕ НЕЦІНЕ ШИ СЪ ШЕН-
ДЪДЪЦЕ ШІН ПАРЕ РЪС ПЕНТРЪ ПЪКАТЕЛЕ Ч'АВ ФЪКЪТЪ, КЪМЪ СКРІЕ
ДМНСЪІСКЪЛА ДВАДЪ : НИНИМЪ ЗДРОБІТЪ ШИ ПЛЕКАТЪ, ДМСЪС
НЪ W ДЕПЪРТЪСЪ ДЕЛА СІНЕ.

ИЧѢСТЕ ТРІН ПАРЦИ ДЕ ПОКЪИНИЦЪ С'АВ АФЛАТЬ ШИ АТРЪ
ШАМЕНІН ДЕЛА НИНИВІА, КЪНДЪ МЪРЪСЕ ЛА ДІН'ШИ ІОНА ПРОКЪ,
ДЕ ЛЕ МЪРЪТЪРІСІН КЪВЪНТЪЛ' ЛЪН ДМСЪС; КЪ ПЕНТРЪ МЪЛАЦІМА
ФЪРЪЖДЕЛІЦІНОРЪ, ВА ПРЪПЖАІ ДМСЪС ЧЕТАТА ЛОР . ИТЪНЧЕ
АПЪРАТЪЛА НИНИВІЕН, ДЪДЕ АВЕЦЪЖТЪРѢ А ТОВАТЪ ЧЕТАТА ДЕ
СІНСЕ : ТОТЪ WМЪЛА СЪ СЪ АТЪДАРЪКЪ ЧІНІШ ДІНЪ КАЛА ЛЪН ЧКЪ РЪА.

Pentru vrăji.

Пен'трѸ врѣжи ши пен'трѸ чѣл че мѣрѣ ла врѣжитѸри . касіліе
великѣн . глав . зї . (р. 194—197.)

А ѿ де кѣпте а прѣвнен мѣрелѣн касіліе, аѸ лѣсѣтъ
лѣцѣтѸрѣж, кѸмѣ врѣжитѸрюлѣ ши чѣла че слѣѣше чѣрѣ, сѣѸ
арѣн'кѣ кѸ плѣм'ѣн, ашиж'дере ши чѣла че вѣ легѣ нѣн'та, че
сѣ зѣче, пре мѣре сѣ нѸ сѣ лпреѣне кѸ нѣвѣста-шѣ, сѣѸ ши
ал'те мѣцѣрѣшѸгѣри . че ворѣ фѣче кѸ врѣжи . к . де ан сѣ нѸ
сѣ кѸмѣнече . сѣ цѣц ши кѣрѣн сѣ кѣмѣж врѣжитѸри : врѣжи-
тѸри сѣ кѣмѣж, кѣрѣн кѣмѣж ши скѸтъ пре дѣволѣн де врѣ-
жѣскѣ, сѣ кѸнѸаскѣ нѣскѣре лѣкрѣре нецѣноѸте, сѣѸ ал'те рѣѸ-
тѣцѣ че фѣкѣ кѣ сѣ-ши нѣвѣн'дѣскѣ нѣнѣмѣн, дѸпѣ вѸл ши
поѸта чѣ рѣл, кѸ кѣрѣле ворѣ сѣ фѣкѣ рѣѸтѣте ши вѣтѣ-
мѣре а нѣскѣре шѣмѣнѣн дѣрѣцѣ . пен'трѸ чѣл че кѣѸтѣ л стѣле
сѣѸ фѣкѣ ал'те мѣцѣрѣшѸгѣри, сѣ кѸнѸаскѣ нѣскѣре лѣкрѣре не-
цѣноѸте, ши чѣл че поѣртѣ ла сѣне ав'гаре сѣѸ ѣрѣн, кѣ сѣ нѸ
сѣ апропѣе пѣмѣкѣ де дѣн'шѣ.

СѣѸборѣлѣ дѣла ан'гѣра . глав . зї.

Акѣ ши чѣл че адѣкѣ врѣжитѸри ла кѣселе лѸрѣ, пен'-
трѸ кѣ сѣ фѣкѣ нѣскѣре фѣрѣмѣч' . ашиж'дере ши чѣл че вор
врѣжи л стѣле, пен'трѸ кѣ сѣ кѸнѸаскѣ мѣл'те лѣкрѣри де
чѣле нецѣноѸте . ши ман пре скѸрѣтъ, врѣжитѸри ши чѣл че
врѣжѣскѣ, сѣ нѸ сѣ кѸмѣнече . ı . ан . ашиж'дере ши чѣл че вор
пѸртѣ ла сѣне ав'гаре сѣѸ ал'те рѣдѣчѣнѣ сѣѸ ѣрѣн, сѣѣкѣнѣ
кѣ сѣм'т' ѣѣне, сѣ нѸ сѣ апропѣе нѣче Ѹ рѣѸтѣте . ашиж'дере
чѣл че зѣкѣ, кѣ мѣте нѣрокѣ сѣѸ пѣмѣж'дѣн сѣѸ ѣчѣснѣчѣе,
сѣѸ чѣл че-шѣ сокотѣскѣ сѣѸ лтрѸ кѣрѣ сѣѸ нѣскѣтъ ши зѣкѣ
кѣѸ фѸстѣ ѣѣнѣ сѣѸ рѣл, ши ачѣцѣл кѣ сѣ ѣнѣж канѸн . ı . ан .

v. 1652.

Pentru mâncare de mortăciune.

Пен'трѸ чѣла че вѣ мѣнѣкѣ кѣрѣне мѸртѣчѸнѣж, сѣѸ де фѣѣрѣ
сѣл'ѣѣтѣкѣ . правѣла апѣслѣлѸрѣ гл . лг .

Ѹри чѣне вѣ мѣнѣкѣ кѣрѣне де довѣток мѸртѣ, сѣѸ ал'те
стрѣѣѣ, чѣ-лѣ спѣргѣ лѣпѣн, сѣѸ де ал'тѣж ѣѣѣрѣж, сѣѸ пѣсѣре, кѸ-
мѣн вѣл'тѣрѣлѣ, сѣѸ ал'те пѣсѣри че нѸ сѣ мѣнѣл'кѣж, сѣѸ кѣрѣне

рнекѡтъ, че ва фѣи нѣдѣшитѣ, шрж нѣ ва фѣи сѣнѣеле вѣрсѡтъ
кѣ хѣръ, сѡ сѣнѣе спрнженѣтъ, сѡ алѣте жигѡнѣи, че сѣ гѣ-
сѣскѣ ла ѡдѣлж, кѣмѣсѣ кѣеѣлѣчѣи, ерѡѡцѣле сѡ алѣте асѣмѣна
ачестѡра. де ва фѣи прѣвт сѣ фѣе лепѣдѡтъ де прѣвѡцѣе. шрж
де ва фѣи мѣрѣнѣ. в. ан. ка сѣ нѣ сѣ кѣмѣнѣче, шн сѣ фѡкѣ
пѣст' шн рѣгж, шн алѣте бѣнѣтѣци.

Despre Vărcolac.

Пѣнѣтрѣ ѡмѡлъ че ва фѣи мѡртѣ, шн ворѣ снѣе ѡаменѣи кѣ ѡсте
вѣрколѡкѣ. ѡаре че сѣ кѡде сѣ фѡкж. гл. лѣ. (pag. 216—219.)

Ѣчѣста лѣкрѣ снѣкѣ ѡменѣи чѣн прѡцин. шрж нѣче рѣтрѣнѣ
кнѣпѣ нѣ поате сѣ фѣе ачѣста вѣрколак; че вѣрѣндѣ дѣѡволѣлъ
сѣ амѣѡаскж прѣ ѡаменѣи, сѣ фѡкѣ лѣкрѣри кѣм' нѣ сѣ кѡде,
пѣнѣтрѣ ка сѣ сѣ мѣнѣе дѣмѣѣѣ асѣпра лѡръ, фѡче ачѣстѣ
сѣмѣне. шн де мѣлѣте ѡрн нѡѡѣтѣ арѡтж ѡаменѣилѡръ ѡѣнѡра
де ле пѡре, кѣ вѣдѣ кѣ адевѣрѡтъ прѣ вѣе ѣнѣ ѡмѣ де кѡрѣи
ѡѣ фѡбѣтѣ кѡѣносѣжндѣ ман дѣкнѣте, шн рѣкж грѣѣскѣ кѣ
дѣнѣсѣ. алѣцѣи ѡрѣшѣ вѣдѣ рѣ сѡмѣнѣ вѣсе, ѡѣне шн алѣте; ѣне
дѡте вѣдѣ рѣ кѡле, ѡѣнѣде рѣелѣ де вѡтжмж прѣ ѡаменѣи. ѡ
ѡан де нѣеѣнѣлѣ лѡръ сѣрѡчѣи! чѣл' мѡртѣ рѣ че кнѣпѣ сѣ ѡмѡарж
прѣ чѣи вѣи? нѣ дѣ дѣмѣѣѣ сѣ фѣе ачѣста лѣкрѣ.

Ѣшнѣждѣре сѣ порнѣскѣ ѡаменѣи ла мѡрмѣнѣтъ, шн деѣ-
грѡапж ѡасѣле ачѣлѣѣ, сѣ ле вѡсж кѣм' сѣмѣтѣ. дѣрѣпѡчѣѣ
де вѣѣме че нѣѣсѣ кѣрѣдѣнѣцж кѣрѡтж рѣтрѣ дѣмѣѣѣ, сѣ рѣкнѣѣ-
ѡѣе дѣѡволѣлъ шн сѣ рѣрѡкж рѣтрѣчѣл' трѣп мѡртѣ, шн ле
арѡтж кѣ ачѣлѣ трѣп' мѡртѣ арѣ сѣнѣе шн ѡѣнѣи шн пѣръ;
шн кѣмѣ вѣдѣ ачѣста лѣкрѣ, сѣ рѣшѡлѣ ѡкѡѡнѣчѣи шн сѣ рѣ-
дѣмнѣ спѣре рѣѣтѡте, шн стрѣнѣгѣ лѣмѣне шн пѣнѣ фѡк де
арѣѣ ачѣле ѡасѣ, де ле пѣрѣдѣ де тотѣ де прѣ пѣмѣнѣтъ, шн
нѣ кѣнѡскѣ нѣрѣцѣлѣгѣтѡрѣи, кѣ ла вѣнѣрѣѣ дѡмнѣѡѣи нѡстрѣ лѣи
ѣс. хѣ. ла рѣфрнѣкѡшѡтѣ сн а ѡѣдѣѣѡѣи, сѣ гѣтѣѣсж ачѣѣ пѣ-
дѣѣпѣсж асѣпра трѣпѣрилѡръ ачѣстѡра, ка сѣ-н арѣсж кѣ фѡкѣл' нѣ-
сѣтнѣсѣ рѣ вѣчн де вѣчн нѣтрѣкѣци.

телор скрипѣри ши алѣтор ꙗвѣцѣтѣри, ши кѣносѣнѣ не-
вѣм че ва вѣни ши сѣхѣѣра асѣпра шаменнѣлѣ че ворѣ фѣ
лѣкѣитѣри ꙗ цара Молѣдовѣн . фѣнѣдѣ фѣрѣ ꙗвѣцѣтѣрѣ,
корѣ фѣ де пѣрѣра ꙗсѣтѣцѣ ши лѣпсицѣ, ка ши кѣмѣ арѣ фѣ
ꙗтрѣни лѣкѣ сѣчетѣсѣ фѣрѣ де апѣ . ши ман вѣтѣтѣсѣ вѣсѣнѣдѣ
недрѣптѣцѣнѣ ши асѣпрѣлѣлѣ мишѣнѣлѣрѣ, кѣрѣлѣ фѣакѣ чѣн не-
ꙗвѣцѣци ши неꙗцѣлѣгѣторѣ дирѣгѣтѣрѣнѣ, ши ꙗдѣѣцѣлѣ де
прѣ ла тѣатѣ скаѣнѣлѣ Молѣдовѣн . дрѣптѣачѣм кѣ мѣлѣтѣ вѣсѣрѣ-
дѣ сѣа неѣонтѣ Мѣрѣм сѣ, дѣѣ черкѣтѣ прѣ мѣлатѣ цѣрѣ, пѣнѣ
лѣа ꙗдирѣптѣтѣ дѣмѣсѣѣ дѣѣ гѣсѣтѣ шаменѣ ка ачѣм . дѣсѣкали
ши фѣлѣософѣ дѣѣ скѣсѣ ден кѣрѣци ѣлѣнѣци ши лѣтѣнѣцѣ,
тѣатѣ токѣмѣлѣлѣ чѣлѣ вѣнѣ, ши ꙗдѣѣцѣлѣ чѣлор вѣнѣ крѣщѣнѣ
ши свѣнѣци ꙗпѣрѣцѣ . карѣлѣ ка ѣ лѣминѣ лѣминѣсѣ ши арѣтѣ
тѣтѣ лѣкрѣлѣ чѣлор ꙗтѣнѣкѣцѣ ши прѣци ши неꙗвѣцѣцѣ, ка сѣ
кѣносѣѣ стрѣмѣѣтѣтѣ тѣтѣрѣрѣ, ши сѣ ꙗдѣѣ прѣ дирѣп-
тѣтѣ кѣрѣлѣ сѣ кѣмѣ акѣмѣ Правѣлѣлѣ ꙗпѣрѣтѣцѣ . ачѣсѣтѣ ꙗцѣ-
лѣпѣѣнѣ, ши ачѣсѣтѣ ꙗвѣцѣѣтѣри нѣѣ дѣтѣ ши нѣѣ лѣсѣтѣ
нѣѣ тѣтѣрѣрѣ рѣдѣлѣнѣ Ромѣнѣсѣкѣ, ка сѣ не фѣе нѣѣ дѣпѣрѣрѣ
нѣвор де вѣѣцѣѣ, ꙗ вѣѣчѣ нескѣсѣѣтѣ ши нескѣрѣшѣтѣ.

Дѣпѣ токѣмѣла ши неѣѣнѣца Мѣрѣн сѣлѣ Дѣмѣнѣлѣнѣ дѣтѣ-
сѣа ꙗвѣцѣѣтѣрѣ ши мѣе, вѣнѣ манѣ мѣкѣ, ши нѣчѣ де ѣ трѣѣѣ
а Мѣрѣн сѣлѣ рѣѣ . Ѣѣстрѣтѣѣ ѣѣ вѣлѣгофѣтѣ, де амѣ скѣсѣ ачѣсѣтѣ
Правѣлѣ ши лѣѣмѣ тѣлѣмѣнѣтѣ (1. -ѣѣнѣ) денѣ скрисѣѣрѣ грѣѣсѣѣѣ
прѣ лѣмѣѣ Ромѣнѣсѣѣ ка сѣ поѣтѣ ꙗцѣлѣѣѣ тѣѣѣ.

Pentru plugari.

Пѣнтрѣ пѣлѣгарѣнѣ, прѣѣнѣнѣ дѣнтѣѣѣ. (Fol. 1a—2a.)

зѣѣ. а . Кѣдѣсѣ а тѣѣтѣ пѣлѣгарѣѣлѣ, сѣѣѣ арѣ ши сѣѣѣ лѣк-
рѣѣѣ пѣлѣѣнѣѣѣлѣ, кѣ дирѣптѣтѣ . ѣрѣѣ сѣ нѣ кѣмѣѣлѣ ꙗдрѣѣѣѣнѣсѣѣѣ
а ѣѣнѣ денѣ ѣотѣрѣлѣ сѣѣѣ, сѣ апѣѣѣ ѣотѣрѣлѣ дѣпрѣѣѣѣлѣнѣ сѣѣѣ.

ѣ . Де ва ѣѣнѣ ѣѣѣнѣ денѣ ѣотѣрѣлѣ сѣѣѣ, ши ва мѣкѣѣѣрѣ
ѣотѣрѣлѣ ѣѣнѣнѣлѣнѣ сѣѣѣ . де ѣлѣ фѣѣѣ ачѣсѣтѣ, ла вѣрѣѣмѣ пѣлѣгѣ-
лѣнѣ, кѣнѣдѣѣѣ арѣ пѣлѣѣнѣѣѣлѣ, сѣѣѣ пѣѣрѣсѣ лѣкрѣлѣ ши ѣсѣтѣ-
нѣѣла че ва фѣнѣ фѣѣѣтѣ ꙗѣѣлѣ . ѣрѣѣ де ва фѣнѣ скѣмѣѣѣтѣ ѣотѣ-
рѣлѣ, кѣнѣдѣѣѣѣ сѣмѣѣнѣѣтѣ сѣмѣѣнѣѣѣѣ . атѣнѣѣѣ сѣѣѣ пѣѣрѣсѣ ши
сѣмѣѣнѣѣѣѣ ши арѣѣтѣрѣ, ши тѣѣтѣѣ рѣѣлѣѣ че ва фѣѣѣ ачѣлѣ пѣ-
лѣѣнѣтѣ, чѣѣѣ сѣмѣѣнѣѣтѣ прѣ лѣѣѣ стрѣнѣнѣ . пѣнтрѣ кѣѣнѣ аѣ кѣлѣѣѣтѣ
ѣотѣрѣлѣ алѣтѣѣ.

Г. Орѣ чинѣ дѣн павгарн . дѣ ва ртра р пѣмѣнтѣл' ал'тѣл дѣ-л' ва ард, саоу-л' ва шн сѣмѣна шн нѣ ва фн ртре-вѣт' пре стѣпѣнѣл' пѣмѣнтѣлѣн . дѣм' рѣѣцѣтѣрѣж, ка сѣ нѣ ѿ немѣкѣ дѣнтр'ачел' пѣмѣнт'. ннчѣ пѣнтрѣ мѣнѣка лѣн, ннчѣ пѣнтрѣ арѣтѣра, ннчѣ дѣн рѣда чѣ ва фѣчѣ шн некѣм' ал'тѣ ; чѣ ннчѣ сѣмѣнца ч'ѣв арѣнкат' аколѣ, ннчѣ ачѣл ка сѣ нѣ аѣкѣ вѣс сѣ ѿ ѿ .

Д. Дѣ сѣ вор тѣк'мн дѣн павгарн, ка сѣ-шн скнмѣе пѣ-мѣнтѣрилѣ, маннѣ дѣ вѣрѣма сѣмѣнтѣтрѣн, шн дѣп'ачѣ оуѣнѣл' дѣ дѣншѣ ва вѣрѣ сѣ ртоарѣж . дѣ ва фн апѣкат' чѣла-л-алт' сѣ фѣе сѣмѣнат' пѣмѣнтѣл', нѣ вор пѣтѣ ртоарѣчѣ . ѣрѣ дѣ нѣ ва фн сѣмѣнат' ннчѣ оуѣнѣл', пот' сѣ стрѣчѣ ачѣ ток'мѣлѣж . ѣрѣ дѣ сѣ ва прѣлѣжн, чѣла чѣ ва сѣ стрѣчѣ ток'мѣла сѣ нѣ фѣе арѣт', шн чѣла-л-алт' ва фн арѣт', атѣнчѣ ка сѣ арѣ шн чѣла . шн дака ва ард сѣ ртоарѣж сѣ-шѣ ѿ чннѣш' пѣмѣнтѣл' . шн сѣ фѣе ѿ ток'мѣлѣж стрѣкатѣж .

Е. Дѣ сѣ вор тѣк'мн дѣн павгарн сѣ скнмѣе нѣшѣ пѣ-мѣнтѣрн вѣрн нѣѣ вѣрн вѣкн, шн дѣ сѣ ва афѣла оуѣнѣл' дѣ дѣншѣ, сѣ фѣе лѣат' ман мнѣ пѣмѣнт' шн мѣн прѣстѣ аколѣ, сѣ сѣ сокѣтѣскѣж, сѣ-н мѣн дѣ шн дѣнтр'алт' пѣмѣнт' сѣ фѣе ток'ма . ѣрѣ дѣ лѣ ва фн фѣстѣ токма ашѣ прѣкѣм ва фн, сѣ нѣ ман дѣ немѣкѣж .

Pentru furī.

Пѣнтрѣ фѣрѣн . прѣчннѣ . ГІ. (Fol. 24a.)

зач . рѣѣ . Ор чннѣ ва фѣрѣ лѣкрѣ свннцѣтѣ дѣн лѣк', кѣ чѣла чннѣстнѣтѣ шн свѣнѣтѣ, прѣ ачѣста сѣ-лѣ спѣнѣсѣрѣ, сѣѣ сѣ-л' арѣж дѣ вѣѣ р фѣѣ . дѣ ачѣста дѣпѣж кѣмѣ ва фн вѣѣл ѣѣдѣцѣлѣн .

рн . Чѣла чѣ ва фѣрѣ лѣкрѣ свннцѣтѣ, дѣн лѣкѣ несвнн-цнѣтѣ, сѣѣ лѣкрѣ несвннцнѣт дѣн лѣк свннцнѣт, сѣ ва чѣртѣ дѣпѣж кѣмѣ ва фн вѣѣл ѣѣдѣцѣлѣн . ѣрѣж сѣ нѣ-н сѣ ѿ вѣѣца . алѣгѣндѣ дѣ ва фн фѣкѣтѣ ачѣстѣ лѣкрѣ, дѣ дѣѣѣж, трѣн ѣрн, дѣпѣж кѣм' спѣнѣе прѣвнѣла .

рѣѣ . Прѣ чѣла чѣ-л' вѣрѣ чѣртѣ пѣнтрѣ фѣртѣшѣгѣ, макѣрѣ чѣ чѣртѣрѣ мнѣшѣѣрѣ арѣ фн пѣцнѣт, нѣ ва пѣтѣл сѣ фѣе ѣпрѣнѣтѣ дѣ сѣ вѣ афѣл, кѣндѣ ѣѣ фѣкѣтѣ фѣртѣшѣгѣлѣ, к'ѣѣ фѣстѣ ман сѣѣѣ дѣ . ен . ан . пѣнтрѣ кѣчѣ дѣрѣ фн ман ѣѣс, чѣ сѣ знѣчѣ ман мѣкѣ, арѣ пѣтѣл фн . ѣрѣж дѣ ва фн шн прѣѣѣтѣ, шн-л' вѣрѣ прѣнѣдѣ кѣ фѣртѣшѣгѣ, сѣ-л' лѣпѣдѣ дѣнѣ прѣѣѣѣѣ .

рнѣ . Кѣре лѣкрѣри прѣимѣще прѣвтѣль, ꙗ вѣсѣрикѣ пѣнтрѣ
ка съ ле чнтѣскѣ вре ѡ м(о)л(и)тѣж, ачѣла тоѣте съ кѣмѣ
свѣнѣцѣте.

рнѣ . Чѣла че ва фѣрдѣ ши ва вѣнде нѣскѣре свѣнѣте моцѣи,
съ-лѣ чѣрте кѣ моарте.

рнѣ . Чѣла че ва фѣрдѣ крѣче денѣ вѣсѣрикѣ, мѣкар дѣре
фѣи ши де лѣмѣнѣ, ачѣла фѣрѣ лѣкрѣ свѣнѣцѣте ши денѣ лѣкѣ
свѣнѣцитѣ . чертѣрѣм лѣи ѡсте съ-лѣ спѣнѣсѣре сѣѣ съ-лѣ арѣѣ ꙗ
фѣокѣ де вѣѣ.

Felurile ucideret.

Пѣнтрѣ ѡчѣдѣре ши кѣте фѣлюри де ѡчѣдѣре съмѣтѣ . глав . 3̃ .

(Fol. 45a — 45b.)

зач . а̃ . Де вреѣме че вѣмѣ съ фѣчем вѣрѣавѣ ши пѣнтрѣ
ѡчѣдѣре, че съ зѣче моарте де ѡмѣ . денѣтѣн съ кѣде съ цѣмѣ,
кѣмѣ ѡчѣ фѣлѣ де ѡчѣдѣре съ кѣмѣмѣ гѣвѣникѣ, ѡрѣ алѣта съ
кѣмѣмѣ вѣжнѣкѣ . дѣче чѣ гѣвѣнѣкѣ съ кѣмѣмѣ ꙗтрѣчѣста кѣпѣ:
кѣнѣдѣ чѣлѣ ѡчѣсѣ нѣ ѡсте ѡчѣдѣрѣм а лѣи; чѣѣ фѣостѣ съ ѡчѣгѣ
пре алѣтѣлѣ, ѡрѣ гѣвѣа ѣѣ прѣпѣтѣ дѣ-лѣѣ ѡчѣсѣ пре дѣнѣсѣ,
ꙗ лѣкѣлѣ ачѣлѣѣ . ѡчѣдѣрѣм чѣлѣ вѣжнѣкѣмѣ ашѣжѣдѣре съ кѣмѣмѣ:
кѣѣ фѣостѣ съ-лѣ ѡчѣгѣ пре дѣнѣсѣ, ѡрѣ елѣ ѣѣ ѡчѣсѣ пре алѣтѣлѣ
ꙗ лѣкѣлѣ лѣи . кѣмѣмѣ сѣре зѣче . вѣжнѣкѣлѣ ѣѣ пѣсѣ вѣна сѣ асѣ-
пра алѣтѣмѣ ши лѣѣ ѡчѣсѣ пре ачѣла ꙗ лѣкѣлѣ лѣи.

ѣ̃ . ꙗ̃ дѣа съ кѣде съ цѣмѣ, кѣмѣ алѣтѣфѣлѣ де ѡчѣдѣре съ
кѣмѣмѣ кѣ ꙗшѣлѣчѣѣѣѣ : кѣнѣдѣ съ тѣмѣпѣлѣ, кѣмѣмѣ сѣре зѣче, кѣ
ꙗшѣлѣчѣѣѣѣ ши кѣ пофѣтѣ ѡчѣдѣ ѡнѣлѣ пре алѣтѣлѣ . алѣтѣ
ѡчѣдѣре съ кѣмѣмѣ, кѣ несокѣтѣнѣцѣ : кѣнѣдѣ, кѣмѣмѣ сѣре зѣче .
нѣ арѣ аѣмѣ нецѣѣне нѣче кѣ гѣнѣдѣлѣ а гѣнѣдѣи, нѣче кѣ нѣнѣмѣдѣ а
пофѣтѣ съ фѣкѣмѣ ѡчѣдѣре . че нѣмѣнѣ кѣче съ ва мѣнѣѣмѣ пре ѡнѣ
ѡмѣ дѣ-лѣ ва сѣдѣи, ши-лѣ ва бѣте; денѣтрѣчѣлѣ бѣтѣе нѣ съ ва
тѣмѣпѣлѣ моарте . атѣнѣче ачѣмѣ ѡчѣдѣре съ кѣмѣмѣ, пѣнтрѣ не-
сокѣтѣнѣца лѣи, кѣ сѣѣ немерѣтѣ де нѣ сѣѣ прѣлѣжѣтѣ моартѣмѣ
де мѣнѣлѣ лѣи . алѣтѣ ѡчѣдѣре ѡсте ѡрѣшѣ де съ кѣмѣмѣ кѣ
грѣшѣлѣ : ꙗтрѣчѣста кѣпѣ, кѣнѣдѣ арѣнѣкѣмѣ нецѣѣне ꙗтрѣѣнѣ до-
вѣтѣѣкѣ, сѣѣ ꙗтрѣѣ пѣсѣре кѣ ѡ пѣнтрѣ, ши съ немерѣще де ло-
вѣще пре вѣѣнѣ ѡмѣ ши-лѣ ѡчѣдѣ . ачѣста съ кѣмѣмѣ ѡчѣдѣре
кѣ грѣшѣлѣ.

Scăpare de pedeapsă, la suduire.

Кѣндѣ ва пѣта скѣпа де чертѣре, чела че сѣдѣшице, ка съ нѣ сж чѣрте, арѣтѣндѣ кѣмъ кѣвинтеле ч'ѣс зѣсъ, де л'ѣс сѣ дѣнтѣ сѣм'тѣ адеврѣте . глѣв . мѣ . (Fol. 128b—129b.)

Зач . а . Чѣла че вѣ сѣдѣи пре ал'тѣль, зикѣндѣн кѣвинте тѣтъ адеврѣте пре кѣле, дѣпж кѣмъ ва фѣ фѣкѣт' . ачѣста ва шѣвжѣ кѣм ва пѣтѣ, ши ва скѣпѣ де чертѣра сѣдѣлѣмѣн .

в . Чѣла че вѣ зѣче вре-ѣнѣн мѣри, кѣрѣж . кара кѣ адеврѣтѣ манн'те ва фѣ фѣбѣтъ кѣрѣж, ѣрж дѣп'ачѣ съ ва фѣ ꙗцѣлѣцѣицѣтъ, ши ва фѣ атѣн'че . мѣри де чѣн'сте, нѣ съ ва чертѣ .

г . Чѣла че вѣ зѣче кѣн-ва, кѣ-н афѣрисѣтъ, сѣв кѣпнѣлѣ . нецѣнн'дѣ кѣ чѣлѣ афѣрисѣтъ л'ѣс ѣртѣтъ ши л'ѣс фѣкѣтъ кѣ адеврѣтѣ фѣчѣрь дѣпж л'ѣце, нѣ съ ва чертѣ ка ѣн сѣдѣнтѣбѣрю .

д . Де ва зѣче нецѣнѣ кѣн-ва, хѣннѣ, кѣрѣле мѣн де мѣл'тѣ кѣ адеврѣтѣ ва фѣ фѣбѣтъ хѣннѣ . чѣ-лѣ ва фѣ ѣртѣтъ дѣм'нѣ-сѣв, ши-л' ва фѣ прѣимѣтъ ѣржшѣ ꙗ чѣн'ста дѣнтѣн; атѣнче ачѣла дѣ-н ва фѣ зѣсъ хѣннѣ, пѣнтѣрь чѣл ч'ѣс фѣбѣтъ ꙗтѣлѣ вѣрѣме . че съ зѣче, дѣ-н ва фѣ зѣсъ : тѣ ан фѣбѣтъ хѣннѣ . нѣ съ вѣ чертѣ ка ѣн' сѣдѣнтѣбѣрю . ѣрж дѣ-н вѣ зѣче дѣнтѣр'ачѣста ан' . кѣмѣ с'ѣре зѣче : тѣ ꙗцѣ хѣннѣ . атѣн'че съ вѣ чертѣ .

ѣ . Кѣндѣ ва сѣдѣи нецѣнѣ пре ал'тѣль, ши-л' ва ѣкѣрж . де ва пѣтѣ арѣтѣ, кѣмъ кѣвинтеле чѣлѣ че ѣс зѣсъ де ѣкарж сѣм'тѣ адеврѣте, пѣнтѣрь кѣрѣле, пѣате съ ѣ ши чертѣре . чѣла чѣл'ѣс сѣдѣнтѣ нѣ съ вѣ чертѣ . кѣмѣ с'ѣре зѣче, де ва зѣче нецѣнѣ кѣнѣлѣ, кѣмъ ѣсте фѣрь, сѣв прѣкѣсѣвѣрь, сѣв ши ал'те ка ачѣста, ши лѣ ва арѣта кѣмъ сѣм'тѣ адеврѣте . атѣн'че сѣдѣнтѣбѣрюлѣ нѣ съ ва чертѣ . че съ вѣ чертѣ чѣлѣ сѣдѣнтѣ . ѣрж де вѣ зѣче нецѣнѣ ал'тѣлѣ : фѣренѣцѣте, сѣв гѣрѣѣве, сѣв ал'те, ачѣла дѣре ши арѣтѣ ачѣста лѣкрѣ, съ фѣ кѣ адеврѣтѣ, ѣрж тѣтъ съ вѣ чертѣ, чѣла че ва фѣ ѣкѣрѣт', ка ѣн' сѣдѣнтѣбѣрю; пѣнтѣрь кѣ нѣ съ пѣтъ чертѣ нѣче дѣнѣжѣарж, стрѣкѣцѣн ши вѣтѣцѣн, ши алѣн ка ачѣлѣ .

ѕ . Кѣндѣ ва сѣдѣи нецѣнѣ пре ал'тѣль, пре дѣрѣпѣтѣ ши пѣнтѣрь кѣче н съ кѣде съ-л сѣдѣѣскѣ ка прѣ ѣнѣ вѣновѣтъ, атѣнче нѣ съ ва чертѣ . ѣрж дѣ-л вѣ сѣдѣи фѣрж де вѣнѣж, атѣнче ка ѣн' сѣдѣнтѣбѣрю съ вѣ чертѣ . макѣрь дѣре фѣ ши кѣм' зѣче сѣдѣнтѣбѣрюлѣ, кѣ адеврѣтѣ . ѣрж пѣнтѣрь фѣрѣлѣ ши мѣнтѣлѣ лѣн чѣлѣ рѣлѣ тѣтъ съ съ чѣрте .

з . Чѣла че вѣ арѣтѣ ла ꙗдѣцѣ, кѣмъ кѣтѣре мѣртѣрь че мѣртѣрѣнѣцѣ ꙗпрѣтѣва лѣн, нѣ ѣсте ѣмѣ де кѣрѣнѣцѣж . ши-л'

XLI.

1648.

(Cuvente den Bătrâni II, p. 725—726.)

Catechismus. Atsaja ej atsaja.

Summa szau Meduha à uluitej si a kredinciej christinaszkae, kuprinsze en entreberj, si reszpunszurj szkurtae; si ku adeveretury den szkriptura szventae enterite.

(Simbolul.)

Cred entr'un Dumnedzeu, en Tatel à tot Puternik, roditorul tseruluj si à paementuluj, si en Jesus Christus, entr'unul Fiul neszkut al seu, Domnul nosztru, kare sze prinsze de Duhul szvent, neszku den Maria Vergure, paeci szupt Pontius Pilatus, resztig-ni-sze, si mori, engrupe-sze, pogori prae pekurae, a treja dzi de la morcz e sze szkulae, szuji szusz en tser, sede de a derapta Tateluj à tot Puternik, Dumnedzeuluj, de akolo va si vinyetor à dsudeka viji si morci. Cred si en Duhul szvent; kred Beszereka kjuzd Christinaszke; unetsune svencilor, iertatsune pekatelor, szkuletura trupurilor, si viacza de vetsie. Amen!

cf. 1581. 1607.

XLII.

1648.

(Titlul și predoslovie după Cipariu: Analecta p. 83—84.)

НОВАЯ ТЕСТАМЕНТЪ

Тѣпърнтѣ-с'аѣ ꙗ Прѣклѣ ꙗ четатѣ Бѣлградѣлѣн . аніи дела ꙗтрѣпарѣ домнѣлѣн ши мѣнтѣнторюлѣи нострѣ Іс . хс . ахъми
лѣна лѣи Генѣарѣ к .

(Fol. XII. + 329 foi paginate.)

Predoslovie.

Предословіе кѣтрѣ мѣріа са краюл Прѣклѣлѣи . Чинсти-
тѣлѣи ши лѣминатѣлѣи ши ꙗфрѣмѣцѣтѣлѣи кѣ дѣстониичѣ
ши кѣ кришинѣтѣтѣ, милостивѣлѣи Генорѣ Ракоци, чѣл май
маре, дин мила лѣи дѣмнѣтѣлѣи Краюлѣи Прѣклѣлѣи . . . ипроч . . .
вѣзѣндѣ ши ꙗцѣлѣгѣндѣ мѣріа та, кѣ нон рѣмѣнѣи, карѣи
сѣнтѣм ꙗ цара мѣріѣи талѣ, нѣ лѣвѣмъ нечи Тѣстамѣнтѣлѣи чѣлѣ
новъ, нечи чѣл вѣкю дѣланѣи ꙗтрѣ лѣмѣа ноастрѣ, мѣріа та
тѣи мѣстѣнѣтѣ, ка оуѣи краю мѣстѣнѣ, ши мѣ-аи порѣнѣнѣтѣ

съ каѡтъ, ꙗко попи мѣи прѣци кѣртѡлари ши шаменн ꙗце-
лицн, карѣи съ шѣ изводѣ Тѣстамѣнтѡвъ чѣл нѡѡ, а доминѡвѣи
нострѡ а лѡи Іс . Хс . днн лимѣж грѣчаскѡ, ши словѣнѣскѡ,
ши лѣтинѣскѡ . карѣ възъндѣ порѡнка мѣрѣи тѡлѣ ам ши
фѣкѡт, ши мѣрѣи та ꙗкѡ тѣи мѡстивнѣ, дѣ нѣи адѡсъ ме-
цѣри стрѣнни дѣ нѣѡ фѣкѡт тѡпогрѡфѣи . ши лѣи датѣ платѡ
днн вѣстѣарѡлѣ мѣрѣи тѡлѣ . ши пѣнтрѡ кѣ ачѣстѣ лѡкрѡ бѣнѣ
ши сѣнтѣ мѡстѣ ꙗчѣпѣтѣ днн сѣатѡвъ ши днн дѣмнѣнтѡвѣ
ши кѡ кѣлѡшѣгѡлѣ мѣрѣи тѡлѣ, пѣнтрѡчѣмъ съ кѡвннѣ съ мѡж
сѡптѣ нѡмѣлѣ ши сѡптѡ сокѡтинѣца ши сѡпт дѣстѡйниѣмъ мѣ-
рѣи тѡлѣ, пѣнтрѡ карѣлѣ съ айѣж нѡмѣлѣ мѣрѣи тѡлѣ помѡнѡ
нѡѡнтѡтѡж ꙗ вѣчи слѡгѡ маѣ мнѡж ши плѣкатѡ
а мѣрѣи тѡлѣ . Симѡн Стефанѣ, архѣпѣскѡ ши мнѣрополнѣ
скѡвнѡвѣи Белградѡвѣи, ши Пѣвѡдѡвѣи ши Пѣмарѡмѡрѡшѡвѣи ши
а тоѡтѡ цара Пѣрдѣлѡвѣи.

A doua predoslovie. Cătră cetitorî.

Предѡсловѣе кѣтрѡ четнѡторн . Четнѡторнѡрѡ ꙗтрѡчастѡ
сѣнтѡж карѣи мнѡж, пѡчѣ ши сѣнѣтѡтѣ, дѣла Тѡтѡлѣ, Дом-
нѡлѣ нострѡ Іс . Хс .

ꙗчѣпѣиѡ чѣпѣи сѣнтѣ кѣрѣи, трѣвѡмѣ съ цнѣи ши съ
ꙗцѣлѣцѣи, дѣспрѣ чѣстѣ лѡкрѡри карѣлѣ сѣнт скрѣсѣ прѣ рѡндѣ:
а . ꙗчѣст Тѣстамѣнт лѡѡ ꙗчѣпѣт а-л изводѣ, ѣрмѡнаѡ
Сѣливѣстрѡ, дѣн порѡнка ши кѣлѡшѣгѡлѣ мѣрѣи тѡлѣ . ши елѣ
сѡѡ ѡѡстѣннѣт кѣт сѡѡ пѡтѡт . ши кѡрѡнд ꙗи сѡѡ тѣмплѡт
лѡи мѡартѣ; мѡрѡ нѡн сокѡтинѣ ши лѡрѡд аминѣтѣ, гѣснѣт-амѣ
мѡлѡтѡ лнпѣж, ши грѣшѡлѣ ꙗ скрѣптѡвѣ лѡи пѣнтрѡ нѣꙗцѣлѣ-
сѡлѣ лимѣиѣи ши кѣрѣи грѣчѣи . пѣнтрѡчѣмъ нѡн амѣ ꙗчѣпѣтѣ
дннѣтѣю а-лѣ послѣдѣи ши ѡѡндѣ нѡѡ фѡстѣ бннѣ, амѣ нспрѡ-
внѣ ши амѣ ꙗмплѡтѣ, ши амѣ токмнѣтѣ днꙗ кѣтѣ амѣ
пѡтѡтѣ . чѣ нѡмаѣ ачѡстѣ съ цнѣи, кѣ нѡн нѡмѣ сокѡтнѣтѣ
нѡмаѣ прѣ ѡѡн изводѣ, чѣ тоѡтѣ кѣтѣ ам пѡтѡт афѡд, грѣчѣиѣ
ши сѣрѣиѣи, ши лѣтнѣиѣи, карѣлѣ лѡ фѡстѣ изводѣтѣ дѣ кѣр-
тѡларн мѡри ши ꙗцѣлѣгѣторн лѡ карѣи грѣчаскѡ, лѣм чѣтнѣтѣ
ши лѣмѣ сокѡтнѣтѣ; чѣ маѣ вѣртѡс нѣмѣ цнѣнѣт дѣ изводѡлѣ
грѣчѣскѡ . ши амѣ сокѡтнѣтѣ ши прѣ изводѡ лѡи Ёрѡнимѣ, карѣлѣ
лѡ изводѣтѣ дннѣтѣю днн лимѣж грѣчаскѡ, лѣтинѣѣиѣ, ши
амѣ сокѡтнѣтѣ ши изводѡлѣ словѣнѣскѡ, карѣлѣ-и изводѣтѣ
словѣнѣѣиѣ днн грѣчаскѡ, шѣ ꙗ тнѣпѡрнѣт ꙗ цара Мѡскѡвѣи . ши
сокѡтнѣндѣ ачѣстѡ тоѡтѣ, вѡрѣ карѣи лѡ ꙗмѣлатѣ маѣ апроѡпѣ

де картѣ грѣчаскѣ депре ачѣа амь сокотитѣ, ꙗсѣ де чѣ грѣчаскѣ нѣ нѣмѣ депѣртатѣ, цѣиндѣ къ дхѣмѣ сѣѣнтѣ аѣ ꙗдемнать еѣгланстѣн, ши апсѣлѣн а скрѣе ꙗ лимѣж грѣчаскѣ Тѣстамѣнтѣмѣ чѣл нѣмѣ, ши картѣ грѣчаскѣ асте изворѣмѣ чѣлора а-алте.

в. ꙗчаства ꙗсѣ вом сѣ цинци, къ нон ꙗ чѣстѣ Тѣстамѣнтѣ ꙗтѣю амь пѣсѣ шѣма аа тоате капетѣле, ши ꙗ шѣмѣ сѣнтѣ стѣхѣри, карѣле ꙗратѣ май пре скѣртѣмѣ лѣкрѣриле чѣ сѣнтѣ скрѣсе ꙗтр'ачѣл кап, пѣнтрѣ сѣ сѣ афѣле май ꙗ де граѣж чѣ ва вѣрѣ сѣ каѣте, ши ꙗ тоате капетѣле, тоате сороачѣле лѣмѣ пѣсѣ кѣ нѣмѣрѣ, карѣле сѣ кѣамѣж словѣнѣще, сѣх. пѣнтрѣ къ май ꙗ тоате лимѣнле вѣдемѣ, къ аѣ чѣстѣ изворѣ де скрѣмѣ кѣ стѣхѣри, пѣнтрѣ къ фѣартѣ-нѣ лесѣ а гѣнѣ ꙗ де граѣж чѣ вѣри вѣрѣ сѣ каѣци ꙗ нѣмѣрѣмѣ сороачѣлор.

г. Де ачаства ꙗсѣ вомѣ сѣ цинци, къ вѣдемѣ къ оѣнѣле кѣвинтѣ. оѣнѣмѣ лѣмѣ изводѣт ꙗтр'ѣн кип, аацѣн ꙗтр'алт. ꙗрѣ нѣмѣ лѣсатѣ кѣм аѣ фѣостѣ ꙗ изводѣмѣ грѣчѣскѣ, вѣзѣмдѣ къ алте лимѣн ꙗсѣ ле цинѣ ашѣ, кѣмѣ-нѣ: сѣнагога, ши повѣликанѣ, ши гангрѣна, ши пѣетри скѣмѣпе, карѣле нѣ сѣ цѣмѣ рѣмѣнѣще чѣ сѣнтѣ. нѣмѣ де шѣмени, ши де лѣмѣне, ши де вѣшментѣ, ши алтѣле мѣлатѣ, карѣле нѣ сѣ цѣмѣ рѣмѣнѣще чѣ сѣнтѣ, нон ꙗсѣ лѣмѣ лѣсатѣ грѣчѣще, пѣнтрѣ къ алте лимѣн ꙗсѣ лѣмѣ лѣсатѣ ашѣ.

д. ꙗчаства ꙗсѣ вѣ рѣгѣмѣ сѣ лѣацѣи аминтѣ, къ рѣмѣнѣнѣ нѣ грѣчѣскѣ ꙗ тоате цѣрѣле ꙗтр'ѣн кип, ꙗсѣ нечи ꙗтр'о царѣ тоци ꙗтр'ѣн кип. пѣнтр'ачѣмѣ кѣ невоѣ поате сѣ скрѣчѣне-ва сѣ ꙗцѣлѣгѣж тоци, грѣнѣмдѣ оѣнѣмѣ лѣкрѣ, оѣнѣмѣ ꙗтр'ѣнѣ кипѣ, аацѣн ꙗтр'алтѣ кипѣ, аѣ вѣшмѣ(н)т, аѣ вѣсе, аѣ алтѣле мѣлатѣ нѣ ле нѣмѣскѣ ꙗтр'ѣн кипѣ. вѣне цинѣмѣ къ кѣвинтѣле тѣрѣве сѣ фѣе ка вѣнѣн; къ вѣнѣн ачѣмѣ сѣнтѣ вѣнѣ, карѣн ꙗмѣлѣж ꙗ тоате цѣрѣле, ашѣ ши кѣвинтѣле ачѣлѣкѣ сѣнтѣ вѣне, карѣле ле ꙗцѣлѣгѣ тоци. нон дѣрѣптѣ ачѣмѣ нѣмѣ сѣнѣнт де ꙗ кѣт ам пѣтѣт, сѣ изводѣмѣ ашѣ кѣм сѣ ꙗцѣлѣгѣж тѣвѣц. ꙗрѣ сѣ нѣ ворѣ ꙗцѣлѣѣе тоци, нѣ-нѣ де вѣнна нѣастрѣж, чѣ-нѣ де вѣнна чѣлѣмѣ чѣмѣ рѣсѣфират рѣмѣнѣнѣ приꙗтр'алтѣ цѣрѣ, де шѣ аѣ мѣстѣкат кѣвинтѣле кѣ алте лимѣн, де нѣ грѣчѣскѣ тоци ꙗтр'ѣнѣ кипѣ.

е. Май апой де тоате, рѣгѣмѣ пре чѣтитѣрѣн чѣцѣн кѣрѣци, сѣ нѣ не цѣдѣче нѣмай де кѣтѣ, пѣнѣмѣ нѣ ворѣ сокѣтѣ изворѣделѣ ши вѣци афѣлѣ пре чѣ калѣ амѣ ꙗмѣлатѣ. ꙗдѣвѣрѣ ши нон шѣминѣ сѣнтѣмѣ, ши ам пѣтѣт ши грѣнѣшѣ, сѣва къ ам сѣнѣнтѣ де ꙗ кѣтѣ ам пѣтѣт сѣ нѣ грѣнѣшѣмѣ. май вѣртѣосѣ де

ꙗпокаліѡсис ст. Іѡан ѿгословъ кáпъ . в. (Apocalips. St. Joan
cap. II, v. 1—10.)

(Fol. 304 b.)

1. **Дѣрзавѣи** *) **бесѣречїи** **ѡфесавѣи** **скрїи** : **ачѣстѣ** **зїче** **чѣла**
чѣ **цїне** **чѣла** . 3. **стѣла** **ѡ** **дѣрѣпта** **сá**, **кáре** **леи** **ѡ** **трѣ** **чѣла** . 3. **скѣ**
щиничѣ **де** **áðð** . 2. **цїи** **ѡáптѣла** **тáла** **шї** **встѣнѣла** **тá**, **шї** **кѣ**
нѣ **пóць** **сѡфѣри** **пре** **чѣн** **рѣи**; **шї** **испнѣци** **пре** **чѣла** **чѣ** **зїкѣ**
кѣ **сѣнтѣ** **апсн** **шї** **нѣ** **сѣнтѣ**, **шї** **аи** **афлáтѣ** **пре** **ен** **менчїонѡш** .
3. **шї** **ан** **рѣдáре**, **шї** **ан** **сѡфѣрїтѣ** **пѣнтрѡ** **нѣмѣла** **мїѣð**, **шї** **нѣ** **ц'ан**
прѣцѣтáтѣ . 4. **чѣ** **ам'** **варѣчѣ** **пре** **тїне**, **кѣ** **дрáгостѣ** **тá** **дннѣи**
ш **аи** **лѣсáтѣ** . 5. **адð-ц'** **амїнѣ** **дѣрѣпт'** **ачѣла** **де** **оунде** **ан** **кѣзѡтѣ**,
шн **те** **покѣщѣ** **шї** **ѡж** **ѡáптѣла** **дннѣи**; **шж** **де** **нѣ**, **ѡ** **де**
грáвѣ **вóю** **вѣнн** **ѡ** **протїва** **тá** **шї** **вóю** **кáтї** **свѣщннѣла**
тѣð **днн'** **лóкѣла** **лѣи**, **сѣ** **нѣ** **те** **верѣ** **покѣи** . 6. **ѡсѣ** **ачáста** **аи**,
кѣ **ан** **оурѣтѣ** **ѡáптѣла** **нїкѡлантáннлѡр**, **кáре** **ле** **шї** **ѣð** **ле** **оурѣскѣ** .
7. **чїне** **аре** **оурѣки** **сѣ** **áðð**, **чѣ** **зїче** **дѣхѣла** **бесѣречнлорѣ** : **рѣвнѣгѣ**
тóрюлѣи **дáи** **вóю** **мѣнїкарѣ** **днн'** **пóмѣла** **вїцїей**, **кáре** **ле** **астѣ** **ѡ**
мїжлòкѣла **рáюлѣи** **лѣи** **дѣмнѣзѣð** . 8. **шж** **ѡмѣрѣл'лѣи** **бесѣречїи**
смннѣннлѡрѣ **скрїи** : **чѣл'** **дннѣи** **шї** **чѣла** **де** **апóи** **кáре** **ле** **мѡ**
рїсѣ **шї** **вїðð** . 9. **цїи** **ѡáптѣла** **тáла**, **шї** **скѣрѣла** **шї** **сѡрѣмѣнїла**
(**чѣ** **ѣи** **вòгáтѣ**) **шї** **тѣ** **хѣлѣскѣ** **чѣла** **чѣ** **зїкѣ** **ѡ** **фї** **жїдòвн** **шї**
нѣ **сѣнтѣ**, **чѣ** **сѣнтѣ** **сѣвóрѣла** **сáтáнїи** . 10. **нѣмїкѣ** **нѣ** **те** **тѣмѣ** **де**
чѣла **чѣ** **цїѣ** **ѡ** **рѣдá**; **шж** **ва** **трнмѣтѣ** **сáтáнá** **оунїи** **дннѣтрѣ**
вóи **ѡ** **тѣмннїкѣ**, **кá** **сѣ** **вж** **испнѣцїѣ**; **шї** **вїц'** **авѣ** **скѣрѣж** **ѡ**
зѣчѣ **зїлѣ**; **фїи** **крѣднчòс** **пѣнѣ** **ла** **мóдартѣ**, **шї** **ци** **вóю** **дá** **цїѣ**
кóрòна **вїцїей** .

XLIII.

1648.

Udriște Năsturel: Varlaam și Joasaf.

(ediția Odobescu incompletă, numai 40 pagini.)

Titlul după Ms. M. Eminescu din 1814.

Вїáца **шн** **пѣтрѣчѣрѣ** **ачелор'** **дѣн'трѡ** **сѣнїцїи** **кѣвѣи** **шн** **пѣрїи**
нѡщнн **Іарлаáм** **шї** **Іѡсáф** **ннѣáннлѡр** . **скрїсѣ** **де** **пре** **кѣ**
вїѡсѣла **шн** **сѣнтѣла** **пѣрїнтѣла** **нóстрѡ** **Іѡан** **Дáмаскїи** **пѣнтрѡ**
ѡлòсѣла **шї** **мжнтѣнїѣ** **сѡфлѣтелор** **ачелор**, **чѣ** **сѣ** **вор** **нѣвóи** **ѡ** **чѣтїи**

*) Glosă marginală: **Прѣстѣлѣи**.

кѣща чѣ кѣ вѣхрдѣ а лѣр, че ѣсте тѣлмѣчѣтѣ де пе словенїе
пре анмѣ рѣмѣнїескѣ де ѣдрице Нѣстѣрїа ал дѣнле лѣгофѣт.

Cap. I. Creștinarea Indienilor. (p. 5—8.)

Лѣтѣюл' кѣпѣ

Де лѣтѣрѣчѣ нїдїаннлор' пѣнтрѣ мѣртѣрїа лѣ стѣ апсѣлѣ
Обма. шн де лѣенир' лѣпѣратѣл' Индїей.

Цѣра [латѣрѣ] че се кѣмѣ Индїа, депѣрте ѣсте де Егїп-
пет'; шн ѣсте мѣре фѣарте, шн кѣ мѣл'цн вѣмѣнн, шн ѣсте лѣ-
кѣнѣрѣтѣ кѣ мѣрѣ. шн кѣ лѣчїн адѣнѣтѣрїн, пре кѣре шн
корѣвїй оѣмѣлѣ кѣтрѣ пѣрїцнле Егїпетѣлѣн; мѣрѣ пре оѣскѣтѣ
апропїаѣзѣ-се кѣтрѣ хотѣрѣлѣ кѣзѣлѣвѣшнлор', [перснлор']; кѣре
цѣрѣ вѣнїнѣарѣ де демѣл'т', кѣ лѣтѣнѣкрѣкѣл' тѣрѣвѣрїй ндо-
лѣц' лѣпѣклѣтѣ ерд, спѣрѣкѣтѣ де тот' шн нѣконтѣбаре спре лѣ-
крѣрїле пѣгѣнїшн.

Лѣрѣ кѣнд' ѣнѣл' нѣскѣт' фїюл' лѣ дѣмїзѣс. че ѣсте лѣ
сѣнѣл' тѣтѣлѣн. (лѣ. гл. а) нѣ ман пѣтѣ рѣвѣдѣ а'ш вѣдѣ зндн-
тѣра лѣн рѣвїтѣ де пѣкат'. чѣ дренїт' дѣнѣс кѣ а лѣн мѣсрдѣ
плѣкѣндѣ-се. лѣрѣтѣ-се мѣ ка нѣн. фѣрѣ де пѣкат'. шн нѣпѣрѣ-
снндѣ скѣднѣл' пѣрннѣтелѣн, сѣлѣшѣнѣтѣ-сѣкѣ лѣ вѣрѣгѣрѣ, пѣнтрѣ
нѣн. ка нѣн лѣ чѣрїорѣ сѣ не сѣлѣшѣнм'. де лѣ кѣдѣрѣ чѣ де де-
мѣл'т' сѣ не скѣлѣм'. шн де лѣ пѣкѣте сѣ не словѣзїм. прїн-
мнн'д' фѣчорїа чѣ де лѣтѣю.

Оѣм'плѣ дѣрѣ дернїтѣ нѣн, тѣатѣ сокотнн'ца тѣрѣпѣскѣ.
шн крѣче шн мѣарте лѣж. шн пѣмѣнѣтѣшнле лѣтрѣна кѣ черѣ-
цнле, чїодат' ле лѣпрѣнѣ. скѣлѣ-се де лѣтрѣ морїцн, шн ла
чѣрїор' кѣ слѣвѣ се лѣнѣл'цѣ, шн шѣзѣн'дѣ дѣ дѣрѣнїта мѣрїей
тѣтѣлѣн, трѣмѣсе дѣпѣ фѣгѣдѣнн'цѣ пре мѣнѣгѣнѣтѣорїа дѣхѣ,
лѣ вѣдѣре де лѣмѣвѣ де фѣкѣ, кѣтрѣ лѣшнш вѣзѣтѣорїн ѣче-
нїчїй лѣн [шн трнмїсѣ пре нѣ лѣ тѣате лѣмѣнле]. ка сѣ лѣмн-
нѣзе пре чѣн че шѣдѣ ла лѣтѣнѣкрѣк'(ѣл) [нѣпїнн'цїей]. шн сѣ-нѣ бо-
тѣзе лѣ нѣмеле тѣтѣлѣн, шн ал' фїюлѣн, шн ал' дѣхѣлѣн скнѣтѣ.

Де аколѣ, кѣмѣ-ш лѣарѣ оѣнїй ден'трѣншїй а стрѣвѣте
хотѣрѣлѣ рѣсѣрїтѣлѣн, ал'їїй але апѣсѣлѣн, ал'їїй а пѣтрѣче
пѣрїцнле деспре мїаѣзѣ-ноапте, шн деспре мїаѣзѣ-зн. ѣн'плѣн'дѣ-ш'
порѣн'ка че ле ерд порѣнчїтѣж.

Лѣтѣнче шн сѣнтѣл' Обма, фїнн'д' ел оѣнѣл' де лѣ нѣмѣ-
рѣл' чѣтїей ачѣлор' дѣн-спрѣ-зѣче оѣчїнїчн лї лѣ хс. трнмїсѣ
фѣ лѣ лѣтѣрѣ нїдїенѣскѣ, де ле проповѣдѣм мѣнѣтѣнѣтѣорѣ про-
повѣдѣнре; шн домнѣл' ажѣтѣн'дѣ-н. шн лѣтѣрнн'дѣ-н кѣвѣнтѣл',

кѹ сѣм'неле че мериѹтѣ пре шрѣма ꙗкѹцѣтѣбрилор' лшй, изгонѣтъ
фѣ ꙗтѣнѣкрикѣл' дръчѣскѣтъ, ши де ꙗ спѣркѣчѣиѣнѣ капишилор'
идолѣшѣ премѣнини дѣс-сѣ, кѣтрѣ несмннѣтѣта креднѣиѣж анпѣрѣс-сѣ,
ши ашд кѣ мѣннеле апостолѣлшй ским'вѣн'дѣс-сѣ де ꙗ пѣгѣнѣтѣтѣ,
ꙗпревѣнѣрѣс-сѣ лш х̄с. кѣ вѣтѣзѣл', ши пре ꙗчѣт' ꙗдѣлѣгѣн'дѣс-сѣ,
креиѣтѣ ши спорѣиѣ ꙗтрѣв некиновѣта креднѣиѣцѣ. шрѣ вѣсѣричи ꙗ
тѣтѣ пѣрѣиѣне сѣ знаѣиѣ.

[illegible]

Капль В.

Cap. II. (p. 19—21.)

Рѣспѣнѣнѣ по́ст'никѣл' зѣсе : де вѣрѣме че ꙗтроѣи ꙗ-
пѣрате, ꙗчпѣтѣра де ѡн' де-м' фѣ мѣ а нѣ вѣгд ꙗ сѣмѣ ꙗ пре-
чѣсте времѣн'ныче [трекѣодрѣ], ѡн' а мѣ ѡппи кѣ тотѣл' кѣтрѣ
нѣдѣждѣле вѣч'ннче, аскѣл'тѣ . ꙗ чѣле зѣле де деѣмѣл'т', кѣн'д'
ерам' еѣ ꙗкѣ тѣнѣр' кѣ крѣскѣтѣ, аѣзю оуѣ кѣвѣн'т' еѣн' ѡн'
де спѣнѣ [мѣн'тѣирѣ], ѡн' тѣрѣ ѡѣн' кѣ тотѣл' мѣ рѣппи ; ѡн'
а ѡѣн' аѣѣчере аѣнѣн'те, ка ѡ дѣнѣзѣсѣкѣ сѣмѣн'цѣ, се сѣдѣи
ꙗтрѣ ннѣма мѣѣ, ѡн' нѣдѣсѣпѣрѣцѣнт' ꙗзѣнт' ерд ꙗтрѣн'сѣ,
аѣѣтѣ кѣт' се ꙗрѣдѣчннѣ, ѡн' крѣскѣ, ѡн' фѣкѣ чѣсѣтѣ рѣадѣ
че вѣзн ꙗтрѣ мѣнѣ ; ѡрѣ тѣрѣ аѣѣѣѣн' кѣвѣн'т' аѣѣѣтѣ ерд :

Некниꙋзѣицѣй, зѣче, аѡ нѣракѣ ка ачѣста, де ашд нѡ багж
сѣмѣ лѡкрѡриле чѣле че сѣнѣтѣ, ка кѡмѣ нѣ арѣ фѣи . ѡрѣ де лѡ-
крѡриле карѣ нѡшѣ сѣнѣтѣ, ашд се цинѣ шѣ ле прѣимѣскѣ, ка
кѡмѣ арѣ фѣи . кѣ чинѣ нѣ аѡ гѡстатѣ дѡлачѡца чѣлорѣ че сѣнѣтъ, нѡ
поаѣте причѣпе фѣирѣ чѣлорѣ че нѡ сѣнѣтъ, ниѣ поаѣте при кѡмѣ ле
ва трѣче, адекѣ, сѣ ле цѣе аѣтрѡ нимикѣ, ши а сѣмѣ сѣ нѡ
ле баѡе.

Камъ дартъ кыкынтъ! ачѣла, пре кѣчничеле ши пре нека-
тинателе, лѣкрьши че сын'т', шръ пре кѣща, ши хрѣна, ши мин-
чинобса богъцѣ, ши чин'ст'к [слава] чѣщии лѣмъ камъ-ле, лѣ-
крьши че нѣ сын'т'. кѣтръ каре лѣкрьш' че нѣ сын'т', инема тѣ
рѣмърате, фѣарте рѣш ши амьарт' сѣш цин'тѣнт'. ши еш удѣ-
нѣмърѣ де ачѣлѣш' мѣ цин'емъ; че тѣрѣмъ ачѣлѣш кыкынт', не аче-

ТАТ' БОЛ'ДНН'Д' ПРЕ СѢФЛЕТѢЛ' МІѢ, РЪДИКЖ ПРѢ СТЬПѢНѢЛ' МІН'ТѢ,
СПРЕ АЛѢЦЕРѢ А МАЙ БІНѢЛѢЙ; ШР' ЛѢЦѢ ПѢКАТѢЛѢЙ ШІНН'Д' АПО-
ТРИВА ЛЕЦІЙ А МІНЦІЙ МѢЛЕ, КѢ ДРАГОСТѢ ЧІСТОР' ЛѢКРѢР' ДЕ
АИЧ', КА КѢ НЕЩЕ ЛАН'ЦѢР' ДЕ ФІЕР ЛЕГѢН'ДѢ-МЪ, РОБ' МЪ АЕѢ. ШРЪ
КѢН'Д' ВРѢ МІЛА ШІ БѢНѢТАТѢ МѢН'ТѢНТОРЮЛѢЙ НОСТРѢ ДМ-
НЗІѢ, А МЪ СКОАТЕ ДЕ А РОБІѢ. АТЪРН МІН'ТѢ МѢ А БИРѢЙ ПРЕ
ЛѢЦѢ ПѢКАТѢЛѢЙ, ШІ ДІШ'КІСЕ ШКІЙ МІЙ А ДЕСПЪРЦІЙ, БІНѢЛЕ
ДЕ А РЪѢ.

ІТѢН'ЧЕ АЦЕЛІГѢЮ АМѢ ШІ ВЪЗЪЮ КЪ ТОАТЕ ЧѢСТЕ ДЕ АИЧ'
ДЕШАРТЕ СЪН'Т', ШІ ТѢР'БѢРѢЛА ДѢХѢЛѢЙ. [КѢМ' ШІ ПРѢ АЦЕ-
ЛІПТѢЛ' ГОЛОМОНЪ ШАРЕ ШН'ДЕ АТРѢ СКРИПТѢРІЛЕ ЛѢЙ ЗІС-АѢ]
[ЕКАІС'. ГЛ. А.]

Сар. III. Nașterea lui Joasaf. (p. 31—36.)

Іл' Трійле КАПЪ.

ДЕ НАЦІЕРѢ ЛѢ ІѢАСАФЪ ШІ ЧЕ ПЕН'ТРѢ ДЪН'СѢЛ' ЧЕТИТОРІЙ
ДЕ СТЬЛЕ АѢ МЪРЪТѢРНІТ'.

ДЕЧ' АПЪРАТѢЛ' ФІИИД' АТРѢ АШЕЛЪЧІОНЕ, ШІ АТРѢ РѢ
СМИН'ТѢЛЪ КА АЧѢСТА, ІЪСКѢ-Й-СЕ ОУН' КОКОН' ПРѢ ФРѢМОС'. ШІ
ТОК'МА ДЕ АТР'АЧѢ ЛѢМИНАТЖ ФРѢМѢСѢЦЕ, ЧЕ АФЛОРІЙ АСѢПРЪ-Й,
СЕ СЕМНА ЧЕ ВРѢ СЪ ФІЕ ДЕ ДЪН'СѢЛ'; КЪ АШД ГРЪНІѢ ШАМЕНІЙ:
КѢМ' НІЧ' ШДІНІШАРЖ АТР'АЧѢ ЦАРЖ, КОКОН' ФРѢМОС' ШІ КѢВІУС'
КА АЧѢЛА НѢ СѢѢ АРЪТАТ'.

ІІРЖ АПЪРАТѢЛ' ДЕ МѢЛ'ТЖ БѢКѢРІЕ СЕ ШМ'ПѢ, ПЕН'ТРѢ НА-
ЦІЕРѢ КОКОНѢЛѢЙ. ШІ-Н ПѢСЕ НѢМЕЛЕ ІѢАСАФ'. ШІ СЪН'ГѢР' ЕЛ' МѢР'СЕ
ЛА КАПНІЦЕЛЕ ІДОЛЕЦІ, КА СЪ АДѢКЖ ЖРѢТВѢЖ ПРѢ НЕАЦЕЛЕГЪ-
ТОРИЛОР' ДМНЗІЙЛОР'. ШІ КѢН'ТЪРЪ ДЕ МѢЛ'ЦЕМІРЕ СЪ ЛЕ ТРИ-
МІЦЖ. НЕКѢНОС'КѢН'ДѢ ЕЛ' ЧІНЕ ІАСТЕ ТѢТѢРОР' БѢНѢТЪЦІЛОР'
АЧЕПЪТОРЪ АДЕВЪРАТ', КЪТРЖ КАРЕЛЕ СЪ КЪДѢ А АНЪЛ'ЦА
ЖРѢТВѢЖ ДѢХѢВ'НИЧѢСКЪ. ЧЕ ЛѢКРѢЛ' ШІ ТОК'МѢЛА НАЦІЕРІЙ КОКОНѢ-
ЛѢЙ, НЕАСѢФЛЕЦІЦИЛОР' ШІ СѢР'ЗИЛОР' ДМНЗІЙ СКРИНН'ДѢ-Ш, ПРЕ-
ТѢШТИН'ДЕНІАКЪ ТРИМЕТѢ А СТЪРН'ЦЕ МѢЛ'ЦІМЕ ДЕ НЪРОАДЕ ЛА
НАЦІЕРѢ ЛѢЙ. ШІ ЕРД А ВЕДѢ ШН'ДЕ СЕ АКѢРД ТОЦ' ДЕ ФРІКА А-
ПЪРАТѢЛѢЙ, ДЕ АДѢЧѢ ЧѢЛѢКЪ ЧЕ ЕРД ГЪТІТЕ ДЕ ЖРѢТВѢЖ. ЧІНЕ
КѢТѢ-Й ПѢТѢ МѢНА [КѢМѢ-Й ЕРД ПѢТѢРѢКЪ] ШІ ЧІНЕ КѢМ' АЕѢ АДРЪ-
ЗІНѢЛЪ [ЧІН'СТЕ] КЪТРЖ АПЪРАТѢЛ', ШІ МАЙ ВРѢТОС' СІН'ГѢР'
АПЪРАТѢЛ' Н АДЕМ'НА КЪТРЖ ДЪРѢІРЕ; КЪ ЕЛ' ФѢАРТЕ МѢЛ'ЦИ
ШІ МАРІ ЖѢН'ЧІ АДѢЧЕ ЛА ЖРѢТВѢЖ. ШІ АШД КѢ ТОАТЕ ГЛОА-
ТЕЛЕ СЪВЪР'ШІН'Д' ПРѢЗІНІКѢЛ', ПРЕ ТОЦІ-Й ЧІНІСТИ КѢ ДАРѢРИ,

къци ерѧ скѣтничѣи лѧй, ши къци ерѧ кѧ дерегъторѣй, ши къци ерѧ де шасте, ши къци ерѧ де чѣй пробци [можич'] ши невестѣици.

Иѣрж ла ачѣ зѣ де празникѧл' наѣиерѣи коконѧлѧй стрѣн-серѣ-се ла рпѣратѧл' еѣрѣаци алѣши, рѣѣцац' р философѣи хал'деѣскѧ, четитѧре де стѣле . ка ла . не . кѧ нѧмѣрѧл' . ши пре ачѣи-й пѣсе рпѣратѧл' апроѧпе де сѣне, де-й ртрѣвѧ, сѣ-й спѣе фѣеш' кѧреде де ртрѣн'шѣи, чѣ ва фѣ де коконѧл' че-й се нѣскѧсе.

Иѣрж еѣ сокотинѧдѧ мѧл'т', знчѣ . кѧ мѧре ва фѣ кѧ богѣ-цѣи ши кѧ пѣтѣрѣ . ши ва ртрѣче пре тѧци къц' лѧ рпѣрѣ-цит' манн'те де дѧнѣлѧ.

Иѣрж оѣнѧл' де ртрѣчѣи четитор' де стѣле, фѣннѧд' декѧт' тѧци мѧре рѣелѣит', зѣсе : ѡ рпѣратѣ ! пре мѣне деѣи кът' мѧ рѣѧцѧ кѧрѣсѣриде стѣлелор', ашѧ причѣп' : кѧмѧ стѧтѧл' коко-нѧлѧй че ци сѣкѧ нѣскѣтѧ дѧкѧм', нѣ ва фѣ ртрѣ рпѣрѣцѣи тѧ, че ва фѣ ртрѣл'тѧ нѧѧж, ши май еѣнѧж, ши ашѧ май мѧре кът' нѣ се поѧте спѣне . ши-м' пѧре кѧ ши чѧстѧ лѣѣе крѣи-нѣскѧ, че ѣ гонѣтѧ де тѣне, де дѧнѣлѧ сѧ фѣе рѣимѣтѧж . ши нѣ аѣиѣтѧ еѧ, кѧм' ачѣи сокотѣицѧж, ши нѧдѣжѧ де сѧ фѣе мѣиѣтѧж [мѣиѣиноѧсѧ].

Зикѧнѧдѧ ачѣстѣ четиторѣул де стѣле, ка ши чѣла де шѧѣиѣѧрѧж Барлаам (чѣс' . кг .) . нѣ кѧ четѣрѣ стѣлелор' гѣѣиѧ, ши немерѣи адеѣрѧл' . че дѧнзѣѧ кѧ чѣи че стѧ рпѣтрѣѧж, арѣтѧ адеѣрѧл', ка пѣнтрѣ сѧ се ѣ р лѧтѣри тот' рѣспѣнѣлѧ пѧгѣиѧлор'.

Иѣрж рпѣратѧл' дѣка лѧзѣи ка ачѣстѣ, кѧ грѣѧ рѣимѣи ачѣи спѣнѣре [вѣсте] . ши грѣѧ тѧѣи веселѣи лѧй.

Дѣчѣи зѧдѣи рѣ шѧш' деѣѣсѣѧ нѣѣе кѧрѣи прѣ фѣѧмоѧсе . ши ле мѣиѣрѣшѣѣи кѧ нѣѣе кѧмѣр[кѧсе] лѧмѣиноѧсе . ши аколѣ пѣиѣнѧд' пре кокон', порѣиѣи сѧ лѧкѣѧсѣкѧ аколѣ дѧпѧ оѣм-пѧлѣрѣ вѣрѣтей де рѣѣѣ . ши порѣиѣи сѧ нѣ ѧсѧж некѣѣрѣ . ши дѧскал' ши слѣѣѣи пѣсе лѧнѧж дѧнѣлѧ . тѣиѣр' кѧ крѣскѣтѧл, ши фѣѧмош' ла шѣрѧзѧ . ши ашѧ порѣиѣи лор', кѧм' немѣиѣкѧ де р лѧкрѣриде чѣле кѧ скѣрѣж але чѣѣиѣи вѣѣц', кѧре аѧѣк' ртрѣстѣѣѣѣи ши мѧѣѣнѣре, сѧ нѣ-й арѧте . нѣиѣи моѧртѣ . нѣиѣи вѣтрѣнѣѣеле . нѣиѣи воѧла . нѣиѣи алѣтѧ чѣѧ де р чѣлѧк' че сѧнѣт' кѧ скѣрѣж . ши кѧ грѣѣе . ши пѧтѧ кѧрѣмѧ веселѣи лѧй . че тот' че сѧнѣтѧ фѣѧмоѧсе ши де веселѣе, ачѣлѧк' сѧ пѣе нанѣиѣтѣ лѧй, ши сѧ-й арѧте ; кѧ кѧ дѣчѣлѧк' минѣтѣ лѧй рѧѧл'чѣиѧдѣ-се ши сѣтѣрѣнѧдѣ-се, нѣиѣи кѧм' дѣчѣи сѧ нѣ май поѧтѧ кѧѣѣтѧ де чѣлѧк' че вор' сѧ фѣе . ши кѧѣѣнѣтѧ мѧкѧрѣ кът' де рѧѣстѧ

де х̃с . ши де але лѣи . ꙗвѣцѣтѣрѣ , съ нѣ км'ва съ аѣзж ; къ
декѣт' тоѣте ал-ал'те , ачаѣста май вѣтѣос' гнѣдѣи съ аскѣнзѣ
де дѣнѣла' , темѣндѣсе де пророчѣрѣ четѣтѣорѣлѣи де стѣле .

Иѣрѣ де се вѣрѣ ꙗвѣмѣла км'ва де ꙗ слѣцилѣ лѣи , боѣлж .
порѣнѣи ал' скоѣте де грабѣ , ши ал'тѣ тѣнжѣрѣ фѣрѣмос' пѣиѣ ꙗ
лѣкѣла' лѣи , къ пѣнѣтрѣ немѣнк' , лѣкрѣ км' скѣрѣж съ нѣ вѣзж
ѣкѣи коконѣлѣи .

XLIV.

1650.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de rumănie.

(Rusinești 7158.)

† адек(ѣ) ѣѣ стан прѣклаѣ . ѡт рѣснѣиѣ скрѣем ше мѣр-
тѣресѣм . ꙗнѣрѣ ачѣст запис , къ с(ѣ) фѣе де мар(ѣ) кред(н)нѣ(цѣ)
ла мѣна дѣмнѣлѣи лѣ ѣѣрдѣке пост . снѣ . ѣг . жѣпан лѣ трѣфанѣда
нж бѣв вѣл вѣст . км' съ с(ѣ) цѣе , къ ам фѣст рѣмѣн , ꙗнѣ маѣ
денѣнѣте вѣрем км'мѣрат прѣ бан гѣт де пѣрѣнѣтел(ѣ) дѣмнѣлѣи жѣ-
пан трѣфанѣда вѣст . дѣч кънд аѣ фѣст акѣм ꙗн зѣлѣлѣ домнѣ
нострѣ ѣѣ матѣю коѣвод нѣѣ лѣѣат бан дѣла ѡ сем де ѡамен ;
дѣч вѣзѣнд ѣѣ атѣта нѣѣон , ше атѣта рѣѣтѣѣц , ше атѣта
грѣѣтѣте прѣ капѣтел(ѣ) нѣстрѣ дѣспрѣ домнѣ , ше дꙗн тоѣте
пѣрѣцѣлѣ , дѣч алѣта нꙗм акѣт , кар маѣ фѣч , чѣ ам пѣкат капѣла
ла поѣла дѣмнѣлѣи съ фѣѣ ѣѣр рѣмѣн км' ам фѣст ла пѣрѣн-
тел(ѣ) дѣмнѣлѣи , съ-ѣ фѣе рѣмнѣ (!) км' фѣчѣрен мѣн ше км' нѣпоцѣе
мѣн къц дѣмнѣзѣѣ вѣ дѣ , хѣхѣамнѣк стѣт(ѣ)тоѣре . ше пѣн-
трѣ кред(н)нѣцѣ мѣ-м пѣс ше нѣчѣте ; ш(ѣ) сѣѣ ꙗнѣтѣмѣлат де аѣ
фѣст мѣртѣрѣнѣ прѣ нѣм(ѣ) : боѣр хѣмзѣ пост . ѡт попѣнзѣлѣи ,
ше стан слѣж . ѡт мнѣиѣ , ше км' фѣе-сѣѣ дꙗрѣгнѣ пост . ѡт там .
ше стан сѣр (слѣѣер) ѡт тѣхѣ . ше дꙗн лѣкѣстѣн стан
пѣст . ше бѣнѣ ѡт там . ше станчѣла вѣ . пор . ше радѣла снѣ .
ѣг . станчѣла вѣр . ѡт ѣзѣнѣн .

пѣс . мѣца мѣр . днѣ . къ лѣт , зѣрнѣ .

Iscăliți:

станѣ слѣѣерѣлѣ . стан прѣк . станчѣла портѣрѣла . радѣла

хѣмзѣ лѣг . etc.

XLV.

1650.

(Collect. Gaster.)

Hrisov de vânzare.

(Butnaresti 7158.)

Идѣкъ єѢ впрѣ снѣ петко вт єѢтнѣрици скрнс-ам ачеста
 ал мѣѢ запнс, ка (сѣ) фѣѢ де марѣ кредитницѣ ла мѣна фрате-
 мѣѢ данчѣлѢн пентрѢ кѣс ѡм вѣндѢт в жѢм(ѣ)татѣ де
 погон де вѣѢ. дериптѢ бан гата Ѣг. д. пентрѢ кѣ нѡ ам вѣн-
 дѢт єѢ де а мѣ єѢн(ѣ) коѢ, денантѣ а тѢтѢрѡр фрацнлѡр, шн
 кѢ цнре а тѢтѢрѡр вичиннлѡр кѢм сѣ-н фѣѢ лѢн мошѣѢ шн
 фѣчорнлѡр лѢн, кѣц дѢмнѣзѣѢ н ва дѣрѢн. шн мѣртѢрѣѢ ѡ-
 минн єѢнн, анѢм(ѣ) поп васнлѣѣ, н поп андрѣн, н стоѡн добре
 чѣѢш, н молдовѣнѢл брат впрѣ, шн дѣма. шн ам скрнс єѢ
 дѢмнтрѢ грам. вт тѣрговнѣ. пнс ман. ѣ. днѣ, влѣт, зрнн.

Шн пентрѢ кредитницѣ не ам пѢс деѣетѣлѣ.

Iscăliți:

ЄѢ станчѢл вт єѢкрѣѣ. єѢ впрѣ. єѢ молдовѣнѢл

XLVI.

1650.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de rumânie.

(Rusinești 7158.)

† адек(ѣ) єѢ братѢл вт рѢсннѣри. скрнс-ам записѢл мѢѢ (!)
 сѣ фѣѣ де марѣ кредитницѣ. ла мѣна постѣлннкѢлѢн нѡрдѣкн. фн-
 чорѢл внстѣѣр(ннкѢлѢ)Ѣн трѢфѢнда. кѢм сѣ сѣ цѣѣѣ, кѣ м'ам вѣнѣ-
 дѢт дѢмнѣлѢн де єѢн(ѣ) коѢѢ мѣѢ. фѣѢр ннч ѡ снл(ѣ). шн
 кѢ цнрѣ тѢтѢлѡр фрацнлѡр мѣн, прѣ бан гата. ѡг. вѣ. сѣ-н
 фнѢ дѢмнѣлѢн рѢмѣн. шн коконнлѡр дѢмнѣлѢн. † вѣѣѣ. †-
 прѣѢн(ѣ) кѢ алѣлѣн мѣѣнѢш де рѢсннѣѣ. шн кѣн(д) м'ам ток-

мит. фост-аѢ мѢльци божри мѣртѢриѣ . ши ѣѢ братѢла пѣнтрѢ
крединца, пѢсѢ-м'ѣм дѣцѢтѢла, ши искѣлнтѢра . ши ам скрис ѣѢ
нен логфѣт, ѡт пѣвничѣни.

пис . мѣсце . мар . кн днн .

вѣлт , зрнн .

ѣѢ братѢла .

фѣсѣницѣ логфѣт
мѣртѢриѣ.

XLVII.

1600—1650.

(Ms. bibl. eccles. St. Nicolai Brasov. Ms. No. 167 qu.)

КѢнтеѣѢ (дѣ*) ла крѣчюнѢ.

Cântec de Crăciun.

Днн черю акоум' ѣѢ вниѢ ла вон . ши марѣ вѣсте споумѣ-
вѢю . ши марѣ вѣс(ѣ)лѣ вою вѣсти . днн карѣ нннмнѣ сѣ вѢр
вѣселн;

астѣзи Ѣн порѢокѢ мнѣѢ . дннтр'Ѣ вѣргѢрѢ (с)аѢ нѣскѢт
вѢлаѢ . порѢокѢла аше-н фѢрѢмос' ши кнтнт . прѣ вѣс(ѣ)лѣ токмнт;
акоум аѢ адоус вница . карѣ ла домнѢла аѢ фостѢ гѣтнтѢ .
коум ши вон сѣ трѣнцн . кѢ ѣах ꙗ фѣрикѣчюнѣ сѣ вѢ вѣ-
с(ѣ)лнцн;

ачѣс'та ва фн семнѢла: ѣка-н кѢл'катѢ ꙗ ѣсле . акол вѣцн
афла прѣ ѣлѢ . пѣ чинѣ н роднтѢ черюл' ши пѣмѣнтѢ(ѣла)
ачѣста н хс дзѢѢ . днн нѣкоѣ мѣнт(Ѣ)нтѢрю . ѣлѢ ва фн слѢ-
вѢзнѢтѢрю . днн' тотѢ пѣкатѢла скоцѢтѢрю.

дѣшкн(дѣ)-тѣ нннмѢ . дѣ вѣзн ман вннѣ, чѣл чѣ-н коул-
катѢ ꙗ ѣслѣх . ачѣла-н внзѢнтѢ, чѣлѢ ꙗ фнѢл' лѢн дзѢѢ;

а ѣлѢмаци сѣ нѣ воукоурѢмѢ . кѢ пѣсторѣн сѣ ꙗтрѢмѢ .
сѣ вѣд(ѣ)мѢ ч'аѢ датѢ дзѢѢ . днн драгѢстѣ лѢн кѢтрѢ нѢн;

роднтѢрюл' тѢтоурѢрах . кѢчѣ ѣцн аше ꙗ сѣрѣчѣ? кѢ т'ан
коулкатѢ прѣ фѢнѢ ѢскатѢ . доурѢннѢ ꙗтрѢ бѢн ши асннн?

нѢ-н ннмѣ ꙗ частѢ лоумѣ . чннѣ прѣ тннѣ сѣ прнѢмаскѢ .
ноу-н лѢк' кѢлѢншѢрѢ . нѣчн лѢгѢнѢ мѢнгѢѢтѢрю;

цѣѢ ѢрѢннѢкѢ ши тѢѢтѢ . фѢнѢ Ѣскат пѣрннѢ мѢлѣ . кѢчѣ
ѣцн тот крѢю фѣрнкатѢ . ѣтѢ акоу кѢт ѣцн сѣракѢ . Ѣ

*) Дѣsters în ms. și la scris de asupra.

тр'ача ацѣнтъ ачѣле . в . знае, ка съ се . рнгроапе лазьрь ши съ
се факъ ман мѣноунатъ менѣне . къ де-л вѣѣ фн тѣмьдоунатъ
дн . р боалъ, поуцинь меноуне вѣѣ хи фостъ; ырь къ чель . р
вис дин морци, скнѣе са съ арьтъ поутѣрникъ ши вироуи-
тору маре, ши . рпѣратъ мориѣн . пинтр'ачѣ ноу мѣрсе наннте
де патроу знае, ка съ арѣте, къ де аре хи ши . р патроу пѣрци
съ рѣшкнрь троупоул' шмоулоуи дѣка моаре . ырь доумзъоу
поате съ-лъ стрингъ ырьши . ртр'оуна, ка ши пре лазьрь . ши
зис(е) ырь оучини(чи)лоръ сын : лазьроу, соцоуль ностроу доу
адоурмнть . ноу зисе к'аоу моурнть, че доу адоурмнть . кѣче-
къ скриптоура, пѣкътосоулоуи ши некрединчосоулоуи зиче к'аоу
моурнть, къ съ доукъ . р моуичнае де вѣчи . ши пинтроу къ
мергоу . р моуичи ши . р педѣпсъ, зиче к'аоу моурнть . къ ман
винне аре хи фостъ лоуи съ н'аре хи . ривннать пре лоумѣ . ыр'
дерѣнцилоръ, кѣчекъ мергоу . р винеле ши . р вниць де вѣчи,
ачелора ле зиче домноул' ноуман, к'аоу адоурмнть . пинтр'ача
ши хс зиче лоуи лазьрь, ка (!) доу адоурмнть . веѣци крѣцини-
лор! къ хс зиче мориѣн, дерѣпте адоурмире, ыр оучиничи ле
пѣрѣ, къ ле зиче пинтроу адоурмирѣ де сомноу . пинтр'ачѣ
рѣспоуисърь : доамне, де ва хи адоурмнть, ыр съ ва скола .
атоуичи домноул хс дѣка възоу, къ ноу пречепъ коувѣнтоул'
лоуи, ле зисе ыр : лазьрь доу моурнть ши мѣ боукоуръ пинтроу
вон . ноу мѣ боукоуръ де модртѣ лоуи, кѣче к'аоу моурнть .
че мѣ боукоуръ пинтроу вон оучиничи мѣн, къ веци веѣѣ
чюдеси ши веци крѣде . веѣѣ-веци кнпоул' рѣѣрѣи мѣле .
ши веци крѣде, къ сѣмтоу еоу доумнезъоу, ртроу тоата поу-
тѣринкоу . веѣѣ-веци, коумъ ноуман коу оу коувѣнтъ ва . р
вѣе мортоул', ши въ веци адеверн, къ еоу . рсоуми пре мине мѣ
вою . рвѣе . ши глас(ѣ)ль короу доузи мориѣн ла зна де апон,
ши съ воръ скоула дн . р гропи . пинтроу вон мѣ боукоуръ,
оучиничи мѣн, къ въци веѣѣ, къ ноу ва съ поатъ шпри гро-
апъ пре лазаръ . веѣѣ-веци коумоу ноу ва поутѣ модртѣ съ
стѣ . рнаннтѣ . рѣѣц(ъ)тоуриен мѣле . боукоуроу-мѣ пинтроу
вон, ка съ пречѣпеци, къ еѣ н'амъ фостъ аколо ши цѣоу де
модртѣ лоуи лазаръ . коумоу зисе хс къ н'амъ фостъ аколо?
ши домнезъоу, есте не коупринсоу . къ доумнезъоу есте . рн
тоатъ лоумѣ . оунде-лъ каоуци аколо-лъ афли . оунде-лъ черн
аколо-ци дѣ . къ дмзъоу есте . рн тѣтѣ (!) чероуль ши . рн тотъ
пѣмжнтоуль, . р тоатъ марѣ, . р тоате фаптеѣѣ, . р ыраше, . р
сате . ыаре оунде ши . рн че локъ вери кѣоутѣ пре доумнезъоу,
аколо-л вери афла . даръ коумоу зисе хс къ н'аоу фостъ аколо?

домноу'л' ностроу . іс . хс . доу алоу'ть доаш фнри : ши доумне-
 зьмскъ ши шмен'тскъ . фост-доу шмоу деплинъ, ши доумне-
 зьоу деплиноу . дечи лоуи доумнезеоу есте токмала съ хне
 .р тотоу локоуль . шрь шмоулоуи дин часть есте-и токмала :
 аша кьндоу-и рнтр'оу локу, аюр'т съ ноу хне, пинтр'ач'т хс ка
 оу дм'скоу че ера, .ри тотъ локоуль ера ши .р вноаніе ши .р
 каса лоуи лазаръ ера . ка оу шмоу шрь ачин ноу ера . деч'и
 вни хс .р вноаніа оунде ера лазаръ морть, де патроу знае
 .р гроапъ .ргоу'паты . вноаніа ера апроапе де іерсанмъ . ши
 моу'лици жидови съ адоунасе, ка с(ъ) мьнгъ пре марѳа ши
 пре маріе, пинтроу моарт'т фрьцини-сеоу, лоуи лазаръ . шрь
 дака съ апропне хс . ши цноу маріе ши сороу-са марта, .р-
 даты съ скоуларъ, ши еширь .рианнт'т лоуи, ши д'ткь-л' възоуръ
 кьзоуръ ла пичоареле лоуи, де съ .ркинаръ . ши коу лакрьми
 гръне ши зича : доамне, де-и хи фостъ анче, фрателе ностроу
 н'аре фн моу'ритъ . че ши акмоу цнмъ, кь шр' кьтъ съ ан чаре
 де ла доумнезьоу да-ц-ва ціе дм'скоу . ши зис(е) лор хс : .р-
 вие-ва фрате востроу . шрь зис(е) марта : ціоу доамне, кь ва
 .рвие . че атоу'нчи ка .рвие, кьндоу воръ .рвие тоци морціи,
 ла зїа де апон . гръи ен : еоу смтъ .рвие'а ши вїаца, кь коу
 зиса ма воръ .рвие тоци морцини чен дин в'тчи, кь коу поу-
 т'кр'т м'т смттоу тоате вїи, кьте-съ .р черю ши пре пьмьнтъ .
 ши чела че ва кр'тде .р мине, съван аре ши моу'ри .р троупоу,
 шрь .р софлетъ ноу съ ва таме . зиче-и хс : зьоу зикъ вом :
 кь чинне ва кр'тде .р мине ши .р коувинтел'т м'тле ноу ва
 моу'ри .р в'тчи . шрь зис(е) . хс : коу адеварьтъ марѳо доу
 моу'ри(т) фрат'клъ тьоу, шр де вери кр'тде .р мине ноу те
 т'тме кь ва фн морть де тотъ .р моу'нчи . крезн марѳо коу-
 моу-ци зикоу еоу ? атоу'нчи рьсноу'нсь марѳа ши зис(е) : крезъ
 доамне, ши еоу амоу крезоу'тъ кь еїи хс . фїюль лоуи доумне-
 зеоу, чела че ан виннтъ .р лоу'ме, ши .рели пре пьмьнтоу,
 ши ние ноу те коу'ноаце . шр доумноуль хс . д'ткь възоу пре
 марѳа, ши пре маріе пьнгьндъ . ши тоці кьці съ адоунасе
 аколо, съ шцаръ .рнтроу сине ши зис(е) : оунде аци .ргоу'паты
 пре лазаръ ? ши доу доаръ нѳ іїїа ель гроапа лоуи лазаръ .
 чела че ціоу ши кьндоу доу моу'ритъ ? ноу .ртрееъ кь доаръ
 ноу цне, че пинтроу съ-и ар'тте, съ маргъ тоци коу .рнсоу'л
 съ-ль петр'ткь пьнъ ла гроапъ, съ казь чюдеса, че вртъ съ факъ .
 ши д'тка .рнтрееъ оунде л'аці .ргоу'паты . шрь ен зисеръ : вино
 доамне ши вези . атоу'нчи хс . лькръмъ . кьчекъ ера шмоу де-
 плинноу, ка ши нон коу троупоу шменескоу . пинтр'ачъ лькръмъ

ши сь шцѣрь пинтроу моа(ртѣ) примитиноулоуи сьоу лазарь.
 ши дѣка вѣни ла гроапъ соуспинъ аетроу сине ши зисе : лоуаци
 (п)атра . доу доарь ноу поутѣ хс . сь ш а пѣатра ши сь ш
 рѣдиче коу поутѣрѣ са? поутѣ свенціе сд сь факъ ши ачаства,
 че пинтроу чм ле зисе лоръ сь ш рѣдиче, ка дѣн вороу аотре-
 ба аци шаменн воузоут-доу коу шкѣн сьн? ар ен сь зикъ : ши
 пнатра коу мьноуриле ностре ш амоу рѣдикать . ши дѣка
 зис(е) хс сь рѣдиче пнатра . марь марѣа грѣн : доамне, къ ва хи
 апоуцитъ . къ мѣ снмтоу патроу зиле де кьндѣн а гроапъ .
 ши марь зис(е) ен хс : доу ноу ц-амъ зис еоу, къ де верн крѣде
 верн вѣдѣ слава лоуи доумнезѣоу, доу ноу ц-амъ зис, къ еоу
 снмтоу доумнезѣоу, ши почю сь аѣю пре фрателе тѣоу, че-н
 апоуцитъ ши де патроу зиле а гроапъ, че ши пре морцини
 чеа че-с морци дн. а вѣчн ши снмтоу ноуман царьнъ, ши пре
 ачеа почю сь-н аѣю . ачѣстѣ дѣка зис(е) хс . ши дѣка лоуарь
 пнатра, де при гроапъ, атоуичн ши рѣдикъ шкѣн сьн а соу-
 соу, кьтръ черю . ши зис(е) : моуацѣмескоу-ци цѣ пѣринте, къ
 мѣ аскоулаши, къ еоу шѣоу къ де тѣе поуроуре мѣ аскоуаши.
 че пентроу нѣроаделѣ, че стаоу анчѣ шиш ачаства, ка сь крѣзъ
 къ м'ан тремис тоу . ши доупъ ачѣ коу глас маре стрнѣ ши
 зис(е) : лазьре, еши афарь! ш мненѣне ши поутѣра лоуи доум-
 незѣоу! ноу зис(е) : скоаль, саоу аѣе, саоу рѣдикъ-те дн а морци.
 че ка ши кьтръ оуи вѣоу грѣн : еши афарь лазарь! ши адати
 еши мортоуль афѣшатъ прѣсте мьнѣ ши пр(е)сте пичюаре,
 ши фаца лоуи легать коу пѣизъ соушцире . атоуичн зис(е) лор
 хс : дезлегаци-ль, ши лѣсаци сь сь доукъ . аши-въ вон коу
 мьноуриле воастре-ль дезлегаци, сь ноу зичѣци апон, къ амоу
 аѣисѣу пре алтоуль . моуаши дн а жѣдовин, че ера аколо кре-
 зоуръ а хс дѣка възоуръ ачаства че фѣкоу хс . дѣчн токмала
 ачѣстоуи празникоу де астьзи каре доузитъ (!), юѣицѣн крецини.
 арисъ поуциле (!) коувинте ман аскоулаши коу тоатъ нинма,
 кът сь лоуаши ши пласть депаннъ де ла доумнезѣоу, пин-
 троу троѣда вострь . ачѣсть лазарь, пре каре аѣнсь астьзи
 хс . скріе свѣта скриптоуръ де ель, к'аоу фѣсть фѣчоръ де фарею
 (I. — рисѣю) че л'аоу кемать снмонъ . ши доу фѣсть драгъ
 лоуи хс фѣартѣ пинтроу вьндѣцѣле лоуи, ши пинтроу кре-
 динца че авѣ кьтръ хс . марь жидовин ка неѣе рѣн ши за-
 вѣстничи че ера, дѣкк възоуръ, къ пинтроу лазарь сь доучѣ
 моуаши ши кредѣ а хс . фѣкоуръ сватоу, сь оуичнъ ши пре
 лазарь . марь ель дѣка принсе де вѣсте сватоула лор фоуцин,
 ши се доусе а штровѣоуа кнпроулоуи . доуп'ачѣ апостоаин

херотонисн-лоуи, де ель съ воукоурарь ши-л поусьрь епскопоу
 рнтр'о четате че съ кема китеа . аколо н доусь пр(чи)ста,
 рнкъ пнь ера свенцїе са вїе, де н д'кде оу вьшнмьнтъ; каре
 вьшмьнтъ фькоус(е)-ль прста рнсьши коу мьноурнле сале .
 ьрь лазарь д'ека-ль ркїсе хс . л . де ан лькоуи ркеаци пре
 лоуме . ши ниче-днниур н'лоу рьсь, адоукьндоу-ши аминте
 де амароуль морцїен, ши де фрика моуичилорь . ши нимнка
 н'лоу споус дн рн ьдь . ьаре хс ноу-ль льсь съ споуе, кьчекь
 симтоу пр'е рфрикошате моуичиле ьдоулоуи . ьаре оуита-
 се де фрикь мара (!) че вьзоусе . ьрь нон, ш гришицїн лоуи хс
 ьтъ коу ацїоторїюль лоуи хс . амоу трекоутъ.

Propovedanie din Jeremia c. IV, v. 3—4.

(Fol. 8a—9a.)

Проп(о)веданіе ѡт ермїе гл . д . сѣ . г . д . :

Ѳраци-въ волах ѡгор ноѡ ши нѡ съмьнареци р спин . тьм-
 ци-въ рпр'кцѡр домнѡ(ѡ)н ши въ лѣпѣдаци нѣтьер'к рпр'к-
 цѡрѡ а нинини востр'к; коум мьнїе м'ѣ съ нѡ съ апринзъ ка
 фокоуи, ши съ нѡ арзъ аше, ка съ нѡ ш потъ ниме стьнѣе пьнтрѡ
 рьвтате фаптелур востр'к.

рченїе.

Пре блскнтоуи домнѡ дѡмнѡзѡ, кар'к аше де кѡ крединцъ
 портъ гриже ностр'к, каре аше де кѡ гриѡре не доженѣе пре нон,
 ка съ не феримъ де рьвтат'к чех виннторѣ, кар'к неч(е) кьндѣ
 нѡ принтр'алтъ, че пр'к винеи(е) нострѡ не чартъ.

Кѡм сингоур сѣнцїе-са зиче ртрѡ ачѣсташн кап : ермїе . д . кѣ .
 невоуиъ естѣ дѣх . . . нне(?) мах; пр'к мин'к нѡ мь кѡносѡ [нѡ
 кред мїе], фїн неѡни симтъ ши фьрь де рцел(е)сьтѡрь; мьндрь
 симтъ а фач(е) рѡѡ, ьрь а фаче вин'ѣ симтъ нешиѡторн.

Че ьре че вин'к наннте : сѣ . кѣ . кѡ . кѣ . кѡ . кѡ . кн . : де вою
 кьѡта пьмьнтоуи, ьтъ кь естѣ лѡкрѡ дешертъ ши пѣстнїю . ьрь
 съ вою кьѡта черюрилѣ, неч ш лѡминъ нѡ аѡ . де вою кьѡта мѡн-
 цїн, ьтъ кь трьмѡрь ши тоат'ѣ мьгѡрилѣ съ клѣтескъ; де вою
 кьѡтаѡ, ьтъ неч ѡн ѡм нѡ естѣ ши тоат'к пасьрилѣ черюрилур
 мергъ.

Де вою кьѡта, ьтъ ачѣстѣ циноутъ грасѡ естѣ пѣстнїю, ши
 тоате ьраши(е) симтъ здробент'к, пинтрѡ домнѡ ши пинтрѡ

априндере мѣнѣн лоуи .: кѣ аше зиче домноула : пѣстинѣсѣ-ва (!)
 тотѣ пѣмѣнтоула, пинтрѣ ачѣахъ нѣ ва аѣ атѣичи сѣршенѣ . дѣпѣ
 ачѣахъ ва пѣнѣ пѣмѣнтоула ши сѣ вор .рѣнека черюриле дѣ сѣс,
 кѣм аѣмъ грѣнѣ, кѣм аѣмъ гѣндѣнѣ, неч мѣмъ пѣрѣт рѣс; ши
 дѣспрѣ ачѣахъ нѣ мѣ вою .ртошрѣ (1. — тоарѣ).

Ѳше-и дѣ марѣ априндере мѣнѣн лѣн дѣмнезѣсѣ, кѣ дѣ трѣн(?)
 перирѣ лѣкрѣ естѣ мѣнѣ лѣ дѣсѣсѣ, кѣндѣ .рѣпѣ а ардѣ; ши дѣч
 грѣмѣдѣскоу ман мѣатѣ лѣмнѣ аѣ пѣкатѣлѣур прѣ ахъ, дѣ ачѣ
 ехъ ардѣ ман кѣ марѣ перирѣ.

Ши ман нантѣ (!) нѣ .рѣчатѣ дѣ а ардѣре, дѣ нѣ w вом нон
 [нон] стѣнѣ кѣ крѣдиниѣ днрѣпѣ (1. — пѣ) кѣ .рѣрнарѣ дѣ-
 плинѣ, ши коу .рѣвнарѣ внѣцѣн, кѣ сѣспинѣрѣ смѣртѣ дѣла нинѣмъ,
 ши коу рѣгѣчюнн.

Ѳчасть мѣнѣ апринѣсѣ а лѣ дѣзѣсѣ [нон коу марѣ доуерѣ(e)]
 .рѣтрѣ ачасть вреѣмѣ дѣ акоум ман вѣртѣс снѣциѣмъ, кѣ сѣ
 априндѣ спрѣ нон; кѣ дѣпѣ чѣхъ с'аѣ апринѣсѣ wдѣтѣ мѣнѣ лѣн
 дѣзѣсѣ, кѣ пѣатрѣ поучѣсѣ, чѣхъ .рѣвѣцѣтѣ а пѣкатѣлѣур; дѣпѣ ачѣахъ
 фортѣ с'аѣ лѣцитѣ ши с'аѣ нѣлицѣтѣ парѣ марѣ.

XLVIII.

с. 1650.

(Letopiseŭl Nicolae Kostin Ms. Gaster începutul sec. XVIII, folio 234 fol paginate;
 fol. 229—232. cf. Ms. bibl. centr. No. 24 începutul sec. XVIII, fol. 120b—123b
 Letopiseŭtele Ţării Moldovei ed. M. Kogălniceanu. I, Iaşi 1852. Apend. IX,
 p. 55 urm.)

Гимнѣн дѣскалѣа.

Originea lui Despot Vodă.

Пѣнтрѣ ачѣста Дѣспѣт вѣдѣ, дѣ нѣдѣ с'аѣ нѣждѣрѣтѣ ши
 .р чѣ кнѣ ш-аѣ скѣс нѣмѣ дѣ дѣмнѣ.

Пѣнтрѣ дѣмнѣа ачѣстѣн Дѣспѣт вѣдѣ, лѣтописѣцѣа чѣа
 молдѣвенѣскѣ фѣартѣ прѣ скѣрт скрѣе . кѣ нѣмай чѣ арѣтѣ кѣм
 аѣ вѣнѣтѣ Дѣспѣт днѣ цара лѣшѣскѣ кѣ wѣстѣ стрѣнѣнѣ, ши
 с'аѣ ловѣтѣ Ѳлѣнѣандрѣ вѣдѣ, (ла Берѣе, ши аѣ вѣрѣнтѣ прѣ
 Ѳлѣнѣандрѣ вѣдѣ) ши л'аѣ гѣнѣтѣ пѣнѣ ла Хѣшѣ, ши дѣ-
 чѣй с'аѣ .рѣтѣрѣсѣ ла Ѳшѣ, нѣдѣ wѣ чѣтѣтѣ вѣдѣдѣчѣй мѣ-
 лѣтѣка дѣ дѣмнѣ, ши wѣ пѣс нѣмѣ : нѣн' вѣдѣ, ши арѣтѣ кѣцѣй
 аѣн аѣ дѣмнѣнтѣ; шр дѣ лѣкрѣриле ши рѣзѣолѣле ачѣстѣа, чѣ с'аѣ

ФЪКЪТЪ РЪЗНАЛЕ ЛЪИ, НИМКА НЪ РЪСЕМЪКЪЗЪ, НИЧЪ ДРАТЪ ДЪ ЧЕ
РЪДЪ ИСТЪ.

Ир асминълэй Оуръке еврникъла, врьндъ съ арате ачастъ
пукъсте а лэй Диспвт май дешкис, шй май адектъратъ,
фривънъндъ извадиле, ас чититъ ла крвникърюл лешискъс, къ-
реле есте извадит де Биласкй кронникърюл; ши де аколо афълдъ
май дешкис де Диспвт, ас скъс ачастъ повкъсте, че в скрйем:
къ есте дин встровъла Гамъс де нъреркъ са, шй към с'ас фрйй-
тенитъ къ Ласкй, ши ас венитъ къ васте спре Молдова, ши
ас гонитъ пре Планъандръ вадъ, шй ас апъкатъ скавнъла, шй
дъчйй твоте пре рънд към скрйе ман сус, фсъ май адектъратъ
нъ-а аратъ, де внде с'ас нждъркътъ, ши към ш'ас скъс нъме
де доминйе.

Пр (ѣ) Емїѡн даскаѡла, вѣндѣ кѣ адѣвѣрѣтъ, ка съ
мѡчѣ адѣвѣрѣ шн доведѣн ачѣст ѡкрѣ, май аѡс, шн май
дѣшкѣс пѣнтрѣ Дѣспѡт вѡдѣ, чѣтїндѣ изѡѡдѣнѣ, ам черкат
шн ам аѡлатѣ изѡвѡдѣл кѣрѣлѣ кѣзмѣтъ (!) ла крѡнїкарѣѡл лѣ
шѣскѣ, карѣ ѡстѣ май дѣнантѣ, дѣ Гѣагнїн Пѣнѣандрѣ прѣ лѣмѣтъ
латїнѣкасѣтъ, шн дѣчїѡ дѣ прѣ ачѣла изѡвѡдѣ-л'ѡ изѡвѡдїтъс Мар
цїк Пѣшѣѡвскїѡ дїн лѣмѣтъ латїнѣкасѣтъ прѣ лѣмѣтъ лѣшасѣтъ,
шн дѣѡѡѡ шн ѣс ам снѣїтъс кѣ вѡїнїцѣтъ, дѣ ам изѡвѡдїтъс дѣ
прѣ ачѣла изѡвѡдѣ прѣ лѣмѣтъ рѣмѣнѣкасѣтъ ачѣстѣтъ пѡвѣстѣ
а лѣн Дѣспѡт: дѣ ѡндѣ с'ѡ изѡдѣрѣтъс шн ꙗ чѣ кнѣ ш'ѡс
скѡс нѣмѣ дѣ дѡмнїѣ.

ПинтрѸ ачѸста ДиспѸт скрѸе МарцикѸ ПашкѸвскѸй, кронни-
карѸюл лѸшескѸ : кѸ варѸ-кѸнд аѸ фѸстѸ Ѹн ДиспѸт варн-ка-
риле, лѸкѸиндѸ ла МѸладѸва, Ѹм дѸ чинѸте шн дѸ фѸлѸс фѸ-
артѸ, карилѸ рѸрѸ нимѸйка н'аѸ фѸстѸ мѸн жѸс дѸ кѸтѸ чѸй
дѸ фрѸнтѸ, авѸндѸ шн Ѹн непѸт, анѸме БаснѸйкѸ . ачѸста ДиспѸт
шн кѸ непѸтѸ-сѸѸ, вѸйндѸ ПѸнѸандрѸ вѸдѸ ла дѸмнѸе, дѸ фрѸйка
лѸй аѸ приѸцѸтѸ дѸ рѸ царѸ, кѸ тоатѸ авѸркѸ сѸ, шн аѸ трас
спре РѸм, ѸндѸ нѸ мѸлатѸ врѸме трѸкѸндѸ, аѸ перѸтѸ непѸтѸл
лѸй ДиспѸтѸ ла Ѹн рѸзеѸю ; шн дѸ акѸлѸ мѸтѸндѸ-сѸ ла
ѸстрѸѸѸ, ш'аѸ кѸмпѸратѸ ѸчинѸ шн с'аѸ ашѸзѸтѸ . ѸндѸ нѸ дѸпѸ
мѸлатѸ врѸме, аѸ мѸрѸтѸ шн ДиспѸт, шн рѸмѸйндѸ-й тоатѸ
авѸцѸлѸ лѸй пре мѸна слѸцилѸр салѸ ; шн фѸйндѸ ѸнѸл динтрѸ
слѸцѸй дѸ рѸдѸ грѸкѸ, анѸме ХѸраклѸ, карѸ ерѸ мѸн дѸ фѸлѸс
шн мѸн дѸ чинѸте дѸкѸт тѸѸцѸй, шн мѸн крединѸѸс ла ДиспѸт,
дѸкѸт тоатѸ слѸцилѸ салѸ, фѸйндѸ шн Ѹм истѸц ла фѸйре, шн
лѸ минѸте аскѸцѸтѸ, аѸ кѸемѸтѸ пре тѸѸц тѸѸварѸнѸй сѸй, пе
слѸцилѸ лѸн ДиспѸт, шн лѸ зѸис : фѸрацилѸрѸ ! ѸтѸ стѸпѸнѸ-

нострѣ мѣри, шѣ авѣрѣкѣ лѣи тоатѣ пре мѣнѣе ноастре рѣмѣсѣ; шѣ мѣтѣ кѣмѣ-н шенчѣюл ла ачѣста лѣк, кѣ дѣка модрѣ шмѣл, шѣ нѣ ва авѣ фѣчѣрѣи, сѣв алтѣ рѣдѣ, мѣ рѣмѣшѣица мѣртѣлѣи жѣдекѣтѣрѣи тоатѣ; шѣ акѣм дѣ вѣр шенчѣи дѣ моартѣкѣ лѣи Дѣспѣт, вѣр вѣи дѣ вѣр лѣ (1. лѣа) тоатѣ авѣ-цѣа стѣпѣнѣ-нострѣ, шѣ нѣи вѣм рѣмѣнѣкѣ кѣ нимѣка . мѣ дѣ вѣи вѣрѣ, сѣ мѣ аскѣлатац пре мѣи, шѣ сѣ фѣдѣц кѣм вѣю зѣче еѣ, нѣи фѣрѣ гѣижѣ вѣм фѣи дѣнтрѣакѣлѣ, шѣ авѣцѣа стѣпѣнѣ-нострѣ нѣи ш вѣм пѣжнѣѣи, нѣман сѣ пѣиимѣици ѣи кѣвѣнт чѣ вѣ вѣю зѣче: ка сѣ мѣ мѣртѣрѣици кѣтрѣ тѣиц, кѣ сѣнтѣ непѣтѣ лѣи Дѣспѣт, шѣ Дѣспѣт лѣ мѣрѣтѣ шѣ авѣцѣа лѣи пре мѣна мѣ лѣ рѣмѣсѣ; шѣ сѣ мѣ пѣрѣци ла жѣдекѣтѣи, кѣм нѣ вѣю сѣ вѣ пѣтѣскѣ симѣрѣиѣ, кѣ ѣи нѣ шѣи кѣ Басн-лиѣ непѣтѣл лѣи лѣ пѣрѣтѣ ла рѣзѣѣю; чѣи вѣзѣндѣи, кѣ мѣ мѣртѣрѣици, кѣ сѣнт непѣтѣл лѣи Дѣспѣт шѣ мѣ пѣрѣци пѣнтрѣ симѣрѣи, вѣр кѣдѣ кѣ аѣвѣратѣ, кѣ сѣнт непѣт лѣи Дѣспѣт шѣ нѣ вѣр лѣа авѣцѣа стѣпѣнѣ-нострѣ; чѣ-мѣи вѣр зѣче, сѣ вѣ пѣтѣскѣ симѣрѣиѣ . дѣчѣи вѣм рѣпѣрици тоатѣ авѣцѣа дѣи пѣрѣиѣ, шѣ еѣ вѣи лѣса сѣ лѣац вѣи тѣиц чѣ ва фѣи, нѣмай мѣи сѣ-мѣи дац катастѣишнѣи шѣ записнѣи, кѣтѣ сѣнтѣ тоатѣ, шѣ чѣва бѣи дѣ кѣлтѣмѣлѣ, кѣтѣ вѣи вѣи рѣдѣрѣ вѣи . кѣ вѣа шѣ нѣ сѣнт еѣи дѣ нимѣка ачѣлѣ хѣртѣи, нѣиѣи вѣ сѣнт нѣиѣи дѣ ш трѣкѣ, шѣ дѣчѣи не вѣм рѣшѣиѣ кѣриѣ рѣкѣтрѣ рѣ ва рѣдѣрѣтѣ дѣмѣзѣи . ѣи кѣ тѣиц пѣиѣмѣрѣ ачѣстѣи кѣвѣнтѣи, шѣи н сѣ жѣрѣрѣ, кѣм нѣ нѣмай рѣнаѣнтѣкѣ жѣдекѣтѣиѣиѣи, сѣв кѣтрѣ алѣи шѣмѣиѣи, чѣ шѣи пѣнтрѣалѣи цѣрѣи кѣ-л вѣр мѣртѣ-рѣиѣи кѣм ѣстѣ Баснлиѣ(ѣ) непѣтѣл лѣи Дѣспѣт . ашѣ, мѣиѣиѣи-гѣиѣндѣи рѣтрѣачѣста кѣи Хѣраклѣ, тоѣарѣиѣи сѣи лѣ мѣрѣи ла жѣдекѣтѣиѣи, дѣ лѣи пѣрѣтѣ, кѣм лѣи шѣпѣиѣи еѣ симѣрѣиѣи, шѣи еѣ л тоатѣ авѣрѣкѣиѣи-сѣи, рѣгѣндѣи-сѣи, ка сѣи пѣрѣиѣасѣи, сѣи лѣ пѣтѣкѣсѣи симѣрѣиѣи . шѣи ашѣ лѣи фѣкѣт, кѣ дѣп(ѣ) чѣи лѣи мѣртѣрѣиѣиѣи, кѣм ѣи рѣзѣатѣи еѣ, пѣрѣиѣиѣиѣи(сѣи) сѣи лѣ пѣтѣкѣсѣи симѣрѣиѣи, лѣи рѣпѣриѣиѣи тоатѣ авѣцѣа лѣи Дѣспѣт, шѣи еѣ лѣи апѣкѣтѣи катастѣишнѣи шѣ записнѣи, рѣиѣи кѣиѣи лѣи фѣиѣтѣи шѣи дѣиѣкѣи, хѣиѣиѣи дѣи дѣиѣи лѣи Баснлиѣи, непѣтѣл лѣи Дѣспѣтѣи, кѣриѣи пѣиѣи ла рѣзѣѣю; шѣи лѣи лѣатѣи шѣи дѣи бѣии шѣиѣи-чѣи, ка сѣи фѣи дѣи кѣлтѣмѣлѣ, шѣи рѣпѣиѣиѣиѣи нѣиѣиѣи тѣиѣиѣиѣи сѣи, ѣи зѣи: Хѣраклѣ Басн(ли)ѣи непѣтѣл лѣи Дѣспѣт, лѣиѣиѣи нѣиѣиѣи чѣиѣи, чѣи пѣиѣи ла рѣзѣѣю.

XLIX.

c. 1650.

(Ms. bibl. centr. No. 10, folio IX nepag. + 309 + 46 foi paginate.)

Pavel Ștefănescul Gramatic: Chronograf

(Strângere noaă).

Predoslovie. (Fol. Ia—Ib.)

Челор' четитѡри шѡ аскѡлатѡри тот' бѡнеае дела дѡмнѡхъ пофѡтѡм.

Стрѡжѡцере нѡаѡ, съ кѡмѡ картѡк ачѡста, стрѡс кѡрѡк синѡх скрѡсѡ мѡлате истѡрѡй лѡате, шѡ адѡнѡте дѡтрѡ(!) алате кѡрѡци, че скрѡе стрѡжѡ де зѡдѡирѡк лѡмѡй кѡ тоѡтѡж подоѡба шѡ фѡрѡм-скѡца, шѡ пѡнтрѡ зѡдѡирѡк ѡмѡлѡн, кѡм л'аѡ зѡдѡит' дѡмнѡхъ ден пѡмѡжѡтѡхъ. кѡ тоѡте алате лѡкрѡрѡни черѡци шѡ пѡминѡтѡци, ле фѡкѡ дѡмнѡхъ кѡ кѡвѡжѡтѡл, саѡ кѡ порѡнка са; ѡрѡ пре ѡм, адектѡ пе адѡм л'аѡ знѡит кѡ мѡнѡле сѡле, кѡм шѡ пре еѡва ѡ аѡ тѡпѡсѡт, фѡмѡе ден коѡста лѡй адѡм; пѡнтрѡ ачѡла л'аѡ шѡ чѡнѡстѡт', шѡ аѡ дѡт' сѡптѡхъ аскѡлатѡрѡк лѡй, тоѡте лѡкрѡрѡиле де пре пѡмѡжѡтѡхъ; ѡрѡ пѡнтрѡ неаскѡлатѡрѡк, кѡм л'аѡ скѡс ден рѡю афѡрѡж, шѡн порѡнѡй, съ съ хѡрѡнѡскѡхъ, кѡ трѡдѡхъ шѡ кѡ ѡстенѡлѡж. шѡ кѡм с'аѡ фѡмѡлѡит ѡмѡнѡй пре пѡмѡжѡтѡхъ, шѡ ѡитѡрѡж, шѡ пѡрѡсѡр(ѡхъ) пре дѡмнѡхъ, шѡ фѡмѡлѡциндѡхъ съ рѡѡтѡхъциле стрѡх ѡмѡнѡи, фѡекѡхъ дѡмнѡхъ пре тоѡци кѡ потѡп де апѡхъ, нѡмай ѡнѡл Нѡе кѡ трѡ(н) фѡчѡри аѡ сѡн рѡмасѡхъ де потѡп, кѡм фѡл фѡѡцѡхъ дѡмнѡхъ. н прѡчѡла.

Ѳѡнѡждѡрѡк пѡнтрѡ Ѳѡраѡм, шѡ Исѡак, шѡ Іѡкѡѡ кѡ фѡчѡрѡй сѡй, шѡ пѡнтрѡ Мѡнѡси кѡм фѡл трѡмѡисѡхъ дѡмнѡхъ, ла Фѡраѡн. фѡпѡрѡтѡл Ѳѡгѡпетѡлѡй, шѡ кѡте черѡтѡр дѡде дѡмнѡхъ егѡптѡнѡлѡр, пѡнѡхъ аѡ слѡѡѡсѡт пре нѡрѡдѡл лѡн Изѡраѡл, шѡ кѡм фѡн трѡкѡхъ пѡсте мѡрѡк рѡшѡе. нпрѡч.

Ѳѡнѡждѡрѡк пѡнтрѡ Исѡс а лѡн нѡнѡ. шѡ пѡнтрѡ ѡѡдектѡтѡрѡй, апѡй фѡпѡрѡцѡй лѡн Изѡраѡл: Саѡл, Дѡвѡд, Саѡлѡмѡн шѡ алѡци пре рѡнѡд, карѡ кѡм ш'аѡ кѡмпѡтѡт вѡмѡца шѡ фѡпѡрѡцѡл, чѡне аѡ цѡнѡт' порѡнѡчиле лѡй дѡмнѡхъ, шѡ ѡѡнѡчѡиле несѡминѡтѡте, ачѡла кѡ бѡне шѡ кѡ чѡнѡсте ш'аѡ пѡтрѡкѡтѡхъ вѡца. ѡр фѡнѡнѡхъ.

теле сале . спре каре лѣкрь рог пре дмнѣъ съ-ц д'к кѣетъ вѣн,
съ паници дѣсвръшит' лѣкрь ачѣста, четнид ши аскѣлтѣндъ
кѣ сънѣтѣте . аминь .

де ени контѣрю юѣтѣлѣн четнѣрю .

Павел граматик .

Legenda prorocului Jeremia. (Fol. 65 b—66 b. *)

Пентрь Іерсѣм, ши пентрь Іереміа пророк, ши пентрь Барѣх
ши Івемелех .

Ши шинд Іереміа дела' мпѣратѣл, ѡр аѣ чепѣт а пѣнице
ши а тѣнгѣн Іерсѣмѣл, ѡрѣ дмнѣъ аѣ снѣ кѣтрѣ Ёрминѣ :
Іереміѡ! съ те сколи ши съ-ц ѡй ѡченичій тѣй, пре Барѣх ши
пре Івемелех шѣреїй мїей, ши съ ши ден четѣтѣ Іерсѣмѣлѣй,
къ вѣю съ ѡ потѣпѣскѣ, пѣнтрь пѣкателе норѣдѣлѣй че лѣкѣ-
ѣскѣ .ртрѣнѣса; ши с(ѣ) нѣ зѣбѣвїци, че съ те грижѣши май
кѣрѣнд, съ ши аѣарѣ, пѣнѣ нѣ сосѣще пѣтѣкрѣ халденлор,
[ши съ вор лѣдѣа, къ ѡ аѣ добѣндит кѣ пѣтѣкрѣ ши кѣ тѣріа
лор]**) . ши съ нѣ те кѣпрїнсѣ ши пре тїне съ пїей кѣ дѣншїй . ши
снѣсъ Іереміа пророк(ѣл): доѡмне! ѡртѣ-мѣ съ грѣѣскѣ кѣтрѣ
тїне . шї-й сѣс(ѣ) дмнѣъ: грѣѣще . снѣ-аѣ Іереміа : дмне! вѣсѣ
къ вей да четѣтѣ ачѣста пре мѣнѣле халдїнлор, ши съ вор
лѣдѣа къ ѡ аѣ добѣндит, кѣ тѣріа лор . че ман ени съ-й фѣчїй
потѣп сѣнїїа та сѣнгѣр, ка съ нѣ съ лѣдѣе ѣй кѣ тѣріа лор .
ѡр дмнѣъ аѣ снѣ кѣтрѣ Іереміа : Іеремїе, сѣргѣѣще де ши май
кѣрѣнд аѣар(ѣ)! ѡр халдени нѣ съ вор лѣдѣа; къ пѣнѣ нѣ
вою дѣшкїде ѣѣ порциле четѣцїй, ѣй нѣ вор (пѣ)тѣ .ртра .

Іѡрѣ Іереміа аѣ мѣрсѣ ла Барѣх ши ла Івемелех, ши не
мїкѣ нѣ вѣсъ съ спѣе лѣй Івемелех, пѣнтрь къ ера фѣркѣс, че
нѣман лѣн Барѣх аѣ спѣс . ши лѣжд Іереміа пре Барѣх аѣ
ртрѣтѣ .р вѣскѣрка Гнїнѣлѣй, че ера фѣкѣтѣ де Голомон
рпѣрат . ши рптрѣжд Іереміа ши Барѣх аѣ фѣкѣт рѣгѣ кѣтрѣ
дмнѣъ ши пѣжнѣсѣрѣ мѣлтѣ, ши желїрѣ сѣнтѣл Гнїн, ши
тѣт Іерсѣмѣлѣ .

Іѡрѣ кѣндѣ фѣ .р ѣ чѣсѣри де нѣапте, кѣм фѣ кѣрѣнтѣл
лѣй дмнѣъ, вѣнїт-аѣ Іереміа ши кѣ Барѣх ла зїдїюлѣ четѣцїй,
ши аѣсїрѣ глѣсѣри мѣлте де вѣчнїме ши вѣсѣрѣ .рѣери погѣ-
рѣндѣ-се ден чѣрю, кѣ фѣклїй апрїнсѣ амѣн(ѣ), ши стѣтѣрѣ

*) cf. 1682.

**) ditografiat de mai jos.

пре зидюриле четъциѣ . ши въсѣждѣ Іереміа ши кѣ Барух, пре
 ꙗ҃цери погорѣждѣ кѣ фѣклѣи пре зидюри, аѣ ꙗ҃цѣштѣ амѣждѣи а
 пла҃нѣце кѣ амар, ши зисѣръ амѣндон : доамне ! ведем, ши
 крѣдем кѣвѣжнѣтѣла тѣѣ, че ан зис : кѣ нѣ вор авѣ ий нѣче ѡ
 пѣтѣре, съ а четѣтѣк Іерсѣимѣлѣи пе мѣна вѣрѣжмѣшнѣлор,
 пѣнѣ нѣ вѣи дѣшкнѣе порѣнѣе, пѣнтрѣ пѣкѣтеле нѣастрѣ . ши
 зисѣ дѣмнѣсѣѣ : Іереміѡ ! тѣ съ ѡи пре тѣт' норѣдѣлѣ мѣѣ, пре Із-
 ранѣтѣнн, ши съ мѣрѣи кѣ дѣжнѣшѣи ꙗ҃ рѣѣіе ла Евѣнѣлѣи, ши
 съ-и мѣжнѣгѣѣ кѣ кѣвѣнѣте бѣнѣ, аѣѣкѣждѣ-ле амѣнѣте, кѣ ѡрѣ-и
 вою мѣжнѣгѣѣ, ши кѣ вѣрѣме ꙗ҃и вою мѣжнѣтѣи ден рѣѣіе . зисѣ-аѣ
 Іереміа : доамне ! че вою фѣче пѣнтрѣ вѣшмѣнѣтеле, ши ѡдѣрѣле
 чѣле скѣмпе а сѣнтѣлѣи Гѣѡн ? съ ле даи, зисѣ дѣмнѣсѣѣ, тоѣте
 ꙗ҃ пѣмѣжнѣт, ши съ зисѣн ашѣ : аскѣлѣтѣ пѣмѣнѣте дѣ кѣвѣжнѣтѣлѣ
 лѣи дѣмнѣсѣѣ, чѣлѣи че тѣѣ ашѣсѣт пѣсте апѣ, съ-ѣи фѣіе амѣнѣте
 ши съ пѣзѣѣѣи ачѣсте ѡдѣрѣтѣ ши вѣшмѣнѣте а сѣнтѣ кѣсѣи
 лѣи дѣмнѣсѣѣ . ши зисѣ Іереміа : дѣмне ! дѣрѣ кѣнѣе вѣсѣрѣчѣи че ле
 вою фѣче ? съ ле ѡи, зисѣ дѣмнѣсѣѣ, ши съ ле арѣнѣн чѣре соѣре,
 ши с(ѣ) зисѣн : съ ле ѡи тѣ соѣре асѣпра тѣ, ачѣсте кѣи ши фѣ-
 дрѣте съ-ѣи фѣіе амѣнѣте, пѣнѣ кѣждѣ те ва ꙗ҃трѣѣл дѣмнѣсѣѣ пѣнтрѣ
 дѣжнѣсѣле . ши ѡрѣ зисѣ Іереміе прѣрок : доамне ! че вою фѣче лѣи
 ꙗ҃вѣмнѣлѣх крѣднѣнѣѣсѣлѣи мѣѣ, кѣрѣле мѣѣ слѣжнѣт' кѣ дрѣптѣте,
 ши м'аѣ скѣс дѣи грѣѣпа чѣк аѣжнѣкѣ а ѡѣмнѣнѣлѣр чѣлор мѣрѣи,
 че м'аѣ фѣст вѣгѣт' Гѣдѣкѣ ꙗ҃пѣрат ? кѣ нѣ мѣ'р ѣи ѡѣ съ вѣсѣѣ
 пѣрѣрѣк Іерсѣимѣлѣи, кѣ ѣсте ѡм фѣдрѣте фѣрикѣс . зисѣ-аѣ дѣмнѣсѣѣ :
 съ-л трѣмѣиѣи кѣ ѡ кѣшнѣиѣ ла вѣѣ ꙗ҃грѣпѣи . ѡрѣ дѣ те ва ꙗ҃трѣѣа
 чнѣѣѣлѣ, съ зисѣѣ, кѣ л'ѣи трѣмнѣс съ аѣѣкѣ смѣкѣнѣе дѣла вѣѣ
 ꙗ҃грѣпѣи . ши дѣ-ѣи ва зисѣе чнѣѣѣлѣ : че-ѣи' сѣжнѣт бѣнѣ смѣкѣнѣе
 ѡрѣ тѣ съ зисѣн, кѣ ашѣ аѣ зисѣ дѣмнѣсѣѣ : дѣ смѣкѣнѣе че ва
 аѣѣче ел, вѣи съ даи норѣдѣлѣи кѣрѣѣр вор фѣи бѣл'нѣѣи, ши
 кѣжт' вор мѣжнѣка дѣ ачѣле смѣкѣнѣе, ꙗ҃дѣтѣ съ вор тѣмѣѣѣи .
 ши дак(ѣ) ва мѣрѣе ла вѣѣ ꙗ҃грѣпѣи, еѣ ꙗ҃л вою аѣдрѣмѣи аѣѣѣ,
 пѣнѣ че съ ва ꙗ҃тоарѣе норѣдѣлѣ ден рѣѣіе, дѣла Евѣнѣлѣи .
 ѡрѣ Іереміа прѣрок дѣпѣ кѣвѣжнѣтѣлѣ лѣи дѣмнѣсѣѣ, аѣ ꙗ҃трѣт
 ꙗ҃ Гѣѡн, ши аѣ лѣѣт' ѡдѣрѣле ши вѣмѣжнѣтеле, аѣѣкѣ сѣнтѣлѣ
 кнѣѣѣт, кѣ сѣнтѣле лѣѣсѣѣѣи, кѣрѣле лѣѣ дѣт дѣмнѣсѣѣ лѣи
 Мѣнѣи ꙗ҃ мѣнѣтеле Гнѣѣѣ, ши сѣнтѣлѣ прѣстѣѣл чѣлѣ дѣ мѣѣт
 пѣрѣѣѣ, ши сѣнтѣлѣ скѣѣѣннѣк, ши ле дѣѣѣ тоѣте пѣмѣжнѣтѣлѣи
 съ ле поѣрте дѣ грѣѣже . ѡрѣ аѣѣа зисѣ ꙗ҃ рѣѣѣрѣтѣлѣ соѣрѣлѣи,
 лѣжнѣ Іереміа кѣнѣе сѣнтѣлѣи Гѣѡн лѣѣ арѣнѣкат спѣре соѣре .
 ши зисѣ кѣтѣрѣ ꙗ҃вѣмѣлѣх : съ мѣрѣи пѣнѣ ла вѣѣ ꙗ҃грѣпѣи, съ
 аѣѣѣи смѣкѣнѣе . ѡр ꙗ҃вѣмѣлѣх ꙗ҃трѣѣѣ, дѣ че трѣѣѣѣ-ѣи сѣжнѣт смѣ-

кінеле? царъ Іереміа ѿѿ спѣс, прекѹм .рл .ркъцасѣ дмнѣѣѣ.
царъ Барух ѿѿ сіс дмнѣѣѣ, съ нѣ-л м .р роеіе кѣ джн'сѣл, ши
л'аѣ лѣсат прекѹм фѣ кѣжнтѣлѣ лѣй дмнѣѣѣ.

Шй ши Барух ден четѣте, ш'аѣ атрат атр'о піцере, съ
нѣ вѣсѣ перірѣ четѣцін Іерснимѣлѣн; ши дѣчій нѣмай вѣсѣ
пре Іереміа пророк, пѣнѣ кжнѣ с'аѣ аторсѣ ден роеіе цар ла
Іерсним.

Царъ Іевемелех а мѣрсѣ ла кіа Ігріпій, ши аѣ кѣлс смо-
кіне, кѣм л'аѣ ркъцат Ереміа пророк ши пѣрчеснѣ съ кіе,
н с'аѣ фѣкѣт а адормѣ, фінѣ атрѣ аміасѣ-си, ши кѣлѣн-
дѣсѣ съ аципаскѣ сѣнт ѣмера ѣнѣ пѣм, ши пѣсѣ кошница
кѣ смокіннѣл, сѣнт кап .ши фѣ адормѣт аколѣ тѣкма шѣпте-
сѣчн де ай .ши-л акоперн аколѣ дмнѣѣѣ пентрѣ рѣга Іереміей
пророк, пентрѣ съ нѣ май вѣсѣ рѣсѣпа ши прада Іерснимѣлѣн.

Impărăția Sultanilor: Mehmet, Ahmet, Mustafa, Osman și Murat.
(Fol. 309 a — 309 b.)

Апѣръціа лѣй Мехмѣтѣ, фѣчорѣл лѣй сѣлтан Мѣрат' . кап . сѣ.
Стѣтѣ апѣрат' сѣлтан Мехмѣт', ши апѣръцін . ѣ . ай кѣ ѣн кѣм-
пѣт, ши кѣ пѣче .р сілеле лѣй, ши болѣвнѣдѣсѣ аѣ мѣрѣт'.

Апѣръціа лѣй сѣлтан Іхмѣт' . кап . сѣ.

Дакѣ аѣ мѣрѣт' сѣлтан' Мехмѣт' . апѣръцін фію-сѣѣ сѣл-
танѣ Іхмѣт' . дѣ . ай тот кѣ пѣче . ачѣстѣ .рпѣрат' аѣ зиднтѣ ѣн
мечѣтѣ фѣартѣ мѣре ши фѣрѣмос, кѣ патрѣ минарѣле .р патрѣ
кѣрнѣри а мечѣтѣлѣн, рѣалѣ пестѣ сѣмѣ, ѣнде съ сѣе хѣѣтѣ де
стрѣгѣ; ши .р лонтрѣлѣ мечѣтѣлѣн .ркъ ман снтѣ доѣж
минарѣле, ши лѣстѣ лѣкрѣ мнѣнѣтѣ ши фѣрѣмос, ши де мѣре
лѣстѣ мѣй кѣт' ста Ѣѣфѣ . шѣй пѣсѣ нѣмеле : ахмѣтіа, пре
нѣмеле сѣѣ, ши аѣ мѣрѣт' ши елѣ.

Апѣръціа лѣй сѣлтан Мѣстафа.

Дѣпѣ моартѣ лѣй сѣлтанѣ Іхмѣт', стѣтѣ .рпѣрат' сѣл-
тан' Мѣстафа, фѣратѣ лѣн сѣлтан Іхмѣтѣ, ши ерѣ блѣндѣ
ши мнѣстѣнѣ . ши кѣм стѣтѣ .рпѣратѣ, рѣатѣ трѣмнѣсѣ де
словѣсі тоѣте .ркнѣсѣрнѣлѣ мн тѣмнѣцѣлѣ, ши .рѣла ла вѣдѣре
прнѣ тѣтѣ Царѣгѣдѣлѣ . цар фінѣдѣ лшѣ блѣндѣ л'аѣ мѣз-
лѣт' де апѣръціе, ши аѣ пѣсѣ .р лѣкѣл лѣй пре фѣратѣсѣѣ
сѣлтан Ѣсман, ши апѣръцін пѣтрѣ ай.

дѣм шире, кѣ часть скрисоре а ноастрѣ . кѣм аѣ венит ѿ-
нанитѣ ноастрѣ честѣ шм, анѣм(е) андроник кѣ сорориле сали,
соломѣа ши вѣрвара ши ѣн фрате а лор накѣл, пентрѣ ш па-
гѣе(ѣ) че аѣ фѣкѣт андроник кѣ соѣиле сали, накѣлѣн зенрѣн
кѣнд кѣ кѣзачѣн . ши аѣ принсѣ де фаци ѣнѣлате ла дѣншѣн,
дош кѣпе де арѣинтѣ ши шѣпте-зечн де лѣн . дѣчн ѣѣ пѣрѣт
накѣл зенрѣ ла мѣрѣа-са водѣж . ши ѣѣ дат платничн, ши ѣѣ
пѣс ла ѿнкисоарн . дѣчн кѣ алатѣ н'аѣ авѣт кѣ че плѣти, че аѣ
дат а лор парѣн де учинн(ѣ), дин сат дин дѣрмѣнѣнѣн цѣмѣ-
тате . ши дин сат дин краѣѣнѣнн (!) а патра парте . ши дин сат
дин кичѣра а патра парте партѣ лѣн, ши сѣрориле лѣн че скрѣе
ман сѣс, аѣ дат пѣрѣнѣн лор, пентрѣ фрате-сѣѣ, ка сѣ-н юшѣ-
рѣзе дин неѣѣ че аѣ авѣт . ши ѣѣ тѣѣтѣла армаш, ѣм дат ши
ѣм словозит дин кисоарн пѣ кѣѣѣнтѣла мѣрѣн сали лѣн водѣ,
пѣнѣ сѣ ѣа принде ши соѣѣа лѣн, гангорашко боеѣн . дѣчн нон
дѣѣка-м вѣзѣт кѣ аѣ венит ѿнанитѣ ноастрѣ, ши с'аѣ токмит
де аѣ дат ачѣле пѣрѣн де учин . ам фѣкѣт накѣлѣн зенрѣн
ачѣѣѣ скрисоарн, ка сѣ-н хѣе де крединѣѣ, ши сѣ-ш фак(ѣ) ши
дѣрѣѣс доѣнѣнѣн . ѣр пентрѣ крединѣѣ, нон ам искѣлѣнт, ши
ам пѣс пѣѣнѣнѣн ка с(ѣ) сѣ цѣе. ѣ ѣс ѿт ,зрѣѣ . юл . ѣ . дѣнѣ.

LI.

1651.

(Collect. Acad. Rom.)

Schimbare de moşii.

(JaşI 7159.)

Ѳдеѣѣ ѣѣ геѣѣргѣе мареле пѣха(р)ник, скрѣѣ ши мѣртѣрѣсѣскѣ,
кѣ чест запис ла мѣѣѣ . кѣм м'ам токмит, кѣ дѣмнѣлѣн, кѣ
григорашко прѣѣжесѣл, меѣелѣнѣѣрѣѣѣл чѣл маре, ши ам фѣкѣт
скѣмѣѣтѣѣрѣѣ ѿнтре нон де ѣѣнѣ кѣѣѣ ноастрѣ, кѣ але ноастре
дѣрѣпте учинѣ, ши кѣмпѣрѣѣтѣѣн . ши ѣм дат ѣѣ дѣмнѣсале
прѣѣжесѣлѣн мѣлѣнѣѣрѣѣѣл, але мѣле дѣрѣпте учинѣ ши кѣм-
пѣрѣѣтѣѣн, цѣмѣтате де сат де тоѣѣнѣн, че ѣѣѣѣ ѿ цинѣтѣла
хѣрѣлѣлѣн, ши а треѣ парте де сат де кѣскѣннѣ, че ѣѣѣѣ ла
цинѣтѣла рѣмѣнѣлѣн . кѣ (!) лѣкѣла де хѣѣѣѣѣ (l. хѣлѣѣѣѣѣ) ши де
мѣѣн, ши кѣ тѣѣт венитѣла . ѣрѣ дѣмнѣлѣн мѣѣ дат мѣе скѣмѣѣ-

кѣтъ-й дѣ дѣстойникъ ѡалтїра, ши дѣ трѣжъ . ртѣю дѣ дѣ-
стойникѣ ши лѣѣда ѡалтїрїй.

Павель апстль . рн адбаш картѣ ла тумооен глав . г .
сх . зї . чѣ зїчѣ грѣндѣ дѣспрѣ тобатъ скриптѣра сѣнтъ а лѣцїи
нобаш : тобатъ скриптѣра дѣ дѣмнѣсѣ-й рѣсѣфлатъ, шї-й дѣ
фолось спрѣ рѣѣцѣтѣрѣ, спрѣ чертѣре, спрѣ дожѣнъ, ши спрѣ
рѣѣцѣтѣрѣ картѣ-й . р дерептѣте . ман вѣртѣсь кѣ пѣнтрѣ
рѣѣдѣра скриптѣрнѣшр, нѣдѣждѣ съ авѣм . кор . глав . еї . сх .
д . ачѣста тоатѣ кѣ адѣѣтѣр съ пот зїчѣ дѣспрѣ ѡалтїре . кѣ
ѡалтїра ште рѣсѣфлатъ дѣ дѣѣль сѣнтъ, пѣнтрѣ ачѣм-й
картѣ сѣнтъ; оѣна дин кѣрциѣ сѣнте а лѣцїи вѣкї, шї-й дѣ
фолось спрѣ рѣѣрїра крѣдинїѣй крѣцинїѣн . кѣм съ арѣтѣ
динтрѣ ачѣста, кѣ хс ши апслїи лѣй адѣкъ мѣртѣрїй мѣлте,
дѣспрѣ мѣлте лѣкрѣри, дин ѡалтїре . ртрѣ лѣѣм нѣбаш . хс
врѣндѣ съ арѣте кѣ мѣсѣа нѣ-н нѣман фїюл лѣй дѣд, адѣсѣ кѣ-
винтѣлѣ лѣй дѣд . рнантѣ, карѣлѣ-с скрїсѣ . р ѡал : рѣ . сх . а :
зїсѣ дмнѣл дмнѣлѣй мѣѣс н прѣча . р карѣ кѣвинтѣл(ѣ) кѣмѣ
прѣ хс . кѣ-й дмнѣль лѣй дѣдѣ; маѣ . кв . сх . мѣ .

Шрѣ дѣпѣ рѣѣрѣ лѣй хс . врѣндѣ а арѣтѣ оѣѣнїнѣшрѣ
сѣй, кѣ мѣсѣей н сѣлѣ кѣзѣтѣ а кинѣй, ши а рѣѣм дн . р мѣрци
а . г . зї, ши а проповѣдїи . р нѣмѣлѣ лѣй, покѣнїца ши یرтѣ-
чїѣмѣ пѣкѣтелѣшр тѣтѣшр лнмѣнѣшрѣ, адѣчѣ мѣртѣрїи нѣ нѣ-
май дѣлѣ Моисѣ ши дѣла прѣрчїи, чѣ ши дин ѡалтїре . ашнѣ-
дѣрѣ ши апслїи мѣртѣрїсѣскѣ дин ѡалтїре . Пѣтрѣ апсль . р
проповѣдѣнїѣ лѣй дн . ртѣй, карѣм фѣкѣ . р Іерслїм . р зѣа дѣ
Рѣсѣлїи, кѣтрѣм мѣлїнѣмѣ Жїдѣнѣшрѣ, врѣндѣ а арѣтѣ кѣ
Іс . прѣ карѣлѣ-л рѣстїгнїрѣ ште хс . аѣ мѣсѣа . адѣсѣ дин еї,
ѡал . сх . і . аї . р карѣлѣ прѣрчѣѣшѣ дѣспрѣ рѣѣѣрѣ лѣй хс .
р дѣн . в . сх . ко . ши шрѣ Пѣтрѣ врѣндѣ а . рнтѣрї Ілтѣнїи
р крѣдїнїца лѣй хс, карїи یرѣ атѣнчїи рѣшкїраѣ . р Пѣнтѣ, . р
Гѣлѣѣѣм, . р Кападокїѣ . р Ісїѣм, ши . р Евѣанїѣ : ртрѣалтѣ прѣрчїй
карѣлѣ адѣчѣ дѣспрѣ хс, адѣчѣ кѣвинтѣ дѣн ѡалѣм : рзї . сх . кв .
оѣндѣ знч(ѣ) : пїѣтра карѣм нѣ ш сокотїрѣм зндїтѣрїи, ачѣста фѣ
кѣпѣлѣ оѣнѣгїлѣй . карѣ кѣвїнѣтѣ хс . цїїнѣдѣ кѣ съ скрїсѣ дѣспрѣ
елѣ, лѣ адѣсѣ . рнѣнїтѣм пѣнѣшр ши вѣтрѣнїлѣшр, мѣ . кѣ . мѣ .
Павель апсль, ашїїждѣрѣ . р Інтїнѣхїѣм, повѣстїнѣдѣ . р сѣнагїѣга
Жїдѣнѣшрѣ, врѣ съ арѣте кѣ Іс . карѣлѣ аѣ фѣбѣтѣ рѣстїгнїтѣ
р Іерслїм ште хс, аѣ мѣсѣа, адѣчѣ мѣртѣрїѣ дѣн . в . ѡал .
сх . з . знѣнѣдѣ : фїюль мѣѣс цїи тѣ, ıѣ асѣжзї тѣ нѣскѣю;
ши дѣн еї ѡал . сх . і . зїчѣ : нѣ вѣрїи дѣ сѣнтѣль тѣѣ съ вѣзѣ
пѣтрѣїѣнѣ . шрѣшї Пѣрѣлѣ врѣндѣ съ арѣте, кѣ шмѣль съ

рдеркѣнтъ рнаинта лѣи дмнзѣх, ден кредѣнѣцъ . адыче рна
инте кѣвинтѣе лѣи дѣдѣ, ден' ѡал . ла . сѣ . в . динтр'ачѣста
ден тоате, поате вѣдѣ съвѣи чѣне, къ хс . ши апсѣи лѣи ас
цинѣт' ѡалтирѣ, скриптѣрѣ сѣнтѣ.

Psalm 18. (Fol. 30a—31a.)

ѡалома дѣдѣи.

Кѣвѣнтѣе лѣи дѣдѣ дѣтѣ май мѣрѣи кънтѣтѣорѣлорѣ.

1. Чѣрюрѣе спѣи' слава лѣи дмнзѣх, ши фѣиѣе мѣнѣлорѣ
лѣи вѣстѣе тѣрѣе. 2. Сѣа зѣиѣи из'ѣвѣнѣе кѣвѣн'т, ши ноѣпта
нопѣи спѣне рцѣлѣпѣи. 3. Нѣи глѣе нѣи кѣвинте, оуѣде съ нѣ
сѣ аѣзѣ глѣе лорѣ. 4. Спрѣтѣтѣ пѣмѣнтѣе ши вѣѣста лорѣ*),
ши пѣнѣ р марѣнѣе лѣи глѣи глѣи лорѣ, пѣе сѣрѣлѣи кѣртѣ
ртрѣ лѣе. 5. Ши еѣ кѣ оуѣ мѣе шиѣи дн къмѣра сѣ, вѣ
кѣртѣ-сѣ кѣ оуѣ пѣтѣрѣи, алѣргѣн' ртрѣ кѣла сѣ. 6. Дн мар
ѣи чѣрюрѣе шиѣи лѣи, ши рѣнѣрѣи лѣи пѣнѣ ла мѣрѣи
нѣе пѣмѣнтѣе,**) ши нѣи чѣне съ сѣ асѣнѣе дѣ къл'дѣра
лѣи. 7. Лѣи дмнѣи ртрѣгѣ, ртрѣе сѣфѣе; мѣртѣи
дмнѣи кредѣнѣе, рцѣлѣпѣе порѣбѣи***). 8. Порѣнѣи
дмнѣи дерѣи, вѣсѣнтѣе нѣи; порѣи дѣмѣи кѣ
рѣтѣ, лѣмѣнтѣе окѣлорѣ. 9. Фѣи дмнѣи кѣрѣтѣ, рѣмѣ
нѣ пѣнѣ р кѣе; цѣдѣрѣе дмнѣи аѣвѣрѣе, р дерѣи
ден прѣнѣ. 10. Май дѣи-сѣ дѣ кътѣ аѣрѣ, ши дѣтѣ' аѣрѣ
мѣлѣ-лѣмѣи†); ши май дѣи дѣтѣ мѣи ши дѣтѣ
стрѣдѣ фѣгѣи. 11. Сѣга тѣ рѣ съ лѣмѣнѣе дѣнтрѣ
лѣе; ши р пѣнтѣе аѣлѣе лѣе пѣтѣ мѣлѣ. 12. Грѣш
лѣе чѣне лѣе рцѣлѣе? дѣ асѣнѣе мѣе кѣртѣе-мѣ.
13. Ши фѣи сѣга тѣ (дѣ пѣкѣтѣ), нѣпрѣнѣе, съ нѣи
рѣнѣе мѣе; атѣнѣе вѣи фѣ ртрѣи ши вѣи фѣ кѣрѣтѣ дѣ
пѣкѣтѣ мѣе.

14. Ши фѣи прѣ вѣе кѣвинте рѣстѣи мѣе . ши кѣ
ѣтѣи нѣи мѣе рнаинта та††) дмнѣ, тѣрѣи мѣ ши рѣ
кѣмѣртѣи мѣе.

cf. 1577.

*) Glose marginale: порѣи лорѣ.

**) чѣрюрѣе.

***) нѣнѣи.

†) пѣи сѣи.

††) нѣи.

Psalm 48. (Fol. 87a—89a.)

Ψάлоμъ мн.

Кън'текъль фйлоръ лѣй Кѡрѣе, дѣтъ дѣскалълѣй кън-
тѣрнлоръ.

1. Пѣзѣци ачѣста тѡате амменле, лѣдѣци амѣнѣте тѡци лѣкън-
тѡрѣн пѣмѣнѣлѣй. 2. Лѣкж шѣ вѡй фѣнѣ ѡамѣннлоръ, шѣ вѡй
фѣнѣ бѡмѣннлоръ, лѣпрѣвѣж вѡгѣтѣль шѣ сѡрѡмѣнѣль. 3. Рѡстѣл
мѣѡв грѣнѣ-ѡа лѣцѣлѣнѣце? шѣ кѡцѣтѣл' ѣннмѣнѣ мѣлѣ цѣнѣнѣж.
4. Пѣлѣаю спрѣ пѣл'дѣж оуѣрѣкѣа мѣа : дѣш'кѣдѣ-ѡѡю лѣ ѡа'тѣрѣ
гѣчнѣторнѣлѣ мѣлѣ. 5. Кѣчнѣ мѣдѣш' тѣмѣ лѣ зѣлѣ дѣ пѣрѣрѣ? кѣнѣд'
мѣж лѣкѣн'цѡрѣж стрѣмѣтѣтѣа кѣлѣкѣнлоръ мѣлѣ? 6. Дѣн' чѣлѣ
чѣ сѣж нѣдѣждѣѣскѣа лѣтрѡв ѡѡцѣа лор, шѣ лѣтрѡв мѡлѣцѣмѣа бѡ-
гѣтѣцѣнѣ лор ѡлѡдѣ-сѣж, 7. Прѣ фѣратѣлѣ нѣмѣ нѡ-лѣ пѡате рѣскѡмѣ-
пѣрѣд, нѣчнѣ пѡате дѣ лѣй дѡмѣнѣзѣлѣ прѣцѣл' рѣскѡмѣпѣрѣтѣрѣѣнѣ лѣй.
8. Кѣа сѣкѡмѣпѣа ѣ рѣскѡмѣпѣрѣрѣа сѡфлѣтѣлѣй ѡлѡрѣ, дѣ нѡ сѣж
пѣтѣрѣа сѣфѣрѣшѣ лѣ вѣкѣ. 9. Шѣ сѣ вѣлѣзѣ лѣкж пѣнѣж лѣ вѣкѣ,
шѣ сѣ нѡ вѣлѣзѣ пѣтрѣцѣѡнѣ. 10. Кѣа фѣе чѣнѣ вѣдѣе, кѣа лѣцѣлѣнѣцѣнѣ
лѣкж мѡлѡрѣ, лѣпрѣвѣж нѣѡѡнѣль шѣ нѣлѣцѣлѣнѣтѣлѣ пѣрѣрѣ, шѣ лѣсѣж
стрѣнѣннлоръ бѡгѣтѣцѣнѣлѣ сѣлѣ. 11. Шѣ лѣкж кѡцѣтѣль ѡлѡрѣ
лѣстѣе, кѣа вѡрѣ рѣмѣнѣлѣ кѣсѣлѣ ѡлѡрѣ лѣ вѣкѣ; шѣ сѣлѣдѣшнѣлѣ
ѡлѡрѣ, дѣнѣ нѣмѣлѣ пѣнѣж лѣ нѣмѣлѣ; пѣнѣтрѡв ѡчѣлѣ вѣстѣскѣа нѣмѣлѣ
ѡлѡрѣ прѣ пѣмѣнѣтѣ. 12. Пѣрѣж ѡмѡлѣ кѣрѣлѣ-ѣ лѣ чнѣнѣстѣе, нѣчѣ лѣтрѡв
оуѣна нѡ ѡа рѣмѣнѣлѣ, лѣсѣмѣнѣлѣ-сѣ-ѡа дѡѡнѣтѡа чѣлоръ чѣ пѣрѣрѣ.
13. Пѣчѣстѣа-ѣ кѣлѣа ѡлѡрѣ, сѣѡа кѣ-ѣ лѣтрѡв ѣ нѣѡѡнѣлѣ; лѣкж рѣмѣнѣшнѣ-
цѣлѣ ѡлѡрѣ вѡѣскѣѡвѣ кѡ рѡстѣлѣ сѣѡв. 14. Кѣа ѡѣлѣ пѣнѣ-ѡлѡрѣ прѣ ѣнѣ
лѣ ѡдѣ, шѣ мѡлѣрѣтѣа ѡа ѡмнѣстѣнѣ прѣ ѣнѣ, шѣ лѣ дѣмнѣнѣцѣа*) ѡчѣлѣ,
дѡмнѣнѣ-ѡлѡрѣ дѣрѣнѣнѣцѣнѣ прѣ ѣнѣ, шѣ фѣацѣа ѡлѡрѣ сѣ ѡдѣ лѣѡѣкнѣ лѣ
мѡрѣмѣнѣтѣ, дѡпѣж чѣ ѡа ѡшнѣ фѣе чѣнѣ дѣнѣ сѣлѣдѣшѣль лѣй. 15. Пѣрѣж
дѣмнѣзѣлѣ ѡа рѣскѡмѣпѣрѣд сѡфлѣтѣлѣ мѣѡв дѣнѣ пѣтѣрѣа ѡдѣлѣй,
кѣнѣдѣ мѣа ѡдѣ прѣѣмѣнѣ лѣ сѣнѣ. 16. Нѡ тѣе тѣмѣ кѣнѣд' сѣа лѣѡѡгѣ-
цѣцѣѣ ѡмѡлѣ; ѡѡ кѣнѣд' сѣа ѡдѣ мѡлѣцнѣ слѡѡа кѣсѣнѣ лѣй. 17. Кѣа нѣ-
мѣкж нѡ ѡдѣ дѡчѣ кѡ сѣнѣ, кѣнѣдѣ ѡа мѡрѣнѣ, нѣчѣ ѡдѣ пѡгѡрѣж
дѡпѣж ѣлѣ слѡѡа лѣй. 18. Сѣѡдѣ кѣа сѡфлѣтѣлѣ лѣй лѣ вѣацѣа лѣй
сѣѡѡв ѡлѣсѣнѣтѣ, шѣ вѡрѣ лѣѡдѣ прѣ ѣлѣ, кѣа шѣѡѡв фѣкѣтѣ ѡнѣ.
19. Сѣѡдѣ кѣа ѡрѣж ѡцѣѡнѣѣ вѣмѣа лѣй, пѣнѣж лѣ вѣмѣа пѣрнѣнѣ-
лоръ лѣй, лѣкж пѣнѣж лѣ вѣкѣ нѡ ѡлѡрѣ вѣдѣлѣ ѡмнѣнѣж. 20. ѡмѡлѣ
фѣнѣнѣдѣ лѣ чнѣнѣстѣе шѣ нѡ лѣцѣлѣцѣѣ, ѡсѣмѣнѣлѣ-сѣж дѡѡнѣтѡа чѣлоръ
кѣрѣлѣ пѣрѣрѣ.

*) Glosă: Săa дѣ ѡпѡй ѡ ѡлѣцѣлѣнѣ.

сѣнѣте крѣще-те) де мѣлци Лакѣдемѣнѣни, войю кѣ тоатѣ инема кѣ блѣгословѣнѣа ши рѣдемнѣрѣ сѣнѣиѣ тѣлѣ, а прѣпѣне ачѣстѣ рѣдрѣптѣре де лѣще дѣпрѣ лимѣа елѣнѣскѣж, прѣ лѣмѣж прѣас-тѣ рѣмѣнѣскѣж. нѣ дѣарѣж де рѣ невредѣнѣиѣа прѣстѣимѣи мѣлѣ, сѣлѣ дѣ вѣ (!) рѣтрѣо рѣвѣцѣтѣрѣж рѣвѣцѣтѣ, фѣрѣж нѣман кѣт мѣмѣ испѣнтѣтѣ а лѣнѣе прѣ дѣнѣ афѣрѣж пѣцинѣлѣ граммѣтѣиѣа ши сѣнтѣдѣнѣлѣ. чѣ кѣ тоатѣ мѣнтѣкѣ, рѣцѣлѣпѣиѣа, арѣтѣарѣкѣ, спѣ-нерѣ ши рѣдрѣптѣрѣкѣ а кѣвѣбѣсѣлѣи рѣтрѣ нѣромѣнаш кѣр Ігнѣтѣе Пѣтрѣиѣци, ши алѣи Пѣнтѣлѣимѣонѣ Лѣнгѣрѣиѣди, дѣсѣкалѣ дѣсѣвѣр-шѣтѣ амѣндѣиѣ дѣла Хѣиѣ, вѣстѣиѣ ши фѣбрѣте искѣсѣиѣци рѣтрѣ тоатѣ дѣмнѣзѣнѣсѣка скриптѣрѣж. дрѣптѣ ачѣлѣ (ш сѣнѣте вѣрѣхѣлѣ!) пѣнѣтрѣ мѣлѣтѣлѣ хѣрѣ де кѣчѣрѣиѣ а нѣдѣстѣонѣнѣиѣиѣ мѣлѣ, кѣрѣлѣ амѣ кѣтрѣж сѣнѣиѣа тѣ (мѣкѣбрѣ де нѣ-м сѣнѣтѣ кѣпѣци стрѣвѣгѣрѣиѣ вѣиѣиѣиѣ мѣлѣ) прѣимѣкѣще трѣда ши остѣнѣкѣла кѣ вѣнѣиѣ нѣдѣстѣоѣ-нѣиѣкѣ. прѣимѣкѣще ачѣстѣ дѣрѣ мѣиѣкѣ, кѣ мѣлѣа прѣасѣтѣ амѣ мѣнѣте нѣкѣпрѣнѣсѣ. прѣимѣкѣще грѣдѣиѣа кѣ фѣлѣриѣлѣ Рѣюлѣиѣ рѣ-подѣвѣнѣтѣж, ши сѣдѣиѣте кѣ вѣна мѣриѣсѣмѣж а дѣрѣлѣиѣиѣ дѣхѣлѣиѣиѣ сѣнѣтѣ. прѣимѣкѣще кѣ чѣл пѣмнѣ де апѣж чѣ дѣсѣ чѣлѣ сѣрак лѣ чѣлѣ рѣпѣрѣатѣ. прѣимѣкѣще, ши прѣ мѣнѣе блѣсѣкѣще. кѣ вѣ тѣ-кѣлѣбѣлѣ нѣспѣ блѣсѣнѣиѣа ши ертѣарѣкѣ сѣнѣиѣиѣ тѣлѣ, сѣ дѣвѣнѣдѣскѣ ертѣре мѣлѣтѣлѣиѣр мѣлѣ фѣмѣдѣиѣиѣиѣ де пѣкѣатѣ.

прѣкѣ шѣцинѣствѣа вѣсѣ. нѣ потрѣбѣиѣиѣиѣ рѣбѣтѣ

Дѣнѣиѣлѣ : М. Пѣнѣонѣнѣнѣ.

Predoslovie a doua.

(Fol. IIIa.) Стѣфанѣкѣ, кѣ мѣла лѣ дѣмнѣзѣв, мѣнѣтропѣлитѣ алѣ Тѣргѣвѣиѣиѣиѣ, еѣдрѣхѣлѣ пѣлѣюлѣиѣ, ши а тоатѣ оѣнѣгровѣлѣхѣлѣ. прѣкѣ сѣнѣиѣиѣлѣиѣрѣ арѣхѣиѣпѣскѣиѣпѣиѣ, мѣнѣтропѣиѣлѣиѣиѣци, ювѣнѣторѣиѣлѣиѣр де дѣмнѣзѣв ипѣскѣиѣпѣиѣ, еѣгѣмѣниѣлѣиѣр, ши тѣтѣвѣиѣрѣ пѣрѣнѣиѣиѣлѣиѣр дѣхѣвѣнѣиѣиѣ ши прѣтѣпѣиѣпѣиѣ, хѣирѣтѣиѣиѣиѣци де дѣмнѣзѣв нѣспѣ мѣна арѣхѣиѣрѣскѣж. лѣшѣнѣжѣдѣрѣа нѣнѣ лѣтѣбѣте рѣнѣдѣлѣлѣе чѣлѣ де афѣрѣж, сѣнѣтѣатѣе ши спѣнѣиѣе рѣбѣгѣж ши прѣіѣиѣе.

Тоатѣ скриптѣрѣа кѣрѣкѣ иѣстѣе рѣсѣфлѣиѣнѣтѣж де дѣмнѣзѣв, (ш правослѣвѣнѣиѣиѣлѣиѣр чѣитѣиѣтѣр) фѣбрѣте иѣстѣе де фѣолѣс, де рѣвѣцѣтѣрѣж, де рѣфѣрѣнѣтѣре, де рѣдрѣиѣтѣре, де пѣдѣпѣсѣиѣе нѣ дрѣптѣатѣе; кѣмѣ грѣиѣиѣиѣ(е) дѣмнѣзѣнѣскѣлѣ апѣсѣлѣ, кѣ сѣ поатѣ фѣиѣ ѣмѣлѣ лѣ дѣмнѣзѣв дѣсѣвѣрѣшѣтѣ, ши вѣнѣе гѣтѣиѣтѣе спрѣ тѣтѣ лѣкѣрѣлѣ вѣнѣтѣ. пѣнѣтрѣ кѣ мѣлѣ вѣртѣс рѣдрѣптѣкѣж нѣрѣлѣвѣриѣлѣ нѣиѣастѣре чѣлѣ сѣфлѣтѣиѣци, ши де рѣ лѣкѣиѣе лѣ рѣдѣиѣкѣж кѣтрѣж

Pentru preotul, de va mărturisi strâmb.

*) Пѣнтрѣ прѣотѣлѣ, дѣ ва мѣртѣрнѣ стрѣмѣѣ, сѣѣ ва прѣн-
дѣ тѣгѣ дѣ искѣлнтѣрѣ лѣн.

Глава кѣ. (pag. 19.)

Прѣотѣлѣ дѣ ва мѣртѣрнѣ стрѣмѣѣ дѣ нискѣре лѣкрѣре,
адѣк(ѣ) дѣ вѣе, сѣѣ дѣ мошѣн, сѣѣ дѣ кѣсе, сѣѣ дѣ хѣнне, сѣѣ дѣ
галени, сѣ опрѣче дѣ прѣоциѣ лѣн гѣни, ши сѣ с(ѣ) дѣкѣ сѣ
шѣзѣ ла мѣнѣстѣре. шрѣ дѣ ва мѣртѣрнѣ асѣпра кѣн-вѣ ка
сѣ н с(ѣ) фѣкѣ стрѣкѣчѣне ла трѣпѣлѣ ъмѣлѣн, сѣѣ сѣ-н пѣдрѣж
вѣѣца, сѣѣ дѣ .р трѣпѣлѣ лѣн чѣвѣ : атѣнчѣ сѣн сѣ ѣ попѣа дѣ
тѣт . ашѣждѣрѣ сѣ пѣдѣсѣскѣ шѣ аци клирѣичн, дѣ еѣр мѣр-
тѣрнѣ стрѣмѣѣ.

Шрѣ дѣ ва искѣлн прѣотѣлѣ, вѣрн ла фѣчѣ лѣкрѣ чѣ ва фѣн,
шѣ апѣ прѣ оѣрмѣ ва прѣндѣ тѣгѣ дѣ искѣлнтѣрѣ, кѣмѣ аѣ
искѣлнт рѣѣ, ачѣлѣѣ сѣ н сѣ ѣ попѣа.

**) Шѣнждѣрѣ шѣ фѣе чѣне чѣ ва прѣндѣ тѣгѣ дѣ запис, сѣѣ
дѣ искѣлнтѣрѣ лѣн, сѣ фѣе лѣпсѣтѣ шѣ гол дѣ чѣнстѣ чѣ ва аѣѣ.

Шрѣ пѣнтрѣ прѣотѣлѣ чѣ ва мѣртѣрнѣ стрѣмѣѣ, аѣ со-
котѣтѣ нѣше дѣмнѣзѣѣши пѣрѣнцн, кѣмѣ сѣ нѣ сѣ шпрѣскѣ
ачѣла прѣотѣ дѣ попѣе, чѣ сѣ н сѣ ѣ попѣа дѣ тѣтѣ.

Pentru preotul, de vor cădea lucrurile sfinte.

Пѣнтрѣ прѣотѣлѣ кѣрѣе ва сѣѣжн ши сѣ вѣрѣ вѣрѣ
сѣнтѣе, сѣѣ н ва кѣдѣ сѣѣѣѣ . ши кѣндѣ сѣнтѣ сѣнтѣе
шѣѣршѣтѣ, ши пѣнтрѣ прѣскѣриѣе прѣсѣомидѣтѣ дѣ лѣ вѣрѣ
мѣнкѣ кѣнѣнѣ.

Глава : рѣѣд. (pag. 135—136.)

***) Дѣ сѣ ва тѣмплѣ кѣм-вѣ, сѣ сѣ вѣрѣ сѣнтѣе маѣ
наѣнтѣ дѣ вѣхѣдѣлѣ чѣлѣ маѣре, атѣнчѣ прѣотѣлѣ шрѣ сѣ фѣкѣ
адѣа прѣсѣомидѣе, ши шѣѣршѣндѣ дѣпѣнѣтѣ, сѣ зѣкѣ шѣ мѣтѣ
прѣдѣложѣнѣнѣ, дѣчѣа атѣнчѣ сѣ .рѣѣпѣ дѣмнѣзѣѣсѣа лѣтѣѣгѣе
дѣ аѣолѣ, дѣ оѣндѣ сѣѣ тѣмплѣтѣ дѣ сѣѣ вѣрѣсѣтѣ сѣнтѣе, ши
сѣ ѣ шѣѣршѣскѣ дѣ тѣтѣ, ши сѣ сѣ прѣч(ѣ)ѣѣѣѣскѣ дѣмнѣзѣ-

*) Истиннан .рѣѣрат.

**) Сѣѣор кѣрѣагѣнѣ кан : гѣ.

***) Іѣѣнѣ Кѣтрѣсѣ.

шинавр тайни, ши съ факъ штпвстѣ. шрж дѣ се вѣрь вѣрсѣ дѣпж вѣхѣдѣла чѣл' мѣре, .ртрѣ скрисѣаре ачѣста нѣ май афлѣм, съ се май факъ алтж проскомидіе. шрж дѣ се ва тѣмплад съ мѣнѣче дмнзѣскѣл' агнецѣ шѣарече сѣс алтж жиганіе, ши прѣотѣл' нѣ-л ва ведѣ, атѣнче тревѣе съ факж алтж проскомидіе, де ва хѣ май наинте де вѣхѣдѣла чѣл' мѣре; шрж прѣотѣлѣ, съ се исповѣдѣскж де пѣкатѣл' лѣи ла архіерѣвѣлѣ сѣс, ши архіерѣвѣлѣ съ-л канонѣскж, шрж нѣ съ-и ѣ дѣрѣлѣ. ши канонѣлѣ лѣи мѣте: съ-л' опрѣци кѣтѣ-вѣ вѣрѣме, де съ ва фѣ тѣмплатѣ съ се факж ачѣла лѣкрѣ дѣ лѣнѣк лѣи. шрж де ва хѣ неѣе де прѣотѣ, ши се ва тѣмплад .р пѣстѣлѣ чѣл' мѣре ла крѣчѣнѣ, сѣс ла бѣѣѣтѣж, сѣс алте зѣле мѣри, кѣ съ нѣ се опрѣскж лѣкрѣл' лѣи дмнзѣс, атѣнче съ н'ѣнѣж прѣотѣлѣ канонѣ де опрѣлж, че нѣмай пѣстѣ, мѣстеніе, мѣтѣе, ши рѣгѣ. Шрж сѣнтѣле кѣреле сѣ вѣрь вѣрсѣ, кѣде-се прѣотѣлѣи, съ ле аѣне .ртрѣнѣ вѣсѣ кѣрат' ши съ ле вѣце оунде се спѣлж, дѣка се ва прѣциѣи дмнзѣшинавр тайни; сѣс .ртрѣалтѣ лѣкѣ сѣнтѣ съ ле акѣпере; съ нѣ се кѣлче, сѣс съ се тѣмпле .ртрѣалтѣ кѣпѣ. ши де се ва тѣмплад, а принде ачѣ спѣркѣчѣне, кѣреле аѣ мѣнкѣтѣ дмнзѣскѣлѣ агнецѣ, атѣнче съ-лѣ .ргрѣане .р нѣмѣнтѣ.

Шрж де ва кѣдѣ зѣѣзда дѣпѣе днскѣс, съ фѣе опрѣтѣ де лѣтѣргіе, дѣ нѣ се прич(ѣ)ѣи зѣле м.

Pentru uciderea furului.

Пентрѣ чѣл че оучѣгѣ пре фѣръ, кѣндѣ-лѣ вѣрь принде фѣръндѣ де фѣцж. Глава: смз. (pag. 243.)

зач. а. Чѣла че ва оучѣде фѣрълѣ, кѣндѣ-лѣ ва гѣсѣ фѣръндѣ-и вѣкѣтеле, ачѣла нѣ се ва чертѣ, .рсѣ де съ ва афлѣ к'ѣс сѣрѣтѣ аѣпра стѣпѣнѣлѣи кѣ вѣкѣтеле, ш'ѣс фѣстѣ дѣлѣ оучѣдѣрѣ. ачѣста се сокѣтѣще, кѣндѣ нѣ ва пѣтѣ .ртрѣалтѣ кѣпѣ съ-шѣ скѣацж вѣкѣтеле дѣла ачѣлѣ фѣръ, фѣрж нѣмай кѣ мѣартѣ.

в. Пѣате нециѣне съ-шѣ стрѣнгж прѣѣтѣнѣи, вѣчѣнѣи, ши алиц стрѣнѣи кѣ арме, съ-нѣ кѣѣте ши съ-шѣ аперѣ вѣкѣтеле, фѣрж нѣче о чертѣре.

г. Чѣне ва аѣлѣ ла дѣнѣвѣлѣ вре оунѣ лѣкрѣ стрѣнѣи, ши вѣрь вѣнѣ съ-л фѣре, атѣнче пѣате съ оучѣгж пре фѣрѣи фѣръ нѣче о смнѣтѣлж, че съ зѣче, фѣръ нѣче о чертѣре. мѣкарѣ кѣ мѣте ачѣлѣ лѣкрѣ ши стрѣнѣи.

Д. Тóтъ о́мьлѣ по́ате съ-шѣ ѿ вѣ́кѣте дѣла чѣла, че-нѣ ле
цѣне шѣ-нѣ ле пѣ́зѣце, мѣ́карѣ де шѣ́рѣ фѣ́н пѣ́сѣ ши кѣ́зѣшѣ,
кѣ́мѣ съ-нѣ дѣ́ вѣ́кѣте то́ате де фѣ́цѣ ла вѣ́мѣ, кѣ́ндѣ сѣ́в
токмѣ́тѣ; шѣ́ чѣла кѣ́ вѣ́кѣте то́тъ мѣ́те вѣ́лникѣ орн оу́нде
'ш ва гѣ́сѣ вѣ́кѣте, то́тъ съ ши ле ѿ, фѣ́е че вѣ́мѣ ва фѣ́.

Ѣ. По́ате фѣ́чѣне съ оу́чѣгѣ фѣ́рѣ чертѣ́ре пре чѣ́ла, че съ
гѣ́тѣ́це сѣ́-лѣ́ фѣ́ре . че съ зѣ́че, вѣ́зѣндѣ-лѣ́ кѣ́ пѣ́не скѣ́рѣ съ
се сѣ́е, сѣ́в сѣ́пѣ пре сѣ́птѣ́ кѣ́сѣ, сѣ́в сѣ́рѣце пѣ́рѣ́те.

Pentru vrăji.*)

Пентрѣ́ вѣ́жн ши фѣ́мѣ́кторѣ́е, ши пентрѣ́ чѣ́ла че мѣ́ргѣ́
пе ла вѣ́жнтѣ́рн, ши пентрѣ́ чѣ́ла че по́артѣ́ бѣ́ре . глава тѣ́н.
(pag. 315.)

**) Канѣ́нѣлѣ́ ѣ́е ал мѣ́ре́лѣ́нѣ́ Басѣ́лѣ́е порѣ́нчѣ́це, кѣ́ вѣ́жн-
тѣ́рѣлѣ́ ши чѣ́ла че варѣ́ чѣ́рѣ́, сѣ́в пѣ́мѣ́е, коснтѣ́рѣ́, сѣ́в
кѣ́ре́е лѣ́гѣ́ вѣ́рѣ́тѣ́лѣ́ ши мѣ́рѣ́ съ нѣ́ се . рѣ́ре́не.

***) Ши съ шѣ́ци, кѣ́ пре ачѣ́ла кѣ́лѣ́мѣ́ вѣ́жнтѣ́рн, кѣ́рѣ́н
кѣ́лѣ́мѣ́ дрѣ́чѣ́н, ши фѣ́к вѣ́жнѣ́е, пре конл(ѣ́) чѣ́лѣ́ че вѣ́р . рѣ́рѣ́
стрѣ́нчѣ́нѣ́ вѣ́мѣ́нѣ́лѣ́р . Дѣ́кѣ́ ши чѣ́ла че адѣ́кѣ́ вѣ́жнтѣ́рѣ́н
р кѣ́сѣ́е лѣ́рѣ́, съ ле скѣ́аѣ́ вѣ́ж, сѣ́в кѣ́рѣ́н чнтѣ́скѣ́ стѣ́лѣ́е,
сѣ́в ка съ рѣ́кѣ́е чѣ́лѣ́ че нѣ́ шѣ́, сѣ́в се дѣ́к ла вѣ́жнтѣ́рн,
сѣ́в ла вѣ́ж(н)тѣ́ре : ачѣ́ла ѣ́е ани съ нѣ́ с(ѣ́) прич(ѣ́)шѣ́скѣ́.

†) Шѣ́нжѣ́рѣ́ ши чѣ́ла че по́артѣ́ бѣ́ре, сѣ́в нѣ́рѣ́кѣ́лѣ́, чѣ́ста
че зѣ́к' о́лѣ́нѣ́н кѣ́ дрѣ́ нѣ́рок о́мьлѣ́, сѣ́в вѣ́рѣ́ кѣ́шѣ́лѣ́ де вѣ́р
сокѣ́тѣ́ зѣ́ла р кѣ́рѣ́ сѣ́в нѣ́скѣ́тѣ́, вѣ́нѣ́ мѣ́те аѣ́ рѣ́, ачѣ́ла съ
се канѣ́нѣ́скѣ́ ани ѣ́.

Săborul al cincilea. (pag. 589—590.)

Гѣ́тѣ́л ши а тѣ́атѣ́ лѣ́мѣ́ съѣ́ор ал ѣ́ . лѣ́ . фѣ́кѣ́тѣ́-сѣ́в р
четѣ́тѣ́ Бѣ́зѣ́нтѣ́нѣ́, адѣ́кѣ́ а Цѣ́ргѣ́дѣ́лѣ́нѣ́, дѣ́пѣ́ ал пѣ́трѣ́лѣ́
сѣ́бѣ́рѣ́, дѣ́ка трѣ́кѣ́се ани рѣ́, шѣ́ дѣ́ла хѣ́с ани фѣ́з, рѣ́рѣ́лѣ́
опѣ́спрѣ́зѣ́лѣ́ ани де рѣ́рѣ́цѣ́а а лѣ́н ѣ́вѣ́нѣ́нѣ́ чѣ́л мѣ́ре,

*) cf. 1645. mai sus pag. 116.

**) Мѣ́ре́лѣ́ Басѣ́лѣ́ кан . ѣ́е.

***) Кѣ́стѣ́ де вѣ́з бѣ́не де ачѣ́стѣ́ сокѣ́тѣ́л(ѣ́).

†) Сѣ́бѣ́рѣ́лѣ́ де л(ѣ́) аниѣ́ра . кан . кѣ́.

ши се адвѣнарѣ рѣе сѣнци ши пѣртѣтѣри де дмнзѣв пѣриници.
 ѡрѣ Бнгѣлѣе пѣпа дела Рѣма ерѣ ши елѣ
 атѣнче ла Цѣнград . дѣчѣа кѣте порѣнчѣи ачѣст' сѣнтѣ съѣорѣ,
 елѣ тѣате ле . рѣтѣри ши ле печетѣлѣи . адекѣ дрѣптеле, кредин-
 чѣаселе ши мѣнтѣйтѣвареле порѣнчѣи ши прѣвиле, кѣреле се фѣ-
 кѣсе ла Халкидѣна ши ла чѣлѣ л-алте сѣнте съѣорѣ, тѣате ле
 дѣрмонѣрѣ ши ле алѣсерѣ дѣ негѣнѣ ши де пѣлѣе, ши ле
 лѣмнѣнарѣ лѣмѣи правослѣвѣи . ѡрѣ пре ачѣле ерѣсѣре, че . рѣол-
 цѣд ши рѣсѣрѣд, пре тѣате ле дѣзрѣдѣчинѣнарѣ ши ле прокле-
 цѣрѣ . ши ашѣ рѣтѣи скѣасерѣ ши проклецѣрѣ пре Ѣѣргѣнѣ,
 ши пре тѣатѣ скриптѣри ши рѣвѣцѣтѣри лѣи . ашижѣрѣ ши
 пе Бѣагрѣе ши пре Дидѣмѣ, ши пре оѣч(е)нѣчѣи лѣрѣ, ши пре
 чѣа че аскѣлтѣ ши се пѣкѣ догмѣтелѣрѣ лѣр, адекѣ скрип-
 тѣри ши рѣвѣцѣтѣри лѣр, кѣ нѣце оѣч(е)нѣчи че цинѣ рѣ-
 вѣцѣтѣриле а лѣи Ѣѣргѣнѣ . кѣри нѣ хѣлѣа нѣче лѣсѣ ѡрѣфѣлеле
 елѣнѣици, че ерѣдѣ ши се неѣол съ ле адѣогѣ, ши съ ле
 лѣпѣскѣ бесѣричѣи . ши зинѣ, ѡкаѣнѣици дѣ еи, кѣмѣ сѣфле-
 тѣлѣ рѣелѣ синѣрѣ мѣнѣици де тѣиосѣрѣ трѣпѣлѣи, ши
 зинѣ, кѣ рѣтрѣ дѣчѣа . рѣ трѣпѣ ши се нѣце; ши зинѣ ѡрѣ, кѣ
 дѣка мѣаре омѣлѣ ачѣла, ел' мѣрѣе ши се нѣце рѣтрѣлтѣлѣ,
 ши ѡр мѣн зинѣ, дѣка мѣаре омѣлѣ ачѣла, се нѣце де кѣте
 орѣи ѡсте ѡл . ши мѣн ѡрѣфѣд де зинѣ, кѣ несѣрѣшѣта мѣнкѣ
 аде сѣрѣшѣиѣ, ши дрѣчѣи ѡрѣ ѡрѣ съ-ш' рѣе ла а лѣрѣ чѣнсте .
 ши мѣи грѣнѣ, зинѣдѣ, кѣ хѣ немѣка нѣ се дѣспѣрте де
 нѣи, че тѣома асѣмене нѣаѣ . мѣн ѡлампѣд зинѣдѣ, кѣ нѣ
 рѣаѣлѣ, нѣче е фѣкѣт' де дмнзѣв . мѣи ѡрѣфѣд зинѣдѣ, кѣ
 Ѣдѣмѣ нѣ лѣѣ фѣкѣтѣ дмнзѣв кѣ трѣп; ши алте хѣле мѣлте
 рѣтѣнѣрѣкѣ скѣсерѣ; ши пре мѣлѣи де ла сѣнта ши адеѣрѣиѣта
 бесѣрикѣ пѣрдѣрѣ; кѣри скриптѣри, оѣнѣи ле цинѣ . рѣ тѣниѣ,
 ши нѣ ѡрѣ съ ле арѣте де фѣцѣ аѣвѣ . кѣч кѣ ла ал пѣтрѣлѣ
 съѣорѣ, нѣ се пѣтрѣрѣ ѡдѣи тѣате (мѣкарѣ де ши лѣнѣдѣрѣ
 ачѣстѣ, оѣнѣи де . рѣ сѣнци пѣриници, кѣч кѣ мѣнѣици де
 ачѣл съѣорѣ, адек(ѣ) де ал' пѣтрѣлѣ, фѣсѣсе трѣи ѡрѣжмѣши
 проклеци еретѣи) ѡрѣ апѣи тѣт се ѡдѣрѣ . дѣчѣа кѣндѣ
 рѣченѣрѣ а се рѣсѣфѣрѣ ачѣле рѣле ерѣсѣри ши рѣвѣцѣтѣри ѡ-
 клѣне, рѣтрѣ мѣлѣи ѡмѣни; атѣнче се адѣнѣ ши ачѣстѣ сѣнтѣ
 съѣорѣ ал' чѣинѣлѣ, ши проклецѣрѣ скриптѣриле лѣрѣ чѣле
 хѣлѣнтѣаре.

Cele șapte vârste ale omului.

*) ПентрѸ къ шѧпте вѧрсте арѧ ѡмѡлѧ, ши кѧреле сѧнтѧ, ши кѡмѧ съ кѧлѧмѧ . глѧвѧ . ѡѧ . (pag. 723.)

Кокѡнѧ ѡсте ѡмѡлѧ дѧка нѧще, пѧнѧ ла дѧ анн . Ко-
пѧлѧ се кѧлѧмѧ дела пѧтрѸ анн, пѧнѧ ла пѧтрѸспрезѧче . Кѧ-
тѧрѧнѧ ѡсте дѧ рѧ ѧ анн, пѧнѧ рѧ доазѧчн ши дѡѧ . Боннѧнѧ
лѧекѧ жѡне ѡсте дѧ рѧ доазѧчн ши трѧн дѧ анн, пѧнѧ рѧ мѧ .
Бѧрѡдѧ ѡсте дѧ рѧ мѧ . дѧ анн, пѧнѧ рѧ нѧ . ѡрѧ бѧтрѧнѧ
ѡсте дела нѧ пѧнѧ ла ѡѧ . ѡрѧ Мѧторѧ ѡсте дела ѡ дѧ анн,
пѧнѧ ла опѧзѧчн : дѧчѧ мѧн мѡлѧ непѧтѧнѧ ши дѡрѧн
ши бѡлѧ .

LIV.

1654.

(a. Ms. bibl. centr. No. 28. Copie din 1816. Folio nepaginat, fol. 1—86. — b. Ms. Gaster 1817. Folio, fol. 1—91 paginate. — cf. Archiva istor. I, 2. pag. 111 urm. și ed. București 1843.)

Лчепѡтѡл лѡвцѧтѡрилор бѡнѡлѡн крѧдинчѡс Іѡ Нѧгѡс
кѡд цѧрѧн ѡнѧровѧлѧхѧн, кѧреле лѡ лѡвцѧт прѧ фѧю-сѧѡ
ѡѡдѡѡсѧе кѡд.

Партѧ динтѧн . кѡвѧнтѡл . (Fol. 1a.)

Юѡнтѡл мѧѡс фѧю ! Мѧн наннтѧ дѧ тѡатѧ съ кѧдѧ съ
чинстѧнн, ши съ лѡѡнн не.рѧетѧт прѧ дѡнзѧѡ, чѧл мѧрѧ ши
бѡн ши млѡстнѡ, ши знѧнтѡрюѡ нѡстрѡ чѧл рѧцѧлѧпт ши зѧѡѡ
ши нѡпѧнтѧ, ши рѧ тѡт чѧсѡл, ши рѧ тѡт лѡкѡл ; ши фѡдѧртѧ
съ кѡвѧнѧ съ-л слѡвѧнн, ши съ-л мѧрѧнн кѡ глѧсѧ пѧкѡрмѧт,
ши кѡ кѧнтѧрн непѧрѧсѧтѧ, кѧ прѧ чѧл чѧ нѧѡ фѧкѡт, ши
нѧѡ скѡс дин рѧтѧнѧрѧк лѡ лѡмѧнѧ, ши дин нефѧннѧцѧ ла
фѧннѧцѧ . ѡ кѡт ѡсте дѧ мѡлѧтѧ мѧлѧ тѧ доѡмнѧ ! ши гѧнѡѡл,
ши кѡѡтѡл тѧѡ, чѧ-л ан спрѧ ѡѡмѧнѧн . ѡ мѧрѧ тѧннѧ ши мннѡ-
нѧтѧ ! чѧнѧ кѡ пѧтѧ спѡнѧ тѡатѧ пѧтѧрилѧ тѧлѧ дѡнѧ . ши лѡѡдѧ
слѡвѧн тѧлѧ . дѡнзѧѡ пентрѸ мѧлѧ сѧ чѧ мѡлѧтѧ, лѧкѡн рѧтрѡ
нон ѡѡмѧннн, ши съ арѧтѧ нѡѡѡѧ . дѡнзѧѡ фѡ рѧ чѧрю, ши

*) Glosă: Дѡзѧнн лѡскѧнн.

ѡм пре пѣмжнт', шй .ртр'амжндоашъ дестѣжршнт . ши пре
ѡм ши-л фѣкѣ фію юбитѣ ми моцѣкѣ . рмпрѣцѣн сале . ѡ
маре есте тѣнна . рцелепчюбнн тѣле дмне, каре фѣ спре нѡн ѡа-
меннн . венійцй дар съ мѣрим пре дмнзѣла нѡстрѣ, шй съ
стрнгѣм дмпрѣвнѣ кѣ дав(н)а, знкжнд : стрнгѣци лѣн дмн-
зѣс тот пѣмжнтѣл, савжнці лѣн дмнзѣс . рн веселіе, рнтраці
рнайнтѣ лѣн кѣ вѣкріне шй кѣ веселіе, шй кѣ кѣрѣціе . съ
щійцй кѣ ачѣла нѣс фѣкѣт, ѡр нѣ нѡн, шй ачѣла есте дмнзѣла
нѡстрѣ, ши нѡн нѡрѡдѣл лѣн сжнтѣм шй ѡнле пѣшѣнн лѣн;
рнтрацій прин порциле лѣн кѣ исповѣдѣніе, рн кѣрциле лѣн кѣ
кжнтѣри; мѣртѣрнсіци-вѣ лѣн шй лѣвдѣци нѣмеле лѣн; кѣ
есте бѣн ши млостіе домнѣл шй сфжнтѣл дмнзѣла нѡстрѣ,
кѣ есте мѣла лѣн чѣ маре . р вѣчн кѣ нѡн, ши бѣнѣтатѣ лѣн
чѣ мѣлатѣ . шй днн ннмнк нѣс фѣкѣт, кѣ сжнтѣм, ка съ
лѣвдѣм пре чѣл че нѣс фѣкѣт, домнѣл домнлор шй дмнзѣла
дмнзѣлор.

Pilda cu inorogul.

(Ms. a. fol. 31 b—32 a. — Ms. b. fol. 36 a—36 b.)

Ичецѣ съ асамѣнѣ ѡнѣн ѡм, че фѣцѣ де ѡн ннорѡг ши
нѣ пѣтѣ ннчн кѣм съ рабѣе шй съ тѣрпѣскѣ стрнгѣрѣ шй
зѣвѣтѣл глѣсѣлѣн лѣн, чѣлѣн грѡазнѣк' ши рнфрнкошат, че фѣ-
цѣл тѣре, ка нѣ кѣмкѣ съ-л ажѣнгѣ ши съ-л мѣнѣнче . ши аша
фѣцннд, кѣзѣ ртр'ѡ грѡапѣ маре; ши дѣка кѣзѣ рнтр'ѣнса, ел
афлѣ аколо ѡн копѣчю, шй съ апѣкѣ де съ ѡркѣ рнтр'ѣнсѣл,
шй стѣтѣ кѣ ннчѡареле пре ннце рѣмѣрн, ши гжндѣ, кѣ ел фн
р пѣче, фѣрѣ ннчн ѡ грнжѣ . ѡр дѣка съ ѡркѣ ел ши кѣѣтѣ
ла рѣдѣчнна ачѣлѣн копѣчю ши вѣзѣ . в . шѡарнчн, ѡнѣл ерѣ
алеѣ ши алѣл нѣгрѣ, ши родѣ тотдѣѣна ачѣл копѣчю . р
карѣ ера ел . ши атѣтѣ рл росесе кѣт нѣман пѣцннел рн ера
ка съ каз(ѣ) жѡс' . дѣчн кѣѣтѣ рн фѣндѣл ачѣн грѡпн, ши
вѣзѣ ѡн шѣрпе маре ши грѡазнѣк', ши ѡнде сѣфла ншѣ днн
гѣра лѣн пѣрѣ де фѡкѣ, ши вннѣ кѣ гѣра кѣскатѣ, ши кѣ
дннцнн рѣнжнці, нѣман съ-л рнгнціѣ . шй дѣчнн ѡр кѣѣтѣ
спре пѣртѣ р котрѡ стѣ ел кѣ ннчѡареле, ши вѣзѣ . д . кѣпетѣ
де аспнѣдѣ, ѡнде съ нѣврѣ днн мѣлѣл ачѣлѣ, че ера . ши ѡр
кѣѣтѣ рн сѣс', ши вѣзѣ, ѡнде пнкл дннтр'ѡ рѣмѣрѣ ачѣлѣн ко-
пѣчю, кѣте ѡ пнктѣѣрѣ де мѣере . шй дѣка вѣзѣ ачѣл пѣцннѣ
мѣере, ѡнтѣ де а-шн ман адѣче ампннте де ачѣле рѣѣтѣцн
мѣлатѣ, че-л рнкѣнцюрѣсе; кѣ дннѣфѣрѣ де ачѣл грѡапѣ, ста

инорѡгѡла, ста съ-л мѣнѣче; ѡр .ри фѡндѡла грѡпѣн, рѣнжѡ ачѣл шарпе грѡбазник', ка съ-л .рингѣцѣ; ѡр копѡчѡла .ри кѡре съ ѡркѡсе, ера пѡцинеѡ нѡман ка съ кѡзѣ; ѡр пнчѡдреле шѣ ле пѡсеѣ пѣ нѣше рѡмѡрѣ, ѡскѡте ши пѡтреде . ши ѡнтѣ ачѡсте рѣѡтѣцѣ, шѣ грѣтѣцѣ тѡате, ши съ порни спре ачѣ пѡцинѣ (мѣре) че пикѡ днтѡр'ачѣ рѡмѡр(ѣ).

Тѣакѡла : ачаѡта ѡсте .ринѡвѣрѣ челѡр, че съ .ршѡлѣ кѡ .ршѣлѣчѡнѣ лѡмѣн ачѡцѣ, кѡре акѡм цѣ-ѡ вѡѡ тѣлѡн . ннѡ-рѡгѡла семнѣзѣ мѡдрѣтѣ, кѡре гѡнѣше съ ажѡнѣ пре тот нѣ-мѡла лѡн адам; ѡр ачѣ грѡпѣ мѡре, ѡсте лѡмѣ ачаѡта, кѡре ѡсте пѡнѣ де кѡрселе мѡрѡцин; ѡр копѡчѡла ачѡла, кѡреле-л рѡдѣ тот дѣѡна ачѣ шѡдрѣчи, де кѡреле съ апѡкѡсе ачѡл ѡм де съ цинѣ, ачѡла ѡсте вѣѡца а фѣѡше кѣрѡл ѡм, ши съ скѡртѣзѣ трѣжѡн зѣѡа ши нѡпѣтѣ, ши съ апрѡпѣ де сѣжѡшнт; ѡр чѣле . д . капѣте де аспѣдѣ, семнѣзѣ . д . стѣхѣн, днн кѡре съ токмѣше трѡпѡл ѡмѡлѡн; кѡре де ле ва пѡртѡ чннеѡ рѣѡ шѣ кѡм нѡ съ кѡде, дѣчи съ ва рѣснѣ токмѣрѣ трѡпѡлѡн; ѡр фѡкѡла ачѡла, че ншѡ днн сѡфлѡрѣ ачѡлѡн шарпе, ачѡла семнѣзѣ грѡазнѣчи шѣ кѡмпѡлѣте мѡѡце ѡле ѡдѡлѡн, кѡре ацѣптѣ, съ .рингѣцѣ шѣ съ амнѡстѡскѣ пре чѣн, че ѡвѣскѡ ман вѣртѡс фѡр-мѡсеѣцѣ ши чѣнѡстѣ лѡмѣн ачѡцѣ, дѣкѣт ѡнѣтѡтѣ вѣкѡлѡн че ва съ фѣ; ѡр ачѣ пнѣтѡрѣ де мѣре семнѣзѣ, дѡлѣѡнѡле лѡмѣн ачѡциѡл, кѡ кѡре амѣѡѣше ши .ршѡлѣ пре прѣтѣнѣ съѣ, ши нѡн лѡскѣ съ съ грѡжаскѣ де спѣсенѣ ши мжнтѡвѣрѣ сѡ-флѣтелѡр.

Pilda cu șarpele, porumbul și gripsorul.

(Ms. a. fol. 50b—51b. — Ms. b. fol. 57a - 58a.)

Пилдѣ кѡ шарпеле.

Фрациѡлѡр ши фѣѡци мѣн! ам съ вѣ спѣѡ шѣ лѡте пилде, кѡре сжнтѡ арѣтѡте ман ѡѡѣ ши кѣр, кѣ-м адѡк амнѣте де кѡѡѡнтѡл дѡмнѡлѡн нѡстрѡ нс . хс . кѡре грѣн ла еѡглѣ ши зѣсе : фѣѡци .ринѣлѡнѡн ка шѣрпнн шѣ .ринѣѡн ка порѡмѡнн; дѣчи аскѡтѡѡн акѡм съ шѣѡн, кѡм ѡсте .ринѣлѡнѡнѣ шарпелѡн . шарпнѡле ѡсте ѡ жигѡнѣ ман .ринѣлѡнѣтѣ ши ман кѡмпѡлѣтѣ дѣкѣт тѡате жнѣннѡле; ши тот дѣѡна съ рѡагѣ лѡн дѡнзѣѡ, ка съ вѡзѣ кнѣ де ѡм, пнѡтрѡ кѣ ѡмѡл ѡсте шѣ пѡ-дрѣтѣ пѡдѡѡѡла лѡн дѡнзѣѡ; шѣ апѡн ѡрѣ съ рѡагѣ, ка ѡмѡл съ нѡ вѡзѣ пре дѡнѡл . дѣчи еѡ дѣка вѣде пре ѡм, фѡѣе съ съ аскѡнзѣ ѡнѡѡл, ѡр дѣка мѡрѡѣ ѡмѡл дѡпѣ дѡнѡл, ши-л ажѡн-

ѹе, ѡр ел .рши акопере кáпѡл кѡ тот трѡпѡл, ши ши-л аскѡн-
де де сѡпт джисѡл, ка дѡарѡ ш(н) л'ар пѡтѣ фѡри здравѡн .
кѡ ѡѣе, кѡ дека ва скѡпѡ здравѡн капѡл ши сѡнѡтѡс, дѡчи
мѡкар де ѡр здѡмникѡ ши фѡрѡме тот трѡпѡл, ѡр ши-л ва
внидикѡ трѡпѡл; ѡр дѡка н сѡ (ва) здѡвей кáпѡл, дѡчини тот
трѡпѡл лѡи ва рѡмѡнѡ кѡ джисѡл здѡроент ши сфѡрѡмат .
ведѡѡн ачáстѡ жигáнѡе, кѡм .рши дѡ тот трѡпѡл спре ѡчидѡрѡ
ши спре здѡроенте, ѡр кáпѡл ши-л пѡзѡѡе ши-л фѡреѡе; ашиж-
дѡрѡ ши вѡй фѡрацилѡр, сѡ вѡ пѡзѡици ши сѡ вѡ фѡриѡй сѡ-
флетѡе . кѡ кáпѡл ѡмѡлѡи чѡл адеѡвѡрáт ѡсте сѡфлетѡл . дѡчи де
вор фѡи сѡфлетѡе вѡáстѡе дрептѡе, ши трѡпѡрилѡе вор фѡи дрептѡе;
ѡр де вѡици пѡерде сѡфлетѡе; дѡѡи ши трѡпѡрилѡе вѡáстѡе .рн-
дѡнтѡ мѡнѡкѡ вор дѡвѡндѡи ши ниѡи ѡ дáтѡ нѡ ѡѡ вор
виндикѡ.

Ши алѡ пѡлдѡ кѡ порѡмѡѡл . пѡрѡмѡѡл ѡсте ѡ пáсѡре
мáн вѡнѡ ши мáн .рнтрѡгѡ, дѡкѡт тѡáте пáсѡрилѡе; ши кжнд
мѡреѡ сѡ сѡ хѡрѡнѡскѡ, ши апѡкѡ грѡѡнѡѡл кѡ гѡра, нѡ ѡ
.рнѡнтѡе, чи-л ѡѡне .рн гѡрѡ ши сѡ пѡзѡѡе, ши кáѡтѡ сѡ нѡ
кѡм-ва сѡ сѡ лáсе ла джисѡл ѡлѡл ши сѡ-л пѡнѡзѡ . дѡчини
дека веде кѡ нѡ ѡсте ѡлѡл дѡксѡпра лѡи, атѡнѡѡ ел .рнѡнтѡе
грѡѡнѡѡл . ѡтѡ ачáстѡ фѡннд (ѡ пáсѡре) ведѡѡн кѡм сѡ
стрѡжѡѡе ши сѡ пѡзѡѡе, ка сѡ нѡ пѡлѡ кѡм-ва фѡрѡ време;
аша ши вѡй фѡрацилѡр ши фѡѡи мѡен! .рѡѡелѡѡици пѡлда де
ла ачѡст порѡмѡѡ, ши вѡ .рнѡѡѡáѡи ши вѡ дѡшѡидѡици ѡкѡи,
ши ведѡѡн кѡ вѡне ѡлѡл, адеѡкѡ чáсѡл мѡрѡѡи . ши кѡнд ше-
дѡѡн ла мáсѡ, де вѡ вѡселѡици кѡ мѡнѡкѡри ши кѡ вѡѡтѡѡри,
нѡ фáѡѡи ворѡе ши кѡвинѡте де лѡкрѡри дѡшáртѡе ши фѡрѡ де
нспрáвѡ, чи пѡнѡегѡѡи ши вѡ гѡтѡици; кѡ нѡ ѡици .рн че чáс
ва вѡи мѡáртѡѡ; пѡнѡрѡ ачѡл тот дѡѡна сѡ вѡ фѡе гѡндѡ-
рилѡе ши кѡѡетѡе ла дмнѡзѡѡ, ши вѡ .рнѡѡрици кѡ кѡвинѡтилѡе
лѡи дмнѡзѡѡ, ши вѡ стрѡжѡѡици кѡм сѡ стрѡжѡѡе ши по-
рѡмѡѡл де вѡнѡтѡриá ѡлѡлѡи . кѡ кѡм ѡсте ѡлѡл порѡмѡѡлѡр,
ашá не ѡсте ши нѡáѡ чѡсѡл мѡрѡѡи.

Пѡлдѡ пѡнѡрѡ стрáтѡкáмнл карѡлѡ сѡ .рѡѡелѡе грѡѡѡр.

Стрáтѡкáмнл аднѡкѡ грѡѡѡрѡл, ѡсте ѡ пáсѡре мáре, ши
мáн мѡѡиѡрѡ дѡкѡт тѡáте пáсѡрилѡе, дѡчи дека ѡáѡ, ши кжнд
ва сѡ скѡáѡѡ пѡѡи, ел нѡ зáче пѡе ѡáѡ ка алѡе пáсѡри, сѡ лѡ
клѡѡѡскѡ ши сѡ лѡ .рѡѡлзѡѡскѡ кѡ трѡпѡл; чи лѡ бáгѡ .рн апѡ
ши лѡ пѡзѡѡе кѡ ѡкѡи ши кѡ мѡнѡтѡѡ, ши кáѡтѡ тот ла
мáлѡ, ши зѡѡл ши нѡáптѡѡ не.рѡѡетáт, пѡнѡѡ че сѡ клѡѡѡскѡ
ѡáѡлѡ, ши-ши скѡáте пѡѡи; ѡр де-ш вá дѡзлнпѡи ѡкѡи ши мнн-

лѡи кѡ ала фѣцарничлор . пентрѡ ачѣа фѣтѡа мѣѡ ши кон
 фѣрацилор! кжнд вѣци врѣ съ шницѣ, ка съ фѣачиѣ жѡдекатѣ
 рн диван, антѣю вѣ съ каде, съ вѣ рѡгаѣѣ домнѡлѡи нострѡ
 ис . хс . съ вѣ лѡминѣзе ши съ вѣ антѣрѣскѣ, ка съ кѡнѡа-
 циѣѣ адѡвѣрѡа ши дрептатѣ . ши ла рѡгѣчюниае вѡастре
 чѣле де таниѣ, антѣрѣчест кип съ вѣ рѡгаѣѣ : ѡ антѣратѣ
 атот-цинтѡрюа! чѣла че ан фѣкѡт чѣрюа ши пѣмжнтѡа, ши
 ан алес пре нѡѣ дни тѡате зидѣриае тале, съ фѣм ѡнѡи тѣи,
 ка съ антѣрицим дрептатѣ сърачнлѡр фѣрѣ де фѣцѣрничѣе,
 дела тине черѣм антѣратѣ, домнѡа нострѡ, съ не антѣрѣши
 кѡ тѣрѣа тѣ, ши съ не рнпачин нинимале, ши съ не дѡшкѣзи
 ѡкин чѣн сѡфлетѣши кѡ рнцелѣпчюне ши кѡ рнчѣпѣре, ка съ
 фѣачѣм жѡдекатѣ дрѣптѣ, пентрѡ ка нѡ кѡм-ѡа де недрѣптѣ-
 циае нѡастре съ фѣм лѣпѣдаѣи ши изгоници ла рнфѣрикошѣта
 а тѣ жѡдекатѣ . сокотници ши вѣдѣи че лѡкрѡ марѣ ѡсте жѡ-
 декатѣ . пентрѡ ачѣа ши вѡѣ, кжнд вѣѣѣ шѡдѣ съ жѡдекаѣи
 ла диван, съ лѡѣѣѣ динпреѡнѣ жѡдекѣтѡрини пре лжнѣѣ вон,
 ѡѡри, ѡамени бѡни, искѡсѣѣѣ ши аѡшѣѣ; ка ши ѡѡри тѣнерини
 де лжнѣѣ вон, съ а тѡѣѣ рнѡѣцѣтѡри бѡне ши искѡсѣѣѣ
 дни гѡриае вѡастре . дѣчи ши рн тѣниѣ съ зѣѣѣѣ кѣѣре
 чѣн че шѣд динпреѡнѣ жѡдекѣтѡрѣ : ѡѡри дѡминѡастрѣ ши
 фѣрацилор! де вѡм грѡшѣ чѡѡ ла жѡдекатѣ, съ нѡ аскѡндеѣи
 адѡвѣрѡа, нини съ тѣчѣѣѣ, чѣ не спѡнеѣи рнѡатѣ ка съ
 рндрѣптѣм; кѣ ачѣстѣ жѡдекатѣ ѡсте а лѡи дѡмнѣѡѣ, чн тре-
 ѡѣѣѣ ши съ каде съ жѡдекѣм пре тоѣн сърачн пре дрептѣте . ши
 съ нѡ ѡстѣ дела нѡѣ нѣминѣ кѡ нини ма ѡмидѣстѣ (? б : l. ѡѡн-
 дѣтѣ) ши кѡ недрѣптѣте . ши кѡнд вѡн съ съ фѣакѣ жѡдекатѣ,
 съ те дѣлетничиѣи де мжнѣе ши де лѣне . кѣ ѡмѡа чѣл мжнѣѡсѣ
 ши чѣл лѣнѣѡсѣ, нини ѡ дрептѣте нѡ ѡа фѣачѣ съраѣѡлѡи . ши
 съ-ѣѣѣ стрѣнѣи мѣнтѣ, чѣ ѡрѡѣѣтѣскѣ рн кап; съ нѡ ѣи съ
 клѣтннѣ гжндѡа, ка трѣстѣа кжнд ѡ бѣте вжнтѡа; ши съ нѡ
 фѣцѣрничѣѣи кѡ вѡѣ вѣгѣтѣ чѣлѡи ѡѡат, нини ѡрѣ съ мнѡѡ-
 ѣѣи кѡ жѡдекатѣ пре чѣл сърак; чн съ фѣачн жѡдекатѣ дрѣптѣ,
 ши ѡѡаѣилор ши съраѣилор . кѣ дѡмнѣѡѣ вѣѡѣ аѡс ши вѣѡѣ
 пѣѡѣ ѡаменилор, ка ѡн изѡѡр де апѣ пентрѡ тѡѣи; чн съ нѡ
 фѣѣѣ ѡнѡра апѣ дѡлѣе, алѡѡра амѡрѣ . ши ла жѡдекатѣ съ
 нѡ вѣ рнчѣѣѣѣ, ка нѡ кѡмѡа, не-рнцѣлѣгѣнд жалѡа съраѣѡлѡи,
 съ-а жѡдекаѣи кѡ недрѣптѣте, сѡѡ дѡрѣ де-н ѡа фѣи фѣриѣѣ ши
 съ ѡа ѡлѡѣ ши нѡ ѡа пѡтѣ спѡне дѣсѡѡшнт, чн съ-а рнѡре-
 ѡѣѣи де мѡлатѣ ѡрѣ, пѣнѣѣ н съ ѡа пѡѡѡѣи фѣриѣѣ, ши кѡ кѡ-
 вннѣте дѡлѣѣи съ-ѣ зѣѣѣѣѣ : ѡмѡае, нѡ-ѣѣѣ фѣѣ фѣриѣѣѣ, нини те

тѣме, чи те трезвѣще шнѣ те децѣптѣ, шн-м спѣше жалѣд тѣ
кѣ адеврѣдѣ, ка съ-ци пѣтем лѣа сѣма шн нѣй, шн съ те
ждѣкѣм пре дрептѣте. мар де вѣци шн грѣшн ла жѣдѣкѣтѣ,
шн боѣрнн воцрѣй вор причепе кѣ ац грѣшит, пентрѣ кѣ нѣ
вѣцн фнѣ рнцелѣс' жѣдѣкѣта вре ѣнѣн сѣрак, съ нѣ въ пѣе кѣ
въ фак рѣшнне рндрептѣндѣ-вѣ, сѣв съ цнпѣци мѣннѣ рн
нннма воастрѣ пентрѣ ачѣл лѣкрѣ; чнѣ рнтрѣ ачѣл чѣс съ прнн-
мннцн ачѣл кѣвѣнтѣ кѣ вѣкрѣе, шн съ кѣмаци марѣ пре сѣрѣчн,
съ лѣ фѣчнцн дрептѣте. ка нѣ кѣм-ва, дѣпѣ чѣ ацн фѣкѣт
ждѣкѣтѣ рѣ, съ въ пѣе рѣв, шн съ рѣмѣннцн кѣ нннма рн-
донтѣ, кѣ пѣтѣнд съ рндрептѣцн жѣдѣкѣта, де рѣшнне шн
де мѣннѣ, ѡ лѣсѣцн нѣрндрептѣтѣ. кѣ маѣ вннѣ мѣте съ
фнцн кѣ нннма рнфрѣнтѣ, дѣкѣт съ фѣчн сѣракѣлѣн стрѣм-
вѣтѣте. кѣ знѣе прншрокѣл: нннма здрѣеѣтѣ шн сѣмернѣтѣ
нѣ ѡ ва дѣфѣнмѣ дѣмнзѣв. чн дар ла жѣдѣкѣцннѣ тѣлѣ съ
фнѣн дрептѣ, нѣфѣцѣрнннѣ шн сѣмернт, кѣ кѣ ачѣсте трѣн вѣнѣ-
тѣцн, ннчн ѡ дѣтѣ нѣ те вѣн сѣмннтѣ. пентрѣ кѣ дѣрѣл лѣн
дѣмнзѣв те ва лѣмннѣ а кѣнѣащѣ адеврѣдѣ а фѣцнѣ кѣрѣ жѣ-
дѣкѣтѣ; мар нѣдрептѣтѣ шн фѣцѣрнннѣ шн трѣфѣлѣ рнцн ва
рнтрѣнѣка мннтѣ, шн вѣн кѣдѣкѣ рн прѣпѣстѣлѣ рѣштѣцнѣ,
де карѣ съ нѣ рѣгѣм кѣ кѣцѣт кѣрат жѣдѣкѣтѣорѣлѣн чѣлѣн
нѣфѣцѣрнннѣ, дѣмнѣлѣн нострѣ хѣс. съ нѣ фѣрѣскѣ, ка съ пѣ-
тем стѣ рннаннтѣ рнфрнкошѣтѣлѣн жѣдѣц ал лѣй, ла адоѡѡ
шн прѣслѣвѣта лѣн вѣннѣре, нѣвннѣовац шн фѣрѣ метѣхнѣ, рнтрѣ
лаѣда лѣн.

LV.

1654.

(*a.* Ms. bibl. centr. No. 28. 1816. fol. 88—107. — *b.* Ms. Gaster 1817. fol. 93—111.)

Бѣѣца шн траѣюл сѣнѣцн сѣлѣ пѣрннтѣлѣн нострѣ Нн-
фон патрѣархѣл Царнгрѣдѣлѣн скрѣсѣ де кнр
Гакрѣнл прѣтѣл, адннѣ маѣн марнлѣ сѣтетѣгорнн.

Scăparea Basarabegilor de cursa lui Mihnea.

(Ms. *a.* fol. 94a—94b. — Ms. *b.* fol. 99a—99b. — cf. *c.* Ms. bibl. centr. No. 20, sec. XVII, fol. 267—269. — *d.* Ms. bibl. centr. s. n. sec. XVII [Chronică copiată din 1753] fol. 9a—10a.)

Дѣчн дѣпѣ моѣртѣ лѣн (Радѣ) боѣрн нѣ съ пѣтѣ вѣн, пре
чннѣе вор пѣнѣ дѣмнѣ; кѣ ѣннн знчѣ, съ фѣе чѣста, мар алѣцн вѣ

чѣла, шѣ ердъ гълчѣвъ ши чѣртъ .ртръ джншѣн, дѣпъ кѣкѣнтѣл
 евангелѣн че зѣче : кѣндъ съ вѣ .рпѣрѣи касѣ аджнсюши, атѣнчѣ
 съ вѣ пѣстѣн . ши ашѣ финндъ ѣ .рпѣрекимѣн, рѣдикѣрѣ кѣзнѣ
 асѣпра лѣн (? 1. лор) пѣнтръ пѣкатѣлѣ лѣрѣ, кѣмъ зисѣсѣ фѣричѣнтѣл Нѣ-
 фон, ши пѣсѣрѣ домнѣ .р скаѣнѣ цѣрѣнѣ пре Мнхѣнѣ фѣчѣрѣл Дрѣчѣн
 армѣшѣл . ши кѣмъ апѣкѣ домнѣл .р дѣтѣ съ дѣзѣрѣкѣ лѣпѣл
 дѣ пѣлѣкѣ шн, шн-ш асѣтѣпѣ ѣрѣкѣлѣ ка аспѣда шѣ ка вѣснѣлѣскѣл,
 ѣр аркѣл шн-л .ркордѣ ши гѣтѣ сѣѣѣн дѣ сѣѣтѣдѣ, ши сѣѣлѣ
 шн-ш фѣлѣрѣдѣ, ши мѣна шн-ш .р тѣрѣкѣ спре ранѣ, шѣ принѣсѣ
 пре тѣцѣ бѣерѣн чѣн мѣри ши аѣшнн, ши н мѣнчѣ кѣ мѣлѣтѣ
 мѣнчн ши кѣмпѣлѣтѣ, ши лѣ лѣш тѣтѣлѣ аѣѣѣлѣ; ши съ кѣлѣка
 кѣ жѣпѣнѣсѣлѣ ши кѣ фѣтѣлѣ лорѣ .рнѣнѣнтѣкѣ шкѣлор лѣр .
 дѣчнн ѣнѣра лѣш тѣлѣтѣ насѣрѣлѣ ши бѣзѣлѣ, пре аѣцнн ѣѣ .рнѣкат,
 ши пре аѣцнн ѣѣ спѣнзѣрат . ѣр ѣл съ .рнѣкогѣѣѣкѣ, шѣ крѣѣѣкѣ
 ка кѣдѣрѣл пѣнѣ лѣ чѣрѣю, шн-ш ѣмпѣлѣ тѣтѣлѣ вѣлѣ сѣ . ѣр пре ѣн
 нѣлѣ, карѣ ѣра мѣн аѣсѣ шн мѣн тѣмѣтѣтѣрѣю дѣ дѣмѣнзѣѣ, кѣрѣлѣ-ѣ
 ердѣ нѣмѣлѣ дѣ мѣшнн Бѣновѣѣн, аѣкѣ Бѣсѣрѣѣѣѣѣн, ѣл кѣ
 мѣлѣтѣ аѣтѣѣѣлѣ ши шѣтѣлѣ шн кѣ грѣлѣ жѣрѣлѣмѣжнѣтѣрѣн съ лѣ-
 гѣ, кѣ бѣѣрѣн карѣ ердѣ дѣ аѣлѣ нѣлѣ, кѣ нѣ-н вѣ шѣморѣкѣ, нѣчн
 лѣ вѣ фѣчѣ вѣрѣ шѣ нѣвѣѣ, ши фѣкѣ шн кѣрѣѣн дѣ жѣрѣлѣмѣжнѣтѣ шн
 дѣ аѣѣрѣсѣнѣѣ . ѣр ѣл .р тѣтѣлѣ зѣлѣлѣ сѣпѣлѣ грѣѣпѣлѣ, ши кѣѣѣтѣдѣ
 кѣмъ вѣ фѣчѣ сѣ-л пѣрзѣлѣ, шѣ нѣлѣлѣ лорѣ ка съ нѣ съ мѣн по-
 мѣнѣкѣскѣл .р цѣра Пѣнѣнѣнѣ; ѣр рѣгѣѣѣѣѣѣѣнѣ сѣѣжнѣтѣлѣнн Нѣфон нѣ-л
 словѣзѣлѣ, нѣчн-л лѣсѣлѣ сѣ лѣ фѣкѣлѣ нѣчн ѣн нѣкѣзѣлѣ, ши тѣтѣлѣ
 мѣшншѣѣѣрѣлѣ лѣѣ чѣлѣ хнѣкѣлѣнѣ, ка ннѣѣ пѣѣѣжѣнн съ стрнѣка .
 ѣр ѣл финндъ .р дѣмѣнѣтѣ дѣ тѣтѣлѣ рѣѣѣѣѣѣѣѣлѣ фѣрнн сѣлѣ, кѣѣмѣлѣ
 пѣ Ѣтѣнѣкѣн сѣѣѣтѣннѣкѣл сѣѣлѣ чѣл мѣн мѣрѣ, ши .ртрѣлѣ нѣмѣн кѣ
 джнѣлѣ .р ѣ пнѣннѣѣлѣ домнѣкѣскѣл, ши скоѣсѣ пре пнѣннѣѣѣѣѣлѣ аѣѣѣрѣлѣ .
 ѣр кѣ вѣлѣ лѣн дѣмѣнзѣѣ рѣлѣмѣсѣлѣ ѣн кѣпнѣлѣ, карѣ ердѣ шн ѣл днн
 аѣлѣ нѣлѣ, ши спре карѣ фѣѣѣѣ сѣѣѣтѣ сѣ-л пѣѣрзѣлѣ; шн дѣка
 вѣѣѣлѣ пре нѣдрѣпѣтѣлѣ домнѣлѣ, кѣ .ртрѣлѣ .р пнѣннѣѣѣѣлѣ, ѣл съ ѣмпѣлѣ
 дѣ фѣрѣѣкѣлѣ шн дѣ грѣѣѣѣлѣ, шн нѣѣѣѣѣнѣлѣ ѣнѣдѣ фѣѣѣѣлѣ, .ртрѣлѣ .ртрѣѣ
 вѣѣѣлѣ сѣѣкѣлѣ дѣ сѣлѣ асѣѣѣнѣсѣлѣ . кѣлѣ ашѣлѣ токѣмѣн дѣмѣнзѣѣлѣ . шн кѣмъ
 .ртрѣлѣ .р пнѣннѣѣѣѣлѣ домнѣлѣ кѣ Ѣтѣнѣкѣн, .рчнпѣрѣлѣ а сѣлѣѣѣѣѣлѣ,
 кѣмъ шн .р чѣ кнпѣлѣ вѣрѣ фѣчѣ сѣлѣ пѣѣрзѣлѣ пре аѣлѣ нѣлѣ, кѣѣѣѣѣѣлѣ
 кѣ нѣ ѣѣѣѣлѣ нѣмѣннѣкѣлѣ .р пнѣннѣѣѣѣлѣ сѣ-н лѣѣѣлѣ; дѣчнн дѣка шѣѣѣрѣ-
 шн сѣѣѣѣлѣ, кѣѣмѣлѣ пре пнѣннѣѣѣѣѣлѣ . шн зѣсѣ, сѣлѣ лѣ дѣѣлѣ внн сѣлѣ бѣлѣ,
 дѣ ѣнѣдѣ вѣлѣ фѣлѣ мѣн ѣѣн; шн дѣка вѣѣѣрѣлѣ шнн дѣмѣнѣлѣ шн
 Ѣтѣнѣкѣн днн пнѣннѣѣѣѣлѣ вѣѣсѣлѣн, гѣнѣдннѣлѣ кѣ нѣѣѣлѣ лѣѣѣѣлѣ ннѣмѣннѣкѣлѣ
 сѣѣѣѣлѣ лѣрѣ чѣлѣ фнѣкѣлѣн . дѣчн дѣпѣлѣ джншѣн шнн шнн кѣпнѣлѣлѣ
 фѣѣрнш, ши нѣ спѣѣсѣлѣ ннѣлѣѣѣѣлѣннѣлѣ, чѣ-шн кѣѣѣѣлѣлѣ трѣѣѣлѣ шн

пѣмѣѡ. ши фѣкъ скара енсеричин тот дѣ пѣмтрѣ скобѣтъ
къ флорѣ, ши къ : вѣ : трѣпте, рсемнѣнд : вѣ : семинѣи але лѣн
Ісрала . ши пардосѣ тоатѣ енсернка, тѣнда ши вѣтѣрюл дин-
прѣвнѣ ши ачел чердѣчел, къ мармѣръ алеѣ, ши ѡ рподоей
пре дин лѣвнтрѡ ши пре дин афѣръ фѣартѣ фѣмѣѡс' . ши тоатѣ
скобѣтѣриле пѣтрилор дин афѣръ ле вѣѣи къ лѣзѣр алеѣстрѡ,
ѡр флѣриле ле полей къ аѣр . ши аша вѣм пѣтѣ спѣне, къ аде-
кѣрат, къ нѣ исте аша мѣре ши соборникѣ ка Гѣѣнѣл, кѣреле
фѣкъ Соломон, нѣчи кѣ сѣжнѣтѣ Гофѣл, кѣре ѡ фѣкъ мареле
рпѣрат Івѣтѣниан, ѡр къ фѣмѣсѣцѣ исте ман пре дѣсѣпра
ачелора.

LVI.

1657.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de întărire.

(Jași 7165.)

† Бѣмѣ иѣнашко рѣсѣл вѣл лог . и цѣфан бѣл вѣл дворник
долнѣи землѣ . и валѣе гѣетман и пѣркѣлаѣ сѣчакски . и даѣнжѣ
вѣл дворник вишнѣи землѣ . и нѣлѣе шѣпѣлѣи вѣл постѣлник .
и глѣгорѣе рѣсѣл вѣл спѣтар . и нѣкѣлаѣю могиладѣ вѣл чашник .
и соломон бѣрѣлѣдѣнѣ вѣл вѣстѣиарник . и дарне кѣраѣѣи вѣл
комис . и хѣросѣкѣл вѣл меѣеланичѣр . и мирѣн чоѣолѣ вѣл клѣчѣр .
и кѣсте моѣѣѣк вѣл слѣѣѣр . и грѣмазѣ вѣл армаш . и антиѡхѣе
аѣдѣ . и нѣкѣлаѣю бѣхѣш третѣи логѣ . и вѣснѣлѣе шѣлдан житни-
чѣр . и дѣмитрашко рошкат . и стрѣѣскѣл . и рѣѣѣнѣ дворник
гѣлоѣенин . и иѣни бѣлѣри и сѣни бѣѣрски . ѡт дворѣлмѣ его
мѣстѣ : скѣрем ши мѣртѣрисѣм къ частѣ скѣрсѣѣре а ноѣстрѣ .
към аѣ вѣнит рѣнѣнѣнтѣ мѣрѣи салѣ домнѣ ноѣстрѣ . ши нѣнѣтѣ
ноѣстрѣ дѣмнѣлѣи пѣли вѣстѣиарникѣл ши глѣгѣорашко герман
дѣ илѣшѣѣи . ши сѣмѣѣи дѣ шлѣлѣшѣѣ, ши къ алѣи фѣраѣи
а лѣр . ши аѣ пѣрѣт дѣ фѣѣѣѣ, пѣ фѣнѣѣѣи мѣѣѣѣѣѣлѣр . пѣнтрѣ
сѣт, пѣнтрѣ мѣхѣлѣи ѣи рѣ ѣѣнѣѣѣл ѣѣнѣѣѣѣлѣр, рѣ ѡѣѣѣл
тѣѣѣѣѣѣл . сѣнѣнд дѣмнѣлѣи пѣли вѣстѣиарникѣл ши къ фѣраѣи
сѣи, ѣе скѣрем ман сѣс : към ачѣл сѣт мѣхѣлѣѣѣл ле исте лѣр
дрѣпѣтѣ моѣѣѣе, къмѣпѣрѣтѣѣра моѣѣѣѣл лѣр, лѣи гѣѣѣѣл моѣѣѣѣ

савжеа сѧ, пѣнѣ афаѣ вѣме ши порлеж (! 1. при-) де спѣсе
пѣринцилор ши нѣмѣаши сѣѣ чѣаши ман мѣре, тоѣте лѣкрѣ-
риле ши фиклешѣгѣриле кѣлкѣтѣбрюаши де жѣрѣмжит дѣмнѣ.
дѣѣи ѣй дека аѣзирѣ аша, ши кѣноскѣрѣ кѣ сжнтѣ адеѣрѣте
кѣвинитеа лѣи, ѣй сѣ аѣнѣрѣ де сѣ сѣѣтѣнѣрѣ ши лѣварѣ
аѣѣѣе ши ѡлѣмени кѣт пѣтѣрѣ, ши трекѣрѣ дѣнѣрѣ де аѣеа
пѣрте ши скѣпарѣ тоѣи де кѣрса Мнѣнѣи водѣ, кѣлкѣтѣбрюаши
де жѣрѣмжитѣ; кѣ ерѣ дѣмнѣѣ кѣ дѣнѣиши, ши рѣгѣчѣѣниа
сѣжнтѣаши Ннѣон патрѣарѣа, ши нѣ пѣтѣ нѣмнѣѣ сѣ сѣ
потрѣѣѣскѣ лорѣ ка ши лѣи Мѣнѣи мѣреае проѡрок.

Mănăstirea de Argeș.

(Ms. a. fol. 100a — 100b. — Ms. b. fol. 104a — 104b. — Ms. c. fol. 290 — 292. —
Ms. d. fol. 22a — 22b.)

Ши спѣрсѣ (Нѣгоѣ водѣ) мнѣрополѣа днн Прѣш днн
тѣмѣлѣа ѣй, ши зидѣ ꙗ локѣа ѣй аѣтѣ сѣжнтѣ бисѣричѣ, тот де
пѣатрѣ чѣопѣйтѣ, ши нѣтезѣйтѣ, ши сѣпѣтѣ кѣ флѣбрѣ . ши
аѣ прѣнсѣ тоѣте пѣѣтриае пре дннѣѣнѣтрѣ днн дѡс, ѣна кѣ
аѣта ꙗ скѣѣе де фѣер кѣ мѣре мѣишѣгѣ, ши аѣ вѣрсѣт
пѣѣмѣѣ, де лѣѣ ꙗтѣрнт; ши аѣ фѣкѣт прин мнжлѣкѣл
тннзѣи бисѣричѣи : вѣ : стѣлпн наѣи, тот дѣ пѣатрѣ чѣопѣици,
ши ꙗѣѣртѣиѣ, фѣарте фѣѣмоши ши мнѣѣнаици, кѣре ꙗкнѣѣ-
ѣкѣ : вѣ : апѣстоли; ши ꙗ сѣжнтѣа ѡатар дѣѣсѣпра прѣѣтѣѣлѣаши,
ꙗкѣ фѣкѣ ѣн лѣкрѣ мнѣѣнат, кѣ тѣрѣишѣѣре вѣрсѣте; ꙗр
фѣерѣстриае бисѣричѣи, ши аѣе ѡатѣрюлѣи чѣѣе пѣ дѣѣсѣпра ши
аѣе тѣнзѣи, тот скѣѣѣте ши рѣѣѣѣтѣте прин пѣатрѣ, кѣ мѣре
мѣишѣгѣ лѣ фѣкѣ . ши ла мнжлок ѡ ѡѣѣи кѣ ѣн брѣѣ дѣ пѣатрѣ
ꙗнпѣтнт ꙗ трѣи вѣѣе, ши чѣопѣнт кѣ флѣбрѣ ши пѣѣнт . бисѣ-
рѣѣа кѣ ѡатарѣл дннпрѣѣнѣ кѣ тннѣа, ꙗкнѣѣнѣа сѣжнтѣа ши
нѣдѣѣспѣрѣицѣтѣ трѣѣнѣѣ . ꙗр пре сѣпѣт ѣтрашннѣ чѣ мѣи дѣ
жѣс, ꙗпрежѣрѣа а тоѣтѣ бисѣрѣѣа фѣкѣ ка ѡ ѣтрашннѣ тот дѣ
мѣрмѣрѣ ѣѣѣѣ, чѣопѣйтѣ кѣ флѣбрѣ, ши фѣарте скѣѣѣтѣ ши сѣ-
пѣтѣ фѣѣмѣѣ . ꙗр ꙗѣѣперѣмжнтѣа, тот дѣ пѣѣмѣѣ аѣѣѣѣѣат
кѣ кѣсѣтор . ши крѣѣѣе пре тѣрѣе, тот пѣѣѣте кѣ аѣр . ши тѣрѣ-
лѣе тот чѣопѣнт кѣ флѣбрѣ, ши ѣннѣе фѣкѣѣте сѣѣѣте . ши ꙗпре-
жѣрюл бѣѣѣѣѣѣрѣ фѣкѣѣте тот стѣѣе дѣ пѣатрѣ чѣопѣнтѣ кѣ
мѣишѣгѣ, ши пѣѣѣте кѣ аѣр . ши фѣкѣ ѣн чѣрѣѣѣѣ дѣнѣнѣтѣ
бисѣричѣи пре : д : стѣлпн де мѣрмѣрѣ, пѣѣтрѣици, фѣарте мн-
нѣнѣтѣтѣ ѣѣѣѣтѣтѣ ши зѣгрѣѣѣтѣтѣ ши ꙗѣѣлѣнт ши аѣѣѣа кѣ

павмевъ . ши фъкъ скара висеричин тот дъ пѣлтръ' скобѣтъ
къ флорѣ, ши къ вѣ: трѣпте, .рсемиѣнд : вѣ: семициѣн але лѣн
Ісрала . ши пардосѣ тоатъ висерика, тѣнда ши влатѣрюл дин-
прѣнѣ ши ачел чердѣчел, къ мармѣръ алеъ, ши в рподовѣ
пре дин лѣнтрѣ ши пре дин афѣръ фодрте фѣмѣс' . ши тоатѣ
сковѣтѣриле пѣтрилор дин афѣръ ле вѣѣн къ лѣзѣр алебѣтрѣ,
ѣр флѣриле ле полѣн къ аѣр . ши аша вом пѣтѣ спѣне, къ аде-
вѣрат, къ нѣ ѣсте аша мѣре ши сокорникъ ка Сѣѣнѣл, кѣреле
фъкъ Голомон, нѣчи кѣ сѣжѣтѣ Гофѣл, каре в фъкъ мареле
рпѣрат Іѣстѣиан, ѣр къ фѣмѣсецѣ ѣсте ман пре дѣсѣпра
ачелора.

LVI.

1657.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de întărire.

(Jasi 7165.)

† Бомѣ нѣнашко рѣсѣл вел лог . и цѣфан бѣл вел дворник
долѣнѣн земан . и валѣе гѣетман и пѣркѣлаѣ сѣчакскѣ . и даѣнжа
вел дворник вишѣн земан . и наѣе шѣпѣлѣнч вел постѣлник .
и гангорѣе рѣсѣл вел спѣтар . и нѣкѣлаю могнада вел чашник .
и соломон вѣрѣдѣнѣ вел вѣстѣиарник . и дарѣе кѣраѣн вел
комис . и хрисѣскѣл вел меѣлѣнѣчѣр . и мирѣн чоѣолѣ вел клѣчѣр .
и кѣсте моѣок вел сѣѣѣр . и грѣмазѣ вел армаш . и антѣхѣе
аѣд . и нѣкѣлаю бѣхѣш трѣти лѣгѣ . и васнѣе шѣлдан житѣн-
чѣр . и дѣмитрашко рошкат . и стрѣскѣл . и рѣѣнѣ дворник
гѣлѣѣнѣн . и нѣнѣн болѣри и сѣнѣн болѣрскѣ . ѣт дворѣлѣмѣ еѣо
мѣстѣ : скрѣем ши мѣртѣрѣсѣл къ частѣ скрѣѣѣѣ а нѣѣстрѣ .
към аѣ вѣнит ѣннанѣтѣ мѣрѣн салѣ домнѣ нѣстрѣ . ши нанѣтѣ
нѣѣстрѣ дѣмѣлѣнѣн пѣлѣн вѣстѣиарникѣл ши ганѣорашѣо герман
дѣ нѣнѣѣѣѣн . ши сѣмѣѣн дѣ шѣлѣшѣѣ, ши къ алѣи фѣраѣи
а лѣр . ши аѣ пѣрѣт дѣ фѣѣѣ, пѣ фѣнѣѣѣн мѣрѣѣѣлѣр . пѣнтрѣ
сѣт, пѣнтрѣ мѣхѣлѣн ѣѣн . р ѣнѣѣѣл ѣѣнѣѣѣлѣр, ѣн ѣѣѣѣл
тѣрѣѣѣн . сѣнѣнд дѣмѣлѣнѣн пѣлѣн вѣстѣиарникѣл ши къ фѣраѣи
сѣн, ѣѣ скрѣем ман сѣс : към ачѣл сѣт мѣхѣлѣѣл ле ѣсте лѣр
дрѣнѣѣ мошѣе, къмѣпѣрѣѣѣѣ мошѣѣѣн лѣр, лѣн гѣѣѣл моѣѣ-

чел, дела нла вამешѣла; мѣрѣ нлен вამешѣлѣн иѣ ѳост даре
дела бѣтрѣнѣла цѣфан водѣ; ши-а цини мѣрѣицѣи кѣ рѣмпресѣрѣ-
тѣрѣ. мѣрѣ мѣрѣицѣи тоатѣ аѣ дат самѣ рѣнанинтѣ мѣрѣиен сале
домнѣ нострѣ, ши ннанинтѣ нострѣ, кѣм ен ачел сат мѣхал-
чюл, рѣл цини кѣ ле иѣсте скимѣтѣрѣ кѣ цѣфан водѣ томшѣ
кѣ сатѣл лор кѣ солка, карѣм л'аѣ дат цѣфан водѣ мѣнѣстирен
сале солкѣн; ши ли-иѣ дат лѣр пентрѣ сат пентрѣ солка, сатѣл
мѣхалчюл чѣ скрѣм ман сѣс, ѳѣннѣ сат домнѣскѣ дѣ школѣ
чернѣицѣлор. ши ннмѣрѣи н'аѣ ѳост дат, чѣ аѣ ѳост тот пре
сама домнѣскѣ пѣнѣ рѣнтр'ачѣ вѣрѣме. дѣчи мѣрѣицѣи аѣ
арѣтат ши ѣрнѣ дѣ ла цѣфан водѣ, ши 'нѣтрѣицѣи дѣ пре ла
алци домни, ч'аѣ ѳост ман пре ѣрмѣ, скрѣннѣ кѣм аѣ ѳѣкѣт
скимѣ кѣ мѣрѣицѣи прекѣм зичѣм ман сѣс. — дѣчи мѣрѣи
са домнѣ нострѣ, ѳѣкѣтѣ-иѣѣ л'ѣѣ пе дрептѣте, ши ѳѣрѣ дѣ
грабѣ. ш'аѣ ѳѣкѣт чиниститѣ картѣ мѣрѣиен сале ла дѣмитрашко
дрѣгѣицѣскѣл пѣркѣлабѣл дѣ сѣчѣвѣ, ши ла кѣ дѣ вѣмѣни бѣнн,
сѣѣицѣи домнѣицѣи ши бѣири дѣ цѣрѣ, мѣѣиѣши дѣнпрѣѣѣрѣл ачѣлѣи
сат мѣхалчюл, сѣ каѣте ачѣн вѣмѣни бѣнн кѣ сѣѣлѣтѣле лор,
кѣм ѣр ши кѣ дрептѣл, дѣ рѣндѣл ачѣлѣи сат мѣхалчюл, а кѣи
аѣ ѳост; ши кѣм аѣ апѣкат ен дини мошини лор ши дини пѣрин-
ицѣи лор; цинѣт-аѣ ачѣл сат мошини сѣѣ пѣриницѣи лѣи пѣлини
вистинѣириникѣл ши а ѳѣраицѣлор сѣн, чѣ скрѣнѣ ман сѣс? ши ѳост-аѣ
ачѣл сат дат дела цѣфан водѣ, нлен вѣмѣшѣлѣи? ши дела
нла вѣмѣшѣла ѳостѣ-л'аѣ кѣмпѣрат гѣвѣрил моѣѣчѣл мошѣл
лор? прекѣм рѣн чѣ кнп ѣр цини. ши сѣ ѳѣкѣ дела дѣнѣицѣи, дела
тоѣи мѣртѣѣрѣе кѣ иѣскѣлѣицѣириле ши кѣ пѣчиѣицѣи лор, сѣ дѣ
цирѣ мѣрѣиен сале домнѣ нострѣ. дѣчи дакѣ аѣ мѣрѣсѣ чиниститѣ
картѣ мѣрѣиен сале домнѣ нострѣ аѣколо, ен с'аѣ стрѣнѣсѣ, ачѣн
вѣмѣни бѣнн тоѣи, ши аѣ сокѣтит ши аѣ ѳѣкѣт мѣртѣѣрѣе дела
дѣнѣицѣи, кѣ жѣрѣмѣнѣт марѣ, кѣм ен дини мошѣи лор ши дини
пѣриницѣи лор аѣ апѣкат ачѣл сат мѣхалчюл, тот сат дѣ школ
ши пре сама домнѣскѣ, пѣнѣ чѣ л'аѣ дат цѣфан водѣ мѣрѣи-
ицѣлор, пентрѣ сатѣл лор пентрѣ солка. мѣрѣ ен нѣ цинѣ, ниѣ
аѣ аѣснѣт сѣ ѳѣе цинѣт мошѣи сѣѣ пѣриницѣи вистинѣириникѣлѣи
пѣлини ши а ѳѣраицѣлор сѣн, чѣ скрѣнѣ ман сѣс. — дѣчи ачѣ
мѣртѣѣрѣе дела ачѣн вѣмѣни бѣнн, мѣрѣиѣ-са домнѣ нострѣ аѣ
крѣѣѣт-ѣ, ши нѣн тоѣи. ши иѣѣ ѳѣкѣт мѣрѣиѣ-са домнѣ нострѣ
дѣиѣс дѣ пѣрѣ ши дѣ рѣндрѣпѣтарѣ, ла мѣнѣлѣ мѣрѣиѣицѣлор. пен-
трѣ ачѣѣ ши нѣн, дѣпѣ кѣм цини, кѣ дрепт а мѣртѣѣириѣи нѣ-и
пѣкат, ѳѣкѣт-ам ши дела нѣн ачѣстѣ мѣртѣѣрѣе ла мѣнѣлѣ
мѣрѣиѣицѣлор, ка сѣ ле ѳѣе лор дѣ крѣдиницѣ рѣндрѣпѣтарѣ, пен-

трѣ ачаста пѣръ съ нѣ-и ман пѣраскъ .рн вѣчи . — пентрѣ
кредница тоѣн ам искѣлит : ши еѣ контжш ѣрикарюл ам скрис .
съ с(ѣ) цѣе.

ѣ нас . лт . , зрѣе .
мса фѣв . ѣ .

LVII.

са. 1660—1680.

(Ma. Cipariu. Organul luminărei No. XXV, p. 130. — cf. Principia p. 114. No. Ss. b.)

Громоуеник.

Де съ ва .ртимпла .р числа еѣречилор . ачесто семно .
фи-ва моарте .р ши марѣ . ши пѣине ши мларѣ моатѣ ва хи .
ши фѣчюрни мнчи мори-вор моаци . ше .ртѣръта-съ-вор лим-
биле . ши моарте фѣ-ва де саене . аколо септо семно спонѣ . ше
оун кап маре рѣдика-съ-ва . ши апон маре фоамете фи-ва . споне
рѣѣ . ерѣ де съ ва котремора пѣмжнтѣл .р числа шилор . мѣатѣ
фоаметѣ съ аратѣ . ши моарте де саене . ши че домно съ ва
скола .ртѣн , ачела ва пѣри .ртѣн , .рсъ ко виклине . споне рѣѣ .
cf. 1799. 1816.

LVIII.

са. 1660—1680.

(Ma. Cipariu: Organul luminărei No. XXV, p. 131—132. — cf. Princip. p. 114,
No. Rr. g.)

Geografia Ardealului.

Де цара ардѣлаѣи ши де цинѣтѣл ен , кѣте сѣнт . тот
пре самж . .рчинѣт .

Прдѣлаѣ нѣ асте царѣ фоарте маре . ши нѣман о парте
че съ зѣче олатѣри де цинѣт , карѣ асте деспре парта цѣрѣен
оунѣрици , ачаста асте пре цинѣтѣре .рпѣрицитѣ .

Лѣтѣи цинѣт . хѣнид ванда . хинидоара , четате карѣ с'аѣ
зиднт де инкѣл водѣ , фѣчорѣл лѣи жикмонт краю , кареле аѣ
фост нѣскѣт дин морѣма фатѣ де рѣмжи . дѣчи ачѣст инк .

че мѡ зис хѡиѡд ѡнѡш водѡ ел аѡ зидит хѡидвар . ши аѡ нѡскѡт динтрѡжис матѡмш краю . ши ѡтрѡчист цинѡт ѡсте дѡвѡ четѡте ши ѡраш, карѡ ѡсте сѡс ѡтрѡн дѡл . ѡтрѡчаства аѡ фѡст ши ѡ горѡю демѡлт вѡ вонвози.

Ѣл дѡнле цинѡт . гюла фѡвар . шѡ-аѡ пѡс нѡмеле гюла пен-трѡ нѡмеле оѡнѡн кѡпитан оѡнгѡреск . карѡн аѡ фѡст зѡ капѡ-тани, кѡнд аѡ винит оѡнгѡрѡн дѡла скитѡм . ши аѡ винит анчи ѡтрѡ ардѡл . ачѡства гюла фѡвар, аѡла юлѡе . маннанте ердѡ мѡре лок ши богѡт ши ера лок дѡ епископѡе . ши мѡлатѡ есѡк-рѡчи кѡ мѡлци прѡвѡци ши ера богѡци, ши мѡлатѡ одеждѡн ши скѡле . акѡло ѡсте ѡ есѡкрѡкѡ ши оѡн тѡрн ѡналт карѡле л'аѡ зидѡт ѡнкѡл (Мѡ. ѡнѡл) вѡдѡ, че-н зик хѡнѡдѡ ѡнош, тот дѡ пѡетри чѡпанте кѡ мѡре кѡлтѡмѡж, ши ѡлѡнтрѡ ѡ аѡ фрѡмѡсѡат кѡ нѡѡне дѡ аѡр ши дѡ арѡинт, ши мѡлатѡ скѡмин ѡдеждѡн дѡ летѡргѡе, ши кѡм сѡ кадѡ вѡшментѡ дѡ сѡнѡнѡе, кѡ аѡр ши кѡ пѡетрѡ скѡмпѡе ши мѡргѡрѡтарѡю . ѡр кѡнд аѡ фѡст кѡрсѡл аѡлѡр , аѡфѡнс, аѡѡстѡкѡ тоѡте с'аѡ лѡсѡт, ши с'аѡ апѡкат алѡле.

Ѣтреѡ вармѡе . че се спѡне цинѡтѡл тѡрден, карѡле-н нѡ-меле прѡ ѡрашѡл тѡрден . акѡло сѡнт ѡкне фѡрте алѡсе . аѡроѡне дѡ дѡнсе кѡрѡ ѡ жѡс ѡ ѡпѡ фѡарте фрѡмѡсѡ, карѡ сѡ кѡмѡ арѡнѡш, шѡ-н зик апѡ полѡнтѡ . акѡло ѡжнѡ тѡрда сѡс ѡ кѡѡстѡ аѡ фѡст оѡн ѡраш фѡарте фрѡмос ал рѡманѡлѡр, прѡ нѡме с'аѡ кѡмѡт : сѡлннѡм . ши акѡм сѡ коѡѡште пѡарта четѡ-ѡѡен . десѡпра порѡен сѡс аѡ фѡст ѡ спѡтѡ крѡнтѡ, ѡ кнѡ скрѡс . ши ѡ оѡнгѡл десѡре апѡс, аѡ фѡст фѡарте ѡ четѡте фрѡмѡсѡ . ши дѡн четѡте аѡ фѡст вѡ пѡртѡскѡле че сѡ зик пѡдѡрн дѡ пѡѡтрѡ прѡ кѡле (l. пѡдѡрн дѡ пѡѡтрѡ etc.) ашѡѡ фѡст мерѡжнѡ аѡарѡ дѡн четѡте : оѡнѡл мерѡе спрѡ клѡж, ши дѡѡн мѡрѡе ѡ жѡс пѡнѡ ал дѡѡж, ман зѡ мѡле дѡ лок; аш'аѡ фѡст дѡ лѡт кѡ аѡ пѡтѡт ѡѡла вѡ карѡ алѡтѡрѡ . алѡл мерѡѡ (Мѡ. мѡѡл) дѡчиндѡ прѡсте арѡмш*) пѡнѡ ѡтр'ѡ четѡте пѡстѡе . дѡ аѡлѡѡ ѡр мѡрѡе аѡарѡ прѡсте апѡ мѡрѡшѡлѡн . ши дѡѡн тот мѡрѡе ѡ сѡс прѡ апѡ, пѡнѡ ал ѡшѡрѡклѡн мѡрѡш, ман ѡ мѡле дѡ лок . аѡѡстѡ тоѡте рѡмѡнѡн лѡѡ пѡртѡсѡнт кѡ мѡре кѡлтѡмѡл . ѡкѡ мѡлатѡ четѡѡи прѡ мѡлатѡ лѡкѡре сѡ гѡсѡск ѡ ардѡл . ѡжнѡ бѡлѡрад, ши ѡжнѡ сѡс-шѡбѡш.

Ѣл пѡтрѡле цинѡт, ал кѡлоѡѡлѡн (sic!) прѡ аѡѡл ши клѡ-жѡл сѡ кѡмѡ четѡте . че ши аѡлѡѡ сѡнт нѡѡе ѡкне дѡ сѡре фѡарте алѡсе . ши ѡтрѡчѡст цинѡт, нѡман кѡ вѡ мѡле дѡ лок,

*) Glossa: ѡпѡ полѡнтѡ.

мѣсте ш четате фѡарте алѣсъ, че съ зиче клѡжѡл . ши ма-
ниѣте с'аѡ кѣмат немѡцѣше клѡѡзенеѡрг . ртр'ачѣкте четате с'аѡ
нѣскѡт мѡтѡш краю, р четата чѣ вѡке, ртр'ѡ кѡсъ мѡре
вѣке, карѣ мѣсте ла поарта дѣспре амѡазжѡи, токма рнарна-
ниѣте-и (sic!) мѣсте.

Ѣл чинчили цинѡт, че съ кѣмѡ доѡкѡн . ачаѣта мѣсте
четатѣ дѡжѡлѡи . ши мѣсте ши аѡколо ш шкнѡ де сѡре фѡарте
вѣстѡтѡ, апроѡпе де сѡмѡи . ши де акѡло а мѡлѡ де лѡк мѣсте
ѡѡи бѡлѡнѡиш, кѡре аѡ фѡст фѡарте тѡре р ардѣл . дѡла бѡлѡ-
нѡиш, ѡѡнар, че съ кѣмѡ сѣкѡдрѡиш, де кѡтрѡ рѡсѡрѡнт
мѣсте четате де скѡи . лѡнгѡ ачѣл ркѡ сѡнт шкне фѡѡмѡсе.

Ѣл шѣселе цинѡт съ кѣмѡ клѡтан . ачѣста ѡ де мар-
циѡе де ардѣл ши де алѣе пѡрѡи алѣ цѡрѡи, кѡм ртѡи ла
ал дѡап (спѡне) . кѡ спре мѡазѡ нѡапѣе ши спре апѡс, сѡнт ачѣкте
цинѡтѡре . р ардѣл дѣспре цѡра ѡѡнгѡрѣскѡ; парте ѡр, дѣспре
рѡсѡрѡнт ши дѣспре амѡазѡ зѡи, дѣспре мѡлѡѡа ши дѣспре цѡра
рѡмѡнѣскѡ . ман мѡлат нѡрод лѡкѡеск . ртр'ачѣктѡ цѡрѡ.

Ртѡи мѣсте спре мѡлѡѡа ш четате че съ кѡмѡ вѣстрѡѡа .
ши ачаѣта ш аѡ дѡт нѣѡ лѡсѡ краю*), фѡѡрѡл ѡи алѡѡрт
краю, ѡи хѡнѡд ѡиѡи гѡѡернатѡл . шнкѡл вѡдѡ, карѡе аѡ фѡст
гѡѡернат пре цѡра ѡѡнгѡрѣскѡ . ши ѡл аѡ фѡст тѡтѡ ѡи ма-
тѡш краю . ши мѡлатѡ изѡѡндѡ фѡчѣк кѡ шѡиѡе . рпрѡтѡѡа
тѡрѡнѡлѡр . ши кѡ ачѣкте вѡтежѡи мѡлатѡ сѡте ши четѡѡи аѡ
дѡрѡнт вѡтажѡнѡл ѡи . дѡпѡ ачѣл аѡ кѡмпѡрат дѡи рѡда
сѡсѡлѡр дѡи ардѣл цинѡтѡл, кѡ ш сѡмѡ де бѡи.

Ртр'ачѣктѡ парте ши ртр'ачѣст цинѡт, мѣсте ш четате
фѡѡмѡсѡ токма лѡнгѡ мѡнѣе, че съ кѣмѡ (?) . пре кѡрсѡл апѡи
вѣстрѡѡѡ дѡи сѡс де четате д мѡле де лѡк, мѣсте бѡл рѡднѡ
чѣ вѣке, ѡѡнде аѡ ѡѡкрат ман де мѡлат кѡте : м : де мѡѡерѡ;
карѡи аѡ фѡст ла ачѣле бѡи, ѡѡкрѡ кѡ мѡре хѡсѡж, акѡѡ ркѡ ѡѡ-
крѡжѡ, че нѡ кѡ атѡта сѡмѡ де шѡмени ши нѡ ашѣ хѡсѡѡ.

**) Дѡпѡ ачѣста, сѡкѡи . аѡ фѡст шѡмени слѡѡѡзѡи ши нѣми-
ши . ши апроѡпе де чѡл че аѡ (ѡѡнѡт Сѡр.) дѡлѡ скѡтѡл . ши ачѡ-
ѡѣ аѡ фѡст ман бѡтрѡиши ши слѡѡѡзи, н'аѡ дѡт нѡмѡрѡи
нѡмѡк ***) нѡиѡи аѡ слѡжѡт . ѡр де с'аѡ тѡмпѡлат де аѡ ѡѡнѡт нѡ-
скѡри вѡѡжмѡиши аѡѡра цѡрѡиѡи, ѡи атѡиѡи с'аѡ скѡлат дѡпѡ
пѡрѡѡѡа краюлѡи, рѡнѡнтѡ вѡѡжмѡишиѡлѡр сѡи . ши кѡнѡ с'аѡ
кѡрѡнат краюл, ѡр ѡи аѡ дѡт де шм кѡте ѡѡи ѡѡѡ грѡс . ши
шѡмени де шѡте аѡ фѡст . ши пѡмѡнѡтѡл сѡкѡиѡлѡр мѣсте рпѡр-

*) Глѡѡе : тѡнѡр Бѡлѡдисѡлѡе краю.

**) Дѡ сѡкѡи.

***) нѡиѡи дѡждѡ.

цнт . днтр'ъншн ес . ꙗ ард'ѣл кан бѣнн, шн дѣ трѣбѣ дѣ
вастѣ, шн кан дѣ хѣмѣре, шн бон мѣлци шн грашн.

*) Пѣр дѣ сасн шн дѣ знднр'ѣ лор . кѣм аѣ зѣднт четѣцнлѣ ꙗ
цара ард'ѣлѣлѣнн, кѣм сѣ кадѣ сѣ се цѣе : сѣѣнн, кар'ѣ мѣстѣ
мѣре четѣтѣ ꙗтрѣ ач'ѣстѣ царѣ . шн сасшѣбѣш . Класзѣм
бѣрг (sic!) чѣ сѣ зѣчѣ клѣжѣл . шн вѣстрица . мѣншн (sic!) мѣ-
дѣш . сѣг'ѣшвар, сѣг'ѣшвар . кѣрона, бѣашѣв . сасѣдѣрош, вѣр'ѣцѣл .
ач'ѣстѣ четѣцн шн врашѣ (шн сатѣ стѣрс in Мв.) л'ѣѣ ꙗчѣпѣт
ꙗтѣн а лѣ зѣдн, шѣ алтѣ мѣлатѣ . ѣр пѣнтрѣ мѣлатѣ шѣл шн
рѣзѣоѣ, нѣман враш шн сѣтѣ сѣ цнн, кѣрѣлѣ сѣнт ꙗпѣрцнтѣ
прѣ скаѣнѣ ка сѣ сѣ цѣе дѣ чннѣ аскѣлатѣ.

Кап ѣ . дѣ ард'ѣл . кѣт аѣ фѣст дѣ марѣ шн кѣт (аѣ) фѣст
дѣ фѣр'ѣчнт.

Пѣрд'ѣлѣл нѣ сѣ в'ѣ(дѣ Сір.) марѣ . кѣ нѣман дѣ оѣндѣн зѣнѣ,
бѣлѣ хѣнѣод, пѣнѣ лѣ бѣан ꙗ сѣс дѣ бѣашѣв, д'ѣѣлѣ сѣнт м дѣ
мѣлѣ дѣ лок дѣ лѣнѣ . ѣр дѣ лѣрг ка к . чѣ мѣстѣ лок дѣлѣбѣрос, пѣнтрѣ
ач'ѣлѣ мѣстѣ шн пѣлѣмѣнт рѣдннѣ . шн кѣ поамѣ дѣлѣчн . шн ꙗпрѣжѣр
мѣстѣ ка ш корѣнѣ фѣрѣмоѣсѣ . шн пѣнтрѣ ач'ѣстѣ д'ѣлѣбѣре мѣлатѣ,
сѣнт сѣтѣ д'ѣсѣ шн фѣрѣмоѣсѣ . шн шѣмѣнн лѣкрѣторн кѣ пѣлѣгѣл
шн кѣ сапа . шн лѣ сѣ гѣт'ѣкѣе грѣѣ шн сѣкарѣ шн мѣлѣлѣ . кѣм
д'ѣр фѣ тот пѣчѣ, арѣ пѣтѣ фѣ жѣмѣтѣтѣ тот полѣнѣцн**). кѣшн
кѣ днн д'ѣлѣбѣре шн днн вѣлѣч'ѣлѣ сѣпѣ нѣсѣпѣл шн-л спѣлѣ, шн сѣ
алѣѣѣ аѣр фѣларѣтѣ скѣмп шн бѣн . оѣнѣн лѣкрѣ лѣ арѣннт вѣн . аѣр.
арѣннт . арѣмѣ . пѣлѣмѣ . хѣр . шѣѣл шн прѣ алѣкрѣѣ сѣнт врашѣ
дѣ бѣн . прѣ(кѣм . . .).

LIX.

1661.

(Ms. bibl. Prag. communicat de d. Gr. G. Tocilescu. 8° mic.)

Rafail din Dragomirna: Paraclis

(slavono-român).

Пѣрѣстѣ лѣ свѣнтѣл(ѣ) пѣцн.

Propovedania de paști a lui Zlatoust. (15 fol.)

Чѣла чѣ-н днтрѣ свѣнѣцн пѣрѣнтѣл(ѣ) нѣстрѣ, мѣн мѣ-
рѣл(ѣ) вѣлѣкѣ, ч'ѣоѣ фѣштѣ пѣтрѣпѣрхѣл ꙗ четѣтѣ лѣѣн кѣстан-

*) Glossă: дѣ сасн. **) Кѣ аѣр.

[illegible]

пѣнтр'ачѣиъ снч(ѣ) свѣнцѣиъ са : съ вѣе ши съ съ апропѣе съ ноу съ
 спад, пѣнтрѣ кѣчи доу атрѣсѣмт; кѣ дмсѣоу свѣнцѣиъ са ѣсте
 дрѣгѣстос ши мѣстѣ спрѣ тѣц ѡаменѣи, кѣрѣи факъ воѣ
 свѣнцѣи сал(ѣ); ачестѣ ѣстѣ деспѣнтороу, фѣартѣ юеѣще пре чѣл че
 слоужѣскоу свѣнцѣи сал(ѣ) кѣ тоѣтѣ инѣма, ши прѣимѣще пре чѣл
 де апой ка ши пре чѣл динтѣю . дѣч мѣлѣгѣе пре чѣла дин н-а(л)
 оуспрѣсѣчѣл(ѣ) час ка ши пре чѣл дин чѣсоу динтѣю, ши ачѣл де
 апѣи ѣл мѣлоуѣще ши пре ачѣл динтѣю ѣл мѣнѣгѣе, ши ачѣлоуи
 динтѣю ѣи дѣ, ѣр пре чѣл дѣпѣи ѣл дѣроуѣще, ши лоужѣл
 неѣонѣи че съ неѣоѣще, доуменѣсѣоу ѣл чинстѣе . ши не
 ѣоѣница че фѣч(ѣ) ѡмоу, аѣоу(ѣ) : рѣга ши мѣстѣи ши алтѣ
 ѣоуѣтѣи а соуфлѣтоулоуи чѣ фѣче, постѣл ши метѣниѣе кѣ
 фѣца пѣн ла пѣмѣиѣ, дмсѣоу лаоудѣ неѣонѣи ачѣлѣ ѡм .
 дѣч пѣнтр'ачѣиъ вѣнѣи фѣрѣиѣлѣр, съ атрѣм кѣ ѣѣѣрѣе атрѣ
 ѣѣѣрѣе доменѣлѣи нѣстроу, ѣоуѣи ши мѣсѣрѣи ши чѣн дин
 тѣю ши чѣи де апѣи, де лоуѣи плат(ѣ) дрѣптѣ . сѣѣцъ кѣ
 сѣѣцъ съ пѣтрѣѣи, ачѣл че ѣѣи неѣонѣи, ши чѣн лѣнѣи ѣкѣ
 съ съ неѣѣскѣ, ши соуд прѣзѣнѣкоулоуи съ ѡ чинстѣи; оу
 нѣл алтѣѣ нѣ завѣстѣнѣи, нѣче съ ѡ чинстѣи кѣ ѣѣѣрѣ,
 сѣоу кѣ чѣмпѣи, сѣоу кѣ алаоутѣ, сѣоу кѣ кѣнтѣ(ѣ) лоуѣи,
 сѣоу кѣ сѣлтѣѣѣр, коуѣ нѣ юѣѣе дмсѣоу; че пѣтрѣѣи
 доуменѣѣѣѣѣ кѣ лѣроуѣи(ѣ) чѣлѣ дѣмѣѣи, кѣрѣ(ѣ) юѣѣ
 ѣи дмсѣоу . чѣл че сѣоу постѣи ши чѣл че ноу сѣоу пѣстѣи,
 ѣсѣѣиѣ-ѣѣ асѣѣи тѣц . пѣнтрѣ ѣѣѣрѣе дѣмноулоуи нѣстрѣ
 лоуи ѣс . хс . пѣнтрѣ ѣѣѣрѣ свѣнцѣи сал(ѣ) . масѣ ѣстѣ гѣта съ
 ѣѣ ѣѣѣиѣи тѣц . аѣѣа грѣѣѣе коуѣнѣе де свѣта наѣоур(ѣ);
 съ неѣѣи тѣц съ фѣи кѣрѣи, ши съ вѣиѣи кѣ крѣѣиѣѣ
 ѣоуѣѣ, ши кѣ ѣсѣѣе соуфлѣтѣѣскѣ съ лоуѣи тѣц свѣта на
 фѣѣѣ; кѣ ѣѣѣѣ ѣстѣ хрѣѣнѣи ши грѣс, нѣѣе съ нѣ фѣѣ флѣ
 мѣндоу . аѣѣа ноу грѣѣѣи(ѣ) де ѣѣѣѣ де ѣѣѣѣ, че грѣѣѣи(ѣ)
 де дѣроуѣ лѣи дмсѣоу, де свѣта коуѣменѣѣѣѣѣ ши де свѣта
 аѣѣѣѣѣ . ши чѣнѣ ноу съ ѣѣ неѣѣи кѣ пѣстоуѣ ши коу рѣга
 кѣтрѣ хс . ши нѣ съ ѣѣ гѣта де свѣта наѣѣѣѣ съ ѣѣ; ачѣла
 ѡм ѣстѣ флѣмѣндоу ши пре ачѣстѣ ѣѣѣѣ ши пре чѣл лѣлтѣ
 ѣѣѣѣѣ, оуѣдеѣи мѣи моуѣѣ а пѣтрѣѣе . ѣр чѣл че съ ѣѣр не
 ѣѣи ши ѣѣр фѣи ѣѣѣѣѣѣѣ лоуи дмсѣоу ши ѣѣѣ свѣта на
 фѣѣѣѣ пѣѣѣѣѣ ши съ кѣменѣѣѣ ѣѣ постѣѣи, ачѣл ѣѣр фѣи ѣѣѣѣ
 ѣѣи ши сѣѣѣѣ де дрѣѣѣѣѣ лоуи дмсѣоу, ши пре ачѣстѣѣ
 лоуѣѣ ши мѣн ѣѣѣѣѣ оуѣде ѣѣ фѣи ѣѣѣѣ а лѣѣѣѣ . тѣц
 кѣ ѣѣѣѣѣи асѣѣѣи де ѣѣѣѣѣѣѣ дрѣѣѣѣѣ лоуи дмсѣоу .
 нѣѣе съ нѣ съ тѣѣѣѣѣѣѣ де мѣсѣѣѣѣѣѣѣ, кѣ сѣоу дрѣѣѣѣѣ

1669.

Stoica: Molitvelnic

Rândueala pogrebaniei. (13 foi; fol. 1a—5b.)

Пѣдѣжъ мѣлѣжъ съ ш зикъжъ преоутрѣлъ (!) . ѿтрѣ ертѣмъ
фѣюмъи (! 1. фѣюльи) съъ челъ съфлѣтескъ, грѣхъндъ : лѣи дмѣзѣ съ
нѣ рѣгѣмъ : додмнѣ мѣлѣше-нѣ ѿтрѣ нѣмелѣ пѣрннтѣмъи, ш'ѣлъ
фѣюльи, ш'ѣлъ дхлѣи свѣтъ, шѣ пѣнтрѣ рѣгѣчюндъ а прѣ чинѣ
стѣнтѣи дѣспѣнтодрѣи нѣастрѣ нѣскѣтодрѣи лѣи дмѣзѣ, шѣ пѣ-
рѣрѣ фѣчѣарѣ мѣрѣа; шѣ пѣнтрѣ свѣцѣи чѣи кѣ пѣтерѣ чѣрѣшъ
(! 1. шъ), чѣнѣстѣтѣлъ шѣ мѣрнтѣлъ прѣорѣ фѣиантѣ дѣлѣгѣ-
торѣ шѣ бѣтѣзнтѣорѣи иванѣи . свѣцѣи шѣ прѣ лѣвѣдѣцѣи апѣли
шѣ свѣицѣи пѣрѣицѣи, трѣи свѣтѣ шѣи шпѣтъ спрѣзѣчѣ чѣ ердѣ
ѿ нѣкиѣи . дѣчѣ дмѣзѣ аш'ѣс ѿвѣцѣтъ апѣлии сѣи зикѣндѣ-
лѣ лѣрѣ : дѣ вѣрѣ грѣшѣи шѣмѣи дѣнаиѣнтѣ вѣастрѣжъ, пѣнѣжъ дѣ
шѣиѣте орѣи, кѣтѣ дѣ шѣиѣте-зѣчѣ дѣ орѣи сѣ лѣ ертѣцѣи лѣрѣ;
мѣрѣ нѣмѣ сѣ нѣ зикѣжъ дѣѣка-и-вѣ грѣшѣи чѣиѣвѣ, кѣ нѣ-лѣ вою
ертѣ пѣнѣжъ лѣ мѣартѣ; кѣ мѣрѣ пѣкат' прѣймѣѣше ачѣлѣ шм' .
кѣ пѣтѣрѣиѣи чѣ ердѣ апѣлии а лѣвѣдѣ шѣи а вѣжѣстѣмѣ, шѣи а лѣгѣ
шѣи а дѣзлѣгѣ; чѣ дмѣзѣ пѣнтрѣлѣчѣ зѣсѣ кѣтрѣжъ свѣицѣи апѣли:
сѣ вѣрѣ грѣшѣи фѣиантѣ вѣастрѣжъ фѣацѣи сѣсѣ вѣчѣиѣи, сѣсѣ
прѣѣтѣиѣи вѣцѣи, пѣнѣжъ дѣ . з . шѣи кѣтѣ дѣ шѣиѣтезѣчѣи дѣ шѣи,
ка сѣ-и ертѣцѣи прѣи фѣишѣи, ка сѣ фѣицѣ ертѣцѣи шѣи вѣи фѣи
чѣрѣири . кѣ пѣнтрѣ лѣлѣ аѣу зѣсѣ дѣмѣнѣзѣ апѣлилѣор' сѣи : кѣ оарѣ
кѣтѣ вѣцѣ лѣгѣ прѣ пѣмѣнѣтъ, фѣи-вѣрѣ лѣгѣте шѣи (фѣи) чѣрѣири,
шѣи вѣрѣ кѣтѣ вѣцѣ дѣзлѣгѣ прѣ пѣмѣнѣтъ, сѣ фѣи дѣзлѣгѣте шѣи
ѿ чѣрѣири . дѣчѣ дѣпѣжъ ѿвѣцѣтѣсѣрѣ дѣмѣнѣлѣи дѣмѣнѣзѣлѣи шѣи
мѣнѣтѣиѣторѣи нѣсѣтрѣ а лѣи иѣс . хрѣстѣс , тѣ ертѣ шѣи еѣ прѣ
тѣиѣи фѣюль мѣѣѣу чѣлѣ съфлѣтескъ имѣрк , ка сѣ фѣи ертѣтъ фѣи

чѣсть вѣкъ, ши ꙗ чела че ва съ фѣе, кѣнда вѣ вѣни цюдѣцюл
чѣль дѣрѣнѣтъ, съ жѣдѣче вѣни ши морѣцъ . кѣ ачелѣмъ-н съ каде
тоатѣ слава, чѣнстѣ ши ꙗкинѣчюне, акоумъ ши пѣрюрѣ ши
ꙗ вѣчѣе де вѣчѣ . аминѣ.

(дѣпж ача попъ) съ кѣнте ачѣсте стрѣхъ.)

Вѣницѣ лѣ сърютарѣмъ чѣ май дѣ апой, фѣацѣлоръ! съ сж-
рютѣмъ прѣ ачѣсть морѣтъ, лѣвѣдѣндѣ прѣ дѣмнѣзѣс . кѣ шѣж
аѣ шитѣ динѣтрѣ нѣшѣре са, ши кѣтрѣ грѣапа с'ѣв апропѣнѣтъ,
дѣчѣ де акѣмъ нѣ съ ва ман грѣжнѣ де сѣпарарѣмъ трѣпѣлѣн чѣ
дѣшѣртѣж . оундѣ-съ акѣмъ рѣдѣмѣ ши сѣцѣнѣле? кѣ де ачѣцѣ
мѣ ꙗпарѣцѣ . адевѣръ, дѣ(ш)ѣртѣчюне ꙗци ѡмѣ! ши ꙗ дѣшѣртѣ
тѣ ꙗвѣлѣѣци.

Сѣпѣне тѣ акоумѣ фѣратѣ, кѣтрѣ нѣй : оундѣ тѣ дѣчи дѣн-
три нѣй? тѣкѣндѣ ши нѣ рѣспѣзи; ꙗтодѣрѣ-тѣ дѣ мѣꙗꙗꙗ
грѣжнѣ тѣтѣне-тѣѣ, ши пѣнѣцѣре мѣне-тѣ ши ꙗ прѣштѣнѣлоръ
ѡ дѣмѣлѣще . ѡ ни каѣтѣ дѣ вѣзѣ кѣтѣ пѣнѣцѣре ши лѣкрѣмѣн
съ вѣрѣж пѣнѣтрѣ тѣне . оундѣ-съ акоумѣ рѣдѣлѣ ши прѣштѣнѣн?
кѣ де ачѣци мѣ (ꙗ)парѣцѣ . адевѣръ, дѣшѣртѣ-съ чѣле ѡмѣнѣци!

ꙗтоунѣн рѣспѣндѣ мѣртѣлѣ зѣкѣндѣ : ѣв кѣтрѣ дѣѡмнѣлѣ
дѣмнѣзѣс, жѣдѣцѣлѣ мѣѣс, мѣ дѣкъ, съ стѣѣ денѣнѣнѣте жѣдѣцѣ лѣѣ,
ши съ дѣѣ рѣспѣнѣс де лѣкрѣрѣлѣ мѣлѣ . чѣ вѣѣж мѣ мѣлѣкѣсѣ,
ши мѣ рѣгѣ фѣацѣлорѣ! съ фѣацѣ рѣгѣчѣюни пѣнѣтрѣ мѣнѣ; вѣ
съ-м' фѣе мѣе мѣлѣтѣлѣ мѣнѣтѣнѣтѣрюлъ ꙗс ꙗн зѣѣ де цюдѣцъ .
оундѣ-съ акоумъ рѣдѣнѣлѣ, ши прѣштѣнѣн? шѣж де ачѣцѣлѣ нѣ
ꙗпѣрѣцѣмъ . адевѣръ, тѣѣтѣ-съ дѣшѣртѣ, чѣлѣ ѡмѣнѣци!

ꙗтѣж акоумѣ тѣѣтѣ мѣдѣлѣрѣлѣ трѣпѣлѣн гѣѣлѣ съ тѣѣж-
лѣскѣ; ши съ ꙗрѣтарѣж нѣмѣтѣтѣ, ши нѣклѣтѣтѣ; ши фѣѣрѣж фѣѣрѣж
де нѣче ѡ трѣѣж ши нѣмѣшѣкѣтѣ . кѣ мѣнѣлѣ ши пѣчѣѣрѣлѣ аѣ
слѣжѣйтѣ; ѡкѣнѣ аѣ апѣсѣ, ши с'ѣѣ ꙗнѣкѣс; ши лѣмѣѣѣ ѣѣꙗ амѣѣр-
цѣнѣ; ши оунѣкѣлѣ аѣ асѣрѣзѣйтѣ, ши кѣ тѣчѣлѣрѣ съ аѣ ꙗгрѣдѣйтѣ,
кѣ съ дѣ гѣѣѣпѣн . адевѣръ, дѣшѣртѣчѣюне ꙗци ѡмѣ! ши ꙗн
дѣшѣртѣ тѣ ꙗвѣлѣѣци.

Мѣꙗꙗꙗ пѣмѣнѣтѣлѣнѣ шѣтѣ дѣшѣртѣж; ши шѣж тѣѣтѣж
нѣдѣѣжѣдѣ кѣ (! ка) нѣѣче фѣѣмѣ съ стѣнѣцѣ ши съ рѣшѣкѣрѣж .
шѣж сѣфлѣтѣлѣ де лѣ трѣпъ съ ꙗпарѣтѣ, ши кѣпѣлѣ фѣѣцѣнѣ
ѣѣꙗ пѣрѣйтѣ, оунѣкѣлѣ ши пѣчѣѣрѣлѣ с'ѣѣ вѣѣѣзѣйтѣ, кѣ съ дѣ
гѣѣѣпѣн . адевѣръ, тѣѣтѣ-съ дѣшѣртѣ, чѣлѣ ѡмѣнѣци!

Кѣндѣ съ ꙗпарѣтѣ сѣфлѣтѣлѣ дѣлѣ трѣꙗꙗ, кѣ нѣѣѣѣнѣцѣ-лѣ
апѣкѣ ꙗфѣрикѣшѣѣѣѣнѣ ꙗнѣѣрѣн . ꙗрѣ ѣѣѣ-шѣ ѣнѣтѣж прѣ тѣтѣ-съѣ
ши прѣ мѣѣмѣ-са, ши прѣштѣнѣнѣ сѣн; нѣмай чѣ съ грѣжѣѣци де

(съ зич мѣтва чѣста ꙗ таниж. Fol. 8b—9b)

Дѣмнѣзѣвъ сѣфлетелоръ шѣ ал' тѣтѣрѣоръ трѣпѣрилоръ! чѣла
че кѣл'каши мѣдартѣ, шѣ пре дѣволѣвъ ꙗ дѣшѣртѣлъ лѣ-
сѣши, шѣ вѣицѣ лоуѣмѣей сѣле ай дѣрѣйтѣ. ꙗнсоуѣци дѣбамнѣ
рѣпѣвъсѣ сѣфлетѣла рѣвѣлѣй тѣвъ: имркъ: ꙗн лѣкъ лоуѣминѣтъ,
ꙗн лѣкъ мѣдалѣ, ꙗн лѣкъ дѣ рѣпѣвъсѣ; дѣ оунде фѣгѣ тѣлатѣ
дѣрѣнлѣ, грѣжнлѣ шѣ сѣспѣннлѣ. шѣ толатѣ пѣкѣтелѣ чѣла
че сѣнт' лоуѣратѣ дѣ ꙗнсѣлъ кѣ кѣвѣнтѣлъ, сѣвъ кѣ лѣкрѣлъ,
сѣвъ кѣ кѣцѣтѣлъ, кѣ оуѣн дѣбмнѣ. боуѣн чѣ еѣн, шѣ лѣ шѣмнѣн
юѣнтѣорю, мѣртѣлъ пре ꙗнсоуѣлъ. кѣ ноуѣ жѣстѣ нѣче оуѣ омѣ
чѣла че вѣ фѣи вѣвъ, шѣ сѣ ноуѣ-цѣ грѣшѣскѣ цѣ. кѣ тоуѣ ноуѣмѣи
чѣ еѣн сѣнгѣрѣ дѣоуѣсѣн дѣ кѣтрѣ тѣлатѣ пѣкѣтелѣ. мѣж дѣ-
рѣптѣтѣ тѣ-й дѣрѣптѣ поуѣрѣрѣ, шѣ кѣвѣнтѣлъ тѣвъ-й дѣрѣптѣ.
— (Попа сѣ стрѣце:) кѣ свѣицѣм тѣ еѣн ꙗнвѣлѣрѣ шѣ вѣица, шѣ
шѣдѣхѣна рѣпѣвъсѣтѣлѣй шѣрѣвѣлѣн тѣвъ: имр: хѣсѣ. дѣмнѣзѣвъ нѣс-
трѣ! шѣ цѣ мѣрѣрѣ-цѣ трѣмнѣтѣм, тѣтѣлѣй, шѣ фѣюлѣй, шѣ
свѣнтѣлѣй дѣхѣ. аѣоуѣм шѣ пѣрѣрѣ, шѣ ꙗнтрѣ ай нѣсѣврѣшнѣцѣ.
— (Дѣп'ачѣ, сѣ зич аѣсѣт ѣтпѣсѣтѣ): чѣла чѣоуѣ ꙗнвѣсѣ дѣн
мѣдѣрѣн, хѣсѣ. дѣмнѣзѣвъ нѣстрѣ чѣлѣ аѣдѣврѣйтѣ, пѣнтрѣ рѣгѣ прѣ
чѣнѣстѣйтѣн мѣйчѣн лѣй, шѣ пѣнтрѣ пѣтѣрѣ чѣнѣстѣйтѣн крѣчѣн, чѣла
чѣ-н дѣ вѣицѣ фѣкѣтѣдѣрѣж; шѣ пѣнтрѣ рѣгѣ свѣицѣнлѣорѣ чѣлѣорѣ
чѣдѣ фѣбѣсѣ дѣнѣтѣлѣю пѣтрѣйрѣшн мѣй мѣрѣн: аѣврѣамѣ, шѣ иѣсѣакѣ,
шѣ иѣковѣ, кѣ сѣ рѣпѣвъсѣ дѣбмнѣлъ дѣмнѣзѣвъ, сѣфлетѣла шѣрѣвѣлѣй
сѣвъ: нѣмркъ: оунде сѣ шѣдѣхѣнѣскѣ сѣфлетѣлѣ тоуѣтѣрѣорѣ дѣрѣпѣ-
цилѣорѣ; ꙗтрѣ мѣла лѣн дѣмнѣзѣвъ, шѣ ꙗнтрѣ ꙗпѣрѣтѣцѣм чѣрѣюлѣй,
кѣ тѣбѣн свѣицѣн; шѣ пре нѣй сѣ нѣ мѣлѣжскѣ, шѣ с(ѣ) нѣ
спѣсѣскѣ, кѣ оуѣн дѣбмнѣ боуѣн шѣ лѣ шѣмнѣн юѣнтѣорю. ꙗмнѣн.

Joan cap. XI, v. 1—45. (Fol. 10a—13b.*)

Еѣгѣлѣ лѣзарѣва. ѣт Іѣвѣнна. глаѣ. лѣ.

1. ꙗтрѣчѣла вѣрѣмѣ, ерѣ оуѣн шѣмѣ оарѣ чѣнѣ дѣ-лъ кѣма
лѣзарѣ, дѣ болѣм дѣн вѣнѣнѣлѣ, дѣн шѣрѣшѣлъ мѣрѣѣн шѣ алѣ
мѣрѣѣн сѣрѣорѣлѣорѣ лѣй. 2. ꙗтрѣ мѣрѣлѣ ерѣ [оуѣн] дѣ оуѣнѣсѣсѣ пре
дѣбмнѣлъ коуѣ мѣрѣ, шѣ-н цѣрѣсѣсѣ пѣчѣдѣрѣлѣ свѣицѣѣй сѣлѣ кѣ
пѣрѣлъ еѣ; алѣ кѣрѣм фѣратѣлѣ-сѣвъ лѣзарѣ болѣм. 3. дѣчѣн трѣ-
мѣсѣтрѣ соуѣрѣорѣнлѣ лѣй кѣтрѣ хѣсѣ. дѣ-й грѣнѣж лѣй: дѣбамнѣ,

*) cf. mai sus pag. 137 urm. (1600—1650.)

штѣ чѣла че-ль юеіѣи болаѣше. 4. ІѢрж .іс. дѣка доузи, зисе : ачаѣштѣ болаѣ ноу асте спре моарте, чѣн спре слаѡвѣ лоуи дмзѣѡ, ка съ се прослаѡвѣскѣ фїюль лѡи дмзѣѡ пентрѡ дин-са. 5. Кѣ юеіѡ .іс. пре марѡѡ, шн пре сѡра ей, шн пре лѡзарѣ. 6. ІѢрж дѣка доузи хс . кѣ лѡзарѣ с'ѡу рѣзѡлітѣ, атоуи-ча петрикѡ аколѡ спре чѣль лѡкѣ чѣ ерд доѡѡ зїле. 7. Дѡп'ачѡ грѣи оученичлорѣ сѣи : елемѡци ѡрж .ѣ жїдовн. 8. Шн-н грѣнр(ѣ) лѡи оученичїи сѣи : ѡѡцѣтѡѡрж ! акоум тѣ чѡркѣ пре тїи коу пїетрїи съ тѣ оуцїи гѣ жидовїи, шн ѡржшѣ вѣри съ мїрци аколѡ? 9. ІѢрж .іс. рѣспоуице : лоу доѡрж нѡ сѣнтѣ доѡѡ-спржзѣче чѡсѡри .ѣи зи? 10. Дѣи кѡреле вѡ .ѣнелѡ зѡѡ, ноу съ ва потикїи, кѣче кѣ вѣде лѡмїна ачѣїи лоу-мн. ѡрж кѡреле вѡ .ѣм'елѡ ноїп'тѣ съ ва потикїи, кѣ нѡ асте лѡмїнѣ .ѣнтр'їнса. 11. Пчѣстѡ зисе . шн дѡпѣ ачаѣста ле грѣи лѡрь : лѡзарѣ прїѡтинѡѡ нїѡстрѡ лоу адѡрмїт; че вѡю мѣрѣ, ка съ-ль дїцїпѣ пре .ѣнселѡ. 12. ІѢрж зисерѣ оучени-чїи лоуї : доѡмне, с'ѡѡ адѡрмїтѣ, мѣнтоуїтѣ ва фїи. 13. ІѢрж .іс. зисе дѣ моартѣ лѡи; ѡрж лѡрь ле пѣрѣ кѣ дѣ адѡрмїрѡ сѡмнѡлѡи ле грѣѡше. 14. Дѣи атоуича лѣ зисе лорѣ .іс. : ноу мѣ тѣ гѣдѣскѣ, лѡзарѣ лоу мѡрїт. 15. Шн мѣ вѣкѡрѣ пѣн-трѡ вѡн, ка съ крѣдїи кѣ н'ѡмѣ фѡстѣ аколѡ, че елемѡци лѡ дїнселѡ. 16. ІѢрж зисе ѡѡма, чѣла че съ грѣѡше ѡмѡтѡн, оученичлорѣ : елѡци шн нѡи, ка съ мѡрнмѣ кѣ нѡсѣ. 17. ІѢрж дѣка винїи .іс. .ѣ вноѡнїѡ, дѣи-ль ѡфлѣ пре .ѣсѡѡ дѣ пѡтрѡ зїле ѡѡнѡѡ-ль .ѣ грѡпѣ. 18. ІѢрж вноѡнїѡ ерд апрѡпѣ дѣ ѡрѣлѡмѣ, ка лѡ чнїзѣчѣ дѣ пїстрѣле. 19. Шн мѡлїи днн жї-довн ѡрж (! . ерд) венїици лѡ мѡрѡ шн ла мѡрїѡ, ка съ ле мѣн-гѣ пре .ѣнѣле дѣ моартѣ фрѣциїне-сѣѡ. 20. Дѣи мѡрѡѡ дѣка доузи кѣ .іс. венїи, .ѣл тїмїиїнѣ пре .ѣнсоуль; ѡрж мрїѡ ше-дѡ акѡсѣ. 21. ІѢрж мѡрѡѡ зисе кѣтрѣ .іс. : доѡмне, дѣи хїи фѡст ачїи, н'ѡре хїи мѡртѣ фрѡтеле мїѣѡ. 22. Чѣ шн акоумѣ цїѡу кѣ ѡѡре кѣте вѣри чѣре дѣла дмзѣѡ, дѡ-ц'-ѡ цїѣ дмзѣѡ. 23. Шн-ї грѣи ей .іс. .ѣнѡїѡ-ѡ фрѡтеле тѣѡ. 24. ІѢрж мѡрѡѡ н грѣи лѡи : цїѡ кѣ ва .ѣнѡїѡ .ѣнтрѡ .ѣнѡїѡре .ѣнтрѡ зѡѡ чѡ дѣ апѡїи. 25. ІѢрж .іс. зисе кѣтрѣ .ѣнса : ѣѡ сѣнтѣ .ѣнѡїѡ шн вїѡца, шн чѣла чѣ вѡ крѣде .ѣ мене, съ вѡ шн мѡри, вѡ .ѣнѡ. 26. Шн тѡци чѣи вїи, че вѡрѣ крѣде .ѣ менѣ нѡ вѡрѣ моури .ѣи вѣчи. съ лїи ачаѣштѣ крѣдїицѣ? 27. Шн-н грѣи лѡи : ѡи ѡша доѡмне; ѣѡ ѡмѣ крѣзѡтѣ, кѣ тоу ици хс . фїюль лоуїи дмзѣѡ, чѣла чѡи венїтѣ .ѣ лоуїе. 28. Шн дѣка зисе ачѣстѡ, мѣрсе шн кѣмѣ пре мѡрїѡ сѡра ей .ѣи тѡїнѣ дѣ-и зисе :

ривѣцѣторюль доу винѣтъ ши те кѣмж. 29. Ирж а дѣка доуѣи, съ скѣлж десрѣгъ, ши мѣрсе лд динсѣ. 30. Ирж ис. нѣ ера винѣтъ рн орѣшь че ерд спре ачѣль лѣкъ, оунде-ль тилпинѣсе пре рсѣль мѣрѣа. 31. Дѣчи жидовѣн чѣм че ерд кѣ нѣса рн кѣсж де ш мѣнгѣм пре рнса, дѣка вѣзѣрж пре марѣж къ съ скѣлж аша десрѣгъ ши еши, доупѣнса мѣрѣм грѣйндѣ, къ съ дѣче ла грѣпж, кд съ пѣнгѣж аколѣ. 32. Ирж марѣж дѣка винѣ оунде ерд ис. дѣка-ль вѣзѣ пре рнсѣл', кѣзоу лд пичѣаре ле лѣи, де-н грѣи лѣи: доамне, дѣи хѣ фѣбѣтъ анчл н'аре хѣ мѣртѣ фѣрате ле мѣѣ. 33. Ирж ис. дѣка ш вѣзѣ пре дѣнса, пѣнгѣндѣ; ши жидовѣн чѣм че винѣсж кѣ нѣса пѣнгѣндѣ рш коунтѣи сѣфлетѣль, ши съ шѣтрж рнтрѣ сѣне, ши ле зѣсе: оунде л'ѣи поус пре рнсѣль? 34. Шѣн зѣсерж лоуѣ: доамне, вѣн'о ши вѣзи. 35. Шѣ лѣкрѣмж ис. 36. Дѣчи грѣирж жидовѣн: вѣдѣи коумъ л'ѣѣ юѣнѣ пре рнсѣль. 37. Ирж шѣре кѣрѣи дннтр'ѣншѣи зѣсерж: доу дѣарж нѣ ва пѣтѣ ачѣста, че дѣш'кѣсе окѣи чѣлѣи шрѣѣ, кд съ фѣкж ши пре ачѣста съ нѣ мѣарж? 38. Ис. шрж съ шпрѣи рнтрѣ сѣне, дѣка винѣ ла грѣпж, къ ерд ш пѣцере, ши ш пѣѣтрж зѣчѣ спре рнса. 39. Шѣ ле грѣи ис: рѣдикѣцѣ пѣѣтра. шѣи грѣи лѣи сѣра чѣлѣи мѣртѣ, мѣрѣа: доамне, хѣ-ва ши рнпѣцѣнѣ, къ шѣж сѣнѣ пѣтрѣ зѣле де кѣндѣи ргрѣпѣтъ. 40. Шѣн грѣи еи. ис: ѣѣ ноу цѣм зѣсе цѣе, къ де вѣри крѣде, вѣри вѣдѣ слѣва лѣи дѣзѣѣ. 41. Шѣ дѣка лоуѣрж пѣѣтра оунде ерд мѣртѣль зѣкѣндѣ. шрж ис. рѣднжж ѣкѣи сѣи рн соусѣ, ши зѣсе: моуѣлемскѣ-цѣ цѣе пѣрѣнѣ, къ мж аскоуѣтѣи. 42. Ирж еѣ цѣѣ къ де тѣате мѣ аскѣлѣи; че пѣнтрѣ нѣрѣаделе чѣлѣм че стѣѣ рнпѣрѣѣрѣ зѣшѣ ачѣста, ка съ крѣзж къ м'ѣи трнмѣсѣ тѣ. 43. Шѣ дѣка зѣсе ачѣста, кѣ глѣс мѣре стрѣгж: лѣзаре, еши аѣарж! 44. Шѣ еши мѣртѣуль, лѣгѣтъ прѣсте мѣни ши прѣсте пичѣаре кѣ ш фѣшж, ши фѣца лоуѣ лѣгѣтж кѣ оун помѣсѣл'никѣ. ши ле грѣи лѣрѣ ис. дѣзлѣгѣи-ль пре рнсѣль, ши-ль лѣсѣи съ се доуѣж. 45. Дѣчи моуѣлѣи днн жидовѣн чѣм че винѣсж лд марѣж, дѣка вѣзоуѣж чѣлѣм че фѣкѣ исѣусѣ, крѣзѣрж рнтр'ѣнсоуѣ.

LXI.

с. 1650—1675.

(Ma. bibl. centr. No. 20. Folio paginat 839 pag.)

Лѣтописецѣа' црѣй Ромънѣцѣ'.ши а црѣй мѡл'дѡвей.

Де вѣща а прѣ лѣмниацнлѡр' домни ч'аѡ стѣпъннт ѡтрѡ
ачѣсте . в . цѣрѣй, ши чѣ с'аѡ лѡкрѡт' ѡ зѣлеле лор', ши а пѣр-
цилѡр' стрѣйне, кѡре сѡ мѣцнѣшѣск' кѡ ачѣсте цѣрѣй, пре лѡргѡ
адѡнѡте ден мѡл'те лѣтописѣце . ши кѡ бѡнѡ ѡдрѣптѡре алѣкѡ-
тѡйт' прѣкѡм сѡ вѣде.

Баллѡхѡ.

Домниѡ а . Домниѣ а .

Radu Negru. (pag. 1—3.)

исч. Рѡдѡл' нѣгрѡл вод . а . ѡтѣюл' дѡмниѡ црѣй Рѡмънѣцѣй.

ѡчи

кап' . а .

Ѳчѣст' Рѡдѡл' нѣгрѡл вод . Ѳйинд ѡ цѡ оунигѡрѣскѡ вѡе-
вод, мѡре хѣрѣг' пре Ѳмлаш, ши пре Ѳѡгѡрѡш, рѡдникѡтѡс'аѡ
де аколо кѡ тоѡтѡ кѡса лѡй, ши кѡ мѡл'циме де нѡрѡде,
Рѡмѡн', Папнѣтѡш', Гѡш', де тѡтѡ Ѳѣлюл' де ѡмѣнин . погорѣн-
дѡсѡ пре апа дѡмѡвѡницѡй, аѡ ѡчѣпѡт' а Ѳѡче цѡрѡ нѡѡж . Ѳѡ-
кѡт'аѡ ѡтѣй ѡрѡшѡл' чѣй знк' : Кѡмпѡл лѡнгѡ; аколо аѡ зидѡйт
ши ѡ вѣскѣрикѡ де пѡтрѡ мѡре ши Ѳѡмѡас(ѡ) . де аколо аѡ
мѡй дѣскѡлѣкѡт ши ла Ѳѡцѡш, Ѳѡкѡнд ѡрѡш ѡрѡш мѡре .
ши ш'аѡ пѡс скѡѡнѡл де домниѣ, Ѳѡкѡнд кѡрѡи де пѡтрѡ,
ши кѡсе домниѡци ши алѡтѡ вѣскѣрикѡ мѡре ши Ѳѡмѡас(ѡ) .
ѡрѡ нѡрѡдѡде чѣ сѡ погорѣсе кѡ дѡнѣсѡл', оуни с'аѡ тинѣсѡ
пре сѡпт подѡбѡре, аѡюнѡжнд пѡн ѡ апа Гирѣктѡлѡй, ши пѡнѡ
ла Бѡѡйла; ѡрѡ алѡи с'аѡ тинѣсѡ ѡ цѡс прѣсте тѡтѡ лѡкѡл, де
аѡ Ѳѡкѡт ѡрѡшѡ ши сѡте, пѡн' ѡ мѡрѡцинѣ Дѡнѡрѡи, ши пѡнѡ
ѡ Ѳѡт' . атѡнче ши Бѡсѡрѡѡѡи кѡ тоѡтѡ вѡерѡмѣ, чѣ ѡд
мѡй нѡнтѣ прѣсте Ѳѡтѡ, с'аѡ скѡлат кѡ тѡѡи де аѡ виннт
ла Рѡдѡл вод, ѡкинѡндѡйсѡ сѡ Ѳѡе сѡпт порѡнка лѡй . де
атѡнчѣ с'аѡ нѡмѡит' де-й знк' : Цѡра рѡмѡнѣскѡ . ѡрѡ тѡтѡлѡ-
шѡл' домнилѡр, с'аѡ Ѳѡкѡт прѣкѡм арѡтѡ мѡй цѡс : ѡтрѡ хѣ

афлѣндѣ съ ши ѡ аколо, кѣрѣа ꙗꙗ дедѣсе крѣюа Коломѣа де кнезринсѣла ей, рѣгѣндѣ съ крѣюаѣи де ацютор фѣю-сѣѣ лѣи Рѣман вод, аеѣнд ши ѡ кѣ сѣне с де молдѣвѣни . че дар крѣюа аѣ фѣустѣ сфѣтѣнт, ѡри сѣ-и токмѣскѣ пре амѣндѣи ла домнѣ, ѡри сѣ пѣе пре Рѣман вод . кѣ тѣрѣе; ѡрѣ ман апои аѣ хотѣрѣт сфѣтѣа, кѣ де-и вор ꙗꙗкѣа кѣ Пѣтрѣ вод, сѣ домнѣскѣ цѣра ꙗꙗрѣи(ѣ); кѣндѣа пре ѣрмѣ, вре ѣнѣа де дѣи-шини сѣ нѣ пѣцѣ май рѣѣ, де кѣм аѣ пѣцит Нѣѣмѣ вод . кѣ фѣрате сѣѣ Стефан вод . че май енни сѣ-л пѣе кѣ тѣрѣе пре Рѣман вод . ла домнѣ . ши врѣнд сѣ фѣкѣ крѣюа гѣтѣре де ѡѣсте ацютор лѣи Рѣман вод . скѣс-аѣ шлѣхѣа рѣсѣскѣ, ши де ла Примисла, ши дела Лѣѣѣ, де ла Белзѣ, де ла Хелмѣ, ши де ла Подѣлѣа . ши аѣ пѣрчес крѣюа кѣ ѡѣстѣ пѣи ла Лѣѣѣ; че май апои тѣмплѣндѣ съ де аѣ мѣрит Рѣман вод . ѡтрѣѣнт де вѣрѣ-сѣѣ Пѣтрѣ вод . с'аѣ лѣсѣт ши крѣюа де ачѣа гѣнд . ши аѣ домнит Рѣман вод ани а.

Izbânda lui Stefan cel mare la Podul înalt. (pag. 146—148.*)

Де вестѣтѣ изѣжѣндѣ а лѣи Стефан вод ч'аѣ вѣтѣт пре Тѣрчи ла Подѣа ꙗꙗлѣт.

Дѣтрѣ ачѣа врѣме сѣлѣан Мѣхѣмет ꙗꙗрѣтѣа тѣрчѣскѣ, невѣрѣнд сѣ лѣсѣ пре Рѣдѣа вод . фѣинѣ сѣпѣс ꙗꙗрѣѣѣи тѣрчѣи, ꙗꙗтрѣ атѣтѣ пѣгѣе, че-и фѣкѣсѣ ꙗꙗ кѣте-ѣа рѣндѣри Стѣфан вод; гѣтинѣ ꙗꙗ ѡѣсте тѣрчѣскѣ, кѣ тѣтѣри: ген . к аѣ порнит-ѣ кѣ Рѣдѣа вод, асѣпра лѣи Стѣфан вод; врѣнд сѣ сѣпѣе ши пре Стефан вод . нѣ кѣ-и ерѣ мѣлѣ де Рѣдѣа вод . ѡрѣ Стѣфан вод, лѣжѣнд ацютор ꙗꙗ де ѡѣсте кѣлѣрѣѣѣ лѣ-ши, ши аѣжѣнд ши ѡѣстѣ са ꙗꙗ, ши май аѣѣ ꙗꙗ де сѣкѣи, че-и довѣндѣсе дела Мѣтѣмѣ крѣюа оѣнгѣрѣскѣ; кѣ ачѣстѣ ѡѣсте Стѣфан вод . нѣ ашѣа кѣ ѣа пѣтѣ ста фѣѣиш ꙗꙗротѣѣа атѣта мѣлѣнѣме де ѡѣсте тѣрчѣскѣ ши мѣнтѣнѣскѣ кѣ Рѣдѣа вод; че кѣ мѣѣѣрѣшѣг аѣ сокѣтит сѣ ꙗꙗѣиѣ . кѣ ꙗꙗѣи аѣ порѣнѣит, де аѣ пѣрѣолѣит ѣреѣа пѣсте тот лѣкѣа ꙗꙗнѣнтѣ тѣрчѣилор, де лѣѣ сѣѣѣнт кѣни чѣи ѣинѣѣиш . ѡрѣ дѣпѣ че аѣ трѣс пре тѣрчи ла стрѣмѣтѣѣре, де асѣпра Раковѣѣѣѣѣи, пре ꙗꙗа Бѣрладѣѣѣи ла Подѣа ꙗꙗлѣт, ꙗꙗ ѣинѣтѣа**) аколо лѣѣѣ дат рѣѣѣѣѣ Стѣфан вод . тѣрчѣилор; ши кѣ ацютѣрил лѣи дѣмѣсѣѣѣ,

*) cf. mai sus pag. 71: Letopisețul lui Ureche. **) Loc gol în ms.

сѡпсѣсе(!) ѡ сам(ъ) дѣ шѡмени ꙗ лѡнкъ, дѣ ѡнде аѡ ꙗчѣпѣт а дѡ самне дѣ рѣзѡю, кѡ трѣменце, кѡ бѣчюме ши доеѣ . кѡре ꙗторкѡндѡ-сѣ шѡстѣ тѣрчѡскѣ асѡпра глѡсѡлѡн бѣчѡмелор, ши а аитор сѣмне дѣ рѣзѡю . кѣ ши нѣгѡра нѣ-й лѣсѡ сѣ причѡпѣ тѣрчѡн дѣ ѡнде лѡр фѣн а дѡ рѣзѡю лѡн Стѣфан вод . аколо дѣн дѡс ѡѡ ловит Стѣфан вод . пре тѣрчѡн . ши дѣ мѡлѡцѡмѣ тѣрчѡлор, сѣ амеѡцѣсѣ шѡстѣ лѡн Стѣфан вод, бирѡнтѡри вѣ-синдѡсѣ; че Бингѡр стѣфан вод ꙗ фѡрѡнте шѡнлор сѡле, нѣпѣ-рѣсѣт ꙗбѣрѣѣтѡ пре аѣ сѣн.

Ши ашѡ кѡ аѡстѡрюл лѡн Дѡнсѣѡ рѣмѡсѡрѣ кѡ мѡре шѡкарѣ бирѡици тѣрчѡн, кѡт ѣн ꙗ дѣ ѣн сѣѡ фѡстѣ тѡндѡ . скѡре кроникѡрюл Иѡан Стрикѡвскѣ картѣ к . зѡч . г . ла ꙗ дѣ трѡ-пѡри сѣ фѣ кѡсѣт ꙗтрѡчѣл рѣзѡю . преѡм зѡче Стрикѡвскѣ кѡ аѡ вѣзѣт сингѡр ла аѡл дѡл . хс . аѡѡ кѡ шѡн сѣн грѣ-мѣшн мѡри дѣ шѡсѣ, вѣндѣ ел дѡн цѡра тѣрчѡскѣ . ши г кѡрчѡн дѣ пѡтрѣ, пѡсѣ ꙗ сѣмнелѣ ачѣн бирѡниче а лѡн Стѣфан вод.

Chemarea Sf.-lui Nifon decătре Radu Vodă. (pag. 256—259.)

ꙗ зѡлелѣ ачѣстѣн дѡмнѡ, сѣ тѣмплѡсѣ дѣ скѡсѣсе дѡ-сѡшн, Пѡнра ꙗпѣрѡтѣл, пре свѣтѣл Нѣфѡн, патѣрѡрѣл Цѡн-градѣлѡн, ши-л трѡмисѣсѣ ла ꙗкисѡлѣ ла Бѡдрѡ . дѣ аѡлѣѡл свѣтѣ ши бѣнѣ вѣлѡцѣ шѡндѣ вѣстѣ ꙗ тоѡте пѣрѡнѣл, сѣѡ аѡсѣнт ши ꙗ цѡра рѣмѡнѡскѣ . ши аѡ ꙗцѣлѣс ши дѡмнѡл Рѡ-дѡл вод, дѣ вѣрѣѡцинѣл чѣлѣ сѡфлѣтѣши алѣ свѣтѣлѡн; ши аѡ трѡмис кѡ рѡгѣмѡнѣте ла ачѣст свѣт пѣринѣте, кѡ сѣ вѣ ꙗ цѡра лѡн, кѣ-л пѡфѣтѣѣе цѡра . Пѣрѣ свѣтѣл ѡѡ дѡт рѣспѡнсѣ зѡ-кѡндѣ : мѣрѣл тѡ ꙗсѡц вѣсн гѡѡнѡ ши ꙗкисѡлѣрѣ мѣ, кѡре аѡте дѣлѡ вѣрѣжмѡшнн чѡн аѡвѣрѡѡци а лѡн Дѡнсѣѡ; дѡр кѡм воѡ вѣнѣ ꙗ цѡра тѡ? шѡрѣ дѡмнѡл шѡрѣ ѡѡ трѡмис кѡвѣнт зѡ-кѡндѡ-н : нѡ пѣрта грѡж(ѣ) дѣ ачѡстѡ, кѣ грѡжѣ мѣ ѡсте . шѡрѣ свѣтѣл патѣрѡрѣ, шѡ ѡѡ дѡт рѣспѡнсѣ, зѡкѡндѣ : кѡм шѡн, ашѡ фѣ . ши ꙗдѡтѣ аѡ трѡмис Рѡдѡл вод . ла ꙗпѣрѣѡцѣ, дѣ аѡ чершѡт пре ачѣст пѣстѡр мѡре; ши нѡ-н фѣ пѣсте вѡѣ, че-н сѣ ꙗмплѡ вѡл дѣлѡ ꙗпѣрѣѡцѣ . ши дѣ грѡбѣ трѡмисѣ дѣ аѡѡсѣ пре свѣтѣл ꙗ цѡра сѡ, ши-н дѣдѣ тоѡте пре мѣнѣ, зѡкѡндѣ : ѣѡ сѣ дѡмнѣскѡ, шѡрѣ тѡ сѣ не ꙗдрѣптѣсн, ши сѣ не ꙗвѣ-ци лѣѡѡтѣ лѡн Дѡнсѣѡ; ши сѣ не фѣн тѡтѣ, ши пѣстѡрю, мѣе ши тѣтѣрѡр шѡмѡннѡлор, ши солѡтѡрю ла Дѡнсѣѡ . шѡрѣ

ел афлѣ тѣрма неплекатѣ, ши неаскѣлатѣ тоаре, ши бесѣрика
 рѣзѣратѣтѣ, ши кѣ шѣнчаюрн рѣле, ши несокотѣте; ши ке-
 мѣ пре тоѣци егѣменѣи дела тоате мѣнѣстѣриле цѣрѣи мѣн-
 тѣниши, ши тѣт кѣи рѣсѣла бесѣрични; ши фѣкѣ сѣшѣр мѣре
 дѣнѣрѣи кѣ домнѣла, ши кѣ тоѣ боѣрни, кѣ прѣшѣци, ши
 кѣ мнѣрѣни. ши аѣдѣтѣ слѣбѣсѣ изѣѣарѣ де аѣѣѣѣѣѣѣѣѣ,
 лимпѣде ши неѣѣрѣмѣтѣ. ши ле спѣиѣ дѣи свѣта скриптѣѣѣ.
 ши аѣѣѣѣ при тѣѣци; ши-н аѣѣпѣ кѣ аѣа мѣлини, крѣдинѣни
 чѣи аѣѣѣѣрѣте; гѣѣѣѣ де прѣвѣиле, ши де лѣѣѣ, де токмѣрѣѣ
 бесѣрични ши де дѣмѣнѣѣѣѣиле слѣѣѣѣ, де домнѣ ши де боѣ-
 рѣни, ши де мнѣстѣри, ши де бесѣричи, ши де аѣте рѣнѣѣѣ
 де тоате. ши токмѣ тоате шѣнчаюрнле пе прѣвѣилѣ, ши пе
 токмѣлѣле свѣцилѣр апѣстѣли. дѣѣи хѣротѣнѣи шѣ. в. еѣисѣ-
 пи. ши ле дѣѣѣ ши еѣарѣхи кѣ хѣтѣрѣ, кѣре кѣт ѣа ѣнѣѣѣ.
 ши аѣѣѣѣ кѣм ѣѣр пѣртѣ де гѣриѣѣѣ, ши ѣѣр пѣѣѣи шѣле,
 кѣриле сѣнт дѣте а самѣѣѣ; кѣ сѣ сѣѣѣ аѣрѣптѣѣѣѣ тоѣтѣ ѣѣра
 аѣѣѣ, дѣи чѣни г. аѣрѣнѣрѣи.

Шрѣ до́мнѣлѣи ꙗ́и си́сѣ : ꙗ́е доамне сѣ ка́де, сѣ ꙗ́дрѣи-
тѣси чин стрѣ́мен кѣ ю́дека́тъ та́ре, ши ꙗ́грози́тъ, ши
дрѣ́птѣ, дѣи́ кѣвѣ́нтѣл ꙗ́и дмнѣ́лѣс, ка́ре си́с(е) кѣ́трѣ Мо́нсен,
ꙗ́гѣдѣнѣ́орѣа сѣ́с, ши кѣ́трѣ то́ц фи́чѣри́и ꙗ́и Изра́нл, грѣ́ннд:
ѣ́тъ в'ам да́т ꙗ́ѣу́к мѣ́, ши ю́дека́та ши ꙗ́дрѣ́та́рѣ ꙗ́ мѣ́-
нѣлѣ воа́стре . нѣ́ ꙗ́ѣѣ́ри, ни́че а ми́к, ни́че а ма́ре, ни́че а вѣ́-
дѣѣ́, ни́че а ве́нѣти́чи ; ни́че пре сѣ́рѣчи, сѣ́ нѣ́ ми́лѣѣ́иши кѣ́
ю́дека́та, ни́че че́лѣи во́гат сѣ́ ꙗ́ѣѣ́рѣ́иши . кѣ́ ю́дека́та ѣ́сте
а ꙗ́и дмнѣ́лѣс ; шрѣ ꙗ́ свѣ́та е́вангѣ́ѣе си́че : нѣ́ ю́дека́ре́ц ꙗ́
ꙗ́ѣѣ́риѣ, че́ ю́дека́ц ꙗ́ дрѣ́пта́те . Ши шр ꙗ́с ма́и си́с дмнѣ́лѣс
ꙗ́и Мо́нсин, ши фи́чѣри́лѣор ꙗ́и Изра́нл грѣ́ннд *) : де́ ве́ц ꙗ́ела
дѣ́пѣ́ порѣ́нчи́лѣ мѣ́́лѣ . ши ве́иши пѣ́зи ꙗ́ѣу́к мѣ́ . ши ѡ́ ве́ц
ꙗ́ѣ́че . вѣ́ во́ю да́ ро́аѡ ꙗ́ вѣ́рѣ́мѣ́и . ши пѣ́мѣ́нѣ́лѣ ва́ да́ сѣ́-
мѣ́нѣ́нѣ́тѣ́ра са . ши по́мѣ́иши во́р да́ ро́а́да са́ . ши ве́иши мѣ́нѣ́лѣ
ꙗ́ сѣ́тѣ́ра́ре . ши ве́иши ꙗ́и ꙗ́ѣ́ри́иши ꙗ́ ꙗ́ра воа́стре́ . ши во́ю
да́ па́че ꙗ́ѣ́рѣ́иши воа́стре . ши нѣ́ ве́иши ꙗ́и ꙗ́ри́коши . ши ѡ́иши
ши ро́зѣ́оа́е нѣ́ во́р трѣ́че́иши прин ꙗ́ра воа́стре́ . ши ве́иши го́ниши
вѣ́рѣ́жма́ишиши во́ири . ши во́р кѣ́дѣ́ ꙗ́ на́нѣ́те воа́стре́ ; ши ꙗ́
де́ аи во́ири . во́р го́ниши пре́ ꙗ́ . шр ꙗ́ . пре ꙗ́нѣ́нѣ́рѣ́чи . ши во́ю
кѣ́дѣ́а́ спре́ во́и . ши вѣ́ во́ю е́а́гѣ́сло́ви . ши во́ю ꙗ́мѣ́лѣи . ши
во́ю ꙗ́мпа́ѣ . ши во́ю пѣ́не ꙗ́ѣу́к мѣ́ кѣ́ во́и . ши ве́иши мѣ́нѣ́лѣ
че́лѣ ве́иши . ши е́ѣ́ка́те́лѣ воа́стре сѣ́ во́р ꙗ́пре́сѣ́рѣа чѣ́лѣ ве́иши де́

*) cf. mai sus pag. 3—4, v. 3—12.

[illegible]

БѹГЛАѢ ДЕ ЛА ЛѢКА КАП. СИ. А—ГІ. (Luca cap. XVI, v. 1—13.)

(Fol. 211b—213a.)

1. ШИ ЗИЧѢ ШИ КЪТРЪ ОУЧЕНИЧІИ ЛБИ : ЕРД ОУНЬ ОМЪ БОГАТЬ,
КАРЕЛЕ АВѢ ОУНЬ ДИРЕГЪТОРЮ КАСЕЙ, ШИ АЧЕСТА ФЪ ПЖРЖТЬ ЛА
ЕЛ КЪ РЪСНПЪЩЕ АВЪЦІА ЛБИ. 2. ШИ КЕМЖНДЪ ПРЕ ЕЛЪ ЗІСЕ ЛБИ :
ЧЕ АВЪЗЪ АЧЕСТА ДЕ ТІНЕ? ДЪ САМЪ ДЕ ДИРЕГЪТОРІА ТА . КЪ НЪ ВЕН
ПЪТЪ МАИ МЪЛ'ТЬ А ФІИ ДИРЕГЪТОРЮ. 3. ШИ ЗІСЕ АТРЪ СІНЕ ДИ-
РЕГЪТОРЮЛЪ КАСЕН : ЧЕ ВОЮ ФАЧЕ? КЪ ДМНВАЛЪ МІЕВЪ А ДИРЕГЪТОРІА
ДЕ ЛА МІНЕ; А СЪПД НЪ ПОЧЮ, А ЧЪРЕ, РЪШІНЕ МІЕ. 4. ШІЪ ЧЕ ВОЮ
ФАЧЕ, КА ПЕНТРЪ КЖНДЪ МЪ ВОЮ СКІМБД ДЕ ДИРЕГЪТОРІЕ, СЪ МЪ
ПРІИМЪЕСКЪ А КАСЕЛЕ ЛОРЪ. 5. ШИ КЕМЖНДЪ КЖТЕ ОУНВАЛЪ, ПРЕ ФІЕЩЕ
КАРЕЛЕ ДЕН ДАТОРНИЧИ ДМНВАВЪ СЪЪ, ЗІСЕ ЧЕЛВЪ ДЕНТІЮ : КЪ КЖТЬ
ЕЩИ ДАТОРЮ ДМНЪ МІЕВЪ. 6. ЕЛЪ ЗІСЕ : КЪ . Р . ДЕ МЪСЪРН ДЕ ОУНТ
ДЕ ЛЕМНЪ; ЗШИ (? 1. ШИ) ЗІСЕ ЛБИ : ПРІИМЪЕЩЕ-ЦИ СКРИСОАРЪ ШИ
ШЪЗИ НЪМАИ ДЕ КЖТЬ ДЕ СКРІЕ, ЧІНЧН ЗЕЧИ. 7. ПІРЪ ДЪПЪ АЧЪМ
ЗІСЕ АЛ'ТЪА : ДАРЪ ТЪ КЪ КЖТ' ЕЩИ ДАТОРЮ? ІАРЪ ЕЛЪ ЗІСЕ : КЪ
Ш СЪТЪ ДЪ МЪСЪРН ДЕ ГРЖЪ; ШИ ЗІСЕ ЛБИ : АЦИ СКРИПТЪРА ТД
ШИ СКРІВ . П. 8. ШИ ЛЪВДЪ ДМНВАЛЪ ПРЕ ДИРЕГЪТОРЮЛЪ НЕДИРЕПТЪ-
ЦІИ, КЪ АЦЕЛЕНІЦЪЩЕ АВЪ ФЪКЪТЬ; КЪ ФІИИ ВЪКЪВЛВЪ АЧЕСТВА,
МАИ АЦЕЛЕНІЦИ СЖНТЬ, ДЕКЖТЬ ФІИИ ЛЪМІНЕИ А НЪКМВАЛЪ ЛОРЪ.
9. ШИ ЕВЪ ВОАВЪ ЗІКЪ : ФАЧЕЦИ-КЪ ВОАВЪ ПРІАТНИИ ДЕН МАМОНА
НЕДИРЕПТЪЦІИ; КА КЖНДЪ ВЕЦЪ СЪВЖРШИ-КЪ, СЪ КЪ ПРІИМЪЕСКЪ
ПРЕ ВОИ А КОРТЪРІЛЕ ЧЪЛЕ ДЕ ВЪЧЪ. 10. ЧІИ-ЕИ КРЕДИНЧОСЪ А ПЪ-
ЦІНЪ, ШИ ЛА МЪЛ'ТЬ Е КРЕДИНЧОСЪ; ШИ ЧІНЕ-И НЕДИРЕПТЪ А ПЪ-
ЦИННІАЛЪ, ШИ А МЪЛ'ТЬ Е НЕДИРЕПТЪ. 11. ДЕН ДЕ НЪ ФЪСЕТЪ КРЕ-
ДИНЧОШИ АТРЪ НЕДИРЕПТЪАЛЪ, МАМОНА ЧЪ АДЕВЪРАТЪ ЧІНЕ ВОАВЪ ВА
КРЪДЕ? 12. ШИ ДЪКА НЪ ФЪСЕТЪ КРЕДИНЧОШИ АТРЪ ЧЕЛЪ СТРЕИИ,
ДАРЪ ЧЕ-И А ВОАСТРЪ ЧІНЕ КЪ ВА ДА? 13. НІЧЕ Ш СЛЪГЪ НЪ ПОАТЕ
СЛЪЖИ ЛА ДОИ ДМНИ; КЪ СЪЪ ПРЕ ОУНВАЛЪ ВД ОУРЖЪ, ШИ ПРЕ АЛ'-
ТЪА ВД АРДЪЦИ; СЪЪ ДЕ ОУНВАЛЪ СЪ ВД ЦИНДЪ, ШИ ДЕ ЧЕЛА-Л'АЛЪ
ВА ХЪЛВЪ. НЪ ВЕЦ' ПЪТЪА СЛЪЖИ ЛБИ ДМНЕЗЪШ ШИ ЛБИ МАМОНА.

БѹГЛАѢ ДЕ ЛА ІВАНЪ . КАП АІ . ЛН—МЕ. (Joan cap. XIV, v. 38—45.*)

(Fol. 295b—296b.)

38. ДІЧІИ, ІС . ІАРЪШІ ЦЕМЖНДЪ АТРЪ СІНЕ, ВЕНИ ЛА МОИМЪЖНТЬ .
ШИ ЕРА ПІЦЕРЪ, ШИ ПІАТ'РА ЗИЧЪ (! 1. ЗЪ—) ПРЕСТЕ А. 39. ЗІСЕ . ІС .

*) cf. mai sus pag. 188.

к. Скрие Паютархъ веститъ исторіи, ла вѣща лѣи Плектандръ Макидѣи, кѣре аѣ скрис Плектандриѣ чѣ адеврѣтѣ, нѣ бѣснѣ, кѣм скрис ѡ Плектандриѣ ден гречіе ѡри дѣнтр'алтѣ лимбѣ скоѣсѣ прѣ лимба цѣрѣи ноастре, пѣннѣ де бѣснѣ ши скорнитѣри; ел сичѣ, кѣ хѣрннчѣа рѣпѣрациѡр ши дѣмнилѡр, май мѣлтѣ съ рѣцѣце дни кѣрѣнтеле ѡр, ши сѣатѣри грѣите де дѣннши, кѣре, кѣм ши пѣн р кжт аѣ фѣстѣ, дѣкжт ден рѣзбѣе фѣкѣте де дѣннши . кѣ рѣзбѣеле авѣциѣ ши прилѣжѣа вѣрѣмий фѣче май де мѣлтѣ ѡри; ѡрж кѣвѣнтѣа ши сѣат рѣцѣлѣитѣ ден сѣнгѣрж хѣрѣа изворѣце, пѣннѣ ркжт асте . прѣкѣм сичѣ ши рѣцѣлѣичѣиѣа лѣи Солѡмѣи : [нѣз ѡустѣ прѣведнагѣ исхѣднѣ рѣзѣм'] . ден рѣстѣа дирѣптѣлѣи, нѣзѣвѣнѣце рѣцѣлѣичѣиѣа.

г. Фѣст-аѣ ачѣстѣ дѣмнѣ Рѣдѣа Рѣд . дѣпани ла тоѣте, ши рѣтрег ла хѣрѣа . кѣвѣнтѣа чѣ-л грѣнѣ, ка ѡ прѣвнѣа ерѣ тѣтѣрѣа . цѣдѣеле кѣ мѣре дрѣптѣте ши сокотѣлѣа, фѣрѣ фѣцѣрѣе, кѣ чѣнѣстѣа; ѡрж немѣрѣи кѣ рѣе рѣгѣтѣ . авѣ ачѣстѣ кѣвѣнтѣ : дѣмнѣа хѣе карѣ, кжнѣа цѣдѣкѣ прѣ ѣн бѣерннѣ кѣ ѡун кѣртѣан, ѡкѣи дѣмнѣлѣи съ фѣе прѣ бѣернн; ѡрж цѣдѣцѣа прѣ кѣле сѣ съ мѣргѣ . ши ашѣа, кжнѣа съ пѣрѣце ѣн кѣртѣанѣ к'ѣн цѣран, май де чѣнѣстѣа съ фѣе кѣртѣанѣа, ши ла кѣвѣнтѣа ши ла кѣтѣтѣтѣра дѣмнѣлѣи; ѡрж нѣ аѣтѣжн'дѣсѣа цѣдѣцѣа дни кѣле сѣ чѣа дирѣптѣа . ши ла мѣлѣте дѣвѣнѣри кѣтрѣ корнчѣи чѣн де глѣѣтѣа сичѣ : бѣерннѣе, сѣи чѣлѣи ѡм, мѣи не съ май ѣсѣ ла дѣван фѣрѣнѣа, съ нѣ съ хѣе грѣшнт кѣм-ка цѣдѣцѣа . ши де съ прилѣжѣа кѣм-ѣа негѣчѣитѣ цѣдѣцѣа ла ѣн дѣвѣнѣа, съ рѣдрѣптѣа ла алтѣа . сичѣа де мѣлѣте ѡри : не-мѣкѣ нѣ ѡкѣрѣце прѣ дѣмнѣлѣа ашѣа, ка кѣвѣнтѣа нестѣтѣж-тѣр . пѣнтѣрѣ бѣернн сичѣ : де мѣре фѣлѣс ши чѣнѣстѣа естѣа дѣм-нѣи ши цѣрѣи бѣерннѣа рѣцѣлѣитѣа ши авѣт . кѣ дѣкѣ арѣ дѣмнѣлѣа ѣ . с . бѣернн авѣци, нѣче де ѡ некѣе а цѣрѣи нѣ съ тѣме . кѣ бѣерѣа ка к'ѣн бѣерѣа, кѣ слѣжнтѣрѣа ка к'ѣн слѣжнтѣрѣа, кѣ цѣранѣа ка к'ѣн цѣран фѣчѣа корѣе . ши тѣт кѣ вѣжнѣдѣце, ши кѣ мѣре рѣцѣлѣичѣиѣа . кѣ дѣши ерѣ рѣпнтѣрѣа ла вѣрѣмѣа сѣа, ѡрж нѣ рѣдѣлѣнгѣ.

д. Бѣернн ла мѣре чѣнѣсте авѣ ши сичѣ : прѣ ѣн ѡм дѣкѣ-л бѣерѣце дѣмнѣлѣа, нѣ рѣкѣе съ-л сѣдѣѣскѣа; де нѣ се пѣертѣа кѣм съ кѣдѣа ѣнѣи бѣернн, съ-л скоѣцѣа ши съ пѣе алтѣа рѣлѣкѣ; ѡрж а-л сѣдѣи, сѣа съ нѣ-н съ трѣкѣ кѣвѣнтѣа грѣит кѣ кѣлѣ, нѣ съ кѣдѣа.

е. Пѣа ѡ слѣгѣ Рѣдѣа Рѣд . рѣкѣа дни копнѣтрѣа сѣа, кѣрѣи сокотѣнѣа кѣ нѣ естѣ хѣрѣа де бѣерѣе, рѣа сокѣтѣа дѣа амѣннѣ;

ѡрж боеріе нѡ-й дѡ . че вѣсѣндѡ-се ден афѡрж дин рѣндѡ а-
тѡра, прѣ хіре ѡмениѡскѡ, че ѡсте пѡрѡрѡ снитоѡрѡ ꙗ вѡѡцѡ
сѡ фіе ꙗтре чей де фрѡнте, с'ѡ рѡгѡт митрополітѡвѡй, шн боерн-
лѡр сѡ-й грѡѡскѡ Рѡдѡдѡвѡй Бѡд . пентрѡ дѡнѡвѡ, сѡ нѡ фіе ѡн-
тѡтѡ, фінндѡ слѡгѡ де атѡта врѣмѡ; шн ащептѡндѡ ꙗ нѡ-
рѡкѡ стѡпѡнѡ-сѡ сѡ хіе шн ел ꙗтре ѡѡмени . ѡв грѡнт
боерн кѡ тѡціѡ пентрѡ дѡнѡвѡ, сѡ нѡ хіе ѡнтѡт, ка ѡ слѡгѡ
вѣке че ѡсте . шн слѡциле кѡ нежеждѡ чинстей стѡпѡннлѡр,
сѡ ащѡнгѡ шн ел ꙗ хіе ꙗтре ѡѡмени, ман мѡлтѡ слѡжѡскѡ . ѡв
рѡспѡнѡв Рѡдѡ Бѡд . боернлѡр : міе сѡ нѡ вн сѡ трѡікѡ кѡ-
вѡнтѡ вострѡ нѡ ми се кѡдѡ; ѡрж еѡ цѡв хірѡ ѡмѡвѡн, кѡ
де боеріе нѡ есте; ѡрж ѡкѡ л'ѡй боерн пентрѡ вѡе дѡмнлѡр
вѡдстрѡ . шн адѡа сѡ л'ѡв кемѡтѡ шн ѡв дат вѡтѡжѡ де
апрѡсн, кѡрѡ ерѡ ла чинстѡ ла Рѡдѡ Бѡд . шн апрѡсн чей
де днѡвѡн ннчн ла ѡ домнѡ мѡй де чинсте н'ѡв фѡстѡ, кѡ
ѡршнннче мѡлцн шн кѡ кѡбѡннцѡ кѡ ждѡр, шн кѡ хѡлпн
ꙗвѡжѡцн апрѡсн . шн ѡрѡ ла чнне шн ла чѡ боѡрю мѡрѡѡ
кѡ кѡртѡ, ꙗ пнчѡрѡ стѡ боерѡ, пѡнѡ сѡ читѡ кѡртѡ.

Ѥ. Н'ѡв трѡіт стѡптѡмѡнѡ шн вѡнн жѡлѡвѡ(ѡ) дин трѡгѡ
лѡ днѡвѡн, де ннцѡ фѡмѡей прѡ ачѡл вѡтѡв нѡвѡ, де сѡлѡ че ле
фѡкѡсе шн ле вѡтѡсе ꙗ трѡгѡ . ѡв кѡстѡтѡ Рѡдѡ Бѡдѡ ла
боерн шн лѡв снѡ : нѡ в'ѡм спѡс кѡ ачѡста ѡм де боерѡ нѡ
естѡ . ѡрж кѡтрѡ дѡнѡвѡ : еѡ, мѡре, ꙗкѡ не боеріе нѡ ам апѡ-
кѡт сѡ-цн снѡ . шн ѡв снѡ армѡшѡвѡй, де ѡв лѡт грѡѡчѡл .
шн ѡв пѡс де ѡв дат . ꙗ . де тѡѡѡ.

Cap. XVII: Căderea lui Vasilie Lupu. (Fol. 93b—94b.)

Кѡпѡлѡ аѡ шѡпте спрѡсѡче.

м. Прѡкѡм мѡнцн чей ꙗнѡлцн, шн мѡлѡрнле чѡле ꙗнѡлте,
кѡнд сѡ нѡрѡскѡ де врѡ ѡ пѡрте; прѡкѡт сннтѡ мѡй ꙗнѡлцн,
прѡ атѡта шн дѡрѡт фѡкѡ мѡй мѡре, кѡндѡ сѡ пѡрнѡскѡ;
шн копѡчнй чей ꙗнѡлцн мѡй мѡре сѡнетѡ фѡкѡ, кѡндѡ сѡ
ѡѡѡрѡ . ашѡ кѡселе чѡле ꙗнѡлте шн ꙗнтѡмѡіѡте кѡ ꙗнде-
лѡнгѡте врѡмн, кѡ мѡре рѡзснпѡ пѡрѡгѡ ла кѡдѡре, кѡндѡ
кѡд . ꙗтр'ѡѡла кнп шн кѡса лѡй Вѡсіліе Бѡд . дѡ атѡцѡ ай
ꙗнтѡмѡіѡтѡ, кѡ мѡре кѡдѡре шн рѡзснпѡ, шн апѡй шн ла де-
пѡннѡ стѡнцѡре ѡв пѡрѡсѡ дѡ атѡнѡ.

мѡ. Стѡфан Гѡѡргіе лѡгѡфѡтѡл, кѡре ерѡ лѡгѡфѡт мѡре ла
Вѡсіліе Бѡд, дѡпѡ мѡлѡрте лѡй Тѡдерѡшѡ лѡгѡфѡтѡл, цннндѡ

маре рнайнта пѣцилор, ꙗ анѣл*) ꙗтр'о вѣнерѣ . ши
тот ꙗтр'ачѣла ан лѣкѣстале неавсѣнте вѣкѣрилор, кѣра тоѣта
сѣмнеле ꙗ лѣк вѣтрѣний ши астронѣмий ꙗ цѣра лѣшѣскѣ,
а маре рѣтѣжци кѣ снитѣ ачѣстѣр цѣр, менѣл . мѣ вѣй ерѣд
юѣнте чититѣрюле, кѣчи нѣ цѣм скрис ачѣстѣ сѣмнѣ ла
лѣкѣл сѣл; крѣде непѣтинциѣ шѣмненѣи, крѣде вѣлѣрилор ши
кѣмплиталор вѣрѣми; ꙗтриѣж пе чѣ вѣрѣми ам скрис? ши
кѣт амѣ скрисѣ, аш хѣи липит ачѣстѣ сѣмнѣ ла рѣндѣл сѣл,
че амѣ ерѣ треѣт рѣндѣл ла нзводѣл чел кѣрат . ши скрѣй-
тѣри кѣрий нзводѣскѣ, пѣцини сѣ афѣлѣ, шрѣ типѣр нѣй . дѣчи
аѣчѣ дѣ ачѣстѣ сѣмнѣ ꙗц дѣл цѣре . ши алѣс повѣсте лѣ-
кѣсталор, кѣрѣ кѣ шѣи кѣмѣ вѣнѣл ам' прѣвѣт .

ѣ. Кѣ вѣнѣ анѣ маните дѣ чѣ сѣл рѣдикѣт Хмѣл хѣтманѣл
кѣзѣческѣ асѣпра лѣшинлор, апроѣпе дѣ сѣчѣре, ерам прѣ атѣн-
чѣ ла шкоѣлѣ ла Бѣрѣ ꙗ Подѣлѣл, пре кѣла фѣинѣл дѣ ла сѣт
спрѣ враш; нѣмай чѣ вѣсѣм деспрѣ амѣсѣси вѣнѣ нѣлор, кѣм
сѣ рѣдикѣ дѣ ш пѣртѣ дѣ чѣрю вѣ нѣлор сѣл ш нѣгѣрѣж, нѣам
гѣндѣт кѣ вѣне ш фѣртѣнѣж кѣ плѣе дѣ ш дѣтѣж, пѣнѣ нѣам
тимпниѣт кѣ нѣлорѣл чѣл дѣ лѣкѣсте кѣм вѣне, ш шѣстѣл,
стол . ꙗ лѣк ни сѣл лѣат соѣреле дѣ дѣсѣмѣл мѣщеллор; чѣлѣ
чѣ зѣвѣрѣ мѣй сѣс, ка дѣ трѣй сѣл пѣтрѣ сѣлице нѣ ерѣ мѣй сѣс;
шрѣ карнѣ(ѣ) ерѣ мѣй цѣс, дѣ вѣн стѣт дѣ шм ши мѣй цѣс
зѣвѣрѣ дѣ ла пѣмѣнтѣл . вѣлет, ꙗтѣнекарѣ асѣпра шмѣлѣи со-
сѣндѣл . сѣ рѣдикѣ шаре чѣл мѣй сѣс, шрѣ мѣлѣтѣ зѣвѣрѣ алѣ-
тѣрѣл кѣ шмѣл, фѣрѣ сѣлѣлѣ дѣ сѣнет дѣ чѣвѣ, сѣ рѣдикѣ ꙗ
сѣс дѣ ла шм ш вѣкѣтѣл мѣре дѣчѣлѣ поѣдѣж; ши ашѣл мѣрѣѣ
пе дѣсѣпра пѣмѣнтѣлѣи ка дѣ дон кѣцѣ, пѣнѣ ꙗ трѣй сѣ-
лице ꙗ сѣс, тѣт ꙗтр'ѣ дѣсѣмѣл ши ꙗтр'ѣи кѣп . вѣн стѣл цинѣл
ѣ . чѣс вѣн' . ши даѣкѣ трѣчѣл ачѣла стѣл, ла вѣн чѣс ши цѣмѣ-
тѣтѣл, сосѣл алѣлѣ . ши ашѣл стол, дѣпѣ стѣл; кѣт цинѣл
дѣ ла апрѣжнѣл пѣнѣ ꙗ десѣрѣж . оѣндѣл кѣдѣл ла мас, ка алѣи-
неле дѣ грѣс сѣчѣл, ниѣе кѣдѣл стол прѣстѣ стол, чѣ трѣчѣл
стѣл дѣ стѣл; ши нѣ сѣл порѣнѣл пѣнѣ нѣ сѣл ꙗкѣлѣсѣл вѣне
соѣрѣле спре апрѣжнѣл, ши кѣлѣтѣриѣл пѣнѣ ꙗ десѣрѣж; ши пѣнѣ
ла кѣдѣрѣл дѣ мас, кѣдѣл ши ла попѣсѣри . ꙗсѣл вѣндѣл мѣнѣл,
рѣмѣжнѣл пѣмѣнтѣлѣ нѣгрѣ ꙗпѣцит, ниѣе фѣвѣнѣсѣ, ниѣе пѣй шрѣ
дѣ шрѣж шри дѣ сѣмѣнѣжтѣрѣж нѣ рѣмѣнѣл . ши сѣл кѣноѣще
ши вѣндѣл попѣсѣл, кѣ ерѣ лѣкѣл нѣ ашѣл нѣгрѣ ла попѣс, ка ла
мѣсѣл аѣи мѣнѣи а лѣи дѣмнѣсѣл . кѣтѣ-вѣл сѣлѣ аѣ фѣѣстѣ

*) Loc gol în ms.

ачѣла оуѣѣла; ден пѣрциле де ѡсѣ, ꙗ сѣс мерѣла . ши тѡт атѣн-
ча аѣ фѡстѣ ши аичѣ ꙗ царѣ лѣкѣстѣ, ши дѣпѣ ачѣла анѣ
ши ла ал доѣле, ꙗсѣ маѣ пѣциѣне . ши апѡи ши ꙗ сѣланѣ а лѣи
Стѣфан Бод аѣ фѡстѣ лѣкѣсте, ꙗсѣ пре ѣне лѡкѣри, ши нѣ
ка ачѣла дѣсѣма ка ꙗ чѣла анѣ, де кѣре с'аѣ скрис; ѡрна сѣ
гѣсѣла ꙗ пѣмѣнтѣ ꙗгропѣте прѣ мѣлатѣ лѡкѣри.

LXIV.

св. 1670—1675.

(Ms. bibl. centr. No. 11. Letopiseť., Copie de la 1723. Folio. 188 foi paginate.)

Мірън Костѣн . Віѣца лѣмѣи.

(Fol. 12b—14b.)

Бѣлѣсѣстѣс глаѣа ѣ : дѣшѣртѣрѣ дѣшѣртѣрѣнѡр, ши тѡте
сѣнт дѣшѣрте.

Лѣмѣи кѣнт' кѣ жѣле кѣмпѣнтѣ віѣца,
кѣ грѣже ши примѣждѣи, кѣм ѣсте ши ѣца.
Прѣ сѣпѣиѣре, ши ꙗ сѣѣртѣ врѣме трѣнтоѡре.
ѡ лѣме хѣклѣнтѣ, лѣме ꙗшѣлѣтоѡре!
Трѣк' зѣле ка оѣмера, ка оѣмера де вѣрѣ,
чѣле че трѣк, нѣ маѣ вѣнѣ, нѣч сѣ ꙗтѡрк' ѡрѣ.
Трѣче вѣкѣла дѣсѣрѣнат, трѣк аѣи кѣ роѡтѣ,
фѣг вѣремѣле ка оѣмера, ши нѣч ѡ поѡртѣ
ѡ ле ѡпрѣи нѣ поѡте; трѣк' тѡт прѣвѣлѣите,
лѣкрѣриле лѣмѣи, ши маѣ мѣлат кѣмпѣнѣте.
Шѣ ка апа ꙗ кѣрсѣла сѣѣ, кѣм нѣ сѣ ѡпрѣѣце,
аша кѣрсѣла лѣмѣи, нѣ сѣ контѣнѣѣце.
Фѣм ши оѣмерѣ сѣнт, тѡте вѣсѣри ши пѣрѣре,
че нѣ петрѣче лѣмѣ? ши ꙗ че нѣ-ѣ кѣ дѣрѣре?
Бѣѣма мѣрѣи, ши нѡри сѣпт' чѣрю трѣкѣтѡри.
че-ѣ ꙗ лѣме сѣ н'ѣѣѣ нѣме мѣритѡри?
Зѣче дѣвѣд прѡрѡкѣла : віѣца ѣсте фѣлоѡре,
нѣ трѣѣѣце, чи ꙗдѣтѣ ѣсте трѣкѣтоѡре.
Бѣѣрѣме сѣнт, ши нѣ ѡм! тѡт ачѣла стрѣгѣ.
ѡ хѣклѣнтѣ ꙗ тѡтѣ врѣме, кѣм сѣ нѣ сѣ плѣнѣгѣ,
Тѡте кѣте-с пре тѣне? че хѣлѣдѣѣѣце
нѣпрѣвѣлѣнт, стрѣмѣѣтѣт? че нѣ стѣрѣѣѣце

Спре къд'кре де тине? тѹ кѹ вѣме тоате,
 пременѣци, ши ниник съ стѣ ꙗ вѣч нѣ поате!
 Чѣрюл фѣпт' де дмнзеѹ, кѹ пѣт'кре мѣре,
 минѣнатъ зидѣре, ши ел сфѣршит аге!
 Ши вой лѣмѣн де аѹр, соѹреле ши лѣна,
 ꙗтѣнека-вѣц лѣмина, вѣц дѣ жос кѹнѣна!
 Бѹй стѣле искѣсите, чѣрюлѣн подоѹба,
 вѣ ащѣптъ гроазинка трѣменца ши дѹба!
 ꙗ фѹк' те вѣй скимоносѣ, пѣмѣнте кѹ апа!
 ѡ причинъ мѣре! не ащѣптъ сѣпъ.
 Нѣй нинѣка съ стѣ ꙗ вѣч', тоате трѣче лѣмѣ,
 тоате-с нестѣтѣтоѹре, тоате-с нѣще спѣме.
 Тѹ пѣринте ал тѣтѹрор, доамне ши ꙗпѣратѣ!
 синѣѹр нѣман коѹрѣѣци, вѣме немѣсѣратъ.
 Чѣла-л'алте тоате, кѹ вѣме съ се трѣкѣ,
 синѣѹр ан дат вѣмилор, тоате съ се петрѣкѣ.
 Сѹпт' вѣме стѣм, кѹ вѣме не мѣтѣм вѣѹца,
 ꙗелѣм дѣпъ ꙗ лѣмѣн ꙗшѣлѣтоѹре фѣѹца.
 Брѣма(н) лѣмѣн соѹѣ, ши норѹкѣл алта,
 ел ꙗ сѣн, ел ꙗ сѣрнѣ ѡр ши гѣта.
 Норѹкѣлѣн зѣчем нѹй, че лѣкрѣри пре вѹе,
 сѣѹ примеждѣй кѣнд не кнн, сѣѹ кѣте ѡ неѹѹе.
 Норѹкѣлѣн ѣѹ пѣс нѣме, чѣй вѣтѣрин днн лѣме.
 ел ѣсте чѣла, че пре мѣлѣ' кѹ амар съ лѣѹме.
 Ёл сѣе, ел коѹѹрѣ, ел вѣѹца рѣмпе,
 кѹ соѹѣм сѣ вѣѣма, тоате ле сѣрѣпе!
 Норѹкѣл ла оѹн лок нѣ стѣ, ꙗтр'ѹн час скимеѣ пѣсѣл,
 ѹнѣй нѣ пот адѣче, че адѣче чѣсѣл!
 Нѣмай мѣнѣ ши кѹ ѹрипи, ши пнѹѹѹре н'ѹре,
 съ нѣ поѹтѣ стѣ ꙗ лок ннч ѡдннѣѹѹрѣ.
 Брѣма ꙗчѣпе цѣрѣле, вѣѣма ле фѣрѣѹѣе,
 ꙗдеѹнѣгѣте ꙗпѣрѣцин, вѣѣма пременѣѣе.
 Брѣма петрѣче тоате, ннч ѡ ꙗпѣрѣѣѣе
 съ стѣ ꙗ вѣч' нѣ ѡ лѣсѣ; ннч ѡ лѣѹѣѣе
 ꙗ трѣн мѣлт' нѣ поѹте. ѹнде-с чѣй днн лѣме,
 мѣрн ꙗпѣрѣѹц ши вѣстнѣ? акѹм д'ѹѣѣа ѹѹ нѣме!
 Лѣѹ рѣмас де повѣсте, еѣ сѣнт кѹ примеждѣн,
 трѣкѣѣ! чѣне ꙗ лѣмѣн съ лѣсѣ нѣдежднн.
 ѹнде-с ꙗ лѣмѣн ꙗпѣрѣѹц? ѹнде ѣсте Зѣрѣнѣ?
 ꙗлѣѹѹѹѹѹ макидон? ѹнде-ѣ ꙗртаѣѣѣѣѣнѣ?

Пѣвнѣжнѣ сѣнтъ анѣй шѣй зѣлелѣ нѣострѣ,
сѣнцѣ' рѣснѣ фѣрѣнчѣ дѣ вѣаца вѣострѣ !
Бѣцѣнѣмъ, шѣн вѣаца вѣстѣ нѣцѣрѣтъ,
шѣн пѣнѣ лѣ чѣ вѣрѣмѣ вѣстѣ цѣрѣнѣтъ.
Вѣшд нѣ пѣдѣртѣ лѣмѣтъ, ашд нѣ лѣмѣцѣцѣ,
ашд нѣ рѣшдлѣтъ, сѣрѣтъ шѣн вѣтѣжѣкѣрѣцѣ.
Фѣрѣнчѣйтѣ вѣацѣ фѣртѣ вѣлѣснѣ мѣлатѣ;
кѣ грѣж шѣн нѣтокѣмѣлѣтъ, лѣсѣцѣ пѣтѣ.
Бѣцѣнѣцѣ рѣ фѣрѣнчѣ, кѣрѣйтѣ лѣмъ нѣцѣнѣ
грѣж' пѣртѣнѣ, дѣ лѣмѣн вѣн лѣкѣнѣцѣ вѣнѣ.
Бѣкѣл нѣострѣ, кѣ 'мѣрѣмѣмѣтѣ дѣтѣ рѣ дѣтѣрѣ,
чѣрѣл дѣ гѣндѣснѣлѣ нѣострѣ вѣтѣцѣкѣрѣ.

ΕΠΉΛΟΓ΄.

Мѡлци аѡ фост, ши мѡлц' сѡнтеи, ши мѡлци те ашкптъ,
лѡмѣ дин пременѣле, нѡ съ ман дишкптъ.
Ъри че ѡсте мѡрнѡбрю, кѡ врѣме съ петрѣче,
трѣче врѣма, ши пре ан сѣй тоц' рѣ пѣръсѣще.
Чей че акѡм петрѣчем, поменим алцѣй,
трекѡц' де нѡй; кѡ врѣме вор поменѣ алцѣй.
Нѣскъндѣ-не мѡрим, мѡринд не фѡчем ченѡшъ;
динтр'ачастъ лѡме петрѣчем, ка пентр'о ѡшъ.
Пстѣз маре ши пѡтѣриник, кѡ мѡлатъ мѣрѣре,
мѣине трѣчи, ши те петреч, кѡ мѡре мѡхѣнѣре.
А лѡт' ши а ченѡшъ те префѡчн ѡ ѡме,
а вѣирме, дѡпъ каре те афли а пѡтоѡре!
И-те амѣните ѡме дар, чине ѡни пе лѡме!
ка ѡ спѡмъ плѡтитѡѡре рѡмѣи фѣр нѡме.
Оуна : фапта че-ц рѡмѣне, бѡна те лѣцѣще,
а чѣрю кѡ феричѣе, а вѣч' те феричѣще.

Епигра́ма (Fol. 21 b.)

прѣ сѣицѣмъ пѣрѣнтѣ Досоѣи прои митрополит сѣчавскѣи.

Чинѣ-ш фѣче, зид' де пѣче, тѣриѣри де фѣриѣ
Дѣче вѣдѣцѣ, фѣрѣ грѣцѣ, фѣтрѣнса богѣиѣ.
Кѣ май бѣнѣ, дин прѣвнѣ, вѣдѣца чѣ фѣрѣцѣскѣ,
Дѣкѣт рѣжѣ, кѣрѣ стрѣиѣ, вѣдѣте вѣиѣжѣскѣ.

Стѣій Августин . лг. (Fol. 21 b.)

Чине-й богѣт' дѣвѣре, пре лѣме тот шмѣл,
 де нѣ ва авѣ ртрѣ сѣне лѣкѣнѣ доминѣл,
 ꙗчѣла д'авѣцѣ сѣцѣѣ нѣ ман вѣде;
 де шр дѣ тоѣтѣ лѣмѣ, ел тот нѣ съ ркрѣде.
 Шн пре кѣт стрѣнѣ май мѣлѣт, ман мѣлѣт съ лѣрѣцѣ,
 шн тот' дѣшѣрт съ вѣде, ртр'авѣрѣ че-и крѣцѣ.
 Деч нимнѣ ртр'авѣре, съ нѣ съ гѣндѣскѣ,
 къ ва пѣтѣ съ се оумплѣ, съ се шднхнѣскѣ.
 Ирѣ ртр'а кѣрѣѣ сѣфлет' доминѣ лѣкѣнѣ,
 ачѣла де нимѣка нѣ ман жѣлѣнѣ.
 Пентрѣ ачѣл тот' шмѣл съ нѣ съ лѣнѣскѣ,
 пре дмнзѣѣ р сѣфлет съ агоннѣскѣ.

Inpotriva Zavistieŭ. (Fol. 21 b — 22 a.)

Стѣхѣри р потрѣва завѣстѣѣ.

Бѣкѣл тѣѣ н'ѣре пѣче, завѣстѣнѣ шѣме!
 колѣѣл тѣѣ пѣнѣ де кѣннѣ, пѣѣре тоѣте де фѣѣме.
 Съ мѣшѣ пре чине-ва п(8)р(8)рѣ рѣхнѣцѣ,
 р че кнѣ ар шкѣрѣ п(8)р(8)рѣ пѣзѣцѣ.
 Бѣне аѣ скрѣс р ѣалтѣре де тѣне прѣркѣл:
 завѣстѣнѣкѣѣ ачѣста шѣте норѣкѣл:
 Гѣтѣлѣнѣл лор мормѣнтѣл дѣстѣпат кѣм кѣскѣ,
 лѣмѣлѣ лор сѣнт гѣта, съ шкѣрѣскѣ.
 Съ лѣ фѣѣѣ ѣѣѣѣ дмнѣ, днн гѣндѣѣрн съ кѣзѣ,
 шкѣрн кѣре фѣк' ѣѣ, спре сѣне съ вѣзѣ.
 Доѣшѣ боѣле ртрѣ сѣне завѣстѣнѣкѣл ѣре:
 ѣна кѣндѣ пѣтрѣче рѣѣ, адоѣшѣ мѣн мѣре,
 Кѣндѣ прѣнѣцѣ пре алтѣл къ пѣтрѣче ѣнѣ;
 нѣмѣле ѣѣн ал алтѣѣ ка ш моѣрте-ѣ ѣнѣ.
 ꙗчѣстѣѣ ннч' ш дѣтѣ боѣла нѣ-ѣ лннѣцѣ,
 р тот' чѣсѣл кѣ ачѣсте вѣѣѣѣ-ш пѣдѣпѣцѣ.
 Дѣр чѣ гѣндѣѣѣѣ съ фѣѣн? съ пѣѣрѣн дрѣптѣтѣ,
 ачѣста нѣ кѣѣ пѣтѣ, ѣннѣле сѣ-л фѣѣ рѣѣтѣтѣ,
 Сѣѣ рѣѣ сѣ-л фѣѣн кѣ-ѣ ѣѣн, нѣѣн ачѣста поѣ фѣѣ;
 дѣч' ашѣ вѣѣѣѣ тѣ нѣ май ѣре пѣче.
 Дѣла дмнзѣѣ нѣме фѣрѣ дѣр нѣ шѣте,
 чн нѣ мѣлѣѣѣѣѣн кѣтѣ ѣѣ, чн тот' рѣѣнѣѣѣ

Иинма тѣ спре алтѣл! чинѣ тоѣте поѣте?
нѣ тоѣте аре ынѣл, чи кѣ тоѣ тоѣте!
Ынѣл ынѣ, ши алтѣл алтѣ еынѣтѣте,
тѣтѣрор де дѣмѣзѣл дѣрѣри сѣнт ѣсѣмѣтѣ.
Кѣре трѣда ноѣстрѣ кѣ гѣнд еын прѣимѣще,
дѣмѣзѣл гѣндѣлѣи еын, бѣне-н дѣрѣѣще.

LXV.

1670.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de împărțire.

(7178.)

Пидекъ еъ пеници скрѣи ши мѣтърскѣ (!) кѣ чистѣ за-
пис ал мѣи, кѣм не'м фипърцитѣ неше вечинни, карѣи н'ас фѣ-
стѣ нѣа данѣ де ла стѣаникѣа фразѣе . дѣчи кѣминатѣ лѣи
гангори с'ас (н)внтѣ дѣнт'ачесте шаминни, карѣи аѣ фѣстѣ де
фѣци, миѣнѣла, сѣ кѣ патрѣ кѣпѣи маи мнчн; шрѣ мѣи с'ас
(н)внтѣ дон фнчори, че сѣнтѣ маи марѣи, анѣме васнѣе ши нѣи .
дѣчи дѣминѣи кѣминатѣа гангори сѣ н'анѣтѣ траѣтѣ кѣ кѣ (!)
ачѣи дон фнчори . ши еѣ сѣ н'анѣтѣ траѣтѣ кѣ миѣнѣла сѣ
ши кѣ ачѣи копѣи ши пентрѣ кридѣи(цѣ) ал ши искѣлант . сѣ
сѣ шѣе .

 $\widetilde{K\Lambda} \cdot \widetilde{3\rho\Theta\Lambda} \cdot \Phi\Gamma\Xi \cdot \widetilde{K\Xi}.$

LXVI.

1672.

(Collect. Gaster.)

Hrisov de țigancă.

Бкрис-ам запис(8)лъ мѣс, радѣл пѣ . ла мѣна лѣ шѣрѣ
сѣн данчѣл гозѣ . кѣм сѣ се (цѣе) кѣ авѣндѣ еѣ ла дѣншин ѡ
копнѣл дѣ циган зѣлог, шн кѣ запис ла мѣна лѣн, пѣсѣ-нѣ'м
зи дѣ акѣм ѡ сѣптѣмѣнѣ , ка сѣ анѣѣ а-н дѣре . ї . лѣн пол .

ШИ КЕЛТЪЛА ЧЕ ДЪ КЕЛТЪНТ, ШИ СЪ-М ЛЪ ЦИГАНКА ВИША; ЛР
ДЕ Н(Ъ) ВОЮ ДА БАН ЛА ЗИ, СЪ-Н ФНЕ СЪТЪТЪОАР(Е). ЛНКЪ ШИ ЛА
ЛЧАСТЪ ТОКМЕЛЪ ФОСТ-ДЪ БОР МЪРТЪРНЕ, КАРЕ БОР ПЪНЕ ИСКЪЛН-
ТЪРА МАН ЖОС. ШИ АМ СКРНС ЕЪ КЪ МЪНА МЕ, СЪ СЕ КРЕЗЪ. ШИ
МЕЪ ДАТ БАН ЛГ.

ПНС. МЕС. МАРТИЕ ДНЪ. К. КЛЕТ: ЗРП.

Iscaliŕi:

ЕЪ РАДЪЛ ПЪ. ДЪМИТРЪ ШОКЪЦ. БАНКО АПОД. ЕЪ ЛАЗАР РОШ УТ
ПРИВИЦ. etc.

LXVII.

1673.

ЦЪЛТИРЕ А СНТЪЛЪЙ ПРОРОКЪ ДАВИД ДЕ СМЕРИТЪЛ'
ДОСОВЕЙ МИТРОПОЛИТЪЛ' ДЕ ЦАРА МЛАДОБЕЙ.

Е МОНАСТЫРЪ ОУНЕВСКОМ ТЪПОМЪ ИЗЪВЕРАЗИСА. ЛЪТА УТ СОТВО-
РЕН. СВЪТ. ЗРПА.

(4°. VI pag. + 265 fol paginate + 1 pag.)

Predoslovie către cetitorii. (Fol. IV b—VI a.)

СЛОВО КЪ ЧИТАТЕЛЮ.

ПЪТРЪ ЛЦЪЛЪСЪРИ АРЕ СЪТА СКРИПТЪРЪ: ПИСМИТЕЛИНИ, АСТЕ
КЪВЪЛЪНТЪЛ' ЧЕЛА, ЧЕ НЪ ТЕ ЛАСЪ СЪ-Л' СЪЖ' ЛНТР'АЛТ' КИП',
ДЕ КЪМ АСТЕ СКРНС, КА ШИ ОУНДЕ СЪЖЕ ДМНА' ХС: (АЗ' ПОСЛАЮ-
ВАМ ОУТЪШИТЕЛА УТ УТЦА, ДХЪ ИСТИННИЙ НЪЖЕ УТ УТЦА
ИСУХЪДИТ). ЕЪ ВЪЙ ТРИМИТЕ-ВЪ МАНГЪЕТЪРЮЛ' ДЕЛА ПЪРИНТЕЛЕ,
ДХЛ' ЧЕЛ' АДЪВЪРАТ', КАРЕ ДЕЛА ПЪРИНТЕЛЕ ПЪРЧАДЕ; АЧЕСТА КЪ-
ВЪЛНТ', ЧИНЕ-Л' ВЪ СОКОТИ ЛНТР'АЛТ' КИП', АЧЕЛА-Й СТРЕНИ КЪ ТЪТЪЛ'
ДЕ СЪТА ВЕСЪРИКЪ. ШЕНЧАЙНИЙ, АСТЕ НЪРАВ' ЛН СЪТА КАРТЕ, КД
ШИ КЪНДЪ СЪЧЕ: (НЕ ПРЪЙДОХЪ РАЗОРИТИ ЗАКОНЪ, НЪ ИСПОЛНИТИ):
Н'АМ ВЕНИТЪ СЪ РЪСЪЖИТЪСК' ЛЪЦА, ЧЕ СЪ Ш ЖМПАВЪ. (НЕ ПРЪЙДОХЪ
МИРЪ ВЪВЪРЪШИ НА ЗЕМЛИ НЪЖ МЕЧ): Н'АМ ВЕНИТЪ ПАЧЕ СЪ АРЪНИК'
ПРЕ ПЪМЪЛНТ', ЧЕ СЪБЕЕ. КЪ КЪВЪЛЪНТЪЛ' ЧЕЛ' ДННТЪЙ ДМНА' ХС.
ФЪЧЕ ЛНДЕМНОШЪ ПРЕ ЖИДОВИ КЪТЪРЪ АСКЪЛАТАРА СЪНТЕЙ ЕУГЛЕЙ,
КАРЪ КЪ ЧЕЛ АЛ ДЪНЛЕ, ЛЕ ДЪ ГРОАЪЖ ПЪНТРЪ ЧЕЙ ЛНДЕРЪПНИЧ'.

-Иносказамий, асте ка ши чюмилиѣрнле, крѣндъ алтж грѣиѣ,
 ши алтж сънцѣлѣце, ка ши: (ѣкѡ нпладн родѣсем, н мншгѣа
 въ чѣдехъ изнемѡже): кѣ стѣрпа нѣскѡ шѣпте, ши чѣ кѡ кѡ-
 коній мѡлц' аѡ слѣвѣт'; вѣ съ сѣкж, кѣ бесѣрнка чѣ дин
 лѣмѣ, кѣрѣ ерѣ стѣрпж дѣ дѣрѡл' лѣи дмнѣсѣѡ, аѡ нѣскѡт'
 кѡкѡни дѣлѣ хс мѣрѣлѣ сѣѡ, чѣлѣ з. тѣйне, ши шѣпте дѣрѡр'
 а снтѣлѣи дхѣ. шрѣ чѣ кѡ кѡконій мѡлц', адекж бесѣрнка
 лѣиѣи век' [кѣрѣ съ сѣжѣ: оѡмѡрж лѣиѣи адекѣрѣте] аѡ слѣвѣт'
 шѣѡ стѣрпѣт' дѣ тѡт' дѣрѡл' лѣи дмнѣсѣѡ. пѣнтрѡ нѣскѣлѣтѣрѣ
 кѡкѡнилѡр' ѣи, кѣрѣ майнте ерѣ пѣиѣж дѣ дѣрѡл' лѣи дмнѣсѣѡ
 кѡ прѡрѡч' ши апѡтолѣ. Пренѡснѣи асте, ка неѣиѣне чѣ вѣ
 сѣи сѣиѣлѣгж кѡвѣнтѣл динтр'алтж сѣмѣнѣтѣрж дѣ по-
 вѣѣсте, рѣнтр'ачѣст' кѣп': (кѣмѣн' ѣгѡже неѡрѣгѡша зѣжджѣиѣ,
 сѣи вѣѣст' вѣ глѣѡѡ ѣглѡ): пѣтѣра чѣ нѡ ѡ сокѡтѣрж зѣднтѡрѣи,
 ачѣѣ фѡ рѣи кѣпѣл' оѡнѣюлѣи. ачѣѣста кѡвѣнт' сѣ мѡтж лѣ
 дмнѣ хс. кѣ нѣ-л' вѣгѣрж'н сѣмж жѣдѡѣи кѣлѣкѣтѡрѣи лѣиѣи,
 чѣ снѣѣа сѣ стѣтѣ кѣп' ѡнѣюлѣи лѣиѣи векѣи ши лѣиѣи нѡѣж, дѣ лѣ
 рѣмѣрѣиѣж жѣмѣе; кѣ снѣѣа сѣ асте кѣп' снтѣи бесѣрнч', мѣрѣ-
 сѣи сѣлѣ. ачѣѣсте пѣтрѡ рѣнцѣлѣсѣр' лѣм' скрѣс пѣнтрѡ чѣти-
 тѡрюл' ѡѣнт, чѣ вѣ авѣ ѡсѣрдѣе а чѣркѣ сѣнцѣлѣгж рѣнтр'а-
 дѣиѣкѣл' ачѣѣиѣи снтѣ кѣрѣц'. дѣчѣѣста м'ам рѣгѣт' снѣѣиѣи сѣлѣ
 пѣрѣнѣтѣлѣи ши прѣ фѣрнчѣнтѣлѣи пѣтрѣиѣрхѣл', дѣ мѣѡ скрѣс
 ачѣѣсте пѣтрѡ рѣнцѣлѣсѣрѣи рѣнжѣ атѣнѣе, крѣндъ вѣнѣсж снѣѣа
 сѣ, дѣ ерѣ архѣдѣакѡн' лѣ пѣрѣнѣтѣлѣ Нѣктѣрѣе пѣтрѣиѣрхѣл' дѣ
 Іѣрсѣлѣм'. атѣнѣе мѣѡ скрѣс снѣѣа сѣ, тѣзѣл' мѣѡ, кѣрѣлѣ акмѡ
 асте рѣи лѡкѣл' пѣрѣнѣтѣлѣи Нѣктѣрѣе, кѣрѣ Дѡсѡѣиѣи, ши дѣ прѣ
 нзѡѡдѣл' снѣѣиѣи сѣлѣ, ам скрѣс прѣкѣм' сѣ вѣдѣ.

Psalm 5. (Fol. 6a—7b. *)

Ѳалѡм дѣдѣѣ ѣ. Пѣнтрѡ ѡчѣнѣтѡѣрѣ.

Глѡѡѡс' дмнѣн ѡрѣк' снтѣ,
 Грѣи, кѡ дѣ жѣлѣ кѡѡнѣте.
 Ши мѣскѣлѣте, мншѣ рѣгж,
 Ла грѣѡ, чѣ-ѣ сѣнт' а тѣ сѣѣгж.
 дмнѣсѣѡ ши жѣмѣрѣте,
 Кѣ мѣ рѡг' кѡ дѣрѣптѣте.
 рѣнжѣ зѡѣрѣ нѡ рѣѡѣрѣсж
 Дѣ сѡѣрѣ, крѣи вѣ сѣ ѣсж.

*) cf. 1577.

Снѣца тѣ мѣсѣ' гласѣл',
Шѣ мѣ кѣс' прѣстѣ тѣт' чѣсѣл'.
Кѣ тѣ дмне 'н фѣрѣ лѣде,
Прѣ нѣме нѣ лаш' с'алѣруе.
Ши 'н кѣса тѣ н'ѣка пѣрте
Биклѣнѣл', чѣ стѣ депѣрте.
Стрѣжмѣй нѣ лаш' съ трѣясѣж,
Дѣпропѣ стѣ те прѣвѣскѣж.
Кѣ де снѣта-ц' кѣвтѣтѣрѣж,
Г'ор' фѣче пизмѣшѣй згѣрѣж.
Зрѣтѣ-й прѣ тоц' фѣлошѣй,
Шѣ вѣй пѣдрѣ минѣчинѣшѣй.
Шѣ де шм че вѣрсѣж с'анѣце,
Цѣ-й грѣцѣж а те атѣнѣце.
Пѣрѣ еѣ, дмнсѣж снѣте.
Кѣ мѣла та де маинѣте.
Иц (!) вѣй рнтѣра 'н снѣта кѣсѣж,
Знде шѣс' дмне лѣ мѣсѣж,
Де м'ой ркинѣ кѣ рѣгѣж,
Лн фѣрика та че цѣ-с слѣгѣж.
Лн бесѣрика тѣ снѣтѣж,
Шѣ мѣ дѣ фѣрѣ де смѣртѣж.
Спрѣдѣвѣжр' сѣ нѣ дѣк' грѣцѣж,
Кѣ тѣ дмне-м' цѣ повѣцѣж.
Шѣ спре тѣне-м' дерѣц' пѣшѣй,
Кѣ сѣ нѣ-м' стрѣче пизмѣшѣй.
Кѣ лѣ-н гѣра недирѣптѣж,
Шѣ лѣ-н ннема дешѣртѣж.
Кѣ гѣлтѣжеле кѣскѣте.
Де избѣк'нѣск' рѣвтѣте.
Кѣ граѣур' некѣвѣнѣсе,
Кѣ зн' мормѣнт' плин де вѣсе.
Шѣ кѣ лѣмѣа лѣвр' рншѣлѣж,
Гѣ фѣкѣж 'н лѣме смнѣтѣклѣж.
Чѣ ле дѣ дмне шсѣрдѣж,
Гѣ нѣ-ш' лѣвѣде 'н довѣрдѣж.
Сфѣтѣвриле сѣ ле пѣрсѣж,
Шѣ днн' мѣла тѣ сѣ кѣсѣж.
Кѣ а лѣвр' пѣгѣжнѣтѣте
Гѣ-й зрѣнѣц' ла рѣвтѣте.

Къ те, дмне, мжнїарж,
 Клеветїндѣ-те прин царж.
 Пїрѣ чїа че тѣцїаптж,
 Пре тоц' съ-н вѣкѣри кѣ платж.
 Кѣ тїне 'н вач съ петрѣкж,
 Бѣкѣрїе съ ле плакж.
 Съ съ лавде кѣ тїне
 Кїрїй-ц вѣр' нѣмелѣй бїне.
 Къ дїй бѣнж кѣвартаре,
 Дирѣптѣлѣй, ши спорїо маре.
 Дмне 'н скѣт' де бѣнж вѣраре
 Не 'нкѣнїи, кѣ м.рїгжаре.

Psalm 38. (Fol. 60 a — 61 b.)

Крїтїкѣл' лѣй Давїд. ѿн.

Грѣйт-ам' рї мїне, съ мѣ лѣ аминте,
 Съ-м сокотїск' лїмѣа, съ нѣ сжк кѣвнїте.
 Стрѣже ши фїрїнїцж мїам пѣс-мї пре гѣрж.
 Крїд' стж пѣкѣтѣсѣл' де-м' фѣче трѣсѣрж,
 Тѣкѣт-ам ка мѣтѣл', ши нѣ шїш ман сжче,
 Съ-н кѣвнїте' бїне, кѣче стж кѣ прїче.
 Де ми съ 'ншѣще дѣрѣрѣ кѣ вѣале,
 Жѣла мѣ ши т.рїнга нѣ съ ман потѣале.
 Інїема ма асте рї мїне хїреїнїте,
 Ши-м асте шїїнїца, арсж де кѣвнїте.
 Кѣ лїмѣа мѣ сжс-ам : тѣ дмне мїарѣтж,
 Сфѣршїнїа вїцїй, съ ш кѣс' кѣрѣтж.
 Чїсла чѣ де сжле, съ шнѣ кѣтѣ-м асте,
 Ши де че мї-н лїшѣа, съ-м' фїе лѣ вѣсте.
 Сжлїле кѣ нѣмѣр' мїс ла тїне 'н пѣлмж.
 Нїнїте-ц' мї-н стѣтѣл', нїче де ш сѣмж.
 Кѣ лѣма ачѣста-н ка ш мїзж мїкж,
 Ъмѣл' кжт дѣ хїра, асте ш немїкж.
 Де вѣаме че трѣче, ка ш ѣмѣрж рѣрж,
 Зѣдар съ трѣдѣще де сж пѣнѣ 'н сѣрж.
 Де-ш агонїсѣще с'їнѣж ши пре мжїне,
 Стрѣнсѣра че стрѣнїе, нѣ ши кѣй рѣмжне.
 Ікмѣ че вою сжче, съ фак рїнтребаре,
 Мн с'лѣ спѣс, кѣ-м' асте дмнстѣб рѣбѣаре.

Кáрйй скáпж дe рoзeбóял' т'ѣх, фѣг' тáре,
 Дe-й шeбóрж 'н фѣгж сoмнѣл' дe к'ѣлáре.
 Дaрѣ чинe нѣ с'а тáмe дáмнe ситe,
 Дѣ тd грwáзж, чe-й вeстйтж дe мáйнтe?
 Шй тѣ дáмнe дe дeмбáт' ц'ан дaт к'ѣлáнтѣл':
 Кѣ вц' дáмнá, чѣ сѣ цюдéчe п'ѣлáнтѣл'.
 Кѣ т'ѣчáре тoáтe лѣмá стж д'ѣц'ѣптж,
 Прe цюдéц' чe лe вйй фáчe, сѣ ã плáтж.
 Шй атѣнчe прe тoц влáнs жй вйй лáцe,
 Дe-й вeн скoáтe динтpe чйй ф'ѣр'ѣдeлáцe.
 Пeнтр'áчáм вѣ лѣáц' сáмá, тoт шмѣл',
 Дe вѣ рѣгáц' кѣ тoт гáндѣл' к'ѣтрѣ дáмнá.
 Шй фeрйц сѣ нѣ вѣ скáпe гáнд дин мáйнтe;
 Чe сѣ прѣзнѣнц' .лн рѣгж кѣ хeрeйнтe.
 Шй кáнд вѣ рѣгáц' спрe дáмнá кѣ ф'ѣгáдж,
 Дe чe грѣйц', сѣ пáнйиц' ф'ѣрѣ т'ѣгáдж.
 Шй вeнйц' кѣ пoмйнoáчe прe цѣр' дáмнá;
 Бoерймe шй прoстймe, кѣ тoт шмѣл'.
 Шй кѣ ф'рйкж стáц' лd рѣгж, сѣ вѣ áртe,
 Кáнд дe сфáт' в'á-мп'ѣрцж, сѣ нѣ вѣ чáртe.
 Кѣ дáмнs'ѣх, дe кжт крáнй, мáй р'ѣх вáтe.
 Шй вѣ лѣáц' тoц' áмáйнтe дe п'ѣкáтe.

Psalm 123. (Fol. 233a—233b.)

Пѣснь стeпéннаá . ркг.

Кѣ дe н'áр фй кѣ нóй сѣ стá дáмнá,
 Сáкж изрáнлѣл' шй тóт' шмѣл'.
 Кѣ дe н'áр фй кѣ нóй сѣ стá дáмнá,
 Кáндѣ лe вйнe тoáнж ã тóт' шмѣл',
 Дe сѣ скoáлж áсѣпрѣ-нe 'н прйпж,
 Нѣ сoрeй-нe дe вйй, д'ѣм' дa 'н ржпж.
 Кáндѣ-ш' пoрнeск' мжнѣл кѣ oундe,
 Ясѣпрѣ-нe 'н пoгхóй сѣ нѣфѣндe.
 Шй сфáтá' нóстрѣ пoгхóй трáчe,
 Кá дe п'ѣр'ѣх рáпeдe шй рáчe.
 Шй сфáтá' нóстрѣ, трѣкѣтoáре
 Ш'áс ф'ѣкѣт', прин лпж нeкѣтoáре.
 Бáгсвйт' сѣ фйй кѣ фeрйчe,
 Кѣ нѣ н'ѣй дáт' дáмнe, сѣ нѣ стрйчe,

Боли́нд-м' трѣпѣл' ши сѣлтѣл', соко́тѣнцѣй дѣмѣ́щ' ши
чер'че́тѣрѣй чѣ́нѣй дѣлѣ́ снѣ́лѣ тѣ мѣ́ сподо́вѣ́ще, сѣ́нгѣрѣж а лѣ́й
дѣ́мѣ́щ' мѣ́йкѣж, кѣ́ ѡ́ дѣ́лѣ́, ши́ дѣ́лѣ́ѡи нѣ́скѣ́тѣ́ѡѣ́.

Jezechiel cap. XXXVII, v. 1—14. (Fol. 37b—38b.)

От пророчества Іезекііле чтеніе глав . лз.

1. ФѸ пре міне мѣна дмнлѣй, шн мѣ скоасѣ кѸ дхль дмнлѣй, шн мѣ пѣсѣ ꙗ мѣжлоѣ де кѣмп', шн ачѣста ерд пайн де вѣсе де вѣмени. 2. Шн мѣ пѣртѣ преѣврѣ д.ꙗнсе димпреѣврѣ, шн дѣкѣ мѣлате фѣартѣ, прѣстѣ фѣаца к.ꙗмпѣлѣй, шн сѣч' фѣартѣ. 3. Шн сѣсѣ кѣтрѣ міне : фѣюл' де ѡм', вѣре ꙗнѣе-ѡр' вѣселе ачѣста? шн сѣш' : дмне, дмне, тѸ ле цѣй. 4. Шн сѣсѣ кѣтрѣ міне : фѣю де ѡм, прорѣаще пре вѣселе ачѣста шн вен сѣче ѡр' : вѣсе сѣч', асѣжц' кѣв.ꙗнтѣл' дмнлѣй! 5. ꙗшл грѣаще адонѣн, дмнл' вѣселѡр' ачѣстора : ѣтѣ ѣс адѣкѣ асѣпрѣ-ѡж дхль де вѣцѣж. 6. Шн вѣй дѣ асѣпрѣ-ѡж вѣне, шн вѣй рѣднкѣ асѣпрѣ-ѡж кѣрне, шн вѣй траѣе прѣстѣ вѣй пѣале, шн вѣй дѣ ꙗн вѣй дхль мѣѣс, шн вѣц' фѣ вѣй; шн вѣц' кѣноаще кѣ ѣс сꙗнт' дмнл'. 7. Шн прорѣѣю, прѣкѣм' жм' порѣнчѣй дмнл'; шн сѣ фѣаще глас кѣнд ѣс стѣтѣѣѸ а прорѣсѣт-ѣѣй, шн дѣкѣ кѣтрѣмѣѣр сѣ фѣаще, шн адѣсѣ чѣлѣнеле, ѡс кѣтрѣ ꙗнѣнтѣѣра са. 8. Шн вѣсѣѣѸ, шн дѣкѣ прѣстѣ д.ꙗнсе вѣне, шн кѣрне крѣцѣл; шн сѣ сѣл прѣстѣ дѣнсе пѣале дѣсѣпра, шн дхль нѣ ерд ꙗнтр'ѣнсе. 9. Шн сѣсѣ кѣтрѣ міне : прорѣаще де сѣлт; прорѣаще фѣй де ѡм; шн сѣш' дхльѣй : ачѣста грѣаще дмнл' дмнлѣѣѸ : дѣла пѣтрѣ вꙗнтѣѣрѣ вѣн'ѣ сѣлтѣле, де сѣфле пре мѣрѣцѣй ачѣѣл, шн ка сѣ ꙗнѣе! 10. Шн прорѣѣю, прѣкѣмѣ мѣѣѣ порѣнчѣй дмнл'; шн ꙗнтрѣ ꙗнтр' ꙗншѣй сѣлтѣ, шн ꙗнѣѣсѣѣрѣ де стѣтѣѣрѣ пре пнчѣлѣре сѣле, нѣѣрѣд мѣлат' фѣартѣ. 11. Шн грѣй дмнл' кѣтрѣ міне : фѣю де ѡм, вѣселе ачѣста тѣлтѣ кѣса лѣй нꙗрана ѣсте . ѣй ашл грѣѣск' : сѣж' фѣѣрѣ вѣселе нѣлѣстре, перѣт-лѣ нѣдѣждѣ нѣлѣстрѣ, шн ѡѣмѣрѣц' фѣмѣ! 12. Пѣнтр' ачѣста прорѣаще, шн сѣ кѣтрѣ дѣншѣй : ашл грѣаще дмнл' дмнлѣѣѸ : ѣтѣ ѣй ѡѣс (! 1. ѣс вѣй) дѣшкѣде мѣрмѣжнтѣѣрнле ѡлѣстре, шн вѣй сколѣте-ѡж дѣлѣ мѣрмѣрнтѣѣрнле ѡлѣстре ѡлѣменѣй мѣѣй, шн вѣй вѣгѣ-ѡж ꙗн пѣмѣрнтѣ лѣн нꙗрана. 13. Шн вѣц' кѣноаще кѣ ѣс сꙗнт' дмнлѣѣѸ кѣнд ѣс ѡѣю дѣшкѣде-ѡж мѣрмѣжнтѣѣрнле ѡлѣстре ѡлѣменѣй мѣѣй. 14. Шн вѣй дѣ дхль мѣѣс ꙗн вѣй шн вѣц' ꙗнѣѣе, шн вѣй пѣне-ѡж ꙗн ꙗлѣа ѡлѣстрѣ; шн вѣц' кѣноаще кѣ ѣс дмнлѣ ам грѣнт, шн вѣй фѣаще, грѣаще дмнлѣ дмнлѣѣѸ.

LXIX.

1674.

(Din Colect. N. Densusianu, vol. XXXVII, pag. 80.)

Oda lui Michaiu Haliciu

oătră D^r. Franciscu Paris Pápai.

Kent szenetate, szerund la voi, Romanus Apollo
 La totz, ketz szvente'n Emperecie sedetz.
 De unde cunostince asteptem, si stince; fericse
 De Amstelodam, pren chetz szte'n omenie typar.
 Legse derapte au dat, frumosze csetate Geneva
 Ecz vine Franciscus, cine-te Leyda, Paris!
 Prindetz maene sorory, cu csetz nou oszpe: nainte
 Fratzi, Fretaczi, Nymphele, pasze curund
 Domny buny, Mary Doctory, Daszkely, 's bunele Domnae
 Cu patse ej fitz, cu payne, si szare, rugem.

Traducerea latinească cuvânt din cuvânt din: Succinta medicorum biographia 1774. (Densusianu pag. 81.)

Canto sanitatem, saliendo ad vos, Valachus Poeta,
 Ad totos (vos omnes) quotquot sancto in Imperio sedetis,
 Unde cognitionem expectamus, et scientiam, felicitas
 Amstelodami propter chartas stat in omni typo.
 Legem directam dedit formosa civitas Geneva:
 Ecce venit Franciscus ad vos, excipite eum Leyda, Paris!
 Prehendite manum sorores, cum novo hoc hospite inante (obviam)
 Fratres, Fraticii, Nymphulae pergite (passiren) currendo,
 Domini boni, magni Doctores, pastorculi et bonulae Dominae
 Cum pace ei fiat, cum pane, cum sale rogamus.

LXX.

1675.

(Cipariu: Acta et fragmenta historico-ecclesiastica Blasiu MDCCCLV p. 145 urm.
din Archiva Făgăraşului.)

**Ишезъмхнтѣриѣ Блѣдикѣ Сава, пентрѣ фолосѣа пре-
оцилор, а бесѣречилор ши а крецинилор.**

*) *аѣоѣ*. Пъринтеле Митрополит Сава кѣ жѣраци Ска-
шнѣаѣ, кѣ протопопи, ꙗ съвор ꙗ Белград ла мѣнѣстиѣ, авѣндѣ
ши пѣртѣндѣ гриже де лѣкрѣриѣ дѣмнезѣиѣ, ши мѣлате липсе, а
преѣцилор, ши а бесѣречилор, ши а крецинилор, пъринтеле сѣинѣиѣ са
кѣ ачестѣ прилеж, съ еастѣ ꙗн църкѣлат, кѣ ачесте сѣмнѣтѣри,
каре ни с'аѣ пѣрѣт, ши ле-мѣ скрис; ꙗтѣю сѣмтѣ неѣиѣ сѣмнѣ-
тѣри ши ꙗдеритѣтѣри, каре ле ам фѣкѣтѣ кѣ съворѣа маре, ши
ле-мѣ лѣбатѣ тоѣи протопопи съ трѣвскѣ кѣ еле, кѣмѣ се веде
дин скрисориѣ де атѣни, ши ачѣле ворѣ сѣмна пре скѣртѣ.

а. Кѣвѣнтѣа лѣи Дѣмнезѣѣ съ се вестескѣ ꙗ лимѣа но-
астрѣ рѣмѣниѣи, крецинилор ꙗ бесѣрикѣ, ши ѣнде ва трѣвѣи ши
ва фѣи липсѣ.

ѣ. Каре кѣрѣи сѣмтѣ скрисе ши скоасе пре лимѣа рѣмѣ-
нѣскѣ, съ сѣ четескѣ ши сѣ сѣ ꙗвѣе ꙗ бесѣрика крецинилор, ши
ꙗтр'алте локѣри ѣнде ва фѣи липсѣ.

г. Каре попѣ ва да паѣиле, съ ле порте мирѣни пре де
афѣрѣ, де нѣ ле ва да кѣ мѣна лѣи, съ ꙗ сѣ ꙗ попиѣ.

д. Каре попѣ се ва фѣаче ворник пре ла нѣнте ши ва ѣѣка,
ши ва ꙗвѣа еѣтѣ пин тѣргѣ, ши ва ꙗвѣа ла кѣршме, ши сѣ
фѣаче мѣскѣриѣ ши врѣжиторию, съ ꙗ се ꙗ попиѣ.

ѣ. Каре попѣ ва кѣнѣна нолѣте, аѣ фѣрѣиѣ, аѣ фѣѣиѣи де
алтѣ попорѣ, саѣ фѣкѣтори де рѣѣ, кари нѣ ш'аѣ пѣинѣт поѣа-
ниѣ, съ ꙗ сѣ ꙗ попиѣ.

з. Кари сѣ вор кѣсѣтори, поѣа сѣ де ѣиѣе, ла бесѣ-
рикѣ, маѣ наѣнте кѣ о сѣптѣмѣнѣ, ши де нѣ сѣ ва афѣла
ꙗтрѣ ꙗ ниѣе о некѣдѣре, аше-ѣ вом кѣнѣна. Кѣсѣториѣ сѣ сѣ
ꙗчапѣ кѣ кѣвѣнтѣа лѣи Дѣмнезѣѣ, ши сѣ сѣ фѣакѣ кѣ жѣрѣ-
мѣнт, сѣ ѣиѣе че-ѣ кѣсѣториѣ.

*) Dupa ortografi'a manuscrisului, аforа de ꙗ ꙗ о. (Cipariu.)

З. Де боевошагъри че нъ асте скрис ла типик съ нъ цие; ачесте де мѡлтѡ с'аѡ датѡ, ла съворѡл тѣтѡрор протопопѡлор, съ ле цие, съ ле вестеаскъ, ши съ ле дѣ попѡлор, ши крецини-лор; дерепт асъ пѣринтеле сфинцие-са ешиндѡ аи царѣ, съ цѣркѣ-лѡаскъ пре протопопи, нѣртатѡ-с'аѡ вине а дерепѣторіе лор ши кѡм аѡ трѣитѡ кѡ кѡвѣнтѡлѡ лѡи Дѡмнезѡ атре крецини, ши кѡ лѡкрѡл деспѣрицѣнилор, ши кѡ адѣлѡ цѣри, че асте а есесеречилор? ашиждере ши попи кѡм с'аѡ нѣртатѡ, кѡ есесерика, кѡ аѡвѣцѣтѡра, кѡ попорени, ши аѡкѡши ши кѡ каса са ши кѡ фоме са?

Ашиждере ши пре мѡрени, кѡмѡ цинѡ ла есесерикѣ, кѡм чинстескъ кѡвѣнтѡлѡ лѡи Дѡмнезѡ, ши пре попи; ашиждере ши вѡнтѡлѡ-аѡ плата попѡлор? ѡнде кѡм съ ва кѡвени, съ ѡ (!) каѡте, ши аате лѡкрѡри че вор фѡ де аипсъ съ каѡте.

А. Ботезѡл съ съ факѣ кѡ апѣ, ши кѡ фок, аше кѡм асте токмала.

Б. Карѡ омѡ асте кѣсѣторитѡ, ши нѡ ва мѣрѡе ла есесерикѣ, нѡче кѡ чина домѡлѡи, попи съ-і доженіескъ, ши съ-і аѡвѡе; ѡрѣ де нѡ ворѡ аскѡлата, нѡче ла морте съ нѡ-і кѡминече. тотѡ омѡл съ съ кѡминече де а аѡтрѡ анѡ.

Г. Кѡнд киамѣ крецини пре попа ла волнаѡи, съ-і кѡминече, ши нѡ ворѡ съ ѡсъ дѡипѣ попа дѡн касѣ, аколо попа съ нѡ мергѣ ла морци касѡ*). молитеѣ съ нѡ факѣ нѡче оаселор, нѡче ѡаинелор; нѡче оѡ, аѡ вачи прѡсте мортѡ съ нѡ дѣ, аѡ гѣни; ѡрѣ а латѡри пот да. пѡчѡареле доѡитоачелор съ нѡ ле спеле, нѡче съ ле арѣѣ кѡ лѡмина а фѡвѡнте; ши колакѡ прѡсте гроапѣ съ нѡ съ дѣ; ванѡ а гроапѣ съ нѡ съ арѡнче; мѡеріле съ нѡ цие пре ѡаиѡе.

Д. Карѡ нѡ вор съ-ши аѡгроапе морци лѡне саѡ мѡеркѡре, ла аѡеа попи съ нѡ мергѣ.

З. Попи съ нѡ факѣ молитеѣ пре доѡитоаче.

З. Карѡ оаменѡ саѡ мѡери вор фѡче фокѡ а кѡрте ла ѡѡмари, саѡ ла благоѡещени, ши вор пѡне масѣ, ши пѣне, ши зѡкѡ кѣ вѡнѡ морци съ съ аѡкѣлзаскъ, ши арѡнкѣ апѣ пре пѡѡиѡе, се бѡе морци, пре аѡе вор да шпанилор, съ нѡ съ ворѡ лѣса.

И. Сѣрѡѣторіле дрѣѡиѡи, марѡе ши мѡеркѡре, чине ва цине вѡѣѡи, аѡеа съ съ дѣ шпанилор, съ нѡ съ вор лѣса.

О. Прѡнчи съ нѡ тоаѡе пре пѣрѡісімі.

*) Aici se pare a fi ramasu ceva afora dein punctulu alu 4-le. (Cipariu.)

Ї . КѸ ЛОПАТА ЛА ПАЦИ СЪ НѸ СЪ БАТЪ.

аї. Л лѡне де паці ꙗ апъ съ нѡ съ трагъ.

Ѣ. Цокѡрѡс дѣ дѡмѡнека шѡ дѡн сѡрѡѡторѡ сѡ сѡ нѡѣ цок;
чѣ сѡ мѡаргѡ лѡ бѣсерѡкѡ. шѡрѡ карѣ нѡ вѡ цѡнѣ ачѣстѣ, шѡтѡ по-
пѡ корѡ фѡ фѡрѡ попѣ, мѡрѡнѡ фѡрѡ дѣ лѣцѣ, шѡрѡ лѡ-лѡцѡ сѡ
корѡ дѡ шпѡнѡлѡр.

БЛЪДКА ГЛАВА.

LXXI.

1675.

(Cipariu: *Acta et fragmenta* p. 148—150 din *Archiva Făgărașului*.)

ФАПТЕЛЕ ДНДИ СЗБОР МАРЕ ДЕ СДПТ БЛЗДИКА ГАВА.

БѢ ЛЕТѢ ДАХОЕ . КРАЮ ППАХЕЮ МИХАЮ . ВЛѢДІКА ГАВА .

РѢИДИЛА СЪБОРЪИ МАРЕ, КАРЕЛЕ С'АВ ФЪКЪТЪ .р. БЕЛГРАД,
ЕЛЪДИКА ГАВА КЪ ТОЦИ ПРОТОПОНИ ЦЪРИ; .р. АЧЕСТЪ СЪБОРЪ С'АВ
ДАТЪ ЛНАИНТЕ КЪТЕ-ВА СЪМНЪТЪРИ ШИ ЛДЕМНЪТЪРИ, КЪ КАРЕ СЪ
СЪ ДОЖИНСКЪ ШИ СЪ СЪ ЛВЕЦЕ ПРОТОПОНИ ШИ ПРЕШЦИ, КАРЕ СЪ
ЛЕ ДЪ ТЪТЪРОР КРЕШНИЛОР ЛНАИНТЕ СЪ ЛЕ ЦИЕ, ШИ СЪ ЛЕ ЦИЕ.

а. КЪВЪНТЪЛА ЛЪИ ДЪМНЕЗЪЪ, КЪ КАРЕЛЕ АСТЕ МАИ ДЕ ЛІПСЪ КРЕЩІНІЛОР ШІ НЕАВЪЦАЦІЛОР, КА ШІ КЪМ АСТЕ ДЕ ЛІПСЪ ЛЪМІНА .А ВРЕМЕ АТЪОНЕРЕКЪЛАІ, АШЕ ШІ КЪВЪНТЪЛА ЛЪИ ДЪМНЕЗЪЪ, КА СЪ СЪ ВЕСТЕАСЪ А ЛІМЕА НОАСТРЪ, РЪМЪНИЩЕ, КАРЕЛЕ НЕ-М НЪСКЪТ, КА СЪ АЦЕЛАВЪ ТОЦІ КРЕЩІНІІ, СЪВА КЪ А ТОАТЕ СЪВОАРЕЛЕ МАИ ДІНАІНТЕ ВРЕМЕ АМЪ ДОЖІНІТ, ШІ АМЪ ПОРЪНЧІТ, АШЕ ШІ АКЪМ . ИОРЪ КАРН СЪ ВОРЪ АФЛА ФЪКЪНДЪ АМІНТРИЛЕ, КЪ БІНТЪТЪЛАЪ, КАРЕЛЕ С'АЪ ДАТ .АИ КОНДІЦІЛЕ ДІНТЪІ АТР'АЦІ АНІ, СЪ ВА БІНТЪТЪІ.

В. Чинсте .р сльжба дѣмнезѣмскѣ, кареле съ фаче .р бесеричале крещениши; бине жсте .р тоате зилеле съ лѣздѣм пре дѣмнезѣм, съ нѣ съ липсаскѣ бесерика де кѣвѣнтѣл сѣнцие сале. ларѣ пинтрѣ кѣ вѣзѣндѣ нѣи сѣпѣрарѣ, ши .рпресѣрарѣ пре-
дѣлор, карѣ неѣиндѣ нѣтинѣ съ съ хрѣнѣскѣ фѣрѣ де мѣн-
кѣ, ши фѣрѣ де лѣкрѣ, сокотѣтѣ-дѣ сѣворѣлѣ сѣнтѣ, пре ѣнде
дѣ фостѣ обѣчаѣлѣ, пре лѣ ораше, ши пре лѣ бесеричѣ, ѣнде сѣмтѣ
мѣи кѣ дѣвѣндѣ, ши платѣ лѣ сѣ дѣ мѣи бѣнѣ, .р тоате зилеле
сѣ цѣ сльжеѣ .р бесерикѣ. ларѣ челѣра-лѣ-лѣи преѣци, тѣтѣрѣра

З. Де боевоишагъри че нъ асте скрис ла типик съ нъ цие; ачесте де мѡлтѡ с'аѡ датѡ, ла съворѡл тѡтѡрѡр протопопѡлѡр, съ ле цие, съ ле вестеаскъ, ши съ ле дѣ попѡлѡр, ши крецини-лѡр; дерепт асъ пѣринтеле сфинцие-са ешиндѡ аи царѡ, съ цѣркѡ-лѡиаскъ пре протопопи, пѡртатѡ-с'аѡ вине а дерегѣторѡе лѡр ши кѡм аѡ трѣитѡ кѡ кѡвѣнтѡлѡ лѡи Дѡмнезѡс атре крецини, ши кѡ лѡкрѡл деспѣрицѣнилѡр, ши кѡ адѡлѡ цѣри, че асте а бе-серечилѡр? ашиждере ши попи кѡм с'аѡ пѡртатѡ, кѡ бесерѡка, кѡ аревѣцѣтѡра, кѡ попорени, ши акъш ши кѡ каса са ши кѡ фо-мее са?

Ашиждере ши пре мѡрени, кѡмѡ цинѡ ла бесерѡкъ, кѡм чин-стескъ кѡвѣнтѡлѡ лѡи Дѡмнезѡс, ши пре попи; ашиждере ши вѡни-тѡлѡ-аѡ плата попѡлѡр? ѡнде кѡм съ ва кѡвинѡ, съ ѡ (!) каѡте, ши аате лѡкрѡри че вор фѡ де липсъ съ каѡте.

А. Ботезѡл съ съ факъ кѡ апѡ, ши кѡ фок, аше кѡм асте токмала.

Б. Карѡ омѡ асте късѣторѡтѡ, ши нѡ ва мѣрѡе ла бесѡ-рикѡ, нѡче кѡ чина домнѡлѡи, попи съ-ѡ доженѡскѡ, ши съ-ѡ аевѡе; ѡртѡ де нѡ ворѡ аскѡлата, нѡче ла мѡрте съ нѡ-ѡ кѡми-нече. тотѡ омѡл съ съ кѡминече де а атрѡ анѡ.

Г. Кѡнд киамъ крецини пре попа ла болави, съ-ѡ кѡми-нече, ши нѡ ворѡ съ ѡсъ дѡиѡ попа дѡн касѡ, аколо попа съ нѡ мергѡ ла морци касѡ*). молѡтѡ съ нѡ факъ нѡче ѡасѡлѡр, нѡче ѡлинелѡр; нѡче ѡи, аѡ вачѡ прѡсте мѡртѡ съ нѡ дѣ, аѡ гѡни; ѡртѡ а латѡри пот да. пиѡареле доѡѡтоачѡлѡр съ нѡ ле спѡле, нѡче съ ле арзѡ кѡ лѡмина а фѡвѡнте; ши колакѡ прѡсте гроапѡ съ нѡ съ дѣ; ванѡ а гроапѡ съ нѡ съ арѡнче; мѡверѡе съ нѡ цѡе пре ѡлицѡ.

Д. Карѡ нѡ вор съ-ши агроапе морци лѡне саѡ мѡеркѡре, ла ачеѡ попи съ нѡ мергѡ.

З. Попи съ нѡ факъ молѡтѡ пре доѡѡтоачѡ.

З. Карѡ ѡамени саѡ мѡери вор фѡче фѡкѡ а кѡрте ла ѡѡи мѡри, саѡ ла благоѡещѡни, ши вор пѡне масѡ, ши пѡне, ши зѡкъ кѡ винѡ морци съ съ акълзаскъ, ши арѡнкѡ апѡ пре пѡѡеѡе, се бѡе морци, пре ачеѡ вор да шпанилѡр, съ нѡ съ ворѡ лѡса.

И. Сѡрегѣторѡе дрѡѡеѡи, мѡрѡе ши мѡеркѡре, чѡне ва цѡне вѡрѡѡи, ачеѡ съ съ дѣ шпанилѡр, съ нѡ съ вор лѡса.

Ѧ. Прѡнчи съ нѡ тоачѡ пре пѡрѡсѡми.

*) Aici se pare a fi ramasu ceva afora dein punctulu alu 4-le. (Cipariu.)

Ї . КѢ ЛОПАТА ЛА ПАЦИ СЪ НѢ СЪ БАТЪ.

аї. Л лѡне де паці л апъ съ нѡ съ трагъ.

Ѣ. Похвали де дѣмника ш дн сѣрѣторѣ сѣ сѣ нѣе нос;
че сѣ мѣаргѣ ла бесерикѣ. шрѣ каре нѣ ва цинѣ ачесте, штѣ по-
пи ворѣ фѣ фѣрѣ попи, мѣренн фѣрѣ де леѣ, шрѣ алацѣ сѣ
ворѣ да шпанѣлор.

БЛЪДІКА Глава.

LXXI.

1675.

(Cipariu: *Acta et fragmenta* p. 148—150 din *Archiva Făgărasului*.)

ФАПТЕЛЕ 8Н81 СЗБОР МАРЕ ДЕ С8ПТ ВЛЗДИКА ГАВА.

ЕЪ ЛЕТѢ ДУХОУ . КРАЮ ЯПАХЕЮ МИХАЮ . ВЛѢДІКА ГАВА .

РѢНДІАЛА СЪБОРЪЛЫ МАРІ, КАРЕЛІ С'АВ ФЪКЪТЪ .Р. БЕЛГРАДЪ,
ЕЛЪДІКА ГАВА КЪ ТОЦІ ПРОТОПОПИ ЦЪРИ; .Р. АЧЕСТЪ СЪБОРЪ С'АВ
ДАТЪ ЛНАИТЕ КЪТЕ-ВА СЪМНЪТЪРИ ШІ .Р.ДЕМНЪТЪРИ, КЪ КАРЕ СЪ
СЪ ДОЖИНСКЪ ШІ СЪ СЪ .Р.ВІЦЕ ПРОТОПОПИ ШІ ПРЕШЦИ, КАРЕ СЪ
ЛЕ ДЪ ТЪТЪРОР КРЕШНИЛОР ЛНАИТЕ СЪ ЛЕ ЦІЕ, ШІ СЪ ЛЕ ЦІЕ.

а. Къвѣнтѣа лѣи дѣмнѣзѣа, кѣ карелѣ асте маи дѣ апсѣа крѣ-
щенилор ши нѣдѣѣцацілор, ка ши кѣм асте дѣ апсѣа лѣмина .р
време .р тѣмнѣрекѣа, ашѣ ши кѣвѣнтѣа лѣи дѣмнѣзѣа, ка сѣ сѣ
вѣстѣаскѣа .р лѣмѣа нѣастрѣа, рѣмѣнѣиѣ, карелѣ нѣ-м нѣскѣт, ка
сѣ .рцѣлѣагѣа тоці крѣщени, сѣва кѣа .р тоатѣ сѣвѣаделѣ маи
дѣнаинтѣа вѣрѣме амѣа дѣжѣнт, ши амѣа порѣнѣит, ашѣ ши акѣм .
Ирѣа карѣа сѣа вѣрѣа афла фѣкѣндѣа аминѣрилѣ, кѣ бѣнтѣа тѣа лѣа,
карелѣ сѣа дѣа .рн кѣнѣцилѣа дѣнтѣа .ртрѣа лѣа ани, сѣа ва
бѣнтѣа тѣа.

В. Чинсте .р савѣва дѣмнезъмскѣ, кареле съ фаче .р бесеричиле крещиници; вине жсте .р тоате зилеле съ лѣздѣм пре дѣмнезѣ, съ нѣ съ липсаскѣ бесерика де кѣкѣнтѣл сѣнции сале. Іарѣ пинтрѣ къ рѣзѣндѣ нѣи сѣпѣрарѣ, ші .рпресѣрарѣ пре-
щілор, каріи нѣшіндѣ нѣтинѣ съ съ хрѣнѣскѣ фѣрѣ де мѣн-
кѣ, ші фѣрѣ де лѣкрѣ, сокотитѣ-аѣ сѣворѣлѣ сѣнтѣ, пре ѣнде
аѣ фостѣ обѣчалѣ, пре ла ораше, ші пре ла бесеричі, ѣнде сѣмтѣ
ман кѣ добѣндѣ, ші платѣ лі съ дѣ маі ѣнѣ, .р тоате зилеле
съ ціе савѣжѣ .р бесерикѣ . Іарѣ челора-л-аціи преѣци, тѣтѣрора

ДЕПРЕСЪНЪ ЛЕ ПОРЪНЧИМЪ, ЛЪНГЪ ДЪМИНЕКЪ, МИРКЪРИ ШИ ВИНЕРИ, ШИ
КЪНДЪ СЪ ВОРЪ ТЪМ(П)ЛА СЪРЪБЪТОРИ, АШИШДЕРИ ШИ ♪ ПОСТЪРИ СЪ
ФАКЪ СЛЪЖЕЪ ♪ ТОАТЕ ЗИЛЕЛЕ, ИОРЪ ДЕ ВА ПЪТЪ, ПРЕТЪТИНДИЛИЕ
СЪ МЕРГЪ ЛА БЕСЕРИКЪ.

Г. КѢм амы авѣтъ ші пѣнѣ акѡмъ обѣчаю ші порѣнкѣ,
кѡмъ ꙗ толте рѣгѣчюніе нодстре съ фачем поманѣ пинтрѣ
мѣрїе-са, краю, милостивѣа домнѣ.

Д. Деспре рѣндѣл сѣрѣкторіор, кѣм ле-мѣ датѣ одатѣ
шѣ рѣантѣ, ле-ѣ лѣодатѣ тоцѣ протопонѣ, ашѣ сѣ сѣ цѣ; шѣ
карѣ сѣ ворѣ афѣлѣ фѣкѣндѣ рѣтр'алѣтѣ кѣпѣ, сѣ сѣ вѣнтѣ-
тѣскѣ.

Ѣ. ПЧЕЛЕ ЛЮКРЬРИ, КАРЕЛЕ НЪ СЪ ЗНЕСК КЪ СКРИПТЪРА СЪНТЪ,
ШИ КЪ ТОКМАЛА БЕСЕРЧЕИ НОВАСТРЕ, ШИ ПЪНЪ АКЪМ АМЪ ФОСТЪ
ПОРЪНЧИТЪ, КЪМЪ СЪ СЪ ПЛЕВАСКЪ, ШИ СЪ СЪ ПЪЕ ЖОС, АШЕ ПОФТИМ
ШИ АКЪМЪ; МРЪ ПРЕ ЗНДЕ СЪ ВОРЪ АФЛА ЛЮКРЬРИ ДЕ ЧЕЛЕ, СИНТЪ-
ТЪСИ-СЪ-ВОР, КЪМ АСТЕ РЪНДЪМАЛА СЪВОРЪЛАИ.

5. Карѣ крѣпнѣ нѣ въ лѣвѣца, татѣл нострѣ, крѣдѣа, ѿ
порѣичи, ѡни ка ачѣе ворѣ фѣ фѣрѣ лѣѣ лѣи дѣмнѣзѣа.

3. Идръ пинтръ съ съ май .ртърескъ ші прѣнчиі, нефиндѣ
р шкѣла ѡнде съ рѣще, тотъ крѣпнѣла съ-ші дѣкъ прѣнчиі ла
бесірікъ, ші попа дѣпъ че ва испрѣвлі сѣбѣжа бесірічи, съ факъ
щирѣ, кѣмѣ съ съ стрѣнгѣ прѣнчиі р бесірікъ, съ-і рѣще кѣмѣ
дѣте скріс май сѣс.

И. Попи, кари нѣ съ нѣвоескѣ кѣ рѣмѣнїе, че тот кѣ съреїе, ѡнї ка ачѣа шї лорѣ факѣ-шї дѣ кѣтрѣ дѣмнѣзѣ пѣ-депсѣ, шї дѣ кѣтрѣ попоранї ѡрѣчѣне, шї съворѣлѣ скѣдѣре; ачѣа кѣ ѡн кѣрѣнтѣ, сѣ сѣ опрескѣ дїн попїе.

ѿ. Тотъ протопопѣ съ нѣ примескѣ нѣ ѿ прѣстѣ ↑ по-
порѣ, пѣнѣ нѣ въ адѣчѣ картѣ дѣ ла протопопѣ, ѿнде аѣ фостѣ
наинтѣ, кѣмѣ с'аѣ пѣртатѣ.

І. Ніче ҃н попъ ꙗ попорѣ, фѣръ цѣре протопопѣаві, съ нѣ съ токмискѣ . Іаръ карелѣ съ ва токмѣ фѣръ цѣре, съ фѣре опрѣтѣ дѣн попи.

LXXII.

1675.

(Ms. bibl. centr. No. 25. Folio. 282 fol nepaginate.)

Проло́гъ адекъ Вѣщиле Ѣфинцилор.

Septemvrie 1. Despre Indiction. (Fol. 1a—1b.*)

Мѣца септѣврѣ, аре зѣле .л. зѣла аре чѣсѣри . вѣ . ши ноаптѣ . вѣ.

Д зѣла дентѣю де'нчепѣт, индиктилна анѣлѣн . Триѣве съ кѣноаѣм, вѣсѣрика лѣн дѣмнезѣс, пентрѣ чѣ сѣрѣзѣ индиктилна? прѣймѣт-ам шенчаю кѣкю де ла грѣчи, де съ фѣче ричипѣтѣра анѣлѣн, дентр'ачѣст индиктишн; ка съ цѣиц кѣ астаз ртрѣ домнѣла нострѣ Іс . Хс . рнтрѣ сѣдѣла Ноудѣлашр, ши-н дѣдѣрѣ енебѣлѣ Исанѣн прѣркѣла де ш дѣшкѣсе, ши немерѣ лѣкѣла оунде скрѣе : дѣхѣла домнѣлѣн прѣ мѣне съ шпрѣ, ши мѣ мирѣн, съ вѣ рѣдѣлѣнѣн сѣрѣчѣй; тримѣсѣши-мѣ, ка съ лѣкѣсѣкѣ чѣн пѣкац кѣ инѣма; ши съ изѣвѣсѣкѣ роѣнѣй; съ сло-возѣсѣкѣ шрѣй съ вѣзѣ . ши дѣде Хс . енебѣлѣ, ши шѣзѣ, ши зѣсе кѣ семнѣла се рѣмплѣ скрѣпѣтѣра ачаѣта де прѣдѣнѣчѣй ношрѣ . ши се мирѣрѣ нѣроаѣде де кѣвинѣтеле чѣи шѣи ден [ростѣла сѣх].

Пѣтѣзи се поменѣше пентрѣ чюдѣса, чѣи сѣх фѣкѣт де сѣнта манка прѣсѣта, ла мѣнѣстѣрѣ Мнѣснѣлѣн, ши помѣна пожѣрѣлѣн . Помѣна прѣсѣтѣи де ла Мнѣснѣ фѣче-се, пентрѣ чюдѣсѣле сѣнтѣи нѣоаѣне а прѣсѣтѣи, чѣи аѣ фѣст арѣнгѣтѣ (!) р ѣзе-рѣла Гѣзѣрѣлѣн, ла мѣнѣстѣрѣ Мнѣснѣлѣн, де фѣрка де (!) сѣгѣргѣторѣлор де нѣоаѣне . апѣн дѣпѣ мѣлатѣ врѣме, кѣ воѣ лѣн дѣмнезѣс, афѣлатѣ-сѣх ртрѣгѣ . Пѣрѣ пентрѣ пожѣрѣ по-меним, кѣ сѣх фѣкѣт пентрѣ пѣкѣтеле ноаѣстре . кѣ с'аѣ фѣ-кѣт пожѣрѣ р цѣнград, р врѣмѣ лѣ Лѣс рѣпѣрат чѣл мѣре; ши аѣ арѣсѣ ман мѣлатѣ пѣрте де чѣтѣте, пѣнѣ р . з . зѣле.

Noemvrie 11. Sf. Mina. (Fol. 128b—129b.)

Ноѣмврѣ.

Дтр'ачѣстѣ лѣнѣ р . аѣ . зѣле, помѣна сѣнтѣлѣн мѣреде мѣнѣи Мѣна ден Кѣтѣстѣ.

Пѣсѣта аѣ фѣстѣ р врѣме лѣ Маѣимѣн; фѣнѣд слѣжн-торѣю рн чѣта чѣи зѣкѣ фѣрѣнѣй : нѣмерѣс, адекѣ рн чѣта

*) cf. 1682.

домнѣскъ, нѣ пѣтѣ рѣдѣ арѣмѣла ндолиаѣр, чн с'аѣ сѣнтѣ ла мѣнте, кѣрѣциндѣ-ш пре ел кѣ ажѣн, шн кѣ рѣгѣчюни; рѣм-ниндѣ шн похѣтиндѣ дор де дѣмнезѣ, сѣфлетѣла лѣн, погорѣ-тѣ-сѣкѣ ден мѣнте жос, шн аѣ стѣтѣтѣ ꙗ мнжѣлѣкѣла ндоли-аѣр, шн аѣ спѣс де хс; дирѣптѣ ачѣла кинѣнтѣ-л'аѣ шн ѣѣ фре-кѣтѣ трѣпѣла кѣ пѣнзѣ де пѣрѣ, шн л'аѣ дѣтѣ шн ꙗ фок, шн ѣѣ рѣнѣтѣ тѣтѣ трѣпѣла, тѣрѣндѣ-л пре мѣрѣчѣни фѣрѣ мѣлѣ; прѣймѣнт-аѣ де сѣѣе сѣѣрѣшѣнѣе.

Ден чюдѣселе сѣнтѣлаѣн.

Ѓдиниѣарѣ мѣргѣндѣ ѡаре чине ла мѣнѣстѣрѣ лѣн, пен-трѣ сѣ-ш фѣкѣ рѣгѣчюнѣ, аѣ мѣрсѣ ка сѣ мѣе ла ѡ гѣздѣ, ла оуѣн ѡм, сѣ доарѣмѣ ꙗнтрѣачѣ ноѣпте . ѡр гѣзда л'аѣ вѣзѣтѣ кѣ арѣ ѡ сѣлѣѣ де доуѣр; дѣч с'аѣ скѣлѣтѣ ла мѣѣзѣ ноѣпте де л'аѣ оуѣнс, шн л'аѣ вѣрѣтѣ ꙗнтрѣѣн лѡк . ѡр дѣка с'аѣ фѣ-кѣтѣ зѣлѣ, сѣ мѣрдѣ шн трѣмѣрдѣ, кѣм ва фѣче сѣ-л аскѣнзѣ, сѣ нѣ сѣ причѣпѣ; шн гѣндиндѣ ел кѣм ва фѣче, нѣмѣрѣѣе сѣн-тѣла лѣн хс мѣчик, кѣларѣ ка оуѣн сѣѣжитѣорѣю; шн ꙗнтрѣеѣ пре гѣздѣ : оуѣнде ѣсте чѣл стрѣни, чн аѣ мѣасѣ ла тѣне ꙗ частѣ ноѣпте? ѡр ел зѣчѣ, кѣ нѣ цѣе ниѣник, ниѣ аѣ вѣзѣтѣ ниѣ оуѣн ѡм . ѡр сѣнтѣла аѣ дѣскѣлѣкѣтѣ дѣпре кѣлѣ шн аѣ ꙗнтрѣтѣ ꙗн кѣса лѣн, ꙗн лѣоуѣнтрѣ ꙗн кѣмѣрѣ, шн дѣшкѣсѣ оуѣша шн-н зѣсе : дѣрѣ ѣчѣста чѣ ѣсте? ѡр гѣзда фѣе (!) мѣрѣмѣрѣтѣ, нѣ пѣтѣ ниѣ сѣ грѣѣскѣ де фѣрѣкѣ, шн кѣзѣ жос ла ниѣоѣ-рѣе сѣнтѣлаѣн . ѡр сѣнтѣла аѣ стрѣнсѣ вѣкѣѣциѣе ѡмѣлаѣн чѣлѣ сѣфѣрѣмѣате, шн фѣкѣ рѣгѣ ла дѣмнезѣ де-л ꙗѣѣе пре ачѣл мѣртѣ . шн зѣсе : дѣ сѣлѣѣ шн рѣгѣчюнѣ шн мѣлаѣѣмѣлѣ лѣн дѣмнезѣ . ѡр ел ка ден сѣмнѣ с'аѣ скѣлѣтѣ, шн кѣѣетѣ чѣ аѣ пѣѣѣтѣ де гѣздѣѣн, сѣлѣѣнт-аѣ пре дѣмнезѣ, шн мѣлаѣѣмнѣн дѣчѣлѣн сѣѣжитѣорѣю, шѣ-н сѣ ꙗкннѣ . шн дѣка сѣ скѣлѣ; ѡр сѣн-тѣла лѣѣт-аѣ сѣлѣѣ чѣ де доуѣрѣ де ла гѣзда де-н ѡ аѣ дѣтѣ, шн ѣѣ зѣс : дѣ-тѣ оуѣнде цѣе кѣлѣ . дѣчѣѣ с'аѣ тѣрнѣтѣ сѣнтѣла шн аѣ вѣтѣтѣ пре гѣздѣ кѣм трѣнѣѣ, шн л'аѣ пѣдѣпѣтѣ; шн апѣѣн л'аѣ ертѣтѣ де грѣшѣлѣ, шн аѣ ꙗкѣлѣкѣтѣ пре кѣл сѣн-тѣла шн с'аѣ дѣс.

Ѓр алѣтѣ ѡм фѣе (!) доѣѣндѣтѣ оуѣн тѣскѣ де арѣѣнтѣ ѣл сѣнтѣлаѣн, шн с'аѣ дѣс ла мѣѣѣрѣ де сѣ-л стрѣѣе, сѣ фѣкѣ в . тѣскѣр, шн сѣ скрѣе ла оуѣнѣл нѣмѣе сѣнтѣлаѣн; ѡр ꙗн чѣла-л'ѣтѣ сѣ скрѣе нѣмѣе лѣн . дѣч дѣка сѣ фѣкѣрѣ амѣн-доѣѣ тѣскѣрнѣе, лѣн ꙗн пѣрѣ кѣ ѣсте мѣн фѣрѣмос ѣл сѣнтѣ-

лѡн; ши нѡман кѡцетъ ел къч л'аѡ скрис сѣнтѡлѡн . дѣч пѡр-
чѣсе ꙗ кѡле пре мѡре . ѡр слѡга-н гътїѡ мѡса, де съ чинѣзе
аколѣ ꙗ корѡбїе, ши мѡ.ꙗкѡ фѣръ ннч ѡ грїжъ . ѡр слѡга
лѡѡ тѣскѡл ден мѡсъ, де съ-л спѣле, ши съ плекъ дѣ-л спѣлд
ꙗ мѡре; скъпъ-н тѣскѡл ден мѡннн . ѡр слѡга се спѣрї де
фрїкъ, чи аѡ сѣрїтѡ дѡпъ тѣскъ де съ-л апѡче . ѡр стѣпънѡл
сѡѡ вѣзъндѡ сѣрї, де съ апѡче пе слѡгъ съ нѡ съ ꙗннѣче .
ел се дѡсе де съ аѡндѡ . дѣч съ вѣтѡ стѣпънъ-сѡѡ : ѡ ван
де мїне, че рѣѡ пѣцію; пентрѡ съ рѣмнескѡ тѣскѡл сѣнтѡлѡн,
ѡ пїрдѡю ши рѡбѡ мїѡ ꙗнпреоунъ кѡ тѣскѡл . че доамне
дѡмнезоуѡ мїѡ вою съ фѡкъ ачѡстѡ токмѣлѡ : нѡман мѡ-
каръ де вою аѡл трѡпѡл лѡн, ал фѣчѡрѡлѡн, дѡ-вою сѣнтѡ-
лѡн мїна ши чѡста-л'алтѡ тѣскъ, ши вою дѡ ши прецѡл
чѡлѡ-л'алтѡ тѣскъ че с'аѡ ꙗннекатѡ . ши аѡ ѡшт ла мар-
цинне ла оускѡтѡ пре пѣмънтѡ, ши прїкїѡ пре мѡре, къ-н ерѡ
аминнѡ, доарѡ ва адѡче мѡрѣ трѡпѡл рѡбѡлѡн . ши ерѡ трїстѡ
де жѡле, кѡм ва фѡче . пѣзїѡ кѡ ѡкїѡ пре мѡре; ѡр ел нѡман
чи вѣзѡ, оунде венїѡ фѣчѡрѡл пре мѡре кѡ тѣскѡл ꙗ мѡнъ . ѡр
стѣпънъ-сѡѡ нѡман чи мѡрмѡрї де чюдѡ, ши стрїгѡ тѡре,
де ѡшїръ тоц ден кѡрѡбїе . ши дѣка вѣзѡрѡ пре рѡѡѡ кѡ
тѣскѡл ꙗ мѡнъ, се чюдїръ де мїнѡне, ши мѡлїцѡмїръ лѡн
дѡмнезѡ, ши-л слѣвїръ . ши ꙗнтреѡарѡ пре фѣчѡр : кѡм аѡ
фѡстѡ ачѡл лѡкрѡ, дѣн скъпатѡ ши тѣн спсїтѡ ? ши спѡнѡ
фѣчѡрѡл : дѣка ам кѡзѡтѡ де м'ам аѡндѡтѡ ꙗн мѡре, ѡр
оун ѡм фѡѡмос ши ꙗкъ алїн дѡн мѡ апѡкарѡ, де м'ам дѡс
кѡ ен ен ши астѡзи, пѣн ам венїтѡ ачѡк . аѡа аѡ петрекѡт
ачѡла.

Decemvrie 6. Minunea Sf. lui Nicolae. (Fol. 178b—180b.)

Мѡца дѣк . ѡ.

Мїнѡна сѣнтѡлѡн Некѡлѡе.

ꙗчѡст сѣнтѡ ннч дѡпъ прїстѣвїрѡ лѡн нѡ-ш оунтѡ пар-
хїѡ лѡн, че кѡм ан зїче, ꙗ тоѡтѡ вѣѣмѡ ши ꙗ тоѡте зїѡле
ши чѡсѡрїѡлѡ лѡкрѡре де ѡнѡтѡѡц фѣчѡл, кѡн че трїевнѡл . ши
пентрѡ чѣле мѡлте ши ачѡстѡ алѣсъ ши мѡре мїнѡне, каре
ꙗ трѡѡ чен ѡїѡц ши ꙗтрѡ алїн чѡл-л'алїн; че кѡ сокѡтѣлѡ
дерѣптѡ се кѡде а се поменї де съ фїе тѡтѡрѡр ѡїѡтѡ, ꙗтрѡ
мѡрїрѡ ши лѡѡда чѡлн . че фѡартѡ ѡсте прослѣвнт лѡн дѡм-
зеѡ, ши кѡрѡл, че кѡ тот сѡфлетѡ ꙗн слѡжѡїе сѣїїен сѡле .
ши нїме съ нѡ кѡм-ѡд, съ нѡ крѣзѡ ачѡїїн шїнѡнѡте ши

алѣсе минѣни, че фѣ .ртрѣ зѣлеле ноастре . кѣ лѣи дмнзѣв и-
 мик нѣ есте непѣтѣт . кѣ шѣи вѣре кѣнд ман прѣалѣсѣлѣи
 лѣи дмнзѣв ѿвѣком пророк, кѣреле фѣ арѣикат .ртр'о гроапѣ
 де Гооѣна фѣта, шѣи .ртр'о ноапте ден Гѣотѣм се афлѣ .р .Е-
 дес, дѣс де сѣтѣл .рѣер . шѣи ѣи воиник тѣнѣр роѣит, ден тѣм-
 ницѣ ден цѣра тѣрѣаскѣ л'ѣл лѣшат мѣреле мѣчник Оѣлѣор
 Тѣрон, шѣи .ртр'о ноапте .рл адѣсе ла Ензантиѣм .ртр'ачѣста
 кип шѣи, чел де вѣрѣницѣ пѣртѣтѣорю шѣи .ртрѣ тот лѣѣдѣтѣл,
 мѣреле мѣчник Гѣургѣе, ден Крѣнт аѣ рѣпит пре ачел тѣнѣр, .ркѣ
 цѣнда .р мѣнѣ пѣхѣрѣл де стѣкѣлѣ, пѣни де вѣни, шѣи шѣнѣнд
 ѿмѣр' ла вѣпѣц кѣ мѣатѣ чѣнсте, шѣи нѣ ртѣникѣсе .ркѣ; че-л
 пѣсе .рнѣниѣта мѣни-са, .р Пѣфлагѣнѣм шѣи .ртинѣнѣнд пѣхѣрѣл
 кѣ вѣнѣл .ашѣндѣрѣ шѣи акѣм тот ачел дмнзѣв есте . шѣи чѣни
 ва чѣре кѣ крѣдиницѣ нѣдоитѣ, нѣ нѣман оѣнеле ка ачѣла ва
 прѣимѣи дела дмнзѣв, че ман мѣри минѣни ва фѣче . шѣи де
 фѣричѣтѣл пѣринѣтеле нѣстрѣ Нѣкѣлаѣ . кѣ ерѣ ѣи вѣрѣат вѣре
 кѣре .р Ензантиѣм, тѣмѣтѣорю де дмнзѣв, шѣи крѣдиниѣос дмнѣ-
 лѣи Іс .Хс, шѣи грѣнѣлѣ шѣи де прѣ сѣтѣл пѣринѣтеле нѣстрѣ
 Нѣкѣлаѣ, шѣи-л юѣлѣ шѣи лѣеѣв лѣл . дѣч ачѣста в дѣтѣ кѣѣтѣ
 сѣ фѣкѣ .рнѣтѣре пре мѣре, сѣ мѣргѣ .ртр'алѣтѣ цѣрѣ, пѣнтрѣ
 ѣи лѣкрѣ ал лѣи . шѣи вѣни .р вѣсѣрика сѣтѣлѣи де сѣ рѣтѣ,
 дѣпѣ кѣм есте вѣнѣлѣл . шѣи-ш лѣѣѣл зѣѣла вѣнѣ дела прѣлѣ-
 тѣнѣи лѣи шѣи дела вѣчѣни; шѣи .ртрѣ .р корѣѣе шѣи .рчѣпѣрѣ а
 .рнѣтѣ . ѣр .ртр'ал нѣѣлѣл чѣс де нѣапте се скорѣи ѣи вѣнт
 мѣре, шѣи се скѣлѣрѣ корѣѣѣрѣи сѣ-ш дѣрѣгѣ вѣтѣрѣлеле . дѣч
 сѣ скѣлѣ шѣи ачел тѣмѣтѣорю де дмнзѣв вѣрѣат, пѣнтрѣ трѣ-
 вѣле корѣѣѣи . ѣр корѣѣѣрѣи тѣѣц нѣвѣнѣдѣсе пѣнтрѣ .рѣѣрѣп-
 тѣрѣл вѣтѣрѣлѣлѣр; ѣр ел се .рпѣѣѣкѣ шѣи кѣзѣ .р лѣчѣлѣ *)
 мѣрѣи . ѣр пре ачѣл .рн цѣнѣл .ртѣнѣѣрѣкѣл нѣгѣрѣи . шѣи вѣ-
 тѣнд вѣнтѣл тѣре .р фѣѣѣеле лѣр, н'ѣвѣрѣ че сѣ фѣк(ѣ),
 че нѣман че пѣнѣсѣр(ѣ) де амѣра моѣре (! l. —рѣе) а сѣкѣ-
 лѣи де вѣрѣат . ѣр ел фѣиѣнд .рѣрѣкат .р хѣнѣеле че пѣртѣ,
 афѣндѣ .р мѣре . дѣч оѣмпѣлѣндѣсе де апа мѣрѣи, шѣи афѣн-
 дѣндѣсе .ртр'адѣнѣкѣл лѣрѣѣиѣи, аѣ тот зѣс : сѣнѣте Нѣкѣлаѣ
 аѣѣтѣ-мѣи ! шѣи .р мѣатѣ вѣѣме стрѣнѣнд кѣ гѣлѣ мѣре, в че
 мѣниѣне ! кѣ сѣнт нѣѣрѣмѣте мѣниѣнѣле тѣле дмнѣ, се афлѣ .р
 мѣнѣлѣкѣл кѣсѣи лѣи; шѣи-н пѣрѣ кѣ есте де стѣ .ртрѣ адѣнѣкѣл
 мѣрѣи . ѣр вѣчѣнѣи дѣка сѣмѣѣрѣ гѣлѣсѣл, се скѣлѣрѣ .ашѣндѣрѣл
 шѣи кѣрѣи ерѣ .р кѣса лѣи, аѣрѣнѣсѣрѣ лѣмѣнѣнѣри; шѣи дѣка се

*) Glossă marginală: .р адѣнѣкѣл.

стрѣнсер(ъ) вечѣнѣн ден прѣжѣр, ꙗко вѣзѣрѣ пре дѣнсѣл стѣнд ꙗко мнжлохѣл ꙗсен шн стрѣгѣнд, шн кѣрѣнд ден ханнеле лѣн кѣ кáреле ерд ꙗверѣкат, апѣ ден мáре . шн фѣннд ꙗтрѣ не причѣпере, се спѣмѣнтáрѣ шн се ꙗфрикошáрѣ . ѡр ел зѣсе : ѡ фáцилѡр! че ѡсте ачáста че вѣдец? кѣ еѣ цѣѣ адеѣѣрат, кѣ ери ꙗтр'ал нóджáл чáс мѣ-ам лѣѡат зѣѡа вѣнѣ де ла вѡн де ла тѡц, шн ам пѣрчес пре мáре; шн еѣ ерам шѣзѣнд ꙗ корáвѣе, ѡр ѣн вѣнт пѣтѣрник ꙗчепѣ а вáте; ѡр корѣвѣáрѣн ꙗчепѣрѣ а-ш ꙗдерептá вѣтрнелеле . ѡр еѣ мѣ ꙗпѣдекáю, шн де вѣтáл вѣнтѣлѣн кѣзѣю ꙗ мáре . шн кемáю пре сѣнтѣл Некѣлáе ꙗтрѣ ажѣтóрю, шн акѣм нѣ цѣѣ оѣнде сѣнт . че-м спѣнец вѡн мѣе, кѣ еѣ сѣнт нѣвѣннт, шн ка кѣм аш фѣ алтѣл ден-тр'алтѣ пáрте . ѡр ен лѣзннд чѣлá че ерд грѣѣте де дѣнсѣл, шн вѣзѣнд апа мѣрѣн кѣрѣнд ден ханнеле лѣн, се мирá шн кѣѣетá ла ачá прѣсѣлѣвѣтѣ минѣне; че кѣ дѣнсѣл се вѣкѣрáр(ъ) шн лѣкрѣмáр(ъ), шн ꙗ мѣлтѣ вѣѣме стрѣгáрѣ : гѣ помѣлѣн . дѣчѣн се дѣзѣрѣкѣ шн се ꙗверѣкѣ ꙗтр'алте ханне шн мѣрсе ла бесѣрика сѣтѣлѣн Некѣлáе . шн чѣл-л'алтѣ нóпте акóлѣ ѡ петрекѣ; де кѣдá кѣ лáкрѣме шн се рѣгá кѣ жáле . шн кѣ спѣмѣнтáре мѣлѣемѣл лѣн дѣнѣзѣѣ . ѡр дека ꙗчепѣ а се фáче зѣѡж, шн стрѣнѣгѣндѣ-се ѡáменѣн ла бесѣрек(ъ), прѣкѣм ѡсте ѡвѣчáюл; ѡр ен тѡц се оѣмпáлѣрѣ де мирóсѣлá вѣнѣ, ка де нѣѣе мнр вѣне мирóснтóрю, кáреле се адеѣсѣсе дѣлá ачел вѣрѣат спре мѣлѣемѣрѣ сѣтѣлѣн . шн вѣзѣрѣ тоáтѣ бесѣрека лѣмнѣнѣнд . шн ꙗтрѣвáрѣ кѣм ѡсте [ачест] лѣкрѣ че фѣ? шн дека цѣѣрѣ, се минѣнáрѣ, мѣрннд пре дѣнѣзѣѣ, шн пре сѣт' лѣѣдѣндѣ-л . шн ачáстѣ алѣсѣ шн мáре прѣсѣлѣвѣтѣ минѣне, фѣ спѣсѣ прѣсте тот мáреле Царѣнѣгáд . шн мѣрсе шн пѣнѣ ꙗтр'лѣзѣрá ꙗпѣрáтѣлѣн шн а пáтрѣархѣлѣн . шн фѣкѣрѣ *) сѣѣор мáре . шн пѣсерѣ пре ачел вѣрѣат де стѣтѣ ꙗ мнж-локѣл сѣѣорѣлѣн . шн спѣсе кѣ ꙗдрѣзнѣре, кѣм, шн ꙗ чѣ кѣп лѣ фост лѣкрѣл ачѣнн минѣнн мáри . шн тѡц стрѣгáрѣ : мáре ѣцн дѣнѣ, шн минѣнáте сѣнт лѣкрѣрнел тáле . шн ннч ѣн кѣвѣнт нѣ е де ажѣнс**) кѣтрѣ кѣнтáрá минѣннлѡр тáле . шн се адеѣнáрѣ ꙗ бесѣрека сѣтѣлѣн де фѣкѣрѣ едѣнѣ шн рѣ-гѣчѣюнн, лѣѣдѣнѣ шн вѣне кѣвѣнтѣнд пре дѣнѣзѣѣ . шн мѣл-цѣемѣрѣ кѣдѣннчѣсѣлѣн слѣѣѣен сѣѣѣен сáле.

*) Glosă marginală: стрѣнсерѣ.

**) дн дѣстѣл.

LXXIII.

1677.

(16°, 32 pagini.)

**Dottrina Christiana tradotta in lingua valacha
dal padre Vito Pilutio.**

In Roma 1677.

Katekismo Kriistinesko. (pag. 1—4.)

D. Jest tu Krijsteno?

V. Simpt pre mila lui Dumnedzeu.

D. Cie arata Kristijnului?

V. Acela kare cine kredenca, szij ledzce Krijstineska.

D. Kum se ensilege kredenca a lui Krijstos?

V. En doe Taine, kari simpt enkisi en semn Kruci, azse iest, en eunecinne (l. —iune), szij Troica lui Dumnedzeu; szij entrupare, szij morte à Ispasitorul nostru.

D. Cie iest euneciune, szij Troica lui Dumnedzeu?

V. Arata, ke en Dumnedzeu iest numai ò Dumnedzeria, kare iest en tri Kipuri Dumnedzereski, szij se kieman: Tatul, Fiul szij Dukul Suijnt.

D. Pentr'acie simpt tri Kipuri Dumnedzereski?

V. Kecie Tatul nu k'are encepitura, nice ine della nime. Fiul ine de la Tatul. Szij Dukul Suijnt de la Tatul szij de la Fiul.

D. Pentr'acie simpt numai vn Dumnedzeu àiesti tri Kipuri Dumnedzereski?

V. Kecie k'au numai ò Dumnedzeria, ò potere, ò encelepgiune, szij ò bonitate.

D. Cie arata entrupare, szij morte à Ispasitorul nostru?

V. Arata, ke Fiu lui Dumnedzeu s'e fekut k'om, szij k'au morito en Krucie pentru spassenie nostra.

D. Kum simpt enkisi àiesti do taine en semn suiijnt, Krucie?

V. Kecie semnul Kruci se face, punend de'ntei mijna cie direpta en Kapul dzikend: En numele Tatului; poi la pietto,

dzikend: szij à Fiuluij; ma àpoi la kumere cie stanka, szij àcie direpta, dzikend: szij a Dukului suijnt. Amin.

D. Kum se arata dentei taine à Suijnt Troica?

V. Acie kuuental: en Numele, arata euneciune, alt kuuentile arata Troica.

D. Arataz akmu al doile.

V. Krucie arata morte à Ispasitorului, kare dopo s'au fekut k'om, szij k'au enuezato kale de spasiene ku encelepciune, ku enuedzatura, szij ku dziudedzile, k'au morit en suijnt lemn Kruci.

D. En summe, cie iest sze krade komul Krijstinesko?

V. Acele Doespredzce Pertz kredencziosilor, kare au fekut Suintij Apostoli.

D. Kare simpt àcele Doespredzece Pertz?

Dentei, Suijnt Petre.

Kredz entr'un Dumnedzeu, Tatul preste tot puternikul, izderitorul cierului, szij pementului.

A doa Parte, Suijnt Andrea.

Szij en Jesus Krijstos, Fiul suincij-sale Domnul nostru.

A tria Parte, Suijnt Jacob Mai mare.

Karile se prinsze de Dukul Suijnt, neskund en suijnta Maria fata ficciora.

A paptra (!) Parte, Suijnt Joanne.

Petzi supt Domnie lui Pontius Pilatus, restengnijt (!), fu vmorit, szij encropat.

A cince Parte, Suijnt Tamas.

Pogori pre Jad, à treie dzi envise de la morte.

A seze Parte, Suijnt Jacob Mai miko.

Se sui en cier, szde (! l. szede) la derapta lui Dumnedzeu, à Tatului preste tot puternik.

LXXIV.

с. 1650—1675.

(Ms. Acad. Rom. 4°, 418 pagini.)

Molitvelnic.

Molitva de drăci și farmece.

Млѣѣж кáсѣй кжнд арѣ вр'о сѣпжраре де дрѣчѣй, фáрмече ши
фáптѣри дрѣчѣи'. рчáпе пóпа елсвен. (pag. 250—254.)

Джчѣй Млѣѣа ачáста. (гѣ помлнмса). Дмне дѣѣла мѣн-
тѣирей нѣастрѣ. фíюл' лѣй дѣѣл чѣлѣй вíѣ. ачѣла чѣ пре хѣрѣ-
вíмми те вдихнѣши. ачѣла чѣ еиѣ май дин' сѣс де тѣáтж
рчепѣтѣра ши стжпѣнѣа ши пѣтáра ши дмнѣа. тѣ еиѣ мáре
ши страшникѣ прѣсте тѣѣ чѣ сжнтѣ рпрецѣрѣл тѣѣ. тѣ еиѣ
чѣла ч'áй пѣс черюл кá ѡ кѣмáрж. тѣ еиѣ чѣла ч'áй фѣкѣт
пѣмѣнтѣл кѣ пѣтáра тá, ш'áй рѣдикат дирѣптѣ лѣмá кѣ рчѣ-
леи́чѣнѣ тá. ачѣла чѣ скѣтѣрѣ лѣмá сѣптѣ черю дин' темѣйрѣ
ши стѣлпѣй еи нестрѣмѣтаѣ. ачѣла чѣ грѣѣиѣ сѣарелѣй ши
нѣ рѣсарѣ. ши прѣсте стáле печетáвѣиѣ. ргрозиѣй мáра ши
ѡ ѣсѣч. а кѣрѣа мѣнѣ тѣпáѣе рчепѣтѣриле ши стѣпѣнѣйле.
ши пѣтериле сѣ сфѣржмѣ ла тѣне. порѣ де арáмж аи здѣв-
ент ши лѣкѣѣи де фѣер аи сфѣрмат. пре силникѣла аи легат,
ши вáселе лѣй аи жекѣнт. пре мѣнчнтѣрюл кѣ крѣчá тá л'áй
рфѣрѣнтат. ши пре бѣлáѣрѣл кѣ ѣдница ртрѣпѣрѣй тáле л'áй
трáс, ши кѣ легжѣри де ртѣнѣрек л'áй ркис р тартар фѣре-
кат. рнсѣиѣ дрѣпт ачáа днѣ. ачѣла чѣ еиѣ тѣрѣ кѣрора
недеждѣеск пре снѣѣа тá. знáюл чѣл тáре кѣрѣра нѣѣѣескѣ
кѣтрѣ тѣне рпрошкж, гонáѣе, днѣртѣсж тѣáтж дѣѣв-
лѣска фáчере. ши тѣáтж сѣтѣнѣска нáдж. ши тѣтѣ вилáе-
нѣа пизмжшаскѣ. ши тѣтѣ сѣла сѣпѣрѣтѣре дѣл кáса ачáста
ши де прин прецѣрѣл еи. кáра сѣмнѣла а стрáшникá сѣпра дѣ-
мѣннлѣр вѣрѣннѣж а крѣчѣй тáле пѣáртж, ши кѣмж нѣмѣе
тѣѣ стѣлѣ ши бѣнѣл. ашá днѣ. ачѣла карѣ пре легѣнѣл дѣ-
мѣннлѣр аи изгоннт, ши чѣлѣй сѣрдѣ ши мѣт дрáкѣ ши не-
кѣрат дѣх, дѣка л'áй скѣсѣ-л дѣла ѡм' ши л'áй изгѣннт, аи
порѣнчнтѣ-й, сѣ нѣ сѣ май ртѣáркж. кáреле тѣáтж фáланга
ши ѡпнтѣра невѣѣѣцилѣр вѣрѣжмáшнлѣр нѣѣиѣ аи рѣснпѣт
ши ѣй пѣрдѣт. ѣрѣ крѣдннчѣшнлѣр ши кѣрѣра те кѣнѣскѣ
лáй зíсѣ-ле: штѣ кѣ вѣ дѣáю вѣж пѣтáре, сѣ кѣлкаѣ прѣсте

[illegible]

Evangelielele voscresnelor.

ЕВАНГЕЛІЄ ВЪСКРѢСНА . дї.

БѢГЛАѢ ВЪСКРѢСНА А . ШТ МАӨИИ . ЗНАЧ . РСИ. (Mateiu cap. XXVIII,
v. 16—20, pag. 333.)

16. ꙗ вѣѣма ачма . шрж чѣи ѡспрѣзѣче оученич мѣрѣшрж
ꙗ галилей ꙗ мѡнители ѡнде ле порѡничице лор ꙗс. 17. ши вѣзѣндѣ-л
пре ꙗнс, съ ꙗкинарж лѡи . шр ѡиѣ съ ꙗдоишрж. 18. ши апроппини-
дѡсе ꙗс грѡи лор, синѣнд : дѡтѣ-и мѣе тѡѡтѣ пѡтѡра ꙗ чѣрю
ши пре пѣмѣнт. 19. дерѡ ꙗнсе мѣрѡец дѣ ꙗѡцац тоѡте ам-
биле, вѡтесинд пре ен ꙗ нѣмѣле тѡтѡлѡи ши а ꙗѡлѡи ши а
дѡѡлѡи сѣт' . 20. ꙗѡцинд пре ен съ цѣе тоѡте кѣте ам порѡ-
чит' вѡѡж . ши штѣ ѡс кѡ вѡи сѡнтѣ ꙗ тоѡте сѡлеле пѡнж ꙗ
сѡѡрѡшѣнѣа вѣкѡлѡи . ꙗмин. Kw(не)ц.

ЕВГЛАІЕ ВЪСКРСНО В . ШТ марка . ЗАЧ О. (Marcu cap. XVI,
v. 1—20, pag. 333—337.)

1. **А** вѣ́ма ачѣ́а, шѣ́ трекѣ́ндѣ́ съ́мѣжѣ́а, ма́рїа магда-
лі́на шѣ́ ма́рїа мѣ́ма лѣ́и іа́кѡвъ шѣ́ садо́мїа, кѣ́мпѣ́рѣ́сѣ́

аршматъ, ка сж мѣргж съ ынж пре ꙗс. 2. шн фодрте де
дементѣж, ꙗ сѣа динтѣй а сѣптѣмѣнѣй, венирж ла мшр-
мѣнтъ, ꙗ рѣсѣрѣнтѣа сѣадеаѣй. 3. шн грѣнѣа ына кѣтрѣа алта:
чине ва прѣвѣлѣй нѣаѣ пѣатра де пре ыша грѣпѣй? 4. шн кѣ-
тѣрж шн вжсѣрж кѣ ерд пѣатра рѣсѣрѣнтѣа . кѣ ерд мѣре фо-
арте. 5. шн ꙗтрѣнѣа ꙗ мшрмѣнтъ вѣсѣрж пре ын вонѣкѣ тѣ-
нжрѣ шесжнѣа дѣ днрѣпта, ꙗвѣкатъ ꙗ вешмѣнт алѣс . шн
сѣ спѣмжнтѣрж. 6. шрѣ ел зѣсе лшр : нѣ вж спѣмжнтѣрѣцн . пре
ꙗс черкаѣцн назарнѣнѣа, чѣа рѣсѣтннѣнт? сѣааѣтѣс'аѣ; нѣ асте
ачѣчѣа . штж лѣкѣа ынде-а пѣсѣсе пре ꙗнѣ . 7. чѣ мѣрѣцн де
спѣнѣцн оѣчннчнлшр лѣй шн лѣй петрѣ, кѣ ва мѣрѣцѣ маннѣте дѣ
вѣй ꙗ гаалѣй . аѣлѣа вѣц вѣдѣ пре ꙗнѣ, кѣм аѣ знѣ вѣаѣж .
8. атѣнѣа ешннѣа де грѣвж, фѣцѣрж де ла мшрмѣнтъ, кѣ ерд
кѣпрѣнѣсе де трѣмѣрѣ, шн де спѣнѣмж . шн немѣкж немѣтрѣй нѣ
зѣчѣкѣ, кѣ сѣ темѣ.

зач ѡа. 9. ꙗ вѣрѣма ачѣа . ꙗнѣсе ꙗс дѣментѣа ꙗ сѣа
динтѣй а сѣптѣмѣнѣй, арѣтѣ-се ꙗтѣю мѣрѣй магдаалѣнѣй,
динтрѣ карѣкѣскѣсе зѣ дрѣчн. 10. ачѣа мѣргжнѣа, вѣстн чѣ-
лшра чѣ фѣсѣкѣсе кѣ дѣнѣ, карѣй ерд пѣнѣгжнѣа шн сѣспннѣнѣа .
11. шрж ачѣа дѣкѣа аѣсѣрж кѣ асте вѣс шн кѣ л'аѣ вѣсѣт ѣ, нѣ
крѣсѣрж. 12. шрж аѣпж ачѣа, а дой днѣ тр'ѣнѣшн мѣргжнѣа сѣ
арѣтѣ ꙗтрѣалт кнп, мѣргжнѣа ла ын сѣтѣ. 13. шн ачѣа мѣр-
гжнѣа дѣдѣрѣ вѣсте чѣлѣра-л'аѣлѣцн . ннѣе прѣ чѣа нѣ крѣсѣрж.
14. дрѣж мѣнѣ-апѣй шесѣнѣа ей ынспрѣсѣчѣе, сѣ арѣтѣ лшр, шн ꙗ-
фѣрѣнтѣ некредннѣцн лшр шн ꙗпѣстрѣрѣк нннѣмѣй, кѣ чѣлѣрѣ чѣ л'аѣ
вѣсѣт пре ꙗнѣ сѣааѣт, нѣ крѣсѣрж. 15. шн зѣсе лшр : мѣрѣцн ꙗ
тѣатѣ лѣма, проповѣдѣнѣцн еѣглѣа а тѣатѣ фѣптѣрѣ. 16. чѣла
чѣ ва крѣдѣ шн сѣ ва вѣтѣсѣа спѣнѣ-сѣ-ва . шрж чѣла чѣ нѣ ва крѣдѣ,
шесжнѣй-сѣ-ва. 17. шрѣ сѣмнѣле чѣлшр чѣ вшр' крѣдѣ ачѣстѣ
вшр фѣн аѣпж ей : кѣ нѣмѣле мѣсѣ дрѣчн вшр гѣннѣ, грѣнѣ-вшр
ꙗ лнмѣн нѣѣж. 18. шѣрпн вшр лѣа, шн дѣрѣ шн вѣчѣ чѣва де
мѣарте нѣ ва стрѣкѣ лшр . спре вѣлѣнавн мѣнѣлѣ-ш вшр пѣнѣ,
шн еѣнѣ лѣ ва фѣй. 19. шрж дѣмнѣа аѣпж кѣвѣнѣтеле чѣ грѣнѣ лшр,
сѣ сѣн сѣс' ꙗ чѣрѣю, шн шесѣ дѣ днрѣпта лѣй дѣсѣлѣ. 20. шрѣ ей
ешннѣа, проповѣдѣнѣрж прѣтѣтннѣнѣкѣ, шн дѣмѣа аѣѣтѣрѣнѣнѣ-й .
шн кѣвнѣнтѣле лшр ꙗтѣрѣнѣнѣа пре сѣмнѣе, карѣ лѣ ерд кѣ ꙗвѣцѣ-
тѣрж лѣрѣ . лѣннѣ.

Ът лѣкы . зач рѣѣ. (Luca cap. XXIV, v. 1—35, pag. 337—341.)

1. **Ѧ** врѣмѣ ачѣм . **Ѧ**трѣна де сѣмбете, фшарте*) де де-
менѣцѣ мѣрѣж лѣ мѣрмѣнт, дѣжнѣ арѣмѣтѣ, каре гѣтѣсе .
шн алтѣле кѣ мѣ . 2. афлѣрѣ пѣтра рѣстѣрнѣтѣ де пре мѣр-
мѣнтѣ . 3. шн **Ѧ**трѣнѣ нѣ афлѣрѣ трѣпѣлѣ дѣмнѣ(лѣ)нѣ **Ѧ**с . 4. шн
фѣ **Ѧ**доинѣсѣ мѣ дѣ ачѣста . шн **Ѧ**тѣ дѣнѣ вѣрѣбѣци стѣтѣрѣ
ѣнантѣ лѣ, **Ѧ**трѣ вѣшмѣнтѣ стрѣлѣчѣнѣ . 5. шн спѣмѣнѣтѣнѣсѣ,
плѣкарѣ фѣцѣле лѣ пѣмѣнтѣ . **Ѧ**нѣсѣрѣ кѣтрѣ мѣ : чѣ черкѣци
вѣлѣ кѣ мѣрѣцѣнѣ ? 6. нѣ лѣте ачѣчѣтѣ, чѣ сѣлѣ скѣлѣтѣ . а дѣчѣци-вѣ
амѣнтѣ кѣм аѣ грѣнт вѣлѣж, **Ѧ**кѣж фѣнѣнѣ **Ѧ** гѣлѣлѣнѣ . 7. **Ѧ**н-
кѣжнѣ : кѣ сѣ кадѣ фѣюлѣнѣ мѣнѣскѣ а сѣ дѣ **Ѧ** мѣнѣлѣ вѣ-
мѣнѣлѣрѣ пѣкѣтѣшѣ, шн а сѣ рѣстѣгнѣнѣ, шн а трѣм **Ѧ**н а **Ѧ**вѣ .
8. шн-ш а дѣсѣжѣж амен(тѣ) дѣ кѣвинтѣле лѣнѣ . 9. шн **Ѧ**тѣркѣнѣсѣ
дѣ лѣ мѣрмѣнѣнѣ (!) спѣсѣрѣ ачѣстѣ тѣлѣтѣ чѣлѣрѣ **Ѧ**нѣспрѣ-
сѣчѣ . шн алтѣлѣ тѣтѣрѣрѣ . 10. ерѣ **Ѧ**трѣчѣлѣ мѣрѣлѣ мѣгѣдѣлѣнѣ
шн кѣлѣнѣ шн мѣрѣлѣ, мѣмѣ лѣнѣ **Ѧ**кѣлѣ, шн алтѣле кѣ мѣ, ка-
рѣле **Ѧ**нѣсѣрѣ кѣтрѣ апѣлѣ ачѣстѣ . 11. шн сѣ пѣрѣ **Ѧ**нѣнѣнтѣлѣ
лѣрѣ кѣвинтѣле ачѣлѣрѣ ка нѣце мѣнѣчѣнѣ . шн нѣ крѣсѣрѣж лѣрѣ .

зач рѣѣ. 12. **Ѧ**рѣж пѣтрѣ скѣлѣнѣсѣ, кѣрѣ кѣтрѣ мѣрмѣнтѣ
шн сѣ плѣкѣ дѣ вѣлѣсѣ вѣшмѣнтѣлѣ**) сѣнѣгѣрѣ, шн сѣ дѣсѣ мѣ-
рѣнѣсѣ **Ѧ**трѣ сѣнѣ дѣ чѣ фѣ . 13. шн **Ѧ**тѣ дѣнѣ дѣнтѣрѣ дѣнѣшѣнѣ
мѣрѣцѣ **Ѧ**трѣчѣлѣш **Ѧ**нѣ **Ѧ**трѣнѣ сѣтѣ, кѣрѣ стѣ шѣсѣзѣчѣнѣ дѣ стѣдѣнѣ
дѣ **Ѧ**рѣслѣнѣ . кѣрѣ ерѣ нѣмѣлѣ **Ѧ**мѣлѣсѣ . 14. шн ачѣлѣ вѣрѣвѣлѣ оуѣнѣлѣ
кѣтрѣ алѣлѣтѣ дѣ тѣлѣтѣ ачѣстѣ, кѣрѣ сѣ тѣмѣплѣрѣж . 15. шн
фѣ кѣнѣ вѣрѣвѣлѣ **Ѧ**нѣ шн **Ѧ**трѣвѣнѣсѣсѣ . шн **Ѧ**сѣшѣ **Ѧ**сѣ апропѣнѣнѣсѣ
сѣ шн мѣрѣцѣ **Ѧ**прѣнѣж кѣ дѣнѣшѣнѣ . 16. **Ѧ**рѣж **Ѧ**кѣнѣ лѣрѣ сѣ цѣнѣтѣ
кѣ сѣ нѣ-лѣ кѣнѣлѣсѣж пре **Ѧ**нѣсѣ . 17. чѣ **Ѧ**нѣсѣ кѣтрѣ дѣнѣшѣ : чѣ
сѣнѣтѣ кѣвинтѣле ачѣстѣтѣ дѣ карѣле вѣ вѣрѣвѣнѣцѣнѣ оуѣнѣлѣ кѣтрѣж
алтѣ, мѣргѣнѣнѣ, шн сѣнѣтѣнѣ **Ѧ**трѣстѣлѣ ? 18. рѣспѣнѣсѣнѣнѣ оуѣ-
нѣлѣ, карѣле-нѣ ерѣ нѣмѣлѣ клѣлѣпѣ, **Ѧ**нѣсѣ лѣнѣ : тѣ сѣнѣгѣрѣ **Ѧ**цѣнѣ стрѣ-
нѣнѣ **Ѧ**рѣслѣнѣ, шн нѣ шнѣнѣ чѣлѣтѣ чѣ сѣлѣ фѣкѣтѣ **Ѧ**трѣ дѣнѣсѣ **Ѧ**
сѣлѣлѣ ачѣстѣтѣ ? 19. елѣ **Ѧ**нѣсѣ лѣрѣ : карѣле ? **Ѧ**нѣ **Ѧ**нѣсѣрѣ лѣнѣ : карѣле
фѣкѣрѣж лѣнѣ **Ѧ**сѣ нѣзарѣнѣнѣлѣ, чѣла чѣ ерѣ прѣрѣлѣкѣ пѣтѣкрѣнѣкѣ **Ѧ** кѣ-
вѣнѣтѣ шн **Ѧ** фѣлѣтѣ **Ѧ**нѣнѣнтѣ лѣнѣ дѣсѣлѣ шн а тѣлѣнѣ вѣмѣнѣнѣ .
20. кѣм дѣдѣрѣж пре **Ѧ**нѣсѣ мѣлѣ мѣрѣнѣ пѣпнѣлѣрѣ шн дѣмнѣнѣнѣ нѣшѣрнѣ
спре **Ѧ**сѣнѣнѣ дѣрѣ дѣ мѣлѣрѣтѣ . шн рѣстѣгнѣнѣрѣж пре **Ѧ**нѣсѣ . 21. шн
нѣнѣ нѣдѣжѣдѣнѣлѣм кѣ ачѣлѣ елѣ рѣскѣмнѣлѣрѣдѣ пре **Ѧ**сѣрѣлѣнѣ . чѣ спрѣ

*) Glosă marginală: **Ѧ**рѣ **Ѧ**сѣлѣ дѣнѣ(тѣлѣ) а сѣпѣтѣ(мѣнѣнѣ), фѣлѣрѣтѣ

**) пѣнѣлѣ асѣрѣсѣ дѣ асѣрѣлѣ .

ачѣстѣ тѡате, шѣж трѣи зѣле сѣнтѣ асѣжси де кѣнд ачѣстѣ
 фѣрж. 22. чѣ ши нѣце мѣри днѣтрѣ нѡи не спѣмѣнтѣрж, кареле
 мѣрсѣрѣ де деменѣцѣ ла мѡрмѣнтѣ. 23. ши нѣ афлѣрж трѣпѣл
 лѣи, вѣнѣрж знкѣндѣ кѣ але аѣ вѣзѣтѣ ши ѡ арѣтѣре де р-
 цѣри, кѣрѣи л'аѣ знсѣ пре рнс вѣ. 24. ши мѣрсѣрж знѣи днѣтрѣ
 нѡи ла мѡрмѣнтѣ, ши афлѣрж ашѣ кѣм ши мѣриле зѣсѣрж,
 ѡрж пре рнсѣ нѣ л'аѣ вѣзѣтѣ. 25. атѣнѣи зѣсе ел кѣтрѣ еи : ѡ
 вѡи фѣрѣ мѣнтѣ ши лѣнѣш' кѣ иннѣма а крѣде тоѣте кѣреле
 аѣ грѣнтѣ прорѡчѣи! 26. аѣ нѣ с'аѣ кѣзѣтѣ ачѣстѣ сѣ ле пѣцѣ
 хѣ, ши сѣ рѣре рѣтрѣ слѣва лѣи? 27. ши рѣпѣндѣ де лѣ мѡуѣи
 ши де лѣ тѡѣи прорѡчѣи, а тѣл'кѣи лѡр рѣтрѣ тѡате скрѣтѣ-
 риле (!) кареле-с де спре елѣ. 28. ши сѣ апропѣрж де сѣтѣ .р кѣреле
 мѣрѣѣ, ши елѣ сѣ фѣчѣ а мѣрѣе мѣи депѣрте. 29. ѡрѣ еи рѣдеинѣ
 пре рнс знкѣндѣ : рѣмѣнѣи кѣ нѡи, кѣ аѣ рѣсѣрат ши с'аѣ пле-
 кат сѣа . ши рѣтрѣ сѣ мѣе кѣ дѣнѣшѣи. 30. ши фѣ кѣндѣ шѣзѣ
 ел кѣ дѣнѣшѣи, лѣжѣндѣ пѣйне ши ѡ вѣсѣи, ши фѣрѣнѣгѣндѣ
 дѣде лѡрѣ. 31. ѡрж лѡрѣ ли се дѣшкѣсѣрж ѡкѣи ши кѣносѣрж
 пре рнсѣ, ши елѣ сѣ лѣж днѣтрѣ еи. 32. атѣнѣи зѣсѣрж зѣлѣ
 кѣтрѣ алѣлѣ : аѣ нѣ арѣѣ иннѣма нѣастрж рѣтрѣ нѡи, кѣнд
 грѣнѣ нѡѣж пре кѣле, ши кѣнд дѣшкѣдѣ нѡѣѡ скрѣптѣрилѣ?
 33. ши скѣлѣндѣ-се рѣтрѣчѣлѣ чѣс, сѣ рѣтрѣнѣрж .р иросалим
 ши афлѣрж адѣнѣцѣ чѣи зѣспрѣсѣѣе [ши] кѣрѣи ерѣ кѣ еи.
 34. кѣрѣи знѣѣ : к'аѣ рѣвѣсѣ дѣмѣлѣ адѣвѣрѣтѣ, ши с'аѣ арѣ-
 тѣт' лѣи сѣмѡи'. 35. атѣнѣи еи повѣстѣлѣ де кѣреле фѣсѣсе пре
 кѣле, ши кѣм л'аѣ кѣносѣт пре рнсѣ .р фѣрѣнѣрѣ пѣнѣи'и.

Гѡт маѡ . зѣч . пѣ. (Mateiu cap. XXI, v. 1—17, p. 378—381.)

1. **Д** вѣрѣма ачѣлѣ, ши кѣнд сѣ апропѣрж кѣтрѣ иросалимѣ,
 ши вѣнѣрж .р вѣт'фѣгѣлѣ, чѣ сѣ зѣчѣ кѣса изворѣлѣи, кѣ-
 трѣ мѣнѣтеле маслинилѡрѣ, атѣнѣи **Ис** . трѣмѣсе дѡи оѣчинѣ .
 2. знкѣндѣ лѡр : дѣчѣи-вѣ .р чѣл сѣт'чѣлѣ, кѣреле асѣе рѣнѣнтѣ
 вѡастрж . ши нѣмай кѣт' вѣцѣ афлѣ ѡ асѣнѣ лѣгѣтѣ, ши
 мѣнсѣл кѣ л ; дѣзлѣгѣиѣ-ѡ ши ѡ адѣчѣи. 3. ши сѣ арѣ зѣчѣ
 вѡѡ чинѣвѣ, зѣчѣи, кѣ ачѣстѣ дѣмѣлѣи трѣвѣсѣсѣ, ши нѣмай
 дѣкѣт' ле ва ѡрж трѣмѣте. 4. ачѣста пѣнѣтрѣчѣлѣ фѣ, кѣм сѣ сѣ
 рѣмплѣ чѣ асѣе знс пре прѡрѡкѣ, знкѣндѣ : 5. зѣчѣи фѣѣтѣи сѣѡнѣ-
 лѣи : шѣтѣ рѣмѣрѣтѣлѣ тѣѣ вѣне цѣе, вѣлѣндѣ ши шѣде спрѣ
 асѣи ши де сѣпра мѣнсѣлѣи а асѣнѣи, рѣкѣцѣтѣ сѣптѣ тѣр-

хѣт. *) 6. шѣ мѣрѣж оуѣниѣй шѣ фѣкѣж кѣм лѣ порѣниѣ лѣр
 Іс. 7. шѣ адѣсѣж асѣна шѣ мѣнсѣл, шѣ пѣсѣж дѣ сѣпра лѣр
 вѣшмѣнтѣлѣ сѣлѣ, шѣ-л пѣсѣж спрѣ мѣлѣ. 8. шѣрѣ мѣлѣцѣмѣ дѣ
 вѣмѣннѣ лѣцѣрнѣ вѣшмѣнтѣлѣ лѣр прѣ кѣлѣ, шѣрѣ алѣцѣй фѣрѣнѣцѣ
 стѣлпѣрнѣ дѣ лѣмнѣ шѣ лѣцѣрнѣ прѣ кѣлѣ. 9. шѣрѣ мѣлѣцѣмѣ кѣрѣ
 мѣрѣцѣ лѣнѣнѣтѣ-й, шѣ кѣрѣнѣ мѣрѣцѣ дѣнѣпѣнѣ стрѣнѣдѣ, шѣкѣнѣдѣ :
 шѣсѣннѣ фѣюлѣ лѣнѣ дѣдѣлѣ, вѣсѣнтѣ чѣлѣ чѣ вѣнѣ лѣтрѣ нѣмѣлѣ
 дѣмнѣлѣнѣ. шѣсѣннѣ лѣтрѣ нѣлѣцѣмѣ. 10. шѣ лѣтрѣнѣдѣ лѣ лѣ нѣрѣсѣннѣ
 сѣ лѣкѣжѣж тѣтѣ вѣрѣшѣлѣ шѣкѣнѣдѣ : чѣнѣ лѣстѣ ачѣстѣ? 11. шѣрѣ
 мѣлѣцѣмѣ шѣсѣ : ачѣстѣ лѣстѣ Іс прѣрѣкѣлѣ, чѣлѣ дѣннѣ нѣзѣрѣѣлѣ
 гѣлѣнѣнѣнѣ. 12. шѣрѣ вѣлѣнѣдѣ пѣпѣнѣ чѣнѣ мѣлѣ мѣрѣнѣ, шѣ кѣртѣлѣрѣнѣ
 чѣдѣлѣ кѣрѣ лѣ фѣчѣлѣ, шѣ прѣнѣчѣнѣ стрѣнѣжнѣдѣ лѣ вѣсѣкрѣкѣж шѣ
 шѣкѣжнѣдѣ : шѣсѣннѣ фѣюлѣ лѣнѣ дѣвнѣдѣ, мѣнѣнѣрѣж-сѣж. 13. шѣ шѣсѣрѣж
 лѣнѣ : вѣрѣ лѣлѣзѣ чѣ шѣкѣ ачѣцѣлѣ? дѣрѣж Іс шѣсѣ лѣрѣ : лѣлѣ; лѣ нѣ
 лѣцнѣ чѣтѣнтѣ нѣчѣ вѣдѣнѣжвѣрѣ, кѣ дѣннѣ гѣрѣ кѣкѣннѣлѣрѣ шѣ лѣ
 сѣгѣрѣлѣрѣ сѣвѣрѣшнѣтѣ-лѣ лѣлѣдѣ. 14. шѣ лѣлѣдѣ прѣ дѣннѣшнѣ, мѣрѣсѣ
 лѣфѣрѣж дѣннѣ вѣрѣшѣ лѣ вѣнѣлѣнѣ, шѣ сѣ сѣлѣжшѣлѣнѣ аколѣлѣ.

Корѣнѣ лѣчѣ рѣлѣг. (Corint. I., cap. XV, v. 47—57, pag. 382—384.)

47. Фѣрѣлѣлѣрѣ, шѣмѣлѣ чѣлѣ дѣннѣтѣлѣ дѣннѣ пѣлѣмѣнѣтѣлѣ, пѣлѣмѣнѣ-
 тѣсѣкѣ, лѣлѣ дѣннѣлѣ шѣмѣ, дѣмнѣлѣ дѣннѣ чѣрѣю. 48. кѣмѣлѣнѣ чѣлѣ дѣ цѣрѣлѣнѣж,
 лѣшѣлѣ сѣлѣнтѣ шѣ чѣнѣ дѣ цѣрѣлѣнѣж; шѣ лѣ чѣ кѣпѣлѣнѣ чѣлѣ дѣннѣ чѣрѣю,
 лѣтрѣлѣчѣлѣ кѣпѣ сѣлѣнтѣ шѣ чѣнѣ чѣрѣцнѣ. 49. шѣ кѣмѣ лѣмѣ пѣрѣлѣтѣтѣ кѣ-
 пѣлѣ пѣлѣмѣнтѣсѣкѣлѣлѣнѣ, лѣшѣлѣ шѣ чѣрѣсѣкѣлѣлѣнѣ. 50. шѣрѣжѣ ачѣстѣ гѣрѣсѣкѣ,
 фѣрѣлѣлѣрѣ, кѣлѣ трѣпѣлѣ шѣ снѣцѣлѣ лѣпѣрѣлѣцѣлѣ лѣнѣ дѣмнѣсѣлѣлѣ нѣ
 вѣрѣ пѣтѣлѣ мѣощѣннѣ. нѣчѣ вѣлѣ мѣощѣннѣ пѣтрѣцѣоуѣнѣ лѣ нѣпѣтрѣцѣлѣнѣ.
 51. шѣкѣ тѣлѣннѣжѣ шѣкѣ, кѣлѣ нѣ вѣмѣ лѣдѣрѣмнѣ тѣоуѣнѣ, шѣрѣжѣ тѣоуѣнѣ нѣ
 вѣлѣмѣ сѣкѣмѣдѣ дѣ сѣрѣгѣ **) шѣ лѣ кѣлѣпѣлѣлѣ шѣкѣлѣлѣ лѣ трѣлѣмѣнѣ-
 тѣлѣрѣ дѣ лѣпѣнѣ. 52. кѣлѣ вѣлѣ сѣнѣдѣ трѣлѣмѣнтѣ шѣ мѣорѣцѣнѣ сѣлѣ вѣрѣ
 сѣкѣлѣдѣ нѣпѣтрѣлѣнѣ, шѣ нѣнѣ нѣ вѣлѣмѣ сѣкѣмѣдѣ. 53. кѣлѣ сѣлѣ кѣдѣ пѣтрѣ-
 дѣлѣлѣнѣ ачѣстѣлѣж, сѣлѣ сѣлѣ лѣрѣлѣчѣ лѣ нѣпѣтрѣдѣлѣрѣ, шѣ мѣлѣрѣтѣлѣлѣнѣ ачѣ-
 стѣлѣ, сѣлѣ сѣжѣ лѣрѣлѣчѣ лѣтрѣлѣ фѣрѣлѣ мѣлѣлѣртѣ. 54. шѣрѣжѣ кѣнѣдѣ сѣлѣ вѣлѣ
 лѣрѣрѣкѣдѣ пѣтрѣдѣлѣ ачѣстѣ лѣ нѣпѣтрѣдѣлѣрѣ, шѣ мѣлѣртѣлѣ ачѣстѣ, лѣтрѣлѣ
 фѣрѣлѣ мѣлѣлѣртѣ, лѣтѣнѣчѣлѣ вѣлѣ фѣнѣ кѣкѣлѣнѣтѣлѣ чѣ-й сѣкрѣсѣ : лѣгнѣцѣнѣтѣжѣ-
 мѣлѣлѣртѣлѣ пѣлѣнѣжѣ лѣ вѣрѣлѣннѣцѣж. 55. оуѣндѣ цѣ-й мѣлѣлѣртѣ, вѣрѣлѣннѣрѣлѣ?
 оуѣндѣ цѣ-й мѣлѣлѣртѣ, лѣкѣлѣ тѣлѣлѣ? 56. лѣкѣлѣ мѣлѣрѣцѣнѣ лѣстѣ пѣлѣкѣдѣлѣ;

*) Glosa: чѣ с(ѣ) шѣч(ѣ). сѣнтѣ тѣр. **) лѣ дѣ гѣрѣлѣж.

ѡрж пѣтѣра пѣкѣтѣлѣи ѡсте лѣца. 57. че лѣва(ъ) лѣи дѣни-
сѣх че нѣх дѣт нѣаѡ пѣтѣре прин дѣниѡ нѣстрѡ Іс . Хс.

LXXV.

с. 1650 — 1670.

(Когалничкѣх, Лѣтопис. I, Мѡшѣ 1852. Индекс I, р. 3 стр.)

Бестратіе Логофѣтѣла.

Originea Moldovenilor.

Пентрѡ иждереніа Молдовенилор, ши кѡм аѡ бѣтѣт ши аѡ
изгонит пре Тѣтарн де пе ачесте локѡри.

Скрие летописѣла чел ѡнгѡрескѡ, кѡ оаре кѣнд пре ачесте
локѡри аѡ фост лѣкѡннд Тѣтарн, ши рѡмѡлицнѣх се ачести
Тѣтарн с'аѡ тинс де аѡ трекѡт ши песте мѡниці ла Пѣрѣал.
Ши рѡмпингѣнд пре ѡнгѡри ден очинеле лор, н'аѡ ман пѣтѣт а
сѡфѣрире; че синѡр Ласлѣх краюл ѡнгѡрескѡ, кѡрѡм зик кѡ аѡ
фост вѣрховник, с'аѡ скѡлат де с'аѡ дѡс ла рѡмпѣратѣл Рѣмѡ-
лѡн, де-ши аѡ чершѣт оасте рѡнтр'ажѡтор рѡмпротнѡ вѣрѡжма-
шинлор сен . Дече рѡмпѣратѣл Рѣмѡлѡн алт ажѡтор нѡ ѡѡ
фѣгѣдѡнт, че ѡѡ дат респѡнс ши аѡ зис : „ѡѡ сѡнт жѡрат,
кѣнд ам стѣтѣт ла рѡмпѣрѡѡѡ, ом де жѡдѡнѣла мѡѡ сѡ нѡ
пѡе; пентрѡ ачѡеа, мѡлицн оамѡни рѡн с'аѡ фѣкѡт рѡн цѡара мѡа,
ши кѣте тѡмниці, тоате сѡнт пѡне де дѣншин . Ши нѡ маѡ
ам че ле фѡче; че цѡ-ѡ воѡѡ да цѡе, сѡ фѡчи изѡнѣдѣ кѡ дѣншин .
Бѡрѣ тѡ рѡн цѡара мѡа сѡ нѡ-ѡ маѡ адѡчи, кѡ цѡ-ѡ дѣрѡеск цѡе.“
Ши де сѡрг рѡнѡѡѡѡ де-ѡ стрѡнсерѣ пре тоѡѡ, де ѡѡ арс рѡмпре-
жѡрѡл капѡлѡѡ, де ле аѡ пѣржолѡт пѣрѡл, кѡ ѡн хѡр рѡнхѡр-
бѡнтат; каре семн трѡѡѡѡ ши пѣнѣ астѣзи рѡн цѡара Мол-
довѡн ши ла Марамѡрѡш, де се чѡхѡескѡ прежѡр кап . Дече
Ласлѣх краю дакѣ аѡ лѡат ачѡа ажѡтор тѣлхѣреск дѡла рѡм-
пѣратѣл Рѣмѡлѡн, аѡ сѡлнт ла цѡара ѡнгѡрескѡ, ши де ачи
пре кѡшлѡѡѡѡ Крѣчѡнѡлѡѡ, кѡ тоатѣ пѡтереа са с'аѡ апѡкат де
Тѡтарѡ а-ѡ батѡре ши а-ѡ гѡнѡре, де аѡ трекѡт мѡнтѡле рѡн чѡастѣ
цѡарѣ пре ла Рѡдна, пре каре кѡле ши семне прин стѡнчи де
пѡатрѣ рѡн дѡѡе локѡри се афѣлѣ фѣкѡте де Ласлѣх краю . Ши
лѡша гѡнѡнѡѡ-ѡ прѡн мѡниці, скѡс-аѡ ши пре ачестѡ Тѣтарѡ, карѡ
аѡ фост лѣкѡѡторѡ рѡн Молдовѡа, де ѡѡ гѡнит пѣнѣ ѡѡ трекѡт

Дѣ аколо с'аѡ ѱторс Ласлѡ краю кѡ лавдѡ шѡ бирѡире;
шѡ сосѡнд акасѡ ѱ зѡа лѡсати сѡкѡлѡи, аѡ чершѡт ла епѡ
скопѡи лор благословѡиѡ сѡ-а ласѡ три зѡе сѡ се висѡлавскѡ кѡ
доамѡна-шѡ шѡ кѡ воѡриѡ сѡ. Л'аѡ благословѡт дѡ аѡ лѡсат сѡк
марѡи кѡ тоатѡ кѡртѡа са; карѡ обѡчѡѡ сѡ цѡне ла лѡѡа лор
шѡ пѡнѡ асѡтѡзѡ, дѡ ласѡ сѡк марѡи ѱн сѡптѡмѡна постѡ-
лѡи чѡл марѡе.

ПентрѸ дескѸ лекареѸ МараморѸшѸлѸи.

Ласлаъ краюл ынгрѣск дѣпъ изеъндъ кѣ норок че аѣ фѣ-
кѣт асѣпра Тѣтарилор ши с'аѣ ашезат ла скаѣнѣл сѣѣ, с'аѣ сѣѣ-
тѣит кѣ боарш сѣи, че вор фѣче кѣ ачѣ тѣлхари че-и лѣасѣ .рн-
тр'ажѣтор де ла .рмпѣратѣл Рѣмѣлѣи, кѣ карѣ марѣ изеъндъ
аѣ фѣкѣт, де аѣ рѣсипѣт пѣтерѣл ачелор Тѣтари; кѣ сѣ лѣ деа
лок ши мошѣ .рн цѣарѣ, нѣ сѣѣриѣ ынгрѣи чеи де мошѣ, вѣ-
зънд кѣ сѣнт оамѣни рѣи ши ынгаши; сокотѣнд, кѣ де сѣ вор
.рмѣлѣи ѣи, сѣ вор .рнтѣри, ши сѣ нѣ лѣ сѣ тѣмплѣ вр'о причѣ
кѣ ѣи, ши сѣ петреакѣ май рѣѣ декѣт кѣ Тѣтари; май апои сѣ
нѣ лѣ хѣи а-ши пердѣрѣ ши кѣѣлѣ . Че лѣ аѣ алѣс ѣн лок, оѣѣѣт
ши пѣстѣнѣ; .рнгрѣдѣт кѣ мѣнѣи пенпрежѣр, .рнтре цѣара лѣ-
шеаскѣ ши .рнтре цѣара ынгрѣаскѣ, ынѣ еѣтѣ акмѣ цѣара че
сѣ кѣамѣ Мараморѣшѣл, аколо лѣ аѣ .рмпѣрѣит мошѣи де тѣр-
гѣри ши де сѣтѣ, ынѣ трѣѣск ши пѣнѣ аѣтѣзи.

LXXVI.

1678.

Кѣмъ ꙗцелесѡбѡи ши с'аѡ тѹпѡрнт ꙗтѡ ꙗ бѡкѡ-
реѡи . ѡни дом(нѡбѡи) ꙗхѡн.

(Folio. III nepag. [IV Cipariu] + 108 fol paginato.)

(Fol. Па—Шб.) Барлаамъ кѡ мѡла лѡи дѡмнѡзѡ архѡепискѡ
и митрополѡтъ ѡлѡ тѣрѡбѡицѡи ши ѡлѡ скѡбнѡбѡи еѡкѡрѡицѡлѡр'.
еѡархъ плѡюлѡи ши ѡ тѡатѡ Угровѡлѡхѡмъ . Тѡтѡрѡрѡ правослѡв-
ницѡлѡрѡ крѡиѡни, кѡрѡи сѡнтѡ нѡскѡицѡи ꙗтрѡ лѡмѡ нѡѡстрѡ
рѡмѡнѡскѡ сѡнѡтѡтѡ, сп(ѡ)с(ѡ)нѡе, рѡагѡ ши прѡѡицѡ кѡ тѡатѡ
ѡнемѡ . Зис-ѡѡ ꙗцелѡптѡл' сѡрѡхѡ, прѡкѡм' ѡстѡ скрѡиѡ ꙗ кѡртѡ
лѡи, ꙗ лѡ . дѡ кѡпетѡ, грѡѡнѡдѡ : ѡ тѡатѡ рѡѡтѡѡицѡ(ѡ) ꙗѡѡѡѡ
пре ѡмѡ лѡневѡрѡ.

Пѡѡнѡдѡ ши сѡмерѡнѡмъ нѡѡстрѡ ꙗнѡиѡтѡ кѡѡѡнѡтѡл' стѡпѡѡ-
нѡбѡи нѡстрѡ лѡи ѡс . хс . пѡнтрѡ слѡга, чѡ лѡниѡи ѡм'
сокотѡтѡ ꙗтрѡ ѡнемѡ мѡ, кѡ ѡ мѡлѡтѡ рѡѡтѡѡицѡи ꙗѡѡѡѡ лѡ-
нѡ . дѡрѡптѡ ачѡмъ кнѡзѡѡѡ : кѡ сѡ нѡ мѡ аѡлѡ ꙗтрѡ лѡнѡ пѡн-
трѡ негрѡжѡирѡ тѡлѡнтѡлѡи, кѡрѡ мѡ с'аѡ дѡт' мѡе, дѡ лѡ стѡ-
пѡѡнѡлѡ ши дѡмнѡзѡлѡ мѡѡѡ ѡс . хс . чѡ кѡ кѡт' мѡ-ѡр ѡи пѡтѡѡрѡ
прѡчѡтѡперѡи мѡлѡ сѡ-л' ꙗмѡлѡѡѡскѡ, ꙗтрѡ нѡмѡлѡ мѡѡѡ рѡмѡнѡ-
нѡскѡ . ши ачѡстѡ сокотѡлѡ ши кнѡзѡѡлѡлѡ вѡѡнѡдѡ ꙗтрѡ ѡнемѡ
мѡ, кѡ аѡѡтѡрѡл ачѡлѡмъ чѡ пѡтрѡѡчѡ мѡи пѡ дѡѡсѡпра чѡѡрѡи-
лѡр' ꙗтрѡ мѡѡрѡрѡ вѡѡниѡѡ, пѡрѡиѡтѡлѡ, фѡѡѡтѡрѡлѡ вѡѡниѡлѡрѡ,
ши ѡ тѡтѡрѡрѡ фѡпѡтѡлѡрѡ; ѡпѡѡтѡ-м'ѡм', ши кѡ мѡлѡтѡ ѡѡ-
срѡдѡѡ ѡм' неѡѡѡтѡ, ши дѡсѡѡлѡи дѡ тѡпѡгрѡфѡѡ ѡм' ѡдѡсѡ, ꙗ
сѡнѡтѡ ши дѡ дѡмнѡзѡ пѡѡѡтѡ митрополѡѡ ѡ скѡбнѡбѡи еѡкѡ-
рѡицѡлѡрѡ ши ѡм' ѡѡѡзѡтѡ ши дѡ ѡѡнѡѡѡлѡ тѡпѡгрѡфѡѡ, ѡдѡѡ
тѡпѡрѡ дѡ тѡпѡрѡѡтѡлѡ кѡѡѡицѡлѡрѡ ѡм' рѡдѡнѡѡт', кѡ тѡатѡ
мѡѡѡрѡѡѡѡѡѡѡлѡ кѡтѡ ѡѡ трѡѡѡѡтѡ; ши ѡрѡѡѡ мѡѡ дѡ ѡѡнѡѡѡѡ
кѡ тѡт' дѡн ѡ дѡнѡѡлѡ сокотѡлѡ ши чѡрѡѡтѡрѡ ѡм' фѡѡѡт',
чѡ кѡртѡ ѡр ѡи дѡ ѡ кѡдѡтѡ (! l. кѡмѡдѡтѡ) мѡн дѡ фѡлѡѡ'
ꙗтрѡ нѡмѡлѡ нѡстрѡ рѡмѡнѡнѡскѡ ѡ сѡ тѡпѡрѡи, ши ѡ сѡ дѡ ѡ-
сѡѡрѡѡѡи нѡѡстрѡ чѡн правослѡѡѡниѡи; ши ѡм' аѡлѡтѡ ачѡстѡ
кѡртѡ, чѡ сѡ кѡѡѡѡ слѡѡнѡѡѡѡ : кѡѡѡѡ рѡѡѡмѡѡѡѡлѡ, ѡдѡѡѡ чѡ сѡ
ѡѡѡѡ рѡмѡѡнѡѡѡѡ : кѡѡ ꙗцелѡѡѡѡѡи, фѡѡѡѡтѡ ши кѡлѡѡѡѡ дѡнтрѡ
мѡлѡтѡ скрѡпѡѡѡрѡи сѡнѡтѡ, кѡ бѡнѡѡ сокотѡлѡ скѡѡѡѡ пре ѡѡмѡѡѡ
рѡѡѡѡѡѡѡѡ, дѡ прѡѡ ꙗѡѡѡѡтѡлѡ кѡр' ѡѡнѡѡѡѡѡ Гѡлѡѡѡѡѡѡ, архѡ-

мандриѣл' чернигѣвѣи, кѣрѣ фѣиндѣ типѣрѣтѣ, ꙗтрѣ вѣс-
тѣтѣ четѣте а ливѣвѣи. де ачѣстѣ кѣрте ам' пѣсѣ смѣрѣнѣа
мѣ ꙗ сокотѣлѣ, кѣмѣ ва фѣ де фолос мѣре вѣсѣрѣчнѣ цѣрѣжн
нѣастрѣ рѣмѣнѣици, шѣ де ꙗдриптѣре а мѣл'ци спре фолѣсѣл' а
сѣфлетѣвѣи нѣмѣвѣи нѣстрѣ, скоцѣндѣсе дѣнтрѣ акопѣрѣрѣ
лѣм'ѣи стрѣнне, шѣ кѣ мѣлѣтѣ вѣсрѣдѣе ам' нѣвойтѣ, шѣ н'ам'
крѣцѣтѣ дѣнтрѣ дирѣпта агонисѣтѣ а мѣ; че кѣ мѣлѣтѣ
кѣл'тѣмѣлѣ ам токмѣтѣ дѣскалѣ ꙗвѣцѣици шѣ лѣм' дѣтѣ
ачѣстѣ кѣрте де ꙗ аѣ скѣс' дн пре лѣмѣтѣ рѣсѣкѣтѣ пре лѣм'ѣа
нѣастрѣ дирѣптѣ рѣмѣнѣѣе. шѣ пѣнтрѣ ка сѣ с(ѣ) ꙗмѣл-
цѣкѣтѣ ачѣстѣ дѣрѣ вѣи шѣ скѣмп', спре ꙗцѣлѣцѣерѣ нѣмѣвѣи
нѣстрѣ ꙗ ам' пѣсѣ ꙗ тѣпѣрю кѣ ажѣтѣрюл' вѣнѣвѣи мѣѣс стѣ-
пѣнѣ, шѣ дѣмѣзѣиꙗ ꙗс. ꙗс, кѣрѣлѣ мѣ-аѣ дѣт' мѣе ачѣстѣ ꙗдѣм-
нѣре. шѣ с'аѣ ꙗчѣпѣт' а сѣ тѣпѣрѣи кѣ тоатѣ нѣвойнѣца, кѣ
вѣнѣ сокѣтѣре. дирѣпт' ачѣлѣ рѣгѣ, смѣрѣнѣа мѣ, пре вѣи пре
тѣици, фѣи юѣици ꙗтрѣ дѣхѣл' сѣнтѣ, кѣѣтѣици шѣ испѣтѣици
скрѣптѣра ачѣста, кѣ вѣц афѣлѣ вѣдѣцѣ шѣ ꙗдриптѣре кѣтрѣ
ꙗпѣрѣжѣи чѣрюлѣи, дѣпѣ кѣвѣнтѣл' дѣмѣнѣвѣи. кѣ ꙗтрѣ ачѣстѣ
кѣрте сѣнт' ꙗвѣцѣтѣрѣи кѣ вѣнѣ токмѣре алѣкѣтѣѣи, шѣ кѣ
адѣвѣрѣте мѣртѣрѣи дѣнтрѣ сѣнтѣ скрѣптѣрѣж а лѣѣи чѣи вѣи,
шѣ а лѣѣи чѣи нѣаѣж кѣ ѣнѣ тѣтѣ тѣтѣрѣрѣ ꙗтрѣ
пѣвѣслѣвѣе дѣ ѣѣѣе, шѣ вѣнтѣрю де тѣт' ѣиѣлѣ, ачѣлаш' кѣрѣлѣ
ѣстѣ мѣн сѣсѣ скрѣсѣ.

Cazanie la a opta duminică după pogorârea duhului sfânt.

(Fol. 16b — 17a.)

Казаніе ла а опта дѣмѣнѣкѣ дѣпѣ погорѣрѣ дѣхѣлѣи сѣнтѣ.

Скрѣе сѣнтѣлѣ матѣѣи ѣѣлѣстѣ ꙗ. дѣ. кѣпѣте грѣиндѣ :
дѣдѣ ꙗс пѣнѣ оѣчѣнѣицѣлѣрѣ, ѣрѣж оѣчѣнѣицѣи дѣдѣрѣж нѣрѣаде-
лѣрѣ, шѣ мѣжнѣкѣрѣ тѣици шѣ сѣтѣрѣрѣж.

Мѣре лѣѣдѣж ꙗре прѣимѣрѣтѣ де стрѣици, кѣ авѣраѣмѣ пѣтрѣ-
ѣрѣхѣлѣ лѣици чѣи вѣи, шѣ лѣтѣ нѣпѣтѣлѣ лѣи де фѣрѣте, ꙗрѣ
юѣнтѣрѣи де прѣимѣре стрѣицилѣрѣ кѣлѣтѣрѣи; кѣ пре тѣици кѣлѣ-
тѣрѣи прѣимѣлѣ ꙗтрѣ кѣсѣлѣ лѣрѣ, кѣрѣи ꙗрѣ ѣлѣмѣици стрѣици,
ѣлѣспѣици, шѣ кѣлѣтѣрѣи, дѣчѣи аѣ ѣспѣтѣтѣ шѣ ѣѣ адѣпѣт.
шѣ пѣнтрѣ ачѣлѣ с'аѣ спѣдѣвѣнт де аѣ фѣбѣтѣ дѣстѣѣицици а
ѣспѣтѣ шѣ пре ꙗѣѣри, ка пре нѣѣѣ ѣлѣспѣици ꙗтрѣ кѣсѣлѣ лѣрѣ.
кѣ аѣлѣ скрѣе сѣнтѣлѣ пѣвѣлѣ апѣстѣлѣ, лѣ кѣртѣ кѣтрѣ ѣѣрѣѣи,
ꙗ гѣ. кѣпѣте, грѣиндѣ [: прѣимѣрѣтѣ де стрѣици сѣ нѣ оѣѣтѣици,
кѣ кѣ ачѣлѣ вѣзѣндѣсѣ ѣлѣре кѣрѣи прѣимѣрѣж ꙗѣѣрѣи :] шѣ ꙗс

дмнзѣѡла нѡстрѡ ла жѡдекаѡта лѡй ча страшникѡ, пре ѡаменїи
 чѣй дирѣици ва лѡа кѡ сїне шї-й ва дѡче ла рпърѡѡца чѣрю-
 лѡй, шї ва зїче кѡтрѡ дѡиши [: стрїиѡ ама фѡсть, ши
 м'аици прїимїть ꙗ кѡселе вѡастре :] ши пре ѡаменїи чѣй пѡкъ-
 тѡши ырьш ꙗ ва трїимїте ꙗ ыдѡ ла мѡнчїлае чѣле де вѣчи,
 зикѡндѡ-ле лѡр [: стрїиѡ ама фѡсть ши нѡ м'аици дѡс ꙗ кѡ-
 селе вѡастре :] ши сїнгѡрь хс аѡ цїиѡтъ юеїрѣ де стрїици,
 кѡндѡ аѡ вѣнїть ла дѡисѡла нѡрѡаде мѡаѡте ла ыи лѡк пѡстиѡ,
 о҃нде н'авѣ ыи чѣ мѡнѡа, ннчи авѣ де о҃нде сѡ кѡм'пѡре.
 атѡнче хс аѡ сѡтѡратѡ кѡ . ҃ . пїте, чїици мїи де ѡаменїи,
 фѡръ де мѡѣри ши фѡръ де кокѡни, ши ыѡ рѡѡѡцѡндѡ-мѡ
 де ла хс пѣнтрѡ юеїрѣ стрїицилѡрь, пѡфѡтїскѡ ка сѡ вѡ
 тѣзѡ пре дѡмнѣ-вѡастрѡ кѡ пѡїиѡ чѡ сѡфлѡтѣскѡ, кѡчи кѡ
 тѡци ѡаменїи ши кой сѡнѡици ѡаспѣици ши немѣрнѣчи ꙗтр'а-
 частѡ лѡме : нѡман ꙗтрѡ рпърѡѡѡ чѣрюлѡи ыици фї лѡкѡи-
 тѡри дѡсѡвѡрѡшїтъ, кѡ ашѡ скрїе прѡрѡкѡла дѡдѡ, зикѡндѡ
 [: немѣрнѣк сѡнѡтѡ ыѡ пре пѡмѡнѡтъ :]; ачѡаш зїче кѡтрѡ нѡи
 ши пѡвѡла апѡстѡла, грѡїиѡндѡ [: нѡ авѣмѡ аїчѣ чѡтѡте лѡкѡи-
 тѡаре, чѣ сѡ кѡѡтъм кѡре ва сѡ фїе :] дирѣиѡ ачѡа пре дѡмнѣ-
 вѡастрѡ ка пре ниѡе ѡаспѣици ши стрїици немѣрнѣчи, вѣици
 ꙗ кѡса лѡй дмнзѣѡ ꙗтрѡ сѡнѡта вѡсѣрѣкѡ, лѡрдѡ пре дмн-
 зѣѡ ꙗтр'ажѡтѡрю, пѡфѡтїскѡ а вѡ ыспѡтѡ кѡ пѡїиѡ сѡфлѡ-
 тѣскѡ, ла кѡре пѡїиѡ кѣмѡ пре дѡмнѣ-вѡастрѡ пре тѡици ла
 ыспѡѡѡ.

Cazanie la botezul Domnului. (Fol. 78b—79a.)

Казанїе ла вѡтѣзѡлѡ дѡмнѡлѡи нѡстрѡ лѡй Іс . Хс .:

Скрїс 'аѡ сѡнѡѡлѡ матѡїи вѡнѡла вѡстїтѡрю ꙗ . ҃ . кѡ-
 пѡте, грѡїиѡндѡ : вѣиї іс де ꙗ галїлѡа ла ырдѡнѡ кѡтрѡ пѡанѡ,
 ка сѡ сѡ вѡтѣзе де ла дѡисѡлѡ.

Кѡндѡ аѡ фѡкѡтъ мѡисѣи пѣнтрѡ лѡкѡшѡ лѡи дмнзѣѡ,
 кѡртѡлѡ цїїициї, ꙗтр'ачѡа вѡѣме аѡ фѡкѡтъ ѡ мѡдѡлнїиѡ
 де спѡлѡре де ꙗтрѡ ѡглнѡдел(е) а фѡмѡнлѡрь, ꙗтрѡ кѡре мѡ-
 дѡлнїиѡ сѡ спѡлѡ прїѡѡїи, кѡндѡ вѡѣ сѡ ꙗтрѡ ꙗ кѡртѡлѡ цїї-
 ициї, ка сѡ адѡкѡ жѡртѡвѡ лѡй дмнзѣѡ . кѡртѡлѡ аѡте вѡсѣ-
 река крѡициѡтѣскѡ ; кѡ ашѡ зїче дѡхѡлѡ сѡнѡтъ ꙗтрѡ кѡртѣ
 кѡнѡтѡчнѡлѡрь [: еѡне *)] сѡнѡтъ фѣтѡле нѡвѡсѡлїмѡлѡй, ка ниѡе сѡте
 а кнѡдѡрѡлѡй, ши ка ѡ пѡлѡе чѣ сѡ кїамѡ сѡлѡмѡнѡ :] мѡдѡлнїиѡ

*) Glossă marginală: фѡсѡмѡсѡ.

[illegible]

LXXVII.

1679.

(După Cipariu: *Chrestomathia* p. 223—226.)

Досовен : Дѣзѣаска лѣтѣрѣе тѣпзрѣтѣ-с'аѣ
ѣа свѣтѣ мѣтѣрополѣе ꙗ Дѣшъ, мѣсць мѣн ꙗн дѣнѣль
ꙗзрѣзъ.

(40, XVI foi nepag. + 34 (l. 36) + 49 foi paginate.)

Din prefața I: Къвѣтъ дѣпрѣвнѣхъ кѣтрѣхъ тотѣхъ семиницѣмъ
рѣмѣннѣхъ Іѣвѣн Дѣска вѣнѣвѣдѣа . кѣхъ мѣла лѣн дѣсѣхъ
лѣнѣхъ шѣн шѣлѣдѣвѣнѣторѣю а тотѣхъ цѣра мѣлдѣвѣн, дѣр, мѣлѣхъ,
лѣчѣ, сѣнѣтѣтѣ а тотѣхъ семиницѣмъ рѣмѣннѣхъ тѣтѣнѣдѣрѣмъ чѣ
тѣхъ афѣлѣхъ нѣтрѣачѣстѣхъ лѣмѣхъ правослѣвнѣнѣчѣхъ, кѣхъ тотѣхъ нѣмѣмъ
лѣрѣмъ, дѣла дѣнѣлѣхъ дѣсѣхъ шѣн нѣзѣлѣвѣнѣторѣю лѣнѣтрѣсѣхъ іѣс . хѣс . дѣн
лѣхътѣхъ сѣлѣхъ лѣдѣрѣатѣхъ дѣсѣхъ дѣ нѣлѣхъ дѣлѣрѣнѣтѣхъ мѣла сѣ, дѣлѣрѣнѣмъ шѣн
іѣн лѣкѣмъ дѣхъ w дѣтѣхъ лѣчѣстѣхъ дѣлѣхъ лѣмѣнѣмъ рѣмѣннѣхъ сѣнѣтѣхъ лѣ-

тѣрѣе скоуж пре лимѣж рѣмжнискѣ де пре еллинѣскѣ де лаѣда
лѣй дѣтѣ съ 'нцѣлѣгѣ тѣцѣ, карѣи нѣ 'нцѣлѣгѣ сѣрѣмѣе сѣѣ
еллинѣмѣе . кара прѣиминѣа ка ѣи ѡдорѣ чѣлѣ май скѣмп чѣ
рескѣ, пре дѣтѣ съ лѣѣдацѣ ши пре нон ла свѣнта рѣгѣ нѣ ѣи
тареѣцѣ ши фѣицѣ сѣнѣтѣшѣ.

Din prefața II: Прѣлѣмминатѣлѣи атрѣ ис . хс . Іѡан Дѣка
воевода, дѣлѣи ши шѣлѣдѣнторѣлѣи а тоатѣ мѣлѣдѣлахѣа
. атрѣчѣла кип ши мѣрѣа та, мѣлѣстѣе дѣмѣе, тѣ не
воецѣ пѣнтрѣ цара мѣрѣи тѣлѣе, съ ѡ адѣчѣ ла ѣиѣе, ши трѣ
пѣцѣе ши сѣлѣтѣкѣе, ши пѣнтрѣ рѣцѣлѣсѣлѣ сѣтелѣрѣ кѣрѣцѣ съ-ш
рѣцѣлѣгѣ пре лимѣж, сѣта ши дѣмѣсѣлѣска лѣтѣрѣгѣе . атрѣ кара
лѣстѣе хѣрана чѣ де ѣицѣ ѣлѣчѣникѣ сѣлѣтѣкѣскѣ, аи неѣонт мѣрѣа
та, некрѣицѣнд кѣлѣѣмѣж рѣгѣторѣлѣ мѣрѣи тѣлѣе сѣмѣрѣтѣлѣ
дѣсѣѣи мѣнтрѣполѣнтѣлѣ рѣкинѣм кѣ фѣацѣ пѣнѣж ла пѣмѣжѣнт ка
дѣмѣлѣи нѣстрѣ мѣлѣстѣе.

Liturgia sf.-lui Chrisostom.

Іѡанѣ ростѣ де ѣѣрѣ.

Кѣ пѣчѣ дѣмѣлѣи съ не рѣгѣмѣ . попорѣлѣ : дѣмѣе мѣлѣѣмѣе .
Пѣнтрѣчѣа де сѣсѣ пѣчѣ ши сѣсѣнѣа сѣфлѣтелѣрѣ нѣастрѣ дѣмѣ-
лѣи съ не рѣгѣмѣ . попорѣлѣ . Пѣнтрѣ пѣчѣа а тоатѣ лѣмѣ,
ѣѣнѣ старѣ свѣтелѣрѣ лѣи дѣмѣсѣлѣ бесѣрѣчѣ, ши а тѣтѣрѣѣѣ
ѣиѣиѣѣе, дѣмѣлѣи съ не рѣгѣмѣ . попорѣ : дѣмѣе мѣлѣѣмѣе .
Пѣнтрѣ свѣта касѣ ачѣста ши карѣи кѣ крѣдѣицѣ ши кѣ ѣѣнѣ
ѣѣгѣре ши фѣрка лѣи дѣмѣсѣлѣ атрѣ атрѣ дѣнѣж, дѣмѣлѣи
съ не рѣгѣмѣ . Пѣнтрѣ архѣпѣскѣлѣ нѣстрѣ, нѣмѣа, чѣстѣта пре-
ѣцѣмѣе, аи хс дѣлѣкѣнѣмѣе а тотѣ клѣрѣлѣ ши попорѣлѣ, дѣмѣлѣи
съ не рѣгѣмѣ . дѣмѣе мѣлѣѣмѣе . Пѣнтрѣ прѣ ѣѣнѣ крѣдѣиѣѣѣ
ши ѣѣнтрѣ рѣ хс . дѣмѣлѣ нѣстрѣ, іѡанѣ, нѣмѣа, воевода ши
а лѣи чѣнѣстѣнтѣ дѣамѣнѣж, нѣмѣа, ши де дѣмѣсѣлѣ дѣрѣѣнѣцѣлѣрѣ
сѣи фѣи, нѣмѣа . Пѣнтрѣ тоатѣ полѣта, ши кѣртѣа лѣи, дѣмѣлѣи
съ не рѣгѣмѣ . дѣмѣе мѣлѣ(ѣѣѣе) . Пѣнтрѣ сѣлѣ аѣѣторѣкѣе ши
съ пѣлѣѣе сѣптѣ пѣчѣѣѣѣѣ лѣи пре тотѣ пѣсѣмѣшѣлѣ ши лѣптѣ-
торѣлѣ, дѣмѣлѣи съ не рѣгѣмѣ . попорѣлѣ : дѣмѣе мѣлѣѣмѣе .
Пѣнтрѣ свѣта лѣжѣѣнѣца ачѣста ши а тоатѣ чѣтѣцѣ, ѣрѣше ши
сѣтѣе, ши прин карѣи кѣ крѣдѣицѣ лѣкѣѣскѣ атрѣжѣсе, дѣмѣлѣи
съ не рѣгѣмѣ . Пѣнтрѣ ѣѣнѣ стѣжѣмпѣрѣрѣкѣ ѣѣдѣѣѣѣѣѣѣ, ѣѣнѣ
рѣада ѣнѣптѣрѣлѣрѣ пѣмѣжѣнтѣлѣи, ши тѣмпѣре кѣ пѣчѣе, дѣмѣ-
лѣи съ не рѣгѣмѣ . Пѣнтрѣ чѣлѣ чѣ рѣнѣатѣж, кѣлѣжторѣскѣ,
ѣѣлѣскѣ, съ трѣдѣскѣ, ши чѣлѣ чѣ-с рѣѣѣѣ, ши де мѣнѣтѣѣнѣца

лѡр дѣмѣлѣи съ не рѣжѣмъ. Пѣнтрѡ съ не нѣжѣнѣмъ дѣ лѡ
тоатѣ скѣрѣа, ѡрѣа ши неѡа, дѣмѣлѣи съ не рѣжѣмъ . по-
порѣа : дѣмѣ млѣаще. Спрѣжнѣще, мѣжѣаще, млѣаще ши
не фѣрѣще дѣмѣнѣа къ ал тѣа дарѣ . попорѣа : дѣмѣ млѣ-
аще. Дѣ прѣ свѣта, кѣрата, прѣ басвѣта, сѣвѣта десѣнѣ-
тоарѣ нѣастрѣ, дѣмѣнѣа нѣскѣтоарѣ ши нѣрѣрѣ фѣчѡарѣ
мѣрѣа, къ тѣиц свѣицѣи поменнѣа прѣ дѣшнѣ ши ѡнѣи прѣ лѣацѣ,
ши тоатѣ вѣаца нѣастрѣ лѣи хѣ дѣмѣнѣа прѣ самѣ съ дѣмѣа .
попорѣа : цѣе дѣмѣ. Къ цѣ-се кѣвѣнѣ ѡаменѣи . дѣмѣнѣа.

LXXVIII.

c. 1679—1680.

(După Cipariu: *Chrestomathia* pag. 226—229.)

Досоей : Молитвенник . (Аши . . .)

(4⁰, 131 foy.)

Molitva Sf-lui Simeon Metafrast.

МѢТВА ПРЕ СТИХЪРІ А СИНѢЛЫН СІМЕОН МЕТАФРАСТ . ꙖН ТОВАТЕ
СЖЛЕ СЪ-ШН ЧЕТЪКСКЖ ТОТЪ КРЕЩИНѢЛЪ.

Де ла прѣвѣнте ессе, де ла ниемъ спѣркатъ
 Де ла некрѣтѣ ниемъ, де ла сѣфлет плин де госсѣри.
 Прѣймаще-мѣ рѣга хрѣстоасе, нѣ мѣ оуѣрнѣ де ла тине.
 Де кѣвинте шенчалѣ, шин де а ма нестидиницѣ.
 Дѣ-мѣ кѣ 'ндѣрѣзнире а сѣже, хѣ чала че мѣ-н сѣатѣла.
 Шин май вѣртосѣ тѣ мѣ 'мѣацѣ, чѣкш вѣрѣ фаче, шин чѣкш сѣже.
 Де кѣт блѣдника-м грѣшнтѣ-ц, че цѣѣ оуѣнде цѣ-н гасла,
 Мирѣѣ скѣмпе кѣмпѣрѣжндѣ-ш, венѣ кѣтесѣжнд де-ц оуѣнсѣ
 Лѣн хс. снтѣ пичѣре; стѣпѣжнѣла мѣѣ дѣѣла!
 Прѣкѣм н'аѣ рипинсѣ прѣчала, кѣ ниема ч'аѣ веннтѣ-ц
 Яшѣ мѣ фѣрѣ грѣцѣ, сѣ-м лаш снтѣле-ц пичѣре
 Сѣ ле цѣю, сѣ цѣ-ле сѣрѣт, шин кѣ нзѣорѣла де лѣкрѣмѣ
 Ка кѣ мирѣла чел де мѣлат прѣц, сѣ цѣ-ле оуѣнг кѣ 'ндѣрѣзнире.
 Лѣ-мѣ 'н лѣкрѣмиле малѣ, кѣ дѣнсе мѣ кѣрѣцѣкѣ.
 Прѣтѣ-мѣ дѣмне де грѣшале, шин мѣла та-м дѣрѣаѣре.
 Цѣн мѣацѣмѣла де тот рѣла, цѣн мѣн шин ранѣле малѣ.
 Лѣвнтѣѣрнѣле де мѣлатѣ, ле вѣс, шин-мѣ цѣѣн шин крѣдинца,

СѢСТАФІЙ ДАСКАЛА АПРЕВННДЪ АМЖНДОАШ ТЪЛКЪИРИАЕ СИЧА,
КАДЕ СЖ ТАЙНИЧИЛАШРЪ СЪ ЦІЕ ГЪРА АКИСЖ, ШН СЪ НЪ ДЕСКЮПЪРЖ
ФІЕНТЕ-КЪРЪА ПРЕ АЧЪЛА КАРЕ АЪ АРЪЦАТЬ.

Despre odejdiile preotului. (Fol. 42b—44b.)

А. СЖНТЬ ШН АЛТЕ ВДЕЖДІИ, КАРНАЕ ТРЕБЪСЪ СЪ ЛЕ АНЕЖ
ГАТА ПРЕВЪА? Р. СЖНЦІТЕЛЕ ВАСЕ. ДІСКОСЪА, ШН ПОТІРЮА.
ПОКРОВЪЦЕЛЕ, ШН АНТИМИСЪА, КОПІА ШН БЪРЪТЕЛЕ, ШН ЗЕЪЗДА,
ШН ТОВАТЖ ВЕСЕКА ВІНЕ ГЪТІТЖ, ШН ДЕУСЕВИ СВНТЪА ПРЕСТОА,
ШН ЖЪРТЖЕНИКЪА. А. ЧЕ АСЕМНИА СЖ ДИСКОСЪА? Р. ДИСКОСЪА А-
СЪМНИА СЖ ПРЕ АСЛЕЛЕ АЧЪЛА, АТРЪ КАРНАЕ ДАКЖ С'АЪ НЪСКЪТ ХС
А'АЪ ПЪС АТР'ЪНСЕЛЕ; ШН СЛЪЖЕСЪА АРЪА А ЛОКЪ ДЕ НЪСІАІА, А
КАРА ТРЪПЪА А ДМНЛВН ДЕ АА ПРЕВЪА, ШН ДЕ АА ДІАКОНЪА СЪ
ТОКЪМЪЦІЕ, КАРІЙ АКИПЪСЪА ПРЕ ІУСНФЪ, ШН ПРЕ НИКОДІМ. АША
ЛА ВІДЕНІА АЧА ДЕ ТАЙНЪ ФЕРНЦІТЪА ГЕРМАН. А. ЧЕ АСЕМНИА СЪ
ПОТІРЮА? Р. ПОТІРЮА АСТЕ А ЛОКЪА АЧЕЛЪИ ВАС, АТРЪ КАРЕАЕ
АЪ ПИКАТЬ СЪНЦЕЛЕ АЧЕЛА, КАРЕЛЕ С'АЪ ВЪРСАТ ДИИ РАНА А НЕАТИ-
НАТІЙ КОАСТЕЙ, ШН А МЪКНИЛАШР, ШН А ПИЧОВАРЕЛОРЪ А ЛЪИ ХС;
ШН СЛЪЖЪЦІЕ А ЛОКЪА АЧЕЛЪИ ПЪХАР, ПРЕ КАРЕЛЕ АЦЕЛПЧЮНА
ФИЮЛАВЪИ ДМНЪКЪ, АЪ ДИРЕСЪ СЪНЦЕЛЕ СЪА А ЛОКЪА АЧЕЛЪИ
ВИН, ПРЕ КАРЕЛЕ АРЪА АЪ ГЪТІТЬ ПРЕ СВНТА МАСА СА, СЖКЪНДЪ
КЪТРЪ ТОВА: ВЪЦН ДЕ АЧЕСТА ТОВА. А. ЧЕ АСЕМНИА СЪ ЗЕЪЗ-
ДА? Р. ЗЕЪЗДА АСЕМНИА СЪ ПРЕ СТЪКА, ПРЕ КАРА О АЪ ВЪСЪТ
КЪАЛЪХОВНИЦІЙ СПРЕ РЪСЪРИТ, ШН СТЪТЪ АСЪПРА ВЪДЕ ІРА КЪКО-
НЪА; ШН СЛЪЖЪЦІЕ АРЪА, КА СЪ СТА ПЪРЪРЪК А МИЖЛОКЪА
ДИСКОСЪАВЪИ ЧИНСТІТА ПЪИНЕ, ШН СЪ НЪ СЖ РЪСИПАСКЖ ПЪРТИ-
ЧЪЛЕ ДЕН ДІСКОС; КЪЧН ДЕ Н'АР ФН ФОВА СЪКЪЗДА АКОПЕРИМЪН-
ТЪА ДІСКОС(Ъ)АВН, АР ФН ПИПЪНТ ПРЕ СВНТЕЛЕ, ШН АЪР ФН КА-
ТІТЬ ДЕН ЛОКЪА АШР. МЪАЦН КОР, КЪ ІУАН ЗЛАТОВЕСТЪ W АЪ
ИЗВОДІТ ДЕНТЪИ СЪКЪЗДА, ШН W АЪ НЪМНТ СТА. А. ЧЕ А-
СЕМНИА СЖ АКОПЕРИМЪНТЪАРИАЕ А ДИСКОСЪАВЪИ, ШН А ПОТІРЮАВЪИ?
Р. ПЪЧЪСТА СЪНТЬ А ЛОКЪА СЪДАРЮАВЪИ, КАРЕА(Е) АКОПЕРІА ПРЕ ФАЦА
АЪИ ІС А МОРИМЪНТЬ; ШН АСЕМНИА СЖ АЧЪЛЕ ДОВА АКОПЕРИ-
МЪНТЪРН ТОТ ПРЕ АЧЕА СЪДАРЪ; КЪЧЪ ШН СВНТЪА ТРЪПЪА, ШН
ЧИНЪСТІТЬ СЪНЦЕЛЕ НЪ СЪНТЬ ДОВА, ЧЕ ТОТЪ ВНА. АША МАРЕЛЕ
ДАМАСКІН ЛА КАЗАНІЕ, ВЪДЕ АРАТЖ, ПРЕКЪМ ПЪИНА КАРА СЪ ДЕН-
СТЪКЪАЦІЕ, НЪ АСТЕ КІПЪА А ДМНЪКЪСЪАВЪИ ТРЪП. А. ЧЕ А-
СЕМНИА СЖ АЕРЪА? Р. ПЕРЪА АСТЕ ПЪС А ЛОКЪА АЧЕИ ПІЕТ'РН, КЪ
КАРА ІУСНФ АЪ АСТЪПАТЬ ПРЕ МОРИМЪНТЬ, ПРЕ КАРА W АЪ ПЕ-

***) cf. 1577.**

тішн инема мѧ, шн ѡ черчетѧшн нѡаптѧ; арсішн-мж шн нѧ
сѧ афлѧж ѡтрѧ мїне недирептѧте . ка сѧ нѧ грѣіскж гѣра ма
4. Лѡкрѡри ѡменїшн, пентрѧ кѡвїнтеле рѡстѡлѡй тѣѧ, еѧ ферїю
кѣй вѣртѡсе. 5. Сѧвѣршѡще ѡрмеле мѣле ѡтрѧ кѣрѣрнле
тѧле, ка сѧ нѧ сѧ кѡтѣскж ѡрмеле мѣле. 6. Еѧ стрнгаю, кѧ
мѧ аѡсїш' дѡмнѣсѣѧ; плѣкж ѡрѣка тѧ мїе, шн аѡсн граю-
рнле мѣле. 7. Мннѡнѣсж мїла тѧ, чѣла че мѡнтѡшн пре чѣм
че нежеждѡкѣ (11. —скѣ) спре тїне . де чїй че сѧ ѡпончншѡсж
днрѣптїй тѧле, 8. Ферѣше-мж дѡамне ка ѡмїна ѡкїлѡй . ѡтре
ѡкоперемѡнтѡл арепнлор тѧле мѧ вѣрн ѡкоперн. 9. Де фѡца некѡ-
рѡцнлѡр ачѣлор че мѧ кннѡїрж . врѧжмѡшїй мїей сѡфлетѡл
мїѡс цннѡрж. 10. Грѣсіма са ѡ'мфѡндѡрж, гѡрнле ѡлр грѣїрж
мѡндрїе. 11. Чїй че мѧ гонїскѣ, акмѡ мѧ ѡкѡнѡрѡрж, ѡкїй сѣй
ѡї пѡсерж, а-ї плѣкарѣ пре пѡмѣнтѣ. 12. ѡкѡнѡрѡрѣ-мж ка
лѣѡл' гѧта ла вѣнѡт', шн ка пѡїл' лѣѡлѡй че петрѣче ѡ вѣрлѡѡце.
13. ѡвїй дѡамне, ѡнѡїнте-ї сѡргѡѡще, шн ле ѡпѡдежж ѡлр';
нзѡвѣѣше сѡфлетѡл' мїѡс де некѡрѡтѡл', кѡ арма тѧ. 14. Де ла
врѧжмѡшнн мѡннн тѧле, дѡамне, де ла чїй пѡцѡцн де пре
пѡмѣнт; ѡпѡрѡцѣ-ї пре ѡш' ѡтрѧ вїѡца ѡлр', шн де аскѡселе
тѧле сѧ ѡпѡѡ згѣѡл' ѡлр'. сѡтѡрѡрѣ-сж де фїй, шн лѡсѡрж
рѡмѡшнїеле тїнерїѡлр' сѣй. 15. Пїрѧ еѧ кѡ дерептѧте мѧ
ѡю арѣтѧ фѣїїй тѧле, шн мѧ ѡю сѡтѡрѡ, кѣнд' мн сѧ ѡ
арѣтѧ слѡѡа тѧ.

Psalm 26. (Fol. 29a—30b.)

Ѳалом ѡшн Дѡвнѧ . кѡ . маїнте де помѣзѡїре.

1. Дѡмнѡл стрѣлѡмннѣтѡрюл мїѡс, шн мжнтѡнтѡрюл'
мїѡс; де чїне сѧ мѧ тем? дѡмнѡл' скѡтнѡтѡрю вїїїй мѡле, де
чнне сѧ мѧ спѡрю. 2. Кжнд' сѧ ѡпроїѡ сѡпра мѧ фѡкѣтѡрїй де
рѣѡ, ѡтрѧ сѧ мѡнжнче кѣрннле мѡле . чѣм че мѧ сѡпѡрж шн пн-
змѡшїй, ачѣм слѡвїрж шн кѡсѡрж. 3. Де сѧ ѡ ѡпїй асѡпра мѧ
ѡѡсте, нѧ с'ѡ тѡме ннема мѧ . де с'ѡ скѡлѡ асѡпра мѧ рѡзѡю,
спре ѡсѡл еѧ нежеждѡскѣ. 4. Оїна чершн де ла дѡмнѡл'; ачѡм
ѡн черкѡ : сѧ вїїїскѣ ѡ кѡса дѡмнѡлѡй тѡате сѧлеле вїїїй
мѡле, сѧ прѡѡѡскѣ фѡжмѡсѡцѡ дѡмнѡлѡй, шн сѧ сокотеск' бесѡ-
рнка чѡ сѡѣнтж ѡ ѡїй. 5. Кѧ м'ѡѡ аскѡсѡ-мѧ ѡ кѡртѡл сѣѡ,
ѡ сѡѡ рѣѡлѡй мїѡс ѡкоперїтѡ-м'ѡѡ ѡтр'аскѡсѡл кѡртѡлѡй сѣѡ .
пре пїтрѣ ѡнѡлѡцѡтѡ-м'ѡѡ. 6. Пїї акмѡ ѡтж к'ѡѡ ѡнѡлѡцѡт кѡ-
пѡл мїѡс сѡпра врѧжмѡшнлѡр мїей . ѡкѡнѡрѡтѡ-м' шн жрѣт-

вѣт-ам ꙗ корѣа' лѣи жрѣтеж де лѣаѣж ши де сѣс-стригѣре;
 кѣнтѣ-кою, ши ꙗмѣи-вою домнѣаѣи. 7. Пѣс' доамне глаѣа
 мѣѣ, кѣ карѣе стригаю . мнѣаѣи-мѣ ши мѣ аѣѣ. 8. Цѣ сѣсѣ
 инема ма, пре домнѣа черкѣ-кою; черкѣтѣ-тѣѣ фѣа ма, фѣа
 та доамне черкѣ-кою. 9. Нѣ ꙗторѣе фѣа та де мѣне, ши нѣ
 плека кѣ мѣнѣе дела шерѣа тѣѣ. ацютѣрю ꙗ (11. ꙗм) фѣи, нѣ мѣ
 лепѣа, ши нѣ мѣ пѣрѣсѣ, дѣмнѣсѣа' мѣнтѣнтѣрюа мѣѣ.
 10. Кѣ тѣтѣ-мѣѣ, ши манкѣ-ма мѣ пѣрѣсѣрѣ, шрѣ домнѣа'
 мѣа прѣимит. 11. Лѣе пѣнеми доамне ꙗ кѣлѣ та, ши повѣа-
 сѣ-мѣ пре кѣрѣе дирѣптѣ, пѣнтрѣ пнзмѣшѣи мѣи. 12. Нѣ мѣ
 лепѣа ꙗ сѣфлетѣе кѣрѣа жм сѣпѣрѣ; кѣ сѣ скѣлѣрѣ сѣпра
 ма мѣртѣрѣи недирѣпѣ, шѣа мнѣицѣтѣш недирѣптѣа шѣ.
 13. Крѣс' а вѣа ѣнѣриле домнѣаѣи пре пѣмѣнтѣа вѣлашр.
 14. Рѣѣж пре домнѣа; рѣрѣѣтѣсѣ-тѣ, ши ꙗтѣрѣскѣ-сѣ ине
 ма та, ши рѣѣж пре домнѣа.

Psalm 40. (Fol. 50b—51a.)

ꙗ сѣѣрѣнт ꙗлоам лѣи Давид ꙗ.

1. Фернѣи-ѣѣа чѣла чѣ ꙗцѣлаѣе спре мишѣа ши сѣрѣи-мѣа,
 ла сѣж кѣмнѣи-ѣ пѣѣѣи-а-ка домнѣа. 2. Домнѣа фѣи-а-ка, ши
 вѣа-а-ка, ши фѣи-а-ка пре пѣмѣнтѣ, ши нѣ-а ва дѣ пре ꙗсѣа
 ꙗ мѣнѣе пнзмѣшѣлашр лѣи. 3. Домнѣа аѣѣа-ка лѣи ла пѣѣа
 бѣаѣи лѣи; тот стрѣѣа лѣи ꙗторѣѣш ла бѣаа лѣи. 4. Ёѣ
 сѣшѣ : доамне, мнѣаѣи-мѣ, тѣмѣдѣаѣе сѣфлетѣа мѣѣ, кѣам
 грѣи-ѣѣ. 5. Пнзмѣшѣи мѣи сѣсѣрѣ рѣле мѣ : кѣнѣа ва мѣри
 ши сѣ пѣѣе нѣмѣе лѣи? 6. ши ꙗтра сѣ кѣсѣ. ꙗ зѣдар грѣа :
 инема лѣи аѣ аѣѣнат фѣрѣ лѣе шѣе. шѣа аѣѣрѣ ши грѣи
 дѣпрѣѣж. 7. асѣпра ма шопѣтѣа тоѣ пнзмѣшѣи мѣи, асѣпра
 ма кѣѣѣа рѣле мѣ. 8. Кѣѣнт' кѣлѣѣтѣрю де лѣе пѣсѣрѣ
 сѣпра ма, дарѣа чѣла чѣ дѣрѣе аѣ нѣ аѣаѣе а сѣ скѣа? 9. Кѣ
 дарѣа ши шѣа пѣѣи маѣе ꙗ кѣе неѣѣѣѣам, кѣе мѣнѣа
 пѣи-а ма, мѣрѣт-аѣ асѣпра ма пѣаѣѣж. 10. Тѣ дарѣа доамне,
 мнѣаѣи-мѣ ши скѣаѣ-мѣ, ши вѣи пѣѣи лшр. 11. ꙗтрѣаѣѣа
 кѣносѣѣю кѣ вѣсѣшѣи-мѣ, кѣ нѣ сѣ ѣѣѣрѣ пнзмѣшѣа мѣѣе де
 мѣне. 12. Пѣрѣ пре мѣне пѣнтрѣ нерѣѣтѣа спреѣи-ши ши мѣн-
 тѣриш дѣанѣнтѣа тѣ ꙗ вѣѣ. 13. Бѣсѣи-ѣ доамнѣа дѣмнѣсѣаѣа
 лѣи Изрѣа, де ла вѣѣ ши пѣнѣа ла вѣѣ : фѣе . фѣе.

LXXXI.

1682.

(Folio, IV nepag. + 248 + 78 + 12 fol paginate, având cele din urmă paginatura 73—84.)

Γχέργδλη. (Fol. Ib.)

Стіхурі пре гхєргїа Молдовей.

Капъль чел де въжъ л хіаръ вестітѣ,
Гъмнѣсѣ пѣтѣре цѣрѣи несминтѣтѣ.

Прихѣтъ-й де мѣре хѣра ши бѣйкж,
 Кодрнеле'м' пѣшѣне ла пѣмжѣнт жш плѣкж.
 Де пре кѣпѣ съ вѣде бѣжрѣал че-й плѣче,
 К'ар вѣрѣ 'н тоѣтж крамж, съ стѣ цѣра'м пѣче.
 Дмѣна Дѣка вѣдѣ дела хс аре,
 Пѣютѣрю пре стѣммж ши фѣринѣцж тѣре
 Чинстѣта крѣче; ши 'н чѣсѣ де нѣвѣлж,
 П лѣй хс мѣйкж ни де спрѣжнѣклж.

Predoslovie a doua, către cititorii. (Fol. IVb.)

КЪТРОЪ ЧЕТИТОРІ.

КЪТЪРЪ ЮБИТЪЛЪ ЧЕТИТЪРЮ СЪНЪТАТЕ.

[illegible]

миѣ' благочестїиѡрь дѣмнї . шї пре ной ꙗкж нѣ ѡйтѣцѣ
дела свѣтѣ рѣга дѣмнѡрь-вѡастрѣ.

Septemvrie 1. Despre Indiction. (Fol. 1a.*)

Кѡ дѣмнѣѡ ꙗчѣнемъ пролобацелѣ тѣтѣрѡрь свѣцнѡрь.

Лѣна лѣи Септѣврїѣ арѣ ѿ де сѣлѣ . сѣа арѣ вї чѣсѡри . шн
нѡаптѣ арѣ вї чѣсѡри.

Истѣсъ сѣа ꙗчѣн, асте ꙗчѣтѣрѣ Индиктїѡнѣѡи, адекѣ
анѣѡи нѡѡ аѡ тѣнѣрь.

Трѣѡѣ а иѣи къ Индиктїѡнѣѡ ꙗчѣ прѣзнѣѡцѣ бесѣрнѣка лѣи
дѣмнѣѡ дин ѡтрѣжнн лѣрнѣѡ ѡѣнчнѣ . къ ла рѣмѣлѣнн асте
рѣнѣдѣлѣ, дѣнчѣпѣ анѣѡ дин Индиктїѡн . шн Индиктїѡн пре
лѣмѣѡ ѡр сѣ сѣче, порѣнѣж шн арѣтѣтѣрѣж . шн ꙗкж, де
рѣпчѣ, къ нтрѣчѣстѣ сѣ аѡ рѣнтрѣтѣ дѣмнѣѡ нѡстрѡ Іс . Хс . ꙗ
бесѣрнѣка Іоѡдѣнѡрь, шн дѣнѣдѣ-ѣ кѣртѣ Исѣиї прѡрѡкѣѡлѣ, дѣш-
кнѣсѣ шѣѡфѣлѣ ѡѡдѣ ѡрѣ скрїѣсѣ : Дѣхѣ дѣмнѣѡ сѡпра мѣѡ, прнї
карѣлѣ аѡ ѡѡнѣсѣ-мѣж, а ѡннѣ вѣстїи мѣсѣрнѡрь аѡ трнмїѣсѣ-мѣж;
а тѣмѣдѣи чѣн ꙗфрѣжнѣѡ къ ннѣмѣ; а стрнѣд прѣдѣѡѡѡлѡр,
сѡѡѡсѣжѣ, шн ѡрѣнѡлѡр, вѣдѣрѣ; а трнмїѣте пре чѣи зарѡѣнѣѡ
ꙗ сѡѡѡсѣжѣ, а стрнѣд анѣѡ дѣмнѣѡ прнмїѣтѣ . дѣѡчїѡ дѣнѣѡ
кѣртѣ ла сѡѣгѣж шн шѣсѣ де сѣсѣж, къ астѣсъ сѣѡ ꙗпѣѣтѣ
скрнпѣтѣрѣ ачѣста ꙗ ѡѡрѣкнѣѡ вѡастрѣ . кѣнѣѡ сѣ мнрѣ шн
нѣрѡѡѡѡѡѡ де кѣѡннѣтелѣ чѣ ѡшїѡ дин прѣ свнѣтѣ рѡѡѣѡлѣ свѣ-
цїи сѣлѣ.

Noemvrie 6. Părintele Luca. (Fol. 110b.)

Ноѣврїѣ с.

ꙗтрѣчѣстѡшѣ сѣж помѣнїрѣ прѣкѣѡѡѡѡѡѡлѣ прѣрннѣтелѣ нѡстрѡ
Лѣкѣ.

Ичѣста фѣрнчїѣѡлѣ Лѣкѣ трѣгѣнѣѡсѣж дин чѣтѣтѣ Та-
врѡмѣнїѣ, дин ꙗѡра Снѣѣлїѣи, ꙗн тѣнѣрѣж вѣрѣстѣ де нї ѡи,
пѣрѡрѣ сѣ зѣѡѣкїѡ ла свнѣта бесѣрнѣж, шн аскѣѡтѣ свнѣтелѣ
чнѣтѣнїи шн ꙗнѣѣѣѣтѣрнѣѡ лѣи дѣмнѣѡ, аѡсѣнѣдѣ-лѣ шн фѣ-
кѣнѣдѣ-лѣ . шн кѣнѣѡ вѣрѣж прѣрннѣѣи сѣ-лѣ ꙗнѡѡрѣ, ѣѡ сѣ
скѣѡж нѡаптѣ, шн сѣ дѣсѣ ла лѡкѣ нѣꙗмѣѡѡтѣ шн нѣкѣлѣ-

*) cf. 1675, mai sus pag. 221.

каѣт', де лѣкѣи кѣ хѣрнѣ . ши м̃ де сѣлѣ рмплѣ немѣнкѣтъ ; с'аѣ сподобѣт' а вѣдѣ свѣтѣлѣ рнцѣрь ши а фѣи сокотѣтъ . ши мѣрсѣ лѣ w свѣтѣ мѣнѣстѣре де сѣ кѣлѣгѣрь . ши кѣ май ѣспрѣ петрѣчѣре сѣ сѣпѣсѣ , а трѣа ш'а пѣтра сѣ гѣстѣндѣ пѣйне кѣ апѣ , ши трѣпѣлѣ нѣче лѣкѣ wднхннѣ . ши ашѣ петрѣкѣндѣ нѣ лѣнѣ , сѣ скѣлѣ кѣ оуѣ кѣлѣгѣрѣашѣ , ши мѣрсѣ рн мѣнтѣлѣ Ѣтнѣй , хрѣннѣндѣ-сѣ кѣ вѣрѣлѣне лѣ сѣ фѣчѣ аколѣ . ши пѣнтрѣ невѣа трѣпѣлѣн дѣрмѣлѣ пѣцѣнтѣлѣ , кѣлѣкѣндѣ-сѣ нѣмай рнтр'о кѣмѣшѣ , ши дѣскѣлѣ . ши-ѣ ерѣ хотѣрѣлѣ ши дѣрѣптѣрюлѣ , де нѣ ешѣлѣ днѣ кнѣлѣ пѣнѣ нѣ четѣлѣ пѣлѣтѣрѣа тѣатѣ . [margin. ши дѣчѣлѣ дѣрѣптѣрюлѣ лѣн трѣтѣн чѣсѣ] ши дѣчѣлѣ чѣ май рѣмѣнѣ де сѣ , лѣкрѣ пѣнѣ лѣ ал шѣсѣ чѣсѣ , ши дѣчѣлѣ сѣ грнѣлѣ де пѣцѣнѣ гѣстѣре , ши дѣчѣлѣ цѣнѣ оуѣстѣлѣ чѣ лѣлѣ де рѣмѣшнѣцѣ . ши ашѣ невѣнѣндѣ с'аѣ сподобѣтъ де дѣрѣ дѣлѣ дѣмнѣзѣ . ши дѣзлѣгѣ ши тѣлѣкѣлѣ кѣвнѣнтѣ грѣлѣ ши нѣлѣснѣ кѣспрнѣсѣ лѣ прнчѣпѣтъ , атѣтѣ кѣтъ сѣ мнѣрѣ оуѣнѣ де сѣчѣлѣ : де ѣнѣ цѣлѣ кѣртѣ ачѣста нѣрнѣкѣцѣтъ ? дѣчѣлѣ днѣ порѣнѣкѣ де лѣ дѣмнѣзѣ сѣ дѣсѣ лѣ оуѣ лѣкѣ ши стрѣнѣсѣ вѣ кѣлѣгѣрѣашѣ , пѣртѣндѣ-лѣ грнѣлѣ . ши пѣнтрѣ ачѣста прнлѣжѣ мѣрсѣ ши лѣ црнѣградѣ . ши кѣтрѣерѣндѣ лѣкѣннѣцѣлѣ кѣлѣгѣрѣшѣ , ши дѣндѣ-сѣ рн вѣрѣавѣ кѣ пѣрннѣнѣ сѣ нѣтѣ-арѣсѣ де мѣрсѣ пѣнѣ лѣ корнѣнѣ . ши нѣтр'орѣ-кѣрѣ вѣрѣашѣ петрѣкѣндѣ вѣр'о шѣптѣ лѣнѣ , кѣ пѣчѣ аѣ рѣпѣлѣсѣтѣ .

Povestea prorocului Jeremia. (Fol. 105a — 106b. *)

Рнтр'ачѣлѣ сѣлѣ , грѣн дѣмнѣлѣ кѣтрѣ Нѣрѣмѣлѣ сѣкѣндѣ : Нѣрѣмѣлѣ , скѣлѣлѣ де ешѣ днѣ четѣтѣ ши кѣ Нѣрѣхѣ , кѣ ѣтѣ кѣ вой сѣ w стрнѣкѣ , пѣнтрѣ мѣлѣцѣмѣ пѣкѣтелѣрѣ кѣрѣора лѣкѣ-ѣскѣ рнтр'ѣнѣсѣ , кѣ рѣцнѣлѣ вѣастѣре сѣнтѣ кѣ ннѣстѣ слѣпнѣ тѣрѣ ши вѣртѣшѣ рн мнѣжлѣкѣлѣ лѣр ш'а четѣцѣнѣ , ши кѣ оуѣнѣ зѣдѣю де адалѣнтѣ де wнѣкѣнѣюрѣ ; пѣнтр'ачѣлѣ ешнѣ афѣрѣ днѣ-тр'ѣнѣсѣ мѣннѣтѣ пѣнѣ нѣ 'нѣсѣ(н)цѣрѣ Хѣлѣдѣнѣ . ши грѣн Нѣрѣмѣлѣ : рѣгѣ-мѣ дѣмнѣ , дѣ кѣе шѣрѣвѣлѣнѣ тѣлѣ сѣ грѣѣскѣ нѣннѣтѣ скнѣнѣнѣ тѣлѣ . ши-ѣ сѣсѣ дѣмнѣлѣ : грѣѣцнѣ . ннѣ сѣсѣ Нѣрѣмѣлѣ : дѣмнѣ , дѣнѣ четѣтѣ ачѣста рн мѣнѣ Хѣлѣдѣнѣлѣр , ши с'орѣ лѣвѣдѣ кѣ пѣтѣрѣ нѣннѣтѣ скнѣнѣнѣ тѣлѣ ; дѣмнѣ , дѣкѣлѣ вѣа тѣ , май вѣнѣ сѣ сѣ стрнѣчѣ де мѣнѣ скнѣнѣнѣ тѣлѣ , де кѣтѣ де Хѣлѣдѣнѣ .

*) cf. mai sus pag. 147 urm.

ши сѣсѣ дѣмѣжъ : тѣ те скоблѣ де ішь, кѣ еи нѣ с'орѣ лѣдѣ;
 кѣ де нѣ ле вою дѣшкѣде еѣ, еи н'орѣ пѣтѣ лѣтрѣ . пѣсѣ ла Барѣхъ
 де-и спѣне, ши ла ал шѣсе чѣсѣ де нѣпте съ веице ла зидюла
 четѣцѣжн, де-ц' прѣви ши-ц' веда, кѣ де нѣ ле вою дѣшкѣде еѣ,
 еи н'орѣ пѣтѣ лѣтрѣ . ши мѣрсѣ Неремѣа де спѣсѣ лѣн Барѣхъ .
 ши лѣтрѣжнѣ лѣ всѣрнкѣш рѣмѣтѣрѣ вѣшмѣнтѣле, ши-ш' пѣ-
 сѣрѣ цѣрнѣ лѣн кѣпте, ши пѣжнѣсѣрѣ мѣлатѣ . ши съ дѣсѣрѣ
 де шѣрѣ . ши ла ал шѣсе чѣсѣ мѣрсѣрѣ ла зидюрѣ, ши аѣ-
 сѣрѣ трѣмѣнте, ши веиѣрѣ лѣнѣрѣи дѣн' чѣрю кѣ фѣклѣи лѣ-
 мѣнѣте а мѣжнѣ, ши стѣтѣрѣ ла зидюрнѣле четѣцѣжн . ши дѣ-
 клѣи вѣсѣрѣ, пѣжнѣсѣрѣ ши сѣсѣрѣ : акмѣ ведеме адеѣрѣте
 кѣвѣжнтѣла ч'аѣ сѣсѣ дѣмѣжъ . ши рѣгѣрѣ пре лѣнѣрѣ сѣжѣнѣде :
 рѣгѣмѣвѣж, лѣгѣдѣице, нѣ стрнѣкарнѣче четѣтѣ пѣнѣ вѣм' грѣи
 лѣи дѣмѣжъ . атѣнѣе грѣи Неремѣа ши сѣсѣ : рѣгѣ-мѣ дѣмѣ,
 дѣ-мѣ вѣе съ грѣесѣ наинтѣ тѣ . ши сѣсѣ дѣмѣнѣла : грѣице .
 ши сѣсѣ Неремѣа : амѣ дѣмѣе кѣносѣмѣ, кѣ дѣн четѣтѣ пре
 мѣжнѣле пѣзмѣшнѣлѣрѣ еи, ши съ ва дѣче попѣрѣла тѣлѣ лѣн
 Бавнѣлѣнѣ ; дарѣ чѣ вѣм фѣче кѣ свѣтеле вѣсе ? ши сѣсѣ
 дѣмѣжъ : дѣ-ле пѣмѣжнтѣлѣи пре мѣжнѣ, шѣ-и сѣ : асѣбатѣ пѣ-
 мѣнтѣе глѣсѣла зиднѣтѣрѣлѣи тѣлѣ, чѣ тѣлѣ фѣкѣт' пре дѣе, чѣ
 тѣлѣ пѣчѣтѣлѣи' лѣ шѣпте вѣремѣ*) ши дѣпѣ ачѣла жѣ вѣи
 лѣд фѣрѣмѣсѣла та, пѣзѣице вѣсѣле слѣжѣи, пѣнѣ ла вѣрѣ-
 шѣнѣа ювѣнтѣлѣи . ши сѣсѣ Неремѣа : рѣгѣ-мѣ дѣмѣе, чѣ вѣи
 фѣче лѣи Пѣмѣлѣхѣ, Бѣнѣпѣлѣи ? кѣ мѣлатѣ вѣне аѣ фѣкѣтѣ
 шѣрѣлѣи тѣлѣ, кѣ елѣ м'аѣ скѣсѣ дѣн' грѣапа чѣ кѣ тѣнѣж,
 оѣнде мѣ арѣнкѣсѣрѣж ; ши н'аѣ вѣрѣ съ вѣсѣ пѣрѣрѣ четѣцѣжн,
 съ лѣшнѣе, кѣ-и слѣсѣ де фѣре . ши сѣсѣ дѣмѣла кѣтрѣ Неремѣа :
 трнѣмѣте-ла ла вѣа лѣи Пѣрѣппѣ, ши лѣн оѣмѣра мѣнтѣлѣи л'ѣи
 акѣпѣри-л (!) пѣнѣж кѣжнѣ с'лѣнтѣарѣе попѣрѣла дѣла рѣвѣе . шѣрѣ
 тѣ, те дѣ кѣ попѣрѣла тѣлѣ лѣн Бавнѣлѣнѣ, ши пѣтрѣчѣ кѣ дѣжн-
 шѣи, вѣне вѣстѣнѣдѣ-ле пѣнѣ-и вѣи лѣнтѣарѣе ; шѣрѣ пре Барѣхѣ
 съ-л' лѣшѣ ачѣа . атѣнѣе мѣрсѣрѣ лѣн всѣрнкѣ ши лѣарѣ вѣ-
 сѣле всѣрнѣчѣи чѣле де слѣжѣеж, ши ле дѣдѣрѣж, лѣн пѣмѣжнтѣ,
 прѣкѣмѣ лѣлѣ сѣсѣ дѣмѣла . ши кѣжнѣ фѣ дѣмѣнѣцѣж, сѣсѣ
 Неремѣа лѣи Пѣмѣлѣхѣ : а кѣшчѣгѣла фѣюле, ши пѣсѣ ла вѣа
 лѣи Пѣрѣппѣ пре потѣка мѣнтѣлѣи, ши адо смѣкѣне пѣнтѣрѣ
 вѣланѣи попѣрѣлѣи ; кѣ пре тѣне лѣ-и вѣкѣрѣа, ши пре кѣпѣла
 тѣлѣ слѣва лѣр . ши нѣдѣтѣ мѣрсѣж ; ши дѣкла съ дѣсѣ, съ лѣ-
 мѣнѣж сѣа де сѣарѣе . адеж ши пѣтѣрѣа Хал'дѣнѣлѣрѣ сѣсѣж, ши

*) Glossa marginalis: шѣпте етѣ.

’нѣнѣврѣ Нервсалимѣ . шн бѣчинѣ мѣреле рѣерѣ грѣнѣдѣ :
 рнтраци рн четѣте, тѣте пѣтрнле Халдѣнлорѣ, шкѣ вѣ с’аѣ
 дешкѣсь пѣрѣжле . атѣнѣ Неремѣмѣ лѣжѣ кѣнле бесѣрнчѣй, шн
 ешнѣдѣ днн четѣте аѣдрѣж, ле арѣнѣж нннтѣ сѣарелѣн шн
 сѣсѣж : м-ле ачѣста, шн ле пѣзѣще пѣнѣж лѣ сѣѣ (!) кѣнѣ те
 ва рѣреба дѣнѣлѣ дѣ дѣнѣселе; кѣ нѣнѣ нѣ нѣмѣ аѣлѣтѣ хѣр-
 ннѣ сѣ-ле пѣзѣмѣ . дѣнѣ Неремѣмѣ мѣрсѣ рн роѣте кѣ попѣрѣлѣ
 лѣ Евнѣлѣнѣ . шрѣ Еврѣхѣ ешнѣдѣ дннѣ четѣте, рѣрѣ лѣ ѣнѣ
 мѣрмѣжнтѣ, дѣ шесѣ аколѣ . шрѣ Евнѣмелѣхѣ дѣка кѣлѣсѣж смо-
 кѣннѣ, сѣ фѣче зѣдѣѣ, шн’нѣтрѣж сѣптѣ ѣмѣрѣ дѣ копѣчѣ шн
 адѣрмѣ прѣ кошчѣгѣлѣ кѣ смѣкѣнѣле, дѣ дѣрмѣ ѣ дѣ аѣ .
 ачѣста фѣ кѣ порѣнѣка лѣнѣ дѣнѣсѣлѣ пѣнѣтрѣ кѣвѣжнтѣ че аѣ
 сѣсѣж кѣтрѣ Неремѣмѣ, кѣ еѣ жл вѣнѣ акѣперѣ . шрѣ дѣка с’аѣ
 днѣпѣтѣтѣ, сѣсѣж : дѣлѣ амѣ адѣрмѣнтѣ шн пѣнѣцѣтел (!. пѣ-
 цѣнтѣл) пѣнѣтрѣчѣлѣ мнѣнѣ рѣлѣ лѣ кѣлѣ, кѣ нѣ м’амѣ сѣтрѣратѣ
 дѣ сѣмнѣ . шн десѣкѣперѣнѣдѣ сѣмѣкѣннѣле (!) кѣрѣ лѣпѣтелѣ дннѣ-
 трѣжнѣсѣ прѣасѣпѣте, ка дѣнѣѣврѣ кѣлѣсѣ, шн сѣсѣж : ашѣ мѣнѣ дѣрмѣ
 пѣцѣнѣлѣ, че мѣнѣ сѣсѣж сѣ сѣргѣсѣкѣ, шн дѣ м’ѣнѣ зѣѣѣнѣ с’а
 сѣтрѣнѣ, кѣ аѣ доарѣж нѣнѣ зѣдѣѣ шн трѣдѣтѣ ’нѣ тѣте сѣжле;
 че сѣ мѣргѣ мѣнѣ тѣре ш’ѣнѣ дѣрмѣ акѣсѣ . шн лѣрѣнѣдѣ кош-
 чѣгѣлѣ кѣ смѣкѣннѣле, пѣрѣчѣсѣж лѣ Нервсалимѣ; шн аѣекѣж нѣ кѣ-
 нѣцѣлѣ ннѣче четѣтѣлѣ, ннѣче кѣселе, ннѣче а сѣ кѣсѣж, ннѣче прѣ ннѣ-
 мѣрѣ кѣносѣкѣтѣ нѣ вѣдѣлѣ, рѣдѣ шн прѣлѣтннѣ шн попѣрѣлѣнѣ
 шнѣцѣ, прѣ ннѣмѣ . шн сѣсѣж : елѣсѣнтѣ дѣнѣсѣлѣ, еѣнѣгѣнѣре м’аѣ
 лѣвѣнтѣ асѣтѣсѣ; нѣнѣ ачѣста четѣтѣлѣ, м’амѣ рѣтѣчѣнтѣ кѣ нѣ
 м’амѣ сѣтрѣратѣ дѣ сѣмнѣ . шн ешнѣдѣ аѣдрѣж дннѣ четѣте ѣ
 сѣкотн прѣ фѣпѣтѣрѣж шн прѣ сѣлѣмнѣ шн сѣсѣж : дннѣсѣж ачѣста-нѣ
 четѣтѣлѣ, аѣ рѣтѣчѣнтѣ-м’амѣ? шн шрѣшѣ рнѣтрѣжнѣдѣ, черѣжѣ шн
 нѣаѣфѣлѣж прѣ ннѣмѣ кѣносѣкѣтѣ . шн шрѣшѣ сѣсѣж : елѣсѣнтѣ дѣнѣсѣлѣ,
 мѣре еѣнѣгѣнѣре м’аѣ лѣвѣнтѣ . шн шрѣшѣ ешнѣ аѣдрѣж, шесѣ мѣхѣ-
 ннѣтѣ, ннѣпѣнѣдѣ че ва фѣче, шн пѣсѣж ѣѣсѣ кѣшннѣца кѣ смѣкѣ-
 ннѣ шн сѣсѣж : аѣчѣлѣ вѣнѣ сѣ шесѣ пѣнѣтѣ кѣнѣдѣ дѣнѣсѣлѣ ва
 рѣдѣнкѣ дѣ прѣ мнѣнѣ еѣнѣгѣнѣчѣнѣлѣ . шн ашѣлѣ шесѣжнѣдѣ, аѣекѣж
 еннѣнѣ оѣнѣ мѣшнѣгѣлѣ еѣтрѣжнѣ дннѣ цѣрннѣж, шн сѣ сѣѣлѣж дѣнѣ
 сѣсѣж : оѣнѣкѣлѣ, сѣпѣнѣ-мѣ чнѣнѣнѣ четѣтѣлѣ ачѣста? еѣтрѣжнѣлѣ сѣ-
 сѣж : Нервсалимѣлѣ асѣте, фѣюлѣ . шн сѣсѣж Евнѣмелѣхѣ : оѣнѣдѣ асѣте
 Неремѣмѣ прѣлѣтѣлѣ лѣнѣ дѣнѣсѣлѣ, шн Еврѣхѣ чѣтѣѣцѣлѣ, шн тѣтѣ
 попѣрѣлѣ чѣтѣѣцѣж, кѣ нѣнѣ аѣлѣ? шн сѣсѣж еѣтрѣжнѣлѣ : дѣрѣ
 тѣ нѣ еѣцѣ дннѣтрѣчѣсѣтѣ шрѣшѣ? дѣрѣ асѣтѣсѣ цѣнѣ аѣѣсѣ аѣннѣте
 дѣ Неремѣмѣ дѣ-лѣ рнѣтрѣѣтѣ? кѣ Неремѣмѣ дѣ ѣ дѣ аѣ дѣсѣ рн Евнѣ-
 лѣнѣ кѣ попѣрѣлѣ тѣтѣ, кѣ сѣжнтѣ роѣнѣцѣ дѣ Навѣхѣдонѣсѣорѣ

Ноевріе кѧ

Ший аша съ даде сѣнгърь свѣѣла съ пре мѣарте . шрь
трѣвѣній нѣапѣ дѣка-л' лѣарж де нѣ шѣа нѣме, съ мирѣарж
де некойница лѣй, ши де помитѣка (!) а де пѣртѣалъ чѣл' чинстѣш'
а кѣвѣнтѣлѣй ший ѡменѣй . ший дѣка-л' дѣсѣрж ши сосѣрж
ла лѣкѣл' чѣл' де мѣарте оѣнде съ кѣлѣж вѣколѣн', ла кѣре
лѣкѣ ш'ѣш' шѣрѣшѣиѣ майнаѣнте ший свѣнтѣ Марко мѣнѣнѣла,

съ рѣгъ савжитѣриларь де-л' лѣсаръ, пѣнъ ла мормѣнтѣл' свѣтлѣй апѣстола, съ-ш' ѿ ертѣчюне, сѣкжидѣ-й съ пѣзаскъ съ нѣ принсѣ вѣсте крициниѣ. Шѣ дѣка мѣрсе ла мормѣнтѣ сърѣтѣ мормѣнтѣлѣ шѣ кѣ оуиѣй вѣс жѣ грѣи кѣ оумилѣнѣ: пѣринѣ, свѣте вѣглѣсте а деспѣнтѣрюлѣй хс. шѣ мѣртѣри пѣтимиларь лѣй. пре тѣне тѣс мѣнѣтѣ хс. рѣнтѣн архѣерѣй шѣ пѣстѣрю ачѣпѣй четѣцѣ, рѣнтѣс кѣрѣ ай стрѣгѣт' кѣвѣнтѣлѣ крѣдинѣй, шѣ ай пѣннѣтѣ апѣстолаѣце сѣвѣеа тѣ, шѣ ай лѣѣтѣ рѣн симѣрѣа невоинѣеларь тѣле, мѣннѣаскъ кѣнѣнѣ. шѣрѣн сѣвѣнѣлѣ тѣс стѣтѣ дѣдѣохѣ, фѣринѣтѣлѣ пѣнѣанѣсѣ, дѣчѣа мѣилѣ. шѣ Димѣтрѣе. шѣ Дѣонѣсѣе. шѣ Маѣѣим'. шѣ Ираклѣсѣ. шѣ фѣринѣтѣлѣ Ѧвѣнд кѣрѣле м'ѣл крѣскѣт'. шѣ дѣчѣа мѣн с'ѣс рѣкрѣсѣт' шѣ мѣе дѣелѣ деспѣнтѣрюлѣ хс, свѣта ачѣста вѣсарѣнкѣ, дѣм' стѣтѣтѣ дѣлѣдѣхѣ, сѣвѣаи кѣ нѣ-сѣ хѣрѣникѣ. Шѣ динѣтр'ачѣла чѣсѣ ам' рѣсѣтѣтѣ съ вѣс пѣхѣрѣлѣ свѣциѣй сѣлѣ, сѣ-й фѣс пѣртѣникѣ мѣрѣцѣй, сѣ-м' фѣрѣшѣск' кѣла дрѣмѣлѣнѣ кѣ мѣчениѣе; дѣн пѣринѣ свѣте, рѣагѣ-те пѣнтѣс мѣне, сѣ шѣрѣшѣскѣ шѣ вѣ ачѣстѣ алѣргѣтѣрѣ дѣ нешѣинѣцѣ, кѣ инѣмѣ не'н'дѣиѣтѣж; кѣ акмѣ мѣ дѣкѣ съ вѣс пѣхѣрѣлѣ мѣрѣцѣй дѣмѣлѣй хс. шѣ дѣс рѣтр'акѣперѣмѣнтѣлѣ тѣс тѣрма ачѣста чѣ мѣи дѣтѣ динѣтѣй. шѣ мѣ рѣгѣ свѣциѣй тѣле, сѣ шѣ пѣзѣшѣ фѣрѣ пѣгѣвѣ, кѣ рѣѣилѣ тѣле лѣ дѣмѣнѣсѣ. Шѣ дѣка шѣрѣшѣй рѣга съ сѣвѣлѣ дѣелѣ мормѣнтѣ, шѣ нѣлѣцѣндѣ мѣнѣлѣ кѣтрѣ чѣрю сѣсѣ ашѣ: деспѣнтѣрюлѣ ис. хс, фѣюлѣ сѣнѣгѣрѣ нѣскѣтѣ а не-мѣрѣнтѣрюлѣй шѣ не'н'чѣпѣтѣлѣй пѣринѣ, асѣлѣтѣ-мѣ пре ѣнѣ пѣкѣтѣсѣ, шѣ нетрѣвѣникѣ шѣрѣвѣлѣ тѣс, пѣтѣлѣлѣцѣа шѣрѣа ачѣста кѣрѣ рѣмѣлѣлѣцѣе вѣсарѣнка тѣ чѣ свѣнтѣ, премаѣнѣлѣцѣе фѣшѣртѣна шѣ хѣбѣвѣра рѣ лѣннѣцѣе лѣмпѣе шѣ дѣлѣе, шѣ съ фѣе сѣнѣцѣе мѣсѣ пѣчатѣе шѣ шѣрѣшѣе гѣлѣнѣй юѣнѣтѣй тѣле тѣрѣме. кѣ вѣсѣнтѣе нѣцѣ рѣ вѣчѣ. аминѣ.

Шѣ рѣтр'ачѣлашѣ чѣсѣ съ рѣгѣ шѣ шѣ фѣнѣчѣарѣ чѣ лѣкѣлѣ апроѣпѣ дѣ мѣчѣнѣа апѣстѣлѣлѣй. шѣ кѣмѣ ш'ѣс фѣрѣшѣтѣ по-лѣнѣѣинѣца, асѣсѣ гѣлѣсѣ динѣ чѣрю сѣкжѣндѣ: Пѣтрѣ, рѣчѣпѣтѣрѣ апѣстѣлѣларѣ, шѣ Пѣтрѣ шѣрѣшѣе мѣннѣчѣларѣ. кѣрѣ лѣкрѣ с'ѣс рѣлѣѣтѣ аѣтѣнѣе; кѣ прѣсте пѣцѣжѣ крѣме стѣтѣ рѣпѣрѣт' мѣ-рѣле Кѣвѣстанѣтинѣ, шѣ съ пѣтѣлѣнѣрѣ гѣнѣлѣчѣи вѣсарѣнѣи.

Шѣ дѣка-шѣ шѣрѣшѣй рѣга свѣтѣлѣ, сърѣтѣ мормѣнтѣлѣ апѣстѣлѣлѣй, шѣ архѣерѣларѣ чѣ ерѣ акѣлѣ рѣн цинѣтерѣимѣ, рѣгрѣпѣлѣцѣ. шѣ ашѣ с'ѣс рѣтѣрѣсѣ кѣтрѣ трѣвѣнѣ кѣ рѣфлѣорѣнтѣж фѣлѣцѣ шѣ стрѣлѣмѣнѣатѣ шѣ вѣсѣлѣ, кѣ лѣмѣинѣж фѣлѣцѣерѣндѣ, нешѣвѣстѣтѣ; кѣтѣ съ мѣрѣарѣ шѣ съ спѣмѣжѣнтѣарѣ сѣвѣжитѣрѣиѣ.

*) Glosă marginală: μεμνήσθαι.

ска̀внѣа' свѣтлѣи ѡл'тѣрю, че съ кѣмъ Гѣн'ѡрѡнѡн, ска̀внѣа' чѣлѣ вѣдѣнческѣ чѣ-и дѡпѣ свѣтлѣ прѣстѡлѣ, ѡуи'де шѣде ар-хѣреѣа' кѡ вѣдѣнчѣи ѡ свѣтлѣ ѡл'тѣрю кѡндѣ слѡжѣскѣ. Шѣи дѣка-л' вѣсѣрѣ съ мѡнѣгѣѣрѣ, кѡ пѣнѣ ердѣ вѣи нѣче дѡнѣ ѡарѣ нѡ л'ѡв вѣсѣтѣ ѡ ска̀внѣ съ шѣсѣ, че нѡмай прѣ стѣ-пина ска̀внѣа'и; шѣи де мѡлѣи ѡрѣ кѣртѣа' кѣросѣа' а чѣ нѡ съ сѡе ѡ ска̀внѣ съ шѣсѣ кѡмѡ-и ѡбѣчѡа'и. Шѣи дѡнѣ ѡарѣ л'ѡнѣрѣѣрѣ кѡндѣ ердѣ вѣи а чѣ нѡ бѣгѣ сѣмѣ чѣн'стѣ вѣд-чѣскѣ, ѡмѣрѣкѣтѣ фѣнѣа'и ѡ подѡбѣеа' патрѣарѣиѣи шѣи шѣде ѡуе? Иѣрѣ свѣиѣа' сѣ л'ѣв рѣспѣнѣ: нѡ мѣ сѣлѣрѣиѣ фрѣцѣлѡрѣ, съ мѣ сѡѡ съ шѣсѣ ѡ свѣтлѣ ска̀внѣа'и Гѣн'ѡрѡнѣа'и, кѡ фрѣкѣи шѣи кѡтрѣмѡрѣ кѡпрѣнѣе сѣлѣа'и мѣѡ кѡндѣ мѣ апро-пѣсѣ лѣ свѣтлѣ ска̀внѣ; кѡ вѣсѣ ѡ стрѣлѣмѣнѣа'и шѣи дѡнѣ-сѣѣскѣ пѣтѣрѣи шѣсѣа'и ѡ свѣтлѣ ска̀внѣ; шѣи ѡ де кѡ фрѣкѣи шѣи кѡ вѣкѣрѣи мѣ мѣнѣнѣсѣ, нѣцѣнѣа'и чѣ ѡѡѣ фѣа'и; шѣи пѣнѣрѣа'чѣа'и шѣсѣ ѡуе прѣ подѣнѣѣи, шѣи кѡ фрѣкѣи фѣрѣ де сѣмѣ. Чѣиѣ фрѣцѣлѡрѣ кѡ вѣа'и сѣсѣи шѣи съ нѡ вѣ мѣх-нѣиѣи шѣи пѡпѡрѣа'и съ нѡ сѣ мѣхѣнѣскѣи шѣи съ мѣ ѡсѣн-дѣскѣ. Иѣкѣ вѣа'и сѣсѣвѣ вѣиа, шѣи мѣ рѡгѣ, кѡндѣ мѣиѣи маи вѣдѣа'и фѣкѣа'и ашѣа'и съ нѡ мѣ сѡпѣрѣа'и, чѣ маи вѣртѡсѣ сѣмѣѣа'и пѡпѡрѣиѣи съ нѡ сѣ мѣхѣнѣскѣи. Дѣиѣ пѣнѣрѣа'чѣа'и сѡнѣрѣи свѣтѣа'и мѡцѣиѣи ѡ свѣтлѣ ска̀внѣ а Гѣн'ѡрѡнѣа'и, сѣ-л' вѣсѣ съ лѣ пѣа'и вѣиѣ, де вѣрѣа'и чѣ пѣнѣ ердѣ вѣи н'ѡв шѣсѣт'. Шѣи аѣвѣсѣрѣи ѡскопѣи прѣ Иѣиалѣи шѣи пѣсѣрѣи ѡмѡфѡрѣа'и свѣтлѣи шѣи-л ѣнѣротѣнѣиѣи патрѣарѣи, де лѣнѣгѣи свѣтлѣ, прѣкѣмѣи сѣн-гѣрѣи мѣрѣа'и Пѣтрѣи аѡ ѡмѣѣа'и пѣнѣ ердѣ вѣи. Дѣиѣи мѣрѣи кѡ тѡтѣ сѣѡрѣа'и де л'ѡв пѣрѡдѣиѣи кѡ мѣрѣи чѣн'стѣи шѣи л'ѡв ѡмѣѣа'и кѡ мѣрѣиѣи сѣмѣи шѣи кѡ фѣиѣи кѡмѣ съ кѣде, шѣи л'ѡв астрѣкѣтѣи ѡ мѡрмѣнѣи, чѣи шѣа'и гѣтѣа'и, лѣ кѣрѣа'и мѡлѣи мѣнѣиѣи дѡнѣсѣиѣи съ фѣа'иѣи шѣи съ фѣа'и ѡнѣрѣи сѣа'иа'и ѡиѣи ѣс. дѡнѣсѣа'иѣи ѡѡтрѣи.

LXXXII.

1683.

Ѳпóстолѡдѡ' кѡ дѡмнезѡ свѡнтѡдѡ ꙗ скаѡнѡдѡ
Митрополѡй Бѡкѡрѡѡѡлор, тѡпѡринѡдѡ-сѡ лѡ анѡдѡ де
лѡ спѡсѡнѡ лѡмѡй . ахпг.

(Folio, V nepag. + 199 fol paginate.)

Predoslovie. (Fol. IIa — IIIb.)

Ѳв Шерѡнѡ Катакозѡно Бѡсѡрав Бѡсѡдѡ . ѡжѡ мѡстѡ
гпѡрѡ землѡ Оутрѡвлѡхѡйскѡн . Тоѡ чѡй че сѡ вѡр ꙗтѡмплѡ
а четѡй, ꙗтрѡ дѡмѡдѡ сѡ сѡ бѡкѡре.

Дѡн пѡтрѡ ачѡстѡ стѡхѡн сѡ фѡкѡтѡ вѡзѡта ачѡста
лѡме : дѡн фѡк, дѡн аѡр, дѡн апѡ, дѡн пѡмѡнтѡ; дѡн пѡтрѡ
ѡр(ѡ)ш' матѡрѡн асѡмене стѡхѡнлорѡ сѡ фѡче шѡ лѡмѡ чѡ
мѡкѡ, ѡмѡдѡ : дѡн сѡнѡе, дѡн фѡлѡмѡ, дѡн хѡаре пѡлѡвѡнѡ,
шѡ нѡгрѡ; дѡн пѡтрѡ шѡ кѡвѡнтѡтѡрѡдѡ сѡфѡет' ал ѡмѡдѡй
сѡ вѡде а фѡ : дѡн мѡнтѡ, дѡн кѡпѡдѡлѡ, дѡн кѡвѡнтѡ, шѡ
дѡн фѡнтѡсѡе; пѡтрѡ кѡрѡн сѡ вѡдѡ а фѡ шѡ ꙗтрѡ тѡста-
ментѡдѡ вѡкѡ : лѡѡлѡ, нѡтѡрѡнлѡ, фѡлѡсѡфѡа, шѡ прѡрѡчѡнлѡ . . .
асѡмене ачѡстѡрѡ сѡ ꙗпартѡ шѡ кѡрѡцѡлѡ нѡдѡдѡ тѡстамѡнтѡ .
. ачѡстѡ дѡрѡ дѡспѡрѡцѡе ꙗ пѡтрѡ пѡрѡн а нѡдѡдѡ тѡста-
мѡнтѡ, фѡѡште кѡре пѡрте нѡдѡ аѡтѡ ѡснѡѡрѡ кѡпетѡлѡрѡ дѡпѡ
рѡндѡдѡлѡ грѡчѡскѡдѡй тѡпѡнѡ, че ѡрѡ рѡсѡпѡнт' шѡ амѡстѡкѡтѡ
шѡ кѡ нѡвѡе а гѡсѡн а фѡѡште кѡрѡлѡ зѡ кѡпѡ, че ѡрѡ сѡ-лѡ
чѡтѡѡскѡ; фѡѡнѡдѡ фѡѡрте кѡ нѡвѡе чѡнтѡтѡрѡнлорѡ . де вѡѡме
че, чѡй че ꙗтѡй аѡ тѡлкѡнѡтѡ дѡмнезѡдѡска скрѡптѡрѡ чѡ нѡдѡ,
дѡпѡ ѡлѡнѡѡ спре а нѡѡстрѡ ꙗцѡлѡѡѡе, нѡдѡ сѡкѡтѡнт' ꙗпре-
ѡнѡ кѡ тѡлкѡнѡрѡ, сѡ пѡзѡѡскѡ шѡ ѡрѡндѡдѡлѡ ѡлѡнѡскѡдѡй
тѡпѡнѡ . ачѡста вѡзѡнѡдѡ нѡн, кѡрѡй дѡн мѡлѡ лѡй дѡмнезѡдѡ,
шѡ дѡла дѡмнезѡдѡ дѡнѡдѡнѡ-сѡ ꙗ мѡнѡ дѡмнѡ шѡ стѡпѡ-
нѡрѡ цѡрѡй Рѡмѡнѡнѡнѡ, шѡ ѡѡрѡмѡнѡдѡ стрѡмѡшѡлорѡ нѡѡѡнѡ;
дѡспре тѡтѡ, мѡрѡнлорѡ Кантѡкѡзѡнѡнѡнѡ, кѡрѡй кѡ мѡре фѡѡчѡре
де ѡѡне сѡдѡ арѡтѡт' нѡмѡдѡй крѡцѡнѡнѡскѡ; дѡспре мѡмѡ чѡлѡрѡ,
че мѡрѡ шѡ вѡкѡ сѡ поменѡскѡ Бѡсарѡѡѡнѡ; кѡрѡн шѡ ачѡлѡ
ꙗтрѡ алѡ лѡрѡ вѡѡмнѡ, мѡлѡтѡ нѡвѡнѡнѡдѡ аѡ арѡтѡтѡ спре
чѡлѡ кѡсѡрѡчѡнѡнѡ, шѡ спре алѡлѡте, кѡтѡ сѡ аѡѡкѡ спре дѡмнезѡ-
дѡска крѡдѡнѡнѡ, шѡ спре фѡлѡсѡдѡ лѡкѡнтѡрѡнлорѡ крѡцѡнѡнѡ аѡ
лѡкѡдѡй; мѡкѡрѡ кѡ нѡ асѡмене пѡтѡрѡн ачѡлѡрѡ фѡнѡдѡ нѡѡ,

[illegible]

Faptele Apostolilor, cap. I, v. 1—8. (Fol. 1a—1b.)

Дні фаптеле апстолншрь чтеніе . глава а . зачало а .

[illegible]

Cartea I către Corinteni, cap. X, v. 12—22. (Fol. 53a—53b.)

Кътръ Коринтѣни а кърцій сѣнтѣлѣи апѣстола Пáвеля чтѣніе.
кап . і . зач . рме.

12. Фрациларь, кѣи съ пáре къ стѣ, съ каѣте съ нѣ казѣ.
13. къ испитирѣ пре вѣи нѣ в'аѣ ажѣнсь фѣрѣ нѣмай ѡмѣнѣскѣ;
ѡрѣ крединчѣскѣ (ѡсте) дѣмнезѣѣ, кáреле нѣ ва лѣса пре вѣи а
вѣ испити, май мѣлѣ де кáре нѣ пѣтец; чѣ ãпревнѣ къ испита
ва фáче ши нзеѣнда, ка съ пѣтец вѣи рѣвѣд. 14. дрептѣ ачѣка
дрáцїи мѣи, фѣци де слѣжеа ндолиларь. 15. ка ãцеапицларь
грѣскѣ . жѣдекаци вон чѣ грѣскѣ еѣ. 16. потирѣлѣ бѣгословѣни
кáреле бѣгословим, аѣ нѣ ãпревнáрѣ сѣнциелѣи лѣи хс? пѣипѣ
кáрѣ фѣрѣнѣмѣ, аѣ нѣ ѡсте ãпревнáрѣ трѣпѣлѣи лѣи хс? 17. къ
ѡ пѣйне, оуѣ трѣпѣ мѣлѣи сѣнтѣмѣ, къ тѣи дѣнтрѣ пѣйне
не ãпѣртѣшиѣм. 18. ведец пре ãсрѣ дѣпѣ трѣпѣ . аѣ нѣ чѣа чѣ
мѣнѣнкѣ жѣртѣле сѣнтѣ пѣрташ ѡлѣáрюлѣи? 19. чѣ дáрѣ вон
зѣче : къ ндолаѣ ѡсте ѡáре чѣ, аѣ чѣе жѣртѣ ндолаѣи ѡсте
чѣ вѣ? 20. чѣ къч чѣле жѣртѣскѣ лиѣменѣ, дрáциларь жѣрт-
фѣскѣ, ѡрѣ нѣ лѣи дѣмнезѣѣ; ѡрѣ нѣ вѣи пре вон съ фѣи.
дрáциларь пѣрташ. 21. нѣ пѣтец вѣ пѣхáрѣлѣ дѣмнѣлѣи ши пѣ-
хáрѣлѣ дрáциларь; нѣ пѣтец мѣсѣи дѣмнѣлѣи пѣрташ съ фѣи,
ши мѣсѣи дрáциларь. 22. аѣ ãвѣнта-вѣмѣ пре дѣмнѣлѣ спре мѣнѣ?
аѣ май тáри де елѣ сѣнтѣмѣ?

Cartea I către Thesaloniceni, cap. I, v. 6—10. (Fol. 93b.)

Кътръ Гѣлѣнѣни а кърцій сѣнтѣлѣи апѣстола Пáвеля чтѣніе.
кап . а . зач . сѣг.

6. Фрациларь! оуѣмѣторѣи нѣлѣи аци фѣѣстѣ ши дѣмнѣлѣи,
пѣйминдѣ кѣвѣнтѣлѣ ãтрѣ скѣрѣѣ мѣлѣѣ, кѣ вѣкѣрѣи дѣхѣлѣи
сѣнтѣ. 7. атѣтѣ, кът ац фѣстѣ вѣи кѣп тѣтѣрѣр чѣлѣр чѣ кредѣ
ã Макидѣнѣи, ши ãхáѣи. 8. къ дѣла вѣи съ скорѣи кѣвѣнтѣлѣ
дѣмнѣлѣи, нѣ нѣмáи ã Макидѣнѣи ши ãхáѣи, чѣ ши ã тѣтѣ
лѣкѣл кредѣнѣица коастрѣ, кáре ã кътрѣ дѣмнезѣѣ с'аѣ рѣшкѣ-
рат, ãкът нѣ трѣвѣлѣ съ грѣим нѣи чѣвѣ. 9. къ еи пѣнтрѣи нѣи
вѣстѣскѣ, чѣ ãтрáре лѣи лѣвѣт кътрѣ вѣи, ши кѣм в'ац ãтрѣскѣ
кътрѣ дѣмнезѣѣ де ла ãдоли, а слѣжѣи лѣи дѣмнезѣѣ чѣлѣи вѣи
ши адеѣвѣрáт. 10. ши а ацѣптѣ пре фѣюлѣ лѣи дѣи черѣоре, пре кá-
реле л'аѣ скѣлѣтѣ дѣи мѣрѣи, пре ãс . кáре не нзеѣвѣѣце пре нѣи
дѣи мѣнѣи чѣ вѣнтрáре.

Cartea cǎtrǎ Ovrei, cap. I, v. 10 — II, v. 3. (Fol. 139b—140a.)

Кѣтрѣ вѣрѣи а кѣрѣи сѣнтѣлѣи апѣтѣлѣ Пáвель чтеніе .

кап . а зѣч . тѣ .

10. Динчепѣт' тѣ дмне, пѣмѣнтѣл л'аи оүрзѣт', ши лѣкрѣ-
рѣле мѣйнелор тѣле сѣнтѣ чѣрюрле. 11. ачѣлѣ вѣр перѣи, шрѣ тѣ
рѣмѣи, ши тѣвѣте ка хѣйна сѣ вѣр рѣвѣи. 12. ши ка вѣшмѣн-
тѣлѣ ле вѣи рѣфѣшѣрѣ, ши сѣ вѣр скимѣл; шрѣ тѣ тѣтѣ
ачѣла еци, ши анѣи тѣи нѣ вѣр скѣдѣ. 13. ши кѣрѣл динѣтрѣ
рѣцери аѣ зѣсѣ вѣрѣ-кѣндѣ: шѣзи дѣ а дрѣкѣта мѣ, пѣнтѣ кѣндѣ
кою пѣне вѣрѣжмѣшѣи тѣи ацѣрнѣтѣ пнчѣдрѣлѣворѣ тѣле. 14. аѣ нѣ
тѣцѣ сѣнтѣ дѣхѣри слѣжитѣдрѣ, тримѣш рѣтрѣ слѣжѣтѣ пѣнѣтрѣ
чѣи чѣ вѣр сѣ моцѣнѣскѣ мѣнтѣнѣрѣ? [Кап . к.] 1. Пѣнѣтрѣ ачѣста
мѣи мѣлѣтѣ сѣ кѣдѣ нѣош, а аскѣлѣтѣ чѣлѣвор чѣ сѣ аѣдѣ, ка нѣ
вѣрѣ-кѣмѣ сѣ кѣдѣмѣ. 2. кѣ дѣ вѣрѣмѣ чѣ фѣ аѣвѣрѣлѣтѣ кѣвѣн-
тѣлѣ кѣрѣле е грѣитѣ пнѣи рѣцери; ши тоатѣ кѣл'карѣ, ши
неаскѣлѣдрѣ, аѣ лѣлѣтѣ днрѣпѣтѣ дѣрѣ дѣ плѣтѣ. 3. нѣи кѣм
вѣшмѣ скѣпѣ негрѣжѣндѣ дѣ атѣлѣта мѣнтѣнѣрѣ? кѣрѣ лѣрѣндѣ
рѣчѣпѣт а сѣ вѣстѣи, дѣ лѣ дмнѣл, пнѣи чѣи чѣ аѣ аѣзѣитѣ, рѣтрѣ
нѣи с'аѣ аѣвѣрѣлѣтѣ.

LXXXIII.

1683.

Париміилѣ прѣстѣ анѣ . типѣрѣте кѣ послѣшѣнѣи
смерѣнтѣлѣи Досоѣи мнѣрополнѣтѣл влѣт зрѣл.

(4° VII перѣг. + 38 + 139 fol. + 56 pag. După pag. 38 și după 139 începe
paginatură nouă.)

Joel, cap. II, v. 12—26. (Fol. 5a—5b.)

Дни прѣрѣчѣи лѣи Іѣнѣл чтѣнѣи.

12. Пѣчѣстѣ сѣжѣ дмнѣлѣ: рѣнтѣрѣчѣцѣ-вѣ спрѣ мнѣи дни тоѣ-
тѣж нѣнемѣж вѣоастрѣж, кѣ пѣстѣ, ши кѣ плѣжнѣсѣ, ши кѣ вѣлѣчѣтѣ .
13. ши вѣ рѣмѣпѣцѣ ннѣмнѣлѣ вѣоастрѣ, шрѣ нѣ хѣйнѣлѣ вѣоастрѣ, ши
вѣ рѣтѣорѣчѣцѣ кѣтрѣ дмнѣл дмнѣсѣлѣлѣ вѣострѣ . кѣ мнѣло-
стѣивѣ ши нѣдрѣлѣтѣ лѣстѣ; лѣнѣг' рѣбѣдѣтѣбрѣлѣ, ши мѣлѣт' мнѣло-
стѣивѣ ши кѣлѣцѣ дѣ рѣлѣтѣцѣжѣлѣ шѣлѣмнѣнѣлѣворѣ. 14. чѣнѣи цѣиѣ, кѣжнѣдѣи вѣн-
тоарѣчѣ ши нѣи вѣ кѣи, ши вѣ лѣсѣлѣ влѣсѣнѣиѣ дѣпѣлѣ сѣнѣ, жрѣлѣтѣвѣж

ши пѡсѣ дѣмнѡи дѣтѣмъ вѡстрѡ. 15. вѣчинѡца кѡ вѣчинѡи .рн сѡи, свѣщѣцѣ пѡстѣ, стрѣгѡцѣ слѡжеж, адѣицѣ нѣрѡдѣлѣ. 16. свѣщѣцѣ вѣсѣрѣжж, лѡдѣцѣ вѣтрѣжж, адѣицѣ прѣвѣчѣи чѣ сѣг ла цѣцѣ, мѣж мѣрѣ дѣи кѣмѡра сѡ, ши мѣрѣ дѣи кѣмѡра мѣрѣи еи. 17. .ртрѣ стѣпѣи ши нѣтрѣ вѡтѡрю сѣ пѡжѣж прѣвѣцѣи ши чѣм чѣ слѡжѣсѣ дѣмнѡи, ши сѣ сѣжж : крѣцѣ дѣмнѣ, нѣрѡдѣлѣ тѣмъ, ши нѣ да ѡчѣна тѡ .рн ѡкѡрѣж, сѣ мѣ фѣ мѡи мѡрѣ пѡжѣи . ка сѣ нѣ сѣжж .рн пѡжѣи : ѡдѣи дѣмнѣмъ лѡрѣ? 18. ши жѣлѣи дѣмнѡ пѣмѣнтѣмъ сѣмъ шѡмъ крѣцѣтѣ нѣрѡдѣлѣ сѣмъ. 19. ши рѣспѣсѣж дѣмнѡ ши сѣсѣж пѡпѡрѣмъ сѣмъ : ѡка еѡ вѡю трѣмѣтѣ вѡж грѣмъ ши вѣмъ ши (!) вѣцѣ сѣтѣрѡ дѣ дѣжсѣ; ши нѣ вѡи камаи дѡвѣж дѣ ѡкѡрѣж .рн пѡжѣи. 20. ши свѣрѣмъ жѡ вѡю гѡи дѣ прѣ вѡи ши-л вѡи лѣтѣдѣ .р пѣмѣнтѣ фѣрѣ дѣ апж . ши вѡю пѣрѣдѣ фѣца лѣи .рн мѡра чѡ дѣнтѣж, ши дѡсѣмъ лѣи .рн мѡра чѡ дѣпѡн, ши сѣ вѡ сѣи пѣтрѣгѡмъ лѣи, ши сѣ вѡ нѣлѣдѣ пѣтѡрѡ лѣи, кѡмъ мѣрѣт дѣмнѡмъ лѣкрѣмъ сѡлѣ. 21. кѣтѣсѣж пѣмѣнтѣмъ, вѣкрѣтѣ ши тѣ вѣсѣлѣцѣ, кѡмъ мѣрѣтѣ дѣмнѡмъ дѣ фѡчѣрѡ. 22. кѣтѣсѣцѣ дѡвѣтѡчѣлѣ кѣмѣмъ, кѡмъ .рмѣлѡрѣтѣ кѣмѣи пѣстѣи; кѣ лѣмнѡмъ шѡмъ скѡсѣ пѡдѣмъ сѣмъ; вѣмъ ши смѡкѣнѡмъ дѡдѣрѣ тѣрѣмъ лѡрѣ. 23. ши кѣкѡи лѣи сѡи вѣ вѣкрѣцѣ ши вѣ вѣсѣлѣцѣ дѣ дѣмнѡмъ дѣмнѣмъ вѡстрѡ, кѣ вѣ дѡдѣ вѡж вѣкѣтѣ .рн дѣрѣпѣтѣтѣ, ши вѡ плѡдѣ вѡж плѡдѣ тѣмѣрѣи ши тѣрѣжѣ ка ши дѣнтѣи. 24. ши сѣ корѣ .рмплѡмъ арѣмъ дѣ грѣмъ; ши сѣ вѡр дѣ вѣмъ вѣрѣмъ кѣлѣкѣтѣрѣмъ дѣ вѣмъ ши дѣ ѡдѣлѣмъ. 25. ши вѡи .рнтѡрѣчѣ дѣ вѡи дѡ вѡж .р лѡкѣмъ анѣлѡрѣ чѡмъ мѣжѣтѣ лѣкѣстѣ ши кѣрѣвѣи, ши пѣрѣчѣи ши ѡмѣдѣ; пѣтѡрѡ мѡмъ ачѡ мѡрѣ, кѡрѡ амъ трѣмѣсѣ .рн вѡи. 26. ши вѣцѣ мѣжѣмъ мѣжѣкѣмъ ши вѣцѣ сѣтѣрѡ, ши вѣцѣ лѣмъ дѣмѣлѣ дѣмнѡмъ дѣмнѣмъ лѣи вѡстрѡ, кѡрѣлѣ фѡчѣ кѡ вѡи мѣмѣнѣтѣ, ши нѣ сѣ вѡ рѣшѣнѣ нѣрѡдѣлѣ мѣмъ .р вѣчѣ.

Genesis, cap. I, v. 1—13. (Fol. 2a—3a. *)

Дѣла вѣтѣмъ чѣтѣи . глава дѣ.

1. Лѣи чѣмъ фѡчѣ дѣмнѣмъ чѣрѡмъ ши пѣмѣнтѣмъ. 2. вѡрѣ пѣмѣнтѣмъ ерѡ нѣвѣсѣтѣ ши нѣтѡкѣмѣтѣ, ши нѣтѣнѣрѣкѣ сѣчѡмъ дѣсѣрѡ прѣпѣцѣи, ши дѣлѣмъ лѣи дѣмнѣмъ сѣ пѣрѣтѡ дѣсѣрѡ

*) cf. mai sus 1582, pag. 33—34 și mai jos 1688.

апей. 3. ши сѣсѣ дѣмнѣсѣ : фѣ-те лѣмѣнѣ; ши сѣ фѣче лѣмѣнѣ.
 4. ши вѣсѣ дѣмнѣсѣ лѣмѣна, кѣ-нѣ бѣнѣ; ши дѣспѣрѣцѣ дѣмнѣсѣ
 лѣмѣнѣ мѣжлоѣ де лѣмѣнѣ, ши 'нѣтре мѣж'лок' де'нѣтѣнѣрѣкѣ.
 5. ши нѣмѣ дѣмнѣсѣ лѣмѣна, сѣж; ши'нѣтѣнѣрѣкѣлѣ кемѣ ноапѣ.
 ши сѣ фѣче сѣрѣ ши сѣ фѣче дѣмнѣнѣцѣж, сѣа лѣнтѣ. 6. ши
 сѣсѣ дѣмнѣсѣ : фѣ-те лѣвѣртошнѣтѣрѣж лѣ мѣжлоѣлѣ апей.
 ши сѣ фѣе дѣспѣрѣцѣнѣ лѣ мѣжлоѣ де аѣж ши аѣ, ши сѣ
 фѣче ашѣ. 7. ши фѣче дѣмнѣсѣ лѣвѣртошнѣтѣрѣ; ши дѣспѣрѣцѣ
 дѣмнѣсѣ лѣтре мѣжлоѣ де аѣа кѣрѣа еѣа де дѣсѣптѣлѣ лѣ-
 вѣртошнѣтѣрѣй, ши 'нѣтре мѣжлоѣлѣ де аѣа чѣ дѣсѣпра лѣвѣр-
 тошнѣтѣрѣй. 8. ши кемѣ дѣсѣсѣ лѣвѣртошнѣтѣрѣ, чѣрѣ; ши вѣсѣ
 дѣмнѣсѣ кѣ-нѣ бѣнѣ; ши сѣ фѣче сѣрѣ ши сѣ фѣче дѣмнѣнѣцѣж
 сѣа а дѣа. 9. ши сѣсѣ дѣмнѣсѣ : стрѣнгѣ-сѣ аѣа чѣа де дѣсѣптѣлѣ
 чѣрѣлѣй лѣ стрн(н)сѣаѣе бѣнѣ ши сѣ сѣ вѣсѣж ѣсѣкѣтѣлѣ, ши фѣ
 ашѣ. 10. ши сѣ'аѣ стрѣнѣсѣ аѣа чѣа де дѣсѣптѣлѣ чѣрѣлѣй лѣ стрѣн-
 сѣрѣлѣе сѣлѣ, ши сѣ нѣнѣ ѣсѣкѣтѣлѣ, ши кемѣ дѣмнѣсѣ ѣсѣкѣтѣлѣ,
 пѣмѣнтѣ; шѣрѣ аѣдѣнѣтѣрѣлѣе аѣелѣорѣ лѣ кемѣ мѣрѣ; шѣ (! 1. ши)
 вѣсѣ дѣмнѣсѣ кѣ-нѣ бѣнѣ. 11. ши сѣсѣ дѣмнѣсѣ : рѣсѣе пѣмѣнѣ-
 тѣлѣ бѣрѣмѣнѣ де шѣрѣж, сѣмѣнѣнѣдѣ сѣмѣнѣцѣж, прѣ рѣдѣж ши прѣ
 сѣмѣнѣтѣрѣж; ши лѣмнѣ де рѣдѣж чѣ фѣче поаѣме, кѣрѣа-нѣ сѣ-
 мѣнѣца лѣй лѣтрѣ'нѣсѣлѣ прѣ рѣдѣж прѣ пѣмѣнтѣ. ши фѣ ашѣ.
 12. ши сѣоаѣсѣ пѣмѣнѣтѣлѣ бѣрѣмѣнѣ де шѣрѣж, сѣмѣнѣнѣдѣ сѣмѣнѣ-
 цѣж прѣ рѣдѣж, ши прѣ сѣмѣнѣчѣюне, ши лѣмнѣ рѣднѣтѣорѣю, фѣ-
 кѣнѣдѣ рѣдѣж, кѣрѣа-нѣ сѣмѣнѣца лѣй лѣтрѣ'нѣсѣлѣ, прѣ рѣдѣж
 прѣ пѣмѣнтѣ, ши вѣсѣ дѣмнѣсѣ кѣ-нѣ бѣнѣ. 13. ши сѣ фѣче
 сѣрѣж, ши сѣ фѣче дѣмнѣнѣцѣж, сѣа а трѣа.

Izaia, cap. III, v. 1—14. (Fol. 10a—10b.)

Дѣн прѣрѣчѣа Исѣйей чѣтнѣа.

1. Иѣка дѣмнѣнѣтѣорѣюлѣ дѣмнѣлѣ Саѣаѣѣ, вѣ лѣпѣдѣ дѣлѣа Иѣю-
 дѣа, ши дѣлѣа Иѣрѣсѣаѣмѣлѣ вѣртѣчѣѣсѣ ши вѣртѣчѣѣсѣж, вѣртѣтѣ
 де пѣнѣе, ши вѣртѣтѣ де аѣж. 2. оѣрѣаѣшѣ, ши вѣртѣчѣѣсѣ, ши ѣмѣ
 вѣйннѣкѣ, ши ѣѣдѣкѣтѣорѣю, ши прѣрѣбѣкѣ, ши кнѣзѣнѣтѣорѣю, ши вѣ-
 трѣжнѣ. 3. ши чннѣсѣчѣаѣрѣю, ши мннѣнѣаѣтѣ сѣфѣтѣнѣтѣорѣю, ши мѣ-
 ѣстрѣсѣ тѣсѣлѣрѣ мѣрѣе, ши'нѣцѣлѣпѣтѣ асѣѣлѣтѣтѣорѣю. 4. ши вѣѣнѣ пѣнѣе
 тннѣерѣй бѣаѣрѣлѣорѣкѣ, ши вѣаѣтѣѣѣкѣрнѣтѣорѣй вѣрѣ стѣпѣжннѣ лѣорѣ. 5. ши
 вѣ'мѣпрѣѣнѣж кѣдѣа нѣрѣѣдѣлѣ, ѣмѣ'кѣтрѣ ѣмѣ', ши ѣмѣлѣ'кѣтрѣ
 дѣпрѣѣлѣе сѣсѣ. ши сѣ вѣ лѣвнѣ лѣнѣ сѣвѣдѣж кѣпнѣлѣлѣ кѣтрѣ
 вѣтрѣжнѣ, ши чѣлѣ фѣрѣ чннѣсѣтѣ кѣтрѣ чѣлѣ' де чннѣсѣтѣ. 6. кѣ

съ ва апѣка ѡм' де фрателе съѡ, сав де двѣстникъль тѣтълъѡ
 съѡ, сѡжжѣндѣ : вѣшмѣнтѣ ай, май мѣре не фѣй, ши вѣкѣте
 мѣле сѡп тѣне фѣе. 7. ши рѣспѣн'сѣндѣ .рн сѡа .р ачѣмъ ва
 сѡже : нѣ-ц' вой фѣй май мѣре, къ нѣ-й .рн кѣса мѣ пѣйне, ни
 .рмѣрѣкъмѣнтѣ, н'ой хн ман мѣре ѡмѣннлорѣ ачѣс'тора. 8. къ
 с'ѡв рѣсѣпѣнт' Іерусалимѣл', ши Іюда днм'прѣѡнѣ аѡ късѣтъ . ши
 лѣмѣнле лорѣ къ фѣрѣ-де-лѣѣ нѣ съ пѣмѣж спре дѣмнѣ, къ
 с'ѡв смѣрѣтъ слава лѡрѣ. 9. ши рѣшѣнѣ ѡѣрѣзѣлѣй лѡрѣ .рпро-
 тѣѣж стѣтъ лор; ѡрѣ пѣкѣтълъ лѡрѣ ка содѡмнлорѣ, жл'
 стрѣгѣрѣ ши-л' дѣскопѣрѣрѣж . вѣй сѣлѣтълѣй лѡрѣ! дѣрѣ-чѣ къ
 сѣлѣтълѣрѣж сѣлѣт' вѣклѣнѣ асѣпрѣ-ш' сѡжжѣндѣ : 10. съ лѣгѣмъ
 прѣ чѣлѣ днрѣптѣ, къ нѣ нѣ-й де нѣче ѡ трѣѣж . дѣрѣпт ачѣмъ
 вѣпѣтѣрѣнле лѣкрѣрѣнлорѣ сѣле вор мѣн'ка. 11. вѣй чѣлѣй фѣрѣ-
 де-лѣѣѣ, къмѣпѣнтѣ-н с'ѣ тѣмѣпѣлѣ лѣй, дѣпѣ лѣкрѣрѣнле мѣнѣлорѣ
 лѣй. 12. ѡмѣмѣнѣй (!) мѣей! испѣрѣвѣнѣйѣй вѡцѣрѣн вѣ спѣкѣѣсѣ прѣ
 вѡй; ши чѣлѣ че съ кѣчѣрѣѣсѣж, вор стѣпѣжѣй вѡж . ѡмѣнѣй мѣей!
 чѣлѣ че вѣ фѣрѣнѣсѣсѣ прѣ вѡй вѣ рѣтѣчѣсѣсѣ, ши кѣрѣрѣлѣ пѣчѣ-
 рѣлорѣ вѡдѣстрѣ ѡ трѣѣѣрѣж 13. чѣ акмѣ вѣ стѣ спре ѡѣдѣѣ дѣмнѣ,
 ши ва пѣне ла ѡѣдѣѣ прѣ ѡмѣнѣй сѣй. 14. сѣнѣгѣрѣ дѣмнѣлѣ .рн
 ѡѣдѣѣ ва вѣнѣ къ вѣтрѣжѣнѣй ѡмѣннлорѣ ши къ вѡѣрѣй лорѣ.

Genesis, cap. VIII, v. 21 — IX, v. 7. (Fol. 33b—34 a.)

Днн' вѣтѣмъ чѣтѣнѣ глѣва н . ка.

21. Сѡсѣ дѣмнѣлѣ дѣмнѣсъ, ам' сокотѣтъ, нѣ вой адѣѡѣ
 а май вѣлѣсѣмѣ пѣмѣнтѣлѣ пѣнтрѣ лѣкрѣрѣнле ѡмѣннлорѣ; къ
 ѣсте порѣнтѣ гѣндѣл' ѡмѣлѣй къ дѣдѣнѣл' ла рѣле днн' тѣ-
 нѣрѣѣѣ . дѣчн нѣ вой адѣѡѣ а май ѡчѣде тоатѣж кѣрѣлѣ вѣе
 прѣкѣм' фѣч'. 22. тоѣте сѣлѣле пѣмѣнтѣлѣй сѣмѣнѣшѣлѣ ши
 сѣчѣрѣшѣл', фѣрѣгѣл' ши зѣдѣѣл', вѣра ши прѣмѣвѣра, сѣа ши
 нѡпѣтѣ н'ѡр' май пѣрѣсѣж. 1. ши вѣлѣсѣй дѣмнѣсъ прѣ Нѡе ши прѣ
 фѣчѣрѣй лѣй, ши ле сѡсѣж лорѣ: крѣѣѣѣѣж-ѣж ши мѣлѣѣѣѣж-ѣж .
 ши .рмѣпѣлѣ' пѣмѣнтѣлѣ ши-л' стѣпѣжѣнѣѣ. 2. ши трѣмѣѣлѣ
 вѡстрѣ ши фѣрѣка вѡстрѣ съ фѣе прѣсте тѡте хѣрѣле пѣмѣнтѣлѣй,
 ши прѣсте тѡте пѣсѣрѣле чѣрѣлѣй, ши прѣсте тѡте че съ мѣшѣж
 прѣ пѣмѣнтѣ, ши прѣсте тѡѣ пѣцѣй пѣцѣй мѣрѣй; сѣпѣ мѣжѣж
 ѣж ле дѣдѣѣ. 3. ши тѡтѣж гѣн'гѣнѣлѣ, че ѣсте вѣе, вѡж ва фѣ де
 мѣн'кѣтъ, кѣ вѣрѣѣнле ѣрѣнлорѣ ле дѣдѣѣ вѡж тѡте. 4. нѣмай
 кѣрѣлѣ .рн сѣнѣѣле сѣлѣтѣлѣй съ нѣ мѣн'кѣѣ. 5. дѣрѣ-чѣ къ сѣн-
 ѣле вѡстрѣ, а сѣлѣтелорѣ вѡстрѣ, днн' мѣнѣле хѣрѣлорѣ жл'

ВОЙ ЧЕРКА . ШИ ДНН' МЖНА WMBAH, ФРАТЕЛH ЛHИ, ВОЙ ЧЕРКА
СФЛЕТВАЛ WMBAH. 6. ЧЕЛА ЧЕ КАРСЖ СЖИЦЕ ДЕ WM', ПЕНТРОВ ДЖН-
СВА С'А ВЪРСА А ЛHИ СЖИЦЕ; КЖ ЛН КИПЛА' ЛHИ ДМНСЪХ АМ'
ФЪКЪТЪ ПРЕ WMBA. 7. МРЪ ВОИ КРАЩЕЦ', ШИ ВЪ МБАЦЖЦ', ШИ
АМПАЦЕ ПЪМЖНТВАЛ, ШИ-Л' ДМНИЦЪ.

Jov, cap. XXXVIII, v. 1—21. (Fol. 39a—39b.)

Δε ΙΩΒΚ ЧТЭНІЄ.

1. Сѣжъ дѣмъль лѣи ѿбѣхъ прѣи вѣворъ ши прѣи нѣгѣрѣжъ.
2. чѣне-й ачѣста дѣ аскѣнде дѣ мѣне сѣбѣтъ? цѣжѣндѣ граѣюрѣ ꙗ ине-мѣж, дѣ мѣне-й пѣре кѣ ва аскѣнде? 3. ꙗчѣнѣцѣ кѣ ѿн' бѣр-бѣтъ мѣжлѣкѣль тѣѣ; ꙗтрѣбѣ-те-вой ши тѣ сѣ-м' рѣспѣнѣзъ.
4. оунде бѣаѣ кѣндѣ ам' ѿрѣжѣтъ пѣмѣжнтѣль? спѣне-мѣ дѣ цѣи прѣчѣлѣперѣ. 5. чѣне аѣ пѣсѣ мѣсѣрѣле лѣи дѣ цѣи? сѣѣ чѣне-й ачѣла ч'аѣ ꙗтѣнѣ шѣбѣра прѣсте дѣжнѣ? 6. сѣѣ прѣ чѣ сѣжнтѣ стѣлѣпѣи лѣи ꙗфѣипѣцѣ? чѣне-й дѣрѣж ачѣла ч'аѣ пѣсѣ пѣтрѣж дѣ ѿбѣлѣнѣж прѣсте дѣжнѣ? 7. кѣндѣ сѣ фѣлѣчѣрѣж стѣлѣлѣлѣ, лѣѣдѣ-рѣ-мѣж кѣ глѣсѣ тѣцѣ ꙗнѣрѣи мѣѣй, ши мѣж кѣжнтѣрѣж. 8. ш'ам' ꙗгрѣдѣнтѣ мѣрѣлѣ кѣ пѣрѣцѣ, кѣндѣ нѣѣѣлѣлѣ пѣрѣнтѣж, ши днѣ пѣжнтѣчѣлѣ мѣѣнкѣ-сѣ ѿшѣл дѣ пѣрѣчѣдѣлѣ. 9. пѣсѣ-ам' дѣрѣж ѣи нѣжрѣ ꙗнѣрѣѣкѣмѣжнтѣ, ши кѣ нѣгѣрѣж кѣн' сѣѣтѣкѣ ѿ ам' ꙗфѣѣшѣтъ.
10. пѣсѣ-ам' ѣи ши хѣѣтѣрѣж, пѣѣндѣ прѣѣѣр' дѣжнѣж зѣѣѣѣрѣж ши пѣрѣцѣ. 11. ши ѣам' сѣжѣ : пѣжнѣж ачѣлѣ сѣ мѣрѣѣ, ши сѣ нѣ те ѣрѣчѣ сѣ трѣчѣ; чѣ ꙗтрѣ тѣне-ѣѣ сѣ цѣж сѣж сѣѣѣрѣжмѣ ѣѣлѣ-рѣлѣ. 12. аѣ дѣѣрѣж прѣ тѣне ам' ѿрѣжндѣнтѣ лѣмѣнѣа дѣмнѣнѣѣѣи? ѣрѣ лѣѣѣлѣѣрѣлѣ цѣѣ ал' сѣѣ рѣндѣ. 13. а те аѣжкѣ дѣ ѣрѣпѣлѣ пѣмѣжнтѣлѣѣи, а сѣѣѣѣрѣ некѣѣрѣѣѣжѣ дѣ прѣ дѣжнѣлѣ. 14. дѣрѣ тѣ лѣѣш' дѣн пѣ-пѣмѣжнтѣ (!) лѣтѣ дѣ пѣлѣзѣмѣѣишѣ ѣѣ-ѣнѣтѣѣѣрѣѣ, ши гѣнѣтѣѣѣрѣѣ прѣ ꙗсѣлѣ пѣсѣшѣ прѣ пѣмѣжнтѣ? 15. лѣѣтѣ-ѣи дѣрѣж дѣлѣ некѣѣрѣѣѣн лѣмѣнѣа? ѣрѣѣѣлѣ дѣрѣж трѣ-фѣѣшнѣлѣѣрѣ здѣрѣѣишѣ-лѣѣи? 16. мѣѣрѣ-ѣи прѣ пѣмѣжнтѣлѣ мѣѣрѣи? дѣрѣ ꙗ ѣрѣмѣлѣ прѣпѣѣѣи прѣмѣлѣѣтѣтѣ-ѣи? 17. дѣрѣ дѣшкѣ-ѣѣ-ѣж-сѣж дѣ фѣрѣкѣж пѣрѣѣжлѣ мѣѣрѣѣжѣ? ши пѣртѣрѣи ѣѣѣлѣи кѣ-сѣжндѣ-те спѣѣрѣѣѣтѣ-сѣѣ? 18. сѣѣѣѣѣѣѣ кѣ мѣнтѣ лѣтѣлѣ сѣпѣ-ѣѣрѣѣѣѣѣ, ши-м' спѣне кѣрѣлѣ кѣѣтѣж ѣсте. 19. ши'н кѣре пѣмѣжнтѣ лѣѣѣѣѣѣ лѣмѣнѣа? ши'нтѣнѣрѣкѣлѣи кѣрѣлѣ-ѣ лѣѣѣлѣ? 20. аѣ дѣѣ-мѣ-ѣѣ ꙗ хѣтѣрѣлѣ лѣѣрѣ? аѣ дѣѣрѣж ши цѣи кѣѣѣрѣлѣ лѣѣрѣ? 21. цѣѣтѣ-ѣи дѣрѣж атѣнѣчѣ кѣ ѣѣ сѣ те нѣѣѣ? дѣрѣ нѣмѣѣѣлѣ ѣнѣлѣѣѣ тѣѣ кѣѣтѣ-ѣ дѣ мѣлѣтѣ?

Pildele lui Solomon, cap. VIII, v. 22—30. (Fol. 32b—33a.)

Дни' а пѣделоръ чтѣнїе . гл . и . кѣ .

22. Дмнѣ зидѣтѣ-м'аѣ ꙗчпѣтѣрѣ кѣнлор' сѣле, ꙗн лѣкрѣ
риле сѣле майнѣ де вѣкъ. 23. ꙗнтемеѣтѣ-м'аѣ ла ꙗчпѣтѣрѣ,
майнѣ пѣнѣ пѣмѣнтѣлѣ а нѣ-ѣ фѣче. 24. пѣнѣ прѣпѣциле а нѣ
ле фѣче, майнѣ пѣнѣ а нѣ венѣ извѣрѣле апелорѣ. 25. майнѣ
пѣнѣ а нѣ мѣнѣнѣ сѣ-нѣтѣрѣрѣ, шѣ майнѣ де тѣцѣ хѣлмѣ
мѣ нѣше. 26. Дмнѣлѣ фѣче вѣрѣшѣ шѣ нѣлѣкѣнѣ, шѣ хѣрѣнѣ лѣ-
кѣнѣ чѣлорѣ прѣ сѣп чѣрѣ. 27. кѣнѣ гѣтѣлѣ чѣрѣлѣ, депѣнѣнѣ ерам'
кѣ дѣнѣсѣлѣ; шѣ кѣнѣлѣ вѣсѣлѣ ал' сѣлѣ скѣнѣ де вѣнѣтѣрѣ. 28. кѣнѣ
вѣртѣчѣсѣ фѣчѣлѣ чѣлѣ де сѣсѣ нѣгѣрѣ; шѣ кѣм вѣртѣчѣсѣ пѣнѣ
извѣрѣ чѣлорѣ сѣп чѣрѣ. 29. кѣнѣ пѣнѣ мѣрѣнѣ тѣрѣ пѣсѣрѣлѣ еѣ,
шѣ апѣле нѣ трѣкѣ гѣрѣ еѣ; шѣ тѣрѣ фѣчѣлѣ вѣсѣтѣрѣнѣ пѣмѣнѣ-
тѣлѣнѣ, ерам' лѣнѣнѣ дѣнѣсѣлѣ дѣсѣмѣнѣ. 30. еѣ ерам' кѣ кѣрѣлѣ сѣ
вѣкѣрѣ; шѣ ꙗн тѣтѣ сѣлѣ мѣ вѣсѣлѣлѣ ꙗ фѣцѣ лѣнѣ, прѣ тѣтѣ
вѣрѣлѣлѣ.

LXXXIV.

1683.

Еикриюль де ѡвѣр. Кѣрте де проповѣдѣнїе лѣ мѣрѣнѣ.
Екѣлѣсѣ дѣнѣ скриптѣриле сѣнѣтѣ.... типѣрѣнѣ ꙗн тѣ-
погрѣфѣлѣ нѣлѣлѣ ꙗн чѣтѣтѣ ꙗн Еѣсѣшѣвѣш ѡнѣ лѣхпѣ
сѣп . зѣ.

(4°, IV + 168 fol paginate.)

Predoslovie către craulul Ardealului. (Fol. IIa—IIIa.)

Прѣдѣслѣвѣ кѣтрѣ мѣрѣлѣ сѣ, краюлѣ Прѣдѣлѣлѣнѣ дѣм-
нѣлѣнѣ дѣм'нѣлѣнѣ, ꙗпафѣ Мнѣхѣю . дѣнѣ мѣлѣ лѣнѣ дѣмнѣлѣнѣ
краюлѣ Прѣдѣлѣлѣнѣ, дѣмнѣлѣнѣ пѣрѣцилѣрѣ Цѣрѣнѣ Оѣнгѣрѣнѣнѣ,
шѣ шпѣнѣлѣнѣ Еѣкѣнѣлѣлѣ, нѣпрѣчѣ.

Дѣ ла тѣтѣлѣ дѣмнѣлѣнѣ, прѣнѣ дѣмнѣлѣ нѣшѣтрѣлѣ ꙗсѣ . хѣсѣ . вѣнѣнѣ
сѣнѣтѣтѣтѣ, пѣчѣ трѣпѣскѣ шѣ сѣфлѣтѣскѣ, дѣмнѣнѣ фѣрѣнѣчѣнѣтѣ,
шѣ ꙗн тѣвѣтѣ пѣрѣцилѣлѣ ꙗлѣтрѣнѣнѣтѣ, пѣвѣскѣ мѣрѣнѣнѣ тѣлѣ кѣ
дѣмнѣлѣнѣ мѣлѣнѣ.

Млѣстѣнѣ дѣлѣмнѣ! сѣпѣ ꙗн кѣнѣ дѣмнѣнѣ кѣнѣнѣ, шѣ сѣпѣ
лѣлѣ кѣнѣ дѣрѣнѣ, ꙗн пѣчѣ лѣнѣнѣ шѣ ꙗн вѣнѣшѣлѣ мѣрѣлѣ лѣлѣ трѣнѣтѣ,

кѣ де ани, пѣнж акѣмъ. Нѣ нѣмай нѣи, че рѣж шѣ Цѣра оу-
гѣрѣскѣ тѣатѣ, шѣ бесѣречнѣ чѣлѣ амѣрѣте аѣ доѣнѣдѣтъ
скѣпарѣ шѣ скѣтѣлѣ. Силѣт-ам' кѣ ачѣстѣ нѣмѣ слѣвѣтъ шѣ
рѣтѣнѣат' ал нѣстрѣ, а мѣлѣмѣ мѣрѣй тѣлѣ; чѣ де слѣвѣ-
чѣнѣ мѣрѣ нѣам' аѣтѣ пѣтѣрѣ кѣ алѣ, фѣрѣ нѣмай кѣ рѣ-
гѣчѣнѣ пѣтрѣ сѣнѣтѣтѣ мѣрѣй тѣлѣ шѣ а скѣнѣлѣ слѣвѣтъ,
шѣ пѣтрѣ фѣрѣчѣтѣ кѣсѣ а мѣрѣй тѣлѣ. Пѣрѣ акѣмъ дѣпѣ
чѣ дѣнѣзѣ, рѣ мѣнѣнѣтѣ кѣпѣ нѣѣ аѣтѣтѣ дѣпѣ сѣрѣмѣнѣ
нѣастрѣ, кѣм тѣпогрѣфѣ рѣмѣнѣскѣ, сѣ ѡ рѣдѣкѣмъ дѣнѣ
порѣнѣ мѣрѣй тѣлѣ, дѣпѣ нѣцѣтѣ прѣцѣнѣлѣ рѣмѣнѣнѣй,
рѣчѣтѣ-амѣ а тѣпѣрѣ кѣтѣ-ѡа прѣпѣдѣнѣй, пѣтрѣ рѣрѣпѣчѣнѣ
мѣрѣнѣлѣ. Шѣ пѣтрѣ кѣ ачѣстѣ шѣтѣ пѣрѣ дѣнѣтѣ ѡа тѣпо-
грѣфѣй нѣастрѣ, кѣ алѣтѣ акѣмъ нѣ пѣтѣмѣ, чѣ кѣ ачѣстѣ нѣ
рѣнѣнѣм мѣрѣй тѣлѣ кѣ мѣрѣ сѣмѣрѣнѣ; шѣ нѣ лѣгѣм прѣ
лѣчѣ кѣ пѣнж кѣндѣ нѣ ѡа кѣстѣ мѣлѣстѣнѣлѣ дѣнѣзѣ, пѣнж
аѣтѣнѣн тѣтѣ ѡѣмѣ силѣ сѣ слѣжѣм мѣрѣй тѣлѣ. Пѣрѣ акѣмъ,
нѣ чѣ амѣ ѡѣнѣтѣ, чѣ нѣман чѣ ам' пѣтѣт' амѣ рѣнѣнѣтѣ мѣрѣй
тѣлѣ. Дѣ акѣмъ дѣ нѣ ѡа аѣтѣ дѣнѣзѣ, цѣнѣдѣ мѣлѣстѣнѣлѣ
дѣнѣзѣ прѣ мѣрѣ тѣ рѣ пѣчѣ шѣ рѣ сѣнѣтѣтѣ, сѣпѣ' аѣнѣнѣ
мѣрѣй тѣлѣ, дѣ алѣ прѣлѣжѣрѣй, рѣж ѡѣмъ дѣ рѣдѣ тѣпогрѣ-
фѣй нѣастрѣ. Пѣрѣ ачѣстѣ лѣкрѣ пѣцѣнѣ, прѣнѣмѣѣ мѣрѣ тѣ
кѣ мѣла кѣрѣскѣ, шѣ дѣнѣлѣ дѣнѣзѣ сѣ цѣ прѣ мѣрѣ тѣ
рѣтрѣ ани мѣлѣй шѣ ѡѣнѣ, прѣ лѣдѣ нѣмѣлѣ сѣѣ, шѣ прѣ
рѣтрѣмѣрѣ бесѣрѣчѣй, шѣ а цѣрѣй, шѣ прѣ ѡѣкрѣлѣ нѣастрѣ.
Пѣнѣнѣ. Слѣѣй мѣй мѣчѣ шѣ пѣкѣцѣ' ани мѣрѣй тѣлѣ: Пѣпа
Іѡан' дѣнѣ Бѣнѣцѣ, кѣ тѣцѣ прѣтѣпѣнѣй шѣ кѣ тѣтѣ сѣѣѣрѣлѣ
Рѣмѣнѣлѣ дѣнѣ Пѣрѣлѣ.

Predoslovie cǎtrǎ cetitorǐ. (Fol. IIIb—IVb.)

Кѣвѣнѣтѣ кѣтрѣ чѣтѣторѣй. Дѣ ла дѣнѣлѣ Іс. хс. мѣлѣ, пѣчѣ
шѣ сѣнѣтѣтѣ, тѣтѣрѣ чѣтѣтѣѣнѣлѣ пѣѣскѣ.

Тѣатѣ скрѣптѣра дѣ ла дѣнѣзѣ і рѣсѣфлѣтѣ, шѣ і дѣ
фѣлѣѣ спрѣ рѣвѣцѣтѣрѣ, спрѣ чѣртѣрѣ, спрѣ дожѣнѣ. Пѣшѣ
зѣчѣ Пѣвел апѣлѣ рѣнѣ а ѡа кѣртѣ ла Тѣмоѣ. кап. г. сѣ. ѣ. Дѣчѣ
дѣнѣ скрѣптѣрѣй тѣрѣѣѣѣ сѣ нѣ рѣвѣцѣмъ ѡѣрѣй лѣнѣ дѣнѣзѣ,
чѣ порѣнѣчѣѣ сѣ фѣчѣмѣ, шѣ чѣ кѣнѣтѣнѣѣ сѣ нѣ фѣчѣмѣ.
кѣмѣ зѣчѣ хс. ла Іѡан', кап. ѣ. сѣ. ѡѣ: нѣпѣтѣнѣ' скрѣптѣрѣлѣ,
кѣ ѡѣ сѣ пѣрѣ ѡѣлѣ, а аѣлѣ рѣтрѣ ѡѣ ѡѣа дѣ кѣчѣй. рѣнѣ а ѣ.
кѣртѣ ла Тѣмоѣ. кап. г. сѣ. ѣ. зѣчѣ: шѣ тѣ дѣнѣ порѣѣѣѣ ани

Propovedania a cincea. (Fol. 45a—49a.)

Проповѣданіа а чинѣа . кѣндѣ мѡаре омѡа вѣстѣтъ сѡѡ дѣстѡѣ-
никѣ кѡ нѡме бѣнѣ . Дннѣ кѡвинтѣе лѡи Голѡмонѣ ꙗ картѣ
вѣскрѣчѣй кап . 3, сѣ . 4, в, г .

„Май бѣнѣ-й омѡаѣ вѣста бѣнѣ, дѣкѣтъ ѡнсѡара скѡмпѣ;
„шн зѡѡа морцѣй май бѣнѣ-й дѣ зѡа нѡцѣрѣй . Мѡй бѣнѣ-й а
„мѣрѣ ла кѡса пѡнѣрѣй, дѣкѣтъ ла кѡса ѡѡспѣцѣлѡрѣ; пенѣ-
„трѡ кѣ тѡтъ омѡа арѣ сѣѣрѣнѣе, шн омѡа вѣѡ ꙗш аѡѡче
„амѣнтѣ дѣспрѣ ачѣа . Мѡй бѣнѣ-й ꙗтрѡстѡара дѣкѣтъ рѣсѡа,
„кѣ прѣнѣ трѣстѡара шѣрѡзѡаѣ рѣвнѡ-сѣ-ва сѡфлѣтѡа ѡмѡаѣ.“

Пѡртѡа чѡ мѡй мѡре а ѡамѣнѣлѡр пѣмѣнѣтѣй, ꙗ мѡлѣтѣ
лѡкрѡрѣ сѣ дѣзмѣрдѣ, ꙗ кѡре нѡ сѣ афлѣ нѣче нѡ сѣ гѣскѣ-
ѡе нѣче ѡ дѣзмѣрдѣѡнѣ днрѣпѣтѣ . Кѣ мѡлѣ сѣ дѣзмѣрдѣ
ꙗ бѡгѣѣе шн ꙗ аѡѡѣе мѡлѣтѣ, кѡ чѣлѣ ѡмѡ бѡгѡтѣ дѣ прѣ
кѡре ѡстѣ помѣнѣре ꙗ еѡглѡа дѣла лѡка, кап, гѣ . сѣ . 31, 31, нѣ,
ѡ, к . кѡре кѣндѣ арѣ фѣн вѣзѡтѣ кѣ-й сѡѡ ꙗмѡлѣнѣтѣ рѡдѡа
пѣмѣнѣтѡаѣ кѡѡетѣ ꙗтрѡ сѣнѣ, грѣнѣндѣ: „чѣ воѡ фѡче, кѣ нѡмѡ
„ѡѡндѣ аѡѡнѡ рѡдѡа мѣѡ, шн зѣсѣ, ачѡстѡ воѡ фѡче, спѡрѣ-воѡ
„жѣтѣнѣе мѣлѣ, шн май мѡрѣ лѣ воѡ фѡче; шн воѡ стрѣнѣе
„ѡколѡ рѡдѡрѣлѣ мѣлѣ шн бѣнѣтѡтѡ мѡ . Шн воѡ зѣче сѡ-
„флѣтѡаѣ мѣѡ, сѡфлѣтѣ, аѣ мѡлѣтѣ бѣнѣтѡтѣ стрѣнѣсѣ спрѣ
„мѡлѣ сѣнѣ, ѡднѣнѣѣе, мѣнѣнѣкѣ, вѡ, вѣсѡѣѣ-тѣ . Штѣ мѡре
„фѡ ачѡстѡ дѣзмѣрдѣѡнѣ, чѣ нѡ фѡ днрѣпѣтѣ, кѣ ачѣѣшѣй
„зѣсѣ лѡи дѣмнѣѡ, фѣрѣ мѣнтѣ ꙗтрѡ ачѡстѣ нѡапѣ сѡфлѣтѡа
„тѣѡ сѣ вѡ чѣрѣ дѣла тѣнѣ . дѡрѣ чѣлѡ чѣнѣ гѣтѣтѣ, кѡнѣ вѡр
„фѣн? ашѡ ѣ чѣла чѣ стрѣнѣе лѡи комѡарѣ, ѡрѣ ꙗ дѣмнѣѡ
„нѡ-й бѡгѡтѣ.“

Бѡлѣтѡсѡрѣ крѡѡѣ чѣлѣ пѣтѣрѣнѣкѣ, ѡрѣ аѡ Бѡнѣлѡнѣ-
лѡнѣ, сѣ дѣзмѣрдѡ ꙗ бѣѣе, шн дѣзмѣрдѡндѣсѣ, кѡ лѡѡдѣ
мѡре аѡѡсѣ ꙗнѡнтѡ ѡѡспѣцѣлѡр сѣнѣ, вѡсѣлѣ чѣлѣ дѣ аѡрѣ
шн дѣ арѣнѣтѣ, кѡре лѣ прѣдѡсѣ тѡтѣ-сѣѡ Нѡвѣѡдѡнѡсѡрѣ,
днн вѣскрѣка Іѣрѣлѣмѡаѣ, кѡмѣ сѣ вѡ дннтрѡчѣлѡ ѣлѣ шн
ѡамѣнѣй лѡнѣ, кѡмѣ скрѣе ла Данѣлѣ, кап, в . сѣ . в . чѣ фѡ
дѣзмѣрдѣѡнѣ лѡнѣ вѡлѣстѣмѡтѣ, днн кѡре кѣндѣ арѣ фѣн
бѣндѣ, ѡтѣ шнѡрѣ дѣѣѣтѣ дѣ ѡмѡ шн ꙗчѣнѡрѣ а скрѣе прѣ
пѣрѣтѣе полѣцѣй лѡнѣ крѡѡ, кѡре кѣзѣндѣ сѣ спѣрѣ, шн дѣ
спѡнѣмѣ мѡре н сѣ скѡтѡрѡрѣ тѡѡтѣ ѡѡсѣлѣ . ла Данѣлѡ, кап,
ѣ . сѣ . г, д, ѣ, з .

Ірѡдѣ Пѣнтѣнѡт сѣ дѣзмѣрдѡ ꙗ ѡѡкѡлѣ фѡтѣн Ірѡдѣдѣй ꙗ
зѡѡа нѡцѣрѣй сѡлѣ, ꙗтрѡтѣтѣ кѣтѣ дѣ вѣкрѣе мѡре, кѡ мѡре

вѣне шѣ прѣ калѣ зѣче дѣрж Голомѣн : кѣ мѣнъ вѣнъ-ѣ помѣ-
нѣра вѣнъ, дѣ оуносѣрѣ скѣмѣж.

Propovedania a patrasprăzecea. (Fol. 148a—150a.)

Проповѣданїа а пѣтраспрѣзѣча.

Лѣкѣль, дѣ оу(н)дѣ аѣ порнїтѣ Іаковъ кѣ мѣдрѣ лѣи чѣ
тѣрѣасѣ, шѣ кѣ тоатѣ глаѣта лѣи дѣпрѣвнѣ, ачѣста ачѣтѣ рѣ
зѣче а фѣ Бѣѣль, адекѣ Бѣѣльмѣ кѣре мѣнъ наїнтѣ сѣ кѣмѣ
Лѣзѣ, кѣмѣ шѣтѣ рѣтѣа кѣртѣ а лѣи Моусѣ, кап . кѣ, сѣ . ѣ .
аѣзѣт-ацѣ рѣ чѣ кѣнѣ сѣаѣ скѣмѣбатѣ нѣмѣлѣ ачѣстѣлѣ? кѣндѣ Ісѣвъ
сѣарѣ фѣ мѣнїатѣ прѣ Іаковъ, пѣнтрѣ вѣсѣнїѣ шѣ-н лѣшѣа вѣаца
лѣи дѣпѣ ель, рѣ Мѣсѣпотанїа (!) фѣ лѣи пѣнтрѣ ачѣлѣ лѣкрѣ
а сѣ гѣтѣ; рѣнѣ а пѣнѣцѣ сѣрѣкѣль Іаковъ, нѣмѣнъ кѣ оу
тоѣгѣ шѣ кѣ ѣ плоскѣ кѣ оулоѣ, шѣ дѣкѣ вѣнѣ рѣ Харѣнъ,
рѣсѣрѣ аколѣ . Шѣ кѣмѣ ердѣ ель ѣмѣ кѣ кѣноцїїнцѣ сѣфлѣ-
тѣскѣ дѣспрѣ пѣртѣтѣрѣ дѣ грїжѣ а лѣи дѣмнзѣлѣ, нѣмѣкѣ нѣ сѣ
рѣѣѣлѣ, чѣ тѣтїндѣнѣа хѣрѣвѣс (! l. -вор) фѣрѣ дѣ фѣрїкѣ вѣднѣнїа,
шѣ ель аколѣ рѣтрѣнѣ лѣкѣ, ѣ пѣтрѣ рѣшѣ пѣсѣ сѣптѣ кѣпѣ шѣ
аѣѣрмї . Поатѣ сѣ кѣрѣдѣ аѣвѣрѣатѣ, кѣ скѣмѣпѣ шѣ фѣрѣмѣвѣсѣ
гѣндѣѣрї, шѣ дѣмнѣзѣлѣцѣн кѣвннѣ аѣ фѣстѣ рѣ нннѣма лѣи,
мѣнъ наїнтѣ пѣнѣ нѣаѣ фѣстѣ аѣѣрмїтѣ; кѣ фѣрѣмѣѣ шѣ дѣмнзѣ-
ѣскѣ вѣсѣ аѣ вѣзѣтѣ . „вѣзѣт-аѣ ѣ скѣрѣ рѣнѣлѣтѣ, кѣре аѣѣѣѣлѣ
„кѣ оуѣ кѣпѣ рѣ чѣрїѣ, ѣрѣ кѣ алѣѣ ердѣ ѣѣѣ прѣ пѣмѣнѣтѣ .
„шѣ вѣзѣ прѣ а рѣнѣрїї лѣи дѣмнзѣлѣ, сѣннѣ шѣ погорѣндѣ .
„шѣ вѣзѣ прѣ дѣмнѣзѣлѣ прѣ скѣрѣ рѣз(н)мѣтѣ, шѣ ѣ гѣрїїтѣ
„лѣи знѣкѣндѣ : ѣ сѣнѣтѣ дѣмнѣзѣлѣ, дѣмнзѣлѣ лѣи Іѣрѣаѣмѣ аѣ
„тѣтѣнн-тѣлѣ, шѣ дѣмнзѣлѣ лѣи Ісѣаѣкѣ, шѣ ачѣста пѣмѣнѣтѣ
„прѣ кѣрѣлѣ дѣрмї, ѣїѣ рѣлѣ вѣѣ дѣ шѣ сѣмннѣцїѣ тѣлѣ“ . шѣ
кѣндѣ мѣнъ мѣлѣтѣ мїаѣ, шѣ прѣ ель пѣртѣтѣрѣ дѣ грїжѣ ѣѣ
фѣстѣ фѣгѣдѣїтѣ лѣи, дѣмнзѣлѣ, рѣтрѣчѣа сѣ дѣщѣпѣтѣ; сѣвѣ
кѣ сѣ тѣмѣ . „ѣрѣ скѣлѣ(н)дѣсѣ дннннѣцѣа, лѣи ачѣ пѣ-
„трѣ кѣрѣ рѣшѣ пѣсѣсѣ сѣра сѣптѣ кѣпѣ, шѣ рѣднѣкѣндѣ-ѣ
„рѣ сѣсѣ рѣ помѣнѣ дѣ стѣлѣпѣ, оулоѣ тѣрнѣ дѣсѣпра пѣ ѣ,
„шѣ ѣ нѣмнѣ ачѣста Бѣѣль . кѣре ашѣ сѣ рѣцѣлѣцѣ : кѣса лѣи
„дѣмнзѣлѣ . шѣ атѣнѣчѣ ачѣстѣ фѣгѣдѣашѣ аѣ пѣсѣ лѣи дѣмнзѣлѣ :
„сѣ вѣ фѣ дѣмнзѣлѣ кѣ мїнѣ, шѣ сѣ мѣ вѣ пѣзї прѣ мїнѣ, рѣ
„кѣлѣ кѣре мѣрѣгѣ аѣѣмѣ, шѣ сѣ-мнѣ вѣ дѣ пѣїнѣ прѣ мѣнѣкѣре
„шѣ хѣннѣ прѣ рѣрѣкѣмѣнѣтѣ; шѣ сѣ мѣ вѣѣ тѣрнѣ кѣ пѣчѣ
„лѣ кѣса тѣтѣнн-мїѣѣ, шѣ сѣ-мѣ вѣ фѣ мїѣ дѣмнѣлѣ, дѣмнзѣлѣ,

„ѡрж ачѣстѣ пѣтрѣ, кѣре амь рѣдникѣтъ акѣмь, ꙗ кѣпъ дѣ
„стѣлпѣ, кѣса лѣй дмнзѣѣ ва фѣй; шѣй кѣре-чѣ-м' вѣй дѣ мѣ,
„дннтр'ачѣа а зѣча ꙗцѣ вою дѣ.“

Дѣчѣ дѣ ла кѣса лѣй Лавѣнъ, кѣ мѣре елсвѣнѣа лѣй дмнзѣѣ
сѣ тѣрнѣ ꙗнапою, шѣ ꙗш' адѣсе аминтѣ дѣ фѣгѣдаш, чѣ аѣ
фѣгѣдѣйтѣ мѣй денантѣ пѣтѣринкѣлѣн дмнзѣѣ. кѣ шѣ дмн-
зѣѣ н сѣ арѣтѣ лѣй, кѣре ашѣ-н порѣнчѣй, зикѣнд': скѣалѣ шѣ
пѣсѣ сѣсѣ ꙗ Бѣѣель, шѣ дескѣалѣкѣ аколѣ, шѣ фѣ ѡлтѣрю чѣ
лѣй дмнзѣѣ пѣтѣринкѣ, кѣре цѣ с'ѣ арѣтѣт' цѣе, кѣнд фѣцѣлѣ
деннантѣ фѣрѣцинн-тѣѣ. Дѣчѣ днн калѣ са с'ѣ тѣрнѣтъ ꙗ Бѣ-
ѣель, шѣ ачѣлѣ фѣгѣдѣш мѣре аѣ пѣннѣтъ лѣй дмнзѣѣ; шѣ
дѣ аичѣ аѣ порнѣтъ кѣ мѣлѣрѣ лѣй чѣ юѣйтѣ, кѣ Рахѣла, фѣннѣ
тѣрѣасѣ, пѣнтрѣ кѣре дѣ аичѣ ерѣ слѣжѣтъ; шѣ ачѣлѣ ашѣ ꙗ
пѣрѣсе лѣй кѣ шѣ кѣмь арѣ фѣ фѣбѣтъ нѣмай дѣ зѣлѣ.

LXXXV.

1685.

Кѣрѣ пре скѣртѣ пре фѣпте бѣне ꙗдрѣптѣтѣре.

(Belgrad 1685.)

(8°, VII nepag. + 101 fol paginate + III nepag.)

Pentru priveghiare. (Fol. 1a—4a.)

Ѧ. ꙗтѣю, ꙗтрѣлѣрѣ кѣлѣтѣорѣлѣй. Дѣпѣ чѣ м'амь рѣ-
гѣтъ лѣй дмнзѣѣ, днн чѣ воѣ кѣнѣацѣе, кѣ фѣптеле мѣлѣ
пот фѣ бѣне?

Рѣспѣнсѣл' порѣцѣнтѣорѣлѣй. Дѣ аичѣ вѣй кѣнѣацѣе, кѣм'
кѣ ашѣ епѣ датѣорѣ кѣ прѣвѣлѣре неꙗчетѣтѣѣ, ка шѣ кѣ рѣгѣ-
чѣѣне неꙗчетѣтѣѣ. Мѣлѣ. кѣ. сѣ. мѣ: дерѣптѣ ꙗсѣ прѣвѣлѣцѣй
кѣ нѣ цѣнѣй ꙗ кѣре чѣсѣ дмнѣл' вѣстрѣ ва вѣнн. шѣ ѡрѣ
кап. кѣ. сѣ. гѣ: дерѣптѣ ачѣа прѣвѣлѣцѣн-вѣѣ, нѣ цѣнѣ зѣа.
нѣче чѣсѣлѣ ꙗ кѣре фѣюѣл' (!) ѣменѣскѣ ва вѣнн; ашѣ кѣм' нѣче
хнклѣнѣа чѣ аскѣнсѣ а сѣтѣнѣй, нѣче кѣчѣрннѣа пѣгѣвѣнтѣре
а лѣмѣй, нѣче хрѣбѣорѣа трѣпѣлѣй тѣѣ пре тѣне сѣ нѣ те
амѣцѣасѣѣ.

в. ꙗ. К. Пѣнт(р)ѣ чѣ трѣѣѣ ашѣ кѣ сѣ мѣ прѣвѣлѣзѣ?

Р. П. Пѣнтрѣ ачѣа, кѣ ꙗнѣнѣтѣ ѡкнѣлѣр лѣй дмнзѣѣ
сѣнт тѣате кѣнѣе тѣлѣ, кѣрѣе тѣате кѣнѣе а тѣтѣрѣѣа лѣ соко-
тѣѣѣ; прн. ѣ. сѣ. кѣ.

прослѣваѣскъ пре тѣтъла вѣстрѣ, чѣла чѣ мѣте ꙗ чѣрюре . шн
мрж а, Пѣтрѣ, кап . в, сѣ . а, в, четѣре.

Pentru înbrăcăminte. (Fol. 25a—28a.)

а. М. К. Дѣрж къ лѣрѣкъминтеле мѣле съ нѣ грѣ
шеск' чѣ лѣкрѣри трѣеѣ съ цю?

Р. П. а. Лѣрѣкъминтеле нѣче прѣ фѣлоасе нѣче прѣ
прѣасте съ нѣ фѣе; чн дѣпѣ рѣѣме, дѣпѣ пѣтѣре шн кѣмъ съ
кѣѣне кѣтрѣ дѣрегѣторѣа та, съ-цѣ фѣе лѣрѣкъминтеле .
Мо, а, сѣ, н : чѣа чѣ пѣартѣ вѣшминѣе мѣн, ꙗ кѣсе крѣѣщн
сѣнтѣ.

в. Фѣптѣра шн фѣорма хѣйнеларѣ тѣле съ фѣе дѣпѣ шен
чѣюл' крѣѣннѣскъ; мрѣ фѣрѣмѣѣцѣ хѣннеларѣ мѣѣрѣщн чѣртѣ
дѣмнезѣа прин Ісаѣа прѣркѣл' кап . г, сѣ, зѣ нпрѣч.

г. Хѣнне тѣле съ нѣ фѣе здѣрѣнтѣрж фѣѣрѣ тѣле, чн
съ фѣе арѣтѣре шн мѣртѣрѣе мннѣщн тѣле чѣн трѣѣзѣе, шн
сѣѣщн, гѣндѣнѣа пре чѣ фѣлѣсѣри цѣа дат цѣе дѣмнезѣа лѣ
лѣрѣкъминтеле; кѣре фѣлѣсѣри сѣнтѣ ачѣстѣ:

а. Пѣнтрѣ ачѣстѣ лѣпсѣ, кѣм' трѣпѣа тѣа чѣа дѣстѣ
дѣтѣ, лѣпрѣтѣва вѣремнларѣ ющн съ съ сѣѣтѣскъ . прн, ла,
сѣ, ка : нѣш тѣѣме [мѣѣрѣ мѣнчнтѣлѣре] гѣлѣта сѣ дѣ фѣрѣг',
къ тѣатѣ гѣлѣта ѣн съ лѣрѣа къ ꙗ дѣлаш хѣнне.

в. Пѣнтрѣ чѣнстѣ, кѣм' рѣшнѣтѣ гѣлнчѣюнѣ тѣле съ аѣѣ
пѣрѣ кѣт . г, сѣ, з : атѣнчн лн сѣ дѣшкѣсѣрж лѣѣрѣ шѣтѣ ка съ
кѣнѣасѣ къ сѣнт' гѣлѣ, шн днн фѣѣнзѣ дѣ смѣкѣн' ꙗш фѣ
кѣрж аѣѣпѣремѣнт'.

г. Пѣнтрѣ фѣлѣсѣл', кѣм' лѣкрѣл' дѣрегѣторѣн тѣле мѣн
ѣнне съ пѣщн нспрѣѣн . Іѣанѣ гѣ, сѣ . д.

д. Пѣнтрѣ фѣрѣмѣѣцѣа, шн вѣза чѣ лн лѣтрѣ ѣѣмѣнн, прѣ
кѣм' съ кѣѣне дѣрегѣторѣн тѣле . в, Гѣмонѣ . гѣ, сѣ, нѣ : ѣрд
Ѣмѣѣра ꙗ хѣнне пѣтрѣѣѣ фѣартѣ фѣѣмѣасѣ, кѣм' ѣрд дѣпрннѣсѣ
а пѣртѣ фѣѣтеле крѣннларѣ.

ѣ. Пѣнтрѣ ѣѣсѣнтѣра дѣкѣтрѣ аѣщн; съ съ кѣнѣасѣ,
мѣѣрнѣе днн ѣѣрѣѣщн, ѣѣтрѣнѣн дннѣ тѣнѣрѣ, дѣрегѣторѣн
дннѣ сѣѣѣмѣнн, прѣѣщн днн' мнрѣнн, ѣѣгѣщн днн' сѣѣѣщн,
шн дѣмнн днн' сѣѣщн, нпрѣч . съ съ пѣатѣ ѣѣсѣн . д, Моѣсѣ
кѣ, сѣ, ѣ : мѣѣрѣ съ нѣ лѣѣрѣче хѣнне ѣѣрѣѣтѣщн, нѣче ѣѣрѣ
ѣѣтѣа хѣнне мѣѣрѣщн съ нѣ лѣѣрѣче, къ лѣн дѣмнезѣа мѣте

оурътъ каре фаче ашк; быт . лз, сѣ, г : шръ Інаъ ювѣа пре Іу-
сифъ, шѣй фѣкъ ѡ ханнѣ фромбасѣ истрицѣ . Ёстфиръ з,
сѣ, ѡ, і, аі : фврѣкарѣ пре Мардохѣѡ .р ханне крѣщѣи . нсход,
ки, сѣ, г, д : порѣнчѣще дмнезѣъ лѣи Моисѣ съ фѣкж лѣи
Прѡнѣ вешминте превѣщѣи . Лѣк . з, сѣ, кѣ : каре съ . фврѣкъ .р
вешминте скѣмпи, .р кѣрциле краюлар (!) сѣнт'; Гофѡнѣа а, сѣ,
н : лѣдѣ-сж дмнезѣъ тѣтѣрѡра ачелѡра, че с'ѣъ .фврѣкат .р
ханне стрѣине . шръ .ртр'ачастѣа .р тѡате съ сокотѣщѣи, къ ачѣа
ханнѣ съ порѣи, каре ѡ порѣи шѣ плѣтѣи . шрж .ркъ нѣче прѣ-
чѣа нѣ трѣеъ а къѣтѣ, каре порѣи плѣтѣи шѣ кѣрѣа порѣи дѣ
прѣцѣа; че май тѣре сокотѣще : кѣде-ци-сж цѣе съ ѡ порѣи?
шѣ пре че вѣи съ кѣлтѣщѣи? къ тѡт' дѣѣна май вѣине ѡсте
дѣ кътѣ-ц' ацѡнѣе пѣтѣра, кѣ чевѣ съ тѣ порѣи май пре цѡс'
ртрѣ .фврѣкъминтеле тѣле, декѣтъ май пре сѣсъ дѣ пѣтѣ-
ре-ц'; къ атѣнѣи н'ѣи чинстѣи, че ан рѣсъпѣи дѣрѣмѣе че ц'ѣѣ
дѣтъ дмнезѣъ; шѣ май тѣре ан пѣне мѣртѣрѣе .рпрѡтѣва тѣ
дѣспре трѣфѣа ннѣмѣи тѣле, декѣтъ дѣспре смѣрѣнѣе, .ркъ шѣ
дѣтѣра ан фѣи пѣдѣ смѣнтѣтѡде . Ёзекѣна, кг, сѣ . е, вѣ.

Pentru părinți vitregi. (Fol. 63b—66a.)

кз. Л. К. Дѣрж пѣринѣи вѣтрѣи шѣ мѣмѣнѣе мѣ-
шехѣ, че лѣкрѣе трѣеъ съ цѣе, кѣм' .р фѣптеле фѣѡриларѣ шѣ
фѣтеларѣ фѣлѣстри кѣ съ нѣ трѣкъ лѣкрѣа вѣдѣнѣиѣи?

Р. П. а. Трѣеъ съ гѣндѣскѣ, къ .ркът с'ѣъ .рпрѣнѣтъ
ртрѣна пѣринѣи ларѣ .р късъторѣе, атѣнѣи ачѣа легѣтѣрѣ
с'ѣъ фѣкътъ шѣ кѣ ачѣи фѣѡрѣи шѣ фѣте фѣлѣстри . Ёфѣс д.
сѣ . а.

в. Кѣндѣ пѣринѣи ларѣ .р късъторѣе с'ѣъ .рпрѣнѣтъ,
атѣнѣи нѣмай декѣт дмнезѣъ ѡъ дѣт' прѣчѣа сѣпѣ пѣртѣ-
тѣра дѣ грѣже а ларѣ.

г. Кѣ ртр'ѣате кѣпѣ нѣче кѣмѣ нѣ вѣр пѣтѣа арѣтѣ
дѣагѣсте дѣпѣи оѣнѣа кътрѣ дѣтѣа, дѣ нѣ вѣрѣ фѣи ларѣ
дѣаѣи шѣ фѣѡрѣи ларѣ, кѣ кѣрѣи с'ѣъ .рпрѣнѣтъ.

д. Шѣ ачѣста трѣеъ съ гѣндѣскѣ, къ тѡт' ѡмѣа трѣ-
еъ с'ѣ фѣе мѣлѡсъ кътрѣ сѣрѣи, шѣ кътрѣ кѣрѣи н'ѣа нѣче ѡ
трѣеъ; кѣ кътъ май вѣртѡсъ дѣрж тѣтѣа вѣтрѣи шѣ мѣма
мѣшехѣ кътрѣ фѣлѣстрѣи ларѣ.

е. Шѣ ачѣста трѣеъ съ кѣѣте, къ дѣпж че дѣ мѣрѣтъ тѣ-
тѣа дѣ мѣма ачеларѣ сѣрѣи, атѣнѣи дѣ рѣмѣа фѣрѣ дѣ

татъ аѣ фъръ де мѣмж; пентрѣ ачѣм фѣартѣ лѣѣ фѣст' лѣпсж де пѣртѣторѣ де грѣже.

Ѣ. Шѣ ачѣста трѣвѣ съ пѣартѣ ꙗ минтѣ пѣринцѣй вѣ-
трецѣй, шѣ мѣмѣннѣ мѣмѣхъ, кѣ шѣ кѣкѣнѣн лѣр потѣ рѣмѣ-
нѣ ла сѣрѣчѣе, ка шѣ ачѣм; дѣчѣ ашѣ трѣвѣ съ фѣкж, кѣ
прѣнчѣй рѣмѣшѣ сѣрѣчѣй дѣ ѣлтѣм, кѣм' арж пофѣтѣ шѣ еѣ съ
фѣкж ѣлѣцѣн кѣ кѣкѣнѣн лѣр ꙗ лѣпсж ка ачѣм.

Ѥ. Шѣ ачѣста трѣвѣ съ гѣндѣскѣ, кѣ кѣ ачѣм соко-
тѣнцѣ [мѣлѣ] ꙗ сѣрѣчѣнлѣр, пѣтѣ-вѣр дѣвѣндѣ шѣ еѣ ꙗна-
нѣтѣ ѣлтѣра нѣмѣ вѣнѣ шѣ дѣргѣстѣ; шѣ ашѣ вѣр' пѣтѣ ашѣн-
тѣ шѣ еѣ дѣпѣ мѣартѣ лѣр мѣлѣтѣ вѣнѣ прѣ сѣрѣчѣй лѣрѣ.

Ѧ. Кѣ ꙗтрѣлѣтѣ кѣп нѣ вѣр пѣтѣ ꙗкѣнцѣрѣ дѣспрѣ еѣ
цѣдѣкѣтѣ чѣ рѣ кѣ кѣрѣ аѣ дѣпрѣнѣ ꙗ хѣлѣ прѣ пѣринцѣй вѣ-
трецѣй, шѣ прѣ мѣмѣннѣ мѣмѣхъ, пентрѣ рѣтѣтѣ шѣ нѣ-
мнл(ѣ)стѣнѣрѣ кѣкѣннлѣр сѣрѣчѣй.

Ѩрѣ кѣрѣй вѣр вѣлѣ сѣ-ш' нѣспрѣвѣскѣ кѣ лѣвѣдѣ дѣрегѣ-
торѣм крѣннѣскѣ, ачѣстѣ лѣкрѣтрѣ трѣвѣ съ фѣкж:

Ѣ. Тѣкѣм ка ꙗшѣнѣ прѣ фѣчѣрѣй лѣр, ашѣ съ съ нѣ-
вѣскѣ кѣ тѣатѣ пѣтѣрѣ шѣ нѣвѣннѣ, ꙗ крѣцѣ прѣ фѣчѣрѣй
фѣлѣстрѣ, шѣ сѣ-ѣ крѣскѣ ꙗ лѣцѣ дѣрѣптѣ шѣ ꙗ фрѣка
дѣмнѣзѣскѣ.

Ѥ. Мѣм' мѣлѣтѣ съ рѣдѣ фѣлѣстрѣнлѣр, дѣкѣтѣ прѣнчѣнлѣр
лѣрѣ; кѣ дѣ вѣрѣ чертѣ тѣрѣ прѣ фѣлѣстрѣ, кѣ мѣлѣтѣ, шѣ мѣм'
кѣрѣндѣ вѣ шѣ вѣстѣ чѣ рѣ, дѣкѣтѣ кѣндѣ вѣр чертѣ прѣ
ѣн лѣр прѣнчѣй.

Ѧ. Прѣчѣста съ съ нѣвѣскѣ, кѣм кѣтѣ пѣцѣнѣ чѣ аѣ
рѣмѣсѣ фѣлѣстрѣнлѣр дѣ пѣринцѣй лѣрѣ чѣй вѣнѣ, ꙗ тѣтѣ кѣ-
пѣлѣ, дѣмнѣзѣцѣ шѣ кѣ мѣрѣ грѣже съ спорѣскѣ ѣвѣцѣм сѣ-
рѣчѣнлѣр.

Ѩ. Гѣ нѣ дѣ кѣ сѣла фѣрж дѣ вѣе прѣ фѣлѣстрѣй лѣр
прѣ кѣсѣторѣ. ꙗрѣ мѣм' вѣртѣс кѣ прѣлѣжѣлѣ кѣсѣторѣй сѣ-
рѣчѣнлѣрѣ, съ нѣ-ш' кѣѣтѣ лѣр дѣвѣндѣ, кѣмѣ аѣ дѣпрѣнѣ
мѣлѣцѣ ꙗ фѣчѣ.

ла тѣл'мѣчирѣ ачѣиѣи сѣнтѣ скриптѣри, фѣкжидѣ мѣл'тѣ не
 юиѣицѣ ши дѣстѣлѣ кел'тѣмѣлѣ; дѣспре о пѣртѣ пѣиѣдѣ даскалѣ
 цѣиѣи фѣартѣ дѣн' лѣм'ѣа елиѣскѣ, не прѣ .рѣцелѣптѣлѣ чѣл'
 дѣн'трѣ даскалѣ алѣсѣ ши архѣерѣв Германонисѣсѣ, ши дѣпѣ
 петрѣчерѣ лѣи прѣ алѣиѣи кѣре с'ѣв .ртѣжм'плат', ши дѣспре алтѣ
 пѣртѣ а нѣиѣри оѣмени ай лѣкѣлѣи, нѣ нѣмай пѣдѣиѣицѣи .ртѣв а
 нѣастрѣ лѣим'ѣѣ, чѣ ши дѣ лѣим'ѣа елиѣскѣ авѣжн'дѣ цѣиѣицѣ,
 ка сѣ о тѣл'мѣчѣскѣ . кѣрѣи лѣжн'дѣ лѣмѣиѣ ши дѣн'тр'ѣл'тѣ
 азѣоадѣ (! 1. нз—) вѣиѣ, ши алтѣвѣрѣжнѣдѣ лѣ кѣ чѣл' елиѣскѣ ал' чѣ
 лор . о . дѣ даскалѣ, кѣ вѣрѣрѣ лѣи дѣмнѣзѣлѣ о ѣв сѣвѣжрѣиѣиѣ прѣ
 кѣм' сѣ вѣдѣ . ши мѣкарѣ кѣ ла оѣнелѣ кѣвѣиѣиѣ сѣ фѣе фѣостѣ
 фѣартѣ кѣ нѣвѣе тѣл'мѣчѣнтѣорѣилор пѣн'трѣ стрѣм'тѣрѣ лѣим'
 ѣиѣ ромѣнѣиѣиѣи; шрѣ .рѣкѣш' авѣжн'дѣ пѣил'дѣ прѣ тѣл'мѣчѣнтѣорѣи
 лѣтѣиѣилор ши словѣиѣилор, прѣкѣм' лѣѣлѣ ашѣ ши ан нѣиѣри
 лѣѣ лѣсѣт' прѣкѣм' сѣ чѣтѣскѣ ла чѣ елиѣскѣ . ши дѣпѣ
 испрѣвѣирѣ тѣл'мѣчѣиѣтѣлѣиѣи ачѣиѣиѣи фѣолѣсѣнтѣбѣре ши сѣнтѣ оѣстѣ
 нѣлѣ, лѣжн'дѣ дѣпѣ кѣм' сѣ кѣдѣ ши вѣе дѣла сѣнтѣа ши мѣ
 ма нѣастрѣ вѣскѣрика чѣ мѣре, с'ѣв дѣт' .р типѣграфѣе дѣ с'ѣв
 типѣриѣт' .р сѣнтѣа мѣн'рополѣе дѣиѣ вѣкѣрѣиѣиѣ, фѣиѣн'дѣ архѣерѣв
 ши пѣстѣорѣю крѣиѣиѣскѣлѣиѣи ачѣстѣлѣ нѣрѣбѣдѣ, прѣ сѣиѣиѣиѣтѣлѣ
 пѣриѣн'тѣлѣ нѣострѣ кѣиѣ Оѣвѣдѣоѣе мѣн'рополѣиѣтѣлѣ.

Genesis cap. I, v. 1—13. (pag. 1.*)

Дѣмнѣзѣлѣска скриптѣрѣ вѣкѣе ши нѣоѣж . фѣѣчерѣ . кѣп' ѣ.

1. Дѣн'чѣиѣпѣт ѣв фѣкѣт дѣмнѣзѣлѣ чѣриѣлѣ ши пѣмѣжн'ѣтѣлѣ.
2. Пѣрѣ пѣмѣжн'ѣтѣлѣ ерѣ нѣвѣзѣтѣ ши нѣтѣок'мѣиѣтѣ, ши .ртѣнѣкрѣ'
 зѣчѣ дѣскѣпра прѣстѣ чѣлѣ фѣрѣ дѣ фѣн'дѣ, ши дѣхѣл' лѣи дѣм'нѣ
 зѣлѣ сѣ пѣртѣ дѣскѣпра апѣи.
3. Ши зѣиѣе дѣмнѣзѣлѣ сѣ сѣ фѣѣкѣ лѣ
 мѣиѣнѣ, ши сѣ фѣкѣ лѣмѣиѣнѣ.
4. Ши вѣзѣ дѣмнѣзѣлѣ лѣмѣиѣна кѣ
 жѣстѣ вѣнѣ, ши осѣиѣи дѣмнѣзѣлѣ .ртѣре мѣжлѣокѣл' лѣмѣиѣиѣиѣ, ши .ртѣре
 мѣж'лѣокѣл' .ртѣнѣкрѣкѣлѣиѣи.
5. Ши нѣмѣи дѣмнѣзѣлѣ лѣмѣиѣна зѣиѣ,
 ши .ртѣнѣкрѣкѣл' нѣмѣи нѣоѣптѣ . ши сѣ фѣкѣ сѣрѣ, ши сѣ фѣкѣ
 дѣмѣнѣиѣцѣ, зѣиѣ оѣна.
6. Ши зѣиѣе дѣмнѣзѣлѣ : фѣѣкѣ-сѣ .ртѣриѣнтѣрѣ
 .р мѣж'лѣокѣлѣ апѣи, ши сѣ фѣе осѣиѣнтѣбѣре .ртѣре апѣ ши .ртѣре
 апѣ, ши сѣ фѣкѣ ашѣ.
7. Ши фѣкѣ дѣм'нѣзѣлѣ .ртѣриѣнтѣрѣа, ши
 осѣиѣи дѣмнѣзѣлѣ .ртѣре мѣжлѣокѣл' апѣи кѣре ерѣ сѣпѣтѣ .ртѣриѣ
 тѣрѣа, ши .ртѣре мѣж'лѣокѣлѣ апѣи чѣ ерѣ дѣскѣпра .ртѣриѣнтѣрѣиѣи.

*) cf. 1582 mai sus pag. 33 și 1683 mai sus pag. 264.

8. Шй нѣмн дмнзѣхъ . ртѣрнтѣра, чѣрю . шй възѣ дмнзѣхъ къ асте вѣне, шй съ фѣкѣ сѣръ шй съ фѣкѣ дименѣца, зй адѣа. 9. Шй зйсе дѣм'незѣхъ : адѣне-се апа чѣ де сѣитѣ чѣрю, . ртр'о адѣнаре, шй съ сѣ нѣскѣ оускатѣхъ. 10. Шй нѣмн дѣмнезѣхъ оускатѣхъ пѣмжнѣ . шй адѣнѣриле апелорѣ нѣмн мѣри, шй възѣ дѣмнезѣхъ къ асте вѣне. 11. Шй зйсе дѣм'незѣхъ : рѣсѣръ пѣмжнѣхъ вѣрѣанѣ де вѣрѣ, сѣмѣнѣтѣбаре сѣмжнѣцѣ дѣпѣ фѣлю-шь, шй дѣпѣ асѣмѣнаре-ш', шй лѣмнѣ родитѣрю фѣкжнѣ рѣадѣ, кѣрѣа сѣмжнѣца лѣн . ртр'жнѣсѣ дѣпѣ фѣлю-шь пре пѣмжнѣ, шй фѣ ашѣ. 12. Шй скѣбсе пѣмжнѣхъ вѣрѣанѣ де вѣрѣ сѣмѣнѣтѣбаре сѣмжнѣцѣ дѣпре фѣлю шй дѣпре асѣмѣнаре, шй лѣмнѣ родитѣрю кѣре фѣче рѣадѣ, кѣрѣа сѣмжнѣца лѣн . ртр'жнѣсѣ, дѣпре нѣм' пре пѣмжнѣ; шй възѣ дмнзѣхъ къ асте вѣне. 13. Шй съ фѣкѣ сѣръ, шй съ фѣкѣ дименѣца, зй атрѣа.

Deuteronomium cap. XXXII, v. 1—26. (pag. 150—151.*)

И дѣа лѣце кѣп' лѣ.

1. И аминѣ чѣрюле шй вѣю грѣи, шй аѣзѣ пѣмжнѣхъ кѣвнѣтеле дѣнтрѣ рѣстѣа мѣе. 2. Нѣдеж'дѣскѣ ка плѣаа рѣспѣнѣа' мѣе, шй съ сѣ погѣаре ка рѣаа кѣвнѣтеле мѣле, ка плѣаа пре трѣскѣт', шй ка нннѣарѣ пре вѣрѣанѣ. 3. Кѣчи нѣмеле дмнѣаѣи амѣ кемат, дѣци мѣрире дмнзѣаѣи нѣстрѣ. 4. Дмнзѣхъ, адѣвѣратѣ фѣпѣтеле лѣи, шй тѣате кѣнле лѣи жѣдѣкѣци . дмнзѣхъ крѣдинѣе, шй нѣ асте стржмѣвѣтѣте . ртрѣ ел' . днрѣитѣ шй сѣнтѣ дмнѣаѣ. 5. Грѣшнѣ-аѣ, нѣ лѣи фѣи хѣаиѣи, нѣм' стржмѣе шй дѣстрѣмѣт'. 6. Ичѣстѣ дмнѣаѣи рѣсплѣтнѣц' ачѣста, нѣрѣд' нѣвн' шй нѣ . рѣелѣитѣ; нѣ ачѣста тѣтѣ-тѣхъ тѣхъ агѣннѣитѣ пре тѣне шй тѣхъ фѣкѣт шй тѣхъ зиднт? 7. Идѣчи-вѣ аминѣ де зйлеае вѣкѣаѣи, прнчѣпеци дѣрѣ ани, нѣмѣриле нѣмѣриларѣ; . ртрѣеѣ пре тѣтѣ-тѣхъ шй ва повѣстѣи цѣе, пре чѣн мѣн вѣтрѣжнн дѣкжѣтѣ тѣне шй вѣр' спѣне цѣе. 8. Кжнѣаѣ . рпѣрѣцѣа чѣле . рнѣлѣтѣ лѣм'внле, кѣм' аѣ сѣмѣнат' пре фѣи лѣи Идѣаѣ; аѣ пѣсѣ хотѣрѣле лѣм'внларѣ, дѣпѣ нѣмѣрѣа' . рѣериларѣ лѣи дмнзѣхъ. 9. Шй съ фѣкѣ партѣ дмнѣаѣи, норѣдѣа' лѣи Икѣв', . рпѣрѣцѣаѣ мошѣнѣрей лѣи, Исаиѣаѣ. 10. Л'аѣ дѣстѣлат' пре ел . ртрѣ пѣстѣе, . ртрѣ сѣтѣчѣонѣаѣ . рдѣрейи, . ртрѣ фѣрѣ де апѣ; . ркѣнжѣрѣатѣ-л'аѣ пре елѣ шй л'аѣ чѣрѣтѣт' пре ел', шй л'аѣ пѣзнт' пре елѣ ка лѣмнѣа

*) cf. 1577 mai sus pag. 14.

окилѣн. 11. Ка вѣл'тѣрѣлѣ кѣндѣ арѣ акоперѣ кѣювѣл' (!) лѣй, шѣ
 прѣ пѣй лѣй аѣ пох'тѣт' слобозѣндѣ ариппѣ лѣй, аѣ прѣн-
 мѣт' прѣ ен, шѣ ѿ лѣт' прѣ ен прѣ дѣпѣ кѣпѣл' лѣй. 12. Дмѣл'
 сѣнѣр' ѿ аѣдѣсѣ прѣ ен, шѣ нѣ ерѣ аѣпрѣнѣ кѣ ен дѣмнѣзѣ
 стрѣйнѣ. 13. Пѣ сѣнт' прѣ ен прѣ вѣртѣт'кѣ пѣмѣнтѣлѣй, ѿ хѣнѣт'
 прѣ ен кѣ рѣаѣлѣ цѣреннѣлѣр', аѣ сѣнтѣ мѣлѣрѣ ден пѣдѣтрѣ, шѣ
 оуѣнтѣ дѣ лѣмѣнѣ ден вѣртѣбѣсѣ пѣдѣтрѣ. 14. Оуѣнтѣ дѣ вѣчнѣ шѣ
 лѣнѣтѣ дѣ ѡн, кѣ грѣсѣмѣкѣ мѣ(н)лѣр' шѣ а вѣрѣѣчнѣлѣрѣ, а фѣн дѣ
 тѣдѣри шѣ дѣ цѣпнѣ, кѣ сѣлѣ мѣшкнѣлѣрѣ грѣлѣнѣ, шѣ сѣнѣ дѣ
 стрѣгѣрѣ аѣ вѣдѣт' вѣйнѣ. 15. Шѣ мѣнѣкѣ Пѣковѣ шѣ сѣ сѣтѣрѣ, шѣ
 зѣлѣрѣн чѣлѣ юѣнтѣ, сѣ оуѣнсѣ, сѣ аѣнѣгрѣшѣ, сѣ лѣцнѣ, шѣ пѣ-
 рѣснѣ прѣ дмѣнѣзѣлѣ, чѣлѣ чѣ л'аѣ фѣкѣт' прѣ елѣ, шѣ сѣ ѿсѣнѣ дѣ
 лѣ дмѣнѣзѣлѣ мѣнтѣнѣторѣл' лѣн. 16. Мѣ сѣтѣрѣрѣ прѣ стрѣйнѣ,
 аѣтрѣ оуѣрѣчѣнѣлѣ лѣрѣ м'аѣ аѣмѣрѣжѣтѣ прѣ мѣнѣ. 17. Пѣ жѣрѣт-
 вѣнтѣ дѣрѣчнѣлѣр' шѣ нѣ лѣй дмѣнѣзѣлѣ, лѣ дмѣнѣзѣн кѣрѣй н'аѣ цѣдѣт'
 нѣн шѣ прѣаѣспѣцнѣ аѣ вѣнѣт', прѣ кѣрѣй н'аѣ цѣдѣт' пѣрѣнѣцнѣй лѣрѣ.
 18. Прѣ дмѣнѣзѣлѣ чѣлѣ чѣ тѣсѣ нѣскѣт' аѣн пѣрѣсѣнт', шѣ аѣн оуѣнтѣт'
 прѣ дмѣнѣзѣлѣ чѣлѣ чѣ тѣ хѣрѣнѣкѣцнѣ. 19. Шѣ кѣзѣ дмѣл' шѣ рѣвѣннѣ,
 шѣ сѣ сѣжѣрѣн пѣнѣтрѣ оуѣрѣцнѣ фѣнѣлѣр' лѣрѣ шѣ фѣтѣлѣрѣ. 20. Шѣ
 зѣсѣ : аѣтѣарѣчѣ-ѡю дѣ кѣтрѣ ен фѣаѣцѣ мѣ, шѣ ѡѡю аѣрѣтѣ чѣ вѣ
 фѣн лѣрѣ лѣ чѣ дѣ аѣпѣн ; кѣчѣ нѣлѣм' аѣтѣѡртѣ аѣстѣ, фѣе (!) лѣ кѣрен
 нѣ аѣстѣ кѣрѣднѣцнѣ аѣтрѣ ен. 21. Ён м'аѣ рѣвѣннѣтѣ прѣ мѣнѣ, нѣ кѣ
 прѣ дмѣнѣзѣлѣ, м'аѣ сѣтѣрѣнтѣ кѣ кнѣпѣрнѣлѣ лѣрѣ, шѣ ѿ ѡю рѣвѣннѣ
 прѣ ен, нѣ кѣ прѣ лѣмѣвѣ ; прѣ лѣмѣвѣ фѣрѣ мѣнѣтѣ ѡѡю оуѣрѣнснѣ
 прѣ ен. 22. Кѣчѣ фѣѡк' с'аѣ аѣцѣцѣт' денѣтрѣ мѣнѣлѣ мѣ, вѣ аѣрѣдѣ
 пѣн аѣ ѿаѣдѣл' чѣлѣ мѣан дѣ жѣѡсѣ, вѣ мѣжнѣкѣ дѣ тѣѡт' пѣмѣжнѣ-
 тѣлѣ шѣ рѣѡѣрнѣлѣ лѣй, вѣ аѣрѣдѣ тѣмѣлѣнѣлѣ мѣнѣцнѣлѣрѣ. 23. Пѣдѣнѣ-
 ѡю лѣ ен рѣлѣ, шѣ сѣѣцнѣлѣ мѣлѣ лѣ ѡѡю сѣвѣжѣшнѣ лѣ ен.
 24. Тѣпнѣндѣсѣ кѣ фѣѡамѣ шѣ кѣ мѣжнѣкѣрѣ дѣ пѣсѣрнѣ, шѣ дѣшѣлѣлѣрѣ
 дѣнапѣнѣ нѣвнѣндѣкѣтѣ, днѣнцнѣ дѣ жѣгѣннѣ ѡѡю трнѣмѣтѣ лѣ ен
 кѣ мѣжнѣ, кѣрѣнѣ трѣгѣ прѣ пѣмѣжнѣтѣ. 25. Дѣн аѣфѣрѣ нѣ вѣ дѣсѣфѣ-
 чѣрнѣ сѣвѣе, шѣ ден кѣмѣлѣрнѣ фѣрѣнѣкѣ, тннѣрѣл' кѣ фѣѣѡлѣрѣ, сѣгѣтѣѡрѣю
 кѣ чѣлѣ аѣшѣзѣт' вѣтрѣжнѣ. 26. Зѣсѣ-ам' : сѣмѣнѣдѣнѣ-ѡю прѣ ен,
 шѣ ѡѡю пѣтѣлѣн дѣнѣтрѣ ѡамѣннѣ пѣмѣнѣнѣрѣкѣ лѣрѣ.

Psalm 2. (pag. 382.)

Ψάλμωλ̃ лѣй Дѣдѣ . в̃.

1. Пѣнѣтрѣ чѣ с'аѣ аѣфѣрѣжнѣтѣтѣ лѣмѣкнѣлѣ, шѣ нѣрѣѡаѣдѣлѣ аѣ
 кѣѣцѣтѣт' дѣшѣрѣтѣ? 2. Ётѣтѣт-аѣ аѣрѣѡаѣпѣ аѣпѣрѣаѣцнѣй пѣмѣжнѣтѣлѣнѣ,

[illegible]

Faptele Apostolilor cap. VI. (pag. 835—836.)

Φάπ' τελε Ἰπόστολιος' . καπ . 5.

1. Шй ꙗ зилеле ачѣстꙗ ꙗмѡлꙗциꙗмъ се оученичѣи фѣкъѣтꙗ сꙗв ѡлꙗщирѣ елинилоꙗ, кѣтрѣ еврѣи, кѣчи съ тречѣ кѡ ведѣре, ꙗтрѡ сѡбжеа чѣ де тоате зилеле, вѣдѡвеле лѡꙗ. 2. Шй кемѡмъ чѣи. вѣ. мѡлꙗцимъ оученичѣилоꙗ зисѣꙗ: нѡ ꙗ пѣкъѣтꙗ нѡи, пѣꙗсѡмъ кѡвѡмъ тѡлꙗ лѡи дѡмѡзѣꙗ, ꙗ сѡбжи ꙗ мѣсе. 3. Сокотици дѡрѣпѣ ачѣмъ фѡрѡилоꙗ, шѡпѣте ѡмѡмени денѣтрѡ вѡи, мѣꙗтрѡнѣсици фѣиндꙗ, пѡини де дѣꙗꙗ сѡнтꙗ, шй де ꙗцѣлѡпꙗчюне, прѣ кѡрѣи вѡи пѡне прѣсте трѣба ачѡста. 4. Мѡꙗ нѡи ꙗ рѡꙗчюне шй ꙗ сѡбжеа кѡвѡмъ тѡлꙗи вѡи ꙗꙗꙗꙗ. 5. Шй пѣкъѣ кѡвѡмъ тѡлꙗ ꙗнѡинѣꙗ ꙗ тотъ нѡрѡꙗꙗ, шй ꙗлѣсѣꙗ прѣ Стефанꙗ вѣꙗꙗтъ пѡинꙗ де крѣдинꙗꙗ, шй де дѣꙗ сѡнтꙗ, шй прѣ Филипꙗ шй прѣ Прѡхѡꙗ, шй прѣ Никѡнѡꙗ шй прѣ Тѣмѡнꙗ, шй прѣ Пармѣна, шй прѣ Никѡлѡꙗ немѣѡрѡниꙗ ꙗнѣтѡꙗꙗ. 6. Прѣ кѡрѣи ꙗꙗ пѡꙗ ꙗнѣнѣꙗ ꙗпѡстолилоꙗ, шй рѡꙗꙗꙗꙗꙗ ꙗꙗ пѡꙗ прѣсте ꙗи мѡмѡи. 7. Шй кѡвѡмъ тѡлꙗ лѡи дѡмѡзѣꙗ крѣꙗꙗ, шй съ ꙗмѡлꙗциꙗмъ нѡмѣꙗꙗꙗ оученичѣилоꙗ ꙗ ꙗерѡсѡлимꙗ фѡꙗꙗꙗ. шй мѡлꙗꙗ ꙗлѡꙗꙗ деиꙗ прѣꙗци ꙗꙗꙗꙗꙗ крѣдинꙗꙗ. 8. Мѡꙗ Стефанꙗ пѡинꙗ де крѣдинꙗꙗ шй де пѡꙗꙗꙗ ꙗꙗꙗꙗ минѡи шй сѣмѡне мѡꙗ ꙗтрѡ нѡрѡꙗꙗ. 9. шй

съ скѣларѣ оаре карѣн ден'трѣ чен ден' адвѣаре чѣм че се зичѣ
ан Левѣртѣннлор' шѣ ан Киринѣнлор', шѣ ан Плѣѣандрѣннлор' шѣ
чѣлор' дела Килѣкѣм шѣ Псѣм, чѣртѣндѣсе кѣ Стѣфанѣ. 10. Шѣ нѣ
пѣтѣ съ стѣ .рпотрѣва .рцѣлѣп'чюнѣн шѣ дѣхѣлѣн кѣрѣм грѣм.
11. Пѣтѣчѣ аѣ свѣсѣм оамени зикѣн'дѣ, кѣ ам' аѣзѣт' прѣ елѣ
грѣнѣндѣ граѣурѣ дѣ хѣлѣ спре Мѣвѣси шѣ спре дѣмнѣзѣм. 12. Шѣ
аѣ .р'тѣржтѣт' прѣ норѣдѣ, шѣ прѣ вѣтрѣнн шѣ прѣ кѣр'тѣ-
рарѣ, шѣ стѣн'дѣ аѣсѣпрѣ-н .рл' апѣкарѣ прѣ елѣ шн-л аѣдѣсерѣ ла
сѣфат'. 13. Шѣ пѣсерѣ мѣртѣурѣн мин'ченѣбасѣ зикѣн'дѣ : омѣл
аѣчѣста нѣ пѣрѣсѣѣе граѣурѣ кѣ елѣстѣм' л грѣнрѣ аѣсѣпра лѣкѣ-
лѣн чѣлѣн сѣнтѣ аѣчѣстѣм шн лѣѣн. 14. Пѣн'трѣ кѣ ам' аѣзѣт'
прѣ елѣ зикѣн'дѣ : кѣ Ис .назарѣн'ѣнѣл' аѣчѣста ва свѣрѣд лѣкѣл'
аѣчѣста . шѣ ва скнѣмѣм ѣнѣчѣнѣлѣ, карѣлѣ аѣ дѣт' нѣам Мѣвѣси.
15. Шѣ кѣвѣтѣн'дѣ ла елѣ тоѣн чѣм че шѣдѣ .р адвѣаре,
вѣзѣрѣ фѣѣца лѣн ка о фѣѣцѣ дѣ .рѣерѣ.

LXXXVII.

1689.

Молитѣвникѣ . изѣодит днн словѣнѣе прѣ лнмѣм рѣ-
мѣнѣаскѣ Тѣпѣрѣтѣс'аѣ .р мнѣрополѣм Бел-
градѣлѣн . анѣ дѣмнѣлѣн , дѣхѣм апрѣл . ка дѣ знл.

(4°, VI nepag. + 222 fol paginate + VII nepag.)

Invatatura ispovednicului. (Fol. 51a—52b.)

Рѣндѣѣла исповѣданѣнѣн.

(Шѣ дѣпѣ аѣчѣм .рѣѣѣцѣ прѣ исповѣдннѣ кѣ тѣатѣ смѣ-
рѣнѣм.)

Фѣѣлѣ! нѣ-ѣѣ фѣе грѣм л тѣ покѣн, кѣче тѣ вѣсѣѣскѣ л
стѣ аѣфѣрѣ днн вѣсѣрѣкѣм м дѣ знлѣ, кѣ ашѣм ѣстѣ токмала
дѣ ла дѣмнѣсѣм дѣтѣм свѣнѣнѣлѣм апрѣл, шн прѣ кѣвѣѣшнѣлѣм
пѣрннѣн; ка съ не кѣрѣѣѣнѣм кѣмѣ съ кѣвѣнѣн, съ фѣнѣм дѣ-
стѣнннѣчѣм л не .рпрѣѣнѣм тѣрѣнѣлѣн шѣ свѣнѣлѣн дѣмнѣлѣн . кѣ
ашѣм аѣ .рѣѣѣѣѣт свѣнѣлѣм Пѣвѣл апрѣлѣм грѣннѣм : съ съ нспн-
тѣскѣм ѣмѣлѣ прѣ снѣн, шн ашѣм дѣнѣм пѣнѣ съ мѣнѣнѣнѣ, шн

дѣнь пѣхѣрь съ вѣ; кѣ чела че мѣнѣнкѣ недейстойник, шѣн-
дж шѣ мѣнѣнкѣ шѣ вѣ, несокотинѣ трѣпѣль дѣмѣлѣй . шѣ
сингѣрь дѣмѣль зиче : нѣ дѣриць свѣта кѣнишѣ . дѣрѣпѣ
ачѣл, съ нѣ май слѣжѣмѣ похѣлашѣ пѣнтѣчелѣй, че съ агѣ-
нисѣмѣ поѣме дѣстойниче покѣинѣй; съ не пѣнемѣ прѣотѣвѣ
лѣкомѣшѣ . кѣ нѣче бѣлѣлѣ трѣпѣлѣй нѣ съ тѣмѣдѣскѣ кѣ
сѣцѣлѣ шѣ кѣ вѣцѣл, че кѣре съ ва постѣ тѣре, ачѣла съ тѣ-
мѣдѣлѣ лѣсне . кѣ вѣре-кѣмѣ ѣсте пѣкѣтѣлѣ ла гѣстѣре дѣлѣ,
ѣрѣ апѣй амар шѣ кѣ стрѣзѣлѣж; ашѣ шѣ покѣлѣнѣл, рѣкинѣ-
чюниле, постѣлѣ, пѣцинь съ арѣтѣж кѣ скѣрѣж, ѣрѣ апѣй адѣкѣ
рѣдѣлѣ вѣкрѣй дѣ вѣчѣн . кѣ грѣлѣ апѣстѣлѣ : кѣ кѣ мѣлѣте
скѣрѣе ни съ кѣде нѣла съ рѣтрѣмѣ рѣтрѣ рѣтрѣцѣлѣ чѣрю-
лѣй лѣй дѣмѣлѣ, шѣ невоитѣрѣи ѣ вѣрь апѣкѣ прѣ ѣ . шѣ ѣрѣ
зиче : невоицѣ-вѣ дѣ рѣтрѣци не поѣрта чѣл стрѣмѣтѣж, кѣре
дѣче рѣ вѣцѣлѣ, че пѣцини сънтѣ, кѣрѣи ѣ афѣлѣ прѣ ѣ; кѣ
поѣрѣцѣй чѣй стрѣмѣте, шѣ кѣлѣй чѣй рѣгѣсте ачѣстѣлѣ сѣнтѣ
лѣкрѣрилѣ : фѣламѣ, сѣтѣлѣ, кѣлѣкарѣ прѣ пѣмѣнтѣ, рѣкинѣчюниле,
недѣрѣмѣрѣлѣ, смѣрѣнѣлѣ, вѣлѣндѣцѣлѣ, рѣвѣдѣрѣлѣ лѣспѣрѣлѣлѣшѣ ю-
вѣрѣ дѣ сѣрѣчѣ, пѣлѣнсѣлѣ ѣкѣлѣшѣ, кѣ фѣрѣ дѣ пѣлѣнсѣ нѣ
поѣте фѣ покѣинѣца, кѣ пѣлѣнсѣлѣ ѣсте покѣинѣца адѣвѣрѣтѣж .
шѣ кѣре съ рѣтрѣанѣ (! лѣ рѣтрѣанѣ) ѣ дѣтѣж дѣ ла пѣкѣтѣ,
съ нѣ съ май рѣтрѣанѣ ѣрѣ кѣ кѣнѣлѣ ла вѣрѣтѣрѣлѣ сѣ, сѣлѣ кѣ
поѣкѣлѣ спѣлѣтѣ ѣрѣ лѣ мѣчѣрѣлѣж; че съ рѣвѣним чѣлѣй дѣнѣ-
тѣй пѣкѣтѣсѣлѣй фѣю, кѣре кѣ покѣинѣца адѣ дѣшкѣсѣ оѣшѣлѣ
рѣтрѣцѣй, шѣ рѣтрѣюлѣй тѣлѣхѣрѣю, шѣ кѣрѣвѣй, вѣмѣлѣшѣлѣй
шѣ алѣтора, кѣрѣи ѣ дѣтѣж дѣкѣ съ пѣрѣсѣрѣж дѣ пѣкѣте, нѣ
съ май рѣтрѣанѣсѣрѣж ѣрѣ ла пѣкѣте . лѣшѣ шѣ тѣ, фѣюлѣ, сѣ-
лѣцѣ-те съ фѣй лѣшѣ : рѣ лѣкѣ дѣ мѣнкѣчѣсѣ ла вѣкѣте, фѣй
пѣнтѣтрѣю . рѣ лѣкѣ дѣ вѣсѣтрѣю, вѣлѣ аѣж . рѣ лѣкѣ дѣ рѣсѣ,
вѣрѣсѣ лѣкрѣмѣнѣ . рѣ лѣкѣ дѣ мѣрѣцѣ, фѣй смѣрѣитѣ . рѣ лѣкѣ дѣ
пѣтѣ мѣалѣ, кѣлѣкарѣ грѣ . рѣ лѣкѣ дѣ свѣдѣнкѣ, фѣй дрѣгѣсѣтѣсѣ,
рѣ лѣкѣ дѣ вѣрѣжѣнтѣтрѣю, фѣкѣтѣтрѣю дѣ пѣче . кѣ дѣ те вѣи
поѣтѣи лѣшѣ, алѣолѣ вѣй фѣи фѣю лѣмѣинѣи, шѣ фѣю зичѣй; шѣ
прѣи ачѣстѣлѣ кѣй вѣй рѣтрѣ рѣ лѣтѣрѣлѣ фѣрѣ дѣ трѣдѣлѣ, рѣтрѣ
рѣтрѣцѣлѣ чѣрюлѣй . кѣ адѣ зичѣ дѣмѣлѣ : фѣицѣ гѣтѣ, кѣ нѣ
цѣицѣ сѣлѣ шѣ чѣсѣлѣ кѣндѣ вѣлѣ вѣи свѣрѣшѣтѣлѣ; кѣ нѣ цѣим
пѣнѣж кѣндѣй вѣицѣ нѣоѣстрѣж . шѣ дѣ не вѣлѣ афѣлѣ мѣоѣртѣлѣ рѣ
пѣкѣте, май вѣице съ нѣ фѣимѣ нѣскѣци . дѣчи съ не невоицѣмѣ,
кѣ съ лѣпѣдѣмѣ сѣрѣчина пѣкѣтелѣшѣ нѣоѣстрѣ рѣ дѣ грѣбѣж, кѣ
съ тѣмѣпѣнѣмѣ лѣмѣнинацѣ ла рѣвѣлѣ прѣ дѣмѣлѣ, рѣпѣи(н)дѣне
спѣе нѣшѣрѣи рѣ вѣздѣхѣ, кѣндѣ вѣлѣ вѣи прѣ пѣмѣнтѣ рѣ сѣлѣлѣ

пъринтеаѣи сѣѣ, съ ѱодече вѣлаѣр ши морцилаѣр, ши съ пѣ-
тѣскѣ кѣи дѣпѣ лѣкрѣа лѣи.

Psalm 90. (Fol. 99a — 99b.)

Ѳалом ѿ.

1. Кѣреле петрѣче ѿтрѣ аѱютѣрюа ѿнѣлаѣтѣлаѣи, ѿ ко-
пере мѣнтѣа дѣмнѣлаѣи чѣрюаѣи съ сѣлаѣшлѣаѣе. 2. Сѣче-ва
домнѣлаѣи : фѣлосѣтѣрюаѣ мѣѣ ѣѱи, ши сѣпѣрѣ ма, дѣмнѣ-
лаѣ мѣѣ, ши спре дѣнѣ ма нѣдежаѣѣскѣ. 3. Кѣ ачѣла те ва
нзеѣѣи де лаѣлаѣ вѣнѣтѣрюаѣи, ши де кѣѣнѣтѣ гѣлѣѣѣтѣрю.
4. Кѣ спѣтеле сѣле оѱмѣри-те-ва, ши сѣпѣтѣ ѣрепилаѣ лѣи те вѣи
нѣдежаѣи; кѣ армаѣ ѿкѣнѣюрѣ-те-ва адеѣѣрѣа лѣи. 5. Нѣ те
вѣи тѣме де фѣрка нѣпѣи, ши де сѣѱѣта че зеѣарѣ сѣа.
6. Де лѣкрѣа че сѣ петрѣче ѿтрѣ ѿтѣнѣкрѣ, де тѣмпиѣнѣтѣ,
де дрѣкѣла де а мѣѣсѣнѣ. 7. Кѣ дѣ-ворѣ де лаѣтѣрѣ тѣ мѣи,
ши сѣче мѣи дѣ дѣрѣпта тѣ, ѣрѣ де тѣне нѣ съ ва апро-
пѣа. 8. Ѳсѣ кѣ ѱкѣи тѣи вѣи сокотѣи, ши плаѣта пѣкѣтѣѣи-
лаѣр вѣи веѣа. 9. Кѣ тѣ, дѣмне, нѣдѣжаѣ ма, пѣс-ѣи пре чеа
де сѣс сѣпѣрѣ тѣ. 10. Нѣ ва вѣи кѣтрѣ тѣне рѣѣ, ши ѣ-
тѣе нѣ съ ва апропѣа кѣтрѣ сѣлаѣшлѣ тѣѣ. 11. Кѣ ѿѣри-
лаѣр сѣи порѣнѣи-ѣѣ де тѣне, съ те фѣрѣскѣ пре тѣне ѿ
тѣате кѣилаѣ тѣле. 12. Спре мѣни пѣртѣ-те-ѣѣр, съ нѣ кѣм-
ѣа съ сѣ ѿпѣѣде де пѣтрѣ пѣчѣрѣлаѣ тѣѣ. 13. Пре аспѣѣѣ
ши пре ѣасѣаѣскѣ вѣи пѣши, ши вѣи кѣлѣа лѣлаѣ ши ѣлаѣѣ-
рѣлаѣ. 14. Кѣ спре мѣне аѣ нѣдежаѣѣтѣ, ши-лаѣ ѣѣю нзеѣѣи
пре ѿсѣ; аѣѣѣѣ-ѣ-ѣѣю пре ѣлаѣ, кѣ аѣ кѣносѣѣтѣ нѣмѣле мѣѣ.
15. Стриѣѣ-ѣа кѣтрѣ мѣне ши-лаѣ ѣѣю аскѣѣѣа пре ѿсѣ, кѣ
ѣлаѣ сѣнѣтѣ ѿ сѣѣрѣѣ, сѣѣѣѣ-ѣ-ѣѣю ши-лаѣ ѣѣю сѣѣѣи пре ѿсѣ.
16. Кѣ сѣилаѣ лѣнѣи ѿплаѣѣ-ѣ-ѣѣю пре ѣлаѣ, ши ѣѣю арѣѣѣа лѣи
спѣѣѣѣа ма.

Molitva pe sǎlcī. (Fol. 184a.)

Мѣтѣа ѿ дѣмниѣ(ѣ) фѣлѣрилаѣр пе сѣлѣи.

Дѣмне дѣмнѣѣѣ, аѣѣѣѣ ѣѣтѣрюаѣ! тѣ арѣѣѣѣ корѣѣа
ѿ кѣѣлаѣ ѣѣѣѣѣѣи, ѿѣре дѣрѣптѣа ши оѱѣѣѣѣѣѣлаѣ тѣѣ Нѣѣ;
ши вѣиѣѣа сѣнѣѣѣѣ тѣѣ дѣѣ ѣѣѣѣѣѣ кѣ порѣѣѣѣѣѣ, аѣѣ-
кѣнѣѣ кѣре аѣѣѣѣ кранѣѣ де масѣни. аѣѣѣѣ кѣѣ ѿмѣѣѣѣѣѣ

коко́нѣи жндовѣши, кѣндѣ те тѣмпи́нарѣ кѣ стѣлапѣри ꙗ-
фрѣнзѣи де маслин, стригѣндѣ ши грѣѣндѣ : ѡсанна ꙗтрѣ
чѣи де сѣс . ачѣстѣ глас ши нѣи роуѣи тѣи, кѣ гласѣри стригѣ-
мѣ цѣе : ѡсанна, блсѣитъ чѣла чѣи венѣитъ ; ши ѡрѣ вѣи венѣ
сѣ ѡудѣи ꙗ дерипѣтѣ, кѣ тѣтѣлѣ ши кѣ дхѣлѣ сѣитъ,
акѣм' ши пѣрѣра ши ꙗ вѣчѣи вѣчнѣлѣр . Ѳмин .

LXXXVIII.

1691.

(Ms. bibl. centr. No. 15.)

**Ѳнанѣа ѳермонах : Вііаца прѣ кѣвиѡсѣлѣи пѣринѣте-
лѣи нострѣ Ниѡѡн' .**

(4°, nepaginat, 346 paginī.)

Pentru trimiterea Sf-lui Nifon în școlile de la Tarigrad. (pag. 2—4.)

(ꙗн) Зѣлѣлѣ лѣи Кѡстантинѣ бѣнѣл крѣдинчѣс ши де дѣм-
незѣс ѡентѡрю ꙗпѣрат, ерд ѡаре кѣре бѣрѣат бѣн крѣдинчѣс
ши темѣтѡрю де дѣмнезѣс, анѣме Сакавтѣе . ачѣлѣ фѣ тримис
приѣм зѣче, де бѣнѣл крѣдинчѣс ꙗпѣрат, фѣиנדѣ хирѡтѡнисѣт
ѡѡкодѣ, ꙗтрѣ ѡ цѣрѣ кѣ дѣдинѣс чѣи зѣкѣ Четѣте сѣрѣтъ . ши
мѣргѣндѣ ѣлѣ ꙗ цѣра ачѣлѣ ꙗл ꙗтимпи́нарѣ прѣ денѣлѣ тоѡ
ман марѣи ши бѡѣрѣи четѣѣи, кѣ плѣкѣчѣи ши кѣ кѣчѣрѣе,
сѣрѣтѣндѣл прѣ дѣнѣлѣ; ши кѣ денѣи ерд ши тѣтѣлѣ лѣ лѣи
Ниѡѡн, чѣл кѣмѣ Ѳгапѣтъ . ши кѣм вѣзѣ тѣта лѣ лѣ Ниѡѡн прѣ
ачѣл де маннѣиѣте нѣмѣтѣ ѡѡкодѣ Сакавтѣе, фѡартѣ сѣ бѣкѣрѣ
иннѣма лѣи де мѣре драгѡстѣ а лѣи; кѣ ерд вѣѣцѣиѣдѣ амѣндѣи
кѣ бѣнѣ крѣдинѣе ши драгѡстѣ дѣмнѣзѣжскѣ . ши пѣнтрѣ ачѣлѣ
ман мѣлѣт ѡѡнѣлѣ ѡѡнѣл прѣ алѣлѣ . кѣ ерд ѡѡкодѣлѣ фѡартѣ
смерѣт; ѡр трѣфѣ нѣ авѣ нѣч кѣм . ши Ѳгапѣт фѣиנדѣ ман
мѣре прѣстѣ ѡѡнѣлѣ лѣи, ман мѣлѣтѣ драгѡстѣ дѡѣнѣдѣсѣ . дѣч
ꙗтрѣ ѡѡнѣ де зѣлѣ, лѣнѣдѣ Ѳгапѣт прѣ фѣѡл сѣлѣ Ниѡѡн, ден
кѣсѣ сѣ, венѣи кѣ дѣнѣлѣ лѣ ѡѡкодѣлѣ . ши ерд атѣнѣчѣ Ниѡѡн
дѣ . н . анѣ; ши ꙗнтрѣндѣ кѣ ѣлѣ лѣ ѡѡкодѣлѣ сѣрѣтѣ прѣ ѣи, ши
лѣ порѣнѣи сѣ шѣзѣлѣ апрѡпѣ де дѣнѣлѣ . дѣп' ачѣлѣ зѣсѣ кѣтрѣ
Ѳгапѣт : чѣиѣ асѣте дѣмнѣтѣлѣ ачѣстѣ кокѡн ? лѣ фѣчѡр цѣе, лѣ алѣ-
чѣѣѣш ? грѣнѣ лѣи Ѳгапѣт : адѣѣѣрат, дѡлмнѣ, ачѣстѣ кокѡнѣ фѣѡл

мѣѥ асте . ши зѣсе лѣи воѣводѣ : дарѣ фѣ-ѣа съ дѣпринзѣ
ла картѣ? рѣспѣнсе лѣи Ѳгапитѣ : ѣа доамне ал мѣѥ, кѣче даскал
нѣ съ афѣлѣ анч . рѣтрѣ мошѣа ноастрѣ съ побатѣ . рѣвѣцѣ, ши
съ-л . рѣвѣце кѣрте . зѣсе воѣводѣ кѣтрѣ дѣнсѣа : де ми-л ви
да пре дѣнсѣа мѣе, ѣѣ . рѣл вою тримѣте . рѣ Цариград . оунде
сѣнт мѣаи даскалѣ . ѣнде ѣа врѣ съ с(ѣ) . рѣвѣце фѣюл тѣѣ,
лѣсне ѣа доѣнѣи че ѣа похтѣ . ѣр тѣтал кокѣнѣлѣи лѣзинѣ
ачаста, скѣлѣндѣ-се кѣзѣ ла пнѣорѣле воѣводѣлѣи знкѣнд : ѣ
ам врѣт ѣѣ, доамне, съ чѣю дела мѣрѣа тѣ, ачѣл . рѣм зѣсѣ,
фѣинѣѣ . рѣдерптат дела дѣмнезѣѣ; деѣ акѣма ѣтѣ кокѣнѣа тѣѣ
тримѣте-л пре ѣлѣ . ши зѣсе лѣи воѣвода : ѣѣ вою фѣче тѣате
кѣте вор плѣчѣѣ ѣкилор тѣи ши минѣи тѣлѣ . ачѣстѣ лѣзинѣ
тѣтѣл кокѣнѣлѣи, фѣарте съ ѣѣкѣрѣ ши съ ѣѣсѣлѣ, петрѣкѣнд
дирѣнт ачѣл кѣ воѣводѣ, Ѳгапит ши фѣюл лѣи Нѣфон, ѣа ла
трѣи лѣи.

Vedenia judecâiilor de pre urmă. (pag. 155 — 159.)

Ѳскѣлатѣ фѣрѣицлор че кон съ кѣ спѣю воам . кѣ ѣдѣтѣ
дѣпѣ чѣ сѣѣрѣи сѣнтѣл прѣвѣла де ноѣптѣ, ши кѣм ѣѣѣ ѣѣн-
чѣю де дѣрмѣи пре пѣатрѣ, фѣинѣ ѣа ла мѣзѣл ноѣиѣ, ѣѣдѣ
привѣиѣ ши рѣгѣндѣ-се кѣтрѣ нѣлѣиѣмѣ чѣрюлѣи, фѣинѣ тоѣ-
тѣ ноѣптѣ лѣнѣ ши сѣиѣи . деѣ кѣм ѣѣдѣ сѣнѣѣр, аѣѣкѣлѣ-
дѣ-ѣ аминте пѣкатѣлѣ сѣлѣ, плѣнѣѣ тѣнѣѣнѣндѣ-с(ѣ) кѣ амѣр;
аѣѣкѣндѣ-ѣ аминте де . рѣфрѣкошѣтѣл жѣдѣи а жѣдѣкѣѣиѣ, ѣѣ-
дѣ ши плѣнѣѣ . ши де нѣпрѣсѣнѣ ѣѣзѣ, ши ѣт(ѣ) съ лѣѣ
тѣрѣи чѣрюлѣи ѣа ѣ пѣнзѣ, ши кѣзѣ пре доминѣа нѣстрѣ
ѣс . ѣс . прѣ мѣре стѣнд . рѣ ѣѣзѣѣѣ, . рѣ лѣѣнтрѣ тѣрѣиѣ, ши
рѣпрежѣр стѣ тѣате пѣтѣрѣлѣ чѣрюлѣи кѣ фѣрѣкѣ ши кѣ кѣтрѣ-
мѣр, рѣѣрѣи ши воѣбѣиѣ ши чѣтѣлѣ рѣфрѣкошѣтѣ ши рѣспѣн-
мѣтѣ, кѣ токѣиѣ ши кѣ рѣѣиѣе ши кѣ кѣчѣрѣ мѣатѣ . дѣпѣ-
чѣл амерѣиѣ доминѣа воѣводѣлѣи ѣнѣи чѣтѣ, ши ѣѣи апроѣи
де ѣлѣ . рѣспѣнмѣтѣ ши фѣарте кѣтрѣмѣрѣндѣ-се . ши зѣсе кѣтрѣ
ѣл : Мнѣаѣлѣ, рѣчѣпѣтѣрѣюл порѣнѣиѣ, ѣ скѣѣнѣа чѣл кѣ кѣпѣа чѣл
де фѣкѣ кѣ чѣтѣ тѣ, ши мѣрѣи . рѣ зѣподѣл лѣи ѣѣсѣфѣтѣ, ши
аѣѣѣл . рѣ гѣтѣѣѣ пре ѣл, рѣтрѣ дѣмнезѣѣсѣа гѣтѣиѣ а ѣѣнѣиѣ
мѣлѣ, ши а жѣдѣнѣлѣи; ѣа съ ѣ чѣнѣѣ дѣп(ѣ) лѣкрѣа съѣ, кѣ
вою фѣче ачѣста кѣрѣндѣ, кѣ зѣѣа ѣстѣ лѣнѣгѣ оушѣ . ѣѣ вою
дѣ чѣлѣа че сѣѣѣ . рѣкинѣт ѣѣѣлѣлѣлѣ, ши де минѣ фѣкѣтѣрѣюл
лѣр сѣѣ лѣпѣдѣт, кѣрѣи пѣтѣрѣлѣлѣ ши лѣминѣлѣлѣ крѣзѣрѣ, кѣ-
рѣи съ дѣдѣрѣ лѣр . рѣтрѣ слѣжѣѣ . кѣ ачѣл тоѣ съ вор

Заробен ка ѡи вас де аѡт врьжмашѡи мѡен ши еретичѡи, чеа че аѡ адръзинт а аѡче пре мънгънтѡрюа мѡеѡ ꙗ фъптѡръ . ѡ амар лор! ши мѡнчѡи кѡре ꙗи ащѡптъ пре дъншѡи, жидѡвн-лор, кърѡра м'аѡ ръстингнит, ши нѡ аѡ крѡзѡт мѡе . арътѡтъ мъ вою фѡче пре мѡне . мѡе ми с'аѡ датъ пѡтѡръ, ши чѡнстѡ ши цинѡра, ѡ жѡдекънд; дрипт ачеа грънд пре крѡче . оуна кареле спърѡѡѡи вѡсѡричнле, мънтѡѡѡе-те сингѡр пре тѡне . мѡе с'аѡ дат ръскѡмпърѡръ, ѡ вою дѡ . анмеа чѡ ръзерътѡтъ ши вѡклѡтъ ѡ ѡ вою жѡдекѡ, ши ѡ вою вѡдѡи, ши де мѡлтъ стѡдѡре ши мѡнкъ ѡ вою ѡмпаѡ; пѡнтрѡ къч ши покаѡнѡе лѡм датъ лор ши нѡ-м лѡрът ѡминте; ѡ а мѡ ръскѡмпърѡре ши спре ачеѡѡ вою лѡкрѡ . ши содомѡѡнлор кѡрѡи спѡркѡръ вѡздѡхѡа ши пъмънтѡа кѡ ꙗнпѡчюѡнѡ сѡ, ѡм арѡтъ ши ѡр ꙗи вою арде, пѡнтрѡ къ сѡ лепъдѡръ де дѡлчѡца дѡхѡѡи свѡнт, ши юѡнръ дѡлчѡца дѡѡволѡѡи . ѡ вою дѡ прѡ кѡрѡ-рилор, ꙗтѡнеѡѡилор ши неѡѡнлор, кѡѡлор челор зѡпъѡѡѡи, кърѡра нѡ ѡи аѡжѡгѡ мѡериле лор, че ѡмелѡ ꙗтрѡ скъдѡръ минѡи, ши ꙗфѡѡѡѡ де сѡтѡна, ꙗтрѡ адънкѡа фѡкѡѡи, ѡнде нѡ вор аѡзѡи; къ ꙗ кѡ фѡрикъ а къдѡ ꙗ мънѡиле дѡмнезѡѡи челѡи вѡѡ . кѡрѡи нѡ сѡ темъ, ѡ оуѡѡѡ вою сѡвѡрѡи спре деншѡи, къ ѡм дат лор покаѡнѡе ши нѡ сѡ покъѡръ . ши вою аѡжѡѡе ши пре фѡри кѡрѡи фъкѡръ оуѡѡдѡре ши мѡлте неѡѡи аѡ фъкѡт . ѡ ꙗ чѡле мѡи де жѡс ѡле ѡдѡѡи вою трѡмѡте пре чеа, че аѡ фъкѡт мѡлте ръѡтѡѡ . ѡ вою арътѡ лор кѡм сѡ кѡде а сѡ плѡкѡ ѡѡи дѡмнезѡ, ши порѡнѡилор ѡѡи . тѡтѡрѡра ачѡстѡра лѡм дат покаѡнѡе ши нѡ ѡ вѡгѡръ ꙗ сѡмъ . оунде ѡсте лѡкрѡръ лор? кѡ кът дѡръ нѡ фѡрѡръ покаѡнѡѡ, кѡре лѡм дат лор, че кълкар(ъ) покаѡнѡѡ, ши порѡѡѡѡ, де мѡлтъ рѡ-шѡѡе ши де ѡмъръѡѡѡе ши де неѡѡе ши ардѡре ꙗи вою пѡ-ни пре ѡи; къ ѡм дат лор кѡпѡа фѡѡѡѡи чел кѡрѡѡрю, ши ѡлте скрисѡри мѡлте, ка сѡ нѡ фѡе неѡѡѡѡѡѡи; ѡр ѡи нѡ грижѡръ порѡнѡиле мѡле, ши сѡ лепъдѡръ де мѡне, де кътрѡ мѡне сѡ ꙗтѡарѡеръ, ши кѡрѡѡ юѡнръ, пре мѡне мъ оуѡръ, ши сѡ рѡѡнръ пре ѡи пъкатѡѡѡи; дѡѡѡ сѡ мѡргъ ꙗ вѡпѡѡ кѡре ѡ аѡрѡнѡсѡръ.

LXXXIX.

1691.

Мѣргѣритаре адекъ кѣвинте де мѣлѣте фѣлюри
 а лѣи златовѣсть с'аѣ скос де пре лим'ѣа гре-
 чѣскѣ, пре лим'ѣа рѣмѣнѣскѣ шѣ с'аѣ типѣрит'
 ꙗ Бѣкѣрѣци онѣи дела фѣчерѣ лѣмѣи зрѣчѣ.

(40, VI nepag. + 178 fol paginate.)

Predoslovie cǎtrǎ Vodǎ. (Fol. Шб.)

Предословіе кѣтрѣ мѣріа са вѣдѣ Шѣ ꙗтр'ачѣста
 кѣп' сѣтр'шѣн'дѣ-се шѣ ачѣста, сѣ сѣ типѣрѣскѣ, аѣ порѣн-
 чѣт', кѣм' вѣбѣлѣ сѣнтѣ с'аѣ фѣкѣт'; кѣрѣ сѣбѣи кѣ дела
 рѣпѣасѣтѣлѣ Шѣр'ѣан' вѣвѣдѣ оѣн'кѣлѣ мѣрѣн-тѣлѣ с'аѣ ꙗче-
 пѣт', ꙗрѣ шѣ лѣ ꙗчѣпѣтѣ-ѣ, кѣ оѣн' вѣлѣ . лѣгѣ . испрѣвѣникѣ чѣ
 ерѣи, шѣ пре ачѣлѣ нѣ нѣмѣи кѣ вѣжр'дѣе аѣ нѣвоѣтѣ а сѣ ис-
 прѣвѣи, чѣ ꙗтрѣ фѣричѣтелѣ зѣлѣлѣ до мѣнѣи мѣрѣн-тѣлѣ а ѣ сѣ
 вѣжр'шѣи де тѣтѣ аѣ фѣкѣт'.

Кѣртѣ лѣи Мѣлѣтѣе Сѣнѣг', ꙗпрѣтѣлѣ ерѣсѣнлѣорѣ кѣл'вѣнѣ-
 ци, шѣ ꙗтрѣеѣрѣнлѣорѣ лѣи Кѣнѣлѣ Лѣкарѣи патрѣіарѣхѣлѣи оѣрѣ
 кѣжн'дѣ цѣригѣрѣдѣлѣи чѣ аѣ фѣбѣтѣ . Шѣи аѣдѣвѣлѣ чѣ Дѣосѣнѣѣ
 Патрѣіарѣхѣлѣ Іерѣсѣлѣи мѣлѣи, ꙗрѣ ꙗпрѣтѣлѣ ачѣлѣорѣ кѣл'вѣнѣици
 ерѣсѣи де нѣ де кѣлѣ аѣ аѣдѣнѣт', ꙗкѣ кѣ вѣбѣ-ци, шѣи вѣжѣ-
 рѣсѣ а сѣ типѣрѣи грѣчѣи аѣ фѣбѣтѣ . Кѣрѣ тѣбѣе ачѣѣстѣ нѣ кѣ
 лѣицѣ сѣи кѣ пѣциѣнѣ кѣл'тѣлѣ аѣ мѣрѣн-тѣлѣ с'аѣ типѣрѣит' шѣи
 с'аѣ фѣкѣт'.

Мѣи сѣжнѣ ꙗкѣ пре мѣжнѣи-нѣ аѣкѣм' де сѣ мѣи скѣт'
 дѣпре грѣчѣи рѣмѣнѣи, мѣр'тѣрѣи правослѣвѣникѣ, чѣ-ѣи зѣкѣ,
 де Нѣк'тѣрѣе аѣ Іерѣсѣлѣи мѣлѣи патрѣіарѣхѣ фѣкѣтѣ, шѣи аѣл'телѣ
 кѣрѣ кѣ дѣм'нѣзѣсѣкѣлѣ аѣжѣтѣорѣи нѣвоѣи м' а лѣ испрѣвѣи, кѣ шѣи
 ачѣлѣ ꙗ типѣрѣи сѣ сѣ вѣтѣ; шѣи аѣл'телѣ мѣлѣте вѣнѣ сѣ сѣ
 фѣкѣ спрѣ фѣлѣбѣ дѣ бѣицѣ; оѣн'де вѣдѣм' ꙗрѣ зѣкѣ шѣи кѣ-
 нѣбѣицѣм', кѣ тѣбѣтѣ нѣвоѣи нѣцѣ, шѣи гѣжн'дѣлѣ мѣрѣн-тѣлѣ мѣте,
 кѣ ꙗ по мѣнѣи рѣе вѣѣчнѣицѣ, вѣнѣ фѣапѣтѣ сѣ лѣишѣи, шѣи нѣмѣорѣтѣ
 нѣмѣ сѣ-ицѣ кѣжнѣици

Ѣи мѣрѣн-тѣлѣ лѣицѣ пѣлѣкѣици шѣи дѣирѣкѣи те слѣци

Шѣр'ѣан' аѣл' дѣбнѣлѣ лѣгѣлѣфѣт'

ѣ Рѣдѣлѣ лѣгѣлѣфѣт'.

Cuvânt al doilea. Pentru frumusețea muerilor. (Fol. 6a—6b.)

КѢЗЪНТЪ АЛ' ДОНАТЪ А ЧЕЛОВѢКЪ ЛТРОСЪ СФЪНЦИ ПЪРІН'ТЕЛЕ НОСТРО
А ЛШ ІУАНЪ ЗАЛТОУСТЪ. ПЕНТРОСЪ ФРЪМЪСЪЦЪ МЪІРНЛОРЪ.

ЧѢЛА ЧЕ ВДЪ СЪ ЛЪ МЪДРЕ ПРЕ ЛЪЦЕ, ТРЕВЪЩЕ ЛТЖЮ СЪ ЧИ-
ТЪСКЪ ПРАВНАЛЕ, КЪРЕЛЕ АЪ СКРІСЪ АПОСТОЛЪ ПЪВЕЛЪ, ПЕНТРОСЪ
КА СЪ АФЛЕ ЧЕ-Н СЪ КАДЕ СЪ ФАКТЪ. КЪЧН КЖНДЪ СЪ ВА ЛТЖМЪ-
ПЛА МЪДРА ЧЕ ВА ЛЪДЪ СЪ ФІЕ РЪ, ОЖЪРЪТОДРЕ ШІ БІЦІВЪ ШІ
ПІННЪ ДЕ ФЪРЪ ДЕ МІН'ТЕ, ШІ АЛ'ТЕ РЪВЪТЪЦІ СЪ АНБЪ; ШІ
НЪМАЙ О РЪВЪТЪТЕ ДЕ АЧЪСТЪ ДЕ КА АЕЪ, МАН ВЪРЪТОСЪ ПРЪ-
КЪРЪ СЪ ФІЕ, ТРЕВЪЩЕ СЪ О ДЕСПЪРЪЦІ ШІ СЪ ШІ АЛ'ТА; КЪ ВІН
АЕЪ МЪЛ'ТЪ КЕЛ'ТЪІЛЪ ШІ НЕВОНЪ. ДІРІПЪ АЧЪА Л ТЪТЪ КІПЪЛЪ
ФЪ КА СЪ ШІ МЪДРЕ БЪНЪ СМІРІТЪ ШІ ЛЦЕЛ'КЪ ШІ АСКЪЛ'ТЪ-
ТОДРЕ. КЪ ДЕ ВІН ВРЪ СЪ КЪМ'ПЕРІ КАСЪ БЪНЪ, АЪ РОБІН, ЧЕРЧІ
КЪ НЕВОН'ЦЪ ПРЕ АЧЪА КЪРІНЪ ЛІН ВЪНДЪ, ШІ ПРЕ АЧЪА КЪРІНЪ ІАЪ
АЕЪТЪ МАН НАІН'ТЕ; ЛСЪ ДЕ АЛЕ КАСЪН ДІКІСЕ, ІАЪ ДЕ А РОБІН-
ЛОРЪ СЪНЪТЪТЕ ШІ БЪРЪЕЦІЕ ШІ ДЕ ВЪМЪ СЪФЛЕТЪЛЪН ЛОРЪ
ЧЕРЧІ. КАДЕ-СЕ МАЙ МЪЛ'ТЪ СЪ ФАЧІН ЧЕР'ЧЕТАРЕ ПЕНТРОСЪ МЪ-
ІРН; КЪ ДЕ ВІН ЛЪДЪ КАСЪ РЪ, ПОЦІ СЪ ВЪ ДАНЪ ЛДЪРЪЛ'ТЪ,
АШІЖ'ДЕРЪ ШІ ПРЕ РОБІН, ІАЪ ПРЕ МЪДРЕ НЪ ВЪ ПОЦІ СЪ ВЪ
ДАНЪ НІНЪ ДЕКЪМЪ ЛДЪРЪЛ'ТЪ. ШІ ІАЪ ДЕ ВА ЛЪДЪ ЧІНЕКА МЪДРЕ
СЪРЪАКЪ, АСТЕ ПЪЦІНЪ РЪВЪТЪТЪ, ІАЪ ДЕ КА ЛЪДЪ БОГЪТЪ,
АСТЕ МЪДРЕ ШІ ЛДОІТЪ РЪВЪТЪТЪ, КЪ ОУНА ФАЧЕ СТІНЪКЪІОНЕ
ВІЦІІНЪ, ІАЪ АЛ'ТА, АДЪЧЕ ПРЕ БЪРЪЕАТЪ ЛА СЪПЪНЕРЕ ШІ ЛДЪ
НЕВОН'НІЧЕ. ШІ АЛ'ЦІН ІАЪ КЪРІНЪ ПЪЗІСКЪ КЪРВЕЛЕ НЪ НЪМАЙ Л-
ЧЪА ЛЪМЕ СЪ МЪН'ЧЕСКА ДЕ ВЪЧІН, ЧЕ ШІ АНЧ КЪ РЪ РЪВЪТЪТЕ
АЪ ПЕРІТЪ. МЪЛ'ТЕ МІЩЕШЪГЪРН ДІАВОЛ'ЦІН АЪ РЪЕДЪТЪ ДЕ МЪІ-
РНАЕ ЧЪЛЕ РЪЛЕ; КЪ АЧЪКЪЛЪ МЪЛ'ТОРА ЛЪСЪ ФЪКЪТЪ ФАРМЕЧЕ,
ШІ ПРЕ НЕВОН'НІЧІН ЛОРЪ ПРЕ ОУНІНЪ ІАЪ НЕВОН'НІТЪ, ІАЪ ПРЕ АЛ'ЦІН
ІАЪ ШІ ШМОРЪТЪ. ШІ ТЪ ВЪ ОАМЕ, ДЕ НЪ ТЕ ТЕМНЪ ДЕ ДМНЕЗЪСЪ
НІНЪ ДЕ МЪН'КА ДРАЧІНЛОРЪ, ЛКАНЪ ДЕ ФАРМЕЧНАЕ ДІАВОЛ'НЛОРЪ ТЪМЕ-
ТЕ. КЪЧ КЖНДЪ ВІН ВЕДАЪ ПРЕ ТІНЕ КЪ ТАМЪ ФЪКЪТЪ ПЪСТІЮ ДЕ
АЖЪТОРЮЛЪ ЛШ ДМНЕЗЪСЪ ПЕНТРОСЪ КЪРВІНАЕ, ШІ ДЕСПЪНІНДЪ-ТЕ ДЕ
АЖЪТОРЮЛЪ ШІ ДАРЪЛЪ ЧЕЛЪ ДЕ СЪСЪ, АТЪНІЧЪ КЪ МЪЛ'ТЪ НЕТЪМЕ-
РЕ ТЕ ЛЪ КЪРВА ШІ КІАМЪ ПРЕ ДРАЧІН, ШІ-ЦЪ СКРІШЪ БАЕРЕ, ШІ ТЕ ДЕ-
СПОЛЕ ДЕ МЖНТЪІРЪ ТЪ, ШІ ТЕ ФАЧЕ ДЕ РЪСЪ ШІ ДЕ БАТЪЖОКЪРЪ
Л ТОВАТЪ ЧЕТАТЪ. ДЕ ВІН СЪ АНБІН ПЪЦІНЪТЪ МЖНГЪДРЕ ЛА СЪ-
ФЛЕТЪЛЪ ТЪСЪ? НЪ МЪРЪЦЕ ЛА ЗЕБОРЪ ШІ ЛДЪ ЖОКЪРН, НЪ МАЙ МІРЦІН
ЛА ГРЪДІННІ, ЛА РЪЖРН ШІ ЛА БЪЛ'ЦІН ШІ ЛА ЛІВІЗІ ШІ ЛА ПО-
МІТЪРН ДЕ АСКЪЛ'ТЪ ПРЕ ГРІЕРІН КЪРІНЪ КЖНТЪ ТОВАТЪ ЗІВА. ПАСЪ
ЛА БЕСЪРЕЧНАЕ СФЪНЦИ МЪЧІННІЧЪ, КЪРІНЪ ДАЪ СЖІНЪТЪТЪ СЪФЛЕТЪЛЪН

с'ах невоит' пен'трѡ чин'стѣ . рп'яр'ат'влѡи . Къ кѡм' нѡ се ва пе-
дип'си чѣл' чѣ дела рп'яр'ат'вл' с'а хр'ян'к'ице шйи пен'трѡ рп'яр'ат'
вл' нѡ съ нево'аще? Шйи . акъ чѣ зйиѡ еѡ пен'трѡ рп'яр'ат'вл',
макаръ д'ѣм' пѣтѣ пен'трѡ сѡфлетеле нѡастре съ не невоим' .
Чѣ вѣи съ зйиѡ : Даръ кѡм' пѡчю съ мѣ спѣсѣсѡ къ сѡнт . р
лѡме шйи . р вѡлѡри . чѣ грѣиѡи ѡмѡле? Еѡ . рц вѡю арѣтѣ кѡ
нѡ мѡнт'ѡаще прѣ ѡм лѡкѡл', чи фѡпта шйи вѡм чѣ дир'ѣп'тѣ .
Пѣдѡм' с'аѡ . анекѡт' . р лимѡнѡл' рѡюлѡи . Пѡръ Лѡт . р Гѡдѡм
съ мѡнт'ѡи ка ден' лѡчѡл' мѣриѡи . Іѡѡ' съ . рдирѣп'тѣ . р
гѡнѡю . Пѡръ Гѡѡл' . р кѡрциѡе чѣле рп'яр'ѣиѡи кѣзѡ, шйи ден'
чин'стѣ ачѣиѡи лѡми шйи ден' чѣ вѡнтѡаре . Нѡ асте съ те кѡри
кѡ ачѡста, съ зйиѡ, кѡ нѡ пѡчю съ фѡи . р лѡме шйи . р вѡлѡри
шйи съ мѣ шйи мѡнт'ѡсѡ . Дѡръ карѣ асте . рпѣдѣкар'ѣ? кѣчи нѡ
алѣр'г'ѣм' ад'ѣсе ла рѡг'ѣчѡне шйи ла сѡнтеле адѡиѡри! аѡ нѡ ве-
дѣиѡ прѣ чѣм' чѣ вор' съ ѡ вѡриѡи шйи чин'сте дела рп'яр'ат'вл',
кѡм' мѣргѡ де дѣсъ ла кѡрте шйи кѡм' пѡи прѣ ал'ѡиѡ ла мѡж-
лоѡ съ грѣѡскѣ, ка съ довѡи д'ѣскѣ чѣрѡр'ѣ лѡр' . Пчѣстѣ ле
зйиѡ кѣтрѣ чѣм' чѣ нѡ ал'ѣргѣ ла сѡнтеле шйи дѡиѡзѣиѡеле
слѡжѣе, шйи пен'трѡ чѣм' чѣ ворѣсѡ кѡвиѡте . р дѣш'ѡрт' . р чѡ-
сѡл' чѣл' . рфрѡкошѡт' ал' сѡнтѣи летѡргѡи, а мѣсеи чѣи тѡиѡиѡе .
Пѡ н'аѡ фѣг'ѡдѡит' прѡт'ѡѡиѡи кѡн'дѡ аѡ зйиѡ : Еѡс съ авѣм'
мин'тѣ шйи нѡиѡиѡе нѡастре? шйи аѡ зйиѡ : авѣм' кѣтрѣ дѡм'-
иѡл' . Нѡ те темѡи, нѡ те кѡтрѣмѡри, кѡ шйи ла ачѣстѡ . рфрѡко-
шѡт' час те ѡфѡи мин'ѡиѡе? О мѡри мин'ѡне! Мѡса чѣ де тѡиѡнѣ
асте гѡтѡ, мѣѡлѡ лѡи дѡиѡзѣѡ пен'трѡ тѡиѡе съ жѡиѡге, фѡкѡ
дѡхѡв'ниѡсѡ нзѡрѡаще ден' прѣ сѡнтѡл' прѣстѡлѡ, хѣрѡвиѡиѡи
дѡриѡскѡ шйи сѣрафѡиѡиѡи зѡдѡрѣ, чѣи кѡ шѡсе ѡриѡи . рш ѡкѡпѡр'
фѣѡеле, тѡате пѡтѣриѡе чѣле фѣрѣ де трѡпѡри съ рѡагѣ пен'трѡ
тѡиѡе кѡ прѣѡт'ѡл', фѡкѡл' чѣл' сѡфлетѣсѡ съ пѡгѡарѣ, сѡиѡеле
съ дѣшѡртѣ . р потѣрю ден' прѣ кѡрѡтѡ коѡстѣ пен'трѡ кѡрѣ-
ѡиѡѡ тѡ, ѡрѣ тѡ нѡ те темѡи нѡиѡи те кѡтрѣмѡри . О сѡтѣ шйи
ѡи де чѡсѡри сѡнт' . р сѡп'тѣмѡжѡ, шйи дѡиѡзѣѡ нѡмѡи ѡуѡ'
час сѡиѡгѡр' шѡѡ алѣс, ѡрѣ тѡ шйи ачѣста . рл' кѣл'тѡиѡи . р
лѡкрѡриѡе лѡмиѡи шйи . р вѡрѣе шйи . р рѡсѡри . Дѡръ кѡ чѣ . р
дрѣз'ниѡе те апропѡи дѣ дѡиѡзѣиѡиѡе тѡиѡе? кѡ чѣ ѡиѡиѡѡѡ
спѡр'катѣ? Дѣиѡиѡиѡ . р мѡиѡиѡе тѡле тѡиѡѣ, ѡаре кѡтезѡр'ѡи
съ те атин'ѡи де хѡиѡиѡ рп'яр'ат'влѡи? нѡиѡи де кѡм' . Чѣ съ нѡ
зи(чи), кѡ асте пѡиѡе, нѡиѡи съ гѡиѡдѣиѡи кѡ асте вѡиѡ, пен'трѡ
кѡ нѡ мѣрѡе . р жѡс ка чѣлѣ л'ѡл'те вѡкатѣ . Еѡ нѡ дѣ дѡиѡ-
зѣѡ съ фѡе ачѡста, нѡиѡи съ кѡѡиѡиѡи ачѣста лѡкрѡ нѡиѡи ѡ дѡтѣ;
чѣ прѣкѡм' ла чѡрѣ фѡкѡл' нѡ фѡѡе нѡиѡи ѡ присѡсѡлѣ, аѡѡ

шии а трѣпѣлѣи, ши нѣ ла алте стрикъчюни . Пѣ рѣеъ, ай мѣ
 ѡре, ай копѣи? чѣ ѡсте де потрѣеъ еѣкѣрѣи ши веселѣ(и) ачѣщѣа?
 ан кѡсѣ ши глаѡтъ ай прѣѡтнини, ачѣстѣ сѣхнѣтѣ веселѡтѡаре,
 ши кжщѣгѣл' мжнѣтѣнѡрю ши фѣрнчѣт' . Чѣ ѡсте ѡлѣтѣ май
 фѣрнчѣт' ши май дѡлѣе ꙗ тоѡтъ ѡмѣ, ка прѣѡтнѣи чѣи еѣни
 ши юеици? ши че ѡсте ѡрѣш' ка ꙗсоѡцѣрѣ тикнѣтѣ ши ꙗце
 лѣпѣтъ ши аскѡлѣтѣтѡаре? деи кжнѣдѣ вѣзи мѡарѣ фѣрмѡбѡстѣ
 ши адѡѡци похѣта тѡ май мѡлѣтѣ декжѣт' а еи, сокотѣще кѣ
 пѣмжнѣтѣ ѡсте ши ченѣшѣ, ши сѣ вѡ потѡли тѣрѣвѣрѣе похѣ
 тен; аѡ пѣне кѡ гжнѣдѣл' тѣѡ кѡм ка преимѣни фѣрмѡсѣцѣ еи
 еѣтржнѣцѣе аѡ боѡла, ши еи вѣдѡ кѡм' н сѣ аджнѣѡзѣ
 окѣи, кѡм' сѣ зѣжѣрѣесѣ фѣцѣе ѡбрѡзѣлѣи ши тоѡтъ сѣ стрикѣ
 фѡларѣ ачѣа а фѣрмѡсѣцѣи ши а тинирѣцѣи . Лѡт' лѡѡзи ши
 цѣржнѣ ши ченѣшѣ, кѡре нѣ ѡсте ѡлѣтѣ фѣ(рѣ) нѣмай мор
 мжнѣтѣ вѣрѣнѣт', фѣрмѡсѣцѣе трѣпѣлѣи . Ши де ан вѣдѡ чѣа
 ден' лѡѡнѣтрѣл' трѣпѣлѣи, ѡсте пѡиѣи де некѣрѣцѣи ши де пѣ
 тѡаре мѡлѣтѣ . Ши де мѡлѣте ѡри ши фѣтнѣѡара фѣрмѡбѡстѣ мѣ
 рѣнѣдѣ, ши дѡиѣ о зи дѡѡѡ, с'аѡ афѡлѡт' грѡпа еи пѡиѣи де
 вѣерѡни ши де ꙗѡѡцичюне мѡлѣтѣ . Еѣзи ѡѡме чѣ фѣрмѡсѣцѣе
 рѣкнѣици ши сѣрѣици?

Cuvânt al XIX. Pentru pocăința. (Fol. 75b—76a.)

Кѡвѣнѣт' ѡлѣ ѡи а чѣлѣи ꙗтрѣ сѣици пѣрѣнѣтеи нѡстрѣ а ѡѡи
 Іѡѡнѣ Златѡѡѡстѣ . Пенѣтрѣ ѡкаѡнѣе, ши пенѣтрѣ чѣи че рѣмжнѣ
 де сѣѡѡарѣ, ши пенѣтрѣ сѣнтѣл' прѣстѡлѣ, ши пенѣтрѣ жѡде
 кѡтѣ . ѡгѡсѡлѡѣще пѣрѣнѣте .

Прѣкѡм' н'ѡѡ фѡлѡс сѣмжнѣтѡрѣи кжнѣ лѣпѣдѣ сѣмжнѣ
 ца прѣ кѡле, аѡѡ ши нѡи нѣ ѡвѣм нѣчи ѡѡн' фѡлѡс кѣчи нѣ
 кемѣм' крѣиѣни, де нѣ вѡм' ѡвѡ ши ѡкѣрѣи сѣ ѡѡрѣмѣзе нѣ
 мелѣи . Ши де вѣи вѣдѣ сѣ вѣ адѣк' мѣрѣтѣрѣе еѣнѣ ши вѣрѣдѣ
 никѣ прѣ фѣратѣе ѡѡи дѡнѣзѣ прѣ Іѡкѡв', зикжнѣ: крѣиѣнца,
 фѣрѣ де фѡпѣте ѡсте мѡарѣтѣ . Пенѣтрѣ ачѣа дѡрѣ прѣтѣтнѣи
 днѣк' трѣѣѣесѣ ѡкѣрѣилѣ фѡпѣтѣи чѣи еѣне, кѣ дѣка ѡпѣсѣсѣ
 ачѣлѣ, нѣчи нѣмѣле крѣиѣнѣтѣцѣи нѣ пѡате сѣ не фѡлѡсѡскѣ
 нимѣка . ши де ачѡста сѣ нѣ те мѣри, кѣ спѣнем', че дѡежнѣдѣ
 арѣ ѡстѡшѣлѣ кѣчи мѣрѣе ла ѡѡсте, ши нѣ ѡсте вѣрѣдѣнѣк' де
 ѡѡсте сѣ ѡтѣ рѣзѣѡю, пенѣтрѣ ꙗпѣрѡтѣл' дѣла кѡрѣе сѣ
 хѣрѣнѣще? Кѣ де ѡсте ши ꙗфѣрнѡѡѡт' ачѣст' кѡвѣнѣт', май
 еѣне ар' фн фѡстѣ сѣ нѣ фѣе ѡѡиѣт', декжѣт' аѡ ѡѡиѣт' ши нѣ

[illegible]

гжн'дѣще шн пн'трѸ дѸм'незѣщиле тание, кѣ съ .рпѣрте .р
фѣйица трѣпѣлѣи.

Răsplătirea unui tâlhar ucigaş. (Fol. 168b.)

Ѳскѣл'тѣи шн дѣтѣ повѣсте, сѣш шн рѣскѣм'пѣрѣре ч'ѣш
фѣкѣт' дѣмнзѣш ла оуи' тжл'хѣрю оунигѣшѸ.

Ѹи' тжл'хѣрю шн оунигѣшѸ .ртр'о врѣме, мѣрсе де съ
кѣл'кѣ съ дѣар'мѣ .р оуи'ера оуишн зидѸ вѣкю, шн н съ арѣ-
тѣ .р сѣм'ишл' лѣи, кѣм' кѣ-и грѣи оаре-чѣне шѣ-и зѣсе : скодѣлѣ
дѣчѣи шн те дѣ .р лѣтѣри, кѣ кѣде [зидѣл'] съ те .рпресѣаре .
Ѳрѣ ел' дѣкка аѣзи съ скѣлѣ шн фѣи, шн .рѣдѣтѣ кѣзѸ зѣ-
дѣл'; шрѣ ел', вѣтѣрѣюл' де сѣише, пѣсе .р мин'тѣ лѣи кѣ фѣ-
че бѣне, де врѣме че-л' скѣсе дѣмнзѣш ден невои, кѣ нѣ-л' оуѣрѣ-
ше пн'трѸ фѣп'теле лѣи шн пн'трѸ оунидериле лѣи . Дѣи лѣи
тѣмѣе шн лѣмжнѣри шн аѣнигѣндѣ ла вѣсѣрекѣ, зѣче : мѣл'-
цимѣскѸ-ци дѣам'не; кѣ мѣ скѣсиш ден' невои . Шн нѣ цѣлѣ вѣ-
чѣсникѣл', кѣ дѣтѣ воѣще дѣмнзѣш . Шн съ дѣсе ла кѣса лѣи,
шн мжн'кѣндѣ шн бѣндѣ бѣне съ кѣл'кѣ съ дѣар'мѣ; шн
аколѣ оунде дѣрмѣл' н съ арѣтѣ шрѣ чѣла че-л' нзѣвѣише дѣла
зидѣю, шѣ-и зѣсе лѣи : дѣрѣ че мѣ-иш аѣс тѣмѣжѣ шн лѣмжнѣ-
рилѣ? аѣ сокѣтиш кѣ мин'тѣ тѣ кѣ-м' плѣкѣ фѣп'тел(ѣ) тѣл(ѣ)
чѣле фѣр де лѣще? че съ цѣи, кѣ пн'тр'ѣчѣста тѣм' нзѣвѣиш
ден' невои ачѣлѣ, ка съ нѣ мѣри .р шѣишнѣ, съ нѣ те вѣзѣ нѣ-
менѣ, че вою съ те пѣю .р цѣпѣ, ка съ те вѣзѣ оѣменѣи кѣ-
рѣи се вор' аѣлѣ аколѣ . Ѳрѣ ел' дѣкка вѣзѸ вѣдѣишлѣ, съ скѣлѣ
.рфрѣкошѣт', шн вѣде аѣрѣ стѣжнѣ оуишн съ-л' пѣишнѣ; шн
.ртр'ѣчѣла чѣс дѣкжнѣл' ла жѣдѣкѣтѣрѣю, пѣричѣи жѣдѣкѣ-
тѣрѣюл' съ-л' пѣе .р цѣпѣ .р мѣж'локѣл' тѣрѣгѣлѣи, ка съ-л' вѣзѣ
шн мѣиш шн мѣри . Ѳшл аѣ плѣтит' дѣмнзѣш оунигѣшѣлѣи
ачѣлѣлѣ . Шн ачѣста ш фѣче дѣмнзѣш де мѣл'те шри, кѣ съ пѣ-
дѣѣскѣ прѣ чѣи кѣ фѣре рѣлѣ, шн съ дѣнѣ шн ачѣлѣ чѣ съ
пѣдѣѣскѣ мѣиш пѣцишнѣ мѣишнѣ; кѣ чѣлѣ чѣ нѣ съ пѣдѣѣскѣ
ишн, вѣи де дѣишнѣи, кѣ се вор' мѣишнѣи .р вѣчнѣ.

1692.

**Козма : Ямартолун сотире ддекз : мхнтѣирѣ пзкз-
тошилор.**

Къвжнт кѣтръ ювнторн дѣ хс четнтор.

..... ПентрѸ ачѣла ши нши кѣт нѣс фѡст пѣтѣре, ам
успенит скринна спре фолосѣл чѣлор нивонтор спре бѣнѣтъц,
ѡр ман наинтѣ де тѡате ши дѡпѣ тѡате, де с(ѣ) ва афла
вре ѡи кѡежит, саѢ граю, саѢ словѣ кѣт де пѣцин артѢ ачаствѣ
карте, ши де нѢ ва фи дѡпѣ кѡм порѡнчѣщи сѣнта лѣи дѣѤѢ
ши апсѣскѣ енсѣрик(ѣ) а рѣсѣритѢлѣи сѣ сѣ шаргѣ ка оун
лѣкрѢ де нимик(ѣ). ачаства грѣск ши еѢ, пентрѢ кѣ лѣѣѣ-
тѢриле ачѣсте сѣнт скоас(ѣ) прекѢм с'аѢ шиc маи сѣс ден
мѢлате фѣлѡри де кѣрци елинѣшин ши фрѣнчѣшин . пентрѢ ача-
ста сѣ лдрептѣсѣ испрѣвинд ачѣл кѢносѣктор даскал; лсѣ
дѡпѣ дѣѤѢ, ѡр нѢ дѡпѣ ѡаре карѣ вреѣре, саѢ пизмѣ, саѢ мѣ-
нѣе, саѢ вѣндирѣ сѣ нѢ фѣе ачѣла ниц кѢм . кѣ еѢ крез ши
мѣртѢрисек прекѢм аѢ вѣтит прѡрѣчи апѣталѣи сѣнгѢри вѣсѣ-
торѣи кѡежитѢлѣи аѢ лѣѣѣат . прекѢм де ла чен де дѣѤѢ пѢр-
тѣтор пѣриници [ши 'нѣѣѣ(ѣ)торѣи ношри] ам лѢат . ши мѣ
лкин пѣринтѣлѣи ши фѣюлѣи ши дѣѤѢлѣи сѣнтѣ.

ПЕНТЪО НЕКЪРАТА ХЪЛЪ.

Екѣре епѣсѣпа Вѣкѣнтѣ .р. картѣ лѣи чѣи зѣк : ѡглѣнда
 нѣрѣвѣрѣлѣѡр, кѣм ерд .р. цѣра фѣрѣчаск(ѣ) ѡѣн ѡрѣшѣн чѣ
 с(ѣ) дѣпрѣнсѣс(ѣ) а сѣ цѣка .р. кѣрѣцѣ ; кѣре пѣердѣ мѣлѣцѣ
 бѣнѣ, шѣ нѣ-н мѣн рѣмас(ѣ) нѣмѣк(ѣ) фѣр нѣман ѡѣн бѣн .
 дѣч ел кѣ ѡн рѣтѣчѣнт чѣ ерд .р. чѣпѣ а хѣлѣн спрѣ дѣсѣѣ шѣ
 спрѣ прѣчѣта, шѣ кѣемѣ прѣ дѣѡѡлѣѣ, кѣрѣл(ѣ) шѣ стѣтѣѣ .р. нѣнѣтѣ

лѣн, грѣннѣ лѣн : че вен? ѿр ел рѣспѣнскъ : ꙗцѣ дѣрѣскѣ цѣ сѣфлѣ-
тѣл шн трѣпѣл мѣѣ, шн ꙗ де ла мѣнѣ честѣ бан дрѣвѣнѣ . ѿр
дрѣкѣл лѣрнѣ банѣл фѣ нѣвѣсѣт . ѿр адѣа сѣ стѣ ꙗ ѣшлѣ
каснѣ лѣн нѣфѣннѣ ꙗкѣ гѣстѣт ннмѣк, кѣцѣтѣнѣ кѣ мѣлѣтѣ
скѣрѣѣ шн кѣ шчѣлѣнѣ ч'ѣѣ фѣкѣт . ѿр трѣкѣнѣ ѡ мѣѣрѣ сѣ-
рак(ѣ) чѣршѣ де ла ел мѣстѣнѣнѣ пѣнтрѣѣ дѣѣѣ; ѿр ел снѣ(ѣ)
лн : нѣ чѣрѣ де ла мѣнѣ пѣнтрѣѣ дѣѣѣ кѣ кѣрѣл(ѣ) ѣѣ н'ѣм пѣртѣ,
чѣрѣ пѣнтрѣѣ дрѣкѣл, кѣ ел лѣстѣ домнѣл шн стѣпѣнѣл мѣѣ.
ѿр сѣрѣка дѣсннѣ кѣвѣжнѣл ѣчѣстѣ сѣ кѣтрѣѣмѣр(ѣ), шн мѣр-
гѣнѣ кѣтрѣѣ вѣчннѣ спѣс(ѣ) лѡр чѣлѣ ч'ѣѣ дѣснѣт . шн мѣргѣнѣ
ѣн ꙗл ꙗтрѣѣѣр(ѣ) де вѣна сѣѣрѣѣн лѣн, шн спѣс(ѣ) лѡр тотѣ адѣ-
кѣрѣл . ѿр ѣн ꙗл ꙗдѣмнѣ кѣтрѣѣ покѣннѣѣ, сѣ-ш пѣлѣнѣѣ фѣр-
лѣѣѣ, чѣршннѣ де ла мѣстнѣѣл дѣѣѣ ѣртѣрѣ . ел рѣспѣнскъ лѡр:
нѣ лѣстѣ пѣтннѣѣ сѣ фѣк ѣчѣстѣ, пѣнтрѣѣ кѣ де вѣѣ мѣ м'ѣм
дѣт дрѣкѣлѣн . шн ѣчѣстѣ снѣкѣнѣ стѣрѣгѣ : ѣт(ѣ) кѣ внн сѣ
мѣ ꙗ домннѣ мѣнѣчнѣлѡр де вѣч . ѡ ван мѣ тнѣ(ѣ)лѣѣл! лѣсѣ-
ѣм(ѣ) сѣ мѣ дѣк кѣ ѣн, кѣ с(ѣ) нѣ м(ѣ) мѣнѣчѣск(ѣ) мѣн
кѣмплѣнт . ѿр вѣрѣнѣ ѡмѣннѣн сѣ-л апѣѣ, ꙗл рѣпѣр(ѣ) дрѣчнѣ кѣ
тѣрѣ шн-л дѣсѣр(ѣ) кѣ тѣтѣл ꙗ мѣнѣкѣ, лѣснѣ прѣ чѣн чѣ
стѣ ѣколѣ кѣ мѣлѣтѣ фѣнѣк(ѣ) шн спѣнѣмѣ.

Їѡр ꙗтрѣѣ ѣчѣл ѡрѣш сѣ ѣѣка ѡѣн ѡрѣшѣн ꙗ кѣрѣѣ, шн
пѣнтрѣѣ кѣѣ пѣгѣѣ тотѣ чѣ дѣѣ ѣѣлѣ нѣѣѣнѣл, шн'нѣдѣтѣ ꙗ
трѣнѣтн дрѣкѣл ꙗ пѣмѣжнѣт, ѡѣчнѣгѣнѣдѣ-н кѣпѣл де пѣѣтрѣ; шн
кѣѣргѣнѣдѣ-н спѣмѣлѣ, ꙗш мѣшѣка кѣрнѣ де прѣ ел, стѣргѣнѣдѣ
шн зѣѣѣрѣнѣдѣ кѣ вѣтѣѣ, мѣрнѣ.

Їшнѣдрѣ ꙗ Парѣс ѣрдѣ ѡѣн кѣрѣѣш дѣѣжнѣ кѣрѣл лѣн; кѣ-
рѣл(ѣ) ꙗтрѣѣѣнѣ де сѣл(ѣ) сѣ токмнѣ ꙗнѣнѣмннѣдѣ-с(ѣ), дѣѣѣ кѣрѣл
плннѣ де ѡмѣннѣн кѣтрѣѣ сѣнѣтѣл дѣѣшнѣснѣ, кѣсѣѣ тѣнѣт кѣ фѣл-
ѣѣр днн чѣр шн-л дрѣѣ; прѣ алѣлѣ прѣ нѣмѣ нѣ вѣтѣѣмѣѣ, нѣчѣѣѣ
нѣч кѣрѣл, чѣ нѣмѣн ел пѣрѣ пѣнтрѣѣѣ ѣѣлѣ.

Pentru slava raului. Povestea cu călugărul ce auzia pe vulturul
cântând 300 de ani. (a. fol. 86b—88a, b. fol. 56a—57b.)

Пѣнтрѣѣ слѣѣѣ раѣлѣнѣ.

Ѣкрѣѣ ла лѣѣѣѣлѣ ꙗфлѣрѣѣтѣ ла кѣртѣ чѣ дннтрѣѣ слѣѣѣ
раѣлѣнѣ . кѣ ла ѡ мнѣстѣрѣ ѣрдѣ ѡѣн фѣрѣтѣ фѣдрѣтѣ кѣ ѣѣнѣѣ тѣ-
мѣрѣ, ꙗфлѣрнѣдѣ ꙗтрѣѣ ѣѣнѣтѣѣѣѣ, кѣрѣлѣ дѣсннѣдѣ стѣѣѣл ѣчѣстѣ
чѣ снѣѣѣ прѡѣркѣл : ѡ мѣѣ де ѣннѣ дѣѣмнѣ ꙗтрѣѣ ѡкѣнѣ тѣн, кѣ сѣѣ

де ери кáре аѢ трекѡт; деѡ аѢ черчетат ꙗ.трѡ гъндѡла лѡн де мѡлате ѡри ачѣстѣ кѡвинте, ши нѡ пѡтѣ съ причапѣ тѣл'кѡла. ши де ерѣме че (Ѣ. ла) ачѣ мнстѡре нѡ ерѡ вре ѡн даскал ꙗвѣцат съ-л ꙗ.трѣе, аѢ фѣкѡт рѡгѣ кѡтрѣ домнѡла, съ-н дескопѡре тѣл-кѡла ачестѡи рѡнд. ши рѡгъндѡ-с(ѣ) де мѡлате ѡри, фѡ аскѡлатат де чеа че фáче вѡе чѣлѡр че с(ѣ) тем де ел. ши ꙗ.тр'ѡ сѡ дѡиѣ че аѢ четит сѡжѡе енскѣричѡи ши с'аѢ дѡс тоѡ фѡаѡи пре ла киáиѡе лѡр; ѡр ел сѡнгѡр аѢ ман рѣмас ꙗ енскѣрик(ѣ) де с(ѣ) ꙗ.книѡа дѡпѣ ѡенчѡиѡл лѡн. атѡнче аѢ вѣсѡт пре оѡи хѡлтѡр фѡмѡс прѡсте фѡре, ши оѡмѡла прин тѡатѣ еискѣрика [ши мерѡе] ши лѣнгѣ дѣнѡла де мѡлате ѡри. пентрѡ ачѣа с'аѢ вѡ-с(ѡ)нт де мѡлатѡ фѡмѡскѡа лѡн, ши с(ѣ) испитѣ съ-л принсѣ. ѡр вѡлтѡрѡла с'аѢ депѣртат пѡциѡе де ла ел, ши ел пѡрчас(ѣ) дѡпѣ дѡнѡла, пѣн аѢ аѡнѡс ꙗ.тр'ѡи дѡсѡи (!) де пѣдѡре апрѡѡе де мнстѡре, пентрѡ кѣ нѡ зѡрѡ пе сѡс ка чеа-л'анѡи вѡлтѡри, че апрѡѡе де пѣмѡнт, ка съ-н пѡатѣ оѡрма сѡнтѡла пѣринте. ши дѡпѣ че аѢ ꙗ.трат ꙗ.тр'ѡи лѡк аскѡнѣ а пѣдѡри, аѢ ꙗ.че-пѡт вѡлтѡрѡла а кѡнта атѣта де дѡлче ши кѡиѡс, кѣт аѢ вѡ-нит кѣлѡгѣрѡла ꙗ.трѡ спанѡѣ де дѡлчѡа кѡнтѣриѡ ачѣе, со-котниѡа кѡ вѡс(ѡ)лѡе нѡспѡсѣ вѡерѡла рѡиѡн. ши нѡ с(ѣ) стрѡк(ѣ) трѡпѡла лѡн кѡ ерѣре ши кѡ порѡнка лѡн дѡѣѡ. ши н'аѢ снѡиѡнт нѡи фѡѡмете, нѡи сѣте, нѡи рѡчáла, нѡи алте нѡѡн а трѡпѡлѡн, че нѡман че ста ла ачастѣ скнѡѡѡре дѡѣмѡскѣ, ка кѡм ар фѡи фѡст кѡ адѡѡрат ꙗ рѡю, ши аскѡлтѣ а вѡлтѡрѡлѡн ꙗ.це-рѣск(ѣ) кѡнтѡре трѡи сѡте де áнн. ши атѡнче ꙗ.цѡрѡла кáрел(ѡ) с'аѢ арѣтат ꙗ.тр'ачѡста кнп с'аѢ сѡнт ꙗ.чѡр, ѡр кѣлѡгѣрѡла вѡнѡа ꙗ.трѡ сѡне с'аѢ ꙗ.торѡс ла мнстѡре. ши сосниѡа ла по-артѣ, л'аѢ ꙗ.трѡѡат портѡрюл де ѡнде асте; ѡр ел с'аѢ мнрат кѡм нѡ л'аѢ кѡнѡскѡт, ши снѡ(ѡ): ѡѢ сѡнт кѡтáрел(ѡ), че оѡмѡлам прин ѡлатѡр, нѡ мѣ цѡи? портѡрюл с'аѢ гѡндѡнт кѣ асте нѡ-ѡн ши снѡ(ѡ): дѡ-те ꙗ.кáлѣ та, кѣ нѡн авѡм ѡлатѡрниѡ, ѡр пре тѡне нѡ тѣм вѣсѡт алтѣ датѣ, ши нѡи дѡнѣѡлѡр(ѣ) н'ан ꙗ.трат ꙗ.мнстѡрѣ нѡѡстрѣ. ѡр чеа кѡѡиѡс кѣлѡгѣр спѡс(ѡ) лѡн тѡатѣ ѡенчѡиѡл(ѡ) ши нѡмѡе фѡаѡиѡлѡр. ши мергѡнд ла вѡмѡнѡла с'аѢ адѡнат тоѡ, ши нѡи пре ѡнѡла н'аѢ кѡнѡскѡт дѡнтѡр чѣн кáре аѢ цѡнѡт. пентрѡ ачѣа аѢ снѡ кѣтрѣ дѡнѡиѡи кѡ мáре жáлѡ: мѡрѡ-мѣ ши мѣ ꙗ.фѡркѡшѡз фѡаѡиѡлѡр, кѡм с'аѢ фѣкѡт атѣта скнѡѡѡре ꙗ.тр'ѡи чѡс кáрел(ѡ) ам лнпѡнт, кѣ скнѡѡѣ фáѡа роастрѣ ка с(ѣ) нѡ кѡнѡск пре вѡи нѡи вѡн пре мѡне. кѣ мáртѡр мѡ-н дѡмнѡла, кѣ гѡндѡск, кѡм нѡ ѡа фѡи трѡкѡт оѡи чѡс де кѡнд ам ѡнт днн мнстѡре, дѡпѣ че ам

фѣкъѣт оутрѣна, ши ера кѣтаре егѣмен, ши стѣриц кѣтаре, ши
 чѣл-л'аници тоц . атѣнче егѣмѣнѣл черкѣнд карте, оунде ера
 скриш тѣц, аѣ кѣноскѣт кѣ ерд трен сѣте де ани . атѣнче фѣ
 ртребат, че ѡм ерд ши че еѣнѣтѣц аѣ фѣкъѣт, пентрѣ сѣ кѣ
 носк(ѣ) кѣ с'аѣ деѣстѡнничит де ла дѣѣѣ де дар ка ачеста .
 ѡр ел рѣспѣнѣѣ : ниц ѡ еѣнѣтате нѣ цѣѣ ла мѣне, нѣман аѣем
 пѣрѣрѣѣ аскѣлатаре кѣтрѣ чен ман марн, ши ла тоц фѣрици
 драгѡѣте депани(ѣ), пре ниѣе н'ам скѣрѣйт, ши ман аѣес ам
 пре ча кѣрѣтѣ деѣпѣнтѣаре ртрѣ мѣлатѣ еѣнѣ тѣѣмере, ши'н
 тѣате зѣлеа(ѣ) четеск нѣѣасѣле; ѡр ман апон ле аѣ спѣс ши
 повѣсте еѣлатѣрѣлѣн прикѣм ам скрис ман сѣс . ѡр ен аѣѣнид,
 аѣ причѣпѣт кѣѣѣтѣл аѣкрѣлѣн, ши пѣѣнгѣнд де еѣкѣрѣе рѣл сѣ-
 рѣтар(ѣ) пре ел тоц, ши н кѣѣта ка ѣнѣн зѣдѣри черѣци ѡр нѣ
 ѡменѣци . кѣѣ кѣѣнѣнтѣ(ле) лѣн ан с(ѣ) пѣрѣ аѣеѣѣрат рѣѣѣѣци
 ѡр нѣ пѣминѣтѣци . атѣнче аѣ зѣс егѣменѣл : дѣ мѣрѣе лѣн
 дѣѣѣ, чѣлѣн ртрѣ тот пѣтѣринк, каре тѣѣ деѣѣѣнничит оуѣнѣ
 вѣдѣри мѣнѣнатѣ ка ачеста; кѣ н'аѣ еѣѣѣт ртр'ачѣста кѣп аѣ-
 тѣл нѣмѣ ртрѣ ачѣстѣ лѣмѣ трѣк(ѣ)тѣаре ши дѣѣѣртѣ, ши аѣ
 кѣноскѣт кѣ аѣкрѣл ѡ пѣрте ѡѣѣе-че де кѣѣтаре рѣѣѣѣск(ѣ)
 ши нѣспѣс(ѣ) еѣкѣри; ши с(ѣ) цѣн, кѣ трен сѣте де ани ан
 фѣст ртрѣ ачѣстѣ вѣдѣнѣе, ши ц'аѣ пѣрѣт ка ѣн чѣс . пентрѣ
 кѣ атѣта еѣкѣрѣе ши вѣс(ѣ)ле ѡр сѣ сѣмѣѣ сѣѣѣци рѣѣѣю, де
 ла ача прѣ сѣѣнтѣ деѣфѣтаре а рѣѣпѣтѣарѣн де вѣѣѣ трѣѣѣѣ,
 кѣт сѣ ан с(ѣ) пар(ѣ) ѡ мѣе де ани ка ѡ зѣ, сѣѣ ка оуѣн чѣс,
 дѣпѣ кѣм зѣч(ѣ) чѣл ман сѣс гѣѣѣю а лѣн дѣнѣ, каре аѣѣн поѣѣтѣ
 сѣ те рѣѣѣѣ ачѣстѣн кѣѣѣт . аѣѣѣнѣ сѣѣнтѣл аѣ кѣноскѣт аѣѣ-
 ѣѣѣл, ши мѣринѣ пре дѣмѣнѣл пѣѣѣѣ еѣкѣрѣнѣѣс(ѣ), ши аѣ
 черѣѣѣт сѣ с(ѣ) приѣѣѣѣѣск(ѣ) кѣ сѣѣнтѣл трѣп ши сѣѣѣѣ а
 лѣн ѣс . ши приѣѣѣѣнѣѣс(ѣ) кѣ мѣлатѣ еѣнѣ тѣѣмере, аѣ зѣс
 ачѣсте : акѣѣ слѣѣѣѣ пре рѣѣѣл тѣѣ нпрѣч . ши атѣнче рѣѣѣѣ
 аѣѣѣрѣн ртрѣ дѣмѣнѣл .

XCI.

1692.

(Codex M. Eminescu, No. 2, fol. 1a—86a.)

Партеа трен пентрѡ мѡнтѡнре пѡкѡтошнолор . Дѡнтрѡ
чѣле писте фѣре мѡлте ши нѡнѡмѡрате минѡни а
прѣ сѣнтѡн ши де дѡмнѡсѡ нѡскѡтѡаре ши пѡрѡре
фѡчѡаре Марѣан, спре фѡлѡсѡл челор че вор чѡти.

Minunea a cincea. Pentru izvorul care a luminat pre orbu. (Fol. 7a—7b.)

Пѡнтрѡ нѡвѡрѡл кѡре аѡ лѡминнат пре ѡреѡ.

Иѡ скрѣе кѡ .ѡ Рѡмѡл нѡѡ адек(ѡ) .ѡ цѡнград ерд ѡн
ѡщѣн пре нѡме Лѡн фѡартѣ мѡстнѡ, .ѡфлѡрннд .ѡтрѡ бѡнѡ-
тѡц, кѡ порѣла Мѡклнн, кѡре пѡнтрѡ бѡнѡтѡцнл(ѣ) лѡн ман
аѡн л'аѡ .ѡвѣрѡдннчнт дѡѡѡ де фѡ ши .ѡпѡрат . дѡч кѡнд ерд
ѡкѡ ѡщѣн с'аѡ тѡмплат .ѡтр'ѡн дѡснш де пѡдѡре аѡрѡпѡ де
чѡтѡтѣ, ши бѡсѡ акѡлѡ пре ѡн ѡреѡ, кѡре де кѡлдѡр(ѡ) ши де
сѣте фѡ .ѡн мѡре прѡмеждѣе, ѡр лѡн Лѡн н с(ѡ) фѡкѡ мнлѡ
де ел, ши-л трѡѡ де мѡнѡ сѡ марѡл ман нннтѣ, кѡндан ва
афлѡ ѡпѡ сѡ-л адѡпѣ . дѡч мерѡнд мѡлт лѡк кѡсѡ ѡреѡл де
сѣте, нѡнѡтѡнд сѡ ман марѡл; ѡр Лѡн черкѡнд .ѡтрѡ ачѡ
дѡсѡме ѡпѡ ши нѡ афлѡ'ннн с(ѡ) мѡхнн, темѡндѡс(ѡ) сѡ нѡ
кѡм-ва мѡар(ѡ) ѡреѡл де сѣте . дѡч черкѡнд лѡкѡрнлѣ чѣле
ман дѡн нѡнтрѡ, аѡсн глѡс грѡннд : нѡ те мѡхнн, ѡ Лѡнне! кѡ
ѡтѡ ѡпѡ аѡрѡпѡ лѡте, че адѡпѡ пре ѡреѡ ши-н спѡлѡ ѡкѡн
лѡн, ка сѡ кѡнѡцнн пѡтѡре мѣ, ши тѡ ѡкѡ сѡ цннн, кѡ рѡн фѡ
ѡпѡрат; дѡч атѡнче сѡ-м фѡчн ѡ бѡскѡнк(ѡ) анче, сѡ пѡтрек
ѡтр'ѡнса, сѡ вѣе кѡц вор пѡфѡн аѡѡтѡрѡл мѡѡ, сѡ афлѣ мѡн-
тѡнре сѡфлѡтѡлѡн ши трѡпѡлѡн . ачѡсте аѡсннд Лѡн прѡн спѡн-
мѡ сѡ бѡкѡрѡ, пѡнтрѡ кѡ черкѡнд ѡѡна афлѡ трен дѡрѡр;
дѡч мерѡнд ман нннтѣ трен пѡш, афлѡ .ѡтр'ѡ грѡпѡ ѡпѡ
ши бѡнд, кѡносѡѡ .ѡтрѡ дѡнса ла сѡне мѡлтѡ бѡкѡрѣе, ши с(ѡ)
вѡсѡлѣ кѡ пѡтѡре; ши лѡ.рнд ѡпѡ аѡ адѡпат пре ѡреѡ, ши
спѡлѡнд ѡкѡн лѡн дѡпѡ порѡнка прѡстѡн .ѡдатѡ вѡсѡ чѣла
че ерд ман нннтѣ ѡреѡ . ѡр дѡпѡ пѡцѡнѡ вѡрѡме с'аѡ .ѡнѡлѡат
Лѡн ла стѣпѡна ѡпѡрѡцѡнн, ши знѡн бѡскѡнк(ѡ) .ѡтр'ѡчѡл лѡк
ѡѡнде аѡ афлат ѡпѡ, пре нѡмеѣе фѡчѡарѡн Марѣн; ши аѡ нѡмнт
бѡскѡнка : нѡвѡрѡл чел дѡтѡтор де вѡцѡ, кѡреѣе аѡ фѡкѡт

мѡлате минѣни, кѡреле ковѣршиск кѡ амѣрѣнтѡла мѡлѣимѣ стѣ-
лелѡр чѣрюлѡн, кѣ оѣмѣлѣтѡр, ꙗкѡетѡр, трѣнзи, перѣтѡри,
фѣриѡр, стрѣнкѣчюне, шѣиѣре, алѣлѣцѣ шѣ алѣте мѡлате фѣчерѣ де
вѣне шѣ бѡлѣе аѡ вѣндекат чѣ ꙗтрѡ тот пѣтѣрѣник(ѣ) ꙗпѣрѣ-
тѣсѣ, кѡ ачастѣ вѣиѣнтѡларе ѡпѣ, шѣ пре мѡлѣц аѡ ꙗвѣс дѡпѣ
кѡм скрѣе ꙗ ѡѡс ман пре ларѣѡ.

Minunea a cincei-zeci și saptea. Pentru moartea văduvei sărace
și a bogatului. (Fol. 75a—76a.)

Пѣтрѡ ѡ вѣдѡвѣ сѣрак(ѣ) чѣ ѡѡ лѡат прѣста сѡфлѣтѡла, ѡр
ла мѡларѣе бѡгѡтѡлѡн аѡ мѣрсѡ драчѣн.

Скрѣе кѣ ꙗ времѣне кѣнд ꙗпѣрѣѣѣ Ѧнѡрѣе ерѡ шѡре-ка-
реле прѣѡт, пре кѡрел(ѣ) ѡ дѣнѣѡлар(ѣ) л'аѡ кѣемѡт сѣ прѣч(ѣ)-
ѡѡѡскѣ пре ѡ фѣмѣлѣ сѣрак(ѣ). ꙗтрѡ ачѣл чѡс вѣиѣр(ѣ) шѣ
де ла оѣн бѡер бѡгат, сѣ марѣѣ сѣ-л прѣч(ѣ)ѡѡѡск(ѣ) кѣ ва
сѣ мѡлар(ѣ). дѣч прѣѡтѡла дѣфѣнимѣ пре фѣмѣлѣ пѣтрѡ кѣч
ерѡ сѣрак(ѣ) шѣ вѣдѡвѣ сѣ дѡс(ѣ) ла бѡер. шѣ дѡпѣ чѣ л'аѡ
прѣчиѡѡнт, шѣдѣ дѣ-л мѣнѣѣ, нѣдѣѡѡѡнд сѣ-н лѡс(ѣ) чѣел
дѣтрѡ авѣре. лѡѡнѣе ѡр вѣиѣ алѣѡла дѣ ла кѡса вѣдѡвѣен шѣ-
кѣнд, сѣ марѣѣ ман ꙗ грѡбѣ, кѣ ѡсте ꙗ чѡсѡла мѡрѡѡн, сѣ ѡѡ
мѡлар(ѣ) нѣпрѣч(ѣ)ѡѡѡтѣ. ѡр прѣѡтѡла кѡ оѣн мѣндѡрѡ шѣ юѡн-
тор дѣ арѡѡнт н'аѡ вѡѡт сѣ марѣѣ; чѣ авѣк оѣн дѣакѡн пѡнѣ
дѣ бѡнѣтѣѡц фѡларѣе шѣ тѣмѣѡтор дѣ дѡѡѡѡ, кѡрел(ѣ) вѣѡсѣнд
кѣ прѣѡтѡла нѡ еѡгѣ саѡмѣ (!) сѣ марѣѣ, аѡ мѣрсѡ ел; шѣ мѡр-
ѣнд дѣакѡнѡла кѡ трѡпѡла дѡмѣнѡлѡн ла кѡсса (!) вѣдѡвѣен, кѡре
ерѡ сѣрак(ѣ) дѣ чѣлѣ трѡпѣѡн, ѡр пѡнѣ дѣ тѡѡте бѡнѣтѣѡѡн(ѣ);
шѣ ѡт(ѣ) вѣѡѡ кѡ дарѡла лѡн дѡѡѡ пре сѣрѡѡѡ ачѣлѣ, кѣ сѣчѣ
пре ѡ рѡѡѡѡнѣ, шѣ нѣвѣѡсѣнд ѡѡмѣнѣн сѣ стѣ ꙗпрѣѡѡѡрѡла ѡн,
кѡм ерѡ ла чѣл бѡгат, ерѡ стѣнд дѣсѡѡѡ ѡн, ѡ пѡнѣ дѣ
дарѡѡрѣ шѣ прѣк фѣрѣчѣтѣ, кѡре ерѡ нѣскѣѡѡларе дѣ дѡѡѡѡ Мѡрѣѡ
кѡ дѡнѡѡѡрѣ дѣ фѣнѣѡѡре, кѡре кѡ мѣѡрѣѡм ѡлѣе ѡѡрѡѡ сѡдѡ-
ѡн(ѣ) бѡлѡнѡѡн, трѣѣѣндѡнѣ вѣнт. ѡр сѡѡтѡла дѣакѡнѣ вѣѡсѣнд
ман мѡлат пре дѣспѡнѡѡларе л'аѡ кѡпрѣнсѡ фѣрѣк(ѣ). кѡм с'аѡ ꙗкѣ-
нѡт сѡѡтѡлѡн трѡп ѡ лѡн ѡс, ашѣѡѡре шѣ чѣлѣ-л'анѣте фѣчѡларе
аѡ кѣѡѡт ла пѣмѣнт шѣ с'аѡ ꙗкѣнѡт ла трѡпѡла дѣспѡнѡѡѡѡ-
лѡн. шѣ скѡлѣндѡс(ѣ) сѣс(ѣ) дѣѡкѡнѡлѡн, сѣ с(ѣ) апроѡѣе сѣ
фѡк(ѣ) сѡѡтѡ пѡѡѡѡнѣ (!). дѣч дѡпѣ чѣ с'аѡ прѣчиѡѡнт бѡл-
нѡѡ аѡ лѡат сѡѡтѡла ѡн сѡфлѣт сѡѡтѣл(ѣ) фѣнѡларе, шѣ с'аѡ сѡнт
ꙗ чѡр. ѡр дѣакѡнѡла с'аѡ дѡс ѡр ла кѡса бѡгѡтѡлѡн, шѣ вѣѡѡ

↑ ПАТЪЛ ЛЪН WÁPе KÁPиN KЪиNи NЪГри че ера пре ЛЪНГЪ ЛА, ши
 чен че ерѧ аколо нъ-н вѣдѣ фЪр нѣман болнавѣл, каре стрѣга
 сѣ-н гонѣск(Ъ), сѣ нъ-н фѧК(Ъ) нѣвѣе. ѡр ман апон вѣсѣ пре
 ѡн харап ѧфрикошат кáрел(е) ловѣ кѣ оуи кЪрлиг ка оуи килом(!)
 ↑ Гѣра богáтѣлѣн, ши с(Ъ) скоас(Ъ) кѣ сѧла ачел тикѣлос
 сѣфлет кѣ мѣлтЪ дѣрѣе. ачесте вѣсѣнд диаконѣл, де мѣлта
 фрик(Ъ) аѣ кѣсѣт пре пѣмѣнтЪ ка ѡн мортЪ. атѣнче стѣтѣ
 лѣнГЪ дѣнсѣл прѣста, кáре л'аѣ рѣдикат сѧкѣндѣн: нѣ те тѣме,
 ювѣтѣл мѣѣ рѣе, пентрѣ кѣ цѣе с'аѣ гѣтит ѧпѣр(Ъ)цѣе чѣрюлѣн
 ши нѣ пѣате асѣпра та а дѣволѣлор мѣцѣршѣгѣри, нѣман пѣ-
 зѣц(е) дѣтѣцѣл(е) порѣнчи а фѣюлѣн мѣѣ фѣр(Ъ) лѣне ↑ тѣате
 сѧлел(е) вѣнцѣн тáл(е), пѣн вѣн вѣнѣ ѧтр'о а дѣнáре сѣнѣцѣлѣр,
 сѣ те вѣс(е)лѣцѣ нѣлѣтетат. ѡр дѣаконѣл сѣ плѣкѣ чен прѣ
 кѣнтáте ѧпѣр(Ъ)тѣс(е) а ѧмѣрѣлѣр ши с'аѣ ѧкинат пѣн ла пѣ-
 мѣнт; ѡр дѣспѣтѣаре с'аѣ сѣнт ↑ чер. дѣаконѣл аѣ ѧпѣрѣцѣт
 сѣрѣчѣлор тот ч'аѣ аѣѣт, ши фѣкѣндѣс(Ъ) сѣрѣк пентрѣ дом-
 нѣл, аѣ петрѣкѣт вѣац(Ъ) плѣкѣт(Ъ) лѣн дѣѣѣ, ши а дѣрѣн
 ѧтрѣ домнѣл.

XСII.

1692.

(a. Codex Eminescu, No. 2, fol. 86 b — 124. [Foilé 101—110 de doue ori.] cf. b. Ms. Gaster 1706, 4°, 68 fol pag. c. Ms. Gaster 1805, folio, fol. 71—111.)

Вѣаца ши спѣпере (1 l. — нѣре) петрѣчерѣн минѣнѣлор
 а прѣ кѣвѣвсѣлѣн пѣрѣнтѣлѣн нострѣ Вáс(ѣ)лѣе чѣл
 нѣѣ скрѣс(ѣ) де Грѣгѣрѣе кѣлѣгѣрѣл ши ѣченѣкѣл лѣн,
 кѣвѣнт де фѣлѣс кѣтрѣ ювѣнтѣрѣн де хѣ четѣтѣрѣн.

Vămile văzduhului. (a. fol. 92 a — 92 b, b. fol. 8 a — 8 b, c. fol. 76 a — 77 a.)

Ши лѣрѣндѣ-м(Ъ) ѧдат(Ъ) де пре пѣмѣнт, сѣнѣцѣн ѧмѣри
 сѣ сѣнр(Ъ) ↑ сѣс ла чер кѣтрѣ рѣсѣрѣт; ши ѧдатЪ кѣм нѣ
 сѣнм, тѣмпѣнѣм вáма кáре сѣ грѣнѣ а фн де клѣветѣре, ла
 кáре ерѧ мѣлѣцѣме де хáрáпѣ. ши оунѣл кáрел(е) ерѧ ман мáре
 де ен шѣдѣ, ши аколѣ ѧдат(Ъ) стѣтѣм. ши мáртѣр мѣ-н
 домнѣл, кѣ пре кáрѣн мѣм клѣветѣт фѣнѣд ѧ лѣмѣ ка оуи ѣм,
 фѣцѣлѣ ачѣлѣра ши ачѣл ѧтрѣ кáре мѣм клѣветѣт пре фѣнѣте
 кáрел(е) ѧнѣнтѣ мѣ-н арѣтá ачѣн хáрáпѣ; ѡрѣ де оунѣе цѣе ен

ачѣстѣ нѣ шнѣ; че мѣлте минцинд ен асѣпра ме. кѣ дѣши ера
 грѣнте дѣ мѣне ꙗтр'алт кип саѣ пентрѣ драгвсте лѣн дѣшѣ,
 ѡр ен лѣ адѣчѣ ла мнжлѡк кѣм ар фн грѣнте кѣ нѣрав дѣ
 ѡстѣндѣре, шн зичѣ ꙗцѣрилѡр, ка с(ѣ) рѣспѣнзѣ дѣ мл(ѣ). шн
 рѣспѣнзѣнд пентрѣ ачѣле че грѣнѣ асѣпра ме кѣ адѣвѣрат,
 лѣрнд дѣн дѣрѣл доминѣлѣн Бас(н)лѣ пѣнѣ ꙗпотрѣка повѣстѣрин
 лѡр шн трѣкѣм. шн ѡр сѣнндѣне ман сѣс тѣмпинѣм алтѣ
 ваам(ѣ) кѣре сѣ грѣнѣ а фн дѣ батѣокѣр(ѣ); шн ла ачѣла
 фѣм ꙗтревац ка шн ла чѣ дѣнтѣн. шн рѣспѣнзѣнд дѣдѣр(ѣ)
 дѣн дѣрѣл сѣнтѣлѣн пѣринтѣлѣн нострѣ Бас(н)лѣ шн кѣ рѣ-
 цил(ѣ) лѣн трѣкѣм. шн сѣнндѣне нѡн дѣ аколо ман наннтѣ,
 грѣнр(ѣ) сѣнѣцѣн ꙗцѣрн ѡнѣл кѣтрѣ алтѣл: адѣвѣрат кѣ ачѣст
 сѣфлет мѣре аѡѣтѡр ѡре пре ꙗгѣдѣнтѣрѣл лѣн ꙗс Бас(н)лѣ,
 кѣ мѣлте нѣѡн вѣкѣ сѣ пѣцѣ трѣкѣнд доминѣлѣ вѣздѣхѣлѣн
 ачѣстѣ. шн грѣннд ен ачѣсте дѣ мѣне, ѡт(ѣ) аѡѣнсѣм ла
 ѡаре кѣре ваам(ѣ) кѣре ерѣ дѣ пнзмѣ. ѡр кѣ дѣрѣл лѣн ꙗс
 нѣмѣк нѣ авѣр(ѣ) а зичѣ спре мѣне, кѣ нѣ ꙗ гѣнд н'ам авѣт
 кѣнд-ѡа сѣ пнзмѣск спре чѣнѣѡа, шн кѣ вѣкѣрѣ трѣкѣм дѣ ен.
 ѡр ен скѣршка кѣ дѣнѣнн кѣт мн с(ѣ) пѣрѣ кѣ мѣ вѡр ꙗ-
 гѣцѣ. ѡр сѣнндѣне нѡн ман сѣс, аѡѣнсѣм ла алтѣ ваам(ѣ)
 кѣре ера дѣ мнчѣнѣ. ѡр ꙗрѣпѣн ачѣн вѣлѣ ера фѡартѣ оѡрѣцѣ,
 ѡр ман мѣрѣл(ѣ) лѡр ерѣ нѣрѣлѣннтѣ шн фѣартѣ сѣлѣѣтѣк.
 ачѣцѣ вѣснндѣне пре нѡн, ꙗдѣтѣ ѡнр(ѣ) ꙗтрѣ ꙗтѣмпинѣрѣ
 нѣастрѣ, шн фѣчѣкѣ гѣлчѣвѣ проклѣцѣн, адѣкѣнд ꙗнантѣк спре
 мнчѣнн нѣмѣл(ѣ) шн сѣмнѣлѣ шн вѣрѣмнлѣ, кѣ арѣтѣре ꙗтрѣ
 кѣрѣл(ѣ) ам мнѣцѣт грѣннд. дѣч фѣкѣнд шн аколѣ дѣстѣл
 чѣн че мѣ дѣчѣ пре мѣне ка шн ла чѣлѣ ман дѣнаннтѣ, пѣл-
 тѣнд шн ачѣлѣрѣ дѣн дѣрѣл сѣнтѣлѣн мѣ рѣскѣмпѣрѣр(ѣ) шн
 трѣкѣм.

Judecata cea de pre urmă. A doua venire a lui Hristos.

(a. fol. 101a—101b, b. fol. 32a—33b, c. fol. 96a—97a.)

Картѣ юдѣцѣлѣн.

Шн ѡт(ѣ) ѡн нѣѡр лѣминат фѣартѣ, шн пре нѣѡр доминѣл
 нострѣ Іс. Хс, шн мѣрѣ нѣѡрѣл спре рѣс(ѣ)рѣт, шн с(ѣ) дѣшѣкѣ-
 сѣр(ѣ) пѡрѣлѣ рѣс(ѣ)рѣтѣлѣн, шн стрѣлѣчѣ доминѣл дѣ ла
 рѣс(ѣ)рѣт. шн 'ндѣт(ѣ) тѣнѣт кѣ глас дѣ дѣх кѣ вѣѡр, ка
 с(ѣ) кѣтѣ тѡцѣ шн сѣ-л вѣз(ѣ) пре дѣнѣл. шн аша пѣртѣн-
 дѣ-л пре ѡа ачѣл лѣминат нѣѡр, вѣнѣ пре скаѣнѣл мѣрнрѣн салѣ
 шн вѣснндѣ-л сѣ ꙗфрѣкошѣр(ѣ) тѡцѣ, шн 'ндѣт(ѣ) стрѣгѣр(ѣ)

[illegible]

тѡри дѣ нѡли ши пѣк(ъ)тоши, карѣи ꙗ некрединѣъ вѣцѣнѣ(ъ)
ка ши добитѡачел(ѣ); ши ѡт(ъ) оуи чин ꙗфрикошат дѣ ꙗвери
дѣ фѡкк венир(ъ) дѣ ла апѣс ши-ш пѣсѣр(ъ) мѣнѣле пре пѣкѣ-
тош ши некрѡраи, шѣи арѣнкар(ъ) пре фѣиц(ѣ) кѡре дѣ ен ꙗ
мѡре ча дѣ фѡкк.

XCIII.

1692.

(Codex Eminescu, No. 3, 133 fol paginate.)

Екрисоаре дѣ'нвѣц(ъ)тѡр(ъ) пре кѡвѣишилор ши дѣ
дсѣѣ пѡртѣторилор пѣринѣи ч'ѡѣ вѣцѣнит ла пѣстѣе.

Povestea părintelui Evloghie. (Fol. 1a—1b.)

Повѣсте пѣринтѣлѣи Паладѣе кѡ оуи Евлѡгѣе кап а.

Епѣсѣ-нѣѣ нѡѣ пѣринтѣе Паладѣе, оуи фѣлѡсѡф ааре (! l. ѡа-) кѡреи(ѣ) дѣнтрѣ пѣринѣи, нѣмеле лѣи Евлѡгѣе, дѣи Пѣлѣѡндрѣе, а-
прѣнсѣндѣс(ъ) дѣ драгѡсте лѣи дсѣѣ, сѣ липѣдѣ дѣ лѣмѣ, ши-ш
ꙗпѣрѣи тѡатѣ авѣрѣ лѣи, ши-ш лѣсѣ лѣи пѣцине парте, сѣи
фѣе дѣ трѣѣа лѣи; пѣнтрѣ кѣч нѣ пѣтѣ сѣ лѣкрѣсе, еши ла
скѣт дѣ с(ъ) испѣти пре сѣи. дѣч нѣч кѡ пѣринѣи мѣлѣи нѣ
пѣтѣ сѣ пѣтрѣак(ъ) ши нѣч сѣнгѣр нѣ вѣе сѣ шѡдѣ. ѡр ѡдѣнѣ-
ѡар(ъ) дѣкѣндѣс(ъ) сѣ-ш вѣнсѣ рѣкодѣлѣе лѣи, афлѣ пре
ѣи стрѣкат, липѣдат пре кѡле, ши ердѣ аша, дѣ нѣ аѣа нѣ
мѣнѣ нѣч пѣѡаре, че нѣман аѣа лѣмѣ дѣ черѣ мѣлѡстѣи.
дѣч дакѣ-л вѣсѣ пре ачѣста Евлѡгѣе, сѣ мѣлѣи кѡ нѣма, шѣ
с(ъ) рѣга ꙗ мѣнтѣ са лѣи дсѣѣ дѣ сѣс(ѣ): доамѣи, пѣнтрѣ
нѣмеле тѣѣ вѡѡ сѣ ѣѣ пре ачѣст стрѣкат ши сѣ-л ѡдѣнѣскѣ
пре ѣл пѣн ла мѡартѣ лѣи, ка пѣнтрѣ дѣнсѣл ши ѣѣ сѣ мѣ
спѣсѣск; че-м дѣрѣиц(ѣ) доамѣи, аѣѣтѡр ꙗтрѣ сѣѣѣа ачѣстѣе ши
рѣѣдѣе. дѣч сѣ апропѣл кѣтрѣ ачѣл нѣѡлѣнѣк, шѣи сѣс(ъ): вѣе-
вѣи пѣринтѣе сѣ те ѣѣ ꙗ кѣлѣ мѣ, ши сѣ те ѡдѣнѣск? ѡр ѣл
сѣс(ъ): дакѣ вѣри, ѣ мѣ, че ѣѣ сѣнт нѣѡлѣнѣк. ѡр Евлѡгѣе
сѣс(ъ) лѣи: аѣѣптѣ пѣцинѣл, пѣн' вѡѡ адѣче оуи добитѡк сѣ
те ѣѣ. ѡр ѣл сѣ вѣкѣрѣ фѡартѣ. дѣч адѣс(ъ) оуи катѣр ши-л
лѣѣ ши-л дѣс(ъ) ла кѣлѣ лѣи, ши-л сѡкотѣи кѡ дѣ тѡатѣ че-и
трѣѣѣ, ши-и спѣлѣ рѣнѣл(ѣ) лѣи, ши-и пѣс(ъ) оуиѣѡаре алѣфѣе,
ши-л пѣрта пре мѣнѣле лѣи ѡр ꙗкѣтрѣ вѣи стрѣкѣтѣл; ши кѡ
дѣдѣнѣл ꙗи сѣѣѣи лѣи ꙗтрѣ тѡатѣ пѣн ла . ѣи . ѡни . дѣч

АТРЪ ОУН ДРАК ЮТЕ А ЧЕЛ СТРИКАТ, ШИ С(Ъ) СКЪРЕИ БЕЛОГИЕ
 ФОАРТЕ . ШИ КЪ КЪВИНТЕ РЪЛЕ ШИ КЪ ПАКОСТЕ ДОС(Ъ)ДИНДЪ-А АН
 ГРЪН ЛЪН : УМ КЪ НЪРАВ РЪЪ ШИ ФЪГАР ! ДЕ АН ФЪРАТ ПРЕ ДУМ-
 НЪЛ ТЪЪ ФИНИД РЪЕ ЛЪН, ШИ АН ВЕНИТ АНЧЕ КЪ АЕЪРЕ ЛЪН, ШИ
 АКЪМ НИЧ МЪЕ НЪ-М СЛЪЖЕШ, КЪЧ ПЕНТРЪ МЪНЕ ТЕ АСКЪИСИ АНЧЕ ;
 ШИ ДЕЧ МЪ АДЪСЕШ ЛА КЪЛЪЕ ТА КА С(Ъ) ТЕ СПЪСЕШ ПЕНТРЪ МЪНЕ .
 ЪР БЕЛОГИЕ СЪ РЪГД ЛЪН ДЕ СИЧЕ : НЪ ГРЪН АЧЕСТЕ КЪВИНТЕ ДОМНЪЛ
 МЪЕЪ, ЧЕ-М СПЪНЕ АТРЪ ЧЕ ТЕ АМ СКЪРЕИТ ШИ С(Ъ) МЪ АДРЕПТЕЗ .
 ЪР АЧЪЛА АЛ ДОС(Ъ)ДЪЕ ДЕ-Н СИЧЕ : БА НЪ-М МАН ТРЪЕЪЕ АШЪЛЪ-
 ЧЮНИЛ(Е) ТАЛЕ, ЧЕ МЪ ДЪ ЛА КАЛЕ КЪРЕ М'АН АФЛАТ, КЪ МАН
 ВИНЕ-М АСТЕ СЪ ЗАК АКОЛО, ДЕКЪТ РЪПАУСЪЛ ТЪЪ . ЪР БЕЛОГИЕ
 АН ГРЪНИ : РОГЪ-ТЕ ДОМНЪЛ МЪЕЪ, МЪНГЪЕ-ТЕ, ШИ ДЕ ЧЕ ТЕ-Н СКЪРЕИТ
 СПЪНЕ-М . ЪР ЕЛ МАН КЪ АСЪПРЪ СЪ МЪНИЕ ШИ СТЪРЪГД : НЪ ВЪН СЪ
 МАН ФЪЪ КЪ ТИНЕ А СЪНГЪРЪТАТЕ ЧЕ ВОЮ СЪ ФЪЪ КЪ МЪЛАЦМЕ
 А ВОРОАКЪ .

De un tânăr ce a făcut pace între doi bătrâni. (Fol. 47a—47b.)

ДѢ УН ТЪНЪР Ч'АД ФЪКЪТ ПАЧЕ АТРЕ ДУН БЪТЪНИ.

Спѣсѣ-нѣхъ нѡжъ вѣре-карѣ дин пѣринци, кѣ аѢ фѡст оуи
сѣхастрѣ фѡарте сѡкотитѡр, ши аѢ мерсѣ а петрѣче . ꙗꝛ скнт,
ши нѢ афлѣ киѡе сѣ шадѣ кѣтѣ-ва врѣме . ѡр ерѡ аколо алт
бѣтрѡн, де авѣ ѡ киѡе даѡсѣен, ши-л рѣгѣ пре ел старѣцѣа
сѣ маргѣ сѣ шадѣ аколѡ, пѡнѣ-ш ва афла киѡе . деѣ ꙗꝛ
аскѡлтѣ пре ел бѣтрѡнѣа ши марсѣ . ѡр варе-карѣн ꙗꝛепѣр(ѣ)
а венй ла ел ка ла оуи бѣтрѡн стрени, шї-н адѣчѣ лѣн чїне
че авѣ, ѡр алиѣн мѣлицы ши пентрѣ фолѡбѣа венй; ѡр ел пре
тѡцъ кѣ бѣкрѣе ꙗꝛ прїимѣа . ши ꙗꝛѣпѣ старѣцѣа чел че-н де-
дѣсе лѣн киѡе а-л рѣпцины ши а-л грѣн де рѣѢ : де кѣцъ ани пе-
трек ѣѢ анче ꙗꝛтрѣ мѣлат пѡст ши нїме ла мїне нѢ вїне, ѡр
аѣстѣ искѡадѣ, де пѣцине зиле фѣкъ ши тѡцъ ла ел вин . ши
зис(ѣ) оуѣникѣлѣн сѣѢ : пѣсѣ де-н зи лѣн : еш дин киѡе ноастрѣ
кѣ не трѣбеѣ . ши венй оуѣникѣа ши фѣкъ метѣнїе бѣтрѣнѣлѣн
зикѣнд : зичѣ пѣринтѣ(ле) мїѣѢ : кѣм петреч ? ꙗꝛ вїне еш ? ѡр ел
рѣспѣнсѣ : си пѣринтѣлѣн тѣѢ, сѣ с(ѣ) рѡѡѣе пентрѣ мїне, кѣ-м
аѣте вѣре-че кан рѣѢ . ши венй тѣнѣрѣа ши зис(ѣ) пѣрин-
тѣлѣн сѣѢ : зиси бѣтрѡнѣлѣн, ши-м рѣспѣнсѣ ашд : ам афлат
киѡе ши мѣ кою дѣче де анче . ѡр дѣпѣ кѣте-ва зїле ѡр
грѣн оуѣникѣлѣн сѣѢ : пѣсѣ де-н зи лѣн : кѣ де нѢ вен ешъ кѣ-
рѣнд вою венй, ши фѣр воѣ тѣ те вою скоѣте кѣ тѡѡѣа . ши
марсѣ фрѣтел(е), шї-н грѣн лѣн : аѢ аѢснт пѣринтел(е) мїѣѢ кѣ

еѡлѣци шн фѡартѣ с'аѡ скѣрѣнт, че м'аѡ тримѣс сѣ те черче-
тѣс. рѣспѣсѣ бѣтрѣнѣла : спѣне пѣринтѣлѣн тѣѡ, кѣ пѣнтрѡ
рѡга лѣн .рм асте бѣне. дѣч марсѣ фрѣтел(ѣ) шн грѣн бѣтрѣ-
нѣлѣн : пѣнѣ дѣминѣк(ѣ) аѡ снѣ бѣтрѣнѣла дѣ ва врѣ дѣѣѡ ва
ешѣ. дѣч вѣнн шн дѣминѣка шн нѡ ман ешн. дѣч лѣѡ бѣтрѣ-
нѣла тѡѡгѣла шн марсѣ сѣ-л бѣтѣ шн сѣ-л гѡнеаск(ѣ); ѡр оѣни-
кѣла .рн снѣ(ѣ) лѣн : аѣаптѣ пѣринтѣ пѣцинѣл, сѣ мѣ дѣк .рн-
интѣ сѣ вѣд, сѣ нѡ фѣе чинѣ-ва аколѡ шн с(ѣ) лѣ флч смѣн-
тѣлѣ. шн алѣргѣ .рнаниѣте шн спѣс(ѣ) бѣтрѣнѣлѣн : пѣринтѣлѣ
мѣѡ вѣнѣ [сѣ те] рѡѡѣ шн сѣ те дѣк(ѣ) ла кнлѣ нѡастрѣ, сѣ те
ѡспѣтѣсѣ. дѣч дѣк(ѣ) лѣсн бѣтрѣнѣла кѣ вѣнѣ, дѣ грѣдѣѣ(!) ешн
.рнанинтѣ лѣн шн дѣ департѣ н фѣкѣ лѣн метанѣ, грѣннѣ лѣн :
нѡ те ѡстѣн пѣринтѣ, кѣ воѡ вѣнн еѡ ла тѣнѣ. дѣч вѣсннѣ
дѣѣѡ лѣкрѣре чѣлѣн тѣнѣр, оѣмнлн прѣ пѣринтѣл(ѣ) сѣѡ, шн
лѣпѣдѣ тѡѡгѣла днн мѣнѣ че аѣѣ, шн алѣргѣ спре сѣрѣтѣре
бѣтрѣнѣлѣн, лѣрѣдѣ-л дѣ-л дѣс(ѣ) .р кнлѣ лѣн, ка кѣм н'ар фн
лѣснт нимнѣ(ѣ). ѡр бѣтрѣнѣла грѣн оѣчинѣлѣн сѣѡ : дѣ кѣте
ц'ам снѣ, ннч дѣ оѣнѣлѣ нѡ ен снѣ лѣн. сѣ вѣкѣрѣ бѣтрѣ-
нѣла шн .рцѣлѣсѣ кѣ аѡ фѡст зѡвнѣтѣ дѣла дѣѡѡлѣ. атѣнѣ
грѣн бѣтрѣнѣла кѣсннѣ ла пнчѡарѣл(ѣ) оѣчинѣлѣн сѣѡ : дѣ акѣм
сѣ-м фнн тѣ мѣ пѣринтѣ, шѣ еѡ цѣе оѣчинѣкѣ, пѣнтрѡ кѣ дѣпѣ
лѣкрѣрнѣл(ѣ) тѡл(ѣ) амѣндѡѡ сѣфлѣтел(ѣ) фѣр(ѣ) спѣнтѣ.

De sf-ul Macarie ce a înviat un mort. (Fol. 118b—119a.)

Дѣ стѣн Макаріѣ ч'аѡ .рвѣс ѡн морт.

Спѣне пѣринтѣл(ѣ) Гѣсѡѣ дѣ пѣринтѣл(ѣ) Макаріѣ : .р скѣт
кѣнд ерам, снѣ(ѣ), кѣ пѣринтѣл(ѣ) Макаріѣ, нѣ дѣсѣм сѣ с(ѣ)черѣм
ѣ .рншн. шн ѡт(ѣ) ѡ вѣдѣѣ стѣнѣ спѣче прѣ оѣрма нѡастрѣ
шн нѣрѣтетѣ пѣнѣ. ѡр бѣтрѣнѣла .ртрѣѣ прѣ стѣнѣнѣла пѣ-
мѣнтѣрѣлѡр шн-н снѣ(ѣ) лѣн : че-н асте чнн бѣтрѣнѣ кѣ тѡт-
дѣѣна пѣнѣ? шн-н спѣс(ѣ) лѣн, кѣ бѣрѣдѣла ачѣцѣѣ аѡ аѣѣт
ннѣѣ аѣѣрѣ а ѡарѣ-кѣн пѣс(ѣ) ла ел, шн аѡ мѣрѣт дѣ грѣдѣѣ(!) шн
н'аѡ лѣѡкат сѣ спѣе оѣндѣ ѡ аѡ фѡст пѣс-ѡ, шн ва домнѣла
аѣѣцѣѣн шн прѣ ачѣстѣ шн фѣчѡрѣн ен сѣ-н .р .рѡѣѣ. шѣ-н грѣн
лѣн бѣтрѣнѣла : шн-н сѣ вѣе ла нѡнн оѣндѣ рѡм ѡднѣн дѣ
амѣдѣѣс. шн дѣк(ѣ) вѣнн ла нѡнн, .рн снѣ(ѣ) ан бѣтрѣнѣла :
че тѡт пѣнѣ дѣѣна? ѡр .рѣспѣсѣ : бѣрѣдѣла мѣѡ аѡ мѣрѣт
шн аѡ фѡст лѣат аѣѣцѣѣ ѡарѣ-кѣн шн мѣрннѣ нѡ мѣѡ спѣс
оѣндѣ асте. шн снѣ(ѣ) ан бѣтрѣнѣла : вѣнн-ѡ дѣ-м арѣтѣ оѣндѣ

мѣте ꙗ҃ропат; ши лѡж кѡ ел ши пре чѣла-л'анци фѣац ши мар-
сѣм кѡ дѣнса . ши дак(ѣ) марсѣм ла лѡкѡла ачѣла оу҃нде
ера ꙗ҃ропат, ꙗ҃н сис(ѣ) ѡн : дѡ-те акѡм ла кѡса та ши не рѡ-
гѣм нон ла мормѣнт . ши стрѣгѣ бѣтрѣнѡла пре мѡрт, сикѣнд :
кѡтѡреѡ(ѣ) оу҃нде ан пѡс акѡѣе ачѣлѡн стрѣнн? ѡр ел рѣспѡнсѣ
де сис(ѣ) : кѣ мѣте ꙗ҃ропат ꙗ҃ кѡса ма сѡпт оу҃н пичѡр а пѡ-
тѡлѡн . ши сис(ѣ) кѣтрѣ ел бѣтрѣнѡла : дѡрѡи ѡр пѣн ла ꙗ҃ѣѣре.
ѡр дак(ѣ) вѣсѡр(ѣ) ачѡста фѣацни, кѣсѡр(ѣ) ла пичѡреѡ(ѣ)
лѡн де фѣик(ѣ) . ши сис(ѣ) кѣтрѣ ѡн бѣтрѣнѡла : ачѡста нѡ фѡ
пентрѡ мѡне, кѣ еѡ нѡмѡк(ѣ) сѣнт, че пентрѡ чѣ вѣдѡвѣ ши
пентрѡ чен сѣрач фѣкѡ дѣлѡ ачѣст лѡкрѡ; ѡр ачѡста мѣте мѡре,
кѣ дѣлѡ пофѣтѣше сѡфлѣтѡла чѣл фѣр пѣкат, ши ѡри че чѣре
дѡвѣндаѡш(ѣ) . дѣч марсѣ де спѡс(ѣ) вѣдѡвен оу҃нде зак ѡг . ѡр
е лѡж дѣ-н дѣде сѣпѡжнѡ(лѡн) лѡр, ши-ш слѡбѡси фѣчѡрѡн ен дин
рѡѣе ши тоц прослѡвѡр(ѣ) пре дѣлѡ.

XCIV.

1693.

**Ѣфзнта шн дмнезїаска евангелїе елннѣскъ шн р-
мзнѣскъ ꙗ анѡ мзнтвїрїи ,дхчг . шн с'дс
типзрит ꙗн'трѡ сѣнта мнтрополїе а вїровлахїи.**

(Folio, V fol nepag. + 372 pag. paginate.)

Viata sf-luī Joan Evanghelistu. (Fol. IVb—Va.)

Вѣща сѣнтѣлѣи ши Бѣглістѣ Іван, дѣпѣ кѣм аѣ скрис Гофроніѣ.

Іуанъ пре кареле Іс. фодрте л'ас юбит, фіюл' лѣи Зеведѣв,
 брателе лѣи Іаковъ, к'арѣа де Ирѣд' дѣпъ пѣтима домнѣлѣи
 кѣпѣл' н с'ас тѣѣтъ, пе 8рма тѣтѣрѣоръ лѣ скрис еѣглѣа, рѣгѣтъ
 фѣинѣа де епсѣопѣи Іѣей, шѣ апѣтрѣа лѣи Кириноѣ, шѣ ал'тор
 еретѣчи, шѣ май кѣртѣс лѣуѣи Емѣиѣннѣкинлор' чѣи че сѣ
 арѣтѣ атѣнчѣ, чѣлор' че зичѣ де хс, май наннѣе де Мѣрѣа сѣ
 нѣ фѣе фѣостѣ нѣскѣт'; дѣрѣпѣа ачѣа с'ас лѣдѣм'нат дѣмѣзѣска
 лѣи нѣщѣе а зичѣ . карѣ шѣ ал'тѣ причѣнѣа ачѣиѣи еѣглѣи
 аѣѣк; кѣ чѣтинѣа кѣрѣнѣе лѣи Маѣѣи, Мѣрко, шѣи Лѣкѣи,
 испѣтѣт-лѣ ток'мѣла истѣрѣйлор, шѣ лѣ аѣверѣтъ пре дѣнѣиѣи

къ адевърѣтъ аѡ грѣитѣ, нѣмаи фѣр де оуиъ анѣ рт(р)ѡ кѣре аѡ
пѣтнимитѣ Іѡанѣ; къ дѡпѣ ркисѡарѣ лѡи Іѡанѣ аѡ скрис
истѡрїѡ. лѣсжидѣ дар анѡл ртрѡ кѣре чѣле че с'аѡ лѡкрат де
чен трѣи егѣлисти, с'аѡ скрис але анѡлѡи чѣлѡи маи денѡиитѣ,
пѣитѣ а нѡ егѣл пре Іѡанѣ р тѣминницѣ, лѡкрѡриле аѡ скрис пре-
кѡм' съ ва пѡтѣ доведѣи ла чѣи че кѡ грѣжѣ пре чѣи пѡтрѡ
егѣлисти вор' чнтѣ; кѣре шѣи чѣ че с'аѡ пѣрѡт' неток'мироѣ лѡи
Іѡанѣ, кѡ чѣл-л'ѡл'ци кон'тенѣще. скрис-аѡ шѣи ѡ еписѡлоѣ а кѣ-
рїѡ рчепѣтѡрѣ асте: [чѣл че аѡ фѡстѣ де'нчепѣтъ] кѣре де тѡци
бѣрѣѡции бесѣрѣчи, шѣи чѣи рѣѣѡции асте алѣсъ, ѡрѣ чѣлѣ-
л'ѡл'те дѡѡв кѣрѡра асте рчепѣтѡра, чѣи ден'тѡю: [прѣѡтѡл'
чинистїтїи еклѣктїи] ѡрѣ чѣи де адѡѡв: [прѣѡтѡл' лѡи Гѡге чѣлѡи
юѡитѣ] зїкѡ-се а фи але лѡи Іѡанѣ прѣѡтѡлѡи, ал' кѣрѡѡ рѣѣ
шѣи акѡм' ал'тѣ морѡжн'тѣ ла Ѣфес асте. шѣи оуиїи сокотѣскѣ
амжн'дѡѡв мор'мжнѡриле съ фїе але лѡи Іѡанѣ егѣлистѡлѡи,
пѣтрѡ кѣре кѡндѣ вѡм венїи ла Пѡнїѡ (! І. Папїѡ) аскѡлатѣтѡрюл'
лчестѡра вѡм тѡжѡи прѣѡм асте ѡрѣндѡѡла. че дѡрѣ лѡ ал'
пѡтрѡспрѣѣѣче анѣ порнїидѣ Дометїѡнѣ а дѡѡв гѡнїре дѡп(ѣ)
Нѣрѡнѣ, ла ѡстрѡѡл' ла Пѡт'мо гѡнїндѡ-се аѡ скрис апокалїѡсе,
кѣре л'аѡ тѣл'кѡнт Иѡстинѣ мчннѡл' шѣи Ирїнѣѡ. ѡрѣ тѣи-
дѡ-се Дометїѡнѣ, шѣи фѡїтѣле лѡи де мѡл'та лѡи рѣѡтѡте, фѣ-
кѡндѡ-ле сѡѡтѡл' лѡи дѡшартѣ [епнїѣра], с'аѡ дѡсъ ла Ѣфесѣ.
фїи-дѡ аколо пѣитѣ ла Траїѡнѣ рѣѡрѡтѣ, тѡѡте бесѣрѣчилѣ Пѣїѡ
аѡ рѣѡрїтѣ шѣи аѡ зндїт бесѣрѣси (! І. —ричи) шѣи фѡѡр'тѣ
рѣѡтрѡжннѡдѣ, ла ѡи де анн дѡпѣ пѡтїма дѡмнѡлѡи сѣѡѡр-
шїи-дѡ-се лѡжн'гѣ чѣ де маи сѡс зїсѣ четѡте, рѣѡпѡсѣрїѡ с'аѡ
рѣѡрѣднїчїтѣ.

Joan cap. I, v. 1—17. (pag. 1—2.*)

А сѣнта шѣи мѡрѣ дѡмїнѣкъ а пѡцилѡрѣ. дѣла Іѡанѣ а.

1. Де'нчепѣт' ерѡ кѡѡжнѡл', шѣи кѡѡжнѡл' ерѡ лѡ дѡмнзѣѡ,
шѣи дѡмнзѣѡ ерѡ кѡѡжнѡл'. 2. Пѣїста ерѡ де'нчепѣтъ ла дѡмн-
зѣѡ. 3. Тѡѡте прїнтр'жнѡл' фѡрѣ, шѣи фѣр' де дѡжнѡл' немїѡка
фѡ, че фѡ. 4. Ртрѡ дѡжнѡл' вїѡѡ ерѡ, шѣи вїѡѡ ерѡ лѡмїнѣ
ѡмннлѡрѣ. 5. Шѣи лѡмїна ртрѡ рѣѡнѣрѣк лѡмннѣѣѣ, шѣи
рѣѡнѣрѣкѡл' пре ѡ нѡ ѡ кѡпрїнсе. 6. Фѡ ѡмѣ трїмїѡсѣ дѣла
дѡмнзѣѡ, нѣмѣле лѡи Іѡанѣ. 7. Пѣїста венїи ртрѡ мѡр'тѡрїѣ, ка
сѣ мѡрѣтрѡсѣскѣ де лѡмїнѣ, кѡ тѡци сѣ крѣѣѣ прїн' еѡ.

*) cf. 1579, маї sus pag. 20.

8. Нѣ ердъ ель лѣмѣна, че ка съ мѣртѣрнѣскъ де лѣмѣнъ. 9. Ердъ лѣмѣна чѣ адевѣратъ, карѣ лѣмѣнѣзъ пре тотъ шмѣл' чѣ вѣне ꙗ лѣме. 10. ꙗ лѣме ердъ, ши лѣмѣ пренъ ел съ фѣкѣ ши лѣмѣ пре дѣнѣсѣлъ нѣ-л' кѣносѣ. 11. ꙗтрѣ але сѣле венѣ, ши ай сѣй пре дѣнѣсѣлъ нѣ-лѣ прѣймѣрѣ. 12. ꙗтрѣ кѣци прѣймѣрѣ пре дѣнѣсѣл', ле дѣде лор пѣтѣре ка съ фѣе фѣй лѣй дѣмѣзѣлъ, чѣлорѣ чѣ крѣдѣ ꙗтрѣ нѣмѣлѣ лѣй. 13. Карѣй нѣ денъ сѣнѣ, нѣ денъ вѣе трѣ-пѣскѣ, нѣ денъ вѣе вѣрѣтѣскѣ, чѣ дела дѣмѣзѣлъ съ нѣскѣрѣ. 14. Ши кѣвѣнтѣлъ трѣпъ съ фѣкѣ, ши съ сѣлѣшлѣй ꙗтрѣ нѣй, ши ам' вѣзѣт' сѣла лѣй, сѣла ка а оѣнѣлъ нѣскѣт' дела тѣтѣлъ, пѣнѣ дѣ дѣрѣ ши дѣ адевѣр. 15. Іѣвѣнъ мѣртѣрнѣскѣ де дѣнѣсѣл' ши стрѣгѣ грѣнѣд' : ачѣста ердъ дѣ карѣле ам' зѣс : карѣле дѣпѣ мѣне вѣне, нѣнѣтѣ мѣ фѣ, кѣ ман ꙗтрѣю де мѣне ердъ. 16. Ши дѣнѣтрѣ пѣнѣнѣрѣ лѣй, нѣй тоѣй амъ лѣат', ши дѣрѣ пѣнѣтрѣ дѣрѣ. 17. Кѣ лѣѣѣ пренъ Мѣвѣсѣй фѣ дѣтѣ, шрѣ дѣрѣл' пренъ Іс. Хс. фѣ.

Mateiu cap. XVIII, v. 10—20. (pag. 47—48.*)

Лѣнѣ ꙗтрѣ сѣптѣмѣнѣ дѣпѣ рѣсѣлѣй. адекѣ дѣпѣ сѣнтѣлъ дѣлѣ. дела Мѣвѣсѣй оѣ.

Сѣсе дѣмѣлѣ. 10. Сѣкѣтѣнѣ съ нѣ шѣнѣнѣ пре вѣе оѣнѣл' дѣнѣтрѣ ачѣши мѣч', кѣ грѣскѣ вѣаж, кѣ ꙗѣрѣй лор ла чѣрѣре пѣрѣрѣ вѣдѣ фѣаца тѣтѣлѣй мѣс чѣлѣй чѣрѣскѣ. 11. кѣ аѣ венѣтѣ фѣюлѣ шмѣнѣскѣ съ кѣсте ши съ мѣнѣтѣскѣ пре чѣл' пѣрѣдѣтѣ. 12. Чѣ вѣ съ пѣре вѣаж? де ва аѣѣ оѣнѣ шм' ш сѣтѣ де ши, ши ва рѣтѣчѣй оѣна дѣнѣтрѣ дѣнѣсѣле, аѣ нѣ ва лѣса чѣле нѣаѣзѣчѣ ши нѣаѣ ши мѣрѣжѣнѣдѣ ла мѣнѣте ва кѣстѣ пре чѣѣ рѣтѣчѣитѣ? 13. Ши дѣка ш ва аѣлѣ пре дѣнѣсѣ, адевѣр грѣскѣ вѣаж, кѣ съ вѣкѣрѣ де дѣнѣсѣ мѣй вѣрѣтѣс, дѣкѣтѣ де чѣле нѣажѣчѣ ши нѣаж чѣ нѣѣ рѣтѣчѣитѣ. 14. ꙗша нѣ аѣте вѣа ꙗнѣнѣтѣ пѣрѣнѣтѣлѣй вѣострѣ чѣлѣй чѣрѣскѣ, ка съ пѣрѣ оѣнѣл' дѣнѣтрѣ ачѣши мѣч'. 15. Де-ѣ ва грѣшѣ цѣѣ фѣратѣле тѣж, мѣрѣш ши-л' вѣдѣще ꙗтрѣ тѣне ши ꙗтрѣ дѣнѣсѣлъ ꙗсѣш', дѣч де те ва аскѣлѣтѣ штѣ кѣ ан дѣвѣнѣдѣтѣ пре фѣратѣле тѣлѣ. 16. ꙗтрѣ де нѣ те вѣ аскѣлѣтѣ пре тѣне, ꙗ кѣ тѣне шрѣ пре оѣнѣлѣ сѣлѣ пре дѣн, ка ꙗтрѣ гѣра а дѣаѣ сѣлѣ а трѣй мѣртѣрѣнѣ съ стѣ тотѣ грѣюлѣ. 17. ꙗтрѣ де нѣ-й ва аскѣлѣтѣ пре дѣнѣшѣнѣ, сѣнѣ сѣвѣрѣлѣнѣ. ши де нѣ вѣ аскѣлѣтѣ нѣче де сѣвѣрѣ, сѣ-ѣ фѣе цѣе ка оѣнѣ пѣгѣжѣ ши вѣамѣш'.

*) cf. 1648, mai sus pag. 127.

18. Пидевѣрь грѣскъ вѣаж : шри кжте вѣци легѣ пре пѣмжнѣ, вор' фѣ легѣте ши .р чѣрю, ши шри кжте вѣц дез'легѣ пре пѣмжнѣ, фѣ-вор' дез'легѣте ши ла чѣрю. 19. Пѣръ адевѣрь грѣскъ вѣаж, кѣ де съ вор' сфѣтѣи дин' вѣи дѣи пре пѣмжнѣ, де тѣтъ лѣкрѣль че вор' чѣре вѣ фѣ лор' дела тѣтъл' мѣс кѣреле жте ла чѣрюре. 20. Кѣ оу'де сжнѣ дѣи сѣс трѣи адѣиѣи .ртрѣ нѣмеле мѣс, аколѣ сжнѣ пре мѣж'локѣль лѣрь.

Mateiu cap. XXI, v. 23—27. (pag. 85.)

Мѣрѣи а зѣчѣ съптѣмжнѣ . дела Мѣоѣи пѣ.

23. Пѣ врѣмѣ ачѣа вѣиѣа Іс .р вѣсѣрѣкѣ, ши лѣвѣцѣнѣ, вѣиѣръ кѣтрѣ дѣнѣсѣлѣ Прѣхѣрѣи ши вѣтрѣнѣи нѣроаделор, грѣиѣнѣ : кѣ че пѣтѣре фѣи ачѣстѣ? ши чѣне цѣв дѣтъ цѣ пѣтѣрѣ ачѣста? 24. Пѣръ Іс . рѣспѣнжнѣ, зѣсе лѣрь : вѣю .ртре вѣ ши еѣ пре вѣи оу'нѣ кѣвѣнѣ, кѣреле дѣка мн-л вѣи спѣне мѣ, ши еѣ вѣю спѣне вѣаж кѣ че пѣтѣре фѣа ачѣстѣ. 25. Бѣтѣзѣлѣ лѣи Іѣванѣ де оу'де ерѣ? дин' чѣрю, аѣ дела шамени? ерѣ еи кѣцѣтѣ .ртрѣ сѣне, грѣиѣнѣ : де вѣмѣ зѣче : дин' чѣрю, вѣ зѣче нѣаж : дарѣ пѣнтрѣ че нѣиѣи крѣзѣтъ лѣи? 26. Пѣръ де вѣи зѣче : дела шамени, не тѣмѣмѣ де нѣрѣдѣ; кѣч кѣ тѣиѣи дѣ пре Іѣванѣ ка пре оу'нѣ прѣрѣкѣ. 27. Ши рѣспѣнжнѣ лѣи Іс . зѣсѣрѣ : нѣ цѣиѣмѣ . зѣсе лѣрь ши ель : ниѣе еѣ вѣю спѣне вѣаж кѣ че пѣтѣре фѣа ачѣстѣ.

Marcu cap. XI, v. 1—11. (pag. 194.)*

Лѣни а лѣсѣтѣлѣи де кѣрне . дела Марко аѣ . зѣч . мѣ.

1. Пѣ врѣмѣ ачѣа съ апропѣ Іс . кѣтрѣ Іерѣсѣлиѣмѣ, ши вѣи .р Еиѣфѣи ши .р Еиѣиѣиѣ кѣтрѣ мѣнѣтеле Масѣиѣнѣлор, ши тримѣсе дѣи дин оу'чѣиѣиѣи лѣи. 2. Ши зѣсе лѣрь : мѣрѣиѣи .р сѣтѣль, кѣреле еѣ .р прѣжѣма вѣаѣтра, ши лѣдѣтъ .ртрѣнѣ .ртрѣнѣсѣлѣ, вѣи гѣсѣи оу'нѣ мѣнѣзѣ легѣтъ, пре кѣреле ниѣе дин' шамени нѣѣ шѣзѣтъ, ши дез'легѣнѣдѣль, сѣль адѣѣиѣи . 3. Ши де вѣ зѣче вѣаж чѣне-вѣ : че фѣиѣиѣи ачѣста? зѣиѣиѣи, кѣ дѣмнѣлѣи трѣвѣѣиѣи, ши нѣман дѣкѣтъ .рль вѣ тримѣте пре ель аиѣчѣ. 4. Дѣч мѣкрѣсѣрѣ, ши гѣсѣрѣ мѣнѣзѣлѣ легѣтъ лѣнѣгѣ

*) cf. mai sus pag. 232 din Mateiu.

оушъ, афѣръ ла рѣспѣнтїе, ши-л дезлегаръ. 5. Ыръ оуниъ дїни карїи ста акѣлѣ, зїсеръ лѣръ : че фѣчен, де дезлегарци мѣнзѣлѣ? 6. Ёй зїсеръ лѣръ, кѣм ле порѣнїице Іс; шї-й лѣсаръ пре ей. 7. Деч адѣсеръ мѣнзѣлѣ ла Іс. ши пѣсеръ пре елѣ вешмѣнтеле лѣръ, ши шѣзѣ пре дѣнѣлѣ. 8. Шї мѣлѣци ацѣрнѣръ вешмѣнтеле лѣръ пре кѣлѣ. Іаръ алѣїи тѣлѣ стѣлпѣри дїни копач ши ле ацѣрнѣ пре кѣлѣ. 9. Шї чїи че мерѣѣ рїанїнѣте, ши чен че вѣнїл пре оуѣмѣ стїргѣ (! л. стрн—) зїкѣндѣ : Осаннѣ! блѣгословїѣ чѣлѣ че вїне .ртрѣ нѣмеле дмнѣлѣ. 10. Блѣгословїѣ .рпѣръцїа пѣрїнѣтелѣи нѣстрѣ лѣи Дѣдѣ, кѣрѣ вїне .ртрѣ нѣмеле дмнѣлѣ. Осаннѣ .ртрѣ чен де сѣсѣ. 11. Шї .ртрѣ Іс. .р Іерѣсалїм ши .р вѣсѣрѣкѣ; ши лѣ.рнѣ дѣмїнѣте де тѣате, фїїнѣ чѣсѣлѣ .р дѣ сѣръ, еши .р Еїноанїа, кѣ чїи донспрѣзѣче оученичи.

XCV.

с. 1680—1695.

(Ms. bibl. Hohenzollern-Sigmaringen, folio.)

Cronica lui Dorotheus din Monembasia.

(Fol. 8a—8b.)

Фїїндѣ коа прѣ рїцѣлѣпѣлѣи изѣоднѣтор домнѣл нѣстрѣ Іс. Хс. ши дѣзѣлѣ адѣвѣрат сѣ фѣкѣ лѣмѣ кѣ нѣнѣмѣратѣ ши нѣсѣмѣнтѣ мнїтѣ ши рїцѣлѣпѣчїона са ши кѣ мѣлѣцимѣ пѣтерѣи салѣ, де ѣнде нѣлѣ фѣст .рнтрѣ сѣ фїе, фѣче свнїцїа са, кѣм снїгѣри блѣгословїи свнїтѣи вїсѣрѣч мѣртѣрїсѣще зїкѣндѣ, кѣ прѣ мѣстнѣлѣ ши прѣ пѣтѣрїнїкѣл дѣзѣлѣ а тоатѣ цнїтѣрѣ нѣман кѣ кѣвѣнтѣл свнїцїїи сал(ѣ) кѣ (!) тоатѣ лѣкрѣрїл(ѣ) сѣлѣ фѣкѣт, вѣзѣтеле ши нѣвѣзѣтел(ѣ); .рнкѣ ши марѣл(ѣ) дѣд чѣлѣ фѣст .рнпѣрат ши прѣрок не спѣне пнїтрѣл ачѣста зїкѣндѣ : кѣ снїгѣр дѣзѣлѣ лѣ зїс, ши кѣ зїса лѣи тоатѣ сѣлѣ фѣкѣт, ши снїгѣр лѣлѣ вѣцѣат ши кѣ рїнѣцѣтѣра са сѣлѣ зїднїт; ашїж-дѣрѣ .рнкѣ ман мѣртѣрїсѣще ачѣста прѣрок дѣ зїчѣлѣ : кѣ кѣкѣнтѣл лѣи дѣзѣлѣ черѣурїл(ѣ) сѣлѣ .рнтемѣлѣт ши кѣ дѣлѣ ро-стѣлѣи сѣлѣ тоц пѣтѣрїнїчїи лѣи. адѣвѣрат кѣвѣнт не лратѣл дѣндѣ ка с(ѣ) поатѣл .рнцѣлѣѣе тоатѣл фїрѣл ѣмѣнѣскѣ. кѣ .рнкѣ ман .рнтѣи дѣ вѣлѣ лѣлѣ фѣст тѣтѣл .рнпрѣвнѣ кѣ фїюл ши кѣ дѣлѣ свѣнт. пнїтрѣл ачѣл тѣтѣл .рнпрѣвнѣ кѣ фїюл, ши кѣ лѣкрѣл дѣлѣлѣи свѣнт лѣлѣ свѣрѣшнїт тоатѣл лѣмѣлѣ. адѣвѣрат зїчѣлѣ ши марѣл(ѣ) монїи прѣрок ла .рнчѣпѣтѣрѣл скрї-

Дѣла зиданіе лѣмни ан ꙗзꙋгъ . шрѣ дѣла ртрѣпаре дмин-
лѣн , ахчд . рченѣтъс'аѡ а скрѣе ачѣсть картѣ мѣца мрт . ши
с'аѡ сфѣршит мѣца септ . кд . дн .

Ла рѣалъ вавулонѣши аколо шедѣмъ ши плѣнѣмъ,
адѣкѣндѣ-не аминтѣ дѣ сѣмъ . тѣлкѣмъ : Пѣтѣнчѣ жидовнѣ чен
рѣбницѣ плѣнѣмъ . мѣр сѣмъ шѣмъ кѣмъ плѣнѣмъ сѣмъ флѣтѣмъ дирѣпци-
лорѣ, шѣзѣндѣ ꙗ вавулонѣ, ꙗ мѣдѣ . кѣмъ вавулонѣмъ сѣмъ зичѣ
тѣрѣбрѣрѣ, плѣнѣмъ адѣкѣндѣ-ши аминтѣ дѣ сѣмъ чѣрѣскѣ .
А салчѣмъ пѣ мѣжлокѣмъ ен спѣнѣзѣрѣмъ шрѣганѣмъ нѣастрѣ . тѣмъ :
Рѣстѣгнѣнѣмъ жидовнѣ пѣ хѣс пѣ мѣжлокѣмъ кѣрѣчѣмъ, ачѣмъ шр-
ганѣмъ сѣмъ тѣбѣрѣмъ кѣрѣдѣнчѣмъ ашѣмъ лор . Кѣмъ аколо нѣмъ атрѣбѣмъ пѣ
нѣмъ чѣмъ чѣ нѣмъ рѣбнѣмъ пѣмъ нѣмъ, ши кѣрѣнѣмъ нѣмъ дѣчѣмъ, дѣ кѣмъ тарѣмъ .
тѣлкѣмъ : Рѣбнѣмъ дѣмъ алолѣмъ пѣмъ мѣмънѣмъ, ꙗнъ дѣчѣмъ ла мѣдѣмъ ка
ла вавулонѣмъ, атрѣбѣмъндѣмъ пѣмъ дѣмънѣмъ шѣмъндѣмъ мѣмътѣмъ дѣмънѣмъ лор .
Кѣмъ тарѣмъ нѣмъ ашѣмъ дѣмънѣмъ кѣмънѣмъ тарѣмъ сѣмънѣмънѣмъ . тѣлкѣмъ : Шѣмъ дѣмъ-
алолѣмъ атрѣмъчѣрѣмъ ашѣмънѣмъ лорѣ, кѣрѣнѣмъ ерѣмъ сѣмъ кѣмънѣмъ ꙗмъ бѣсѣрѣчѣмънѣмъ,
кѣмънѣмъ тарѣмъ нѣмъ ашѣмъ . Кѣмъ ерѣмъ кѣмънѣмъ тарѣмъ дѣмънѣмънѣмъ пѣмъ

XCVIII.

(Ms. bibl. centr. No. 363. 8°, mic. defect la început. 282 pagini.)

(Numai citeniile din Evanghelie românești.)

Epistola I către Tesaloniceni, cap. IV, v. 13—17. (pag. 54—55.)

13. Фрѣнцилоръ нѣ вѣи сѣ нѣ цинцѣ вон дѣ чѣм чѣ аѣ адѣбр-
мнѣ, ка сѣ нѣ вѣ антрнстацн ка чѣм чѣ н'аѣ нѣд'ѣжаѣ. 14. кѣ
дѣ вѣм крѣдѣ кѣ Іс аѣ мѣрнѣ шн аѣ анѣлѣтъ; ашѣ шн
дѣмнѣзѣ, прѣ чѣи чѣ аѣ адѣбрмнѣ ан Іс, адѣчѣ-й-ва кѣ вѣ.

15. къ ачастѣ грѣхм воѣш къ кѣвѣнтѣл дѣмнѣлѣи, къ нѣн кѣрѣи сънтѣм вѣи, ши вом рѣмѣнѣ ѡнтрѣ вѣнѣрѣ дѣмнѣлѣи, нѣи (нѣ) вом ѡнтрѣчѣ прѣ чѣи адормѣицѣ. 16. къ ѡсѣшѣ дѣмнѣл къ стрѣгѣрѣ ѡндрѣмнѣи, къ гласѣлѣ архангѣлѣлѣи, ши къ трѣм-вѣица лѣи дѣмнѣлѣи погѣрѣ-вѣ дѣи чѣи, ши чѣи морѣи ѡнтрѣ хс вѣи ѡндрѣ ѡнтрѣ. 17. дѣпѣ ачѣл нѣи вѣи, кѣрѣи вѣмѣ (! л. вѣмѣ) фѣи рѣмѣи, дѣндрѣи къ ѣи вом фѣи рѣицѣ спрѣ нѣи, ѡнтрѣ ѡндрѣмнѣи дѣмнѣлѣи ѡн вѣлѣлѣи . ши ашѣ пѣрѣрѣ къ дѣмнѣл вом фѣи.

Joan cap. V, v. 25 — 30. (pag. 55 — 57.)

Εὐγγέλιον τῶν Ἰωάννην зач . 57.

25. Зѣи дѣмнѣл кѣтрѣ жѣдѣи, кѣрѣи вѣи кѣтрѣ елѣ : адѣвѣрѣ, адѣвѣрѣ грѣхм воѣш : апрѣи-сѣ вѣи . ши акѣмѣ мѣи кѣндѣ морѣи вѣи ѡндрѣ ѡндрѣ ши вѣи гласѣлѣ фѣи лѣи лѣи дѣмнѣлѣи . ши кѣрѣи вѣи ѡндрѣ ѡндрѣ. 26. къ кѣи арѣ тѣтѣлѣ вѣицѣ ѡнтрѣ елѣ, ашѣ дѣдѣ ши фѣи лѣи вѣицѣ сѣ лѣи ѡнтрѣ елѣ. 27. ши пѣтрѣ дѣдѣ лѣи ши жѣдѣкѣ сѣ фѣи, къ фѣи лѣи мѣи мѣи мѣи. 28. нѣ вѣи мѣи рѣи дѣ ачѣтѣ ; къ вѣи вѣи чѣи лѣи ѡндрѣ кѣрѣи тѣи чѣи дѣи морѣмѣи вѣи ѡндрѣ гласѣлѣ лѣи. 29. ши вѣи мѣи чѣи чѣи ашѣ [фѣи] вѣи ѡндрѣ ѡндрѣ вѣи цѣи . мѣи чѣи чѣи ашѣ фѣи рѣи ѡндрѣ ѡндрѣ мѣи нѣи. 30. нѣ пѣи вѣи сѣ фѣи дѣи сѣи мѣи нѣи . кѣи ашѣ, жѣдѣи, ши жѣдѣи мѣи дѣи мѣи . къ чѣи нѣи кѣи вѣи мѣи, чѣи вѣи чѣи чѣи мѣи трѣи, а пѣи нѣи.

Epistola I cātra Corintienī, cap. XV, v. 39—45. (pag. 82—84.)

Ποστόλος къ коринѣи . зачал . 82.

39. Фрѣи лѣи ! (нѣ) тѣи трѣи мѣи ачѣлѣи трѣи, чѣи лѣи ѣи трѣи мѣи лѣи, ши лѣи трѣи дѣи лѣи . ши лѣи мѣи лѣи пѣи, ши лѣи ал пѣи. 40. ши трѣи чѣи, ши трѣи пѣи ; чѣи лѣи ѣи чѣи лѣи слѣи, лѣи ѣи пѣи. 41. лѣи ѣи слѣи соѣи, ши лѣи ѣи слѣи лѣи . ши лѣи ѣи слѣи стѣи ; къ стѣи дѣи стѣи сѣи мѣи . 42. ашѣ ши ѡндрѣ морѣи . сѣи-сѣи) ѡндрѣ пѣи ; скоѣи-сѣи) ѡндрѣ пѣи. 43. сѣи-сѣи) ѡндрѣ нѣи ; скоѣи-сѣи) ѡндрѣ слѣи . сѣи-сѣи) ѡндрѣ слѣи ; скоѣи-сѣи) ѡндрѣ пѣи. 44. сѣи-

мѣнѣ-с(ѣ) трѣп' сѣфлѣтѣскѣ; скодѣлѣ-с(ѣ) трѣпѣ дѣховничѣскѣ .
 ѣстѣ трѣпѣ сѣфлѣтѣскѣ, шѣ ѣстѣ дѣховничѣскѣ. 45. ашѣ с' аш шѣ
 скрис : фѣ шмѣлѣ чел динтѣлю, аш сѣфлѣтѣ вѣицѣторю (!); шрѣ
 чел дѣпрѣ оуѣрмѣ пѣдѣмѣ, аш дѣх' фѣкѣторю дѣ вѣицѣ.

Epistola către Evrei, cap. II, v. 11—18. (pag. 123—125.)

Псалъ к' еврѣумъ зач . тѣ.

11. Фрацилорѣ! челѣ че сѣицѣще, шѣ чѣй сѣицици, динтрѣ
 оуѣдѣ тоѣи . пентрѣ карѣ прич(и)нѣ нѣ сѣ рѣшинѣзѣ дѣ нѣмѣ
 пре дѣншѣй фрац 12. грѣннѣдѣ : вѣоу спѣнѣ нѣмѣлѣ тѣѣ фрацилор
 мѣй, прин мнжлѣкѣлѣ вѣсѣричѣй тѣ вѣоу кѣнтѣ. 13. шѣ шр : ѣв вѣи
 фѣи нѣдѣждѣиндѣ-мѣ спре дѣнсѣлѣ . шѣ шрѣ : шт'(ѣ) ѣв шѣ
 кокѣишѣй кѣрѣй мѣ-аѣ дѣтѣ дѣмнѣзѣ. 14. пентрѣ кѣ дѣкѣ сѣ аш
 социѣрѣ фѣи трѣпѣлѣи шѣ сѣицѣлѣи, шѣ ачѣлѣ прѣ дѣ апроѣпѣ сѣ
 ашсоциѣрѣ (!. —циѣсѣ) лѣрѣ, кѣ кѣ моѣртѣ сѣ дѣшѣртѣзѣ пре чѣлѣ
 че арѣ цинѣрѣлѣ моѣрѣй, аѣк(ѣ) пре дѣѣволѣлѣ. 15. шѣ сѣ нѣзѣ-
 вѣскѣ пре ачѣлѣ, кѣцѣ кѣ фѣриѣка моѣрѣй аштрѣ тоѣтѣ вѣицѣлѣ лѣрѣ
 сѣпѣшѣи фѣѣрѣ рѣвѣйѣ. 16. кѣ нѣ пре ашцѣри шѣрѣ-кѣнѣдѣ прѣимѣще,
 че сѣменѣцѣлѣ лѣи пѣвѣрѣамѣ прѣимѣще. 17. пентрѣ кѣрѣ дѣѣторю ѣрѣ
 аштрѣ тоѣтѣ а сѣ асѣмѣнѣдѣ фѣрацилѣшрѣ, кѣ сѣ фѣе мѣлѣстѣнѣ шѣ
 крѣдинѣчѣсѣ арѣхѣрѣсѣ, аштрѣ ачѣкѣлѣ кѣтрѣ дѣмнѣзѣ, кѣ сѣ кѣ-
 рѣцѣкѣзѣ пѣкѣтѣлѣ шѣмѣнилѣшрѣ. 18. кѣ аштрѣ чѣ аѣ пѣтѣимѣнт', аш-
 сѣшѣ фѣинѣдѣ испитѣнт, поѣтѣ шѣ чѣлѣрѣ испитѣици сѣ лѣ аѣжѣтѣ.

Joan cap. II, v. 1—11. (pag. 210—212.)

Евѣгѣлѣ шѣт Іѣван . зач . ѣ.

1. А вѣрѣмѣлѣ ачѣлѣ нѣнтѣ сѣ фѣкѣ аш Кѣна Гѣлѣлѣй . шѣ
 ѣрѣ мѣмѣлѣ лѣи Іѣс ѣкѣло. 2. шѣ фѣ кѣмѣтѣ Іѣс шѣ ѣчѣинѣици лѣи
 лѣ нѣнтѣ. 3. шѣ сѣфѣрѣшиндѣ-сѣ вѣиѣлѣ, зис(ѣ) мѣмѣлѣ лѣи Іѣс кѣтрѣ
 дѣисѣлѣ : вѣиѣ нѣ-аѣ. 4. зѣисѣ ѣи Іѣс : че ѣ мѣѣ шѣи цѣѣ мѣѣрѣ? ашкѣ
 нѣ-аѣ винѣтѣ чѣсѣлѣ мѣѣ. 5. зѣисѣ мѣмѣлѣ лѣи сѣлѣцилѣрѣ : шрѣи чѣ арѣ
 зичѣ вѣошѣ, фѣачѣици. 6. шѣ ѣрѣ ѣкѣло шѣсѣ вѣсѣ дѣ пѣѣтрѣ, стѣнѣдѣ
 дѣпѣ кѣрѣцѣнѣиѣмѣ жнѣдовѣилѣрѣ, кѣрѣ лѣдѣ кѣтѣ дошѣ сѣѣ трѣи
 вѣѣдрѣ. 7. зѣисѣ лѣрѣ Іѣс : ашпѣлѣици вѣсѣлѣ дѣ апѣ; шѣ лѣ ашпѣлѣрѣ
 пѣн(ѣ) сѣсѣ. 8. шѣи зис(ѣ) лѣрѣ : тѣѣрѣнѣици ѣкѣмѣ, шѣи аѣдѣчѣици нѣнѣ-
 лѣи . шѣи-ѣи аѣдѣсѣрѣ. 9. шѣи дѣпѣ чѣ гѣсѣт'(ѣ) нѣнѣлѣ апѣ че сѣ фѣ-
 кѣсѣ вѣиѣ, шѣи нѣ цѣлѣмѣ дѣ оуѣндѣ ѣстѣ . шрѣ сѣлѣцилѣ кѣрѣи тѣѣрѣ

насе апд, шїл . стриг(ъ) пре цїнере, нїнѣл. 10. ши зїсе лїй : то́тъ шмѣл .лнтѣю вїнѣл чел ебнѣ пѣнї, ши дѣка съ лнебѣтъ, атѣн-чѣ чел май прѣстѣ; шрѣ тѣ ай цинѣт вїнѣл чел ебнѣ пѣн(ъ) акѣмѣ. 11. ачаствѣ фѣкѣ лнчпѣтѣрь сѣмнѣлорѣ Іс лн Канѣ Галї-лїй, ши арѣтъ слѣва сѣ . ши крѣзѣрь лнтрѣ ел ѣчнчїи лн.

Epistola către Romanı, cap. VIII, v. 28—39. (pag. 243—247.)

Пѣсто́ль къ ко́ринто́жнѣм (! л. римляно́м) зач . чѣ.

28. Фрацнло(рь) цїмѣтъ къ челѣрь чѣ юеїскѣ пре дѣмнѣзѣл . тоа́те съ лѣкрѣзѣ лнтрѣ вїнї; кѣрѣра сѣнтѣ кїѣмѣц дѣпѣ лннѣнїтѣ-цїннцѣ. 29. къ пре кѣрей мѣй нѣннїтѣ шѣл(!) шїѣтъ, пре ачѣл шѣл ши рѣндѣйтѣ, мѣй нѣннїтѣ съ фїе лнкїпѣйци кнпѣ-лїй фїюлѣй сѣл, ка с(ъ) фїе ел лнтѣю нѣскѣтъ лнтрѣ мѣлци фѣацн. 30. шр пре кѣрїй мѣй нѣннїтѣ шѣл рѣндѣйтѣ, пре ачѣл шѣл ши кїѣмѣт; шрѣ пре кѣрїн шѣ кїѣмѣт', пре ачѣл шѣл ши лн-днрїптѣтъ; шр' пре кѣрїн шѣ лндрїптѣт', пре ачѣл шѣл ши прослѣ-вїтѣ. 31. чѣ вѣм зїче дѣрѣтъ кѣтрѣ ачѣствѣ? дѣ штѣ дѣмнѣзѣл пѣнтрѣ нѣй, чннн-е (!) спрѣ нѣй? 32. къ чѣла чѣ н'ѣл крѣцѣт пре фїюл сѣл, чѣ пѣнтрѣ нѣй, пѣнтрѣ тоцн л'ѣл дѣтъ пре дѣнсѣл, кѣм нѣ нѣр хї ши дѣрѣйтѣ лнпрѣвнѣ кѣ ел тоа́те? 33. чннѣ ел пѣрѣ спрѣ алїшїй лїй дѣмнѣзѣл? дѣмнѣзѣл штѣ кѣрел(е) лндрїптѣкѣзѣ. 34. чїне штѣ кѣреле шсѣндѣще? Хс . Іс . штѣ кѣреле лѣ мѣрїт', шрѣ ман вѣртѣс лѣ ши лнѣїѣтъ, кѣреле ши штѣ дѣ лндрїптѣ лїй дѣмнѣзѣл . кѣреле съ ши роѣгѣ пѣнтрѣ нѣй. 35. чїне не ел шсѣ-вї дѣ драгѣстѣ лїй дѣмнѣзѣл? скѣрѣ, лѣ лнгрїсѣшѣла, лѣ гоѣна, лѣ фѣѣмѣтѣ, лѣ гѣлѣтѣтѣ, лѣ нѣвоѣ, лѣ сѣвїл? 36. прѣкѣм штѣ скрїс : къ пѣнтрѣ тїне сѣнтѣмѣ шмѣрѣц тоа́те зѣлѣ; фѣмѣ со-котїиц' ка шнлѣ жѣнїгїїрїй. 37. чѣ лнтрѣ ачѣствѣ тоа́те вїрѣїмѣ, пѣнтрѣ чел чѣ нѣлѣ юеїтъ прѣ нѣй. 38. къ м'ѣм лнкрѣдннцѣтъ, кѣм ннч моартѣ, ннч вїѣца, ннч лнцїрїй, ннч лнчѣпѣторїїлѣ, ннч пѣтѣрїлѣ, ннч чѣкѣтѣ трѣкѣтѣѣрѣ, ннч чѣл(е) вїннѣѣрѣ, 39. ннч лннѣлїїмѣ, ннч лѣннѣлѣ, ннч алѣтъ фѣпѣтѣрѣ, шрї кѣрѣ поа́те пре нѣй съ не шсѣвѣскѣ дѣ драгѣствѣ лн дѣмнѣ-зѣл, кѣрѣ штѣ лн Хс . Іс . домнѣл нѣстрѣ . Пѣлїлїѣ . дн-рїптѣл ка фнннїкѣл ел лнфлѣрн . сѣднѣт лн касѣ домнѣлїй.

XCIX.

1698.

Миннеюль с'ав типзрѣть ꙗ сѣнта епскпѣ дела
Б8зѣ8 . ꙗ анѣль дела зидѣрѣ лѣмѣй ꙗс8.

(Folio. Januarie 186 fol, Februarie 118 fol, Martie 120 fol, Aprilie 98 fol, MaYu 101 fol, Junie 108 fol, August ?, Septemvrie ?, Octomvrie 152 fol, Noemvrie 156 fol paginate, Decemvrie ?.

5. Aprilie. Cuvioasa Theodora din Solon. (Fol. 13b—14a.)

ꙗ ꙗ зыле ꙗ лѣй ꙗпрѣлѣ.

ꙗтр'ачѣсташ' зѣ прѣ кѣвѣѣаса манка нѣастрѣ Ѡвѣдѣра чѣ
дин Ѡолѣнь.

ꙗчѣстѣ прѣ кѣвѣѣасѣ Ѡвѣдѣра, ювѣндѣ прѣ хс . дин' тѣ-
нѣрѣ вѣрѣста сѣ, сѣ лѣпѣдѣ дѣ лѣме, шѣ мерѣжндѣ лѣ ѡ
мѣнѣстѣре дѣ ѡещѣ сѣ кѣлѣгѣри, шѣ пѣзѣндѣ тоѣте фѣн-
теле чѣле бѣне, лѣѣ шѣ испрѣвѣтъ; шѣ атѣта аскѣлатѣре шѣ
чѣнѣсте дѣ челѣор лѣлѣте сѣрѣори кѣлѣгѣрице шѣ стѣреѣцѣй, кѣт
шѣ дѣпѣ мѣартѣ еѣ лѣ арѣтѣтъ кѣ кѣмѣ ар хѣ фѣѡстѣ вѣе.
кѣ пѣзѣндѣ-шѣ вѣѣаца кѣрѣтѣ ꙗтрѣ дѣнѣселе ка оѣн' стѣлѣпѣ вѣѣ
шѣ ꙗсѣфлѣѣцѣтъ . шѣ дѣпѣ рѣпѣсѣрѣ еѣ трѣкѣндѣ кѣтѣ-вѣ
врѣме, прѣстѣвѣндѣ-се шѣ стѣрица, шѣ фѣѣндѣ шѣ ꙗ кѣрѣтѣ
шѣ сѣфлѣтѣскѣ, сѣ стрѣнѣсерѣ ка сѣ ѡ ꙗгрѣѡѡе . лѣѣнѣндѣ-се
шѣ ѡаменѣ дѣ чѣнѣсте, шѣ нѣрѣдѣ шѣ чѣй кѣ фѣрѣка лѣй
дѣмнѣзѣ кѣлѣгѣри, шѣ-ѣ фѣкѣрѣ слѣѣжеѣ погрѣбѣнѣѣй дѣпѣ ѡен-
чѣѣю; шѣ дѣшкѣзѣндѣ мѣѡрмѣнтѣѣлѣ оѣнде зѣчѣ сѣнта Ѡвѣ-
дѣра дѣ мѣлѣтъ врѣме, ка сѣ астрѣѣче шѣ прѣ нѣѣменѣѣца лѣнѣгѣ
дѣнѣса, сѣ фѣкѣ мѣнѣне мѣре, кѣре дѣ чѣлѣѡрѣ чѣ вѣдѣ мѣ-
рѣре, шѣ чѣлѣѡрѣ чѣ лѣзѣѣ оѣмѣлѣѣѣѣцѣ; кѣ фѣѣндѣ лѣѣкѣлѣ ꙗ-
дѣ-мѣнѣ дѣ прѣнѣтъ шѣ ꙗ вѣдѣ тоѣѣ, кѣмѣ сѣ мѣшкѣ шѣ
сѣ стрѣнѣѣ чѣ дѣ дѣмѣлѣтъ зѣкѣтъ мѣѡртѣ Ѡвѣдѣра, шѣ
ка кѣмѣ ар хѣ фѣѡстѣ вѣе, лѣшѣ с'ав трѣс дѣ лѣ фѣкѣтъ лѣѣкѣ
мѣѣнѣѣй чѣнѣстѣѣндѣ-ѡ . ачѣстѣ мѣнѣне вѣзѣндѣ тѣѣѣ, мѣрѣнѣ-
дѣ-се стрѣнѣ : гѣсѣн помѣнѣѣѣ шѣ дѣ атѣнѣѣ пѣнѣтъ кѣмѣ мѣлѣте
чѣдѣсе дѣмнѣзѣ прѣнѣ кѣвѣѣѣса ачѣстѣ Ѡвѣдѣра лѣ фѣкѣтъ,
мѣлѣѣѣ ꙗдрѣѣѣѣѣ тѣмѣѣдѣѣндѣ, шѣ прѣ мѣлѣѣѣ ѡрен фѣкѣндѣ
кѣ ѡкѣ, шѣ бѣѣлѣѣѣ нѣнѣмѣѣрѣѣѣѣ лѣкѣѣндѣ.

Пчѣсте даръ додж стѣле [мѣи мѣреле мѣиш шй юѣит
фрѣте] макар кѣ кѣ старѣ оуна делѣ алтѣ, лѣнгѣ депѣр-
тарѣ шй мѣре дѣвсѣиѣре дѣ . рѣсѣ ирѣшй [дѣпѣ сокотѣлѣ] пѣ-
рѣрѣ недѣспѣрѣиѣте, шй тѣт' дѣоуна недѣвсѣиѣте синтѣ . шй
а лѣр оуна кѣтрѣ алтѣ дриптѣ потрѣиѣре, шй оуна лѣпо-
триѣва алтѣлѣ неклѣтѣтѣ вѣднѣиѣре шй рѣснмѣре, ннч а чѣрю-
лѣи лѣтѣ лѣциѣме, ннч а сѣфѣрѣи пѣмѣнтѣлѣи грѣасѣ грѣсѣиѣме,
а ш впрѣи, сѣс а ш дѣспѣрѣиѣи пѣт' . кѣ прѣкѣм в рѣватѣ лѣтр'ѣ
всѣе сѣ лѣиѣгѣ, ашѣл ачѣлѣ принтр'ѣ ш (!) минтѣасѣж всѣе [кѣрѣ
дѣон сѣ кѣиѣмѣ] оуна кѣ алтѣ сѣ, прин атѣжѣтѣ дѣ мѣ(р)ндѣи дѣ-
спѣрѣиѣре, лѣтрѣлокасѣ.

Атр'ачѣсте в стѣле кендрѣа, адекъ цинта а мижлочирѣи
кжтинциѣи чѣрюаѣи съ рминжлочѣаъ, шѣи р ачѣ адев'ратѣ
мижлочѣи а рѣтѣисѣлѣи пѣамжнтѣаѣи съ ашѣаъ, кѣрниа дин
вѣртѣта а ачѣаур в дрептѣ-кѣмпѣнѣи, шѣи потрѣнѣи стѣле,
ачѣла кжте дѣ асѣпра кентрѣаѣи ртемеѣте синтѣ, нич кѣм
р сѣс сѣс р цѣс, р дрепта сѣс р стѣнга, а сѣ мѣта сѣс а сѣ
кжтѣи пѣт'. чѣи шр' кжте р а кжтинциѣи чѣрюаѣи кѣприндѣи
сѣи кѣприндѣи, тѣате ртр'ачѣи р мижлок' дрептѣ-мижлочѣи
кентрѣ, сѣи рѣснѣаъ спрѣсте тѣаъ.

КА АЧѢСТЕ ДАРЪ ВЪ СТѢЛѢ [ДУАЧЕЛѢ МІѢС ЮЕНТ, МАИ МАРѢ
ФРАТЕ] ДОИ ФРАЦИ, СДѢ ДУАЖ НИИМЪ А ДОИ [АСЪ АДѢВЪРАЦИ]
СЪРИ АСЪМЖНА ПЪТЪ ФРАЦ, КАРІИ КЪ СТАРЪ ЛОКЛАИ, ШИ КЪ
ДЕПЪРТАРЪ ДИУСЪЕНРИИ [ТРЪПІЦИ] МАКАР КЪ КЖТ ДЕПАРТЕ ДЕ-
ПЪРТАЦ, ШИ КЪ ПЕТРЪЧЕРЪ НЕАТРЪЛОКАЦЪ АРЪ ФИ, АСЪ ДУПЪ
А СЪАТЕЛШР, ДЕ НИМІКЪ ЧЕКАШ УПРИТЖ ПЪТРЪНДЕРЕ [ДЕ ВРЪМЕ
ЧЕ СЪАТАЪ НИУПРИТ ШИ ПРИИ ТВАТЕ ПЪТРЪНСИТОРІЮ АСТЕ] ПЪРЪРЪ
НИДЕПЪРТАЦЪ, ТОТ ДЪЖНА ШИ'Н ТОВАТЕ ДАТЕ АТРЪЛОКАЦ СЪ АФЛА.

Cartea întâea. Divanul lumii cu înțeleptul, cap. I—VII. (Fol. 1 a—2 a.)

**Я лѣи Іоан Димитріе Кннстантин воєвода, дїванѣл' лѣмій кѣ
лцеліп'тѣл', сѣб цюдїцѣл сѣфалтѣлѣи кѣ трѣпѣл.**

КАРТА АТЖА.

Д.) **Д**целит'а'. Бр'к'раш' шн аш' поф'ти кд съ тѣ шѣс [пре-
къма ми съ паре] в лѣме ф'алникъ, ам'цун'баре, шн трекъ-
тбаре, чине тѣс ф'ак'бт'? шн чѣ еи'? дѣ к'нд' еи'? шн дѣ к'ндѣ
еи' кѣм' тѣ цій?

*) Glosă marginală: ЛѢМЪ ДѢ ЧИНЕ-Н ФѢКѢТЪ А ШИ ЦИ СЪ КАДЕ.

*) Note marginale: Λύμα δε δόμνησις φακστὰ α ἐν κράδε. **) Λύμα
 τρεκατῶρε α ἐν σα ψιν. ***) Κδ α λοῦμῃν ὀρσμετῆε νδ τε μλῦν. †) Δερε-
 ριαε λοῦμῃν, κα πρέσδα ληαντὰ κεντῶδν. ††) Πρε ἀπαρατῖν ἀνμελορ κλῶε(η)δλ,
 νδ τε μλῦν.

Карта атриса : пентрѸ пѧча ꙗцелентѸлѧи кѸ лѧма.

Бѣръшъ.

А лопѣцъ вѣхслиндъ: макар прин тѣмпларе съ нѣ кѣм-
ва мѣхнѣмъ лѣхслиндъ, рѣхнѣхнѣмъ апѣн лѣхдѣтѣ-л вѣ дѣхѣ лѣ мѣ-
лѣх динтѣхю дѣ хнѣдъ лѣх шинт. лѣхъ ман слиндъ, поѣте съ
с(ѣ) рѣхстодрѣмъ кѣх фѣхнѣхл лѣх сѣх.

¶ АЛТҮА АБЦЪТѲЖ.

*) Notă marginală: **ⲙ** ⲧⲟⲩⲧⲉ ⲛⲁⲗⲁⲓ ⲁⲃⲁⲱⲩⲉ ⲕⲉⲕⲁ ⲥⲣⲉ ⲫⲟⲗⲟⲥⲉⲗⲁ ⲥⲉⲫⲁⲓⲧⲁⲃⲏ.

CI.

1699.

Кърте сав лѡмѣнѣ. де прѣ лѣзцѣтѣль Іеромонахъ Ма-
зимъ Пелопоннѣнѣнѣ шѣ с'ав тѣпзрѣтъ ꙗ
тѣпографѣа дом'нѣскѣ ꙗ сѣнта мѣнѣстѣре ꙗ Ѣнѣгѣѣ.
ла анѣль мѣнтѣнѣрѣй лѡмѣй ,ахѣѣ.

(4°, III fol nepaginate + 108 fol paginate.)

Cap. I: Papa, pricina desbinării bisericilor. (Fol. 1a—1b.)

капѣ а.

Кѡмъ кѣ тѣрѣвѣрата стѣпжнѣре а Пѣпѣй, асте прѣчинѣ
дежгнѣнѣрѣй вѣсѣрнѣнѣлѣрѣ.

Дѣ с'ар ꙗтѣмплѣ сѣ-м' зѣнкѣ нѣщѣнѣ, пѣнтрѣ кѣчѣ ꙗчѣпѣ
делѣ стѣпжнѣрѣѣ, адектѣ делѣ ꙗчѣпѣторѣа Пѣпѣй? шѣ нѣ ꙗчѣпѣ
делѣ алте ꙗтрѣвѣри, шѣ вѣсѣнѣри кѣре сѣнт' май мѣри шѣ
май де трѣвѣѣ, прѣкѣм' асте чѣ пѣнтрѣ пѣрчѣдерѣѣ сѣнтѣлѣнѣ
ахѣѣ, шѣ алте? Рѣспѣндемъ шѣ зѣчѣм', кѣ трѣвѣе прѣкѣм'
зѣнкѣ фѣлѣсѣфѣй, чѣла чѣ скрѣ сав сѣ ꙗтрѣвѣѣ, сѣ чѣрче ꙗчѣпѣ-
тѣрнѣе шѣ прѣчиннѣе чѣле де ꙗтѣжю а чѣлѣр' вѣнѣнѣте, шѣ
атѣнѣе сѣ скрѣ, сав сѣ ꙗтрѣвѣе. Шѣ кѡм' кѣ асте ꙗчѣперѣѣ,
шѣ стѣпжнѣрѣѣ Пѣпѣй ꙗтѣж прѣчинѣѣ, де с'ав дѣспѣрѣцѣтъ вѣ-
сѣрнѣа апѣсѣлѣнѣ делѣ а рѣсѣрѣнѣтѣлѣнѣ, шѣ чѣ делѣ рѣсѣрѣнѣт'
де чѣ дѣлѣ апѣсѣ, асѣлѣтѣнѣ бѣнѣ чѣл чѣ нѣ цѣнѣѣ, кѣ сѣ ꙗце-
лѣѣѣѣ. Шѣ пѣнтрѣ кѣ сѣ ꙗцѣлѣѣѣѣ шѣ сѣ кѣнѣбѣѣѣѣ бѣнѣ,
афѣлѣѣѣ чѣ чѣре шѣ похѣтѣѣѣ Пѣпа сѣ аѣѣѣ ꙗ вѣсѣрнѣа лѣн,
ахѣѣ, шѣ пѣнтрѣ чѣ похѣтѣѣѣ, шѣ де оѣнде с'ав ꙗдемнѣѣѣ а похѣтѣ
вѣнѣнѣѣ кѣ ачѣѣѣѣ?

Cap. II: Cererile Papеi. (Fol. 1b—2a.)

капѣ вѣ.

Чѣ асте пѣпнѣстѣшѣа, сав чѣ зѣчѣ Пѣпа пѣнтрѣ дѣнѣсѣ кѣ
астѣ шѣ пѣнтрѣ чѣ?

Похѣтѣѣѣ Пѣпа сѣ фѣе дѣпѣ хѣ ꙗ вѣсѣрнѣа лѣн хѣ сѣн-
гѣр' ел' сокотнѣторѣю, шѣ испѣвнѣнѣѣ, капѣ шѣ стѣпжнѣнѣтѣрѣю,
вѣлѣрѣю, дѣм'нѣѣ, ꙗтѣжю, шѣ нѣнѣтрон' лѣн хѣ; сѣ дѣзлѣѣѣѣ, шѣ
сѣ лѣѣѣѣ, шѣ сѣ скѣмѣе дѣн' дѣгмѣѣ, сѣ пѣе кѣѣѣ вѣл вѣрѣѣ, шѣ

съ скѹацѣ, съ аѡаѡгѣ, шѣ нѣменѣ съ н'аѣбѣ пѣтѣре съ-ѣ
зѣкъ, аѡ еѣне фѣче аѡ р'ѣѡ. Шѣ причина пѣнтрѡ кѣрѣ ле пох-
тѣще ачѣстѣ тѡате, асте ачѣста. Кѣч кѣ зѣче, кѣ асте ел'
анч пре пѣмѣнт' дѡпре аѣѡацѣрѣ лѡѣ хс ꙗ чѣрюри аѡ дѡѣлѣ
хс шѣ аѣре тѡтѣ ѡна шѣ ачѣлашѣ стѣпжнѣре шѣ пѣтѣре, кѣрѣ
авѣ хс май найнте пжнѣ а нѡ съ аѣѡацѣ, ꙗ чѣрюри. Шѣ ле
похтѣще еѡ ачѣстѣ тѡате пѣнтрѡ кѣч лѣѡ авѣтѣ Пѣтрѡ,
ꙗтрѡ ал' кѣрѡѡ скѡѡнѣ шѡде еѡ стѣпжнѣ шѣ дѣѡдох'. Шѣ
Пѣтрѡ лѣѡ авѣтѣ ачѣстѣ пѣнтрѡ кѣч ѡѡ дѡтѣ хс пѣтѣре кѡ
ачѣста, шѣ л'аѡ фѣкѣтѣ преѡѡмѣ зѣкъ ачѣстѣ Латѣнѣѣ, десѣ-
вжршѣт' епѣтрѡпѣ лѡѣ, шѣ май мѡре ꙗтрѣ тѡѡн апѡстѡлѣн,
съ-ѣ повѣѡѡѣскѣ, шѣ съ аѣбѣ тѡате ꙗ тѡѡма кѡ хс. Пѣнтрѡ
ачѣста с'аѡ ꙗдеѡнѡтѣ шѣ с'аѡ порнѣтѣ шѣ Пѡпа, а пѡхтѣ пѣ-
тѣрѣ шѣ стѣпжнѣрѣ а тѡатѣ еѡскѣрка шѣ а рѣсѣрѣтѣѡѡѣ
шѣ а апѡсѡлѡѣ. Пѡдекъ съ стѣпжнѣскѣ дѡпѣ хс пре тѡѡн чѣѡ
чѣ крѣд' ꙗ хс, преѡѡм' пре чѣѣ дѣ еѡскѣрка пѣ патрѣѡрѡш', шѣ
пре чѣѡ-л'аѡц' епѣскѡпѣ, шѣ прѣѡѡнѣ, ашѡ шѣ пре мѣрѣѣнѣ. Шѣ
съ нѡ съ фѣкъ нѣч ѡн' лѡкрѡ ꙗ тѡатѣ еѡскѣрка ачѣста фѣрѣ
де вѡѡ шѣ порѡѣнка лѡѣ. Шѣ ѡри чѣ аѡ вѡѣтѣ сѡѡ чѣ аѣ вѡѣ
съ се фѣкъ, афѡрѣ ден' вѡѡ шѣ ден' порѡѣнка лѡѣ, мѣкарѣ дѣ
ар' фѣче шѣ епѣскѡпѡѡ цѣрѣградѡѡѣ, сѡѡ алт' патрѣѡрѡх' шѣ
епѣскѡпѣ, шѣ мѣкарѣ съ фѣе шѣ еѣне фѣкѣт', шѣ съ нѡ фѣе
ꙗ потрѣѡа правѡсѡлѡв'нѣчнѡѡѡ ꙗѡѡѡѡѡѡ, съ нѡ пѡѡтѣскѣ
нѣмѣк'. Пѣрѣ шѣ кѣѡнѣ нѡ сѡѣт', зѣче сѡпт' аскѡѡтѡрѣ лѡѣ шѣ
сѡптѣ вѡѡ лѡѣ, шѣ сѡпт' гѣѡдѡѡѡ лѡѣ, нѣчнѣ кѡм' нѡ сѡѣт'
крѣѡѣнѣнѣ, чѣ сѡѣсѡмѡтѣчнѣ шѣ лѣѡѡѡѡѡнѣ кѡ нѣѡѡ ѡѣ фѣрѣ пѡ-
стѡрю шѣ перѣѡте. Стѣпжнѣре кѡ ачѡста ꙗш' пѡхтѣще лѡѡш,
шѣ атѣѡта аскѡѡтѡре шѣ пѡекѡре съ аѣбѣ дѡѡѡ тѡатѣ еѡскѣ-
рика, кѣѡт' аѡ авѡт' шѣ хс кѣѡд' аѡ фѡѡст' ꙗ лѡѡе кѡ трѡпѡл',
ꙗкъ шѣ май мѡѡт'.

Cap. XIII: Petru, vârful cetei ucenicilor. (Fol. 17b—18a.)

кап' гї.

Пѣнтрѡ чѣ аѡ зѣсъ Златѡѡст' лѡѣ Пѣтрѡ вжрф' чѣтѣѣѣ ѡѡѡ-
нѣчнѡѡѡ, шѣ кѡм' кѣ шѣ чѣѡ-л'аѡц' апѡстѡлѣн сѡѣт' вжрфѡѡн,
шѣ стѣлпн, шѣ сѡре, шѣ лѡмѣнѣ; шѣ пѣнтрѡ чѣ?

Еѣрѡѡѡѡѡѡ чѣтѣѣѣ ѡѡѡнѣчнѡѡѡ ѡѡ зѣсъ, ꙗтѣѣ пѣнтрѡ
кѣч' еѡѡ май вѣтрѣѡѡ дѣкѣтѣ тѡѡѡ. Шѣ пѣтрѡ (1. пѣнтрѡ)
кѣч' с'аѡ кѣѡмѡтѣ лѡ аѡѡѡа кѡѡре [преѡѡмѣ с'аѡ арѣѡѡтѣ май
сѡѡѡ] майнѣте дѣкѣтѣ аѡѡѡн, ꙗпреѡѡѡ кѡ фѣрѡте-сѡѡ Пѡдрѣѡ лѡ

мáръ Галиліюлѣй . Пѣръ, адоаѡ ѡѡ зисъ вѣрѣ, дѣпъ алтъ
 ꙗцелѣцере; кѣч' къ шй кѡвинтеле сѣнтѣлѣй Златоѡсть, мѣкаръ
 къ сѣнт' шй ѡмѡаре шй аѣве ка шй аѣвѣ Бѣглѣй, ѡръ сѣнтъ
 фѡарте пѣине кѡ гѣндѡлѣ, шй лѣ трѣѣѣ мѣлтъ сокотѣлѣ .
 Кѣч' къ шй ачѣста дѡхѡвинчѣскъ шй пѡртѣторю де дѣхъ вѣр-
 елтъ лѣте, шй фѡарте фѣръ пѣцинь ꙗтѡкма кѡ апѡстолѣй,
 шй кѡ дѡхѡлѣ сѣнтъ грѣлѣ . Нѡ зичѣ кѣрь верѡвинчѣлѣ апѡ-
 столѣлѡрь, сѣѡ май мѣре; чѣ зичѣ верѡвинчѣ чѣтѣй апосто-
 лѣлѡрь . Шй кѣч' аѡ зисъ аѣ чѣтѣй, аѡ зисъ шй верѡвинчѣ
 кѡ пѣлѣдъ, шй кѡ асемѣнѣре . Прѣѡмъ ꙗтр'о хѡръ трѣѣѣ сѣ
 фѣе оѡнѣлѣ сѣ ѡ пѡарте, кѣреле сѣ кѣлѣмъ адеѡрѣлтъ верѡвин-
 чѣ, кѣч' лѣте ꙗ мѣрѣинѣ хѡрѣй; ꙗтр'ачѣста кѣпъ лѣте шй
 Пѣтрѡ верѡвинчѣ чѣтѣй апѡстолѣлѡрь . Шй ꙗ чѣ кѣпъ лѣ хѡръ
 нѡ ѡрмѣзъ нѣч' трѣѣѣ сѣ фѣе верѡвинчѣ сѣѡ стѣпѣжнѣ, сѣѡ
 май мѣре хѡрѣй; кѣч' кѡ ѡне-ѡри пѡартъ дѣнѣлѣ шй ѡнѣ
 ом' прѡбѣтъ, шй фѣмѣе прѡбѣтъ; ꙗтр'ачѣста кѣпъ шй лѣ чѣлѣ
 апѡстолѣлѡрь, мѣкаръ дѣѡ зисъ шй верѡвинчѣ лѣй Пѣтрѡ
 сѣнтѣлѣ Златоѡсть; ѡръ нѡ ѡрмѣзъ, нѣч' лѣте вѣре ѡ неѡѣ сѣ
 фѣе Пѣтрѡ стѣпѣжнѣ, сѣѡ май мѣре апѡстолѣлѡрь . ꙗтр'ачѣста
 кѣпъ дѣръ аѡ зисъ Златоѡсть лѣй Пѣтрѡ верѡвинчѣ, сѣѡ ѡѡ
 зисъ верѡвинчѣ апѡстолѣлѡрь, ка ѡнѣй ꙗтѣй апѡстѡлѣ ꙗ
 ѡрѣндѣлѣ, ѡръ нѡ мѣй мѣре асѣпра чѣлѡра-лѣлѣци апѡстолѣ,
 сѣ лѣ порѡнчѣскъ шй сѣ-й стѣпѣжнѣскъ ка прѣ нѣцѣ сѣѡци.

Pentru azime. (Fol. 74b—75b.)

Пѣтрѡ азимѣ . Пѣртѣ ꙗтѣжнѣ .

Пѣмѣ шй пѣтрѡ азимѣ ѡсѣѣре мѣлтъ кѡ Латѣнѣй . Кѣч'
 къ ѣй фѣкѣ сѣнтѣ лѣтѡргѣе нѡ кѡ пѣжнѣ дѡспѣтѣ, чѣ кѡ недѡ-
 спѣтѣ . Шй лѣ ачѣстѣ ѡсѣѣре, нѣч' ѣй нѣчнѣ нѡй нѡ аѣмѣ аѣѣсе
 кѡвинте аѣ скрѣптѣрѣй сѣ зѣкѣ, аѡ кѡ дѡспѣтѣ аѡ кѡ недѡ-
 спѣтѣ сѣ фѣчѣмѣ лѣтѡргѣм; ꙗсѣ нѡй не аѡѡтѡрѣмѣ дѣн' дѡаѡ
 лѣкрѡри : дѣн' вѣѣмѣ ꙗ кѣре сѣѡ дѣт' тѣйна лѣтѡргѣй, шй дѣн'
 ѡеиѣчѣюлѣ ѡсѣѣрѣчѣй дѣн'тѣжнѣ . Шй вѣѣмѣ не аѡѡтѣ, кѣчнѣ
 кѣндѣ аѡ фѣкѣтѣ хѣс чѣна ачѣ де тѣйнѣ, нѣѡ фѡстѣ вѣѣмѣ
 азимѣлѡрь . Кѣ дѣмѣлѣ аѡ фѣкѣт' чѣна ачѣста, лѣ кѣрѣ аѡ
 дѣтѣ кѣпѣлѣ шй тѣйна лѣтѡргѣй, жѡй . Пѣръ пѣска лѣѣй ꙗ
 кѣрѣ мѣнѣкѣ Жѣдѡвѣй азимѣе, сѣѡ фѣкѣт' сѣѡмѣтѣ . Шй
 мѣинте де пѣска лѣѣй нѣѡ фѡст' лѣѣе сѣ мѣнѣжнѣе чѣне-ѡ

азимъ. Дѣчи хс де ар' фн мѣнкѣт' жѡй азимъ, нѣмай пентрѡ ачѣа ар' фн афлѣт' завѣстннчѣн Жидѡвѣн съ фѣкѣ мѣре тѡр-
евѡре. Шн ѡ ар' фн асемнѣтъ шн ачѣста ка шн чѣла-л'ѣлте,
сѣницѣй шн юентѡрѣй дѣ адеѡрь ѡгѣнцѣй. Дѣчи мѣтъ къ се
адеѡреѣще шн съ дѡведѣще кѡм' къ н'ѡ фѣкѣтъ хс чѣна
ачѣа де тѣйнъ кѡ азимъ, съ мѣтъ шн дѣнь лѣѣе; кѣра нѡ
врѣтъ съ ѡ стрѣче, чѣ съ ѡ паниѣскѣ, мѡрѣ нѡ съ дѣъ причинъ
Жидѡвнлѡр' съ съ тѡреѡре. Шн де ар' фн мѣнкѣт' хс жѡй
лѣ чѣна ачѣа азимъ, нѡ ѡ арѣ фн тѣкѣтъ юентѡрѣй де при-
чинн Жидѡвѣй; чн ꝥ чѣла-л'ѣлте пѣр' шн нѣпѣцѣ чѣ фѣчѣ
асѣпра дѣнѡлѡй ѡ арѣ фн пѣсъ шн ачѣста; мѡрѣ де врѣме чѣ
нѡ съ вѣде, нѡ ѡ ѡ нѣчн фѣкѣтъ дѣрѣ хс. къ шѣа бѣне
дѣнѡлѣ, ка чѣла чѣ асте елѣ ꝥцелѣчѣѡнѣ, шн ка чѣла чѣ ꝥтрѡ
елѣ сѣнтѣ вистѣѡрѣлѣ ꝥцелѣчѣѡнѣй аскѡнѣ. Врѣмѣ а тѡтъ
лѣкрѡлѣ, шн чѣла чѣ алѣѣе врѣмѣ лѣ тѡтъ лѣкрѡлѣ, нѡ ꝥсе
дѣн' врѣме. Дѣчи де врѣме чѣ жѡй мѣнкѣ тѡѣн пѣйнѣ до-
спѣтъ, кѡ пѣйнѣ дѡспѣтъ ѡ фѣкѣтъ дѣнѡлѣ шн чѣна чѣ
аскѡнѣ. Мѡрѣ де ар' фн мѣнкѣт' дѣнѡлѣ шн жѡй ази-
мѣлѣ алѣ Пѣцѣй лѣѣѣй вѣкн, ѡ трѣѡѣтъ съ лѣ мѣнѣчѣ
дѡпѣ кѣпѣлѣ шн дѡпѣ ѡрѣндѡѣла чѣ зѣче лѣѣлѣ лѡй Мѡѡсѣ
съ мѣнѣчѣ Жидѡвѣй; къ зѣче Мѡѡсѣ лѣ кѣртѣ шѡѡрѣн: лѡд
фѣѣте-кѣре кѣѣѣ ѡ ѡлѣ ꝥ зѣче а лѡнѣй дѣн'тѣжѣ, адеѣкъ а лѡй
Мѣртѣ; кѣчн къ ачѣѣлѣ ꝥн зѣче дѣнѣзѣѣска скриптѡрѣ ꝥтѣжѣ
лѡнѣ, шн ѡ цннѣ вѣе пѣнѣ ꝥ дѣ ачѣѣлѣшѣ лѡнн, шн ѡ жѡн-
гѣлѣ сѣра. Шн ашѣ лѡд фѣѣте-кѣре дѣн' сѣнѣѣлѣ ѡй ачѣѣлѣ, шн
ѡѡѡѣлѣ аѡѡѡѡѡн стѣлпѣй ѡѡѡѣй лѡй шн лѣ прѣгѣлѣ кѣсѣй лѡй.
Шн тѡатѣ кѣрнѣ ѡй ачѣѣлѣ, ѡ мѣнкѣ фѣѣпѣтъ ꝥ фѡкъ, мѡрѣ
нѡ фѣѣртѣ, шн мѣнкѣ шн азимъ, кѡ чнѣѡѡре; шн аѡѣ пѡ-
рѡнѣкъ съ нѡ мѣнѣчѣ ннмѣкъ фѣѣрт' кѡ аѡѣ, чѣ тѡѡѣ фѣѣпѣ-
те, шн кѣпѣлѣ ѡй шн чѣлѣ дѣн' лѣѡнѣтрѡлѣ ѡй. Шн съ нѡ лѣсѣ
ннмѣкъ пѣ дѣнннѣѣѣѣ, ннч' съ фѣжнѣѣ вѣе ѡнѣ ѡсѣ. Шн ѡрн
чѣ врѣ рѣмѣнѣѣ пѣ дѣнннѣѣѣѣ, съ ѡ арѣ ꝥ фѡкъ. Шн мѣнѣ
аѡѣ ꝥкъ пѡрѡнѣкъ съ мѣнѣчѣ ꝥтр'ѣѣста кѣп': съ фѣе тѡѣн
ꝥчинншн, шн съ фѣе тѡѣ ꝥкѣлѣѣѣѣн кѡ чѡѡѡѡѣлѣ лѡр', шн съ
ѣѣе фѣѣѣѣ-кѣре ꝥ мѣжнѣ лѡй тѡѡѡг', шн съ мѣнѣчѣ кѡ грѣѣѣ.
ѣѣѣѣѣ кѣп' шн сѣмн', лѣ чѣна чѣ ѡ фѣкѣтъ дѣнѡлѣ нѡ съ
вѣде съ фѣе фѣкѣтъ ашѣ. Кѣч къ ѡй фѣчѣѣ пѣска лѣѣѣн стѣжнѣ
пѣкѣѣм аѡ зѣс', мѡрѣ дѣнѡлѣ шн ѡѣннѣѣѣй лѡй ѡ фѣкѣтъ чѣна
шѣзѣжнѣѣ. Шн Жидѡвѣй ѡ фѣчѣѣ дѡпѣ пѡрѡнѣка лѣѣѣн фѣѣрѣ
де зѣмѣ, мѡрѣ дѣнѡлѣ съ вѣде кѡм' къ ѡ ꝥтѣнѣ шн ꝥ
ѡлѣд' пѣжнѣѣ шн ѡ ѡ дѣт' ѡѣѣѣ. Шн ꝥкъ ѡ аѡѣѣ аѣч шн

пѣхѣр', шрѣ еѣ лѣкрѣ ка ачѣста н'ѣв аевѣтъ; шѣ ꙗ скѣрѣтъ, ꙗ
тр'ѣлт' кѣпѣ с'ѣв фѣкѣтъ аѣч, шѣ ꙗтр'ѣлт' кѣп' аколѣу. Дѣ
прекѣм' тѣватѣ алѣлѣ алѣ чѣнѣй ачѣцѣа аѣв аевѣтъ ѡсѣбѣн дѣ
пѣска ачѣа а лѣцѣй, ꙗтр'ѣчѣста кѣп' нѣч' ѣзимѣ н'ѣв аевѣтъ аѣч.
Прежѣм' нѣч' ѡглѣцѣй н'ѣв зѣсѣ ѣзимѣ, чѣ пѣйне, шѣ пѣтъ.

Epilog.

Кѣ ажѣторѣуа дѣмѣлѣй лѣѣт-ѣв сѣвжрѣшѣтъ,
ѣчѣстѣ кѣртѣ вѣѣдникѣ дѣ Пѣпа вѣртѣкѣа.
ꙗ лѣна лѣй ѣпрѣлѣ ꙗ трѣй-зѣч дѣ зѣлѣ.
Ѣрѣ шѣ кѣрсѣа анѣлѣрѣ чѣлѣ дѣлѣ мѣжитѣйрѣ,
Ѣ мѣ шѣ шѣсѣ сѣтѣ шѣ нѣлѣу зѣч шѣ нѣлѣу.
Шѣ шрѣ слѣвѣ дѣмѣлѣй чѣ не ажѣтъ нѣлѣу.

CII.

1700.

(Ms. bibl. centr. s. n., 4°, 164 fol nepaginate, fol. 101b—161b. Copiat de Puma
Iwan wt Iaw la 7261 = 1753.)

Radu Greceanu: Cronica.

Домнѣа лѣн Кѣстандинѣ вѣд. лѣминатѣлѣн, шѣ прѣ
крѣчинѣлѣй домнѣлѣй цѣрѣй рѣмѣнѣй Iw Кѣстандинѣ б. Бѣсѣ-
рѣвѣ вѣвѣвѣд, дѣ кѣндѣ дѣмнѣзѣв кѣ домнѣа л'ѣв ꙗкорѣнѣтъ,
пѣнтрѣ вѣремнѣ шѣ ꙗтѣмплѣрнѣ чѣ ꙗ пѣмѣнтѣлѣ ачѣста
ꙗ зѣлѣлѣ мѣрѣн салѣ с'ѣв ꙗтѣмплѣатѣ.

Cap. IV: Rădicarea la domnie a lui Constantin V. Basarab.

(Fol. 103b—104a.)

Кап. Д. ꙗ чѣ кѣпѣ рѣѣдикѣртѣ шѣ ꙗнѣлѣцѣртѣ домнѣнѣ аѣ фѣстѣ
лѣн Кѣстандинѣ вѣд(ѣ).

Фѣнндѣ дарѣ, прѣжѣм ам зѣс, адѣнарѣ тѣват(ѣ) ла мѣтро-
полѣе, тѣват(ѣ) вѣернѣм цѣрѣн шѣ слѣжнѣторн, шѣ Дѣшнѣсѣе
патрнѣрѣхѣа цѣнѣгѣрѣдѣлѣн, кѣртѣ атѣнѣча аѣча сѣ афѣла, шѣ пѣ-
рнѣнтѣлѣ мѣнѣтрѣполнѣтѣлѣ цѣрѣн, вѣрѣ шѣ ѡн кѣпнѣцѣн-бѣша ꙗпѣрѣ-
тѣск анѣмѣ ꙗхѣмѣтъ агѣ, кѣрѣ мѣнѣн нѣннѣтѣ кѣ трѣбѣн вѣннѣс(ѣ) ла

дѡмнѣ, ши алиц богац аѡн, карни атѡнча ꙗ црѣ съ аѡла.
 дѣчи вѣзидѣ ши ен алѣцѣрѣ, ши сѡк(о)тѣла ча дѣ шѣще чѣ
 с(ѣ) фѣкѣс(ѣ) пѣнтрѣ домнѣ; шр капиѡн-баша нѣман дѣкѣт
 пре ачѣст Кѡстандин б. вл. лѡг. кѣ кафтан аѣ рѣрѣкат.
 ши аша бошри ꙗпрѣн(ѣ) кѣ архѣерѣн лѣвндѣ-л, ꙗ енѣрѣкѣ аѣ
 мѣрсѣ, ши дѣкѣндѣ-л пѣринтѣлѣ патрнархѣл ꙗ ѡлтарю, мѣл-
 вѣлѣ дѣ домнѣ шѣ четит, сѣѣнтѣлѣ престол ꙗкѣнѣѣрѣндѣ,
 дѣпре чѣл чѣ дѡмни съ ꙗкорѣнѣлѣзѣ шѣнчѣн. дѣчи шиндѣ
 дин енѣрѣк(ѣ), ꙗдат(ѣ) ши кал дѡмнѣскѣ шѣ адѣс кѣ тѡат(ѣ)
 подѡва ши фѣр(м)сѣѡа, ши тоѡ слѣж(н)тѣри ши тоат(ѣ) ѡрѣн-
 дѣла домнѣскѣ фѣнндѣ, аѣ ꙗкѣлѣкат, ши ла кѣртѣ дѡм-
 нѣскѣ кѣ чинстѣ ши кѣ пѡмѣѣ мѣрѣ аѣ мѣрсѣ; ши ꙗтѣн ꙗ ен-
 сѣрѣкѣ дѡмнѣскѣ аѣ ꙗтрат, ши кѣнтѣндѣ аѣнѡнѣл, дѣп(ѣ)
 шѣнчѣн сѣ(н)нтѣлѣ нѣкоанѣ аѣ сѣрѣтат, ши жѣр(ѣ)мѣнтѣ ꙗко-
 лѣ кѣ бошри ꙗкрѣдинѡнндѣ-с(ѣ) ꙗ сѣ(ѣ)нтѣ еѡглѣ кѣ мѣриѣ
 са ꙗ дѣрѣтѣтѣ съ цѣ. дѣп(ѣ) ачѣл ꙗ касѣлѣ домнѣѡн, ꙗ дѣ-
 ванѣл чѣлѣ мѣрѣ сѣнндѣ-сѣ ꙗ скаѣ(нѣ)лѣ домнѣскѣ аѣ шѣзѣтѣ,
 ши кѣ тѣнѣриѣлѣ дѣндѣ, мѣрѣ вѣсѣлѣ ꙗ тѡат(ѣ) полнтѣлѣ с'аѣ
 фѣкѣт дѣ домнѣ нѣѡѡ, карѣ дѣп(ѣ) плѣчѣрѣ а тѡат(ѣ)
 ѡѡцѣ съ фѣкѣсѣ. ши дѣп(ѣ) ачѣстѣ а дѡѡ зѣ ши ѡасѣлѣ лѣн
 Шѣрѣан ѡѡд(ѣ) аѣ рѣднкат, ꙗпрѣн(ѣ) кѣ тѡат(ѣ) ѡѣримѣ,
 ши тоѡ архѣерѣн, ши прѣѡѡн дѣ л'аѣ дѣс ла мѣн(ѣ)стѣрѣ ла
 Кѣтрѣчѣнн кѣ фѣл(ѣ) ши кѣ чинстѣ мѣрѣ, ка пре ѣн домнѣ,
 ши фѣкѣндѣ-с(ѣ) слѣжѣа погрѣанѣн л'аѣ ꙗгрѣпат ꙗ енѣрѣкѣ.

Cap. XX: Incoronarea lui Tukeli, craiul Ardealului. (Fol. 123b—126a.)

Пѣнтрѣ корѣнаѡѣм лѣн Тѣкѣли, кѣмѣ с'аѣ корѣнат а фѣн краѣ
 Прѣдѣлѣѡн.

дѣчи дѣр ши дѣ ꙗколѣ дѣла ачѣл конѣк рѣднѣндѣ-сѣ
 мѣрс'аѣ ши мѣн наннтѣ ла сѣтѣл Кѣрѣстѣѣнѣл, ши тоатѣ ѡѡнѣлѣ
 ꙗколо аѣ тѣѣрѣт; ла карѣ сѣт ши корѣнаѡѣм лѣн Тѣкѣли
 с'аѣ фѣкѣт, дѣ карѣ мѣн пре лѣргѣ ѡѡм зѣчѣ ꙗ чѣ кнѣтѣ с'аѣ
 фѣкѣтѣ, ши кѣм аѣ фѣстѣ пѣнтрѣ чѣй чѣ н'аѣ вѣзѣт, съ аѣ-
 зѣ; мѣкар кѣ сокѣтѣла ꙗкорѣнѣри ла Белград ѣра съ с(ѣ)
 фѣкѣ; ѡѡндѣ скаѣн крѣѣскѣ шѣтѣ; шрѣ краѡл тѣмѣндѣ-с(ѣ)
 пѣнтрѣ ѡрѣ ѡ смѣнтѣлѣ(ѣ) дѣ нѣскар-ѡѡ ѡѡн нѣмѣѡнн, чѣ съ аѣ-
 зѣл кѣ вѣн дѣн сѣсѣ, ѣл аѣ припнт дѣ с'аѣ корѣнат ꙗколѣ ла
 ачѣл сѣт, карѣ ши ꙗ прѣжѣма Гнѣѣѡлѣн шѣтѣ. дѣчи дѣр ꙗ рѣн-
 дѣнтѣ зѣ чѣ ѣрд съ съ фѣкѣ корѣнаѡѣм, рѣднкатѣ-с'аѣ тѡат(ѣ)

властѣ де аколѡ, де ѡнде ердѣ тѣбѣрѣт(ъ) дини порѡникѣ кѡ
 гѣ(ти)ре де алан, съ дѡкѣ пре Тѣкиан краюл кѡ помеѣ маре,
 съ дѡкѣ пре краюл ꙗ сат, ꙗ Кѣрстѣманѡ, съ с(ъ) ꙗкорѡнѣзе.
 шин тринициндѣ краюлѣ ꙗнантѣ пре боѡри арделѣнни кѣци
 кѡ елѣ ердѣ ꙗпреѡн(ъ) шин кѡ царѡ, кѣ пѣн(ъ) атѡнча съ ꙗ-
 кинас(ъ) кѣтѣва съкѡѡме, карн ердѣ ка ла ,S . 3 . ка съ мѣ-
 аргѣ ен ꙗнантѣ, ѡнде гѣтире де корѡнаѣе ердѣ . дѣчи винт-
 аѡ Кѡстандин вѡд(ъ) домнѡлѣ цѣрѣн рѡмѣниѡн, де аѡ де-
 кѣлекатѣ ла корѣлѣ краюлѡн, шин пѡцѡнелѣ кѡ краюл ꙗ
 вѡрѣѣ шѣзиндѣ, винт-аѡ шин паша сараскѣрюл, декѣлекѣндѣ
 ѡрѣш ла корѣл краюлѡн, шин шѣзиндѣ пѡцѡнел ꙗ вѡродеѣ
 кѡ тоѡн пѣн с'аѡ рѣндѡнт ѡцнѡе тоатѣ кѡ халан, съ мѣ-
 аргѣ чинѣш дѡп(ъ) рѣндѡѡла лѡн . винирѣ шин соли дѣла боѡри
 арделѣнни, шин дѣла царѣ карн ман нантѣ мѣкарсасѣ ла Крѣ-
 стѣманѡ, пѡхѣтиндѣ пре краюл съ мѣаргѣ фѣнндѣ вѡрѣме де
 корѡнаѣе . дѣчи дар нѡман декѣт аѡ пѡрѣс кѡ тоѡ, фѣѡѡ-
 карѣ кѡ властѣшѣ шин кѡ фѡѡмосѣ алан; мергѣ(н)дѣ ꙗнантѣ
 пре рѣндѣ пашѣн, кѣц ердѣ кѡ властѣ тѣрѣаскѣ, шин дѡпѣ дѣн-
 шѣн сѡлтанѡл, шин дѡп(ъ) сѡлтан, домнѡлѣ цѣрѣн рѡмѣниѡн,
 шин пре ѡрма домнѡлѡн мерѡѣ сараскѣрюлѣ, ѡр пѣ ѡрма тѣтѣ-
 рѡр винѣ краюл, пре карѣе властѣ ардѣлѡлѡн аѡептѣндѣ-а, кѡ
 помеѣ маре л'аѡ примнт . аша дар Кѡстандин вѡд(ъ) трѣ-
 кѣндѣ ꙗ капѡл ѡцнѡлѡр арделѣнни, шин аѡептѣндѣ пѣн аѡ
 трѣкѣтѣ сараскѣрюл(!) ка съ примѣскѣ пре краюл . ѡрѣ краюл
 кѡм с'аѡ апропнѣт, лѡат-аѡ пре домнѣ де ѡ партѣ, алѣтѣѡра
 кѡ дѣнсѡлѣ мергѣндѣ, шин де алт(а) партѣ капѣѡн-ѡаша чѣл
 ꙗпѣрѣтѣскѣ, карѣе кѡ кафѣан ꙗпѣрѣтѣскѣ, де ла пѡартѣ, ка
 съ ꙗѡрачѣ пѣ краюл, винс(ъ) . шин кѣтѣ г алѣтѣѡрѣ мергѣндѣ,
 краюл ла мнѣжѡк; ѡрѣ динаннтѣ лѡр де ѡ пѡртѣ боѡри ар-
 делѣнни мерѡѣ, де алт(ъ) партѣ вѡѡри мѡнтѣниѡн; шин пѡѡд-
 нѣнн прин мнѣжѡк мерѡѣ, атѣта ан краюлѡн, кѣтѣ шин а
 дѣмнѡлѡн . ѡрѣ властѣ ꙗрдѣлѡлѡн стѣндѣ чинѣшѣ ла рѣндѣ-
 ѡла лѡр, кѡ кѣлѣтѣнѣлѣ лѡр, тѡѡ съ ꙗкинѡ краюлѡн, шин съ
 дѡчѣ ꙗнантѣ . шин аша кѡ ѡрѣндѡѡл(ъ) ка ачѣста шин кѡ
 вѡн(ъ) тѡгмнѣ мергѣндѣ кѡ трѣмѣнѣ, шин кѡ табѡлѣханѣлѣ,
 шин кѡ тѡт фѣлѡлѣ де помеѣ ꙗтрѣндѣ ꙗ сатѣ, аѡ декѣле-
 кат ꙗ кѡртѣ вѣскѣрѣнн, ѡѡнде корѡнаѣѣ ердѣ съ фѣѣ . шин ꙗтѣн
 ꙗ касѣ сѡнндѣ-сѣ, краюл кѡ домнѡлѣ динпреѡн(ъ) шин кѡ ка-
 пѣѡн-ѡаша, мерс-аѡ шин сараскѣрюлѣ шин сѡлтанѡлѣ, шин ал'алѡн
 пѡшин тѡѡ кѣци ердѣ; пре карѣ краюлѣ де ѡ датѣ чинистѣн-
 дѣн, винт-аѡ нѡман декѣт боѡри арделѣнни, де аѡ пѡхѣтитнт(!)

пи краюлѣ, кѣ ц(а)ра алѣ ащипт(ъ), ши-а кіамъ съ с(ъ) ꙗ-
корбѣнѣзи . ши аша скѣлъндѣс(ъ) къ Костандин еѡд(ъ) ꙗ-
прѣи(ъ) ꙗтрѣндѣ ꙗ енскрѣкъ оунде тѡц боѡри ардіелѣни,
ши ал'алт(ъ) ц(а)рѣ адѣнац ѳра, ши фінндѣ скаѣнѣл краюлѣи
грнжит ши гѣтит ꙗнайнтѣ прѣстолаѣли, ꙗтрѣнсѣлѣ аѣ шѣ-
зѣтъ; ѡр дѣ стѣнга лѣи алѣтѣрѣк ши алт скаѣи фіннд грн-
житѣ пинтрѣ д(о)мнѣлѣ цѣрѣи рѣмѣници, шинзѣт-аѣ ши д(о)м
нѣл къ дѣнсѣл алѣтѣрѣк; ши ман фінндѣ ши алте скаѣне де
аколѣ ман ꙗ жѡс де ѡ партѣ ши де алта, шѣзѣт-аѣ тѡц
боѡри ардіелѣни ши мѣнтѣни, ѥни де ѡ партѣ, алци де алта.
дечн нѣман дяктѣ аѣ ꙗчпѣтъ а зиче къ трѣмѣнциле ꙗ ен-
скрѣкъ, ши кѣнтѣрѣц кѣнта дѣп' ал лор ѡенчѣи ши рѣн-
дѣшл(ъ). дѣп'ачѣка континндѣсѣ кѣнтѣрниле, ꙗчпѣт-аѣ пѡп(а)
чѣл марѣ ал лѡр предикаціе а ꙗче, ка ла ѡ жѣм(ъ)тате де
часть цїиндѣ; дѣп'ачѣка скѣлатѣс-с'аѣ боѡри ардіелѣни, ши вї-
индѣ ꙗнанитѣ краюлѣи, ѡѣ зис, кѣм кѣ ц(а)ра алѣ роаг(ъ)
ши-лѣ пѡхтѣще сѣ ле фїе краю ши ѥи ѡелѣдѣиторн . атѣн-
чѣ ши краюл скоасѣ ѡ скрисоре, ꙗтрѣ карѣ кѣте-ѡа порѣичн
ѳра ши понтѣри скрис(ъ), спре карѣ краюл пѡхтїлѣ цѣра сѣ ѡр-
мѣзе; ши ꙗ азѣнрѣ тѣтѣрѡр лѡг . крѣскѣ четиндѣ-ле, тѡц
кѣмъ кѣ ле вор цинл приминдѣ-ле с'аѣ фѣгѣдѣит . дѣпѣ
ачѣка ши боѡри ка диспре цѣрѣ ши диспре тѡци, дат'аѣ краю-
люлѣи (!) ѡ картѣ, карѣ ѳра типѣритѣ, де ѡ аѣ четит ꙗ кап,
динтр'ачѣ картѣ, ꙗтрѣ картѣ ѳрд жѣр(ъ)мѣнтѣрили, къ карѣ
краи кѣндѣ сѣ пѣи, сѣ жѣрѣ, пинтрѣ ка сѣ цїе чѣ че че(!) ако-
лѡ синт скрис(ъ) легѣтѣри . ши четинд краюл ачѣлѣ, ꙗдат(ъ)
тѡц къ ѥи глас аѣ стрнгат, зикѣндѣ : ѡѡват ! ѡѡват ! ши
ѡрѣш къ трѣмѣнциле зикѣндѣ ꙗ енскрѣкъ . дин аѣарѣ де
енскрѣкъ ꙗкѣ тѣнѣрили ши пѣшчи дѣ мѣлатѣ . деch пре капици-
ѡашѣ къ чинсте, ꙗкѣ прѣ марѣ, адѣкѣндѣ-лѣ аколѣ, ꙗдат(ъ)
аѣ ꙗерѣкат пре краи къ кафтанѣл чѣл ꙗꙗрѣтѣскѣ, кѣптѣ-
шитѣ фінндѣ къ кожѡкъ де самѣрѣ; ши актннамѣлеле ꙗ-
ꙗрѣтѣши четиндѣс(ъ), ѡрѣши къ тримѣнциле ши а дѣ къ тѣнѣ-
рили аѣ ꙗчпѣтъ . ашинждѣнрѣ ши ꙗꙗкѣпал агд, ѡзирюлѣи (I. — юл)
сѣланѣли, вїиндѣ къ капици-ѡашѣ, дат-аѣ ши ѣл скрисори че
аѣтѣ тримис де ла ханѣл че скрил ла цѣрѣ, ши тоате ачѣстл
четиндѣсѣ, ши пре анмѣ ѡ(н)гѣрѣскѣ тѣламѣчиндѣсѣ ꙗтрѣ а
тѣтѣрѡр ꙗцѣлѣѣре, мѣлцемент(ъ) ши ханѣли ши ꙗꙗратѣ-
ли аѣ датѣ . атѣнчѣ дар ши мѣрїл сѣ Костандин еѡд(ъ) къ
а са ѡредничѣе че ѡ аре, орѣтѣндѣ кѣтрѣ краи ча динпрѣи(ъ)
къвїинчоасѣ ѣкѣрїе, фѣкѣт-аѣ краюлѣи фѣрѣмоас(ъ) ѡрѣліе

пентрѸ норочирѣ ши анѣлицарѣ, че дѸмнезѸ алѣ фередни-
чис(ѣ), ши ка съ-н фѣе атр'Ѹн часѣ вѸн грѣна, ши алѣ кѸ-
винте фѸмѸас(ѣ) . дѸп ачѣстѸ шнт-аѸ краю дин енсѣрѣкѣ,
кѸ дѸнѸл динпрѸн(ѣ) ши кѸ капиѸн-Ѹаша, ши вѣзирюлѣ сѸ-
танѸашн, ши мергѣндѣ сѸсѣ ꙗ касѣ, Ѹ(н)дѣ ера сѣраскѣрюл дѣ
ащѣпта прѣ краи, кѸ чинсте л'аѸ примит, ши кѸ кѸвинте дѣ
еѸкѸрѣе пентрѸ анѣлицарѣ крѣни . апон с'аѸ скѸлат сѣраскѣ-
рюлѣ дѣ с'аѸ дѸс ла штак; шр ман прѣ Ѹрмѣ ши краюл кѸ
Костандин вѸд(ѣ) шиндѣ, мерс'аѸ ла сѸлтанѸл, оѸнде ера ла
штакѸл лѸн, дѣ аѸ датѣ мѸлицемит(ѣ) кѸм н сѣ кѣдѣ ка
ѸнѸн сѸлтан, ши шиндѣ дѣ аколѸ аѸ мерсѣ чинѣ ла штакѸл
лѸн . шр а доаѸ зи фѣкѸт-аѸ краюлѣ шпѣци мѣрѸн салѣ лѸн
КѸстандин вѸд(ѣ), ꙗ сатѣ ꙗ КѣрстниѸнѸл, кѸ марѣ прѣинце,
ши кѸ драгостѣ ши чинсте, шѣзиндѣ амѣ(н)дон ꙗ капѸлѣ мѣсѸн,
ши ꙗ жѸс, бошрн ардѣлѣнн дѣ ш партѣ, ши дѣ алѣта бошрн мѸн-
тениѸн, фѣкѣндѣ марѣ вѣсѣлѣ пѣн ла Ѹн час дин ноаптѣ . апон
скѸлѣндѸс(ѣ) дѣла мас(ѣ) вѣрѣндѣ дѸнѸл а-ш лѸаѸ (1. лѸаѸ)
сѣра вѸн(ѣ) дѣла краюл, шр краюл аѸ ꙗкѣлѣкат дѣ аѸ петрѣ-
кѣтѣ пѣ мѣрѸл сѣ кѸ тѸѸц бошрн пѣн ла Ѹн лѸк, апѸн ш'аѸ
лѸат сѣрдѣ вѸн(ѣ) ѸнѸлѣ дѣ кѣтрѣ алѣл, ши с'аѸ дѸсѣ чинѣ
ла штакѣ.

СШ.

1700.

ЛѣзцѣтѸри крѣциниѣи скоасѣ дѣ прѣ лимѸа
грѣчаскѣ, прѣ лимѸа рѸмѣнѣскѣ . ши с'аѸ типѣрит
ꙗ анѸл мѣнтѸирѣи ,аѸ Генѣрѣе . ꙗ . ѸнѣгѸѸѣ.

(8°, mic. 13 + 203 pagine.)

Inchinăciune către Constantin Voevod. (pag. 5—7.)

Прѣ крѣциниѸлѸи, прѣ лѸминѣтѸлѸи ши прѣ анѣлицѣтѸлѸи
дѸнѸлѸи ши стѣпжнитѸрюлѸи а тѸбатѣ цѣра рѸмѣнѣскѣ .
дѸнѸлѸи, дѸнѸлѸи . ІѸаннѣ КѸнстандин' БасарѣѣѸ БѸеѸѸдѣ,
ачѣ пѣкѣтѣ пѣнѣ ла пѣмѣнтѣ ꙗкинѣчѸнѣ.

Шрѣ гѣсѸндѣ ш тѣлмѣчѣирѣ нѸаѸ а оѸнѣи кѣрци нѸаѸ
фѸлоситѸарѣ дѣ сѸфлѣт', кѣрѣ дин' лимѸа грѣчѣскѣ ꙗ лимѸа
рѸмѣнѣскѣ, с'аѸ шѣтѣнѣи прѣ кѸвинѸсѸл ꙗтрѸ ирѸмонѣхн кѸр

Філозоію стагоріцэвль, м'ам' апскаць дэ w ам тупэрыць кэ ажэторюль лэй дмнэз'эв . кэр'э нэ нэман кэчи мстэ нэаш, чн кэчи мстэ шн рчп'этор'э а тупогрэфіей кэр'э амь рэв'эц'эць . ф'эк'энд днтр'ачаста рчп'этор'э рт'эю а тупогрэфіей; кэ плэк'эчюне дэр'э шн кэ ценэке плэк'эте, адэв'э шн п'эю рнаінте кэтр'э мнлосжрдэвль шн пр'э лінэвль шкюл м'эріей т'эле . кэр'э м'эр'э т'э д'эп'э оурм'эр'э рп'эраціналор' ч'элор' дэ дем'элат'э, ка оуны стр'энеп'эть ал' рп'эраціналор', шн ман н'эл'эть шн ман ал'эс'э дек'эть дмн'ій чен дн'нч'эп'эть, м'э роу'э с'э w пр'ійм'эци, кэ в'эжн'эц'э шн кэ юейре дэ wм'э . пр'ек'эм'э м'эреде рп'эрат'э ал' Пірснлор К'ур'э, ач'э п'эцинт'э ап'э а с'эра'эв'эш, с'эв ка ч'ій д'ой в'эин м'ічн ай в'эд'эв'ій . шн дмнэз'эвль т'этор'э, шн д'э-т'этор'э шн с'эвжршнт'этор'э а тоат'э р'эв'эц'этор'э шн м'э-ш'эв'эг'эвль, с'э п'эз'эск'э пр'э м'эріэ т'э май пр'ес'эс'э дэ тоат'э р'эв'эт'эч'э ч'элор рпрот'івннчн, рт'эрінд'э-те ртр'э пр'э н'эл'эвль шн дэ дмнэз'эвль п'эз'іт'эл с'эв'энь ал' дмн'ій, р м'эл'эци анн, шн пр'э нороч'іци кэ п'эч'э шн ф'эр'э т'эре'эр'эде, шн д'эр'эінд'э-ци в'э'эц'э р'эд'эв'энг'эт'э, ртр'э в'эсел'іе, рпр'эв'эч'э кэ пр'э л'эмнн'эці'ій кок'эни ай м'эріен т'эле, шн кэ тоат'э к'эрт'э . Ямнн'э . Я с'эв'і-т'ен дэ дмнэз'эвль рн'эл'іцім'ен т'эле, май мн'к'э шн плэк'эть роу'э : Г'эур'гіе Рад'ов'іч' .

Predoslovie către cetitori. (pag. 8—9.)

Предословіе кѣтрѣ Четивѣри.

Рт'эрач'эст'э к'эри'эліе, w юейци четивѣри, нэ в'эци аф'эл' вор'эв'э кэ н'ев'эде ла р'эц'эл'эс'э; кэ с'эжн'э пр'эбаст'э сокот'эле шн р'эв'эц'этор'э, пр'э ск'эрт'э шн л'эсне, к'эреде с'э р'эц'эл'эг'э ф'эр'э шст'эн'к'эл'э дэ ф'іециш' к'эреде . Нэ с'эжн'э р'эв'эц'этор'э дэ шенч'эк'эю шн полнтнч'іци пр'ек'эм'э с'эжн'э ач'эла ал' л'эй Епн'ік'тнт шн ал' алтора . Ч'э с'эжн'э сокот'эле кр'эцин'іци, к'эреде прнв'эск'э нэмай кэтр'э ад'ев'эр'эвль ч'эл'э евангелнч'эск'э, шн кэтр'э кр'э-д'іи'нца л'эй х'э . Яч'эст'э сокот'эле нэ с'эжн'э д'эте нэмай кэтр'э ч'ій д'эв'энг'эци дэ л'эме шн кэтр'э ч'ій ч'э петр'ік'э п'эр'эр'э ртр'э р'эв'эч'эчюни не'нч'эт'эте; ч'э шн кэтр'э ач'эл, к'эрі'ій в'іе'эс'эск'э р'э л'эме, шн нэ к'эно'эск'э ат'эж'э дэ к'эрат'э таін'эде л'эй дмнэз'эвль; кэ п'эть шн ач'іц'э май ап'ой д'эп'э гр'іжн'эде л'эм'ін ка с'э w чнт'эск'э; кэ пр'э ад'ев'эрат'э ле прнсос'эц'іе п'эцинн'ік'э в'эр'эме шн п'інтр'э сп'ес'ініа л'эур'э . Дэ нэ вор'э п'эт'э с'э w чнт'эск'э тоат'э ртр'э з'і, м'эр'э май п'эцин'э вор'э п'эт'э ка с'э прочнт'эск'э, р'э ф'іециш' к'эре з'і к'эте оу'н' к'эп' май наінте п'эжн'э ч'э нэ р'эч'эп'э

гріѣхиле . Диминѣца дѣпъ че вѣци сѣхъши чѣ датѣаре ши
дѣпъ шенчѣю рѣгъчѣне кѣтръ дѣнезѣхъ, чнтѣци оуны кѣпъ,
ѣсѣ кѣ сокотѣнѣ ка сѣ ш пѣтѣци ѣцелѣче бѣне . Де нѣ еѣ
вѣръ фѣ лѣсѣндъ лѣкрѣриле а четѣ диминѣца, пѣтѣцъ ши кѣ-
тръ сѣрѣ, май наинте пѣхъ нѣ мѣрѣци спре пѣтъ . Пѣчѣсте
сокотѣнѣ, мѣкаръ кѣ сѣхъ ши мѣчи мѣръ ѣтръ ѣ сѣфлетѣлъ
нѣстрѣ, де-лъ печетѣскѣ ка ши печѣтѣ пре чѣрѣ .

Cap. VII: Pentru vecinicia muncilor iadului. (pag. 33—37.)

Пентрѣ вѣкѣирѣ мѣнчилорѣ мѣдѣлѣ . кап . 3 .

а. Дѣнезѣхъ мѣнчѣци пѣкателе чѣле времѣлинѣ кѣ мѣнчи
вѣчнѣне, ши мѣре пѣате сокотѣ нѣцине май мѣре мѣне де
кѣт ачѣста? кѣзнилѣ мѣдѣлѣ сѣхътъ фѣрѣ де нѣмѣрѣ . пентрѣ
кѣ фѣца кѣрѣ ш дѣфѣймъ пѣкѣтѣшѣи, мѣсте пѣсте сѣмъ; чѣ
трѣвѣци, дѣпъ кѣмъ мѣсте фѣца кѣрѣлѣ-ѣ фѣкѣ нѣчѣнѣсте, сѣ
фѣе ши мѣнка мѣрѣ фѣрѣ де сѣмъ .

в. Мѣнчилѣ атѣнѣ сѣхътѣ мѣри, кѣндѣ сѣхъшиѣтѣ нѣлѣ .
ѣпѣнѣрѣ ѣкѣлѣи мѣсте ѣтрѣ адеѣрѣ оушѣарѣ кѣндѣ ва фѣ
нѣмай де ш дѣтѣ, мѣрѣ (!) дѣка ва ѣпѣнѣ неконѣнѣтѣ дѣчѣи
рѣмѣне нерѣдѣтѣ; де сѣрѣ фѣ вѣрѣтѣ сѣвѣрѣши мѣнчилѣ мѣдѣ-
лѣи, лѣ ш сѣтѣ де мѣи де ан, сѣлѣ шри ѣ че нѣмѣрѣ май
мѣлатѣ ай пѣтѣ сокотѣи, прѣ адеѣрѣ мѣдѣлѣ арѣ фѣ ш нимѣка .
мѣрѣ де времѣ че мѣнчилѣ сѣхътѣ де пѣрѣрѣ вѣкѣнѣтѣаре, чѣне
пѣате сѣ нѣмѣре мѣнка? де времѣ че оуны ѣмъ нѣ пѣате сѣ-
фѣри сѣ стѣ пре ѣнѣ ацѣриѣтѣ мѣале ши фѣрѣмѣсѣ тот дѣбѣна,
дѣрѣ кѣмъ ва пѣтѣ рѣдѣ сѣ стѣ ѣтрѣ мѣнкѣ вѣчнѣнкѣ? нѣи
нѣ пѣтѣмъ рѣдѣ а стѣ ла ш жѣакѣ ш зѣи ши ш нѣапѣте, дѣрѣ
кѣмъ вѣмъ сѣ пѣтѣмъ рѣдѣ, а фѣи пѣрѣрѣ ши тотѣ дѣбѣна
ѣтрѣ вѣпѣе несѣхъшиѣтѣ?

г. Сѣрѣкѣлѣ кѣндѣ нѣре чѣле де трѣва хѣрѣнѣи, сокотѣци
пѣтѣма нерѣдѣтѣ; дѣрѣ сѣфлетѣлѣ пѣкѣтѣсѣлѣи, кѣндѣ ва
пѣарѣ атѣнѣ, кѣи, тотѣ бѣнѣле, че рѣдѣаре ва сѣ айѣѣ?
дѣпѣрѣрѣ чѣре, че нѣи дѣлѣ алѣ чѣвѣшъ, фѣрѣ нѣмай мѣнчи;
пѣхътѣци лѣмѣнѣ, че нѣи сѣ дѣ алѣ чѣвѣшъ, фѣрѣ нѣмай
фѣкѣлѣ мѣнчилѣрѣ, кѣрѣле тѣт дѣбѣна арѣ, мѣрѣ нѣ лѣмѣнѣзѣ .
дѣзѣрѣ алѣ чѣвѣшъ нѣлѣде, фѣрѣ нѣман сѣспѣне, ши скѣрѣшиѣ-
тѣлѣ дѣнѣилѣрѣ . гѣстѣрѣ нѣ дѣбѣндѣци алѣ чѣвѣшъ, фѣрѣ
нѣмай амѣрѣчѣнѣи ши вѣнѣнѣри . ши май пре скѣрѣтѣ : тѣтѣ трѣ-
пѣлѣ нѣ сѣмъте алѣ чѣвѣшъ, фѣрѣ нѣмай кѣпѣнѣле мѣдѣлѣи .

Д. Бѣй де ачѣ въкѣири! пѣкѣтѣсѣль пѣнтрѣ пѣкѣтеле лѣй, де арѣ върсѣ дин ѡкѣн лѣй атѣта лѣкрѣме кѣтъ арѣ мѣрѣ, ши тѣате гѣрѣле мѣрѣй, ши ла р де дин съ нѣ върсѣ май мѣл'т' дѣкѣтъ ѡ лѣкрѣмѣ; ачѣста дѣпѣ атѣтѣ мѣн ши рѣс-нѣрѣче де дин, съ сокотѣскѣ къ нѣ испрѣвѣще нимѣнкѣ; ка кѣмѣ ар фѣ фѣкѣт' атѣнче рѣпѣтѣра, ѡрѣш' съ рѣчѣпѣ дин чѣпѣтъ, ши ѡрѣш' дин'трѣалѣ рѣчѣпѣтъ, ка кѣм' нѣ ар фѣ пѣ-цѣтъ рѣкъ нѣчи ѡ мѣнкѣ. фѣарте кѣ адевѣрѣа тѣкѣлѣсѣль, нимѣнкѣ нѣ ар пѣтѣ пѣннѣ, де ар фѣ фѣкѣт' де атѣтѣ орѣ рѣчѣпѣтѣрѣ, кѣт' ѡсте нѣсѣпѣль мѣрѣй, ши кѣте сѣнт' чѣле мѣрѣнѣцѣле, чѣ съ вѣдѣ рѣ арѣ, ши кѣте сѣнтѣ фѣрѣнѣзѣле рѣ пѣдѣрѣ.

Е. Пѣкѣтѣшѣн аколѣ р мѣнкѣ, аѣ тотѣ фѣлюль де пѣ-дѣцѣ а мѣнѣнѣлѣрѣ; ши тѣате рѣтрѣо вѣрѣме кѣнѣскѣ, къ каз-нѣле лѣрѣ нѣ аѣ сѣтѣрѣшѣтъ. къ де ар фѣ фѣбѣтъ кѣ пѣтѣнѣцѣ ка съ мѣарѣ ши аколѣ ка ши аѣче, пѣате къ арѣ аѣ сѣтѣрѣшѣтъ мѣнѣнѣлѣ лѣрѣ. ѡрѣ вѣй де еѣ, пѣнтрѣ къ аѣ а вѣщѣй рѣтрѣо мѣарте тотѣ дѣбѣна. ѡ жѣлѣникѣ ши вѣрѣдѣникѣ де лѣкрѣме ашѣзѣре а пѣкѣтѣшѣнѣлѣрѣ!

З. Лѣбѣци аѣнѣте въкѣириѣ мѣнѣнѣлѣрѣ, кѣ кѣрѣ дѣмѣнезѣскѣ дирѣпѣтѣте мѣнѣчѣще пре чѣн пѣкѣтѣшѣ; ши де нѣ вѣцѣ пѣтѣ съ ѡ прѣчѣпѣнѣ, крѣдѣнѣѣ ѡ къ ѡсте оѣн адевѣрѣ аѣ дѣхѣлѣй сѣнт'. мѣрѣе-корѣ ачѣщѣ р мѣнка де вѣчн. мѣре рѣс ѡсте оѣнѣй крѣнѣнѣ а нѣ крѣде въкѣириѣ ачѣ тотѣ дѣбѣна а ѡдѣ-лѣй, дѣка нѣ ле ва испѣтѣ кѣ лѣкрѣль. чѣла чѣ дѣ рѣспѣтѣири чѣлѣрѣ чѣ нѣ аѣ кѣносѣбѣтъ пре дѣмѣнезѣсѣ, ши чѣлѣра кѣрѣй нѣ аскѣлѣтъ еѣгѣлѣ лѣй Хс. кѣрѣй вѣрѣ лѣд жѣдѣкѣта, пѣририѣ чѣ вѣчѣникѣ. адекъ дѣмѣнезѣсѣ ва съ мѣнѣчѣскѣ пре ачѣлѣ, кѣрѣй нѣ крѣдѣ р дѣмѣнезѣсѣ, ши р дѣмѣнѣлѣ нѣострѣ Іс. Хс. ши кѣзна лѣрѣ ва съ фѣе вѣчѣникѣ. ши Златѣбѣст' зѣче: вѣремѣлѣникѣ ѡсте ачѣлѣ чѣ вѣселѣще, вѣчѣникѣ ѡсте ачѣлѣ чѣ рѣтрѣстѣзѣ; адекъ дѣвѣнѣдѣириѣ пѣкѣтѣлѣй аѣчи ѡсте вѣремѣлѣникѣ, ѡрѣ мѣнка лѣй р ѡдѣ ѡсте вѣчѣникѣ.

CIV.

1700.

(8°, mic. VI fol nepaginate, 82 fol paginato.)

Флодрѣ дѣрѣриларъ с'аѣ тѣпѣрѣт' ꙗ сѣнта
мѣнѣстѣре ꙗ Ѧнѣгѣвъ . въ лѣтъ . 3си . мѣсъ юл.

Inchinăcune către Constandin Basarab Voevod. (Fol. IIb—IIIb.)

Прѣ крѣпѣнѣлѣи, прѣ лѣминѣтѣлѣи шѣ прѣ лѣнѣлѣтѣ-
лѣи дѣминѣлѣи, шѣ стѣпѣнѣтѣрѣюлѣи, а тѣбатѣ цѣра Рѣмѣ-
нѣскѣ, дѣминѣлѣи дѣминѣлѣи, Іѣаннѣ Кѣнѣстандѣинѣ Бѣсарѣбѣ вѣ-
вѣд . ачѣ пѣкѣтѣ пѣнѣ лѣ пѣмѣнѣт' лѣкинѣчѣне.

..... Шѣ шѣтѣ кѣ ажѣтѣрѣюлѣ лѣи дѣмѣнѣтѣлѣ мѣрѣ-
гѣндѣ спрѣ лѣкинѣрѣ сѣнтѣлѣи мѣнѣтелѣи лѣобѣнѣлѣи, ꙗ чѣ гѣрѣ-
дѣна мѣйкѣи прѣчѣстѣи, шѣ афѣлѣндѣ мѣлатѣ шѣ прѣ лѣфѣрѣ-
мѣшнѣцѣтѣ сѣнтѣ кѣрѣи, стрѣлѣчѣнѣдѣ кѣ лѣнѣлѣцѣтѣ лѣцѣлѣпѣчѣнѣ;
шѣ кѣтѣжѣндѣ кѣ амѣрѣнѣтѣлѣ, амѣ афѣлѣтѣ шѣ ачѣстѣ кѣрѣ-
тѣчѣ, кѣрѣкѣ сѣ кѣамѣ : флѣдрѣ дѣрѣриларъ, скрѣсѣ ꙗ лѣмѣбѣ гѣрѣ-
чѣскѣ; ѡ амѣ адѣсѣ кѣ мѣнѣ ачѣкѣ . шѣ лѣтѣмѣпѣлѣндѣ-сѣ прѣ
кѣвѣлѣсѣлѣ Іѣромѣнахѣ Фѣлѣоѣѣи сѣнтѣ-горѣцѣлѣ а вѣнѣи пѣнѣ ачѣкѣ
ꙗ цѣрѣ, лѣамѣ лѣдѣмѣнѣтѣ дѣнѣ пѣтѣнѣицѣ-мѣ спрѣ ѡстѣнѣлѣ, дѣ ѡ
аѣ лѣтѣрѣсѣ спрѣ чѣ дѣ мѣшѣи шѣ дѣ ѡѣцѣи лѣмѣбѣ нѣбѣстрѣ
рѣмѣжѣнѣскѣ; пѣнѣтрѣ ка сѣ фѣе вѣнѣи прѣйѣмѣтѣ дѣ лѣкѣвѣнѣтѣрѣи
ачѣстѣлѣшѣ лѣбѣкѣ . кѣрѣелѣ шѣ тѣпѣрѣнѣндѣ-ѡ прѣкѣмѣ сѣ вѣдѣ, вѣѣ
лѣкѣмѣ мѣкѣрѣ шѣ нѣдѣстѣбѣнѣиѣкѣ сѣжѣнѣтѣ, шѣ ѡ адѣкѣ рѣвѣѣше ꙗ
рѣюлѣ чѣлѣ мѣрѣ алѣ мѣлатѣларѣ шѣ дѣ мѣлатѣ фѣлѣюрѣ дѣ дѣ-
рѣри нѣзѣорѣжѣтѣбѣрѣ, шѣ вѣнѣи мѣросѣнѣтѣбѣрѣ шѣ прѣ фѣрѣмѣбѣсѣ
флѣбѣи алѣ бѣлѣндѣцѣилѣарѣ мѣрѣиѣ тѣлѣ

Ѣлѣ бѣлѣндѣцѣилѣарѣ мѣрѣиѣ тѣлѣ, нѣвѣрѣдѣнѣиѣкѣ шѣ нѣтрѣѣ-
нѣиѣкѣ рѣвѣ . Кѣнѣстандѣинѣ пѣхѣ . Гѣракѣинѣ . сѣнѣ Гѣѡргѣиѣ Дѣѡхѣтѣларѣ
Крѣтѣкѣнѣлѣ.

Cap. II: Păcatul pizmei. (Fol. 12a—14a.)

Пѣкѣтѣлѣ пѣзмѣиѣ . кѣпѣ . Ѣ.

Пѣзма, кѣрѣкѣ ѡстѣ пѣкѣтѣлѣ ꙗ прѣтѣиѣкѣ дѣрѣгѣстѣиѣ, ѡстѣ ꙗ
дѣѡѡ фѣлѣюрѣ : ѡуна ѡстѣ ка сѣ-ѣ пѣрѣ рѣѣ дѣ вѣнѣелѣ дѣлѣтѣлѣ,
ѡрѣкѣ алѣтѣ ка сѣ сѣ вѣкѣрѣ дѣ рѣѣлѣ алѣтѣлѣ . ѡрѣкѣ фѣиѣцѣ-кѣрѣкѣ

пóате съ фíе вíне . пентрѸ кѸ (! л. къ) нѸ есте рѣѸ ка съ се
еѡкѡре дѣ рѣѸль алѸа, пентрѸ ка съ се педѣѡѣскъ ачѣла кá-
реле аре, шñ съ факъ пентрѸ алѸаль вíне, пентрѸ ка съ нѸ
съ трѡѣѣскъ.

Пóате съ акинѡа́скъ шñ съ асѣмене нещíне пíзма
оу́нñ пáсърн, кáръ есте атѣта дѣ пизмѣтáрицъ, кѣт' дѣ-
ка-ш вѣде пѡн ñй къ съ аграшъ а кѡйеѡ ñй, аñ ловѣще
кѡ пíскѡль ñй а коасте, ка съ слѡѣѣскъ.

Гéнека аѡ зñсь : пíзма скóате дñн' рѣѸ вíне шñ дñнь
вíне рѣѸ . Пен'трѸ пѣкáтѡль пíзмей, скрѣе лд кáртѣ пѣкáте-
лѡрь, къ а чѣ кñп' мóлїа стрїкъ ханна, аша шñ пíзма
стрїкъ трѡпѡл ѡмѡлñ . Солóмѡн' аѡ зñсь : кѣн'дѣ кáде
прїатинѡл' тѣѸ, нѸ те еѡкѡрд дѣ пáгѡеа лñй, къ нѸ пáче лñй
дѡнезѣѸ, шñ ва лѡд дѡмнезѣѸ повáра дѣ пре ачѣла, шñ ѡ
ва пѡне пре тñне . акъ чѣл' чѣ съ еѡкѡръ дѣ рѣѡл' алѸа, нѸ
ва рѣмжнѣ неѡтѣт' [дѣ дѡнезѣѸ] . Гѣнтѡл' Грїгóрїе, аѡ
зñсь : нѸ есте мáй мáре мѡн'къ а лѡме дѣкѣт' пíзма, пентрѸ
къ оу́ндѣ есте пíзма, нѸ пóате съ фíе нñч' пáче нñч' дрá-
госте; шñ ачáста есте чѣ мáй мáре изѡжндíре кáръ пóц'
съ фачн пизмѣтáрецѡлñ : съ-н фáчн вíне.

ПентрѸ пизма афáл' се, къ аѡ фост' оу́нь боáрю мáре,
кáреле авѣ а каса лѡñ доñ рѡей, шñ оу́нѡл' ерд скѡм'пѸ мáй
ежртѡсь дѣкѣт' тóц' ѡмєнñй лѡмñй, ñр ал'ѡл' ерд фóарте
пизмѣтáрец' . Дѣчн боáрюл' ачѣла порѡнчñй ачѣлорѣ доñ рѡей,
шñ лѣ зñсе : еѡ вóю съ вѣ фáк' бога́цн дѣкѣт' тот ѡмѡл'
а кѡртѣ мѣѣ, пентрѸ къ в'áм' афáл'т' еѡнн шñ кредннчóшн .
шñ акѡм' чѣрецн дѣла мíне оу́нь дáрь, шñ кѣт' вá чѣре оу́-
нѡль, вóю дá чѣлѡ-л'áлт' адоñт' . шñ нñч' оу́нѡл' нѸ врѣ съ
чѣръ анян'те . ñръ мáй апоñ вѣзжн'дѣ скѡм'пѡль къ пизмѣ-
тáрецѡль нѸ врѣ съ чѣръ атѣю, дѣ пíзма кáръ авѣ кѣтрѣ
чѣла-л'áлт' . [шñ тнкѣлѡсѡль, дѣ арѣ фñ лѡáть оу́нѡл' оу́н дáръ,
шñ чѣла-л'áлт' дѡаѡ, чѣ пáгѡеѣ ñрь фñ авѣть, чѣла-л'áлт' ?] елѣ
зñсе : еѡ дѡмнѡль мíеѣ, вóю съ-м скóцн мíе оу́н' ѡкю, пентрѸ ка
съ скóцн пизмѣтáрецѡлñй амжн'дѡñ . шñ адáтѣ боáрюл' ачѣ-
ла фѣкѡ ашд, шñ скóасе оу́нь ѡкю ал' скѡм'пѡлñй, шñ ай
пизмѣтáрецѡлñй, амжн'дѡñ.

Гéнека аѡ зñсь : нѸ фáче нечñнсте, шñ нѸ вей афла врѣж-
мáш; къ пíзма, пáтимъ фáче . Пáтѡнъ зñсе : пизм(ъ)тáрецѡл'
нñч' ѡдñннѡáръ нѸ стѣ фѣръ дѡрѣре, нñчн скѡм'пѡль фѣръ
фрїкъ . Гѣнтѡл' Явгѡстñнъ аѡ зñсь : чѣл' чѣ аре пíзмъ нѸ
юѣѣще пре нñчн оу́нѡль . днрѣп'тѣ ачáста нѸ пóате съ фíе мáй

адѣсѣрь, шѣ дѣчѣй нѣ-а' май лѣсѣ съ май мѣсъ дѣла дѣнѣсѣл',
шѣ-й фѣкъ чѣнѣте мѣре, пѣнѣрь къ ел ѣл дѣдѣсѣ ачѣ скрип-
тѣрь.

CV.

1702 (= 1680.)

(4°, IV nepaginate + 202 foi paginate.)

Ѳѣнта шѣ дѣмнѣзѣсѣсѣ Лѣтѣргѣе кѣрѣ акѣм
дѣ нѣсѣ сѣ'аѣ типѣрит Ѳ сѣнта епѣсѣкопѣ дѣла
Бѣзѣѣ . Ѳ Типогрѣфѣа дѣмнѣсѣсѣ . ла анѣлѣ дѣла зи-
дѣрь лѣмнѣй зѣсѣ.

Predoslovie. (Fol. IIa — IVa.)

Предословіе

Жѣпан Шѣреан Канѣакоз(ннѣ) вѣл' пѣхѣрннѣ

Тѣтѣрьар адѣвѣрѣацнѣар крѣшѣннѣ правѣсѣлаен(ннѣ) шѣ кѣй
сѣ кѣвѣнѣ а цѣй, сѣнѣтѣтѣ трѣпѣ(сѣкъ шѣ) сѣсѣнѣе сѣфѣлѣтѣсѣкъ,
дѣ ла дѣмнѣлѣ дѣмнѣз(ѣѣ) пофѣтѣще, шѣ рѣагѣ.

Дѣмнѣзѣѣ вѣчннѣкѣлѣ, шѣ а тотѣ пѣтѣрннѣкѣлѣ, дѣн нѣмнѣ-
нѣлѣ мѣрѣрѣй шѣ вѣнѣтѣтѣцѣй сѣлѣ, аѣ вѣрѣтѣ лѣмнѣ кѣ тѣаѣ
кѣжѣе сѣжнѣ Ѳтрѣжнѣсѣ, шѣ афѣрѣ дѣнѣтрѣжнѣсѣ, вѣзѣтѣе шѣ не-
кѣзѣтѣе, дѣн ннѣмнѣка сѣ знѣдѣсѣкъ, шѣ ла неѣклѣ сѣ адѣкѣлѣ.
Ѳсѣ нѣ нѣмаѣ атѣжѣа адѣжнѣчѣмнѣ Ѳцѣлѣпѣчѣнѣй сѣлѣ аѣ вѣрѣтѣ
сѣ фѣакѣлѣ, шѣ сѣ токмѣсѣкъ, чѣ Ѳкѣ кѣ немѣтѣрннѣтѣ-й провн-
дѣнѣцѣе тѣаѣе ка сѣ сѣ цѣе, шѣ оѣна кѣ алѣа ка сѣ сѣ пѣ-
зѣсѣкъ, ашѣ дѣ мѣре шѣ дѣ вѣнѣтѣ ѡрѣжнѣдѣмнѣлѣ аѣ пѣсѣ, шѣ аѣ
ашѣзѣаѣтѣ, кѣжѣ дѣ нѣ ѡрѣшѣ пѣлагѣлѣ цѣйнѣнѣцѣй сѣлѣ ар фѣй хѣ-
тѣрѣжѣтѣ шѣ сѣфѣрѣшнѣтѣлѣ еѣ а фѣй, сѣ'ар крѣдѣе кѣ Ѳ вѣчнѣ сѣк-
цѣснѣе сѣ'ар трѣаѣе, шѣ ар сѣдѣ лѣмнѣ.

Ѳшѣ дѣрѣ Ѳцѣлѣпѣцѣа, шѣ пѣтѣрннѣчѣа лѣй дѣмнѣзѣѣ
ашѣзѣжнѣдѣ шѣ токмннѣдѣ фѣйнѣцѣе, шѣ (лѣкрѣѣ)рнѣе, шѣ фѣйре
лѣѣ дѣаѣтѣ, шѣ пѣфѣа ка а(чѣѣ) Ѳтрѣжнѣсѣ аѣ сѣдѣаѣтѣ; ка
пѣнѣтрѣаѣѣа фѣйцѣе(чѣ) знѣдѣре, трѣвѣйнѣца еѣ сѣ-шѣ кѣѣтѣе, шѣ
ажѣ(тор)ю сѣ-шѣ чѣрѣ оѣна дѣла алѣа, пѣнѣтрѣ пѣза шѣ (ннѣ)кѣрѣ
еѣ . Ѳсѣ дѣкѣжѣтѣ тѣтѣрѣбѣрь алѣтора, (м)аѣй вѣжѣтѣсѣ шѣ май
алѣс ѡмѣлѣй, [: ка оѣнѣй чѣ жѣтѣе май алѣсѣ, шѣ май нѣскѣ-

сѣтъ зидѣре, дѣжт тѣатъ зидѣрѣ, дѣпре ꙗцен :] аѣ ѡрѣн-
дѣитъ ачѣ пѣтѣре, шѣ ꙗ немѣрнѣорю сѣфлетѣль лѣи аѣ пѣсѣ
кѣнощѣнци, кѣрѣа шѣ мѣре порѣнкѣ аѣ дѣтъ, кѣ ꙗтрѣ соѣѣ-
нрѣкѣ че сѣ афѣлъ, сѣ сѣ цѣе, шѣ сѣ сѣ пѣзѣскѣ, оуѣнѣль кѣ ал-
тѣль ажѣтѣндѣ, шѣ спрѣжнѣнѣндѣ кѣ ачѣла, че фѣице-кѣрѣа
прѣвѣнѣнѣнѣа, шѣ вѣнѣтѣтѣ дѣмнѣзѣскѣ ѡѣ дѣрѣнѣт', шѣ л'аѣ
мнѣнѣтъ; аѣкѣтѣ, чѣль мѣи тѣре, шѣ мѣи аѣвѣт, прѣ чѣл' слѣбѣ,
шѣ мѣи аѣнѣтъ; чѣл' мѣи мѣре шѣ мѣи вѣртѣбѣ, прѣ чѣль
мѣи мѣи, шѣ нѣнѣтнѣчѣс; шѣ аѣа оуѣрмѣнѣдѣ-сѣ аѣ тѣате
аѣ'аѣте сѣ кѣргѣ. ачѣла дѣрѣ а сѣ фѣче, шѣ кѣ ачѣлѣ а сѣ
ажѣтѣ, кѣм' шѣ дѣторѣе кѣ аѣте ѡмѣлѣнѣ, тѣате сѣнѣтеле скрѣп-
тѣри аѣрѣтъ, ꙗѣаѣъ, шѣ порѣнѣчѣскѣ, аѣиѣжѣдѣрѣ шѣ полѣтн-
чѣиѣле аѣи шѣ канѣанѣ ачѣлѣ дѣг'мѣтнѣсѣскѣ. шѣ нѣ нѣмѣи
чѣле крѣ(шн)нѣи, че ꙗкѣ шѣ чѣле ѣонѣиѣи аѣѣмѣнѣ ꙗѣ(ѣъ),
ꙗѣѣмнѣ, шѣ слѣскѣ прѣ тѣтъ ѡмѣл'; дѣрѣп(т) кѣ, а фѣче,
шѣ а пѣзи ачѣла, дѣмнѣзѣскѣ шѣ фѣрѣскѣ лѣкрѣ аѣте. ажѣ-
тѣорѣуль дѣрѣ ачѣла, че шѣ дѣторѣе ѡмѣлѣнѣ аѣте дѣ а дѣ, шѣ а
аѣѣче оуѣнѣл аѣтѣла, дѣ прѣ пѣтѣнѣа, шѣ аѣѣтѣль сѣъ че вѣ
фѣи, ꙗ мѣате фѣѣлѣри, шѣ кѣпѣри аѣте шѣ сѣ пѣате зѣче; прѣ-
кѣмѣ прѣн' мѣате скрѣпѣтѣри, чѣнѣ чѣтѣѣе, сѣа вѣ вѣ сѣ чѣ-
тѣскѣ, вѣдѣ шѣ вѣ пѣтѣ вѣдѣ. ꙗсѣ лѣнѣгѣ аѣте ажѣтѣаре,
аѣлѣ мѣи аѣс шѣ мѣи дѣ мѣате фѣлѣбѣ аѣте а сѣфлетѣлѣрѣ,
дѣ вѣѣмѣ че, кѣ кѣтъ мѣи прѣ дѣсѣпра аѣте, мѣи аѣс, мѣи
нѣкѣсѣтъ, шѣ мѣи чѣнѣтѣтъ сѣфлетѣль дѣжѣтъ тѣрѣль, кѣ
аѣѣта мѣи аѣсѣ шѣ фѣлѣбѣл лѣи аѣте шѣ мѣи мѣре, шѣ мѣи
ѡсѣнѣтъ вѣнѣле. дѣрѣпѣтъ кѣ а тѣтъ цѣнтѣорѣуль, шѣ ꙗ трѣиѣъ
мѣрѣтъ, слѣвѣтъ, шѣ прѣслѣвѣтъ дѣмнѣзѣъ, аѣ чѣнѣтѣтъ,
аѣ ꙗпѣдѣбѣтъ, шѣ аѣ ꙗѣогѣѣнт фѣрѣк ѡмѣнѣскѣлѣнѣ сѣфлетѣ,
кѣ немѣрнѣрѣ, кѣ вѣчѣнѣчѣа, шѣ кѣ ꙗпѣрѣѣѣа чѣрѣурѣлѣр, кѣрѣ
аѣте фѣрнѣиѣрѣ чѣ аѣвѣрѣтъ, вѣкѣрѣа, шѣ дѣлѣѣа (ч)ѣ нѣ-
спѣсѣ, шѣ нѣкѣпрѣнѣсѣ дѣ вѣчн.

Аѣ ачѣстѣ дѣрѣ тѣате мѣлѣтъ оуѣтѣндѣ-сѣ (ш)нѣ вѣнѣ
сокѣтѣндѣ-лѣ, мѣи сѣсѣ нѣмѣнѣтъ(!) дѣм(н)ѣлѣнѣ жѣпан Шѣр-
ѣанѣ Канѣтакозѣнѣ, аѣ гѣнѣдѣт, кѣ прѣн чѣл' че мѣлѣсѣжѣдѣль, шѣ
прѣк сѣнѣтъ дѣмнѣзѣъ прѣлѣжѣ ѡѣ дѣт, кѣт прѣн' пѣтѣнѣа-нѣ
вѣ фѣи, сѣ ажѣте прѣ чѣи че трѣѣѣнѣа лѣр ꙗи слѣѣѣе шѣ нѣ-
ѣѣл ѡ чѣре, мѣи вѣртѣѣсѣ пѣртѣкѣ вѣскрѣнѣѣскѣ, кѣрѣи сѣнѣтъ
прѣѣѣѣ. дѣрѣпѣтъ ачѣла ѣтѣ аѣ сокѣтѣтъ, шѣ аѣ аѣсѣ дѣ аѣ
тѣпѣрѣнт дѣ нѣзѣѣвѣ Лѣтѣргѣиѣлѣ ꙗ кѣпѣль че сѣ вѣдѣ, дѣ
вѣѣмѣ че с'аѣ шѣ ꙗпѣѣнѣнѣтъ ачѣле кѣрѣи ꙗтр'аѣѣте вѣѣмн.
шѣ кѣ тѣатѣ кѣлѣтѣѣла сѣ нѣспрѣвѣнѣдѣ-лѣ, ѣѣрѣ (!. дѣрѣ) лѣ

ⲁⲡⲁⲣⲧⲉ ⲡⲣⲉ ⲗⲁ ⲥⲫⲏⲧⲉⲗⲉ ⲥⲏⲛ ⲁⲙⲏⲉⲛⲉⲛⲏⲗⲉ ⲛⲏⲥⲧⲉⲣⲥⲏ, ⲥⲏⲛ ⲕⲃⲏ
 ⲛⲥⲧⲉ ⲁⲉ ⲧⲣⲉⲃⲏⲛⲥⲁ ⲁⲧⲣⲱⲗⲏⲥⲉ, ⲡⲏⲧⲣⲱ ⲉⲃⲏⲁ ⲡⲟⲙⲏⲏⲣⲧⲉ ⲗⲃⲏ, ⲁ
 ⲡⲧⲣⲏⲛⲥⲏⲗⲟⲣ, ⲁ ⲙⲟⲥⲏⲗⲟⲣ, ⲥⲧⲣⲧⲙⲟⲥⲏⲗⲟⲣ, ⲥⲏⲛ ⲁ ⲧⲟⲧⲁ ⲉⲓⲕⲏ ⲥⲏⲛ
 ⲉⲗⲑⲟⲣⲱⲁ ⲏⲧⲙⲱⲗⲏ ⲥⲧⲱ, ⲁⲉⲛ ⲉⲃⲏⲧⲁ ⲉⲟⲗ ⲥⲁ ⲙⲏⲥⲏⲕⲁⲧ ⲥⲏⲛ ⲁⲥⲗ-
 ⲥⲁⲧⲁ; ⲗⲃⲕⲣⲱ ⲕⲱ ⲁⲁⲉⲧⲣⲱⲗⲁⲧⲁ ⲉⲃⲏⲧⲁ ⲁⲉ ⲗⲃⲱⲁⲧⲁ, ⲥⲏⲛ ⲁⲉ ⲙⲱⲗⲁⲧⲁ
 ⲙⲱⲗⲟⲣⲁ ⲑⲟⲗⲟⲥ. ⲕⲧⲥⲉ ⲁⲕⲁⲥⲧⲁ ⲡⲣⲧⲉ ⲥⲫⲏⲧⲁ ⲕⲁⲣⲧⲉ, ⲗⲏⲧⲱⲣⲑⲏⲉ ⲛⲏⲕⲱ,
 ⲕⲗⲏⲱⲗⲁ ⲥⲏⲛ ⲗⲕⲏⲡⲧⲧⲱⲣⲁ ⲧⲱⲧⲱⲣⲟⲣⲱ ⲡⲣⲁⲱⲟⲥⲗⲁⲛⲏⲕⲏ ⲁⲏ ⲣⲱⲥⲧⲣⲏⲧⲱ-
 ⲗⲃⲏ ⲉⲃⲉⲣⲏⲕⲏⲥⲏⲗⲟⲣ ⲕⲧⲟⲥⲏ, ⲥⲏⲛ ⲱⲣⲗⲏⲁⲃⲏⲗⲏ ⲁⲥⲧⲉ; ⲁⲏⲣⲏⲡⲧⲁ ⲕⲱ
 ⲡⲣⲏⲏⲧⲣⲱⲕⲧⲉⲥⲧⲧⲱ ⲙⲁⲏ ⲁⲗⲧⲥⲁ, ⲥⲏⲛ ⲙⲏⲏⲱⲏⲁⲧⲁ ⲧⲁⲏⲏⲧⲁ) ⲁ ⲉⲱⲕⲁⲣⲏⲥⲧⲏⲉⲏ
 ⲥⲱ ⲥⲧⲉⲱⲣⲱⲗⲏⲥⲉ, ⲕⲁⲣⲧⲉ ⲕⲱ ⲁⲙⲏⲉⲛⲉⲛⲏⲗⲉ ⲧⲣⲟⲡⲱ ⲁⲗⲁ ⲁⲙⲏⲱⲗⲏ
 ⲥⲏⲛ ⲥⲡⲱⲥⲏⲧⲟⲣⲱⲗⲏ ⲏⲟⲥⲧⲣⲱ Ⲓⲥ. Ⲓⲥ. ⲏⲉ ⲗⲡⲣⲉⲃⲏⲧⲁ, ⲏⲉ ⲟⲩⲏⲧⲧⲏⲥⲉ, ⲥⲏⲛ
 ⲉⲓⲱⲏⲥⲁ ⲁⲉ ⲉⲧⲕⲏ ⲏⲉ ⲕⲱⲥⲏⲏⲑⲧⲁ. ⲁ ⲕⲧⲟⲱⲗⲁ ⲁⲙⲏⲱ, ⲥⲏⲛ ⲁⲙⲏⲉⲛⲉⲛ ⲑⲏⲉ
 ⲥⲗⲁⲱⲧⲁ, ⲥⲏⲛ ⲗⲁⲱⲁⲧⲁ ⲗⲉⲧⲕⲏ ⲁⲉ ⲉⲧⲕⲏ ⲁⲙⲏⲏⲱ.

Molitva la pogorărea duhului sfânt. (Fol. 155b—156a.)

ⲙⲗⲧⲱⲧⲁ (ⲗⲁ ⲡⲟⲑⲟⲣⲗⲟⲧⲉ ⲁⲱⲕⲱⲗⲏ ⲥⲫⲏⲧⲁ).

ⲁⲙⲏⲉ, ⲁⲙⲏⲉ, ⲕⲏⲗⲁ ⲕⲏ ⲏⲉ ⲏⲉⲃⲱⲧⲏⲥⲏ ⲡⲣⲉ ⲏⲟⲏ ⲁⲉ ⲧⲟⲗⲧⲁ ⲥⲱ-
 ⲥⲧⲁ ⲕⲉ ⲛⲉⲟⲗⲁⲣⲱ ⲗⲉ ⲛⲏ, ⲏⲉⲃⲱⲧⲏⲥⲏⲏⲉ ⲁⲉ ⲧⲟⲧⲁ ⲗⲃⲕⲣⲱⲗⲁ ⲕⲉ ⲟⲩⲙⲱⲗⲁ
 ⲗⲧⲣⲱ ⲗⲧⲱⲏⲧⲉⲣⲕⲉ: ⲣⲏⲏⲙⲧⲧⲏⲥⲉ ⲗⲉⲣⲧⲱⲗⲁ ⲕⲧⲉ ⲁⲉ ⲥⲧⲉⲣⲁ ⲁ ⲗⲏⲧⲗⲁⲥⲧⲟⲣⲏ
 ⲙⲗⲏⲏⲏⲗⲟⲣ ⲏⲟⲗⲧⲣⲉ, ⲥⲏⲛ ⲏⲉ ⲗⲱⲣⲉⲁⲧⲏⲕⲧⲏⲥⲉ ⲥⲱ ⲧⲣⲧⲕⲉⲙⲱ ⲥⲏⲛ
 ⲙⲧⲥⲱⲣⲁ ⲏⲟⲡⲥⲏⲏ ⲑⲧⲣ ⲁⲉ ⲡⲣⲏⲕⲗⲏⲧⲁ, ⲏⲉⲑⲏⲏⲁⲧⲁ ⲏⲥⲡⲏⲧⲏⲕⲏ ⲁⲉ ⲕⲏⲏ
 ⲣⲧⲏ. ⲥⲏⲛ ⲏⲉ ⲏⲉⲃⲱⲧⲏⲥⲏ ⲡⲣⲉ ⲏⲟⲏ ⲁⲉ ⲧⲟⲗⲧⲁ ⲧⲱⲣⲉⲃⲱⲣⲁⲧⲉ ⲥⲏⲛ ⲑⲣⲏⲕⲁ,
 ⲕⲁⲣⲧⲉ ⲉⲓⲏⲉ ⲁⲉⲗⲁ ⲁⲓⲱⲟⲗⲱⲗⲁ. ⲁⲧⲣⲱⲗⲏⲥⲉ ⲥⲑⲑⲗⲉⲧⲉⲗⲟⲣ ⲏⲟⲗⲧⲣⲉ ⲟⲩ-
 ⲙⲏⲏⲏⲥⲁ, ⲥⲏⲛ ⲑⲗⲏⲁⲃⲱⲣⲟⲣ ⲏⲟⲗⲧⲣⲉ ⲡⲱⲣⲧⲁⲣⲉ ⲁⲉ ⲑⲣⲏⲗⲱⲧⲁ, ⲁⲉ
 ⲗⲧⲣⲉⲃⲱⲣⲧⲉ ⲗⲱⲁⲕⲧⲏⲕⲏⲧⲏ ⲧⲁⲗⲉ ⲕⲏⲏ ⲗⲑⲣⲏⲕⲟⲥⲱⲗⲁⲧⲉ ⲥⲏⲛ ⲁⲣⲧⲡⲧⲉ. ⲡⲧ-
 ⲧⲣⲏⲁⲧⲉ ⲕⲱ ⲑⲣⲏⲕⲁ ⲧⲁ ⲧⲣⲱⲡⲱⲣⲏⲗⲉ ⲏⲟⲗⲧⲣⲉ, ⲥⲏⲛ ⲱⲙⲟⲗⲁⲧⲁ ⲙⲧⲁⲃⲱⲗⲁ-
 ⲣⲏⲗⲉ ⲏⲟⲗⲧⲣⲉ, ⲕⲧⲗⲧⲉ ⲕⲏ ⲥⲗⲏⲧⲁ ⲡⲣⲉ ⲡⲧⲙⲗⲏⲧⲁ; ⲕⲁ ⲗⲧⲣⲱ ⲗⲏⲏⲏⲥⲧⲉ
 ⲥⲟⲙⲏⲱⲗⲏ ⲥⲱ ⲏⲉ ⲗⲱⲙⲏⲏⲧⲙⲱ ⲕⲱ ⲉⲉⲁⲧⲣⲧⲉ ⲗⲱⲁⲕⲧⲏⲕⲏⲗⲟⲣ ⲧⲁⲗⲉ.
 ⲁⲉⲡⲧⲣⲧⲧⲉⲛⲧⲁ ⲁⲉ ⲗⲁ ⲏⲱⲏ ⲧⲟⲗⲧⲁ ⲏⲧⲗⲱⲕⲏⲣⲧⲉ ⲕⲧⲉ ⲏⲉⲕⲱⲉⲓⲱⲗⲁⲧⲁ, ⲥⲏⲛ
 ⲡⲟⲕⲧⲁ ⲕⲧⲉ ⲁⲁⲱⲕⲱⲧⲟⲗⲉ ⲁⲉ ⲡⲉⲓⲣⲉ. ⲥⲏⲛ ⲏⲉ ⲥⲑⲑⲗⲁⲧⲁ ⲡⲣⲉ ⲏⲟⲏ ⲗⲉⲣⲧⲙⲧⲉ
 ⲁⲉ ⲣⲱⲑⲧⲁ ⲗⲧⲧⲱⲣⲏⲕⲏ ⲗⲉ ⲕⲣⲉⲁⲓⲏⲥⲁ, ⲥⲏⲛ ⲥⲡⲟⲣⲏⲁⲧⲁ ⲗⲧⲣⲱ ⲡⲟⲣⲱⲏ-
 ⲕⲏⲗⲉ ⲧⲁⲗⲉ.

Molitva sf. lui Damaschin. (Fol. 187a—187b.)

ⲙⲟⲗⲏⲧⲱⲧⲁ ⲁ ⲕⲏⲏⲕⲧⲉ, ⲁ ⲥⲫⲏⲧⲱⲗⲏ Ⲓⲱⲗⲏⲱ ⲁⲁⲙⲁⲥⲏⲏⲱ.

(ⲣⲱⲑⲧⲏⲕⲏⲧⲉ ⲡⲣⲏⲕⲏⲗⲏⲏⲏⲱ).

Ⲓⲧⲧⲡⲗⲏⲉ, ⲁⲙⲏⲉ, ⲁⲙⲏⲉⲛⲉⲛⲏⲗⲉ ⲏⲟⲥⲧⲣⲱ Ⲓⲥ. Ⲓⲥ. ⲕⲏⲗⲁ ⲕⲉ ⲗⲥⲱⲕⲏ
 ⲁⲏ ⲡⲱⲧⲧⲉⲣⲉ ⲁ ⲉⲣⲧⲁ ⲡⲧⲕⲁⲧⲉⲗⲉ, ⲕⲁ ⲟⲩⲏ ⲉⲃⲏⲧⲁ ⲥⲏⲛ ⲏⲉⲱⲉⲓⲧⲟⲣⲱ ⲁⲉ ⲱⲁ-

мени, шртъ-ми чѣле че ам' грешнѣть кѹ шїи́нца шї кѹ не-
шїи́нца; шї мѣ .рверд'ннчѣше фѣр' де шсжндѣ а мѣ .рпревнѣ
дмнезѣцнлорѣ, прѣ слѣвѣтелорѣ, шї прѣ кѹрателорѣ, шї де
вїи́цѣ фѣкѣтѹарелорѣ тѣннлорѣ тѣле; нѹ спре грѣвѣтѣ, нїчн
спре мѣнкѣ, нїчн спре адѣшцѣрѣ пѣкѣтелорѣ, че спре кѹрѣцїѣ
шї сѣнцїѣ, шї спре логодїѣ вїи́цї шї .рпѣрѣцїѣ че ва съ
фїе, спре зїдѣ шї ажѹтѹрю, шї изгонїрѣ чѣлор протївннчн,
.ртрѹ пїардерѣ пѣкѣтелорѣ мѣле чѣлор мѣлѣ . кѣ тѹ шн
дмнезѣцѣ мїлїѣ, шї ал .рдрѣрнлор, шї ал' юеїрїѣ де шѣ-
мени . шї цїе мѣрїѣ .рнѣлѣцѣмѣ ден'превнѣ кѹ тѣтѣлѣ, шї
кѹ дхѣлѣ сѣнтѣ, акѹмѣ шї пѣрѣрѣ, шї .р вѣчїи вѣчнлорѣ .
Пминѣ.

Învățătura către preoți. (202a—202b.)

Рѣцѣтѹрѣ кѣтрѣ прѣшцн.

Пшнждѣрѣ шї шдѣждїѣле чѣле .рвекїѣ дѣка нѹ пѣтец
алѣце ннмнка дентр'жнседе, съ ле .ргропѣцн .р шлѣтѣрю афѣндѣ .
прекѹм' шї де нѣбанѣ дѣка съ .рвекїескѣ фѹартѣ кѹм' съ ле
.ргропѣм' .р лок кѹрат, авѣм .рѣцѣтѹрѣ ла прав . кап . тїѹ .
мѣхрѣмнлѣ чѣле де шѣрсе, шртѣ съ фїе кѹвїшасѣ дѹшѣ, сѣш
г, ка дѣка съ нѣгрѣце оуна съ съ пѹбатѣ спѣлѣ алѣ; шї шр
съ нѹ се спѣле дѣвалма кѹ алѣ рѣфѣ, че .р лок кѹрат, сѣш .р
апѣ кѹрѣтѹаре, ка нїце лѣкрѣрн оусеїѣтѣ де чѣле де шѣце.

Пчѣстѣ тоатѣ прекѹм вѣдец кѣ вѣ съ дѣ порѣнкѣ ашѣ
съ ле пѣзїцн . шртѣ кѣрїѣ ден вѹї прѣшцїѣ вор фѣче .ртр'алѣ
кнп, шї-н вѹм афлѣ, оунїѣ ка ачѣл бїнѣ съ цїе, кѣ нѹ нѣмай
мѣре чертѣре вор авѣ дѣла нѹн пнтрѹ вїна сѣ, че шї де прѣ-
шцїе ка нїце неаскѣлѣтѹбрн съ вор лншї . шртѣ чнн аскѣлѣтѣ-
тѹбрн шї кѣрїѣ вор фѣче дѣпѣ порѣнка ачѣста а нѹастрѣ, шї
кѹ тѣмерѣ вор слѣжї лѣї дѣмнезѣцѣ, шї де чннстѣ лѣї нѹ
вор фн неѣтѣгѣтѹбрн де сѣмѣ, ачѣл де ла нѹї вор авѣ рѣгѣ,
шї влгсѣнїе . шртѣ че є май мѣлѣ, дѣла дмнезѣцѣ вор лѣд
плѣтѣ, ка нїце слѣцн бїнѣ, шн кредннчѹасѣ; кѣрѣл ка мѣлстн-
вѣлѣї пѣрннтѣ прѣ вѹї прѣ тѹцн вѣ лѣсѣм' спре .ртрѣрїѣ,
шї пѣзѣ.

CVI.

1703.

НѠВЛЪ ТЕСТАМЕНТЬ с'аѠ тѸпзрѣть ꙗ тѸпографїа
домнѣскъ, ꙗ wráшвлъ БѠкрѣцилоръ . Ла анвлъ МѠн-
тѠрїй , аѸг.

(4º, II + 209 foi paginate.)

ПáтрѠ сѧнт' рѧври день Рáю че кѠръ,
ПрекѠмъ грѧщи сѧнта скриптѠръ.
ПáтрѠ вѸглѣй ден' чѣрю не тѠнъ,
Шѣ ла кредѣницъ пре тѠци адѠнъ.
ПáтрѠ сѧнтъ сѧмне тѸт' ꙗдоите,
Шѣ але цѣрѧи, фѠарте слѧвите.
КѠ кáре сѧмне съ 'нкоронѣзъ,
ДѠмнѠ КѠнстандѣн', тѸт ѡмѠл' крѣзъ.
Че съ нѧмѣше шѣ Бѧсѧрѧбъ,
Дѣй дѠмнѠ вѣацъ мѠлатъ съ анѠ.

Inchinăciune către Constantin Basarab Voevod. (Fol. IIa — IIb.)

Прѣ лѧминáтѠвѣй ꙗнѧцáтѠвѣй шѣ вѣнѠвѣй кредѣнчѠс'
дѠмнъ, шѣ ѡвлáдѣйтѠрю а тѠатъ цáра РѠмѧнѣскъ ІѠ КѠн-
стантѣнъ Басарѧбъ воевѠдъ, плакáте ꙗкинѣчѣне.

ДѠтѠрче-се пѠрѠркъ магнѣтѠвъ кѣтръ пѠлѠсъ*), зѠбáръ
спре ꙗнѧлѣйме фѠкѠвъ, плѣкѣ-се ꙗ сѧнѠл' пѧмѧнтѠвѣй пѣá-
тра, алѣргъ апеле ꙗ вѠацѣле мѣрїй, шѣ ꙗ скѠрте кѠвѣнте,
тѠате лѠкрѠриле кѣтръ кѣндрѠвъ лѠръ съ плѣкѣ . Дѣчи дáръ
де ѡсте ашá, нѠ ѡсте нѣчи де кѠмъ минѣне; де вѠѣме че ачѣ-
стѠй дѠмнѣзѣскъ ТѠстáмѣнтъ тѠате че сѧнт' ꙗ сѧнѠвъ кре-
дѣнчѠсѠвѣй ювѣтѠрюлѣй де хс шѣ крѣцинѣскѠвѣй тѣѠ сѠфлет',
ка ла оуны кѣндрѠ фѣрѣскъ алѣргъ; пѣнтрѠ чѣ, кѣ прекѠмъ
чѣле сѧнте съ кѠвѣнъ сѧнцилоръ, шѣ чѣле сѧнците сѧнциѣци-
лоръ, ашá шѣ чѣле крѣцинѣшѣн крѣцинѣлоръ съ кѠвѣнъ . МѠáте
адѣвѣрáте крѣцинѣшѣн шѣ де дѠмнѣзѣв плѣкѣте, шѣ де сѠфлете
фѠлосѣтѠаре кѣрѣци, дѣнтрѠ але мѣрїй тáле кѣлтѠáле спре фѠ-

*) Notă marginală: бѠлáѠа чѣрюлѣй.

лосѣлъ чѣл' де шѣще с'ѣс дѣт'; шрѣ де кѣт' тѣате май фоло-
ситѣаре де сѣфлете шн мѣнтѣнтѣаре ште ачѣста а нѣсѣш
Тѣстамѣнт'. Пѣнтрѣ кѣ де врѣме, дѣпѣ кѣм' зиче фѣричѣтѣл'
Пѣвел' алт нѣ ште еѣглѣа фѣрѣ нѣмай пѣтѣрѣ лѣн дѣнезѣс
спре мѣнтѣнре ла тѣт' чѣла че крѣде. Прѣтѣт' ште кѣм' кѣ
декѣт' тѣате кѣрциле бѣсерѣиш, ачѣста ште май фолоситѣаре
де сѣфлете шн мѣнтѣнтѣаре. Де врѣме че еѣглѣа ште сѣглѣа,
кѣрѣ бѣрѣѣше тѣате ѣрмеле прѣтѣвникѣлѣш, кѣ ачѣста кѣлкѣм'
тѣате рѣлеле, рѣдѣлѣм' кѣ ѣдрѣзнѣлѣ чѣле ѣпрѣтѣвѣ, гѣнѣ-
рилѣ, тикѣлошѣилѣ, нѣкѣзѣрилѣ, шн мѣбартѣ, асѣмѣнѣндѣне
чѣлѣш, че бѣне с'ѣс кѣстѣт' шн мѣлт' пѣтѣмѣшѣлѣш мѣнтѣ-
нтѣорѣ. Прѣн' мѣжлокѣлѣ еѣглѣш бѣрѣшм' пре ѣсѣш, рѣшинѣлѣм'
нѣбѣнѣ ѣцѣлѣпѣиѣнѣ нѣѣцѣлѣпѣиѣлорѣ ѣцѣлѣпѣи аш лѣмѣш ѣчѣ-
шѣлѣ Дѣчн кѣтѣ плѣтѣ сокѣтѣшн, прѣ лѣмѣнѣате дѣне,
сѣ шн дѣла бѣгѣтѣлѣ дѣтѣтѣорѣ шн плѣтѣникѣлѣ дѣнезѣс пѣн-
трѣ тѣпѣрѣтѣлѣ дѣнезѣшѣш ѣчѣшѣлѣ шн де сѣфлете фолоситѣа-
рей кѣрци ал' нѣсѣш Тѣстамѣнтѣ? мѣре слѣвѣ аѣ лѣѣтѣ аде-
вѣрѣтѣ, шн чѣнѣсте немѣрѣнтѣаре Пѣтоломѣс ѣпрѣрѣтѣлѣ еѣгѣпетѣ-
лѣш, пѣнтрѣ тѣлѣмѣчѣрѣ бѣелѣш ѣ лѣмѣа елѣнѣскѣ. Шрѣ
мѣрѣлѣ тѣ май мѣре чѣнѣсте шн плѣтѣ вѣш лѣа ѣ чѣстѣ
лѣме, шн ѣ чѣ вѣнтѣаре, пѣнтрѣ кѣчн нѣсѣлѣ ачѣста Тѣста-
мѣнтѣ алѣ мѣнтѣнтѣорѣлѣш, фѣшндѣ ѣтрѣ лѣмѣа чѣ пѣрѣнѣ-
тѣскѣ тѣлѣмѣчѣш кѣ алѣ мѣрѣнѣтѣлѣ к(ѣ)лѣтѣлѣ спре чѣ де
шѣще фолосѣиѣцѣ лѣш мѣн тѣпѣрѣтѣ, шн лѣн дѣтѣ
ѣл мѣрѣнѣ тѣлѣ мѣк' шн плѣкѣтѣ рѣгѣтѣорѣ. сѣмерѣтѣлѣ ѣтрѣ
ѣермонѣхн, ѣнѣлѣмѣ ѣвѣрѣнѣлѣ.

Mateiu cap. XVIII, v. 1—14. (Fol. 16a.*)

Еѣагѣлѣе дѣла Матѣи капѣ нѣ.

1. ѣтрѣчѣлѣ чѣсѣ сѣ апропѣарѣ оѣчѣнѣчѣш кѣтрѣ ѣс
зѣкѣнд': оѣре чѣнѣш май мѣре, ѣтрѣ ѣпѣрѣѣлѣ чѣрѣурѣлорѣ?
2. Шн кемѣндѣ ѣс оѣнѣ копѣлѣ, ѣлѣ пѣсе ѣ мѣжлокѣлѣ лорѣ.
3. Шн зѣсе: адевѣрѣ грѣскѣ вѣаѣ: де нѣ вѣ кѣцн ѣтоѣрѣче,
шн сѣ фѣцѣ ка копѣш, нѣ вѣцѣ ѣтра ѣтрѣ ѣпѣрѣѣлѣ чѣрѣурѣ-
лорѣ. 4. Дѣч' кѣреле сѣ ва сѣмерѣ пре сѣне ка ачѣстѣ копѣлѣ,
ачѣла ште май мѣре ѣтрѣ ѣпѣрѣѣлѣ чѣрѣурѣлорѣ. 5. Шн кѣре
арѣ прѣшмѣ пре оѣнѣ копѣлѣ ка ачѣста ѣ нѣмеле мѣсѣ, пре мѣне

*) cf. 1648, mai sus pag. 127.

пріймѣше. 6. Їрѣ чїне арѣ сминтї пре оуиуа де ачѣши мїчн, кáрїи крѣдѣ арѣ мїне, май бїне е лѣи съ съ спжнзѣре пїáтра мóрїи де грѣмáзїи лѣи, ши съ съ рнѣче арѣ аджнжѣм мѣрїи. 7. Бáй лѣмїи де сминтѣле, къ тревѣще съ вїе сминтѣле; арѣ вай де шмáл' ачѣла, прнѣ кáреде вїне сминтѣла. 8. Їрѣ де те сминтѣше мѣна тá, сáв пнчóрѣм тѣв, тá-ле пре шле шї лѣпѣдѣ дела тїне; май бїне ште цїе чїонгъ сáв шкїшпъ съ арѣи арѣ вїáцѣ, декжѣ дѣла мѣн' сáв дóла пнчóаре авжнд' съ те пѣи арѣ фóкѣм вѣчнннѣ. 9. Шї окюл тѣв де те ва сминтї, скóбате-лѣ пре елѣ, шáи (! л. шї-лѣ) лѣпѣдѣ де ла тїне; май бїне ште цїе кѣ оуи окю съ арѣи арѣ вїáцѣ, декжѣ дóи окн авжнд' съ те пѣи арѣ мáтка фóкѣм. 10. Къ-тáци съ нѣ хѣлїи пре врѣнѣл' де ачѣши мїч'; къ грѣскѣ вола: къ арѣи лорѣ арѣ чѣрю, пѣрѣрѣ вѣдѣ фáца Тáтѣлш мїѣс чѣл дѣнѣ чѣрюи. 11. Къ ав вѣнїтѣ фїюлѣ шменїскѣ, съ мжнѣскѣ пре чѣл пѣрдѣтѣ. 12. Чѣ съ пáре вóла? де вóр' фїи ла оуи шмѣ р де ои, шї ва рѣтѣчїи оуи дѣнтрѣнседе, ав нѣ лѣсжнѣ (!) пре чѣле ч ши ѳ арѣ мѣннн, кáвѣ пре чѣ рѣтѣчїтѣ? 13. Шї де се ва тжмплá съ ѱ афѣ, адѣвѣрáтѣ грѣскѣ вóла, къ съ вѣкѣрѣ де ачѣм май вѣртóсѣ декжѣ де чѣле ч ши ѳ нѣрѣтѣчїтѣ. 14. Ишá нѣ ште вóе рнáинтѣ Тáтѣлш вóстрѣ дѣнѣ чѣрюи, ка съ пїáе оуиуа де чѣши мїчн.

Facete Apostolorum, cap. XXVIII, v. 1—14. (Fol. 123b—124a.)

Фáпѣтеле апóстолилорѣ кáпѣ . кн.

1. Ши скѣпжндѣ атѣнчѣ ав кѣноскѣтѣ къ Мелетїи шстрó-вэл' съ кїамѣ. 2. Їрѣ варвáрїи фѣчá нѣ фїе чѣ мїлѣ кѣ нѣи, пѣнтрѣ къ апрннжндѣ фóкѣ нѣв лѣáтѣ пре тóци пре нóи, пѣнтрѣ плóла чѣ ерд, ши пѣнтрѣ фрїгѣ. 3. Шї адѣнжндѣ Пá-вѣлѣ мѣлїи де гѣтѣжїи, ши пѣиנדѣ прѣсте фóкѣ, ѱ вїпере де кѣлдѣрѣ шїиנדѣ, съ апѣкѣ де мѣна лѣи. 4. Їрѣ дѣка вѣзѣрѣ варвáрїи, спжнзѣржндѣ жигáнїа де мѣна лѣи, знчá оуиуа кътрѣ латѣлѣ: кѣ адѣвѣрáтѣ оучнгáшѣ ште шмáлѣ ачѣста, пре кáреде мжнѣиנדѣ дѣн' мáре, жѣдѣкáтá съ трѣскѣ н'áв лѣсáтѣ. 5. Дѣи елѣ скѣтѣржндѣ жигáнїа арѣ фокѣ, немїкѣ рѣв н'áв пѣцїтѣ. 6. Їрѣ ен ацїптá пре елѣ ка съ съ оуѣфѣ, ав съ кáзѣ фѣрѣ вѣсте мóртѣ, шї мѣлѣ ен ацїптжндѣ шї вѣзжндѣ немїкѣ нѣвóе ла елѣ фѣкжндѣ-се, прѣмѣнїндѣ-се знчá, къ е дмнѣзѣ елѣ. 7. Їрѣ арѣ чѣл чѣ ерд арѣрѣжѣрѣм лóкѣлш

ачѣлъ, ера сълашъ але май мѣрелъи вѣтрѣвалъи, пре нѣме
 Пѣпле, каре цѣимѣндъ-не пре нѣи, трѣи зѣле кѣ драгасте (! 1. дра-
 госте) не вѣспѣтъ. 8. Шѣ фѣ тѣтълъ лѣи Пѣпле, де фѣргѣри
 ши де вѣнтре фѣиндъ кѣпринсъ зѣчѣ; кѣтрѣ кареле Пѣпле
 рѣтрѣндъ ши фѣкѣндъ рѣгѣ, пѣиндъ мѣжинеле прѣсте елъ, лѣв
 киндѣкѣтъ пре дѣнселъ. 9. Дѣчи лѣчѣстѣ фѣкѣндъ-се ши чѣ-
 лѣлци, чѣм че лѣвѣ бѣале рѣ вѣтровѣ мѣрѣтъ ши съ тѣмѣдѣл.
 10. Кѣрѣи ши кѣ мѣлтѣ чѣнсте нѣв чѣнстѣтъ пре нѣи, ши
 кѣрѣндъ лѣ пѣрѣдѣ нѣв гѣрѣжѣтъ чѣле де трѣгѣ. 11. Пѣрѣ
 дѣпѣ трѣи лѣни нѣм' порѣнѣтъ кѣ корѣелъ, че лѣ ернѣтъ рѣ вѣ-
 трѣвалъ Пѣлѣандрѣи, кѣрѣ ерѣ рѣсѣмнѣтъ дѣвѣскѣрилѣ. 12. Шѣ
 нѣмѣриндъ лѣ Гѣракѣсса амѣ ацѣптѣтъ зѣле трѣи. 13. Шѣ де
 акѣлѣ рѣкѣнѣжѣрѣндъ амѣ вѣнѣтъ лѣ Потѣвалъ. 14. Оѣнде
 лѣфѣндъ фѣрѣци, нѣм' мѣнѣгѣлѣтъ спре ен ка съ рѣмѣнѣм'
 зѣле шѣпте, ши ашѣ лѣ Рѣм' амѣ ажѣнсъ.

CVII.

са. 1705.

(Ms. bibl. centr. Nr. 18. Codex miscellaneus. 4°, 351 pagini. Isopie pag. 1—62.)

Ісѣпѣ сирѣч кѣртѣ лѣи Ісѣп' рѣцѣлѣптѣл.

Viața lui Isop. Povestea cu smochinele. (pag. 1—3.)

Пѣчѣста ерѣ дѣи Пѣмѣрѣл чѣтѣте, дѣи цѣра Фѣргѣи чѣ мѣре,
 ши де нѣрокѣл лѣи лѣ фѣбѣтъ рѣвѣ; прѣкѣм скрѣ Пѣлатѣи, рѣ
 картѣ че съ кѣлѣмѣ Гѣмѣргѣл; кѣм де мѣлѣте вѣри лѣчѣсте лѣ-
 кѣрѣи нѣ сѣнт дѣи вѣнѣчѣюл ѣлѣмѣнѣлѣр, чѣи дѣи дѣрѣл лѣи
 дѣмнѣзѣл, ка съ с(ѣ) пѣдѣпѣскѣтъ, ши съ с(ѣ) рѣцѣлѣпѣскѣтъ
 ѣлѣмѣнѣи чѣи дѣрѣци кѣи нѣмѣл.

Дѣт-лѣ ѣлѣмѣнѣлѣр трѣпѣл лѣи рѣи рѣвѣе, ши нѣче кѣ лѣчѣл
 нѣ лѣ пѣтѣт стрѣка сѣмѣозѣл сѣфѣлѣтѣлѣи. ши кѣче лѣ рѣмѣлат
 дѣнтрѣи лѣк рѣнтрѣлѣт лѣк, тот нѣ лѣ лѣ пѣтѣт скѣватѣ дѣи
 фѣрѣ лѣи. дѣмѣм кѣвѣнте сѣнт, кѣт тѣѣи ѣлѣмѣнѣи сѣлѣ мѣрат
 де дѣнселъ рѣи кѣѣѣ лѣи : кѣ ерѣ лѣ кѣп аскѣѣнт, ши вѣкѣи рѣ-
 торѣи, ши насѣл тѣртѣнт, ши дѣпѣлѣкѣт лѣ чѣф(ѣ), ши бѣзѣлѣ
 рѣсѣтѣрнѣте, ши рѣсѣфѣрнѣте, ши нѣгрѣ, ши бѣрѣскѣс, ши лѣ трѣп
 кѣк(ѣ)шат ши стрѣмѣл, нѣи пѣчѣдрѣлѣ стрѣмѣл, ши рѣтѣартѣ.

ши ън лѡкрѡ ера ман рѣѡ ла дѣнса, фѣнна зѣбаѣник ла лим-
 бѣ, ши ла граю нетокмнт. де ачѣстѣ твате аѡ фѣкѡт пре
 Ісѡп рѡе. ши мѡре лѡкрѡ ера : авѣнд ел оун трѡп ка ачѣла не-
 кѡѡѡе, ши а скѣпѡ дин мрѣжнѡе рѡѡѣн. фнсе ел ашѡ ерд ла
 трѡп, прекѡм ам зис ман сѡс; ѡр де сѡфлетѡ лѡн, ши де фѣрѣ
 лѡн ерд фѡарте ѡм бѡн ши дрепт, ши фѣчор де ѡамени
 дрепци. ши фтрѡ твате гѣндѡрнѡ(ѣ) ши фнтреѡѣриѡе ерд гата
 ла рѣспѡнѣ, ка ѡн ѡм че нѡ ерд де нѣче ѡ трѣабѣ(ѣ) ф кѡсѣ.
 ши дѣка аѡ ажѡнѣ ел ла стѣпѣн, кѡ тѡатѣ(ѣ) иннѡма с'аѡ апѡ-
 кат де лѡкрѡ. ши с'аѡ дѡс стѣпѣ(ѣ)нѡ-сѣѡ ла грѣдѣнѣ сѣ-ш
 вѡзѣ(ѣ) лѡкрѡ грѣдѣнѣн; ѡр ѡн сѣпѣтѡрѡ аѡ кѡлѣс смѡкѣне
 де чѣлѣ бѡне, ши ле дѡсе поклѡн ла стѣпѣ(ѣ)нѡ-сѣѡ, ши-н пѡтѡкѡ
 фрѣмсѣѡ ачѡлѡр пѡѡѡе ши зѣсе лѡн Гатапѡд, кѡ ашѡ-н ера
 нѡмѡе ачѡлѡн фѣчор, сѣ ле аскѡнзѣ фн кѡсѣ, пѣн ва вѣнѣ ел
 де ла бѡѣ. ѡр Ісѡп пѡнтрѡ ѡ трѣабѣ че авѡсѣсе, фнтрѣ фн
 кѡсѣ; ѡр фгатапѡд афѡндѡ-ш приѡеж кѣтрѣ ѡ сѡѡѣѣ а лѡн,
 зѣсе : де ѡѣѣ вѡѡ, бѡѡм ши сѣ не сѣтѡрѡм де смѡкѣне, ѡр де
 вѡ фнтреѡѣ стѣпѣ(ѣ)нѡ де смѡкѣне, нѡн вѡм мѣртѡрѡнѣ
 амѣндѡн, кѡм кѣ аѡ фнтрат Ісѡп ф кѡсѣ ши аѡ мѣнкат
 смѡкѣнѡ(ѣ) фѡрѡш; ман вѣртѡс кѣч аѡ фнтрат ел ф кѡсѣ нѡн.
 вѡм пѡтѣ адаѡѣ мѡлѣ менѡѡн, ши нѡ ва пѡтѣ оунѡла кѡ
 дѡн, ши фѣр де мѣртѡрѡѣ нѡ ва пѡтѣ грѣн. ши мѣнкарѣ смѡ-
 кѣнѡ(ѣ) тѡатѣ, ши рѣдѣ ши зѡчѣ : ѡ ван де де (!) тѡне вѡе-
 стѡмѡте Ісѡѡѣ. ши дѣка аѡ вѡнт стѣпѣ(ѣ)нѡ-сѣѡ дѡла бѡѣ,
 черѡѡ смѡкѣнѡ(ѣ); ѡр ен пѣрѣрѣ пре Ісѡп, кѡм кѣ ел аѡ мѣн-
 кат смѡкѣнѡ(ѣ). ел кѡ мѣнѣ зѣсе, сѣ кѣѡѡе пре Ісѡп, шѣ-н
 зѣсе : спѡнѡм прѡклѡте, кѣче ан фнтрат фн кѣмѡрѣ, ши ан
 мѣнкат смѡкѣнѡѣ ? ѡрѣ Ісѡп аѡзѣѡ ши нѡ пѡтѣ грѣн нѣче
 фнтрѣѡн кѡп пѡнтрѡ зѣбаѡа лѡмѣн, ши врѣ сѣ-л вѡтѣ пѡн-
 трѡ кѣ пѣрѣшѣ-н ста де фѡѡѣ(ѣ), ши пѣрѣѡ тѡре асѡпра лѡн.
 ѡрѣ Ісѡп аѡ кѣзѡт ф ѡѡѡнѡе фнанѡтѣ лѡн, ши с'аѡ рѡгат
 сѣ фгѣдѡѡскѣ стѣпѣ(ѣ)нѡ-сѣѡ пѡѡнѡтѡ. шѣ аѡ алѡргѡт, ши
 аѡ аѡсѡ апѣ кѡлѡѣ(ѣ), ши аѡ бѣѡт фтѣѡ ел; ши аѡ бѣгат
 дѣѡѡѡѡ ф гѡрѣ, ши аѡ вѡрѣт нѡман апѣ гѡѡѡѡ, кѣ нѡ
 мѣнкатѣ. шѣ сѣ рѡгѡ ши чѡлѡр чѣ-л пѣрѣѡ, сѣ фѡкѣ ши ен
 ашѡ, пѡнтрѡ ка сѣ сѣ(ѣ) вѣдѣскѣ чѣне аѡ мѣнкат смѡкѣнѡѣ.
 ѡрѣ стѣпѣнѡла лѡр сѣ мѡрѡ де ачѣѡ; ши зѣсе ши чѡлѡрѡ-
 лѡѡѡи сѣ фѡкѣ ши ен ашѡ. ѡрѣ ен лѡарѣ(ѣ) сѣ бѣ апѣ де чѣ
 кѡлѡѣ, ши н'аѡ апѡкат сѣ фгнѡѡ(ѣ) апѣ, чн аѡ вѣрсѡт смѡкѣ-
 нѡ(ѣ) фтрѡѡн. дѣѡн дѣка сѣ кѣдѣрѣ кѡм кѣ ачѡн дѡн мѣн-
 касѣ смѡкѣнѡ(ѣ), аѡ пѡрѡнѡнт стѣпѣ(ѣ)нѡла лѡр сѣ-н вѡатѣ (!)

деспѡац . ши аѡ кѣзѡт тоц, прекѡм сѣ спѣне кѣ, чѣне сѡпѣ
грѡапа алтѡа, кѡде .рнтр'ѣнса.

Omul necurius. (pag. 20—21.)

Ѣант зѣсе итѣ афѣндѡ прилеж сѣ батѣ пре Ісѡп . ши
ѡр .рн зѣсе : рѡѡле дѣка фѣкѡш пѣ приѣтенѣн мѣен нескѡдн-
тѡрю, дѡ-те де-м адѡ ѡм нескѡднтѡрю . а доѡа зѣ аѡ мѣрсѣ
Ісѡп .р тѣргѣ, ши кѣзѣтѣ .рѡѡѣе ши .рѡѡѣѣ, .рпрежѡрѡ
тѣргѡлѡн, ши вѣзѡ пре ѡн ѡм цѣран шѣзѣнд сѣнгѡр, фѣр
де лѡкрѡ, .ртр'ѡн лок де атѣта вѣѣме сѣнгѡр . ши сѣ апрѡпѣ
Ісѡп де дѣнсѡл ши-н зѣсе, ка ѡѣнѡн ѡм прост : те кѣѡмѣ
стѣп(ѣ)нѡл сѣ прѣнзѣѡн кѡ дѣнсѡл . ѡр цѣрѡнѡл мѣрсѣ не-
нескѡднтѡрю, фѣннд ѡм прост; ши .ртрѣ .р кѡсѣ, ши шѣзѡ
ла мѡсѣ неѣемат, кѡ .рѡрѣкѣмѣнте цѣрѣнѡн кѡре авѣ . Ѣант
зѣсе кѣтрѣ Ісѡп : чѣне исте аѣста? Ісѡп зѣсе : ѡм нескѡдн-
тѡрю . Ѣант шѡптѣ ла ѡѣрѣкле жѡп(ѣ)нѣсѣн, ши-н зѣсе, сѣ нѡ
се мѣнѣе де че-н ва грѣн, кѣ вою сѣ фѡк сѣ бат пре Ісѡп кѡ
вѣнѣ; ши зѣсе Ѣант жѡп(ѣ)нѣсѣн : вѡлгѣ апѣ .р леѣнн ши
мѣрѡн де спѡлѣ пнѡѡреле ѡспѣлѡн . цѣрѡнѡл зѣсе : вѣне вен
фѡѣе жѡп(ѣ)не, кѣ де астѣ-вѡрѣ нѡ мѣ-ам спѣлат пнѡѡареѡ(ѣ) .
дѡп'ѡѣѡ аѡ пѡс мѡсѣ, ши аѡ .рѡпѡт а мѣнѡд . цѣрѡнѡл
.рѡѣ аѡ .рѡпѡт а мѣнѡд фѣр де кѡѡѣте, ши не.рѡѣат, тѡт
де ѡ парте . ман пре ѡѣрмѣ аѡ пѡс .р мѡсѣ пѡѣѡнѣте, ши аѡ
зѣсе Ѣант, сѣ кѣѡме пѡѣѡнѣтѡрюѡ сѣ-л батѣ, кѣ аѡ фѣкѡт
пѡѣѡнѣтеле рѣле; ѡр пѡѣѡнѣтеле ѡрѡ вѡне, нѡман чн вѡѣ сѣ
вѡзѣ че ва зѣѣе цѣрѡнѡл . ѣл зѣсе : вѡте-л жѡп(ѣ)не, кѣ аѡ фѣ-
кѡт пѡѣѡнѣтеле сѡпѡнн, сѣ ле фѡкѣ ман грѡс(ѣ) . ши аѡ .рѡѡ-
пѡт цѣрѡнѡл а ле гѡѡмѡзѣн .рн мѣнн ши а ле мѣнѡд . ши ѡр
аѡ зѣсе Ѣант, сѣ фѡкѣ слѡѡнѣе афѡрѣ фѡк мѡре, ши сѣ де-
спѡѣе жѡп(ѣ)нѣса ши сѣ ѡ вѡѡѣ .рн фѡк сѣ ѡ арзѣ; цѣра-
нѡл аѡ зѣсе лѡн Ѣант : мѣ рѡг дѡмн-тѡле жѡп(ѣ)не, аѡѣпѣтѣ
сѣ мѣ дѡк ши ѣѡ, сѣ-м адѡк мѡѡрѣѣ, ши сѣ ле арзѣн пре
амѣндѡѡѡ, кѣ аѡдѡ лн се кѡде.

воѣ . ѿ чѣл чѣ нѣ юѣще бѣнеле ѿрѣ фѣхѣ сминтѣлѣ ; кѣ
фѣннд ачѣн дѣ фѣцѣ ѿн ешѣрю мѣре днн свѣтничѣн рнпѣрѣ-
тещн, анѣме Марѣнн, кѣреле аѣ ѿпрнт знкѣнд ачѣстѣ : кѣ
ман мѣлцн днн ѡлѣмѣн Палнстннѣн сѣнт, рнпѣратѣ, Нѣсто-
рѣнн ; чн нѣ сѣ кѣдѣ сѣ лѣ фѣч ѿн бѣнѣ ка ачѣста . атѣнчн
сѣнтѣл рн зѣсе ачѣлѣл кѣ скѣрѣж : тѣчн, нѣ ацнцѣ прѣ рпѣрѣ-
тѣл кѣ лѣптѣ чѣ дѣ дѣмѣлѣт, шн сѣ те кѣщн дѣ ачѣсте
кѣеннтѣ чѣ ан грѣнт ; ѿр дѣ нѣ, пѣстѣ пѣцннѣ врѣме ва перѣ
нѣмѣлѣ тѣх, шн тоѣтѣ слѣлѣ тѣ сѣ ва трѣче . ѿр Марѣн рѣ-
мѣсе рнтрѣ вклѣшѣгѣл сѣх, нѣсокотннд ннмѣка рнвѣцѣтѣлѣ
ачѣстѣ . шн лѣрнд (!) сѣнтѣл дѣ ла рнпѣрѣтѣл рн дар алѣтѣ
мѣ дѣ гѣлѣнн, сѣлѣ дѣс ла Палнстѣнѣ ; ѿр ачѣл фѣр дѣ дрпн-
тѣтѣ сѣлѣт рѣмѣсе ашѣ нѣрндрпнтѣт . атѣнчѣ пѣн чѣ аѣ мѣ-
рнт рнпѣрѣтѣл Пнѣстѣсѣ, шн сѣ(ѣ) пѣс(ѣ) рнпѣрат Іѣстнн,
кѣтрѣ кѣреле аѣ трнмнѣ скрнсѣбрн, дѣмнѣзнскѣл Сѣлѣ, шн аѣ
ман рндрпнтѣт лѣкрѣл кѣтѣ чѣлѣ ; ѿр Іѣстѣлн кѣ тотѣл аѣ
рндрпнтѣт ачѣстѣ . шн дѣпрѣ ачѣл тнклѣлосѣл Марнн аѣ пѣ-
тнмнт пѣстѣ пѣцннѣ зѣлѣ [тоѣтѣ] кѣтѣ аѣ пророчнт сѣнтѣл .
кѣ фѣкѣндѣсѣ рѣзмнрнцѣ рн четѣтѣ, фѣ дѣ жѣф тоѣтѣ лѣѣ-
рѣ лѣн, шн кѣсѣл(ѣ) лѣн лѣ арсѣрѣ, шн пѣцнн скѣпѣ дѣ нѣ-
тѣлѣрѣ кѣпѣл . атѣнчѣ кѣноскѣ ел пророчѣл сѣнтѣлѣн.

CIX.

ca. 1705.

(Ms. mixt. bibl. centr. No. 18, pag. 104 și 144.)

Glosar de plante slavono-român.

Glosar de erburī. (pag. 104.)

ЛѢ҃ШН . а҃нчѣ скрѣм ерѣилѣ, славѣнѣще ѡтвѣтом.

Блѣкотъ : кѹкѹтъ

**БЪКВИЦА : КРИТЕЦЕЛ, ПОДЪБЪЛ,
БРЪСТЪР**

**Подрожник : пътлаџинъ, спър-
риш, трѣскот**

Чемѣрица : стернгоде . срѣч :
србъ де мѣнте .

Задача капѣста : шрба граѣъ

Πάνωρος : πάνωρѣ, шавар.

Μλέγω : c8cáyo

Расходник : шкюл бовлди

Госет : шрбъ агнимподсе, агни-
пъл пъл(ъ)миден.

Пнега : гѣтъю .
 Бодный кривавникъ : крѣи де
 Броскѣйна : пѣрсекѣл . [апъ .
 Смерчин : браад кѣ рѣшинъ .
 Черничѣ : прѣн сълѣатек, сѣв по-
 рѣмѣ чѣ фачѣ порѣмѣе марн .
 Игодичѣ : дѣд дин карѣ съ
 хрѣнескъ гѣндѣчѣн, карин
 фак мѣтѣса .
 Ибелон : лѣмнѣл мѣрѣвн .
 Слѣме : гриндѣ .
 Іѡрѣхов : катастѣин (1)
 Барѣх глав : кѣкѣтъ .

Өрүкүн : нѣчн .
Изворное кѣдра : скъндори де
Нисило : пѣргѣ . [кѣдръ
Прста : нѣл .
Плюска заурѣх : гъвчи де
Ряпини : де палтни . [нѣчи .
Берва : салчѣм .
Стѣракнини : плоп сълебатец .
Слива : прнѣл .
Дрѣнка : корнѣл .
Клен : жѣгастръ .
Липа : тѣюл .
Скива липа : фъшѣ де тѣю .
Частина : пѣдърѣ дѣасъ .
Чашъ : пѣдоре .
Гръшан : пѣрѣл .
Гръшин : пѣре .

Фгскъ : фдгѡ [пйѣ : фдгѡ].
Тривенѡ : маслин съблатк.
Двѣ желѣдѡ : кѡпачюл стѣ-
 жар.
Идѣж зѣфѣръ (!! зѣфѣръ) дѣ-
 шнт, тѣмѡ и цѣровѣ поют :
 оундѣ сѣфѣл ѡстрѣ, акѡл(о)
 ши гравѣрин кѣнтѣ .
Хрсант : фѡларѣ дѣ ѡвр .
Папір : хѣртѣе .
Хѣлмсн : пѣнѣѣ .
Шер : шопѣрѣлѣ .

De altă mână:

Глѣнь : сукъ сѣдъ мѣдѣхъ де
Гвѣтъ : сѣк, ѡскатъ. [лемн.
Гыро : вѣрде.

CX.

1705.

Янеологіон . адекъ флѡарѣ кѡвинтелур' Л сѣнта
епскопіе а Ржмникълаий . Ла анѡль дела зидирѣ лѡмій
зсгї.

(Folio, Exemplarul Academiei Române necomplet, 402 foi paginate.)

Septemvrie 14. Înălțarea crucei. (Fol. 28 b—29 a.)

Λύνα Λύη Σεπτέμβριε Δϊ.

ДѢЛАЧАСТЪ ЛѢНЪ ꙗко дѣи зѣле, а тоѣтъ лѣмѣ ꙗнѣлицѣре а
чинстѣиѣи шѣ де вѣацѣ фѣкѣтѣоре крѣчи.

Кѡнстандин чель мѣре ши .ртжюл' .рпѣратъ крѣпѣни-
лѡр, авѣ шаре-кѣнды рѣзбѡю [прекѡма зѣкъ оуѣий день исто-
рич'] ла Рѣмь .р потрѣва лѣй Магнѣнтѣе, пѣнтъ л нѣ лѣа .рпѣ-
рѣциѣ; шрѣ алицѣй зѣкъ, лѣ апа Дѣнѣрѣн, лѣспра Екиѣнлѡрѣ .
дѣчи вѣзжѣнды мѣлѣциѣмѣ .рпотрѣвинчилѡр, кѣ ҃рѣ май мѣлатъ
дѣжѣтъ шастѣ лѣй, ҃рѣ кѣпрѣнсь дѣ фрѣкѣ ши кѣ мирѣре .
ши афлѣнды-се ель .ртрѣчѣ рѣндылѣ кѣ сѣфлѣтѣл', н сѣѣ арѣ-
тѣтъ .ртрѣмѣязъ-зи, кѣпѣль крѣчѣй кѣ стѣле шѣ чѣрю ши слѡве

Апрежѣрѣль крѣчѣй рѣмленіици, кѣре шѣ ачѣла ерѣ акинѣи
кѣ стѣле шѣ зичѣ : атрѣ ачѣста еирѣаще . дѣчи фѣкѣндѣ нѣ-
май дѣкѣтѣ ѡ крѣче дѣ адрѣ, дѣпѣ кѣпѣлѣ чѣй шѣ арѣтѣсе шѣ
порѣнчѣндѣ сѣ мѣргѣ ачѣста аинантѣ ѡишлѣрѣ сѣле, сѣ аѣ ло-
вѣи кѣ вѣрѣжмѣшѣй, дѣ аѣ дѣтѣ рѣзѣбѣю ; шѣ атѣтѣ сѣ спо-
рирѣ, кѣтѣ чѣй мѣн мѣлѣци дѣнѣтрѣ ачѣм аѣ перѣтѣ, шѣ алѣ-
цѣй аѣ фѣцѣтѣ . дѣнѣтрѣ ачѣста, гѣндѣндѣ атрѣ сѣнѣш дѣ пѣ-
тѣрѣм чѣлѣй чѣ сѣ аѣ рѣстѣгнѣтѣ атрѣ жѣса, шѣ крѣзѣндѣ кѣ
ачѣста шѣте сѣнгѣрѣ адѣвѣрѣтѣ дѣмнѣзѣс, шѣ атрѣрѣндѣсѣ а-
трѣ жѣсѣлѣ кѣ вѣтѣзѣлѣ, априѣнѣ кѣ мѣнкѣ-сѣ, ѡ трѣмѣсѣ ла
Іерѣсѣлѣмѣ ка сѣ гѣсѣскѣ крѣчѣ лѣй хѣс . пре кѣрѣ ѡ аѣ
афѣлѣтѣ аскѣнсѣ априѣнѣ кѣ чѣлѣ-лѣлѣтѣ крѣчи, кѣре сѣ аѣ рѣ-
стѣгнѣтѣ тѣлѣхѣрѣй ; шѣ нѣ нѣмай крѣчѣле чѣ шѣ пѣрѣбѣнѣле аѣ
афѣлѣтѣ . дѣчи нецѣйндѣ апѣрѣтѣсѣ шѣ мѣрѣндѣсѣ кѣре сѣ фѣ
фѣбѣтѣ крѣчѣ лѣй хѣс, арѣтѣсѣ кѣ мѣнѣнѣ, чѣ аѣ фѣкѣтѣ ла ѡ
фѣмѣкѣ вѣдѣвѣ мѣбѣртѣ, кѣрѣ атѣнгѣндѣсѣ дѣ крѣче сѣ аѣ скѣ-
лѣтѣ, неарѣтѣндѣ чѣлѣ-лѣлѣтѣ дѣбѣм крѣчи аѣ тѣлѣхѣрѣлѣрѣ
нѣчи оѣнѣ сѣмнѣ дѣ мѣнѣнѣ . ла кѣрѣ крѣче сѣ аѣ акинѣтѣ апѣ-
рѣтѣсѣ шѣ ѡ аѣ сѣрѣтѣтѣ, априѣнѣ кѣ тѣбѣтѣ вѣерѣмѣкѣ . шѣ
непѣтѣндѣ акѣпѣ тѣтѣ нѣрѣбѣлѣ сѣ сѣ акинѣ, рѣгѣтѣсѣкѣ
ка сѣ ѡ вѣзѣ мѣкарѣ . атѣнѣчѣ сѣ аѣ сѣитѣ фѣрѣнѣтѣлѣ патрѣ-
арѣхѣ аѣ Іерѣсѣлѣмѣлѣй, шѣ ѡ аѣ аѣлѣцѣтѣ дѣсѣпра амѣонѣлѣй,
шѣ вѣзѣндѣ ѡ нѣрѣбѣлѣ аѣ ачѣпѣтѣ а стрѣгѣ : Гѣдѣн пѣмѣлѣй .
шѣ дѣ атѣнѣчѣ, аѣ ачѣпѣтѣ а сѣ цѣнкѣ прѣзѣнкѣлѣ . аѣлѣцѣрѣй
чинѣтѣтѣй (! . чѣнѣстѣ—) крѣчи . кѣ пѣтѣрѣ чѣнѣстѣтѣн тѣле
крѣчи хѣсѣ, дѣмнѣзѣлѣ, мѣлѣаще-нѣ пре нѣй . Амѣнѣ .

Aprilie 25. Sf. Evangelist Marcu. (Fol. 301a—301a.)

Лѣна лѣй Априлѣлѣ .

Атрѣ ачѣстѣ лѣнѣ, а кѣ дѣ зѣле . пѣмѣнѣрѣкѣ сѣнтѣлѣнѣ апѣстѣлѣ,
шѣ Еѣглѣстѣ Мѣрко .

Есѣтѣтѣлѣ апѣстѣлѣ Мѣрко, аѣ прѣпѣвѣдѣиѣтѣ пре хѣс . а тѣтѣ
Еѣгѣпетѣлѣ шѣ Лѣвѣлѣ, шѣ Евѣварѣлѣ шѣ а Пѣнтѣаполѣ, а зѣлѣле
лѣй Тѣвѣрѣе кѣсѣрѣюлѣ, шѣ аѣ скрѣсѣ шѣ Еѣглѣлѣ сѣ, тѣлѣкѣнѣндѣ
апѣстѣлѣлѣ Пѣтрѣ ; шѣ мѣргѣндѣ а Кѣрѣнѣи а Пѣнтѣаполѣй, аѣ
фѣкѣтѣ мѣлѣте мѣнѣнѣ . дѣчѣлѣ сѣ аѣ дѣсѣ а Пѣлѣѣандрѣлѣ чѣ
дѣспре Фѣрѣонѣ, шѣ дѣ аколѣ ла Пѣнтѣаполѣ, фѣкѣндѣ пѣтѣ-
тѣндѣнкѣ мѣнѣнѣ, шѣ апѣдѣвѣнѣндѣ есѣкрѣнѣлѣ лѣй хѣс, кѣ
хѣротѣнѣй дѣ епѣскопѣ, шѣ дѣ алѣлѣци клѣрѣичѣ . дѣпѣ ачѣлѣ мѣрѣ-

гжид' мръши ла Плиѣандріа, ши афлжндъ пре шаре-карїи
фраци ла маре ла Бѣколіи, петречѣ кѣ джншіи, бїне вестїндъ
ши проповедѣндъ кѣвжнтѣл' лѣи дмнезїѣ; оунде мергжндъ
кѣтрѣ джнсѣлѣ фкинѣторїи їдолнашрѣ, ши несѣферїндъ а
ведѣ спорїндѣ-се кредїница ф хс, фл' легарѣ кѣ шрѣнгѣри, ши
флѣ тжржѣ, ши кѣзжн'дѣ-ї карїѣ пре пїетри сѣ дѣрѣмѣ, ши
сжнцелѣ сѣѣ рѣшїа пѣмжнтѣлѣ . дѣчи бѣгжндѣ-лѣ ф тїмницѣ,
и сѣ арѣтѣ дмнѣлѣ, спѣїндѣ-ї май наїнте слѣва чѣ врѣ сѣ-лѣ
прїимѣскѣ; ши ла зїѣ мръшѣ легжндѣ-лѣ, флѣ тжржрѣ пе
оулицѣ . ши ашд дѣржмжндѣ-се ши рѣмпжндѣ-се дѣ пїетри,
ш'ѣѣ датѣ сѣфлетѣл' ла дмнезїѣ . кѣ але лѣи сѣнте рѣци дмне,
милѣѣще-не ши не спѣсѣще . Пмїнѣ.

CXI.

1710.

(2 vol. 8º, LXXI, X, 365; X, 402, CVII pagini.)

**Хроникѣла Романо - Молдо - Влахилор аскѣтѣит дѣ
домнѣла Молдавїей Димитрїе Кантемир . ла анїи
1710; Ышїи фн тѣпографїа с . митрополїи
1835.**

Cap. XIII: Izvorul basmului despre originea Românilor. (vol. I,
pag. 150 — 159.)

Кап XIII.

Пратѣ-сѣ дин чѣ извор с'ѣѣ скѣре пицѣланица ачицїи пѣтѣроасѣ
баснѣ (кѣм кѣ Ромжнїи с'ар траѣ дин тїмницелѣ Рѣмїи).

Дн чѣ кнп лимпѣдѣ апа изворѣлѣї, дин кѣрцїрѣ са фн
пицѣланицѣ, ши фн бѣлци стѣтѣтѣоаре опрїндѣ-сѣ, сѣ стрикѣ
ши грѣ пѣтоаре дѣ глоад саѣ дѣ алт мирѣс непѣлѣкѣт сло-
воадѣ, ашѣ повѣстѣ а ѣнїи адеѣвратѣ исторїи фн ѣрекилѣ
ши гѣрилѣ а ѣнѣр бѣснѣнторїи кѣзжндѣ, фн пѣтоасѣ ши гро-
зѣѣ блѣжитѣрїи сѣ преѣачѣ; мрѣ прекѣм мѣлци ка ачѣцѣ
прїи май тоатѣ вакѣрилѣ сѣ сѣ фїѣ тжмплат, ши кѣ а лор
бѣлѣстѣмжцїѣ, кѣтѣ тѣлѣѣрарѣ ши стрикѣѣчїонѣ сѣ фїѣ адѣ-
кѣд (! l. — кжндѣ) исторїи адеѣвратѣ, фрѣмос не пратѣ Кор-

ниле Пирипа, картѣ пентрѣ дишертѣрѣ шиннилоор, кап пентрѣ исторѣ, дин карѣи ши ка карѣи съ фѣе фост ши Симѣон ачиста, дин кѣвинтеле, кареле акмѣши де фацѣ ле вом адѣче, фѣрѣ приѣс съ ка кѣноаце . рнсѣ шрѣш ел съ нѣ фѣе аѣѣт кап, кареле съ поатѣ динтриг а скорни ши а токми минчионѣ ка ачиста, прѣстимѣ вороавей рл аратѣ, каре лѣкрѣ нѣи прии мѣлатѣ врѣме рн кѣмпѣна сокотѣлѣи кѣмпѣнинидѣ-л ши испитинидѣ-л, пѣнѣ май пре ѣрмѣ ам сокотит, къ басна ла адѣѣ-раци историчѣ лок неавѣид, шрѣш ла бѣснѣиторѣ трѣѣѣ а съ афла, ши ашѣ кѣрциле историчилоор рнтрѣ партѣ лѣѣжид, де але бѣснѣиторилоор кѣ маре осѣрдѣе нѣм апѣкат; къ прѣкѣм ѣрикѣ хирѣшъ карѣе исте май апроапе декѣт тоате ѣрѣкнле де гѣра минчиноаѣсѣ, че шѣ динтрѣача гѣрѣ нѣ аѣде, аша сѣфлетѣл однѣнѣ нѣ поате афла, пѣнѣ нѣ гѣсѣѣѣ адѣѣѣрѣл, кариле рл чѣркѣ, орѣ кѣт де департѣ, ши орѣ кѣт де кѣ трѣѣдѣ шр фн а-л нимѣри . ашѣ дарѣ дѣпѣ кѣтѣ-ка пѣрдѣре де врѣме, ши де остѣнинѣѣ пѣнѣ май пре ѣрмѣ, ам дат пѣсте ѣн хроник бѣагѣреск, кѣ лимѣа словѣнѣскѣ, рнсѣ фѣрѣ нѣмеле ши фѣрѣ порѣкла изводиторѣлѣи скрис; рн мѣнѣ лѣжидѣ-л, скрѣиторѣ шш зичѣ аѣ арѣторѣ (?) нѣ пѣтим алѣѣѣ, кѣѣи ка кѣм ам фн рнтрат пѣсте ниѣѣ тиноаѣ пиѣѣлиниѣ ши глодоаѣ тинѣ ши бѣлѣи фѣрѣ под, фѣрѣ дрѣм ши фѣрѣ ниѣи ш потникѣ де мѣрс, саѣ де трѣѣѣѣ, ашѣ елоѣникѣинд май мѣлат декѣт мѣргѣид, пѣнѣ май пре ѣрмѣ аѣюнсим ла кѣѣжнтѣл химичилоор, адѣкѣ ла капѣл морт, дела кареле изворѣж зиса май динаните пѣѣѣроаѣа баснѣ, пре карѣ дин кѣѣжит рн кѣѣжит а ш тѣламѣѣи, ши четиторѣлѣи пентрѣ привала рнаните а-ѣ-ш пѣне, нѣ не вом лѣнѣѣи

Ячѣст Ласлѣѣ, зичѣ, кѣѣинд рн цара ѣнгѣрѣскѣ, с'аѣ скѣлат Батѣе кѣ нѣнѣмѣратѣ мѣлѣимѣ де оате Тѣтѣраскѣ, ши сѣппѣинд сѣпт саѣѣе ши сѣпт фок цара Москѣлѣи, а Лѣтѣѣи ши тоатѣ кѣѣла Лѣшѣскѣ, апѣи аѣ рнтрат ши рн цара ѣнгѣрѣскѣ, ши пѣнѣ ла скаѣнѣл кѣѣѣи аѣюнѣжид маре моартѣ рн оамѣни ши стрѣкѣѣѣѣ пѣмѣжнтѣлѣи аѣ фѣкѣт, [макар къ нѣмеле четѣѣи скаѣнѣлѣи ѣнгѣреск нѣ поменѣѣѣ, че зичѣ нѣмай, к'аѣ фост ш четате прѣ тарѣ, ши дин тоате пѣрѣѣиле кѣ апѣ рнѣнѣжѣратѣ] . Ласлѣѣ краѣл ѣнгѣреск вѣзѣид къ кѣ че съ стѣ рн потрѣѣа атѣѣѣ ѣѣнѣѣ де Тѣтарѣи, нѣ ка пѣѣѣ, кѣ пѣѣѣиѣи, карѣи пре лѣжнѣ дѣнѣѣл с'аѣ тѣмплат, съ съ фѣе рнкис рнтрѣѣѣѣ четате, ши трѣмѣѣжид солѣи пре ла тоѣи краѣи ши доминѣи крѣѣѣѣѣиѣи, ши май кѣ дѣѣдинс ла рн-

пъратѣл Ржмѣлѣй, съ съ фѣе рѣгат съ-й дѣ ацюторѣю, съ по-
 атѣ ста дн потрива а непрѣлтин ши вѣжмаш де оѣце а
 тот нѣмѣл крециниск; че пѣцин ши май ннмикѣ ацюторѣю аѣ
 пѣтѣт де ла дѣншѣй лѣа, де каре лѣкрѣ Ладислаѣ, де тот
 ацюторѣюл омѣниск пѣртѣнт, ши де але сале пѣтерѣй слаѣ ши
 непѣтинчос вѣзжндѣ-сѣ, съ съ фѣе сѣнт ртрѣн стѣлап де
 мармѣрѣ атѣта де днналт, кѣт де аѣѣ н с'аѣ фост вѣзжнд
 вѣрѣѣл . [каѣтѣ де те мирѣ, стѣлапѣл де мармѣрѣ бѣлгѣреск
 кѣт есте де днналт] . днн вѣрѣѣл аѣелѣй стѣлап привннд
 Ласлѣѣ кѣм ард ши прадѣ пе ден аѣарѣ Тѣтарѣй лѣй Батѣе
 кѣ лакрѣмн фѣирѣннѣй съ фѣе днчпѣт а съ рѣга лѣн дѣмнезѣѣ,
 ка нѣмай днн черѣю доарѣ съ-й трнмнѣцѣ ацюторѣю, карнѣе съ-л
 лнтросѣскѣ ши пе дѣнѣѣл ши пе цара лѣй де сѣпт фокѣл ши
 савѣл Тѣтарѣлор . ѣрѣ лакрѣмнѣе лѣй Ласлѣѣ, карнѣе аѣ
 фост вѣрѣжнд, атѣта съ фѣе фост де фѣирѣннѣй ши де юѣй,
 кѣт стѣлапѣл аѣела де марморѣ днн вѣрѣ пѣнѣ дн темѣлѣе
 съ-л фѣе потрнкѣлнт . [аѣѣста повѣсте есте, кѣрѣл ной Молдо-
 вѣнѣй дн знѣм, мннчѣнѣ кѣ коарнѣ.] Пшѣ Ласлѣѣ фѣннд кѣ
 тот гѣндѣл кѣтрѣ аѣѣторѣл днн черѣю ши кѣ трѣпѣл аѣѣпра
 стѣлапѣлѣн рѣдикат, де нѣпраснѣ съ фѣе вѣзѣт ѣн кал прѣ
 фѣѣмос рншѣллат, днфѣрѣжнат, ла рѣдѣчнна стѣлапѣлѣй, де ннмѣ
 нѣцѣнѣт стѣнд, ши пре шѣ съ фѣе аѣѣт ѣн топор де чѣле
 лѣнѣн дн коадѣ [карнѣе подртѣ ла ной Ынгѣрѣнѣй], ел ла кал
 ѣйтѣндѣ-сѣ, съ фѣе аѣзнт ѣн глас кѣ-л стрнѣг : Ласлѣе!
 Ласлѣе! ел рнтѣркѣндѣ-ш окѣй съ фѣе вѣзѣт ѣн шм вѣтрѣн,
 карнѣе съ-й фѣе знс : нѣ те тѣмѣ Ласлѣе! кѣнѣй дѣмнезѣѣ аѣ
 кѣѣтат спре лакрѣмнѣе тале, ши аѣ аѣѣлатат рѣгѣмннтѣ та,
 ши ц'аѣ дѣрѣнт вѣрѣннѣцѣ аѣѣпра вѣрѣжмашнлор Бѣѣѣрманѣй .
 аѣѣѣстѣ знкѣнд вѣтрѣнѣл аѣела, съ съ фѣе фѣкѣѣт невѣзѣт .
 Ласлѣѣ рнчпѣжнд кѣ аѣѣторѣл днн есте трнмнс дѣла дѣмне-
 зѣѣ, коѣѣрѣндѣ-сѣ де пе стѣлап съ фѣе рнкѣлѣкат пе калѣл ѣел
 нѣздѣрѣѣѣн днн черѣ коѣѣрѣт, ши съ фѣе лѣат амѣжнѣ топо-
 рѣл ѣел днн аѣр оѣѣлнт, ши ашѣ рнѣѣѣрѣѣѣтѣнд пре ѣей пѣ-
 цннѣй аѣ съ-й ѣе аѣѣ дн ѣетате, съ фѣе дѣшкнѣе порѣнѣе ши
 фѣѣрѣ вѣѣсте съ фѣе дат нѣѣѣлѣ Тѣтарѣлор, карѣй акмѣ ардѣ
 ши прѣѣда тѣжрѣл де ден аѣѣара ѣетѣѣѣй; ѣрѣ Тѣтарѣй вѣ-
 зжнд кѣ лн с'аѣ порннт Ласлѣѣ аѣѣпра, ка морѣѣй де фѣнкѣ,
 де ннмнѣкѣ алтѣ апѣкѣндѣ-сѣ, нѣмай де фѣѣгѣ съ фѣе пѣлкат .
 Ладислаѣ кѣ Ынгѣрѣй съ-й тот де апропѣе гоннндѣ-й ши фѣѣрѣ-
 мѣндѣ-й, мѣлнѣмѣ де дѣншѣй съ фѣе омѣрѣт . ѣрѣ Батѣе ѣа-
 нѣл вѣзжнд рѣсснпа Тѣтарѣлор съ-й ши вѣрѣннѣца ла Ынгѣрѣй

а вѣни алтъ чѣ аѡ авѣт кѡ прада агонисит, съ фѣе лѣтѣдат тот, ши нѣмай пѣ сора лѣй Ласлѣѡ, [прѣ карѣ кѡ кѡтѣва зилѣ май денантѣ аѡ фост роент-ѡ] пѣ сапа калѣлѣй дѣпѣ сини арѣнкѣнд-ѡ, съ фѣе плекат фѣга, сокотинѣ ка доарѣ кѡ фѣга ва пѣтѣ скѣпа . чѣ Ласлѣѡ краюѣ декѣт тоѣй ши май вѣтѣз ши ман кѣртѡс фѣинѣ, съ фѣе лѣат . ѣн гоанѣ пѣ Батѣе, ши аѣюнѣндѣ-ѣ дин дос, н'аѡ фост пѣтѣнд съ-ѣ лѡваскѣ дѣ сорѣ-са, пѣнтрѡ карѣ съ фѣе зис : соро, плѣкѣ-ѣй капѣл ѣнтр'ѡ партѣ, пѣнтрѡ ка съ почю лѡви пѣ пѣгѣнѣл . чѣ сора май мѣлат пѣгѣнѣлѣй аѣѣтѣнд, декѣт фѣрѣѣнѣ-сѣѣ, орѣ кѣнд съ ѣнтинѣдѣ Ласлѣѡ кѡ топорѣл съ тѣе капѣл лѣй Батѣе, ѣрѣ ѣ съ съ фѣе фост плекѣнд ѣнтр'ѣчѣ партѣ, ши съ-ѣ фѣе фост скѣтинѣ; [кѣчѣй акмѣ Батѣе ш'аѡ фост-ѡ лѣат мѣаре, ши ка ѡ мѣаре май (мѣлат) юѣѣ вѣѣца ѣѣрѣѣтѣлѣй, дѣ кѣт а фѣрѣѣнѣ-сѣѣ] . Ласлѣѡ май прѣ ѡрмѣ кѣноскѣнд, прѣкѣм сорѣ-са ѣн тот кнѣл снѣѣѣ съ аперѣ пѣ Бѣсѣрман, ши май мѣлат фѣрѣѣѣ вѣѣца лѣй, декѣт а фѣрѣѣнѣ-сѣѣ, ѣнтр'ѣмѣндѡй ка нѣѣѣ нѣпрѣѣтннѣ тот ѡдатѣ топорѣл съ-ѡ фѣе ѣндрѣпѣтѣт, ши ашѣ дѣ тарѣ съ-н фѣе лѡвѣт, кѣт кѡ ѡ лѡвалѣ пѣ аѣмѣндѡй дѣ ѡдатѣ съ-н фѣе дѣспѣкат дин кап пѣнѣ ѣн ѡѣѣнѣлѣ шѣлѣй . ашѣ вѣтѣзѣл ачѣла Ласлѣѡ, дѣпѣ чѣ аѡ ѣѣнѣ ши пѣ Батѣе ши пѣ сорѣ-са, кѡ марѣ нѣзѣндѣ ѣѣ чѣтѣтѣ-ѡ ѣнторѣндѣ-сѣѣ, съ фѣе пѡрѣнѣит, съ съ ѣ сама Тѣтарѣлѡр, прѣ карѣй ѣѣ принѣс вѣй, ши дѣпѣ чѣ аѡ аѣлат мѣлѣнѣмѣ дѣ дѣншѣй фѣрѣ нѣмѣр дѣ мѣлатѣ, съ фѣе зис, кѣ орѣ карѣй дин пѣгѣнѣй ар вѣрѣ съ съ ѡтѣѣзѣ, съ фѣе ѣрѣѣѣѣ, ѣрѣ карѣй а съ крѣѣѣнѣ н'ар прѣмнѣ, прѣ аѣѣ прѣ тоѣй пѣнѣ ѣѣ ѣнѣл съ-н ѡмѡарѣ, ши ашѣ съ фѣе ши фѣкѣт.

Іѣрѣ ѡмѡрѣн ѣнѣѣрѣѣѣ ши чѣтѣѣѣнѣн ѣмпрѣѣнѣ кѡ тот нѣрѡдѣл вѣжѣнд, ка помѣннѣрѣ славѣй лѣй Ласлѣѡ ѣн вѣѣѣй нѣмѣрнѣтѡарѣ съ рѣмѣѣ, фѣѣкѣнд кнѣл лѣй Ласлѣѡ дѣ арамѣ ѡѣрсѣт пѣ кѣл кѣларѣ, ши ѣн мѣнѣ топорѣл ѣѣнѣнд, съ-ѣ фѣе пѣс ѣн ѡѣрѣѣл ачѣлѣй стѣлп, прѣ кѣрнѣѣ с'ѣѣ фост ѡрѣкат Ласлѣѡ кѣнд с'ѣѣ фост рѣгѣнд лѣй дѣмнѣзѣѣ, кѣрнѣѣ зѣѣѣ кѣ ши пѣнѣ астѣѣѣ стѣ . ачѣстѣ дарѣ сѣѣнт, кѣрнѣѣ дѣ Ласлѣѡ вѣѣжѣнтѡрюѣ, апѡй ши сѣѣжѣнтѣл, повѣстѣѣѣ ѣроннѣѣл ѡѣлѣѣ-рѣск; ши токма ка ачѣстѣ ши май прѣ ѡрмѣ аѣ аѣлат, ши ѣѣ ѣн ѣроннѣ рѣсѣск, кѣрнѣѣ съ кѣнѡѣѣѣ, кѣ дин чѣл ѡѣлѣѣ-рѣск ачѣстѣ повѣстѣ дин кѣѣжѣнт ѣн кѣѣжѣнт съ ѡ фѣе лѣат; ѣрѣ ѣѣ'ѣѣтѣ кѣѣтѣ май мѣлат ѣѣѣѣѣ Гимѣон, сѣѣ алѣѣл асѣмнѣнѣ лѣй мѣѣзѣк май денантѣ дѣ кѣт дѣнѣѣл, ѣѣѣѣ дѣ Ромѣнѣй

чей дин темнициилѣ Рѣмѣлѣи скошѣ, ши динтр'ацюторюл лѣи
Ласлѣлѣ тримнишѣ дѣи видѣ сѣ лѣ фѣи скорнит, ничѣи кѣм май
мѣлѣт а афла нѣи пѣтѣм, фѣрѣлѣ кѣт сокотим, кѣ дин исторѣа
а дои край, пре доаѣ дѣосебѣи ерѣмѣи тѣмплатѣ, ш баснѣ
чюдатѣ ка ачаста алектѣиинѣ, простимѣи сѣ ш крѣзѣ, кѣ
кондѣюл хѣртѣа аѣи мѣрѣит.

CXII.

1710.

(Ma. bibl. centr. No. 324. 8°, mic. 302 fol nepaginate.)

Joan din Vasluu: Psaltire.

Predoslovie. (Fol. 1 b—5 a.)

Фѣричѣ дѣи шмоуа чѣла чѣи нѣи мѣрѣи динтрѣи сватѣлѣи некѣраци-
лѣурѣ.

Трѣицѣи сѣлѣнтѣи аѣштѣи, аѣштѣи мѣхѣанѣи; хѣрѣвѣи мѣи, сѣра-
фѣимѣи, прѣрѣчѣи (!) апостѣлѣи, мѣчиничѣи, сѣхрѣсти, мѣлѣици-мѣи.
амѣи дѣи пѣшт а скрѣи дѣи сѣиша мѣхѣанѣи арѣаггѣлѣи сѣи . дѣи .
нѣи . н . дѣи сѣиша мѣи Иѣанѣи водѣи.

Кѣвѣит дин прѣдѣсловѣиѣи ѣлѣитѣири, карѣи мѣи кѣи тѣи
тѣиурѣи кѣицилѣор, карѣи мѣи карѣи сѣлѣнтѣи ши лѣвѣдатѣи, ши
фѣолѣи-н дѣи фѣолѣи сѣлѣнтѣи . динтрѣи ачастѣи тоатѣи сѣи
хѣи-чѣи, кѣи хѣи ши апостѣлѣи лѣи аѣи цѣишт ѣлѣитѣири, скрип-
тѣиурѣи сѣлѣнтѣи . ашѣи кѣи цѣири лѣи дѣи мѣи сѣи арѣиштѣи ши нѣи,
кѣи мѣи-с дѣи фѣишѣи сѣицини ѣи алѣи . динтрѣи ачѣи поатѣи фѣи-чѣи
шпрѣи виѣица чѣи рѣи ши сѣи сѣи . арѣи мѣи кѣи спрѣи виѣица чѣи бѣи .
аѣи сѣи нѣи лѣи да ѣлѣитѣири, динтрѣи рѣиштѣи лѣи баснѣи ши а лѣи
авѣи (!), тѣи лѣи нѣи дѣи кѣи нѣи лѣи пѣиштѣи апостѣиштѣи : тѣиштѣи
скриптѣири чѣи сѣлѣнтѣи мѣи дѣи дѣи мѣи сѣи нѣи кѣи нѣиштѣи; ашѣи
грѣиескѣи дѣи ѣлѣитѣири, кѣи кѣи рѣи нѣи тѣиштѣи лѣи кѣи рѣи лѣи
фѣолѣи, ши мѣи мѣи еиштѣири а тоатѣи дѣи нѣиштѣиштѣири лѣи чѣи лѣи
бѣи . дѣи сѣи принѣи мѣи кѣи мѣи мѣи дѣи лѣи ачѣиштѣи дѣи фѣи-
тѣии, ши кѣи нѣиштѣири ѣи алѣи лѣи . кѣи мѣи фѣи ши еиштѣи чѣи цѣиштѣири
кѣи нѣи дѣи бѣи нѣи лѣи еиштѣи а мѣи рѣи сѣи бѣи, еи нѣиштѣи пре дѣи афѣи рѣи
бѣи нѣи пѣи хѣи рѣи лѣи кѣи дѣи лѣи ачѣиштѣи ка сѣи нѣи бѣи аскѣи фѣишѣи шѣи лѣи
кѣи лѣи; пѣи нѣиштѣиштѣи аѣи афѣиштѣи дѣи аскѣи нѣи бѣи еиштѣи нѣиштѣи, кѣи нѣиштѣи-
ри ѣи ѣи алѣи лѣи, кѣи гласѣири кѣи нѣишѣи (ѣи) кѣи нѣиштѣи (н) дѣи кѣи нѣиштѣи .

кѣ ниче кѡ ꙗꝑцѣтъра апостолнлор нинч ко а причнлор, но поате дспринде лесне, ниче пот цине минте, дека ис дни есеприкѣ; ѿрѣ кънтърнале ꙗꝑамнлор ле кънтѣ ши акасѣ ши ле поартѣ кѡ съне ши афѡртѣ . ши кандѣ ва фѣ чиневѣ кѡ нинимъ амѣрътѣ, саѡ мѣнишасѣ, саѡ махунитѣ, ши дѣка ва аѡси глаѡла кънтѣрилоꝛ ꙗꝑамнлор', атѡичеш сѣ мѣнгѣе ши ꙗꝑбѣмъсѣще фѣирѣ лѡи . ꙗꝑалома гонеще пре дрѡчи, ши адѡче пре ꙗꝑери ꙗꝑтрѣцѣторѡл нострѡ, шѣ нѣ-н армж де апѣрат ꙗꝑфрика нѡпции, ши ѡи глаѡи а тоате есепричили . ꙗꝑамѡл дни нинимъ ꙗꝑипетротѣ, изворѣщи лакрѡми . ꙗꝑмоуѣ исте лѡкрѡ ꙗꝑциреск, ши слѡжеѣ сѡфлетѣскѣ . ꙗꝑамѡл исте вистѣроул а тоате лѡкрѡрилор челор бѡне, ши ѡгланида фирен ши мани дмиесъции, ши грѣдина нинимлор крициниции, лѣкъла боале-лор сѡфлетиции . ꙗꝑтирѣ сѣ кѣмѣ картѣ лаѡделор . ѿрж де скрѣиторѣи ꙗꝑамнлор, ѡнѣи аѡ скрис деѡдѣ, алѣи соломон, алѣи де асаѡѣ, алѣи їданѡм, алѣи де финчорѣи лѡи корѡю, алѣи а лѡи мишии; ѿрѣ нѡн ведем, кѣ а тоци ꙗꝑамнлор ле исте скрипторѡу дхѡла свѣнт' . дерпт' ачаѡ аѡ мишии, аѡ деѡдѣ, аѡ алѣи карѣи аѡ скрис, ен аѡ фѡст' нѡман кѡ ѡи кондею; ѿрѣ дхѡла свѣнт аѡ фѡст скрѣиторѡл, кареле аѡ ꙗꝑндрипатат кондеюл, ши ментѣ лѡр . ман врѣтѡс де тѡате сѣ цинем ꙗꝑцелесѡла дхѡлаи свѣнт', кѣ скриптъра фѣрж ꙗꝑцелис, исте ка ши трѡпѡла фѣрж сѡфлет.

Psalm 10. (Fol. 25a—28a.)

1. ПінтрѸ чѣ доамнѣ стан дѣпарте, дѣ нѸ шн амінтѣ ла
врѣмѣ дѣ трѣбѣж шн дѣ грѣѣж? 2. АнтрѸ мѣандрѣа чѣлѸн некѸ-
рат сѣ апрѣн'дѣ мѣсерѸл, шн лѣгѣж АнтрѸ скѣтѸрнлѣ чѣла чѣ
гѣндѣшѣ. 3. кѣ сѣ лѸдѣж пѣкѣжтѸсѸл АнтрѸ похѣлѣ трѣпѸлѸн
сѣѸ, шн чѣла чѣ не шѣндѣшѣ еннѣ сѣ-л кѸвѣжнтѣжм. 4. Антѣ-
рѣжтѣж прѣ д чѣл пѣкѣжтѸсѣ, шн дѸпѣ мѸлцнмѣкѣ мѣнѣн сѣлѣ
нѸ чѣрѣчѣтѣж. кѣ нѸ ыстѣ д наннтѣкѣ лѸн. 5. спѸркѣж-сѣ кѣлѣкѣ лѸн
Ан тодѣтѣж врѣмѣа. лѸа-сѣ кор токмѣклѣлѣ тѣлѣ дѣнаннтѣкѣ фѣ-
цн лѸн, шн тѸтѸрѸр врѣжмѣашнлѸр сѣн вѣ вѣрѸн. 6. кѣ шнсѣ
АнтрѸ нннмѣа сѣ: нѸ мѣж вою клѣжтн, днѣр род 'н' род фѣрѣж дѣ
рѣѸ. 7. шн гѣра лѸн ѣ пѣннѣж дѣ блѣжстѣм, шн дѣ амѣрѣчѸнѸе, шн
дѣ лншѣлѣчѸнѸе. сѣпѣт лнмѣд лѸн ѣ ыстѣнннцѣж шн дѸрѣрѣ. 8. шѣдѣ
Ан лѣшннчн кѣ чѣй богѣцн, Антрѣ'аскѸнсѣ сѣ ычннгѣж прѣ чѣл нѣ-
внновѣт; ыкѸн лѸн спрѣ чѣл мншѣл прѣжѣжскѣ. 9. лншѣшѣ Антрѣ'а-

скѣнс' ка ѱ лѣѱ ѿнтрѱ ѡгрѣда са, лѣшѣмѣ съ апѣче пре чел
мѣсерѣ, съ апѣче пре чел мѣсер ка съ-л трагѣ при'нсѱ, шн
ѿтрѱ лѣцѣриле сѣле съ-л смѣрѣскѣ при'нсѱ. 10. плекѣ-се-ва шн
ва кѣдѣ, кѣндѱ-н ва пѣрѣ к'ѱ ѡнрѱнт пре чел мѣшѣлѣ. 11. кѣ
сѣсе ѿнтрѱ нннма са : ѱнтѣ ѿ, ѿнтоарсе-шн фѣца са ка съ
нѱ вѣсѣ пѣнѣ сѣрѣшнт'. 12. скодѣлѣ доѱмне дѱмне-сѣлѣ мѣѱ,
ка съ се ѿнналѣ мѣна тѣ. нѱ ѱнтѣ мншени тѣн пѣнѣ сѣрѣ-
шнтѣ. 13. пѣнтрѱ че мѣнѣ чел некѱрат пре ѿ, кѣ сѣсе ѿнтрѱ
нннма сѣ : нѱ вѣ черчетѣ. 14. дѣчи вѣшн, кѣ тѱ дѱрѣре шн
ѱрѣе свкотеши, ка съ фѣе дат ѿнтрѱ мѣнѣлѣ тѣле. цѣе ѡсте
лѣсѣт мѣсерѣлѣ; сѣракѣлѣн тѱ нн фнн ѿнтрѣцѱютѱрѣ. 15. здѱ-
ѣцѣе бѣлѣлѣ пѣкѣтѱсѣлѣн ш'ѱ вѣтѣлѣнѣлѣн. черка-се-ва пѣкѣ-
тѣлѣ лѣн шн нѱ се ва аѣлѣ. 16. ѿ (ѿн)пѣрат ѿн вѣчн шн
ѿнтрѱ вѣчнн несѣрѣшннн. пѣрннн лнмѣн днн цѣра лѣн. 17. до-
рѣрѣ мншѣнлѱр ѱ ѱсѣшнн доѱмне. шн гѣтнрѣ нннмѣн лѱр ѱ
лѣжѣ аминте ѱрѣке тѣ. 18. ѱ цѱдека сѣракѣлѣн шн смѣрѣтѣ-
лѣн. ка съ нѱ се ѱдѣѱгѣ дѱп'ѱчѣ ѱмѣлѣн ѱ се мѱрѣ пре пѣ-
мѣнт'.

Psalm 31. (Fol. 71b—72b.*)

ѱлѱм даѱнд разѱмѣ ла . ѿѱ.

1. Фернче дѣ чел че лѣ се ѱртѣ фѣрѣ дѣ лѣцнлѣ. шн лѱр
лн съ ѱкоп(ѱ)рѣ пѣкѣтелѣ. 2. фѣрнче дѣ ѱмѣл, челѣл че нѱ-н нѱ-
мѣмѣ ѿ пѣкѣтелѣ, ннчн ѡсте ѿнтрѱ рѱстѣл лѣн ѿшѣлѣчѱне.
3. кѣ тѣкѣю шн се вѣкѣрѣ ѱсѣлѣ мѣлѣ, стрннгѣндѣ тодѣтѣ сѣ-
ѱѱ. 4. кѣ шн сѣѱѱ шн нѱпте съ грѣѣл спре мѣнѣ мѣнд тѣ. ѿ-
трѱрѱшѣ-мѣ спре кнѣрн, кѣнд мн пѣтѣрѣ спнѣлѣ. 5. фѣрѣ дѣ
лѣцнлѣ мѣлн кѣносѣю шн пѣкѣтнлн мѣлн нѱ лѣ ѱкопѣрнѱю.
снш : мѣрт(ѱ)рнсн-мѣ-кѱн спрн мннѣ фѣрѣ дѣ лѣцнлѣ мѣлн лѣн
ѿ. шн тѱ ѱртѱш некѣрѣцѣе нннмнн мѣлѣ. 6. дѣ чнчѣ рѱдѣгѣ кѣтрѣ
тннѣ фѣе-чннѣ челѣ че-н пре кѣѱнѱс ла вѣлѣмѣ дѣ трѣѣ. ѿсѣ
ѿ потѱпѣ-с ѱпѣ молте, шн кѣтрѣ ѿсѣ но се вѱр ѱпропнѱ. 7. тѱ
ѱшн сѣкѣпѣрѣ мѣ дѣ скѣѣнѣлѣ челѣ че мѣ цѣнѣрѣ; ѣѱкѣрѣлѣ мѣ
ѱшн, нзѣѣѣѣшн-мѣ дѣ чнѣ че мѣ ѿнкѣнѣѣрѣрѣ. 8. ѿцѣлѣпн-те
вѱн шн те вѱн ѿднрѣптѣ прѣ кѣлѣ ѱдѣстѣ, че ѿтрѣнѣсѣ те вѱрн
дѣчн. ѿтѣрн-мѣ кѱн спре тннѣ ѱкнн мннѣ. 9. нѱ фнцн кѣ кан шн
кѣ мѣшкѣл че ен н'ѱѱ ѿцѣлѣцнрѣ, кѱ фѣрѣ шн кѱ зѣѣлѣ трѣ-

*) cf. mai sus pag. 13, 1577.

ци фѣлчнѣ лор, де чнѣ че нѣ сѣ апропнѣ. 10. мѣлѣ рѣнѣ пѣкѣ-
тѣсѣлѣн, шрѣ чѣлѣ че вѣ н(ѣд)ѣжѣлѣн спрѣ д, мнѣлѣ лѣн д ѣл
вѣ лѣкѣнѣсѣлѣ. 11. вѣсѣлнѣцѣ-вѣ де д, шн вѣ вѣкѣрѣлѣн днрѣпнѣ,
шн вѣ лѣдѣлѣн тоцн чѣл че сѣнтѣц днрѣпнѣ кѣ нннмнѣлѣ.

Psalm 54. (Fol. 114a—117a.)

Пѣлом . нѣ.

1. Сокотѣцѣ доамнѣ, рѣгѣ мѣ мѣ (!) шн нѣ трѣче рѣгарѣ
мѣ . ѣ-мѣ амннѣ шн м'асѣлѣтѣ. 2. кѣ'нтрѣ скрѣлѣлѣ грнжнлѣур
мѣлѣ, мѣ спѣмѣнтѣю. 3. де глѣсѣлѣ вѣрѣжмѣшѣлѣн шн де сѣпѣ-
рѣрѣ пѣкѣтѣсѣлѣн; кѣ плѣкарѣ спрѣ мѣнѣ кѣ лѣкрѣрѣ фѣрѣ де
лѣѣцѣ, шн'нтрѣ мѣнѣ вѣрѣжмѣшнѣ мѣ. 4. нннмѣ мѣ се спѣ-
мѣнтѣ лѣнтрѣ мѣнѣ, шн фѣркѣ морѣцнѣн кѣсѣ спрѣ мѣнѣ. 5. тѣ-
мѣрѣ шн кѣтрѣмѣрѣ вѣнн спрѣ мѣнѣ, шн мѣ акѣпѣрнѣ лѣтѣнѣрѣкѣлѣ.
6. шн снш : чннѣ-мѣ вѣ дѣ арѣпн кѣ а порѣмѣлѣлѣн, сѣ зѣсѣр шн се
мѣ ѡднѣнѣскѣ ? 7. мѣтѣ мѣ днѣжрѣтѣю фѣцннѣдѣ, шн мѣ сѣлѣж-
шлѣнѣю лѣн пѣстѣ. 8. ацнпѣтѣю прѣ д, чѣлѣ че вѣрѣ сѣ мѣ мѣн-
тѣмѣскѣ дѣн пѣцннѣрѣлѣ фѣрнн шн де вѣнѣор. 9. пѣрдѣ-н доамнѣ,
шн лѣпарѣн лнмѣнѣлѣ лѣур; кѣ вѣсѣлѣю фѣрѣ де лѣѣцѣ шн прнѣчѣ'н
чѣтѣтѣ. 10. шн сншѣ шн нѣпѣтѣ ѡ кѣнѣюрѣ прн лнсѣ шн дѣпѣ
знѣдѣрѣлѣ ен шн пѣрѣцнѣн ен, фѣрѣ де лѣѣцѣ-н, шн оѣстѣнннѣцѣ
прѣ мнѣжлѣкѣлѣ ен шн нѣдѣрѣпѣтѣтѣ. 11. шн нѣ се мѣмѣ лнпѣцннѣтѣсѣ
днн кѣлѣ ен асѣлѣмѣлѣ шн лѣшѣлѣчнѣнѣ. 12. кѣ де мѣлѣ вѣрѣтѣ
пѣнѣсѣлѣн вѣрѣ ѣ вѣрѣжмѣш, вѣрѣтѣ-ѣмѣ рѣѣдѣлѣ акѣмѣ . шн де сѣлѣ вѣрѣтѣ
скѣлѣ спрѣ мѣнѣ вѣрѣ ѣнѣлѣ де чѣлѣ че нѣ мѣ юѣнѣлѣ, вѣрѣтѣ-мѣлѣмѣ асѣлѣн-
де дн'нѣсѣ. 13. шрѣ тѣ ѡмѣ асѣлѣмѣнѣ фѣрнн, дѣспѣтѣрѣлѣ мнѣѣ
шн цнѣтѣлѣ мнѣѣ. 14. чѣ дѣпрѣѣнѣтѣ мѣ лѣдѣлѣчнѣш лѣ вѣкѣтѣ . шн'н
кѣсѣ лѣн дѣ ам лѣѣлѣтѣ кѣ ѣ гѣнѣдѣ. 15. кѣ се вѣнѣ мѣарѣтѣлѣ спрн'н-
шн, шн сѣ пѣгѣорѣж лѣн ѣдѣ де вѣн; кѣ ѣ рѣлѣ лѣнтрѣ сѣлѣлѣшѣ-
рѣлѣ лѣур прѣ мнѣжлѣкѣлѣ лѣур. 16. ѣлѣ кѣтрѣж доамнѣлѣ стрнѣгѣю, шн
дѣмнѣсѣлѣ мѣ лѣсѣн. 17. сѣрѣ шн дѣмннѣлѣцѣ шн'нтрѣмѣлѣсѣлѣ-сн
спѣю шн вѣсѣтѣскѣ, шн лѣсѣн глѣсѣлѣ мнѣѣ. 18. шн нѣзѣвѣн кѣ пѣчѣ
сѣфлѣтѣлѣ мнѣлѣ, де чѣл че се апропнѣлѣж спрѣ мѣнѣ, кѣ'нтрѣ мѣлѣтѣ
токмѣлѣлѣ вѣрѣ кѣ мѣнѣ. 19. лѣсѣн дѣ шн н сѣмѣрнѣ прн'ншн, чѣлѣ че
мѣннѣтѣ де вѣчн . кѣ нѣ лѣ мѣстѣ лѣур скнмѣѣрѣлѣ, кѣ нѣ се тѣ-
мѣрѣж де д. 20. тннѣсѣ мѣнѣлѣ спрѣ дѣрѣ, шн спѣркѣрѣлѣ сѣлѣтѣлѣ лѣн.
21. лѣпѣрѣцнѣрѣ-се де кѣтрѣ мѣнѣлѣ фѣцнѣн лѣн шн се апропнѣлѣрѣ
нннмѣлѣлѣ лѣор. 22. мѣлѣрѣ-се кѣвѣвѣтѣлѣ (лѣ кѣвѣнтѣ-) лѣур мѣнѣ вѣрѣтѣсѣ
де кѣтѣ ѣнѣтѣлѣ, ш'ѣчѣ сѣнтѣ сѣѣцнѣ. 23. арѣнѣкѣ спрѣ дѣ грнжѣ

Psalm 71. (Fol. 149a—152a.)

[illegible]

1

2

JUN 21 1977

1

Pending Preservation 1990

**DO NOT REMOVE
OR
MUTILATE CARD**

